

LOs 33. ORDINÆRE KONGRESS
3. – 7. MAI 2013

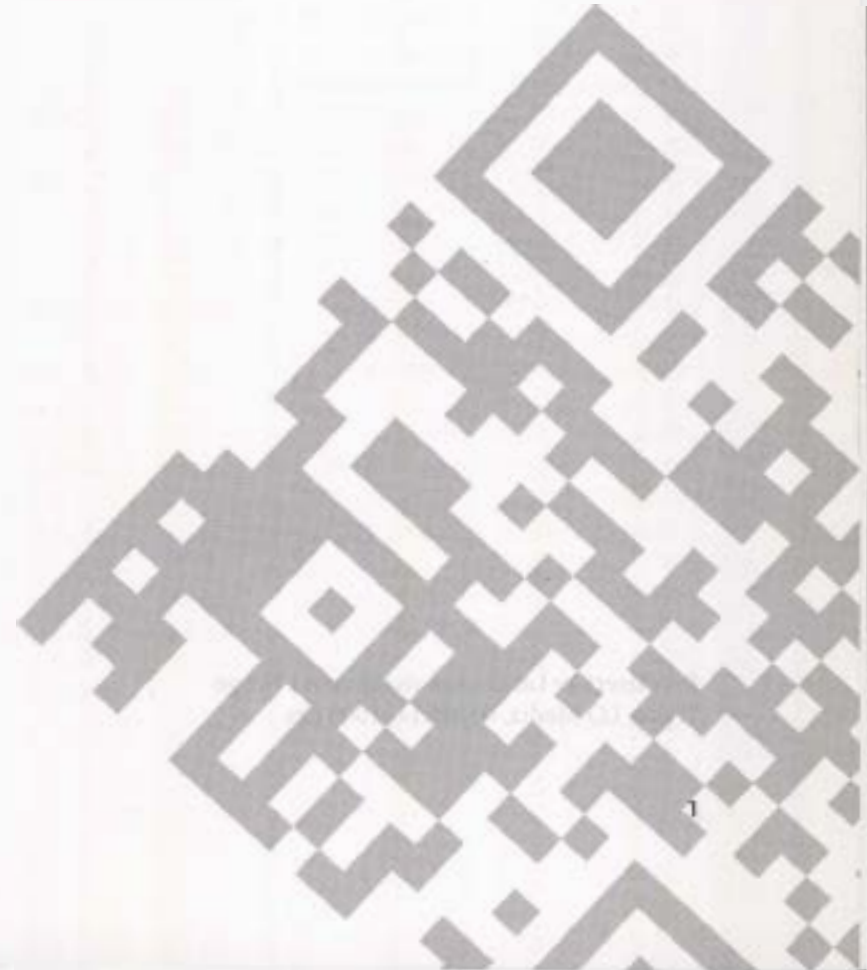
Kongressens vedtak

Vi former framtiden
- LO på din side

LOs 33. ORDINÆRE KONGRESS
3. – 7. MAI 2013

Kongressens vedtak

[331.81(481)1 Kong]
ARKIV

2x

Produsert av Landsorganisasjonen i Norge
Trykk: LO Media. 05/04.14. 1000 eks

Forord

Dette er et kronologisk referat av forhandlingene på Landsorganisasjonen i Norges 33. ordinære kongress 3. - 7. mai 2013. Under kongressen ble det laget dagsreferater som ble distribuert på nettbrett. Delegationene har kunnet gi merknader og foreslå rettelser til de enkelte dagsreferater. I det endelige referatet er alle merknader tatt hensyn til. Debattinnleggene er gjengitt i konsentrert form, basert på referentenes notater. Innledninger til de enkelte punkter på dagsorden er som regel gjengitt i sin helhet, basert på manus og/eller datafiler.

Referenter:

Geir Øvrevik (ansv.) og Olav Kobbeltveit

Innhold

Åpning	6
Åpningsprogram	6
LOs hederspris	7
Minnetalen	8
Åpningstalen	11
Gjester hilser kongressen	20
Jens Stoltenberg, statsminister og Ap-leder	20
Sharan Burrow ITUC	23
Bernadette Segol, ETUC	24
Loa Brynjulfsdottir, NFS	25
Konstituering	27
Beretninger	32
Regnskapene	35
SV-leder Audun Lysbakken hilser kongressen	36
Handlingsprogrammet	40
Innledning ved Tor-Arne Solbakken	40
Innledning ved Trine Lise Sundnes	50
Innledning ved utenriksminister Espen Barth Eide	59
ILO-direktør Dan Cunniah hilser kongressen	61
Shaher Saed, PGFTU, hilser kongressen	62
Debatt om handlingsprogrammet	63
LOs likestillingspris	77
Debatt om handlingsprogrammet fortsetter	79
LOs egen organisasjon	122
Innledning ved Gerd Kristiansen	122
Debatt	129
Uttalelse om Bangladesh	140
Den faglige og politiske situasjon	142
Innledning ved Roar Flåthen	142
Innledning ved Jens Stoltenberg	145
Debatt og votering	154
Vedtekter	168
Innledning ved Ellen Stensrud	168
Debatt	177
Hovedavtalen	181
Innledning ved Kristian Tangen	181

Organisasjonsform og tariffpolitisk styrke	183
Innledning ved Tor-Arne Solbakken	183
Debatt og votering	187
Valg	195
Liv Tørres, Norsk Folkehjelp, hilser kongressen	202
Redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter	204
Innledning ved Gerd Kristiansen	204
Votering	208
Redaksjonskomite I	215
Innledning ved Trine Lise Sundnes	215
Votering	216
Redaksjonskomite II	221
Innledning ved Tor-Arne Solbakken	221
Votering	224
Uttalelser	233
LOs kulturpris	256
Avslutning	258
Redaksjonskomiteen for vedtekter og organisasjon	262
Redaksjonskomite 1 for handlingsprogrammet	294
Redaksjonskomite 2 for handlingsprogrammet	336
Spesielle forslag	436
Talerliste	437
Deltakerliste	443

LO-kongressen 3. – 7. mai 2013

Åpning LOs 33. ordinære kongress

Åpningsprogram

LOs 33. ordinære kongress startet presis kl. 11.00 fredag 3. mai 2013 i Folkets Hus i Oslo.

Et omfattende kulturprogram ble åpnet av Gunnar Pedersen og Terje Granaas, som på vakkert vis spilte «*Sång til modet*» av Mikael Wiehe. Wiehe, som entret scenen senere, mente det var det flotteste versjonen han hadde hørt noen gang.

Via skjermen fikk vi Berthold Brechts evig aktuelle «*En lesende arbeiders spørsmål*», solid fremført av Aina Gundersen og Erik Andre Hvidsten. Et tankevekkende dikt.

Oslo Streetdance Studio har dyktige dansere. Ensemblet var representert ved Krys Anna Klatran, Julie Lund, Kine Andersen, Kimhye Iversen, Erik Lundstad og Viktor Shehi. Til fengende musikk av blant andre Creedence Clearwater Revival leverte de storartet dans til spontan applaus fra salen. Særlig karene spilte på et stort repertoar, og viste rytmisk breakdans på høyt nivå.

Parodi med trøkk

Rune Andersen er en sikker vinner når politikere skal imiteres, og denne gangen kunne han trygt begynne med statsministeren, som satt på første benk. Ganske treffsikkert karikerte han Jens Stoltenberg, Erna Solberg, Knut Arild Hareide, Ole Paus, Yngve Hågensen og Gerd Kristiansen, den nordnorske kandidaten til å etterfølge Roar Flåthen. Avslutningsvis lot han kong Harald V stå for den offisielle åpningen av LOs 33. kongress. Så var det Mikael Wiehes tur. Stille kom han inn på scenen, men etablerte umiddelbart nær kontakt til salen. På refrenget i den nyskrevne sangen "Vem – om inte vi" fikk han salen til å synge med, og det låt sterkere og mektigere for hver gang. Refrenget gikk slik:

*När, när om inte nu,
Var, om inte här,
Vem, om inte vi,
Det gäller våran liv*

LOs hederspris

Roar Flåthen besteg podiet – han skulle dele ut LOs hederspris. Den går til personer, organisasjoner eller institusjoner som står for arbeiderbevegelsens verdier, og som kjemper for arbeiderbevegelsens store tanke.

Denne gangen gikk prisen på 100 000 kroner til en organisasjon som hadde gjort en langvarig og spesiell innsats for arbeiderbevegelsen, og som har sine meningers mot. Vinneren hadde også gjennomlevd det alvorligste angrep som er blitt noen norsk organisasjon til del. Vinneren var AUF – Arbeidernes ungdomsfylking – for 110 års innsats for norsk arbeiderbevegelse.

Opp på podiet ble kalt AUF-leder Eskil Pedersen og to andre AUF-ere: Åsmund Aukrust og Marianne Wilhelmsen.

Kjære unge venner, sa Flåthen, og poengterte at det alltid hadde vært tette bånd mellom LO og AUF. Vi har stått sammen i mange saker som angår ungdoms rettigheter og muligheter, kampen for en bedre skole, rett til utdanning, bedre lærlingeordninger, bolig til ungdom og en anstendig lønn – kort sagt kampen for et fritt og rettferdig samfunn. Dere fyller alle kriterier for å motta prisen.

Dere har også vår dypeste sympati etter det som skjedde den 22. juli 2011. Dere lot der ikke knekke. Dere er blitt sterkere, og har nå det høyeste medlemstall etter den 2. verdenskrig. Han sa at han var imponert over hvordan AUF hadde reist seg etter det alvorlige terroranslaget 22. juli 2011. - Dere imponerer oss alle. I tillegg til pengene får dere våre gamle og mange nye arbeidersanger, innlagt på minnepinne, og så mange minnepinner at det rekker til alle AUF-lag i hele landet.

Eskil Pedersen takket på vegne av AUF for denne hedersprisen og sa at han ble utrolig rørt over de gode ordene som hadde fulgt med hedersprisen. Vi har opplevd et fantastisk kameratskap i fagbevegelsen etter Utøya-katastrofen, og det er vi takknemlig for. Dette har gjort oss i stand til å reise oss igjen og vi har ambisjoner om å ta tilbake Utøya.

Fagbevegelsen har gått i front i kampen mot ekstremismen etter 22. juli. La oss føre denne kampen sammen slik at vi aldri opplever 22. juli om igjen. Tusen takk!

Nå overtok kulturen igjen. Åge Alexandersen, Mikael Wiehe og Mari Boine sang Lolita sammen med et vidunderlig pikekor: "Kammerkoret" under ledelse av dirigent Vivianne Sydnes. Åge fremførte sin nyskrevne sang "Lev det nå".

De høstet langvarig applaus og Roar Flåthen takket alle med en rød rose. Han sa også at han ble spesielt rørt over de nyskrevne sangene. Takk til alle som har vært med på å skape en god stemning her på kongressen, slik at vi kan starte på det som er et politisk verksted. Takk for innsatsen!

Minnetale

LO-leder Roar Flåthen holdt denne minnetalen:

(På podiet ved siden av talerstolen ble det tent et levende lys)

"Vi former framtiden" er historien om fagbevegelsens lange historiske reise.

Vi har kjempet fram velferdssamfunnet.

Vi har i strid forsvart våre faglige rettigheter.

Vi har sammen sikret vår faglige og politiske makt.

Det er de tusener i fagbevegelsens tjeneste som har gjort dette mulig.

Deres drøm har alltid vært å skape et bedre og tryggere samfunn for alle. Et samfunn som er bygd på solidaritet og fellesskap. På rettferdighet og likeverd.

Det feige og avskyelige terroranslaget 22. juli 2011 mot regjeringskvartalet og massedrapene på Utøya var et angrep på

arbeiderbevegelsen og vårt demokrati. Av de drepte var 30 medlemmer i LO. Mange av våre ungdommer ble brutalt drept. De vil ikke bli glemt.

Alle i vår bevegelse er like viktige for å holde oppe fagbevegelsens stolte rygggrad. Alle er like viktige for å reise en sterk fagbevegelse.

I kongressperioden har det vært tungt å ta i mot budskapene om at vi har mistet gode fagforeningskamerater og venner – og våre tanker går først og fremst til de nærmeste etterlatte.

Alle fortjener den samme ære og anerkjennelse fra LOs kongress. Deres store innsats skal aldri bli glemt. Det er ikke mulig å nevne alle med navn. Men alle er i våre tanker når jeg nå nevner noen som vil stå som representanter for alle.

I mai 2012 mottok vi med dyp sorg budskapet om at tidligere **hovedkasserer Bente N. Halvorsen** var død 58 år gammel. Vi visste Bente var syk – men vi håpet alle sterkt og inderlig av vi ville se henne igjen i Folkets Hus.

Bente var en bunnsolid, ryddig og sterk tillitsvalgt. Lojaliteten til fagbevegelsen lå tykt i blodet. Hun ga alt for en stolt fagbevegelse hun selv var en del av, og levde for. Det var ingen overraskelse da hun på LO-kongressen i 1997 ble valgt til LOs nye hovedkasserer. Å forvalte LOs milliarder er en krevende jobb. Det er ikke hvem som helst som får tillit til å vokte et slikt verv og ansvar. Men Bente hadde bred erfaring som hovedkasserer i Handel og Kontor i Norge i 10 år og fra AOF.

Bente var et varmt, snilt og engasjert menneske. Mange fikk glede av Bentes arbeidskapasitet og store kunnskap. I den fagligpolitiske arbeiderbevegelsen var hun i mange år et respektert medlem av samarbeidskomiteen LO/Ap. Fagbevegelsen takker Bente N. Halvorsen for hennes store innsats.

I april 2011 fikk vi meldingen om at tidligere **LO-sekretær og nestleder i Industri Energi, Liv Undheim**, var død, 61 år gammel.

Også Liv Undheim døde så alt for tidlig. Liv tok på seg alle de verv og oppgaver fagbevegelsen påla henne. Fordi det var sånn hun var. Hun var alltid – og hele tiden – en solid representant for fagbevegelsens verdier. Rettferdighet, ordentlighet og skikkelighet var Livs rettesnor, som menneske og tillitsvalgt.

I 1980 ble Liv Undheim valgt som forbundssekretær i tidligere Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund - som første kvinne. I 1993 ble hun valgt inn i LOs ledelse som LO-sekretær, et verv hun hadde i 12 år. Vi takker Liv Undheim for hennes store innsats for fagbevegelsen.

I april 2012 mottok vi budskapet om at tidligere 1. sekretær i LO, Liv Buck var død.

Liv Buck har satt dype og varige spor i LO og norsk fagbevegelse. Hun skrev historie. Liv Buck brøytet vei for kvinnene i LO. Vi husker hennes sterke engasjement for arbeiderkulturen, det sosiale området og arbeidet for pensjonistene.

På LO-kongressen i 1977 ble Liv Buck valgt til 1. sekretær i LO. Hun gikk av på LO-kongressen i 1989. Norsk LO har mye å takke Liv Buck for.

Mange ruvende ledere i forbund og norsk fagbevegelse har gått bort i denne kongressperioden. De har alle gjort en stor innsats for sitt forbund og for LO. De vil også stå som representanter for de mange i forbundene som har gått bort.

Vi minnes og hedres i dag:

Torvald Karlsen, forbundsleder i NTL i 28 år

Per Arne Torvik, El & IT Forbundet, tidligere formann i
Telegrafmennesenes Landsforbund

Road Halvorsen, Fellesforbundet og tidligere leder av Norsk Grafisk
Forbund

Odd Isaksen, Fellesforbundet – og tidligere leder av Norsk
Bygningsindustriarbeiderforbund

Magnus Midtbø, Forbundet for ledelse og teknikk

Jarle Molde, Forbundet for ledelse og teknikk

Landsorganisasjonen har en dyktig og engasjert medarbeiderstab. De bidrar sterkt til LOs sterke posisjon i vårt samfunn. Gjennom sitt arbeid i ulike roller er de med på å bære og trygge organisasjonen.

Vi minnes LOs tidligere ansatte som har gått bort i kongressperioden:

Bjørn Kolby

Philip Blom

Esther Synnøve Boquist

Gyda Lundeby

Torstein Løfwandel Pedersen

Helene Amalie Halvorsen

Astrid Kildalsen

Lise Roth Eriksen

Rolf-Thore Hildebrandt

Solveig Edith Natland

Leif Edmund Laurila

Rolf Nilssen

Karin Hansen

Jeg vil be Kongressen reise seg og minnes alle aktive fagforeningskamerater som har gått bort - med ett minutts stillhet.

LO-lederens åpningstale

Roar Flåthen fremførte følgende tale:

Kamerater! Venner!

På vei inn i dag hilste jeg på våre fagforeningskamerater i Atea. De er i streik. De streiker for en tariffavtale!

Det samme gjør HKs medlemmer ved Forbo Flooring AS.

I Norge i 2013 er det altså fremdeles nødvendig å streike for en grunnleggende rettighet.

La oss gi dem vår fulle støtte!

Det er en glede å hilse dere velkommen til LOs 33. ordinære kongress.

Det er en glede å konstatere at aldri før har LO stått sterkere.

Ved åpningen av denne kongressen teller vi 896.000 medlemmer!

Vi har blitt 31 500 flere i kongressperioden.

Er ikke det bra, dere?

Spesielt flott er det at ungdom slutter så kraftig opp om LO. Vi har i kongressperioden jobbet målrettet for å nå flere ungdommer og studenter. Det har vi klart. LO har nå nærmere 145 000 medlemmer under 30 år. Av disse er 18 000 studenter.

Og dere – organisasjonsgraden blant ungdom vokser! Så de som tror at fagbevegelsen eldes – de må tro om igjen. Det står en masse flott ungdom klar til å føre fagbevegelsens arbeid, verdier og tradisjoner videre.

Det er først og fremst ungdommen sjøl – i LO og i forbundene – som har stått for denne vellykkede satsingen! Det fortjener de en applaus for!

Så må jeg ønske en av våre delegater spesielt velkommen. Peter Christian Lehne fra Norsk Manuellterapeutforening – et nytt forbund i LO. Velkommen, Peter!

Manuellterapeutene sier at de valgte LO fordi vi har gjennomslagskraft og tar samfunnsansvar. Og flere kan komme til. Vi har hatt et årelangt samarbeid med Norsk Sjøoffisersforbund. De er i ferd med å avgjøre om de skal bli med i LO. Vi er spente på resultatet.

Hans Sande, du skal vite at dere er hjertelig velkommen i LO-fellesskapet.

NORGE OG KRISEN I EUROPA

I fireårsperioden som vi har lagt bak oss, har vi oppnådd gode resultater for medlemmene:

- Vi har rekordhøy sysselsetting
- Vi har rekordlav ledighet
- Vi har hatt en kjøpekraftsutvikling som er historisk
- Og vi har en sterk og god offentlig sektor som leverer velferd

Situasjonen i Norge står i sterk kontrast til verden rundt oss. I mange land er det lønnskutt, velferdskutt og pensjonskutt som dominerer.

Vi har sett bildene fra demonstrasjoner i Athen og Madrid. Vi vet at ungdommen ikke får jobb. Det snakkes om en tapt generasjon.

Vi trenger ikke gå lenger enn til Sverige, for å se at arbeidsledigheten har bitt seg fast. Svensk ungdom kommer til Norge i hopetall. De busser inn over grensen.

Velkommen, sier jeg! Gjør som norske ungdommer – organiser dere. Vi skal sikre at dere får anstendige lønns og arbeidsvilkår.

Til Fredrik Reinfeldt – den svenske statsministeren – vil jeg si: Det er Sveriges nasjonalformue dere setter på busen. Ikke fordi dere må, men fordi dere fører en feilslått politikk.

Når vi har arbeid å tilby de svenske ungdommene, er det ikke bare fordi vi er heldigere stilt med olje og gass.

- Vi har en regjering som forvalter ressursene til folks beste.
- Vi har orden i økonomien.
- Vi setter arbeid og aktivitet foran skatteletter til de rike.
- Vi har en sterk fagbevegelse som både har innflytelse og som tar samfunnsansvar!

ARBEID TIL ALLE OG RETTFERDIG FORDELING

Arbeid til alle og rettferdig fordeling er målet for LOs tariffpolitikk. Arbeid sikrer den enkelte et utkomme og bidrar til å finansiere en velferdsstat som omfavner alle.

Samordning av lønnsdannelsen – gjennom frontfagsmodellen – sikrer medlemmene våre en rettferdig andel av verdiskapningen, samtidig som bedriftene får muligheter til å utvikle seg. Gjennom sentrale forhandlinger har vi kunnet prioritere lav- og likelønn – og løftet nye reformer!

Betalt pappaperm er en slik reform. Den fikk Fellesforbundet på plass i frontfaget i fjor. Det var en bragd, Arve! Gratulerer! Og et langt skritt framover for likestillingen!

Frontfagsmodellen bidrar over tid til at de store sektorene følger hverandre i lønnsutviklingen. Og slik må det være. Vi kan ikke akseptere at noen sektorer eller grupper blir hengende etter. Det var dette som var bakgrunnen for streikene i stat og kommune i fjor. Våre medlemmer

i offentlig sektor krevde den samme lønnsutviklingen som i resten av arbeidslivet.

Det var rettferdige krav, Tone og Jan! Og i år gikk det bedre – ikke sant? Noe har de lært!

For å oppsummere:

Vi kan være fornøyd med resultatene i fireårsperioden. De aller fleste har fått økt kjøpekraft. Reallønnsveksten har vært formidabel.

Lavlønnsandelen er forholdsvis stabil, men andelen lavlønte blant kvinner har gått ned. Det er et bilde på at kvinners lønn gradvis løftes i forhold til menns lønnsnivå. Altså – små skritt mot likelønn!

Aldri har sysselsettingen vært høyere – aldri har arbeidsledigheten vært lavere!

NÆRINGSPOLITIKK

Det skyldes ikke minst en aktiv næringspolitikk.

De siste åtte årene er det skapt over 350 000 nye arbeidsplasser, både i privat og offentlig sektor.

Gründerne har gode kår. I fjor ble det skapt 55 000 nye bedrifter.

Vi har fått en reiselivsstrategi som legger opp til trygge og gode helårs arbeidsplasser.

Vi har fått en mineralstrategi som legger til rette for ny vekst i den næringen.

Det er etablert et innkjøpskonsortium og CO2-kompensasjon for den kraftintensive industrien.

Og da finanskrisen kom, var regjeringen lydhør overfor LOs krav og satset på aktivitet og arbeid – framfor store skatteutt!

Men ikke alle piler peker oppover.

Vi har en treforedlingsindustri som er i ferd med å forsvinne. For noen uker siden ble Vafos i Kragerø og Hellefoss i Buskerud lagt ned. Over 120 ansatte mistet jobben.

De svenske eierne har funnet ut at de ønsker å legge ned Sodra Cell på Tofte, en av våre største fabrikker innen denne bransjen. Her har myndighetene tatt grep – og nå må Sodra Cell og skogindustrien – også Statsskog – følge opp. De må bidra til en løsning for Tofte!

Vi må ikke ende opp som et land som sender råvarene våre ut av landet, og lar andre ta den store gevinsten av foredling. Det er ingen tvil om at deler av skogindustrien har forsømt seg på innovasjon og nyutvikling. Men det er ikke for sent.

Borregaard tok grep og er nå en av verdens mest avanserte trekjemifabrikker.

Så er det fiskeriene. Fisk er en av våre store eksportnæringer – en stor og fornybar ressurs som må forvaltes fornuftig. Det er viktig at myndighetene – og næringen selv - bidrar til å videreutvikle denne ressursen, og sørger for at vi har hele verdikjeden i landet. Vi må foredle mer av fisken vår her!

Todelingen i industrien bekymrer mange. Det er forståelig. Vi kan ikke sitte og se på at industrigrener forsvinner. Derfor trenger vi en aktiv næringspolitikk.

Petroleumsvirksomheten har skapt mange nye arbeidsplasser. Eksporten fra oljeteknologiindustrien er nå nær like stor som leveransene til norsk sokkel.

Vi har gått veien fra å være håndlanger for de amerikanske ekspertene til å være fremst i verden på denne teknologien. Det er ikke et problem. Det er en styrke.

Derfor ser vi med bekymring på at så mange kontrakter på riggsiden har gått ut av landet i det siste. Dette er en situasjon som må tas på alvor. Oljeselskapene, inklusive Statoil, må ta et ansvar for å beholde og videreutvikle denne viktige norske kompetansen. Mange tusen arbeidsplasser langs kysten er avhengig av det!

KLIMA OG MILJØ

Jeg har sagt det før: - Norge må være et foregangsland når det gjelder klima og miljø. Vi er det eneste landet – i tillegg til Island – som baserer vår industriproduksjon utelukkende på fornybar energi – vannkrafta. Industrien har klart å få utslippene vesentlig ned. Det må vi jobbe videre med.

Så må vi utvikle mer fornybar energi, vi må effektivisere vannkraftproduksjonen, og vi må styrke overføringskapasiteten. Og ikke minst: Vi må få ned utslippene fra transportsektoren gjennom en enda sterkere satsing på kollektivtransport. Regjeringens nylig framlagte transportplan er et godt utgangspunkt.

Sammen med internasjonal fagbevegelse må vi jobbe for å sette klima høyere på dagsorden. Norge – som en rik nasjon med store inntekter fra olje og gass - må ha en høy profil for bærekraftig utvikling internasjonalt – gjennom teknologioverføring og satsing på fornybar energi til utviklingsland. Vi skal bidra. Framtidens jobber må være bærekraftige.

SOSIAL DUMPING

Kamerater! Kampen mot sosial dumping har vært en prioritert oppgave for LO og forbundene i mange år. Regjeringen har spilt på lag – og levert alt vi har bedt om av tiltak. Nå venter vi på handlingsplan 3 – og har sterke forventninger til Jens sin innledning når han kommer hit igjen på søndag.

For kampen mot sosial dumping må trappes kraftig opp! Da er det skremmende å vite at Høyre – på sitt landsmøte nå – skal behandle en ny maritim strategi. Det er en strategi for sosial dumping i norske farvann – og i petroleumsvirksomheten. Venner, la oss støtte Sjømannsforbundet. La ikke Høyre få flagge i land norske sjøfolk!

I de siste dagene har vi hørt sjokkerende eksempler på hva som forgår på norske arbeidsplasser: Coop, Avinor. Det har fått Siv Jensen – på selveste 1. mai – til å gå til angrep på regjeringen for ikke å gjøre nok mot sosial dumping.

Det er nettopp tiltakene fra regjeringens side – som innsynsrett for tillitsvalgte – som solidaransvar – som kollektiv søksmålsrett – som gjør at vi nå kan avdekke disse forholdene og gjøre noe med dem. Dette er tiltak som virker, og som Frp er imot.

Frp har i siden 2006 foreslått kutt i bevilgningene til Arbeidstilsynet. Først i 2012 foreslo de en styrking. Vi begynner å bli vant med at Frp angriper arbeiderbevegelsen. Men det som er virkelig interessant, er når Siv Jensen kommer med løsningen på problemet:

OFFENTLIG MINSTELØNN

Da blir 60 kr timen ikke sosial dumping!

Da vil 60 kr timen bli LOV!

Slik vil H UN bekjempe sosial dumping.

I Europa er minstelønna på 7 – 8 euro i timen. I noen land mindre enn det.

Hvem er for nasjonal minstelønn i Norge? Det er arbeidsgiverne, det. NHO og Virke! Det er deres alternativ til den tariffavtale minstelønna og allmenngjøringsordningen.

Høyesterettsdommen i verftsaken viser at det ikke er EØS-avtalen som er den største trusselen mot tariffavtalene og vår sjølråderett i arbeidslivspolitikken.

Det er den borgerlige politikken som er trusselen! Og det viktigste tiltaket mot borgerlig politikk, er å stemme på en annen politikk den 9. september!

Kan vi være enige om det?

Vi skal diskutere EØS på denne kongressen. Som vi har gjort før. Vi kan konstatere at kravet vårt fra 2009 om en utredning av konsekvenser av EØS-avtalen for arbeidsliv og velferd, er innfridd. På iPadene deres finner dere en tilbakemelding på hvordan LO har fulgt opp EØS-avtalen etter kongressen i 2009.

I forslaget til handlingsprogram har vi flyttet posisjonene framover. Vi fremmer sterke krav:

- Lovgivningen må være i tråd med ILO-konvensjoner
- Handlingsrommet må brukes
- Der gjelder også reservasjonsretten!

INTERNASJONALT

Og så må vi arbeide sammen med våre kamerater i resten av Europa. For en politikk for sysselsetting og vekst – og for et anstendig arbeidsliv. Venner, vi har noe å lære bort. Den norske modellen – med sterke organisasjoner, et relativt høyt skattenivå, små forskjeller og en sterk velferdsstat – gir gode resultater.

Den forrige LO-kongressen ønsket at en større del av EØS-midlene skulle settes av til å styrke den sosiale dialogen i de nye EU-landene.

Det fikk vi innfridd. 65 millioner er satt av til sosial dialog i Øst- og Sentral-Europa. La oss sende en solidarisk hilsen til våre kamerater ute i Europa – som sliter!

ILO

LO har lagt ned et stort arbeid i ILO de siste årene, både gjennom Trine Lises styreverv og de årlige ILO-konferansene – den siste her i Oslo nå i april. Arbeidet har gitt viktige og konkrete resultater: Den viktigste saken i perioden har vært konvensjonen om anstendig arbeid for arbeidstakere i private hjem.

Det er et arbeid som kan være viktig også her hjemme. Vi har i det siste hørt om særlig filippinske au-pairer som blir grovt utnyttet. Mange hevder at arbeidstakere i private hjem er den moderne formen for slaveri. Vi må ta fullstendig avstand fra disse uverdige forholdene og forutsetter en kraftig opprydding fra myndighetenes side!

LIKELØNN OG LIKESTILLING

I år feirer vi stemmerettsjubileet.

Stemmerett for kvinner var starten på 100 års likestillingskamp. Det var avgjørende for kvinners deltagelse i det norske samfunnet. Men vi er ennå ikke i mål med likestilling. Den viktigste kampen står i arbeidslivet.

- Vi har fortsatt et sterkt kjønnsdelt arbeidsmarked.
- Fortsatt vedsettes menns arbeid høyere og anses som viktigere!
- Og fortsatt er det kvinner som jobber mest deltid

Våre redskap er tariffoppgjørene og vår pådriverrolle overfor myndighetene. Og vi begynner å se fruktene av dette arbeidet.

Jeg vil berømme Fagforbundet som i februar gikk sammen med KS om en felleserklæring om å bygge heltidskulturer i helse- og omsorgssektoren.

Sammen med Arbeiderpartiet har vi laget en felles plattform for at heltid skal bli regelen i helse- og omsorgssektoren. Vi må kunne gjøre tilsvarende i andre sektorer.

Det har vært altfor lett for arbeidsgiverne å bruke kvinner som reservearbeidskraft. Det må det bli slutt på. Derfor sier vi: Heltid en rettighet – deltid en mulighet!

Og så må vi utvikle arbeidslivet, slik at folk orker å stå lengre i arbeid, og at de kan jobbe heltid uten å slite seg ut. Det handler om et inkluderende arbeidsliv, om å ikke skyve folk ut av arbeidslivet når de ikke lenger kan yte 110 prosent. Vi har store forventninger til videreutvikling av den viktige IA-avtalen!

INTEGRERING

Vi trenger alle de gode hendene og hodene vi kan få i arbeidslivet. Vi har en stor, uutnyttet arbeidskraftreserve i godt kvalifiserte innvandrere som ikke får jobb. Fortsatt er det slik at arbeidsledigheten blant innvandrere er mer enn dobbelt så høy som blant den øvrige befolkningen. Vi har fortsatt en jobb å gjøre når det gjelder å inkludere innvandrere i arbeidslivet.

Så må vi bli flinkere i egen bevegelse. Det må være en målsetting for alle å få innvandrerne fram i posisjoner som tillitsvalgte – og derigjennom flere med slik bakgrunn på LO-kongressene.

VALGET 2013

Jens har sagt at vi står foran et retningsvalg til høsten. Det er jeg fullstendig enig i. Valget til høsten handler om hvilket samfunn vi vil ha. Jeg vet veldig godt hvilket samfunn jeg vil ha. Jeg vil ha et inkluderende og åpent samfunn med like muligheter og rettigheter for alle. Det er et samfunn uten et A- og B-lag i arbeidslivet. Det er et samfunn som gir folk en anstendig lønn å leve av, selv om de blir syke. Det er et samfunn med en rettferdig fordeling av godene

Det er et samfunn som setter:

- fellesskap foran individualisme
- solidaritet foran egoisme
- likhet foran økte forskjeller

Skal vi velge Jens for fire nye år, dere?

Slagordet foran denne kongressen er:

Vi former framtiden – LO på din side

Venner!. Vi har skapt historie. I over 100 år har vi kjempet for rettferdighet, likeverd og demokrati. Vi har gjort det sammen. Vi har et fantastisk redskap i denne flotte organisasjonen. Jeg er stolt av hva vi har fått til. Jeg har forventninger til framtiden. Den skal vi forme i fellesskap. Denne kongressen skal stake ut kursen.

Og med dette erklærer jeg LOs 33. ordinære kongress for åpnet!

Gjestene hilser kongressen

Salen kvitterte med stående applaus, før Flåthen igjen tok ordet og åpnet for hilser. Først ut var statsminister og leder av Arbeiderpartiet, Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenbergs hilsningsstale

Han syntes det alltid var hyggelig å bli invitert til LO, og det var litt høytid over det. Stoltenberg hadde nemlig et livslangt forhold til LO. Det hadde sammenheng med at da Jens var liten og gikk på barneskolen, så hadde han en far – Thorvald – som arbeidet i LO som internasjonal sekretær. Man hadde ikke noen SFO-ordning den gangen, så når skoledagen var slutt, toget Jens og kameratene ned til LO-bygget og lekte i gangene der, eller inne på Thorvalds kontor. Da hendte de at de møtte Tor Aspengren, som kunne finne på å spandere rekesmørbrød på guttene i kantina. - Vi hadde ikke SFO, men vi hadde LO, sa statsministeren.

Som partileder er det også interessant å gjeste LO, for vi har felles ideer. Men når jeg ser hvor store og sterke dere er, og trygge på dere selv, må jeg få minne dere på at det var partiet som kom først. Men sammen har vi vært et redskap som har vært i stand til å gjøre samfunnet bedre. Vi

har kjempet frem retten til tariffavtale, streikeretten, retten til lønn under sykdom, vi har fått i stand arbeidsmiljøloven og vi kjemper sammen mot sosial dumping. Det finnes ikke noe mer samfunnsbyggende og samfunnsomformende enn den norske arbeiderbevegelsen.

Vi har jobbet sammen. Men vi har ikke alltid vært enige. Stemningen har ikke alltid vært god. En gang måtte Yngve dra til Gro på hytta på Mylla. Det var en krevende hyttetur. Jeg og Gerd-Liv gikk mer enn én tur rundt Sognsvann. Og jeg får SMS-meldinger fra Roar, som kan være krevende.

Men på tross av uenighet, så har vi felles drømmer og visjoner. Og vi vet begge at effekten blir større når vi jobber sammen. Det vet også høyresiden. Det er derfor de angriper det fagligpolitiske samarbeidet. Men det skal vi ta vare på, fordi det er så viktig.

De borgerlige mener LO har for stor makt. De vil at LO skal få mindre makt. Men jeg mener det er bra for LO-medlemmene – men også for Norge – at LO har makt. For LO har tatt ansvar, og valgt samarbeid i stedet for konfrontasjon. LO evner å ta ansvar i lønnsoppgjør. LO skal kjempe for gode pensjonsordninger, men har også sett verdien av et nasjonalt pensjonsforlik. Vår evne til å inngå kompromisser, gir oss styrke, og dere har gjennomslagskraft gjennom denne politikken.

Dere kan bare se dere rundt i Europa for å skjønne hvor landet ligger. I andre land har ikke fagbevegelsen noen innflytelse på den økonomiske politikken. I stedet tar de oppstilling utenfor parlamentene og demonstrerer mot regjeringenes politikk. Dette er også en grunn til at dere øker medlemstallet, mens tallet på fagorganiserte i Europa går ned. Dere har innflytelse, og det tjener også til vekst i medlemstallet.

Denne regjeringen har lyktes i mye, ikke minst har vi oppnådd den viktigste målsettingen - arbeid til alle. Vi har den laveste ledigheten i hele Europa med våre 3 %, og vi har skapt mange nye arbeidsplasser. Årsaken til at arbeiderbevegelsen fikk innflytelse her i landet på 30-tallet, var det store bondeforliket og Hovedavtalen av 1935. Det la grunnlaget for å skape nye arbeidsplasser. Vi har siden vært gjennom jappetid og bankkrise. Da bidro Ap og fagbevegelsen med sitt solidaritetsalternativ for å styrke sysselsettingen og gi trygge arbeidsplasser. Vi har skapt

340 000 nye arbeidsplasser i perioden, og to tredeler av disse er skapt i privat sektor. Vi har bidratt til dette resultatet fordi vi har lagt rammene for den utviklingen.

Men så vil jeg komme med en advarsel. Det er ikke alt som går like godt. Det går godt i oljebransjen og i bygg og anlegg. Her er det mangel på arbeidskraft. Men i deler av industrien går det dårlig på grunn av finanskrisen og høye driftskostnader. Det er gjerne slik at det er i de gode tider at man gjør flest feil. Vi tar feil hvis vi tror at det går bra av seg selv. De gode tidene kommer ikke av seg selv.

Når vi i disse dager forsøkes å bli forført av forførende, er det viktig å minne om hvordan vi har skapt de gode resultatene i Norge. Dette skal jeg snakke mer om på søndag, for vi må ikke tro at vi bare er en egen øy midt i et hav av ledighet i Europa. Vi vil også påvirkes. Jeg er spesielt redd for at vi kan komme til å få en todeling av norske arbeidsplasser, en del som jobber i de lønnsomme bedriftene, og en annen del som jobber for deler av industrien som går dårlig. Det må vi prøve å unngå.

Vi står overfor et avgjørende valg til høsten. For første gang på lenge er det to klare alternativer. Vi har et Høyre som allierer seg med et parti til høyre for seg, nemlig Frp. Dere har altså valget mellom mer rettferdighet eller mer skattelette og mer privatisering. Valget blir både et regjeringsvalg og et valg av retning. Vi satser på verdier som arbeid, kunnskap, helse og omsorg.

Jeg er klar over at dere ikke alltid er like fornøyd med meg og Sigbjørn. Dere mener kanskje at vi sier nei litt for ofte. Men jeg skal love dere at det kommer vi til å gjøre fortsatt hvis vi vinner valget. Vi vil fortsatt stå for en ansvarlig pengebruk i Norge. Jeg er sikker på at hvis vi mobiliserer alle krefter frem mot 9. september, så kan vi vinne dette valget og få en flertallsregjering med SV og Sp. Da skal vi arbeide for mer rettferdighet, mer fellesskap og sørge for at våre verdier vinner. Takk for oppmerksomheten.

Roar Flåthen takket statsministeren og sa at man også fikk hilsningstaler fra internasjonale sammenslutninger. Dette gjaldt ITUC, ETUC og NFS. Han ga først ordet til generalsekretæren i ITUC, Sharan Burrow.

Hun hadde tidligere vært president i Internasjonalen og var den første kvinnelige leder av en internasjonal sammenslutning. Værsgod, scenen er din, Sharan!

Sharan Burrows hilsningstale

Generalsekretæren takket innledningsvis for innbydelsen og sa at hun var glad og stolt over å kunne hilse den sterke norske fagbevegelsen. Hun takket også spesielt Trine Lise Sundnes som hun hadde mye kontakt med i det internasjonale styrearbeidet. I Norge har norsk fagbevegelse oppnådd mye og stått opp mot dem som har angrepet arbeidernes rettigheter. Dere har skapt rettferdighet og håp for mange.

Jeg har akkurat vært i Tyrkia og opplevde der at 40 000 politifolk ble utkommandert for å slå ned på fredelige demonstrasjoner av streikende og andre. De brukte tåregass mot arbeiderne, noe som ville være helt utenkelig i Norge. 200 ble skadet under sammenstøtene, noen alvorlig. Arbeiderne var samlet for å synge om fred og rettferdighet, men regjeringen møter dem med brutalitet og kutter ned på lønninger og pensjoner. Og det er ikke bare i Europa det er krisetider. Det er en global krise fordi veksten er for lav.

Hun ville også takke norsk fagbevegelse for at den i praksis viser solidaritet med fagforeninger over hele verden. Hun ville også takke spesielt for støtten til Palestina, og håpet at man en gang kunne få oppleve at okkupasjonen ble opphevet og at palestinerne fikk sitt eget land tilbake.

På gatene også her i Norge ser vi rumenere og ungarere som tigger for å kunne overleve. Mens EU og det internasjonale pengesfondet har satset på resesjon, blir krisen bare større og større. Flere blir arbeidsledige i Europa. Dert er snakk om 212 millioner, og bare i år vil 75 millioner unge gå ledige i Europa. En hel generasjon vil gå tapt. Stabiliteten og anstendigheten forsvinner hos disse menneskene.

Hun fortalte om en annen situasjon i Europa enn i Norge. Her er alle i jobb. I Europa må jobbene forsvares, og det er ofte en tapt kamp. Det er historien om arbeidere som lider. Det er så alvorlig at tilliten til det demokratiske system er i ferd med å forsvinne. Folk kjemper for å

forsvare det de har vunnet, men de er på defensiven. 79 prosent av folket har ingenting å spare, å legge til side. Barn går sultne til skolen. Vi må kreve en plan for et bedre samfunn. Og det er mye å ta tak i, for eksempel en altfor dårlig infrastruktur. Vi har klimautfordringene. Vi har ungdom som mangler utdanning, og vi har ungdom og kvinner som er utestengte fra arbeidslivet. Vi ser desperasjon i mange land. Og det er den politiske viljen som mangler.

I Norge har dere et sterkt LO. Realiteten i store deler av Europa er at arbeidstakerorganisasjonene er altfor svake. Organisasjonsprosenten er altfor lav. Det er ingen sosial rettferdighet.

Takk til Norge for støtten til kravene om at de olympiske lekene i Qatar ikke får gjennomføres uten anstendige arbeidstakerrettigheter i landet. Nå ser vi frem mot kongressen neste år, vi skaffer oss verktøy og vi bygger nettverk. Vi har skaffet oss en digital avis, men vi vet at det er organisering som er nøkkelen. Uten organisering kommer vi ikke videre.

Bernadette Segols hilsningstale

Bernadette Ségol hilste fra European Trade Union Confederation (ETUC), og hilste varmt fra alle sine medlemmer. – Dere blir flere medlemmer, og det er fantastisk. Dere har ingen arbeidsledighet. Jeg snakker hele tiden på konferanser der tallene er helt annerledes og mer dystre. I Hellas, Spania, Irland og Portugal er stemningen for tiden eksplosiv. Folk føler at de ikke har noen fremtid, sa Ségol.

Hun mente norsk fagbevegelse skulle være stolt av det som er oppnådd i Norge. Og svaret og nøkkelen er her – som ellers – organisering. Og husk at "no country is an island" – intet land er en øy. Alle må samarbeide. Proteksjonisme er ingen løsning for fremtiden. Det er veldig viktig at dere er med i ETUC, enten dere er med i EU eller ikke. Fellesskap er vår styrke. Enkelte av våre land står overfor store utfordringer.

Vi har støttet Europas integrasjon som et historisk prosjekt. Det er mer enn en frihandelssone. Det er et sosialt prosjekt. Nå er dette prosjektet under angrep. Jeg skal i møte med en rekke statsledere, og jeg vil understreke hvor viktig den sosiale dimensjonen er i samarbeidet i Europa. Nå trenger vi å endre politikken og legge vekt på å få folk i

arbeid. Folk mister tålmodigheten. De blir desperate. Det kan avle ekstremisme.

Vi må skape en politikk som gir en bærekraftig vekst og kvalitetsjobber. Det trengs en sosial dialog. Vi trenger reformer som er rettferdige for arbeidstakerne. Pengene finnes. De fantes da bankene skulle berges. Det må være mulig å avsette én prosent av EUs bruttonasjonalprodukt til bærekraftige arbeidsplasser.

Og så må vi få slutt på skatteunndragelsene. Vi har hatt skandaler både i Frankrike og Tyskland som viser hva som foregår. Dette må tas alvorlig. Myndighetene må sende ut tydelige signaler om at også kapitalen må betale sin del.

Vi må få i gang en sosial dialog, først på nasjonal basis – så innen EU. I Hellas og Spania er retten til kollektive forhandlinger ikke blitt respektert. Men dette kan vi ikke gi oss på. Sosial dumping må bekjempes. I Norge også. Dumpingen står i kontrast til en grunnleggende sosial rettferdighet. Vi krever lik lønn for likt arbeid. Vi kjører langs to spor: Vi oppmuntrer til anstendige avtaler mellom partene, for det er det beste. Men der det ikke går, krever vi minimumslønn. Men vi møter stor motstand i EU-parlamentet.

Takk til Roar for godt arbeid i LO, og takk for all støtte til ETUC. Takk, venner, for deres fantastiske modell. Ha en fin kongress!

Loa Brynjulfsdottirs hilsningstale

Loa Brynjulfsdottir hilste fra Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS), og gledet seg innledningsvis over at hun representerte Nordens største folkebevegelse. LO i Norge er et sterkt ledd i denne folkebevegelsen, som består av ni millioner fagorganiserte. Hvilken kraft! Hvilken styrke! Noe slikt skulle vi aldri kunne oppnå alene.

Hun rettet en stor takk til Roar, både som leder av norsk LO og for innsatsen han har gjort på nordisk basis. LO i Norge har alltid vært ledende i Norden. Hun minnet om at det var LO-bossen Tor Aspengren som tok initiativet til NSF på 1970-tallet. – Vi kunne trenge dere i EU også!

Brynjulfsdottir trodde man nå sto ved en skillevei, som krever større internasjonalt samarbeid også på det faglige området. Vi må stå sammen globalt. I Norden står vi sterkt, blant annet takket være den nordiske modellen. Det er partene i arbeidslivet som forhandler, og det er bedre enn at tingene blir fastsatt gjennom lov.

De nordiske land kommer alltid ut på topp, også i konkurransekraft. Nøkkelen er viljen og evnen til stadig omstilling. Der alle samvirker.

Nå sliter vi med arbeidsledig ungdom – med unntak for Norge – vi har klimasaken, og alt dette krever nytenkning av oss. Verktøyet har vi. Vi har tillit mellom menneskene. Vi har et fritt arbeidsmarked, der Norge tar seg av svensk ungdom som ikke får jobb i hjemlandet.

Økonomi er å velge, og politikk er å ville. Norge har forvaltet sin modell godt, og har lav arbeidsledighet og lav inflasjon. I Sverige ser vi en nedmontering av velferdsstaten. Den velferdsstaten som skal skapes i fremtiden, må være bærekraftig.

Dagsordens pkt 2 - Konstituering

Ellen Stensrud presenterte fullmaktskomiteens Vedtak:

Kongress 2013 - Fullmaktskomite

Ihht. vedtektenes § 4 pkt. 2 legger Fullmaktskomiteen med dette fram sin innstilling til Kongressen.

Vedtak:

1. Fullmaktene godkjennes.
2. Permisjonssøknader fra delegatene 196 – Ole-Kristian Paulsen og 285 – Ørjan Myrmel innvilges.

Saksopplysninger:

I hht vedtektenes § 4 pkt 2 oppnevnte Sekretariatet i møte 18.02.13 slik Fullmaktskomite:

Ellen Stensrud, LO, leder

Anders Skattkjær, Fellesforbundet

Geir Mosti, Fagforbundet

Tone Rønoldtangen, LO Stat

Jonny Simmenes, Forbundet for Ledelse og Teknikk

Karen Sophie Steen, LO, komitesekretær

Komiteen har i møter 22. april og 3. mai gjennomgått de innkomne fullmakter.

Det er meldt forfall fra 24 valgte representanter. For disse 24 møter vararepresentanter. Det er fortløpende gjennomført suppleringsvalg av både representanter og vararepresentanter, noe som er gjort praktisk mulig gjennom det nye elektroniske systemet.

Komiteen innbyr Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Fullmaktene godkjennes.

Komiteen er blitt forelagt 2 permisjonssøknader. Disse er fra delegatene:

nr. 196 – Ole-Kristian Paulsen – 3. mai og 4. mai til kl 17:00

nr. 285 – Ørjan Myrmel – 3. mai og 4. mai til kl 15:00

Søknadene er begrunnet med hhv reise til utland og dødsfall i nær familie.

Ved Kongressens åpning er det 313 stemmeberettigede delegater til stede.

Fullmaktskomiteén innbyr Kongressen til å gjøre slikt vedtak: Permisjonssøknadene godkjennes.

Oslo, 3. mai 2013

Ellen Stensrud

Anders Skattkjær

Geir Mosti

Tone Rønoldtangen

Jonny Simmenes

Karen Sophie Steen

Fullmaktskomiteens leder Ellen Stensrud opplyste at komiteen i to møter hadde gjennomgått alle fullmakter. 24 forfall var meldt, og 24 varamedlemmer var innkalt. Fullmaktene ble enstemmig godkjent.

Det var ingen merknader til innkallingen, og Roar Flåthen konstaterte da at LOs 33. ordinære kongress var lovlig satt.

Dagsorden

Det forelå følgende forslag fra sekretariatet:

1. Åpning
2. Konstituering
3. Beretninger
4. Regnskaper
5. LOs egen organisasjon
6. Vedtekter
7. Den faglige og politiske situasjon
8. Handlingsprogrammet
9. Hovedavtalen
10. Valg
11. Avslutning

Forslaget til dagsorden, med åpning for å putte inn en likestillingspris og en kulturpris der det måtte høve, ble enstemmig godkjent, bortsett fra punkt 7. Der har sekretariatet foreslått at dirigentene under den faglig-

politiske debatten står fritt til å endre rekkefølge/begrense talerlisten, dog slik at alle forbund blir representert.

Steffen Høiland, ville ta bort denne setningen. Han viste til det som skjedde under forrige kongress i 2009, der det var stort engasjement og mange talere under den faglig-politiske debatten. Da grep dirigentbordet inn, og 31 talere ble strøket fra talerlisten. Mange av dem var ungdommer. Det ble huskestue, fordi dirigentbordet forskjellsbehandlet. De privilegerte fikk ordet, de andre ikke. Dette er udemokratisk, sa Høiland. I 2009 tok dirigentene en spansk en. Nå vil de gjøre den spanske til fast praksis. Men det blir feil, for alle skal ha lov til å ytre seg. Han ba om støtte til å stryke dette punktet.

Flåthen mente det handlet om at dirigentbordet kunne legge til rette for en bedre debatt.

Under avstemningen ble sekretariatets forslag vedtatt, men mot et mindretall, som støttet Høiland.

Forretningsorden

Følgende forslag fra sekretariatet forelå:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Kongressen ikke vedtar noe annet. Adgangskort til representanter og innbudte utstedes av Sekretariatet. Adgangskort for pressen og tilhørere utstedes av LOs administrasjon. Adgangskort skal vises ved forlangende.
2. Til å lede møtene velges fire ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokoll velges fire sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl.09.00 til kl.13.00 og fra kl. 15.00 til kl. 18.00, med mulighet for å holde kveldsmøte når dette er nødvendig.
4. Ingen har rett til å få ordet mer enn to ganger til samme sak. Med unntak av innledningsforedrag, er taletiden sju minutter første gang og tre minutter andre gang. Ordstyreren har for øvrig, når det er påkrevd, rett til å stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsorden gis ingen ordet mer enn en gang og høyst ett minutt i hver sak. Ved behandling av dagsorden pkt. 7, Den faglige og politiske situasjonen, har dirigentene adgang til å begrense antall talere, dog slik at forbund som ønsker det, blir representert på talerlista. Talerne skal tale fra

den bestemte plass i salen.

5. Forslag må sendes elektronisk eller leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med forslagsstillernes navn, nummer og forbund/fylke. Innsendte forslag anses som opptatt. Etter at det er satt strek med de innregnede talere, kan ikke nye forslag tas opp. Forslag som ikke har noen forbindelse med de sakene som er ført opp på dagsorden, kan ikke behandles.
6. Alle forslag skal avgjøres med alminnelig flertall. I tvilstilfeller, eller når minst 100 representanter forlanger det, foregår avstemningen med navneopprop. I tilfelle av stemmelikhet er forslaget forkastet.
7. I protokollen innføres forslag, avstemninger og vedtak.

Alle forslag til forretningsorden, dirigenter, sekretærer, valgkomite, redaksjonskomite for organisasjon og vedtekter, redaksjonskomite I for handlingsprogram og uttalelser og redaksjonskomite II - enstemmig vedtatt.

Møtet hevet for pause til kl.1500. Flåthen sa at salen hadde vært samarbeidsvillig slik at man hadde spart 20 minutter på kjøreplanen. De 20 minuttene bevilget han tilbake til landsmøtet. Møtet hevet kl. 14.00

Ettermiddagsmøtet fredag 3. mai

Dirigent Sture Arntzen ba om ro i salen 15.05 og satte møtet. Han takket for tilliten på vegne av de valgte dirigenter og sekretærer. Han sa også at funksjonærene ville hjelpe til med å løse forsamlingen gjennom dagsorden, og han håpet på et godt samarbeid i så måte.

Adgangskortene som delegatene har fått, skal være synlige under hele møtet. Hvis man mister det, må man henvende seg i infoskranken for å få en nytt og samtidig slettes det mistede kortet fra systemet. Han sa videre at alle dokumentene til kongressen ligger på ipaden. Dessuten hadde alle fått tilsendt papirutgaver hjem i god tid før kongressen. Det finnes også papirutgaver av alle dokumenter i papirkiosken nede i foajeen. Ellers vil hele møtet også bli å finne på LOs websider. Alle har også fått utdelt stemmekort med delegatnummer på. Det skal brukes ved åpne avstemninger. Ved skriftlige avstemninger blir det utdelt stemmesedler. Mobiltelefoner skal stå på lydløs eller være avslått.

De som ikke har fått adgangskort til kongressfesten mandag, og som gjerne ville på festen, kan få dette ved henvendelse til infoskranken mellom kl. 9-12 mandag formiddag

Ipadopplæring

Administrasjonssjef Kine Smith Larsen foretok en grundig opplæring i bruk av ipad, og konstaterte at mange allerede hadde knekket koden.

Dagsordens pkt 3 - Beretninger

Dirigent Sture Arntzen gikk da over til punkt 3 på Dagsorden: Beretninger, som omfattet årene 2009, 2010, 2011 og 2012. Beretningene for 2009, 2010 og 2011 er anbefalt vedtatt av LOs representantskap, mens beretningen for 2012 – utsendt elektronisk – er anbefalt vedtatt av sekretariatet.

Beretningen for 2009 ble enstemmig vedtatt.
Beretningen for 2010 ble enstemmig vedtatt.

Til beretningen for 2011 ba Boye Ullmann om ordet. Han mente at beretningen før med en harelabb over et viktig punkt, nemlig konflikten mellom ILO94 og EU-retten. LO har sagt at ILO-94 står over EU-retten og de fire friheter, men regjeringen har gitt etter for ESA på dette punktet. Her er det ILO-94 som er verktøyet vi kan bruke for å hindre sosial dumping, og Boye Ullmann mente dette burde vært langt mer problematisert i årsberetningen. Resultatet av regjeringens ettergivenhet er at Høyre og Frp vil få det mye lettere når de skal privatisere sykehjem og barnehager.
Beretningen for 2011 ble deretter vedtatt, og Boye Ullmanns forslag vedlagt protokollen.

Til beretningen for 2012 ba flere om ordet. Først Roy Pedersen, som viste til side 22 og problemet med sosial dumping. Bakteppet er et hav av arbeidsledighet i Europa, og et fritt arbeidsmarked. Ferskeste eksemplet er fra Gardermoen. – Det vi opplever er en oppflising av norsk arbeidsliv, verre enn et A- og B-lag. Arbeidsgiverne vegrer seg for å ansette folk, og ser i stedet til leiemarkedet. Når det så gjaldt AFP, konstaterte Pedersen at mange nå mister retten til AFP. Og det er sliterne som taper. Det er blitt en ordning for middelklassen.

Også Arne Byrkjeflot var opptatt av pensjonene, og fryktet at det ble mange tapere med den reformen som nå er vedtatt. Hvordan kan LO ha latt være å sette seg inn i den virkeligheten mange nå møter ute på arbeidsplassene? Fire av ti opplever at de ikke kan gå av.

Han syntes at forslaget om to tredjedels lønn når man står i jobben til 67 år var mangelfullt. I LO går de fleste av ved fylte 62, 63 eller 64 års alder. Det gjelder 70 %. Av den femtedelen som jobber til de er 67 år, går de fleste på deltid. De som går av tidligere, må få et tillegg, og ikke bare et midlertidig tillegg. Det må være et fast tillegg. Jeg får 14 000 i tillegg hvis jeg står lenger i jobben. I fremtiden vil dagens system bety at mange havner nær minstelønn hvis de ikke får et varig tillegg i pensjonen. Hvis vi ikke gjør noe for sliterne i samfunnet, da har vi sviktet. Vi må få dette med i handlingsprogrammet.

Dirigenten sa at dette skulle behandles senere.

Ole Roger Berg sa at man nesten måtte være en nerd for å ta ordet til beretningen. Når han leste beretningen, så lette han etter sine fanesaker, spesielt Palestina-spørsmålet. Han sa at det sto noe på side 86 etter bombingene av Gaza i 2010, men etter det sto det svært lite om kanskje den mest brennhete konflikten i vår tid. LO hadde sendt brev til Regjeringen, og LO har også møtt på den palestinske fagbevegelsens kongress i Palestina, men ellers var det lite markert. Vi snakker om en nesten 60 år gammel okkupasjon av et annet land. Denne okkupasjonen er erklært ulovlig av utallige FN-resolusjoner, men det har ikke hjulpet. Boligbyggingen på de okkuperte områdene fortsetter. Den ulovlige bombingene i Gaza kostet 1400 mennesker livet, deriblant mange barn.

Handelsboikott er for meg et fredelig kampmiddel som ble brukt med bravur mot apartheidregimet i Sør-Afrika. Jeg synes også at fagbevegelsen bør starte en boikottaksjon mot Israel. Mange av LOs medlemmer har vært i de okkuperte områdene og sett fornedrelsen palestinerne er utsatt for. Ta derfor initiativet til en boikott av Israel!

Mimmi Kvisvik, sekretariatet, sa at det var fire tykke beretninger som forelå, og her var det dokumentert hva LO hadde stått for de siste fire årene. Det har vært gjort mye hardt arbeid. For oss som jobber i LO er velferdstjenester og det faglige regnskap viktigst, og det kommer først i morgen. Hun ønsket fremfor alt at velferdsprogrammet skulle komme tydelig frem i beretningen, men jeg må kanskje vente til 2017. Men med den kunnskapen vi har, burde programmet kunne forsterkes på enkelte punkter.

Jeg er kritisk til hva vi har gjort for fordeling og fattigdom. Vi har arbeidet for full sysselsetting og en sosial boligbygging, men noen står utenfor, og det er de fattige. Hva har vi oppnådd her? Vi vet at ingen fattige barn har rike foreldre. Fattigdom går i arv. Fattigdom må bekjempes både i utdanningspolitikken, folkehelsepolitikken og i den økonomiske politikken for øvrig. I dag lever 100 000 i fattigdom i Norge. Vi har 6 100 bostedsløse, av disse er 378 barn. La oss følge opp handlings-programmet og sjekke ut i 2017 om vi har oppnådd det vi sa vi skulle gjøre for de fattige i Norge.

Dirigenten tok beretningen for 2012 opp til godkjenning. Enstemmig godkjent.

Før man startet en gjennomgang av regnskapene for perioden, måtte man rigge om på det tekniske opplegget. Derfor foreslo dirigenten en pause på 15 minutter. Møtet hevet kl. 15.45.

Dagsordens pkt 4 - Regnskaper

Innledning ved hovedkasserer Ellen Stensrud

Hovedkasserer Ellen Stensrud la frem LOs regnskaper, og presiserte at regnskapene for 2009, 2010 og 2011 allerede er godkjent av representantskapet, og derfor bare skal tas til etterretning av kongressen.

Deretter gikk hun gjennom regnskapet for 2012, som sekretariatet har anbefalt godkjent, men som skal endelig godkjennes av kongressen. LO har en stor portefølje, som totalt beløper seg til 4,1 milliarder kroner. I dette inngår fem selskaper som er eid 100 % av LO, deriblant Amedia, som i 2012 ga et tilskudd til LOs økonomi på hele 320 millioner kroner. Men hovedkassereren påpekte at dette var et spesielt år, og at man ikke kunne påregne like store inntekter fra Amedia hvert år.

En del variasjoner fra år til år skyldtes ifølge Stensrud blant annet at det enkelte år ble utbetalt mye konfliktstøtte, andre år mindre. Hun nevnte også at LO hadde gått inn og styrket FAFOs egenkapital med 30 millioner i 2012. LO hadde i 2012 1954 millioner kroner plassert i bank, og egenkapitalen var 3,8 milliarder kroner. Medlemstallet i LO steg med rundt 31 000 i den siste fireårsperioden.

Hovedkassereren opplyste at det fra LOs utdanningsfond ble utbetalt rundt 2 400 stipendier hvert år, og utbetalt sum hadde steget fra 18 millioner kroner i 2009 til 25 millioner kroner i 2012. Dette var ifølge hovedkassereren vel anvendte penger.

Regnskapene ble deretter anbefalt godkjent av statsautorisert revisor Kjetil Andresen og kontrollkomiteens leder Steinar Karlsen. Det gir ifølge begge et godt uttrykk for den økonomiske situasjonen i mor- og datterselskaper.

Regnskapet for 2012 ble deretter enstemmig vedtatt. Dirigenten fikk Kongressens enstemmige tilslutning til nytt punkt 5 i vedtektene, der det nå **ikke** skal velges hovedkasserer.

Møtet ble avsluttet klokken 16.30.

LO-kongressen lørdag 4. mai

Kongressen startet kl.09.00. Allsang innledet kongressens andre dag og Trond Henriksen i Arbark ledet forsamlingen gjennom Arne Paasche Aasen/Jolly Kramer Johansens arbeidersong "Frihetenes forpost".

Deretter introduserte Roar Flåthen en hilsningstale fra Audun Lysbakken, leder i SV. Flåthen var spent på hvordan han så på den politiske situasjon.

Hilsningstaler

Audun Lysbakkens tale

Kamerater, kjære kongress
LO og SV vil til samme sted:

Vi vil ha et Norge hvor vanlige, arbeidende mennesker har makt over egne liv og samfunnet rundt seg. Et Norge hvor forskjellene er små, men mulighetene for alle slags mennesker store.

Vi tror det gode samfunn er et med små forskjeller. Små forskjeller skaper tillit og solidaritet mellom mennesker. Store forskjeller er gift. Land med store forskjeller gjør det dårligst i nær sagt alt, de har høyest kriminalitet, dårligst levekår og svakest folkehelse.

Vi tror det er i fellesskap vi best sikrer enkeltmenneskenes mulighet til å leve frie, rike liv.

Vi går inn i en ny valgkamp sammen, fordi vi vil ta nye steg i en slik retning.

Ingenting er så viktig for å sikre små forskjeller, som et regulert arbeidsliv og lav arbeidsløshet. SV vil innføre en sterkere ungdomsgaranti for unge under 25 år. Vi vil lovfeste retten til heltid. Vi vil gi fagbevegelsen nye maktmidler mot sosial dumping.

Vi vil fortsette byggingen av en skole for alle. Resultatene i norsk skole peker oppover, og framgangen er størst blant dem som i utgangspunktet stilte svakest. Vi vil gå videre med flere lærere og leksehjelp til alle i grunnskolen. Og vi skal fortsette arbeidet med å gjenreise respekten for praktisk læring i norsk skole.

Vi har stoppet privatiseringen av skolen, og satt punktum for bruken av anbud i barnevernet. Nå foreslår vi at den norske velferdsstaten skal bygges videre på et non-profit-prinsipp. Hver krone som bevilges til skole, helse, eldreomsorg eller barnevern, skal gå til det – ikke til profit og skatteparadiser.

Velferd er ikke butikk. Vi må ta et oppgjør med markedstenkning i offentlig sektor. Bestiller-utførermodell, stykkprisfinansiering og målstyring må vike til fordel for nye styringssystemer som slipper de ansatte fri og lar fagligheten styre. SV har erklært krig mot New Public Management, og den har vi tenkt å vinne sammen med dere.

Sammen stoppet vi postdirektivet. LO og SV hadde samme syn på vikarbyrådirektivet. Nå trues jernbanen og jernbanearbeiderne av EUs nye jernbanepakke. I Norge har vi sikret oss frihet til å si nei til Brussel når EØS undergraver vår velferd og vårt arbeidsliv. Den friheten er til for å brukes!

SV er et rødt parti. Men også et grønt. Klimaendringene er i gang rundt oss. Skal vi unngå katastrofal global oppvarming i dette århundret må to tredjedeler av all kull, olje og gass vi kjenner til bli liggende under havet eller bakken.

Sammen med fiskere og miljøbevegelse har SV reist kampen mot oljeboring i våre mest sårbare havområder, utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Det er ulike syn på det, både innad i LO og mellom SV og Ap. Det har jeg respekt for.

Men det røde og det grønne hører sammen. Det ligger fantastiske muligheter i omstillingen til lavutslippssamfunnet. Mens vi reduserer utslippene, skal vi utvikle morgendagens industri, ny energi og teknologi, framtidens biler og hus. Vi skal være både industriland, velferdsstat og miljønasjon. I SV ønsker vi å være et møtested for arbeiderbevegelsen og miljøbevegelsen, de to må finne sammen.

Vi står foran et nasjonalt veivalg og verdivalg 9.september. Høyresiden sier: La oss slippe private aktører til i helse, skole og omsorg. Vi sier: Nei til privatisering og ja til et bedre offentlig tilbud for alle.

Høyresiden sier: La oss gjøre arbeidsmarkedet mer fleksibelt.
Vi sier: Mer fleksibelt for hvem? For ham som aldri blir fast ansatt, eller for hun som jobber seksti prosent og ikke får boliglån? La oss gjøre arbeidslivet tryggere og mer inkluderende, med muligheter for alle.

Høyresiden sier: Ja til store skatteuttak til dem som har mest fra før.
Vi sier: Ingen skatteuttak til overklassen.

Jeg utfordret Erna Solberg til et veddemål i går. Jeg veddet på at hun ikke ville nevne ordet privatisering en eneste gang i sin landsmøtetale. Jeg tilbød henne en flaske god rødvin, personlig levert på hennes kontor, hvis hun gjorde det. Fordi jeg mente det ville være å slå et slag for en åpen og ærlig debatt om hva denne valgkampen faktisk handler om. Jeg har flasken ennå.

For disse veivalgene vil høyresiden ikke snakke om. De har skiftet retorikk. De nevner aldri privatisering, og de mumler hver gang det blåser opp til debatt om skatt eller arbeidsmiljølov. Fordi de vet at det finnes ingen verdimeessig høyrebølge blant folk i Norge. Flertallet vil ha sterkere fellesskap og mindre forskjeller.

Bak den nye retorikken finnes den gamle politikken: Høyre og Frp vil satse på kommersielle klinikker i helsevesenet. De vil ha flere privatskoler. De har latt være å støtte de viktigste tiltakene mot sosial dumping. I Oslo satte de ut kasesenteret på anbud – med anbudsfrist 8. mars!

I SV hadde vi Hanna Kvanmo, politikeren som kalte en spade for en spade.

Når Torbjørn Røe Isaksen kaller Høyre for «det nye arbeiderpartiet», er det som å kalle en golfkølle for en spade!

Tro ikke på dem som sier det er små forskjeller i norsk politikk. Skal de viktige kompromissene gå i skjæringspunktet mellom SV og Arbeiderpartiet, eller i skjæringspunktet mellom Høyre og Frp? Det er valget 9. september. Det er alternativer for helt forskjellige veier til framtiden.

La oss derfor love hverandre: At vi skal kjempe for hver stemme. At vi skal slåss for seier, hver måned, hver uke, hver dag, hver time fram til valglokalene stenger.

La oss hente styrke i våre ideer, i våre verdier, i vårt samhold. Vi har vunnet to ganger før. Alle gode ting er tre.

På vegne av Sosialistisk Venstreparti hilser jeg LOs kongress. Til lykke med viktige dager – sammen skal vi bygge Norge på solidaritet, rettferdighet og fellesskap!

Dagsordens pkt. 8 - Handlingsprogrammet

Tor-Arne Solbakkens innledning

Sekretariatets innstilling til deler av handlingsprogrammet og forslag til uttalelser

Dirigenter! Kongress!

Jeg skal legge fram sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet, kapitlene Arbeid til alle, Lønns- og arbeidsvilkår, Velferd, En aktiv næringspolitikk, Energi, miljø og klima og Internasjonal solidaritet og samarbeid.

Samtidig legger jeg fram sekretariatets forslag til uttalelsene:

Internasjonal uttalelse

- Midt Østen og Palestina
- Arbeid og inntekt
- Et seriøst arbeidsliv
- Samferdselspolitisk uttalelse

Det har vært en lang og grundig prosess fra sekretariatets første utkast til nytt program ble sendt ut i organisasjonene, til de innstillingene dere nå har foran dere. 1502 forslag kom inn, og disse er gjennomgått i LOs administrasjon, og de har vært behandlet to ganger i sekretariatet. Også uttalelsene har vært gjennom to behandlinger i sekretariatet. Det er med andre ord gjennomarbeidede dokumenter kongressen har fått til behandling.

ARBEID TIL ALLE

Selv om ikke kapitlene i handlingsprogrammet er uttrykk for noen prioritering, så er det helt naturlig at Arbeid til alle kommer først. Det er fortsatt jobb nr. 1.

Hele programmet kan nesten sammenfattes i to ord – arbeid og velferd. Som vi slår fast i innledningen av programmet; "Arbeidsledighet og manglende yrkesdeltakelse er den viktigste årsak til fattigdom". Derfor legger programmet opp til fortsatt, og forsterket kamp for fast ansettelse i hele stillinger. Likestilling og likelønn er ikke mulig uten at det etableres kulturer for hele stillinger der det ikke finnes i dag.

En aktiv arbeidsmarkedspolitikk, som hindrer utstøting, og fører flest mulig tilbake til, eller inn i arbeidslivet, vil fortsatt stå høyt på LOs prioriteringsliste. Derfor må vi også sikre at innvandringspolitiske restriksjoner på arbeidstillatelse, ikke bidrar til å skape useriøse arbeidsforhold for personer som over tid oppholder seg i landet. Her burde nok også innstillingene til forslag 8005 fra Oslo og 8015 fra Fagforbundet vært: "delvis ivaretatt", og ikke: "tiltres ikke", slik det står i dokumentet.

Samtidig som arbeid til alle er jobb nr. 1, er det viktig at de som likevel ikke kan delta i arbeidslivet, skal ivaretas på en god måte gjennom universelle velferdsordninger.

Permitteringsregelverket må være godt tilpasset den løpende situasjonen, og praktiseres fleksibelt. Det må bli lettere enn i dag å bruke utdanning og kompetanseheving som tiltak, både ved ledighet og under permittering. HAS bestemmelser må være styrende for NAV, slik det til slutt ble stadfestet etter fjorårets turbulens. På dette punktet er for øvrig NHO helt enig med LO.

EN SOLIDARISK LØNNSPOLITIKK

LO vil fortsatt føre en solidarisk lønnspolitikk, der vi gjennom sentrale tillegg ivaretar både likelønn og de lavest lønte. Det er urovekkende å registrere hvor lite vekt NHO legger på de sentrale tilleggene, og de sentralt inngåtte avtalenes betydning.

For det er sånn – at hvis ikke LO ivaretar de lavest lønte, er det ingen andre som gjør det heller. Derfor skal vi fortsatt stå på de krava. LO kommer heller aldri til å akseptere lønnsdumping gjennom innføringen av en nasjonal minstelønn, slik arbeidsgiverne og Frp vil!

Programmet legger til grunn at frontfagsmodellen fortsatt skal være styrende for lønnsoppgjørene. Konkurransetsatte næringer skal gi rammer for hele arbeidslivet, men det skal ikke være til hinder for at det gis kompensasjon til grupper som systematisk over tid er blitt hengende etter i lønnsutviklingen.

Alle tjener på frontfagsmodellen, noe ikke minst konflikten i offentlig sektor i 2012 dokumenterte. Da måtte de stats- og kommuneansatte for første gang streike for å få ramma fra frontfaget. Det er viktig at offentlig sektor ikke "slipper taket" i frontfaget. For som professor Kalle Moene sier det: «Velferdsstatens tjenester er "menneskeavhengig" og produktivitetsvekst kan ikke effektivisere tjenestene. Lønnsutviklingen gjør derfor velferdsstaten dyrere.»

For LO er det imidlertid ingen tvil, offentlig ansatte skal ha like god lønnsutvikling som andre.

PENSJON

Også pensjon er et tema som har opptatt mange forslagsstillere til kongressen. Og LO er ikke i mål når det gjelder pensjon.

Folketrygden. AFP og tjenstepensjonsordningene må sikre det økonomiske grunnlaget for en trygg og verdig alderdom for alle. Først og fremst er det tjenstepensjonsordningene i privat sektor som nå er på dagsorden.

LO vil kreve brede avtalefestede ordninger i privat sektor, med sikte på et kollektivt, trygt og moderne system for tjenstepensjoner med større grad av likhet enn i dag. LO vil tariffeste tjenstepensjonsordningene for å sikre de ansattes rettigheter og medbestemmelse.

Bare et bredt organisert pensjonssystem kan tilfredsstillere LOs viktigste krav til et godt system:

- Jobbskifter uten tap av pensjon og høye flyttekostnader, og dermed arbeidslinja i praksis
- Kostnadseffektiv forvaltning og administrasjon, og mer pensjon for innskudd og premier
- Premier og ytelser som er like, uavhengig av kjønn

Også når det gjelder AFP, er det krav om forbedringer. Det er for mange som ikke tilfredsstillere Folketrygdens opptjeningskrav for å kunne gå av med tidligpensjon, og som heller ikke AFP er stor nok til å hjelpe over denne lista. Vi må sammen med myndighetene finne en løsning på hvordan dette kan kompenseres, slik at vi kommer tilbake til situasjonen før vi fikk gjennomslag for å heve minstepensjon til to ganger grunnbeløpet.

En viktig og nødvendig forbedring for landets minstepensjonister, slår negativt ut for andre, og muligheten til å gå av tidligere enn 67 år. Denne utilsiktede virkningen må altså rettes opp.

Revisorforeningen, og andre som ikke har forstått hva AFP er, forsøker å ødelegge ordningen gjennom krav til balanseføring i bedriftene. Balanseføring av forpliktelser som ikke finnes. Dette er utredet i et eget utvalg. Konklusjonene ligger der, bare til å gjennomføre. Nå har regjeringen brukt lang nok tid, kom med avklaringen, Sigbjørn!

Dette er saker som ikke kan vente til evalueringen i 2017, men må tas nå. Når vi kommer til 2017, skal selvsagt LO gjøre egne vurderinger av ordningen, med utgangspunkt i kongressens vedtak fra 2005.

ET SERIØST ARBEIDSLIV

Forslaget til handlingsprogram har et omfattende avsnitt om sosial dumping, og det er lagt fram en egen uttalelse om et seriøst arbeidsliv.

Som Roar sier, Regjeringen har levert "alt vi har bedt om i kampen mot sosial dumping". Det eneste vi kan beklage, som det også står i programmet, er at de innførte Vikarbyrådirektivet, men tiltakspakka var slik vi ba om.

Til de som har tvilt: Vi bekjemper sosial dumping innenfor EØS – og de som ønsker fri flyt, kan slås tilbake. Vi har det handlingsrommet vi trenger.

Flere av forslagene har følgende krav bakt inn i teksten:

«Vi kan ikke godta at norsk arbeidslivslovgivning og tariffpolitikk skal dikteres fra Brussel eller at norske tariffkonflikter skal avgjøres av EFTA og EU domstolen.»

Og det skjønner jeg godt.

Det var jo det sporet arbeidsgiverne, med NHO i spissen, forsøkte å kjøre. De var til og med så ivrige at de ikke skjønnte hva likebehandling betydde, før tre måneder etter at de hadde skrevet under tariffavtalen.

Men det var de som fikk kjørt seg:

- Arbeidsgiverne fikk nei av ESA i kampen mot ID-kort i renholdsbransjen.
- De tok også ILO-94 til ESA – men måtte snu i døra
- Nylig vant LO, Fellesforbundet og Staten en historisk seier mot NHO og verftene i Høyesterett.

EØS-relevante regler må være i samsvar med ILO-konvensjoner og Europarådets sosialpakt. Det må ikke være tvil om at grunnleggende internasjonale arbeids- og sosialstandarder som Norge er forpliktet til å respektere og etterleve, må veie tyngre enn hensynet til de fire friheter som følger av EØS-avtalen, noe vi så demonstrert fra regjeringen i forbindelse med ILO-94 om offentlige innkjøp.

Dette har tydeligvis falt NHO tungt for brystet, og i en følelsesladet artikkel i skriftet "Arbeidsrett" – og de er det ikke mange av - framsetter advokat Weltzien de reneste konspirasjonsteorier om hvorfor ESA har akseptert ILO-konvensjonenes forrang. Fornøyleg lesning.

Etter at EØS-avtalen ble inngått, har Arbeidsretten avsagt mange hundre dommer, men det er bare i én sak hvor Arbeidsretten har bedt EFTA-domstolen om rådgivende uttalelse, KLP-saken. Da kom Arbeidsretten, enstemmig, til at tariffavtalen ikke var omfattet av EØS-avtalens konkurranseregler. Den avgjørelsen gjorde også at våre nasjonale konkurransemyndigheter trakk til seg følehornene i forhold til inngripen i tariffavtalene.

Høyesteretts dom i verftsaken av 5. mars i år, er et kurs i «den norske modellen» og norsk arbeidsrett. ESA og EFTA-domstolen settes på sidelinja, både fagkyndige uttalelser og selve dommen er krystallklar. Den bør leses, og den er et særdeles godt verktøy i fortsatt bekjempelse av sosial dumping. Den tar også for seg omgåelsesforsøkene, og stempler disse som ulovlige.

Det eneste den ikke sikrer oss mot er Erna Solberg og Siv Jensen. Kamerater, den jobben må vi gjøre selv!

Innstillingene fra sekretariatet legger opp til at vi skal videre i kampen mot sosial dumping. Allmenngjøringsordningen må utvides og endres slik at det blir både enklere og raskere å få på plass vedtak om allmenngjøring. Arbeidet med et treparts bransjeprogram må styrkes, kravene ved offentlige anbud skjerpes, og det må settes tak på maks tre leverandører i kjeden. Franchisevirksomheten må reguleres, og kollektiv søksmålsrett må utvides til også å gjelde midlertidige ansettelser.

VELFERD

Jeg sa innledningsvis at nøkkelordene i programmet var arbeid og velferd. I velferdskapitelet slås det fast at en sterk offentlig sektor, samordning av lønnsdannelsen og en skattepolitikk som virker utjevne, er det sentrale for en jevn inntektsfordeling, forebygging og bekjempelse av fattigdom.

Styring og forvaltning av offentlig sektor er et politisk ansvar. Ikke bare fordelingen, men også utførelsen av velferdstjenester, skal foregå i offentlig regi, eller i samarbeid med ideelle institusjoner. Aksjeutbytte, regnskaps- og styringssystemer beregnet på kommersiell virksomhet, er fremmedelementer i offentlig sektor.

Vi aksepterer ikke privatisering og tariffhopping for at skattepengene skal havne i private lommer - som profit. Vi lar oss ikke lure av påstanden om at private løsninger er billigere, når alle skal med.

Alle private løsninger kan jo bli billigere enn de offentlige, og mer effektive. Hvorfor? Først og fremst pga. dårligere lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår for de ansatte. Men også fordi de velger sine egne kunder. "De syke får ikke være med i mitt forsikringssselskap!" eller "vi tar de operasjonene vi tjener penger på". Bedriftsøkonomiske styringsmål for velferdsytelser, vil stimulere til utvelgelse av oppgaver og brukere som koster lite.

Programforslaget peker også på at flere grupper må få tannbehandling dekket av folketrygden. Det er en kostnadskrevende utvidelse av Folketrygdens ytelser, men et viktig og rettferdig krav. Det foreslås derfor en trinnvis innføring, der grupper med dårlig tannhelse, store utgifter og dårlig økonomi skal sikres først.

For LO er det de offentlige, universelle velferdstjenestene som gjelder. Det er fundamentet i velferdsstaten. Og den viktigste delen av det fundamentet er fellesskolen. Kampen om fellesskolen har vi ikke råd til å tape. Og vi må ha et skattnivå som er tilpasset våre mål for velferdssamfunnet.

For første gang har også kriminalomsorgen fått sin plass i velferdskapitlet, og det er der den hører hjemme. Denne sektoren må styrkes slik at tilbakefall til ny kriminalitet etter soning kan reduseres betraktelig. Det er jo det som er målet med straff og soning.

NÆRINGSPOLITIKK

LO krever en aktiv næringspolitikk. Dette er viktig for verdiskaping og arbeid. Norsk industri må være helt i teten når det gjelder teknologi og effektivitet. Det fordrer satsing på FoU, både grunnforskning og oppdragsforskning, og EVU, samt at industrien sikres stabile og forutsigbare konkurranseforhold, og markedsadgang til Europa.

Det næringspolitiske kapitlet omfatter utfordringer, løsninger og krav innen de fleste næringer. Mange av de innkomne forslagene var svært omfattende og detaljrike. Sekretariatet har forsøkt å holde programmet på et overordnet nivå, samtidig som de løpende sakene skal kunne håndteres med utgangspunkt i programmet.

Fiskeri og havbruk har fått en ganske bred omtale i programmet, og det illustrerer både mulighetene og utfordringene innen næringen. LO krever at det legges til rette for en bærekraftig samfunns- og miljøforvaltning av næringen, som ivaretar sysselsetting, bosetting og lønnsomhet langs hele kysten.

Petroleumsvirksomheten er viktig for velstandsutviklingen i Norge, og oljeinntektene har finansiert store deler av velferdsstaten. Vi er en olje og gassnasjon, men vi har ikke maktet å utnytte gassen til verdiskaping innenlands. Derfor gjentas kravet om at myndighetene må få på plass en infrastruktur for innenlandsk bruk av gass.

Når det gjelder videre oljeutvinning, spriker de innkomne forslagene i alle retninger. I forslaget til handlingsprogram er derfor kompromisset

fra forrige kongress videreført: «LO vil arbeide for igangsetting av konsekvensutredninger med sikte på olje- og gassproduksjon i de stengte og uåpnede delene av Barentshavet, Norskehavet og Skagerrak.»

Ingen av de mer vidtgående forslagene er tiltrådt. LO går fortsatt inn for konsekvensanalyser. Det betyr automatisk utvinning, sier noen da. Nei, det gjør ikke det. Det viktige spørsmålet er om resultatet av konsekvensanalyser har medført at vi har satt i gang produksjon på feil premisser? Etter min oppfatning er svaret på det spørsmålet Nei!

Vi er på trygg grunn når programforslaget tar til orde for konsekvensutredninger, og videreføring av "føre var"-politikken.

LO er opptatt av statlig eierskap, og at staten har de nødvendige instrumentene for å være en aktiv, god og strategisk eier for norsk næringsliv. I programmet tas det derfor til orde for å opprette et strategisk eierskapsinstrument, som sikrer statens evne til å være en aktiv eier, og til å foreta oppkjøp i eksisterende bedrifter.

SAMFERDSEL

Samferdselspolitikken er viktig, både for næringspolitikken og miljøpolitikken. I begge disse sammenhenger er vi tjent med en samferdselspolitikk som ivaretar næringslivets behov for trygge og bærekraftige transportløsninger.

LO er i mot bruk av OPS. Eller «offentlig privat samarbeid», for å finansiere samferdselsprosjekter. OPS ble oppfunnet i England – fordi den britiske statskassa var tom. Det er ikke den norske! Høyresida i Norge har derimot opphøyet OPS til en egen ideologi. Eller er det det? Den siste tiden har vist oss at det ikke er statens interesser som skal ivaretas, men noen særdeles private. LO er ikke mindre i mot OPS når det nå står for Offentlig Privat Samrøre!

LO er også sterkt i mot at Staten, gjennom jernbanepakke IV, skal pålegges å konkurranseutsette persontrafikken med jernbane og åpne det innenlandske persontrafikkmarkedet for konkurranse.

Mange forbund har tunge interesser innenfor samferdsel, og sekretariatet legger derfor fram en egen, dagsaktuell uttalelse i tillegg til det som står i Handlingsprogrammet.

ENERGI, MILJØ OG KLIMA

Norsk industri er i en unik situasjon ved at den nesten utelukkende drives med fornybar energi. I tillegg er selve produksjonen den reneste i verden. Det betyr at enhver industriproduksjon som legges ned i Norge – og oppstår et annet sted i verden er et tap for miljøet, og negativt for klimaet.

Vi må møte den globale klimautfordringen med å dele miljøteknologi med utviklingslandene. Samtidig må vi gå foran og kutte i egne utslipp på en slik måte at de totale utslippene i verden går ned.

Det må satses på en skånsom videreutvikling av våre vannkraftressurser og utbygging av kraft og linjer som fører til prisutjevning over hele landet. En forutsetning for leveringssikkerhet er også at nettselskapene har egne kompetente ansatte som kan ivareta feilretting, drift og vedlikehold.

INTERNASJONALE SPØRSMÅL

Internasjonal solidaritet og samarbeid er alltid gjenstand for stor oppmerksomhet på LOs kongresser. Slik vil det også være i år.

Tradisjonelt har Kongressen i tillegg til et eget kapittel i Handlingsprogrammet vedtatt en dagsaktuell internasjonal uttalelse og en egen uttalelse om Palestina.

Denne gangen er innstillingen å utvide Palestina-uttalelsen til å ta for seg hele Midt-Østen. Det er ut fra en vurdering av at det nå har skjedd, og skjer mye i Midt-Østen, utenfor Palestina, som også er viktig for mange palestineres situasjon. Ikke minst gjelder dette utviklingen i Syria, og de mange aktørene som etter hvert deltar der.

LOs støtte til det palestinske folk, og fordømmelsen av Israels okkupasjonspolitikk, ligger selvsagt fast, og vil sikkert bli kraftig understreket av denne kongressen.

Det er likevel to forslag sekretariatet innstiller på å avvise. Det ene er forslag om å boikotte Histadrut. For det første mener vi det er en fordel å ha dialog med faglige tillitsvalgte, også i Israel. Selv om vi til tider er drivende uenig. For det andre er det slik at en boikott vil ramme palestinsk fagbevegelse, da det er Histadrut som krever inn og formidler deres fagforeningskontingent. Det er også Histadrut som er PGTFUGUs "juridiske" avdeling for å ivareta medlemmenes rettigheter.

Intensjonen fra forslagsstillerne er jo å påvirke Histadruts adferd. Da tror jeg det er feil strategi å ekskludere dem fra det internasjonale, faglige fellesskapet, og isolere dem sammen med israelske myndigheter.

De andre forslagene som er avvist, er boikott av Israel og israelske varer. Vi foreslår en mer positiv aktivitet, og oppfordrer til kjøp av palestinske varer. Det finnes faktisk, og ølet er alderes glimrende. LO vil også anbefale at man prøver å unngå varer produsert på okkupert land. Vi arbeider også for at ingen kamper i U21 EM i år skal avvikles på palestinsk, okkupert land. En boikott vil også ramme mange palestinske arbeidere, og derigjennom et ukjent antall palestinske kvinner og barn.

Derimot krever vi i uttalelsen at Norge må gå i bresjen for at Palestina anerkjennes som fullverdig medlem av FN og gis status som selvstendig stat innenfor grensene av 1967. Det regner jeg med full opplutning om.

I den generelle internasjonale uttalelsen tar vi opp mange av de utfordringene som Sharan og Bernadette tok opp i sine hilsningstaler i går.

Programmet understréker meget sterkt behovet for å styrke ILO og de internasjonale spillereglene som sikrer menneskerettigheter og faglige rettigheter. Onsdagens fryktelige tragedie i Bangladesh viser hvor langt internasjonale kapitalinteresser er villige til å gå for å maksimere profit. Prisen for en T-skjorte er ikke 49,90, slik det står i butikken. Prisen ligger begravd under ruinene i Bangladesh. Det er en oppgave, ikke bare for internasjonal fagbevegelse, men for hele det internasjonale samfunnet, at slike uverdige og livsfarlige arbeidsforhold utryddes.

KONGRESSEN ER DET POLITISKE VERKSTEDET

Høyre er samlet til landsmøte på Gardermoen. Det passer jo bra, for det er rett før de tar av. De feirer valgseier'n på forskudd, og mener de utformer framtidens politikk.

Det gjør de ikke. De holder fortsatt på med fortidens løsninger, og går baklengs inn i framtida. Høyrelandsmøtet er ikke et politisk verksted – det er en svensk kopimaskin som lager ubrukelige kopier.

Det er dette som er Norges fremste politiske verksted. Det er det handlingsprogrammet dere utformer, her, i Folkets Hus, på LOs 33. ordinære kongress som er politikken for framtidens Norge.

Jeg tar med dette opp de deler av Handlingsprogrammet, og de uttalelsene jeg nevnte innledningsvis.

Takk for oppmerksomheten – og god debatt.

Trine Lise Sundnes ´ innledning

Sekretariatets innstilling til handlingsprogrammet (kapittel 2, 3, 8, 9, 10, 11 og 12) og uttalelse om boligpolitikk

Kjære Dirigenter! Kjære Kongress!

Jeg skal legge fram sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet, kapitlene Likestilling mellom kvinner og menn, Et godt arbeidsliv, Forskning og utvikling, Livslang læring, Inkludering, Kultur, og sist men ikke minst: Demokrati og samfunnsansvar.

Samtidig legger jeg fram sekretariatets forslag til uttalelse om Boligpolitikk.

Som Tor-Arne sa, har det vært en lang og grundig prosess fra sekretariatets første utkast til nytt program ble sendt ut i organisasjonene, og til de innstillingene dere nå har foran dere.

KAP. 3 ET GODT ARBEIDSLIV

Å ha arbeid med reell medbestemmelse og trygge rammevilkår, er

forutsetninger for et godt arbeidsliv, uansett kjønn, alder, etnisitet, seksuell orientering, klasse eller funksjonsevne. Arbeidslivet må ha plass til alle, og da mener jeg alle.

Den norske modellen, partssamarbeid og det langsiktige systematiske HMS-arbeidet, har mye av æren for at de fleste har det bra på jobb her på berget.

Likevel blir mange arbeidstakere skada i arbeidsulykker, og mange mister livet. Ett arbeidsskadedødsfall er ett for mye.

Arbeidsinnvandrere opplever oftere enn andre å jobbe under helse- og sikkerhetsforhold med større risiko for skader og ulykker. De er særlig utsatt i tilfeller hvor det jobbes for useriøse arbeidsgivere.

En ny FAFO-undersøkelse viser at nesten 30 prosent av polske bygningsarbeiderne i Oslo-området hadde opplevd å måtte gjøre farlig arbeid.

1 av 3 regnet med å miste jobben eller få alvorlige problemer dersom de varslet tilsynsmyndighetene, og nylig dokumenterte Arbeidstilsynet at utenlandske arbeidstakere har nesten 50 prosent større risiko enn norske arbeidstakere for å bli alvorlig skadet på jobb. Risikoen for arbeidsskadedødsfall er nesten 30 prosent høyere. Det er uakseptabelt!

Arbeidsgiverne må forsikre seg om at arbeidstakere med et annet språk enn norsk, forstår regelverket og arbeidskulturen. LO mener at et felles forståelig språk på arbeidsplassen er et viktig tiltak for å forhindre skader og ulykker.

Opplæring og informasjon på arbeidsplassen skal fortrinnsvis være på norsk, og ved behov også andre aktuelle språk.

Arbeidsmiljøkriminalitet, som sosial dumping, svikt i sikkerhetstiltak ulovlig overtid og manglende opplæring i bruk av utstyr og maskiner som kan medføre alvorlig personskaade, må politianmeldes av tilsynsmyndighetene.

Og politiet må prioritere etterforskning av arbeidsmiljøkriminalitet. Petroleumstilsynets sanksjonsmuligheter må styrkes og gjøres juridisk bindende sånn at det kan etterleves i praksis.

Det er også viktig å styrke samarbeidet med Luftfartstilsynet, noe vi virkelig fikk erfare i saken mot Ryanair tidligere i vår, et selskap som opererer med rene slavekontrakter. LO er derfor fornøyd med at det nå tas grep og at Luftfartstilsynet vil føre tilsyn med selskapet. I tillegg til at vi nå får etablert et trepartsorgan etter modell fra arbeidstilsynet. Det er bra!

Vold og trusler om vold rammer mange arbeidstakere som har direkte kontakt med pasienter, klienter, kunder, brukere og publikum. Dette er et arbeidsmiljøproblem som bidrar til både fysiske og psykiske skader.

Her er det også et kjønnsperspektiv. Det er dobbelt så mange kvinner som menn som er utsatt. Myndighetene må ta sterkere grep for å bekjempe vold og trusler gjennom bedre regulering av dette i arbeidsmiljøforskriftene.

Det må også sørges for at ved innføring av kontroll- og overvåkingstiltak må arbeidstakerne og deres representanter sikres reell medvirkning og personvern. LO har derfor stilt krav til regjeringen om et bedre regelverk som beskytter arbeidstakerne mot uakseptabel overvåking i arbeidslivet.

KAPITTEL 2 LIKESTILLING MELLOM KVINNER OG MENN

Gjennom hele kongressperioden har likestillingspolitikk stått sentralt i samfunnsdebatten, og LO har vært en sentral aktør.

Likestilling mellom kjønn handler om at kvinner og menn skal ha like rettigheter og muligheter til utdanning, arbeid, inntekt, velferd og innflytelse.

Vi er ikke i mål, og må fortsette kampen for kvinners rettigheter. Kvinner som jobber deltid, taper på dette økonomisk. Kvinner i parforhold som er hjemme på heltid, taper enda mer. I tillegg er de ekstremt sårbare økonomisk og helt avhengig av å få lommepenger fra mannen sin.

Det er viktig å motarbeide deltidskulturer og sørge for at også damer har en jobb, med en lønn å leve av. Regjeringen har fulgt opp dette gjennom regelverksendringer, vi følger nøye med utviklingen her.

Vold i nære relasjoner har store konsekvenser. Den forebyggende innsatsen og skadeoppfølgingen må styrkes, og straffeutmålingen i voldtekts-, sedelighets- og incestsaker økes.

Vi vil at ordningen med Likestillingsombud gjenopprettes sånn at likestilling mellom kjønnene kan ivaretas i et selvstendig og uavhengig organ.

Så er det fremmet fem forslag om som på ulike måter går inn for at fedre må få selvstendig opptjeningsrett til foreldrepermisjon, alle disse er innstilt med ivaretatt. Men for de observante av dere, finner dere ikke dette igjen i teksten til handlingsprogram. På mystisk vis forsvant det i korrektoren. Men la det ikke være noen tvil – sekretariatet er helt enig i dette kravet, og jeg vil sørge for at redaksjonskomiteen plasserer dette inn i teksten igjen der det hører hjemme.

KAP. 12 DEMOKRATI OG SAMFUNNSANSVAR

Store forandringer i samfunnet og i arbeids- og næringsliv, både nasjonalt og internasjonalt, gjør det nødvendig å styrke demokratiet på alle områder.

Det er viktig at flere konsern inngår internasjonale rammeavtaler, og at regjeringen aktivt oppfordrer norske virksomheter til å legge OECDs retningslinjer for flernasjonale selskapers handel og investeringer til grunn for sin virksomhet i alle land.

LO vil jobbe for automatisk representasjon i styrende organer i alle typer virksomheter med flere enn 30 ansatte. Dette gjelder også lisenskomiteene på norsk sokkel.

LO vil arbeide for et reelt arbeidsplassdemokrati (tillitsvalgtpanelet).

Nye måter å organisere arbeidslivet på, gir utfordringer for vernetjenesten. Vi trenger Arbeidsmiljøutvalg og hovedverneombud på

konsernnivå. Vi må jobbe for å få endret terskelen for når virksomheten kan avtale andre ordninger enn verneombud fra 10 ansatte til 5. Og plikten til å opprette arbeidsmiljøutvalg i virksomheter, må senkes til mer enn 20 ansatte.

LO forventer at norske bedrifter og selskaper som etablerer seg i utlandet, tar med seg våre tradisjoner for samarbeid på arbeidsplassen. Kravene til anstendighet og etikk må gjelde hele produksjonskjeden. Dette er et lite stykke Norge som god kan eksporteres.

Statens Pensjonsfond må ut av virksomheter som bryter med grunnleggende faglige rettigheter nedfelt i ILOs kjernekonvensjoner.

KAPITTEL 8 FORSKNING OG UTVIKLING

Næringsrettet forskning og innovasjon er en forutsetning for å videreutvikle og skape dagens og morgendagens næringsliv. For å sikre dette, må det offentlige og næringslivet investere mer i forskning og innovasjonsutvikling.

Innenfor den næringsrettede forskningen har LO tatt initiativ til forskning om medarbeiderdrevet innovasjon. Denne forskningsretningen går rett inn i kjernen av det LO mener er viktig i norsk arbeidsliv – deltakerdemokrati og etter- og videreutdanning som skal sikre livslang læring. Medarbeiderdrevet innovasjon retter oppmerksomheten mot en bred, systematisk anvendelse av medarbeidernes kunnskap og erfaring. Med LO i førersetet er det nå utarbeidet en nordisk strategi for dette forskningsområdet.

En styrket samfunns- og arbeidslivsforskning er en forutsetning for videreutviklingen av det norske samfunnet. Det skal være rom for både grunnforskning og anvendt forskning. Det er viktig å sikre en videreføring av Forskningsrådets program knyttet til sykefravær, arbeid og helse, også arbeidsmiljø, som avsluttes i 2016.

Vi må sikre et sterkt og velfungerende forskningsråd. For å sikre god kvalitet, er vi avhengig av at forskningsinstitusjonene har tilstrekkelig basisbevilgning og at forskere har trygge og gode lønns- og arbeidsvilkår.

Norge må delta fullt ut i EUs nye forsknings- og innovasjonssatsing – Horizon 2020. Forskningen blir stadig mer internasjonal, og Norge og norsk forskning er avhengig av internasjonal forskning.

KAPITTEL 9 LIVSLANG LÆRING

Vi vil ha et utdanningssystem som sikrer at hvert enkelt menneske gis samme mulighet til utdanning og læring. Utdanning skal være et offentlig ansvar, under demokratisk kontroll og tilgjengelig for alle.

Grunnlaget for livslang læring legges i barnehagen og grunnskolen, i den offentlige Fellesskolen.

Barnehagene og fellesskolen skal ha ambisjoner på vegne av alle elever, med nok lærere og annet personale med riktig og god kompetanse. Godt læringsmiljø fysisk og psykisk er avgjørende, og skolen må ha nulltoleranse for mobbing, i tillegg må skolen oppfylle krav til bygninger, utstyr og læremidler.

Tilpasset opplæring med varierte undervisningsformer der praktisk læring og teori ses i sammenheng. Måltider, leksehjelp og fysisk aktivitet hører med.

Gjennomført grunnskole og videregående skole er viktig for tilknytning til arbeidslivet og livslang læring. Flere må gjennomføre og bestå videregående skole, og særlig i fag- og yrkesopplæringen.

Vi må ha flere læreplaner og lærlingetilskuddet må økes, særlig tilskuddet for lærlinger som trenger tett oppfølging for å bestå.

Opplæringskontorenes oppgaver og organisering må gjennomgås med sikte på å styrke lærlingenes rettigheter. Vi må ha flere yrkesfaglærere med relevant fagbrev.

Ressursene til rådgivningstjenesten må doubles – vi må jobbe for at flere tar utradisjonelle yrkesvalg for å motvirke det kjønnsdelte arbeidsmarkedet.

Alle som har bestått videregående opplæring, må anses som generelt studieforberedte. Flott vedtak på Arbeiderpartiets landsmøte.

Begrepet livslang læring gir ingen mening hvis retten til videregående opplæring skal begrenses til ungdomsårene. Rett til opplæring som voksen, må inntrer umiddelbart etter at ungdomsretten har opphørt.

Det offentlige må samarbeide med de ideelle studieforbundene og voksenopplæringsinstitusjonene om effektive opplæringsformer for voksne. Særlig viktig er dette for unge arbeidssøkende, innvandrere og grupper som nå er uten opplæringsrett i det norske samfunnet. Vi ønsker muligheter for livslang læring og karriereveier med utgangspunkt i fagutdanning og innen akademiske fagfelt.

Vi ønsker en nasjonal plan for videre utvikling av fagskolen som gir tydelige karriere- og læringsveier med utgangspunkt i fag- og yrkesopplæring og med mulighet for overgang videre i utdanningssystemet.

Aldri før har vi hatt så mange studenter innen høyere utdanning som nå. Det er bra, men også utfordrende å sikre god kvalitet og relevans i utdanningene.

Overordnet styring og finansiering av utdanningssektoren skal være et offentlig ansvar.

Studentvelferd og finansieringsordninger gjennom Lånekassen er viktig for å sikre lik mulighet til høyere utdanning. Vårt mål må være å sikre likeverdig tilgang til høyere utdanning.

For å rekruttere til akademiske yrker både i Norge og fra utlandet, må det satses på heltidsstillinger for ansatte og vitenskapelig personell ved institusjonene.

Vi er opptatt av kompetanseutvikling i arbeidslivet fordi vi er opptatt av trygge og bærekraftige arbeidsplasser. Arbeidstakere har behov for læring i arbeidsforholdet, finansiering av livsopphold under utdanningspermisjon og arbeidsgivere som verdsetter og legger til rette for læring.

Vi vil fortsette å utvikle kompetansetillitsvalgte og forankre tillitsvalgtrollen videre i trepartssamarbeidet.

Det må innføres en allmenn rett til livslang karriereveiledning.

KAPITTEL 10 INKLUDERING

LO ønsker et samfunn preget av mangfold, solidaritet, humanisme og toleranse.

Arbeid er ikke bare viktig for lønn, men også for å skaffe seg et sosialt nettverk og for å lære norsk språk og kultur. Språkkunnskap og innsikt i kultur på arbeidsplassen, har også med helse, miljø og sikkerhet å gjøre.

For å komme i gang med relevant arbeid eller utdanning, må det kartlegges så tidlig som mulig hvilken kompetanse og ressurser den enkelte har. Godkjenningsordningene for arbeidspraksis og utdanning fra andre land, må forbedres. En god match mellom den enkeltes kompetanse og ressurser og hvilke tilbud som er tilgjengelig, vil gavne både det norske samfunnet og det enkelte menneske. Tillitsvalgte må spille en viktig rolle i dette arbeidet, også i rekrutteringsprosessene.

Opplæringsloven og voksenopplæringsloven må fornyes slik at de kan gi grunnleggende kompetanse for videre utdanning og arbeid.

Minoritetskvinner er en ressurs, men de blir ofte stilt overfor diskriminering basert både på etnisk opprinnelse, og kjønn. På samme måte som etnisk norske kvinnelige arbeidstakerne, sliter de med et stort innslag av deltidsarbeid.

KAPITTEL 11 KULTUR

Kultur er så viktig – og kan oppfattes som så farlig, at i noen samfunn må kulturbærere bøte med livet for sin virksomhet.

Kultur er limet i et hvert samfunn. Kulturen skaper nærhet og samhold mellom mennesker, enten det er innen grupper, geografiske områder i et land, eller hele nasjonen.

Samtidig kan kultur, uten inkludering og samspill, skape avstand mellom "dem" og "oss". Derfor er det viktig at kunst og kulturlivet gjenspeiler det mangfoldet som preger det norske samfunnet.

Kulturopplevelser må være tilgjengelig, uavhengig av hvor du bor og om du har tilstrekkelige midler til å betale for deg. Kunst- og kulturopplevelser må bli tilgjengelig i barnehager, skoler og i arbeidslivet. Dette koster og derfor er offentlig finansiering viktig.

Arbeiderkulturen er arbeiderbevegelsens felles arv. Den har frembrakt viktige ideer som har gitt grunnlag for utviklingen av det samfunnet vi har i dag. I går fikk dere se digitaliseringen av de gamle arbeiderfilmene, et viktig bidrag til vår historie. Og vi er stolte av planene om å bygge opp et sentralt arbeidermuseum, plassert i Oslo, men som gjøres landsomfattende gjennom et digitalt senter.

Så over til et stykke finkultur vi vel bør være særs kritiske til: Kulturutvekslingsordningen for au-pairer som vel har gått ut på dato? Dette mener vel kongressen noe om?

BOLIGPOLITIKK

For fagbevegelsen har boligpolitikk stått sentralt gjennom historien. Det gjør den fremdeles, noe vi har merket med stort engasjement inn mot kongressen.

Derfor har sekretariatet foreslått, ut over det som allerede står i handlingsprogrammets kapittel om velferd, å vedta en egen uttalelse på dette.

Vi mener at det største problemet på boligmarkedet i da, er at det bygges for lite, og at boligmassen fordeles for ujevnt. En løsning på det boligpolitiske problemet er derfor ikke kun ett spørsmål, men hvordan politikkområder virker sammen.

Det handler om plassering av arbeidsplasser og utdanningsinstitusjoner, kollektivtilbud og infrastruktur, finansieringsmuligheter som inkluderer at Husbanken spiller en aktiv rolle, skattepolitikk, befolkningsutvikling, med mer.

For å få en bedre boligpolitikk må det en nasjonal dugnad til. Derfor har uttalelsen et offensivt mål om å bygge 40 000 nye boliger pr år, og at 5 000 må være utleieboliger som dekker midlertidig behov for studenter, pendlere og arbeidsinnvandrere.

Vi har fått løftet boligpolitikken i denne kongressperioden, både internt og overfor myndighetene. Men bolig er et viktig område som vi mener må prioriteres også i neste kongressperiode. Det vil vi gjøre med å vedta denne uttalelsen som vil forplikte LO til å utvikle et bredt boligpolitisk program, ut i fra de vedtak som kongressen gjør.

Jeg tar med dette opp de deler av Handlingsprogrammet, og de uttalelsene jeg nevnte innledningsvis.

Takk for oppmerksomheten – og god debatt.

Deretter introduserte dirigentene utenriksministeren som var bedt om å si noen ord i forbindelse med handlingsprogrammet og uttalelsen om "Midtøsten og Palestina".

Utenriksminister Barth Eide om situasjonen i Midtøsten

Utenriksminister Espen Barth Eide minnet om at arbeiderbevegelsen er en internasjonal bevegelse som vil forandre verden. Midtøsten er i så måte et stikkord, og situasjonen der er ifølge Barth Eide verre enn på lang tid. Flyktningsituasjonen i verden er, på grunn av borgerkrigen i Syria, verre enn på 20 år. Verre enn da vi hadde krig på Balkan. Syria truer med å destabilisere hele regionen.

Utenriksministeren sa at utviklingen i Syria er urovekkende. Blodsutgyttelsene bare øker. Det er ingen enkel løsning på problemene i Syria, men utviklingen kan ikke fortsette. Det finnes ingen enkle løsninger på problemene i Syria, men FN må snarest bestemme seg for hva de vil.

Heller ikke i Midt-Østen er det noen lysning for Palestina-konflikten. Det er i år 20 år siden Oslo-avtalen ble inngått, men utviklingen i retning av en tostatsløsning står i stampe. Den ulovlige bosettingen i de okkuperte

områdene bare fortsetter, og det ser ikke lyst ut. Dette er en konflikt som arbeiderbevegelsen har engasjert seg mye i. Vi står langt fra en løsning med en genuin palestinsk stat. Vi har som nasjon bidratt til å bygge opp palestinske institusjoner som både det internasjonale penges fondet og Verdensbanken har sagt fungerer tilfredsstillende.

Palestina har hatt en positiv økonomisk utvikling. I giverlandsgruppen som Norge leder, skal vi ha et nytt møte i høst for å se hvordan vi kan komme videre. Amerikanere gjør også et siste forsøk på å megle i konflikten mellom Israel og palestinerne. De ulovlige bosettingene undergraver mulighetene for en varig løsning. Også på nordisk utenriksministermøte har man drøftet hvilke tiltak man skal innføre mot staten Israel. Etter folkeretten skal vi ikke ha handel med land som okkuperer andre. Boikott er derfor et av alternativene.

En regjering med H og Frp i førersetet vil føre en helt annen politikk enn vi gjør. I dag respekteres vi for vår evne og vilje til å ta ansvar internasjonalt. Også derfor må dere sørge for at vi vinner valget til høsten!

Roar Flåthen takket utenriksminister Barth Eide med en blomsterbukett.

Dirigenten sa at alt for mange forslag til handlingsprogrammet manglet et referansenummer til det punktet det reises forslag til. Det måtte rettes opp. Hun ba også om at de som hadde innledninger, leverte disse elektronisk eller med minnepinner slik at man slapp å skrive alt på nytt.

Roar Flåthen introduserte så Dan Cunniah, direktør for ILOs kontor i Geneve. Flåthen kunne samtidig glede forsamlingen med at den norske regjeringen har doblet tilskuddet til ILO fra 90 til 180 millioner kroner. ILO er en trepartsorganisasjon, der arbeidstakere, arbeidsgivere og myndighetene deltar. Flåthen minnet også om at selv om det ser lyst ut i Norge, så er det harde nok fronter internasjonalt. Blant annet har kampen om streikeretten atter hardnet til i enkelte land.

Hilsningstaler

ILO-direktørens hilsningstale

På vegne av ILO ville direktør Dan Cunniah ønske LO-kongressen lykke til med gode debatter og med strevet for å gjøre forholdene bedre for norske arbeidere og deres familier. Han tok også med arbeidere i resten av verden, fordi Norge og LO over så mange år har gjort en stor innsats for å bedre forholdene i arbeidslivet - også utenfor Norges grenser. Cunniah minnet om at LO-kongressen finner sted samtidig som verden står i en økonomisk krise på femte året. Bare de siste seks månedene har en million mennesker mistet arbeidet i EU. Rundt 870 millioner mennesker i verden tjener altfor lite til å kunne manøvrere seg ut av fattigdom og håpløshet. De tjener mindre enn to dollar om dagen. Siden 2007 har arbeidsløsheten økt med 28 millioner. Unge kvinner og menn utgjør 74 millioner av de i alt rundt 200 millioner som nå går arbeidsløse rundt i verden.

Dette er alarmerende tall. Familier og samfunn blir ødelagt. I tillegg opplever vi at det arbeidende folk ofte møter brutale angrep på sine rettigheter i alle deler av verden. Kolleger, vi har en plikt til å kjempe mot denne utviklingen. Da er fagforeningene helt sentrale, både nasjonalt og globalt. Vi har en felles agenda for å komme ut av krisen og verne de mest sårbare.

ILO har lansert en plan for å møte krisen, og vi har presentert den for vårmøtet i Verdensbanken og Det internasjonale penges fondet (IMF). Dessverre har ikke IMF erkjent at den sparepakken de lanserte, er en del av problemet.

Den sosiale dialogen ser ut til å ha vært et av de første ofrene etter at krisen slo inn i Europa. På ILO-kongressen i Oslo nylig ble det slått fast at sosial dialog og kollektive avtaler er effektive verktøy for å dempe virkningene av krisen. Men i mange land er dette verktøyet blitt svekket. Men sosial dialog bør være sentral når vi skal ut av denne krisen. Det er gjennom sosial dialog at vi finner de langsiktige løsningene.

Cunniah ga ellers ros til Norge fordi vi oppfyller de aller fleste konvensjonene ILO har vedtatt.

For øvrig nevnte han tragedien i Dacca nylig, der en bygning kollapset og mer enn 400 arbeidere ble drept – og langt flere skadet. Den ulykken viser at vi ikke kan slappe av i arbeidet for å gjøre arbeidsplassene tryggere.

Han dro frem prosjektet »Fagforeninger for sosial rettferdighet«, grunnlagt av Norge, som har skapt varige forandringer til det bedre i Nepal og India. Prosjektet er ikke avsluttet.

Når vi takker LO, bør det også rettes en ekstra takk til Trine Lise Sundnes, som har gjort en flott jobb som medlem av ILOs Governing Body. Henne kan dere alle være stolte av.

PGFTUs hilsningstale

Roar Flåthen ga så ordet til palestinske Shaher Sae'd, representant for den palestinske arbeidstakerorganisasjonen PGFTU. Han ønsket først lykke til med kongressen, før han holdt en tale om de håpløse forholdene for det palestinske folket generelt og for palestinske arbeidere spesielt. Han takket for all solidaritet fra Norge, og særlig støtten til at Palestina nå har fått observatørstatus i FN.

Dessverre, sa Sae'd, undergraver israelske myndigheter konsekvent den fredsprosessen som skulle pågått i Midtøsten. Og USA støtter alltid Israel, uavhengig av hvem som regjerer. Også når de legger under seg palestinsk jord, slik de gjør med stadig nye bosettinger. Nå er de i gang med en ny bosetting, som er et meget farlig prosjekt, blant annet fordi det vil føre til mer isolasjon for det palestinske folket. Det er nå 520 israelske checkpoints på Vestbredden. Gaza er isolert fra Vestbredden. Palestinske arbeidere er fullt ut under israelsk kontroll. Arbeidsløsheten i Gaza er 40 prosent, på Vestbredden 30 prosent. Men vi har en plan for å bedre forholdene.

Israelerne må slutte å utøve vold mot palestinske arbeidere. Palestinske fanger i israelske fengsler må settes fri. Noen har sittet der i 35 år. Noen blir drept i israelske fengsel. Det må bli slutt på den hatefulle okkupasjonen av vårt land. Ingen nye bosettinger. Israelerne må trekke seg tilbake til grensene fra 1967. Først da kan vi oppnå anstendighet og verdighet for det palestinske folket. Vi krever en fri og uavhengig palestinsk stat, med Jerusalem som vår hovedstad.

Debatten om handlingsprogrammet

Hans-Christian Gabrielsen, Fellesforbundet, takket for to gode innledninger til handlingsprogrammet. Handlingsprogrammet er godt, men jeg savner mer om næringspolitikken. Jeg savner ikke minst de dagsaktuelle sakene. Derfor et hull i handlingsprogrammet. Det står ingenting om situasjonen for offshoreverftene, om Statoils Asia-tildelinger av kontrakter, problemene i skogsindustrien og NNNs bekymring for fiskeindustrien i Norge. Vi må derfor be om at det utarbeides en egen uttalelse om næringspolitikk.

Vi har alle fulgt nyhetene om den forferdelige ulykken ved tekstilfabrikken i Dacca i Bangladesh hvor et stigende antall omkomne nå er 514. Tallet stiger stadig. Det skjedde en ulykke i tekoindustrien i New York i 1911. Siden har det vært mange branner og kollapser. I 1912 omkom 112 i en brann ikke langt unna Dacca. Også i Pakistan har det skjedd store katastrofer. I alt var det 50 konsern som hadde tilknytning til denne tekstilfabrikken i Dacca, men det er vanskelig på få disse til å gi kompensasjon til de rammede familiene. Jeg ønsker derfor en uttalelse også om denne tekoindustrien som bare er opptatt av å tjene penger. En dongeribukse koster i dag mindre enn for 30 år siden. Arbeidsforholdene for tekstilarbeiderne er forferdelige. Situasjonen i tekoindustrien er uholdbar. Dette må LO uttale seg om.

Leif Sande ville si noe om oljeaktiviteten, og særlig i nord. Han syntes Ap-landsmøtets vedtak var mer offensivt enn det LO har utarbeidet. Ap har sagt ja til konsekvensutredning, og det er når den ligger på bordet det skal sies ja eller nei til oljeaktivitet.

Et kynisk argument for å si ja er at den rødgrønne regjeringen skal gjenvelges. Det blir ikke lett i de nordligste fylkene uten en positiv holdning til oljeaktivitet. SV tar seg av motstanderne. Men vi andre må kjempe med Høyre om stemmene. Da er det viktig at vi sier ja. Oljen har skapt ny optimisme i mange bygder. Som i min egen. Nå er det nordpå det skal bygges nye hus og nye skoler og veier. Oljen har skapt gode liv for folk. Nå er det Nord-Norges tur.

Halvor Langseth viste til et initiativ for en bedre boligpolitikk, som i en fart fikk underskrift av 30 organisasjoner, både arbeidstakerorganisasjoner og fra organisasjonene på NHOs side.

Jeg er ikke enig i den boligpolitikken som har vært ført her i landet. Mange sliter med å skaffe seg bolig. Derfor synes jeg at vi skal spisse formuleringene i forslag 9602 og at vi gir avsnittet overskriften "Bolig for alle". Det er mer treffende og presist. Vi må også sørge for at det bygges nok boliger i Norge. Vi har en årlig innvandring på 47 000, og det er mange i Norge som flytter til byene. Vi må finne frem til ordninger som gjør det mulig for alle å ha råd til å skaffe seg en bolig. Han var sterkt uenig i den boligmeldingen som nå var til behandling i Stortinget.

Her sto det bl.a. at "bustad er eit personlig ansvar og at alle må tilpassa seg marknaden på eiga hand". Analyser som vi har gjort, tyder på at det må skaffes 40 000 nye boliger hvert år. I tillegg må vi ha flere studentboliger og utleieboliger. Mange subsidieres i dag fett, men det er feil folk som subsidieres. Det gis store skattefradrag for lånerenter.

Kristine Larsen sa at LO alltid har stått fremst i kampen for de svakeste. I Handel og Kontor har vi hatt krav om lik lønn for likt arbeid på dagsorden helt siden 30-årene. Da var det mange som møtte kravet med hoderysting. Men kravet er ennå ikke innfridd, og vi er like utålmodige i dag som tidligere. I varehandelen er det mye deltidsarbeidsledighet, og disse får ikke støtte fra NAV. Vi har sett eksempler fra en bedrift som både har byggevarebutikk og matvarebutikk ved siden av hverandre, at det er mennene som jobber heltid, kvinnfolkene jobber deltid. Slik kan vi ikke ha det. Kvinnene får ikke de samme trygdeytelsene som andre. Vi vet at minst 25 % av de som jobber deltid, ønsker å jobbe mer. Dette gjelder selvfølgelig ikke bare i varehandelen. Vi finner det blant renholdere, vektere og i helsesektoren. Vi ber om LOs støtte til igjen å lovfeste retten til heltid.

Anders Hovind sa at det kulturkapitlet som sto i handlingsprogrammet var meget godt. Det ville være med på å styrke kulturens plass i det norske samfunnet. Han ville likevel foreslå en liten endring i nest siste avsnitt som gjaldt garantiinntekten. Etter dagens lovverk begynner garantiinntekten på lønnstrinn 1. Det riktige må være at denne

ordningen følger den vanlige lønnsøkningen i samfunnet. Det snakkes om å utfase ordningen og innføre stipendier i stedet. Uansett hva som blir ordningen, må vi sikre at kunstnerinntektene følger den øvrige lønnsveksten i samfunnet.

Ørjan Normann sa at samspillet mellom den kraftkrevende industrien og næringspolitikken var veldig viktig. Han var hovedtillitsvalgt på en aluminiumsbedrift på et ensidig industristed på Vestlandet, og han visste at den bedriften var helt avhengig av en aktiv næringspolitikk for å kunne konkurrere med våre utenlandske konkurrenter.

Den politikken har ikke alltid vært ført. I forkant av stortingsvalget i 2005 hadde vi besøk av Erna Solberg. Hun var, i motsetning til nå når hun prater om arbeidslivsspørsmål, klar i talen: Et industrikraftregime var en umulighet.

Med en rødgrønn regjering er dette nå på plass. Regjeringen har levert ved etableringen av bl. a. Klimateknologifondet, lånegarantiordningen og CO2-kompensasjon. Uten dette hadde ikke vært mulig for vår bedrift å inngå en langsiktig tariffavtale på kommersielle vilkår.

Jeg vil få takke noen sentrale personer som har gjort dette mulig. Jeg vil takke vår Ap-ordfører Synnøve Solbakken og andre ordførere for å ha holdt saken varm i mange år. Takk til forbundet Industri og Energi ved Leif Sande og ikke minst nestleder Frode Alfheim, leder av forbundets samfunnspolitiske avdeling. Takk til LO ved Roar Flåthen og Ellen Stensrud, og takk til Jens Stoltenberg og Trond Giske for den jobben de har gjort etter 2005 – til det beste for det norske folk.

En stor utfordring gjenstår: Nå skal det investeres 100 milliarder i det norske kraftnettet og mot utlandet. Nettleieøkningene truer industrien, og vi ber om at denne utfordringen gjennomgås nøye slik at det gode arbeidet i regjeringen ikke skal ha vært forgjeves. Vi har sterke bånd til den sittende regjering. Det er en regjering som leverer. - Power to the people!

Jonny Meland sa at HK har et endringsforslag når det gjelder pensjonsordningen. Man mener at det skal kunne gå an å gå av ved

fylte 62 år – uten avkortning i pensjonen. Han ba om støtte til forslag til endring på forslag 8864, hvor man også vil utvikle levealdersjusteringen. Det skal lønne seg å jobbe, men gjør det det? Hvis en servitør og en arkitekt tjener 400 000 kroner i året, så vil de behandles ulikt. Hvis servitøren går av ved fylte 62 år etter 43 år i jobb, vil han få 30 % mindre i pensjon enn arkitekten som jobber til han er 67 år. Når man i tillegg får en levealdersjustering, blir dette vanskelig. Det viser seg at en person med høyskoleutdanning vanligvis lever lenger - kanskje lever vedkommende 18 år etter fylte 67 år, mens servitøren bare lever i sju år. La oss jobbe for en mer rettferdig pensjonsordning!

Knut Eriksen mente Lofoten, Vesterålen og Senja representerer en uvurderlig ressurs, som ikke kan settes på spill. Det kan ende med katastrofe. En konsekvensutredning betyr for alle praktiske formål det samme som at området blir åpnet for olje- og gassaktivitet.

Havforskningsinstituttet har laget en rapport om Lofoten, Vesterålen og Senja, og konstaterer at 70 prosent av de norske fiskeressursene passerer dette området i en tidlig livsfase. Det er den mest sårbare fasen i fiskens liv. Vi må innse at det ikke er plass til både fisk og olje og gass. Vi må satse på den ressursen som har evighetens perspektiv over seg. Fisken må få enerett. Derfor må vi si nei til konsekvensutredning i Lofoten, Vesterålen og Senja.

Roy Pedersen var opptatt av nyliberale strømninger som undergraver de ordninger vi har kjempet oss til i norsk arbeidsliv. Han nevnte i så måte en femdeling av den norske arbeidsstokken. Han slo fast at LO er imot en politisk fastsatt minstelønn i Norge, fordi vi tror på forhandlingsmodellen, mens arbeidsgiverne er imot en allmengjøring av tariffavtaler. I tillegg opplever vi stadig nye angrep på faglige rettigheter. I Europa ser vi en svekket fagbevegelse, og via EØS-avtalen kan EU overføre dårlige ordninger på norske forhold, som vi må godta. Derfor bør arbeidslivet løftes ut av EØS-avtalen. Isteden må vi satse på bedre garantiordninger og lavlønnsoppgjør, som kan heve de gruppene som tjener minst.

Boye Ullmann var enig med siste taler. Og henvendt til Tor-Arne Solbakken slo han fast at ILO-94 ikke er implementert i norsk arbeidsliv. Ellers ga han Espen Barth Eide ros for en rapport han hadde utarbeidet

den gangen utenriksministeren var ansatt i NUPI, for i rapporten het det at Norge ikke trenger hverken EU eller EØS.

Ellers var Ullmanns poeng at Norge, dersom vi vil, har full råderett over norsk arbeidsliv, fordi ILO-94 står over EU-retten og de fire frihetene. Men da må vi implementere ILO-94, og det er så langt ikke gjort. Han sammenlignet med Sverige, som i sin tur fikk lov av EU til å beholde kollektive avtaler. Men i dag er slike avtaler borte i Sverige.

Britt Helene Ås gjorde seg til sterk talskvinne for de lengeværende barna på norske flyktningemottak, og fortalte historien til ei jente som er tromsøværing så god som noen og som ikke kjenner noe annet sted. Hun oppfordret LO til å se de byrdene disse ungene må bære, og ba kongressen støtte Fagforbundets forslag i saken. - Det er de svakeste i samfunnet vi her snakker om, sa Ås, og viste til sangen salen sang sammen med Mikael Wiehe på åpningsdagen.

Hilde Kristin Bernhardsen ville snakke for en mer aktiv næringspolitikk. Hun ville at petroleumsindustrien skal skape arbeidsplasser, men det må skje innenfor miljøvennlige rammer. Vi må ikke tømme ressursene, uten tanke for dem som kommer etter oss. Derimot kan godt utvinningsgraden i allerede etablerte felt økes til godt over 50 prosent.

Med tanke på fiskeressursene må føre var-prinsippet brukes aktivt, slik at uopprettelige skader på fiskebestanden unngås. I stedet kan vi i Norge bli best på ny teknologi og nye, fornybare energiformer. Der kan det skapes masse nye arbeidsplasser – for fremtiden.

Roy Einar Nilsen mente LO-kongressen i 2009 hadde gjort et brukbart vedtak om palestinerne. Men den uttalelsen som nå ligger på bordet, mente han kan bli klarere. Det er en uttalelse om hele Midtøsten, og palestinerne hadde – slik Nilsen så det – fått en altfor beskjeden plass i uttalelsen.

Med tanke på Histadrut – den israelske fagbevegelsen – mente Nilsen at LO må stille krav. Skjerpede krav. Han trodde tiden kanskje ikke var inne for brudd, men når han så hvordan Histadrut fungerte i den israelsk-palestinske konflikten, der de kjempet for eksklusive rettigheter

for jødiske arbeidstakere, så må det sies fra. Mange mener at den internasjonale fagbevegelsen må bryte med Histadrut. Histadrut støtter overgrep mot palestinerne. De er med på å bygge muren, og de er involvert i nye bosettinger. Derfor må et nytt vedtak vurderes, som også nevner tilbaketrekning til grensene fra 1967.

Mimmi Kvisvik ville slå et slag for papirløse emigranter, som ofte ikke kan returneres til landet de kommer fra. Mange er statsløse, og mange kommer fra Palestina. De er utsatt for menneskehandel, og de er rettsløse når de tar seg jobb hos arbeidsgivere som gjerne utnytter dem grovt. Kvisvik tok til orde for å opprette et faglig senter for papirløse, slik det er blitt gjort i Sverige.

Sissel Karlsen hadde et hjerte som slo for dem som får avskjed istedenfor vanlig oppsigelse, og som sånn sett er forhåndsdømt når de blir stående uten inntekt i åtte uker. Hennes forslag til løsning var at arbeidsgiverne skal være nødt til å gå til retten og be om midlertidig forføyning, for da må de også sannsynliggjøre at en arbeidstaker kan avskjediges.

Karlsen trodde dette problemet var større enn LO er klar over, for mange arbeidstakere orker ikke ta opp kampen. Mange gir opp å få jobben tilbake. Derfor må LO sørge for at Arbeidsmiljøloven blir endret på dette punktet.

Frøde Alfheim viste til at Audun Lysbakken hadde tatt opp klimaspørsmålet i sin hilsningstale. Jeg som kommer fra Industri og Energi, har tidligere vært bekymret for klimadebatten, men er nå mest bekymret over at debatten forstummet. Han understreket at Industri og Energi står bak det som står i handlingsprogrammet om offentlig eierskap i Statkraft og Statnett, og vi støtter den norske hjemfallsretten. Han mente videre at en aktiv næringspolitikk fra de rødgrønne hadde hjulpet i kampen mot karbonlekkasje. Han ønsket ikke en borgerlig næringsnøytralitet.

Han mente at en iPad produsert i Kina ga 13 ganger mer CO₂-utslipp enn om den ble produsert i Norge.

Terje Valskår ville snakke om pensjon, og særlig om ordninger som slår uheldig ut for mange pensjonister. Ordningen må være bærekraftig,

men for hvem? Valskår hadde mest omtanke for den enkelte pensjonist, og nevnte mange kamerater som ikke har råd til å gå av med AFP ved fylte 62 år. Han mente dette problemet er så stort at det må inn som eget punkt i handlingsprogrammet. Ikke minst er problemet påtrengende for mange kvinner og deltidsarbeidende. I tillegg kommer dem som blir oppsagt, eller de som går fra offentlig til privat sektor.

Petter Vellesen viste til en reform som ble innført fra nyttår, og som heter likebehandlingsreformen. Dette prinsippet skal sikre at det ikke er noen lønnsforskjell mellom en som er innleid, og en som er fast ansatt. Problemet er at reformen ikke fungerer, og i verste fall fungerer mot sin hensikt. Mange har gått ned i lønn. Arbeidsgiverne vil ikke ha denne reformen, og de gjør hva de kan for å unngå å praktisere likebehandlingsprinsippet. De skyr ingenting. De tillitsvalgte sitter med hele ansvaret. Arbeidsgiverne viser en total mangel på samfunnsansvar. Det er av høyeste viktighet at dette punktet får en sentral plass i handlingsprogrammet.

Jan Olav Andersen var enig med Roar Flåthen i at en borgerlig valgseier til høsten er den viktigste trusselen mot norsk arbeidsliv. Likevel ville han snakke om den nest viktigste trusselen, og det er etter hans mening EØS-avtalen. Derfor ville han ta norsk arbeidsliv ut av EØS-avtalen. Men han presiserte at vi fremdeles skal være en del av det felles europeiske arbeidslivet. Men han kunne tenke seg en ordning der EUs markedsliberalisme må ha vikeplikt for norsk arbeidsliv. Og skiltingen må bli mer tydelig enn i dag. At norsk arbeidsliv har forrang, må presiseres. På dette punktet må kongressen vise vei, og gå lenger enn sekretariatet. Det er kongressens oppgave.

Terje Aaberg sa at det var viktig å komme med en uttalelse om internasjonal solidaritet. Og en slik uttalelse må inneholde de to viktige punktene som ikke støttes av Sekretariatet. Vi må bryte samarbeidet med Histadrut og ta initiativ til boikott av Israel. I denne kampen er det viktig at vi tar i bruk de viktigste virkemidlene, sa Aaberg som refererte hele forslaget til uttalelse. Her ble vist til FNs resolusjon 194 og den ulovlige bosettingen på de okkuperte områdene. Han viste også til byggingen av Skammens mur som forhindrer palestinere i trafikken mellom hjem, skole og arbeidsliv. Denne muren hindrer også landbruket. Israelerne

bombet bevisst infrastrukturen, veiene og kraftlinjene for å skade sivilbefolkningen mest mulig.

Arne Byrkjelot viste til det Solbakken hadde sagt om at EØS-avtalen ikke hindret LO å ta opp saker av viktighet. Hva med pensjonen og hva med verkstedoverenskomsten, hva med anbudspolitikken og privatiseringen. Når vi vet at 80 % går til lønn, så skjønner man raskt at det vil lønne seg å stå utenfor et pensjonssystem. Med dagens pensjonsordning får en 62-åring 30 % mindre i pensjon. LO snakker om at man gir midlertidige tillegg, men det må jo bli faste tillegg. Ellers vil man leve i fattigdom også om 20 år. Det blir ikke noe mer rettferdig med slike tillegg.

Og hva med de som mister jobben når de er 58 eller 59 år. De har ingen rett til pensjon ved fylte 62 år. Jeg synes det er rart at LO ikke skjønner denne problematikken. De får jo en livtidsstraff. Det enkleste ville være å utstede en fripolise, sa Byrkjeflot.

Helene Harsvik Skeibrok sa at hun ville reise forslag 8129 på nytt. På landsmøtet i Fagforbundet hadde man et vedtak på likestilling:

Alle har rett til en trygg plass i arbeidslivet. Vi vil ha et inkluderende arbeidsliv der alle får rett til hel, fast stilling og ei lønn å leve av.

Den viktigste forutsetningen for likestilling er økonomisk uavhengighet og rett til full stilling. I dag risikerer vi fremveksten av et A-lag og et B-lag hvor de på A-laget har heltid mens B-laget jobber deltid. De som jobber på A-laget, jobber hver 3. helg mens de med deltid, har en liten fast stillingsbrøk, mange ekstravakter og har en uforutsigbar arbeidstid og fritid.

Denne lagdelingen er ikke et spørsmål om frivillig eller ufrivillig deltid. Det er et strukturelt problem. I kvinnedominerte sektorer er det mest deltid, i de mannsdominerte mest heltid. Man sier at der menn jobber skift, er det ikke mulig å redusere stillingsstørrelsen fordi det er vanskelig å få skiftet til å gå opp. Der kvinner jobber turnus, er det ikke mulig å øke stillingsstørrelsen for å få turnusen til å gå opp. Faste og hele stillinger burde være det normale. Dette kravet er viktig for vi opplever at noen i dag har 13 timers arbeidsdag for å komme opp i hele stillinger. Her

må normalarbeidsdagen respekteres, ikke uthules. Dette må komme tydeligere frem i handlingsprogrammet. Mane av forslagene fremhever 6-timersdagen som et svar på utfordringene. Dette kravet er viktigere enn noen gang!

Vidar Hennum sa at handlingsprogrammet var et godt utgangspunkt for arbeidet de neste fire årene. Han ville likevel gjenreise forslag 8894, kap. 6 – en aktiv næringspolitikk og ville fjerne det punktet som sier at man skal bruke gass til elproduksjon i Norge. Vi må heller satse på å bygge ut mindre vannkraftverk og vindkraft. Med et bedre utbygget kraftnett i Norge, vil man også bedre kunne utnytte overskuddskraft fra en del av landet til en annen. Han ville også gjenreise forslag 9049.

Nina Kathrin Galta sa at hun ikke lot seg skremme noe særlig av EØS-avtalen. Det er vel ikke slik at avtalen er skadelig på alle områder. Hvis vi ikke har EØS-avtalen lenger, vet vi jo ikke hva vi får istedet. Vi er en bevegelse med solidarisk ansvar og da må også LO leve i fellesskap med arbeidere i andre land, ikke bare sitte alene på en tue for seg selv. Men vi må kanskje inn i prosessene tidligere i henhold til EU-direktivene. La meg minne om at 80 % av all vår eksport går til EU og vi importerer 70 % av våre importvarer fra EU.

Eksportindustrien i Norge vil bli enda mer svekket i Norge utenfor EØS enn innenfor. Vi har i dag 10 % adgang til EU-markedet, et marked som er 110 ganger så stort som Norges selv om vi eksporterer mye olje, gass og fisk. Jeg er ikke enig i alt med EØS. EU er jeg ikke så sikker på, menn vi må ikke gå med skylapper. Vi kan ikke melde oss ut av verden. Vi må samarbeide med andre land.

Mona Christine Bjørn sa at den nye pensjonsreformen er uheldig for mange som ikke klarer å stå i jobb til de blir 67 år. Det er også disse som blir hardest rammet. Det er Stortinget som har endret pensjonssystemet, men vi må få tilbake et rettferdig og solidarisk pensjonssystem. Det forslaget hun hadde fremmet var dedikert til Torbjørg som ville tape 42 000 kroner året på å gå av ved fylte 62 år. Hun bør ha rett til å gå av uten avkortning. Det er vi som former fremtiden. Da må vi rette opp en urettferdig ordning, og alle må ha en pensjon å leve av.

Rune Pettersen var takknemlig for vedtaket på Arbeiderpartiets landsmøte om å starte konsekvensutredning for Nordland 6 og 7 og Troms 2. Det er lagt et godt grunnlag for en konsekvensutredning allerede og vi skal fortsette med den kunnskapsorienterte oljepolitikken med føre var-prinsippet. Dette har alltid preget norsk olje- og gasspolitikk. Letingen vil samtidig bidra til at vi fortsetter den teknologiske utviklingen i bransjen. Forskning og utvikling må gå hånd i hånd.

Det er en negativ utvikling i Nord-Norge hvis ungdommen flytter ut fordi de ikke finner arbeidsplasser tilpasset utdanningssamfunnet. Nå kan vi kanskje snu denne utviklingen og ungdommen kan komme tilbake. Det er dårlig rekruttering til fiske og landsdelen trenger nye næringer for å vokse. Vi har ikke råd til flere forsinkelser. Vi må stoppe fraflyttingen. Og det må begynne å skje noe før valget!

Christina Beck Jørgensen viste til forslag 9217 som gikk på lærlingenes rett til lærlingeplass. Analyser viser at vi i 2035 vil trenge 17000 mennesker som har vært gjennom slik arbeidstrening som lærlingeordningen gir. Hvordan skal vi oppnå dette når det er så stor mangel på lærlingeplasser? Vi må gi alle lærlingeplasser om vi skal kunne fylle de jobbene som kommer i offentlig og privat sektor. Vi kunne kanskje gå inn for den danske ordningen hvor alle bedrifter betaler inn til et fond slik at det skapes lærlingeplasser.

Vi er nesten 1 million medlemmer. Hvis ikke vi kan få dette lovfestet, hvem kan i så fall gjøre det? Vi må ikke være redde. Hadde LO vært redde, hadde vi ikke vært der vi er i dag. Jeg vil si som Mikael Wiehe sa i sin sang "nær om inte nu". Det gjelder våre unge, det gjelder nabojenten og nabogutten. Støtt lærlingene!

Gunn Elin Flakne tok opp alle kostnadene det er i dag med gravferder for sine nærmeste. En gravferd koster rundt 30 000 kroner, og ikke alle har midler til dette. Før hadde man en gravferdsstøtte, men denne ble fjernet i 2003, og nå kan man søke om gravferdsstøtte – men det er harde kriterier for å søke. En person må ikke ha en nettoformue på 21 336 kroner eller mer. Der hvor det finnes en gjenlevende ektefelle eller registrert partner, er grensen 42 672 kroner. Det vil si at for mange etterlatte er ikke gravferdsstøtten reell ut fra dagens krav.

For mange er det en ytterligere belastning å måtte «tigge» om penger for å gi sine kjære en verdig avslutning på livet. Vi bør unne alle en verdig utgang av livet. Det er en like stor belastning om du har lite og må betale sjøl eller om du får dekket det på statens bekostning. Støtt derfor forslag 8636 – av hensyn til alle vi er glad i. Ved å gjøre gravferden til et offentlig ansvar, sikrer man at alle får en verdig utgang fra livet.

Anders Skattkjær viste til kap. 4 om lønns- og arbeidsvilkår og sa at frontfagsmodellen hadde vært et gode for fagbevegelsen og norsk økonomi gjennom mange år. Den har trygget mange arbeidsplasser og gitt en noenlunde lik lønnsvekst i ulike sektorer. Med denne modellen har vi også lyktes med å ha lav ledighet og god reallønnsvekst. Det har også bidratt til mer likelønn. Tariffavtalene i overenskomstene har bl.a. gitt rom for betalt pappapermisjon og AFP-ordninger. Det var vært en parallell lønnsutvikling i det private og de offentlige.

Mellomoppgjørene og samordningen mellom oppgjørene kan imidlertid bli bedre. Vi trenger at flere tillegg skjer på bedriftsnivå. Det gjelder bl.a. en rettfærdig fordeling av overskuddet i bedriftene.

Hanne Nordhaug sa at man hadde en god styring av velferdsstaten i Norge, men hun ville slå et slag for å gjenreise den gamle arbeidsformidlingen i Norge. Nå er bransjen veldig privatisert. Det er en haug med tiltaksarrangører der ute som formidler jobber som gir lave lønninger. Mange kommer på deltid og har dårligere arbeidsvilkår. En av aktørene er Adecco. Jeg vil gå inn for at all arbeidsformidling skal skje gjennom det offentlige. Da kunne vi få tilbake styringen.

Arbeidsgiverne burde kostnadsfritt kunne få hjelp til formidlingen av det offentlige. Der hvor arbeidstakere må ha arbeidstrening før de går ut i det ordinære arbeidslivet, burde det offentlige følge dem opp. Dette tror jeg både samfunnet og arbeidslivet er best tjent med.

Lars Morten Johnsen stilte seg skeptisk til verdien av EØS-avtalen. Det gjelder særlig i kampen mot sosial dumping. Han viste til de ulovlige arbeidene ved Coop-anlegget og på Gardermoen.

Nå ser vi at redere går til angrep på havnearbeidere fordi de tar matpause sammen og har et sosialt liv på arbeidsplassen. EUs havnedirektiv er avvist av ILO-konvensjon 137 fordi man ikke vil ha havnearbeidere som løsarbeidere uten fast ansettelse. Innen store deler av transportsektoren eksperimenteres det også med ulike ordninger for å unngå faste ansettelser. Vi må sørge for at det er åpne ordninger og at vi er sikret innsyn. Det gjelder bl.a. i buss-sektoren. La oss ikke stå med lua i handa. Behold alltid lua på hodet! sa Johnsen.

Wenche Jansen Tveitan sa at man i Telemark savnet den gamle industriministeren Finn Kristensen. Ikke nok med det. Man savnet også et eget industridepartement. I dag må arbeidsgiverne og andre gå mellom en rekke ulike departementer når de skulle fremme sine saker. Dette gjaldt næringsdepartementet, olje og energidepartementet, samferdselsdepartementet.

Hun viste i denne forbindelse til forslag 9117. Vi fra Telemark har fremmet tre forslag. De andre er 8154 og 8707. Det siste gikk på sykepengeordningen som nå har en maksimumsgrense på ett år. For mange kreftsyke, som også står i sykehuskø, holder det ikke med ett år. Det andre forslaget gikk på at homofile også skulle kunne bli blodgivere. For å si det humoristisk: Vi kan godt få en lesbisk industriminister fra Grenland, gjerne med protese.

Mona Nilsen sa at hun ville bytte ut "redusere" med «utjevne». Hun viste til linjene 3534 og 3535. Som Jens sa går så kommer ikke gode tider av seg selv. Vi må ha en offensiv tekning og kunne ta tøffe tak. Vi må verdsette alle typer arbeid høyt, også de som jobber med mennesker. Også disse må få en lønnsvekst. Det er i dag store skjevheter der ute. Noen steder er forskjellene på 21 %. Kompetanse må også verdsettes. La oss få en solidarisk lønnspolitikk.

Dag-Einar Sivertsen sa at han hadde lest handlingsprogrammet nøye. Han var ikke helt fornøyd og hadde innvendinger mot pkt. 3 og 4. Han mente at formuleringen måtte dreie seg om belastningsskader generelt. Han var heller ikke fornøyd med formuleringen på sosial dumping. Han mente her at man skulle stryke utenlandske arbeidere. Politikken

måtte gjelde alle arbeidstakere, norske som utenlandske. Han håpet at redaksjonskomiteen tok dette med i sine vurderinger.

Rolf Vidar Bersås sa at han ville sette mennesket i fokus. Han tenkte særlig på de homofiles rettigheter. En organisasjon med nesten 1 million medlemmer bør vise vei i dette spørsmålet. De homofile og lesbiske har i 2013 ikke anledning til må være blodgivere. Han viste til forslaget fra Telemark om dette. De homofile blir også diskriminert når det gjelder å bli fosterforeldre. De er helt avhengig av en positiv saksbehandler. Og selv om de får en god saksbehandler, vil de som oftest komme langt bak i køen. Landet skriker etter flere fosterforeldre. Derfor må vi lovfeste retten til å bli fosterforeldre. Også når det gjelder barn i homofile forhold, blir det diskriminert. De får ikke pappapermisjon. Men la oss ta de andre tingene først, sa Bersås.

Rolf Geir Hillestad sa ikke nei til EU, men han var ikke så mye for heller. Hvis jeg nå trækker noen på tærne, så kan jeg kanskje spandere en øl i kveld, eller kanskje ikke det var så lurt. Poenget hans var at i debatten om sosial dumping og EØS, kom man i skade for å skape en splittelse i fagbevegelsen. De utenfor salen kan spille på en slik splittelse nå foran valget. Det kan svekke fagbevegelsen. Vi må kunne leve med EØS-avtalen. Vi har fått en knusende dom over norske verft i Høyesterett. Jeg synes ikke vi skal fremme noen ny krav til Regjeringen nå før valget. Vi må unngå en opprivende debatt om dette nå. Foran valget i 2005 hadde vi et veldig fokus på at vi måtte få en ny regjering. La oss fokusere på ny valgseier.

Ove Toska takket for støtten fra LO-kongressen til de streikende arbeiderne innen El & IT. Han skulle ta med hilsninger hjem. Han viste til forslag 7075 - en uttalelse 9603 som han refererte. Uttalelsen gikk på investeringer i infrastruktur og de såkalte OPS-kontraktene. Her må de offentlige allikevel betale alle merkostnadene. Han ville heller ha et investeringsbudsjett slik man har i kommunene. Da kunne man få til en mer rasjonell utvikling. Støtt forslaget!

Han gikk også inn for et ryddigere forhold mellom innleid arbeidskraft og entrepriser.

Han nevnte også forslag 9046 om mer sjøkabel som kan hindre store inngrep i naturen. Samtidig reagerer mange nå på at det skal legges en sjøkabel fra Skottland til Sima i Hardangerfjorden.

Odd Christian Øverland, sekretariatet, takket for LOs støtte i kampen mot postdirektivet. Her hadde Aps landsmøte 2 år senere fulgt opp. Han takket også alle forbund som hadde støttet postkom.

Men endringene innen post kommer også uavhengig av EUs tredje postdirektiv. Siden siste kongress er det sendt 10 milliarder brev i Norge, selv om mengden går ned. Dere burde kanskje oppfordres til å sende flere kjærlighetsbrev, men det ville kanskje bare tjene kjærligheten.

Posten trues av en blåblå regjering og Høyres og Fremskrittspartiets forslag om salg av Posten Norge AS. De ønsker å kutte i tjenestetilbud og 5 dagers ombæring mot 6 nå. Dette vil gi dårligere postgang og dyrere posttjenester. De vil også legge grunnlaget for å fjerne A-posten. Det blir særlig distriktene som rammes av slike tiltak. Næringslivet er også avhengig av gode posttjenester. Posten er en del av infrastrukturen. Hans klare budskap var «Behold Posten og Norge rødt også etter 9. september!»

Ann Ørjebu var opptatt av at Norge i lang tid har arbeidet med å få til en frihandelsavtale med Colombia. Det arbeidet mente Ørjebu Norge bør avslutte. Hun viste til at Colombia er et av verdens farligste land å være fagorganisert i. De blir utsatt for forfølgelse, tortur og i verste fall drap.

Det foregår en systematisk utrenskning av tillitsvalgte.

Når den lenge forberedte frihandelsavtalen med Colombia ennå ikke er ratifisert av Norge, så mente Ørjebu vi skal være stolte over det. For Colombia har som praksis å signere, for deretter å ignorere alle punkt som skal gjøre livet lettere for colombianske arbeidere.

Våre kamerater i Colombia sier at en slik frihandelsavtale vil gjøre deres kår enda verre, sa Ørjebu, som ellers sa seg enig i forslaget om å lovfeste retten til lærlingeplass.

Møtet sluttet klokken 13.12. Lunsj til klokken 15.00

Ettermiddagsmøtet lørdag 4. mai

Ettermiddagsmøtet åpnet kl. 15.00 med kultur. Det var "Damer i Blues", Rita Engedalen og Margit Bakken – med gitarer – som skulle sette kongressen i den rette stemningen før likestillingsprisen. De sang bluessanger, og maktet dessuten å få salen med på refrenget i en gospellåt.

LOs likestillingspris

Nestleder i LO, Gerd Kristiansen, delte ut likestillingsprisen for 2013. Hun pekte på at LO ikke bare er Norges største og mektigste organisasjon. LO er også Norges største kvinneorganisasjon. Over halvparten av medlemmene er kvinner.

Kristiansen var stolt over å få dele ut prisen, som er delt ut fire ganger før. Den første ble delt ut i 1997 og gikk til Gro Harlem Brundtland. Årets vinnere finner sin rettmessige plass i rekken av sterke kvinner.

Det kjønnsdelte arbeidslivet er en av våre store utfordringer. Til tross for at arbeiderbevegelsen har holdt likestilling høyt i 40 år, er det fremdeles en rekke yrker og arbeidsplasser som er nesten helt dominert av ett kjønn. Den yrkesfaglige delen av norsk yrkesliv skiller seg her ut. Et kjønnsdelt arbeidsmarked er også en hovedårsak til at vi ennå ikke har oppnådd likelønn i dette landet.

Når likestilling måles, vises det ofte til at stadig flere jenter tar høyere utdanning. Høyere utdanning er bra. Men i LO vet vi bedre enn noen at norsk næringsliv og den norske velferdsstaten trenger folk med yrkesfag. Både menn og kvinner.

Ja, tenke det, ønske det og ville det med – men gjøre det...sa Ibsen. Det er mange mennesker som tenker de skal gjøre noe. I dag skal vi hedre to personer som faktisk gjør noe. De har stått på, seint og tidlig. De brenner for det de arbeider med, nemlig å få ungdom til å velge utradisjonelt. Kjære kongress, det er en stor glede for meg å erklære at LOs likestillingspris for 2013 går til Ellen Møller og Inger Vagle, for deres innsats i prosjektet "Jenter i bil og elektro". Jenter, kom opp på scenen!

Jenter i Bil og elektro er kremen av partssamarbeid – og etter hvert også trepartssamarbeid.

De som står bak prosjektet er Norsk Teknologi, Norges Bilbransjeforbund, EL & IT-forbundet og Fellesforbundet.

Prosjektet har fått støtte fra Hovedorganisasjonenes fellestilltak (HF) og etter hvert også fra Utdanningsdirektoratet. I løpet av de fem årene Jenter i Bil og elektro har pågått, har det involvert en rekke bedrifter i fire utvalgte fylker. Dere har skapt endringsprosesser. Fokus har vært på jentene, men endringene på de enkelte arbeidsplasser har selvsagt hatt konsekvenser for de mannlige ansatte også. Positive konsekvenser! Vi har også sett at tallet på jenter som har avlagt fagprøve i bil og elektrofag har økt betydelig i perioden. Dette er en utvikling vi virkelig håper skal fortsette!

Selve prisen er en miniatyr av statuen "Arbeiderkvinnen"; laget av billedhuggeren Nils Aas - i tillegg til et pengebeløp på 25 000 kroner til hver av dere.

Når vi i år gir denne prisen til dere, så er det ikke bare på grunn av innsatsen i dette prosjektet. Dere er begge to strålende eksempler på damer som har valgt utradisjonelt. Inger – som elektroinstallatør og Ellen som biltekniker. Måtte dette fortsette å inspirere, skape drømmer - utradisjonelle drømmer - også i fremtiden. Så tusen, tusen takk – og nok en gang gratulerer. Dette er så velfortjent!

Kongressen applauderte og prisvinnerne takket for en meget overraskende pris.

En representant fra LO sa at hun og Ellen håpet at prosjektet ville fortsette i alle fylkene. Jeg håper at flere jenter og gutter velger utradisjonelt i fremtiden.

"Damer i blues" overtok podiet og sa at de ville fremføre en sang av Janet Joplin – som en hyllest til prisvinnerne. De hadde også 10-årsjubileum i år. Dette slo godt an i salen.

LO-leder Roar Flåthen takket med blomster og klem og sa at det ikke var noen ulempe at damene kom fra Notodden og Kongsberg. - Vi skulle gjerne hørt mer på dere, men det får bli en annen gang. Nå starter vi debatten som varer langt utover kvelden.

Dirigent Arve Bakke sa at de som ville tegne seg til debatten neste dag – til dagsordens pkt. 7 - Den faglige og politiske situasjon – kunne gjøre dette via nettbrettet mellom kl. 15.00 og 18.00 denne lørdagen. Dette for at man skal kunne planlegge debatten bedre.

Debatten fortsetter

Ola Harald Svenning viste til forslag 8015, som han ville reise. Dette gikk på retten til arbeid for absolutt alle – også papirløse asylsøkere. Vi skal på dette møtet legge opp nye grunnsteiner i vårt arbeid. Da er retten til arbeid vesentlig. LO har alltid stått opp mot urettferdighet. Jeg snakker om mennesker som lever i et vakuum, og de blir utnyttet på det groveste av arbeidsgivere som henter dem på asylmottakene og kjører dem vekk på en pickup. Dette er udefinerbare asylsøkere som jeg har tillit til at våre medlemmer støtter. Sette en ny stein inn i grunnmuren.

Erik Hagen viste til NNNs forslag om næringspolitikk knyttet til landbrukssektoren. Han var redd for at bryggeriene i Norge kunne bli rasert hvis det ikke komme på plass en høyere grunnavgift og at man ville sidestille plastflasker i ombrukssystemet. Plastflasker skal i søpla. Enveisglass og metall er noe annet. Cola har alt mistet flere arbeidsplasser på grunn av omlegging til engangsflasker. NNN ønsket et tilleggspunkt.

Så noen ord om pensjon. Han ønsket at de som av en eller annen grunn ikke kunne jobbe etter 62 år, ikke skulle bli rammet økonomisk. Det gjelder også de som av en eller annen grunn må skifte jobb før de blir 62. Det må lages ordninger for disse også, sa Hagen.

Tor-Morten Thorsen mente det ble drevet altfor mye spekulasjon med pengene i Oljefondet, også kalt Pensjonsfondet. Dette er våre penger. Vi hører om at Oljefondet setter penger i selskap som driver utplyndring i Vest-Sahara, og som bryter menneskerettighetene. De

roses seg av at de har kjøpt dyre handlegater i London og Paris. Til gjengjeld løftet ikke Oljefondet en finger da det var behov for å redde Rec og solenergiselskapene. Oljefondet må trekke pengene ut av uetiske selskaper, og heller investere i norsk industri, som igjen kan sikre norsk forskning. Dette er våre penger.

Aase Fintland minnet om at det går så det griner på norsk sokkel. Det gir mange penger i statskassen. Men det gir også høy risiko for at det kan skje en ulykke. Selskapene i dag tar mange snarveier. Det er manglende opplæring og for dårlige rutiner. Ikke tid til å gjøre mer enn 95 prosent av det som skulle vært gjort. Bedriftene utfordrer både de ansatte og lovverket. Helse, miljø og sikkerhet (HMS) lider. Konsekvensen kan bli en stor ulykke, med store miljøkonsekvenser, som ingen ønsker.

Oddvin S. Andreassen mente LO må være på vakt mot integrerte operasjoner, som kan gå utover HMS. Mange føler seg i dag utrygge på sokkelen. Vi må slå fast prinsippet om at de som er på sokkelen, må ha kontrollen. Ikke fjernstyring, som vi ser mer av. Det skjer med et manglende regelverk. De som sitter nærmest, er best til å styre.

Førerløse fly vet vi er mulig. Men det er ikke ønskelig. Om noe skulle skje, er det best å ha en pilot på plass i førerhuset. Han kan best vurdere risikoen. Et punkt om dette bør inn i handlingsprogrammet.

Steffen Høiland hadde hørt at EØS-avtalen er et være eller ikke være for norsk industri. Han var fra Sauda og industrifylket Rogaland. Han mente en slik påstand i beste fall er udokumentert. Vi trenger ikke EØS-avtalen for å få selge varene våre. EU er en skute som er på vei mot dypet i et blått hav. Vi vil reforhandle EØS-avtalen, og ta ut arbeidsliv og naturressurser.

Verftsdommen er en kjempegod dom. Vi jubler over at Norge som suveren stat får lov å gjøre som vi vil i eget land. Det skulle faen meg bare mangle.

Steinar Krogstad var opptatt av arbeidslivet i Europa, og mente arbeidstakere i EU nå tvinges til å godta vilkår vi ikke trodde var mulig. Men vi får ukentlige eksempel på sosial dumping også her hjemme. Det

er fremforhandlede avtaler som setter normen i arbeidslivet. Og dommen i Høyesterett var glitrende. Men ville vi fått den med en borgerlig regjering?

Vi hører om menneskehandel og hvitvasking av penger, og dette er så alvorlig at det må inn som eget punkt i handlingsprogrammet. Bedrifter omgår regelverket. Det offentlige, som er største oppdragsgiver, må bli et eksempel til etterfølgelse i kampen mot sosial dumping.

Tone Helen Hanken ville slå et slag for norske industriprodukter. Hadeland Glasverk. Jøtul peis. Jensen seng. Særlig glass- og møbelindustrien fortjente mer oppmerksomhet. Bare møbelindustrien produserer årlig for 12 milliarder, en tredel går til eksport. Hun mente denne industrien trenger drahjelp fra sentralt hold, til forskning og utvikling, til design og merkevarebygging.

Jan Davidsen takket for gode innledninger og ville gjøre oppmerksom på tre forslag fra Fagforbundet. Det ene gjaldt en uttalelse om en sterk offentlig sektor, det andre gjaldt kap 8 i handlingsprogrammet. Det tredje forslaget gikk på sykehuspolitikken.

Folk opplever i dag klimakrise og finanskriser. Mange mister troen på det folkestyrte samfunn. Vi ønsker en sterk offentlig sektor som er styringsdyktig. Da kan vi ikke leve med konkurranseutsetting og markedsstyring. Vi har vedtatt at det skal bli flere hele stillinger, men skjer det? Vi må gjennomføre styring, ikke bare gjøre vedtak. Fagforbundet ønsker et sterkt fellesskapssykehus, men hvor også lokalbefolkningen må ha innflytelse, ikke bare gjennom demonstrasjoner og opprop, og som derfor føler seg stigmatisert. – Vedtak er ikke nok. Det vi trenger, er nye styringssystemer, sa Davidsen.

Asle Reime ville slå et slag for norsk eierskap. Den norske staten eier store deler av norsk industri. Det gir mange penger i statskassen. Men han var samtidig bekymret for at dette var blitt det viktigste for Statoil, Statnett og Statkraft. De tenkte mindre på en langsiktig forvaltning av store naturressurser, som for en del aldri skal brukes opp. Han mente derfor at det er på sin plass at LO har en klar mening om hvordan vi skal forvalte arvesølv.

Rune Krutå mente EØS-avtalen har tjent Norge godt. Den sikrer norsk næringsliv samme vilkår som ellers i Europa. Den garanterer ingen diskriminering, og den sikrer eksporten til EU. Vi kan ikke spille lotto med norske arbeidsplasser. EØS-avtalen må ligge fast. Derfor må vi vedta innstillingen som ligger i handlingsprogrammet

Jan Roger Hansen slo et slag for Norsk Folkehjelp. Det er en viktig del av LO-familien. Men Folkehjelpa har falt ut av handlingsprogrammet.

Norsk Folkehjelp ble etablert av LO i 1939. Disse menneskene risikerer livet for de verdier som også LO står for. Man tar godt vare på sin egen familie. Derfor må LO ta godt vare på Norsk Folkehjelp.

Bjarne Rohde fryktet en utbygging av Lofoten, Vesterålen og Senja. Da, mente han, tar vi ikke klimasaken alvorlig. Han hørte på dem som sa at en konsekvensutredning ikke er det samme som en åpning. Nei vel. Når du legger hånden på dørklinka, så har du ikke åpnet døren. Men du er på god vei, og det er det du tenker å gjøre, sa Rohde, som bygget sin skepsis både på miljøhensyn og på faren for en ytterligere to-delning av norsk arbeidsliv.

Reiseliv, fisk og midnattssol er evigvarende verdier. La oss støtte de forslagene som stenger døren for oljeutvinning i Lofoten.

Unni Kirknes Kvelstad berømmet den norske sykelønnsordningen, som hun mente var god. Men den har sine svakheter. Dersom du stadig er alvorlig syk etter 12 måneder, og blir stående i behandlingsskø for f.eks. kreft, så sitter du igjen med bare 66 prosent av lønna. Og ser du deg tvunget tilbake i deltidsstilling, taper du enda mer. Hun viste til et eksempel hvor man tapte 34 % på å ta en 50 %-stilling. Man taper også på den fremtidige pensjonen. Mange har ikke råd til langvarig sykemelding. Slik kan vi ikke ha det i et så rikt land. Vi må forlange 100 % sykelønn til man ert 100 % frisk, sa Kvelstad.

Mariann Brandstad ville ha sterkere politisk styring og reell folkevalgt kontroll i helseforetakene. Hun hadde notert seg at Støre hadde sagt at foretaksmodellen ikke er fredet. Hun fryktet stor grad av privatisering, og ville at LOs handlingsprogram skulle tydeliggjøre offentlig eierskap

og tydelig politisk styring og prioritering. Forvaltningsstyring i stedet for foretaksstyring.

Sindre Humberset viste til at Handel og Kontor hadde gjort et sterkt kritisk EØS-vedtak. Det er ikke et "ut av EØS-vedtak", men det går vesentlig lenger enn LOs sekretariat. Han snakket også om myten om markedsadgang. I en frihandelsavtale vil det bli godt ivaretatt. For Norge er EØS-avtalen ikke avgjørende, og den er ikke hogget i stein.

Stein Gulbrandsen sa at Fagforbundet vil ha en ren Palestina-uttalelse. Vi som har vært på besøk der nede har sett trakasseringen av palestinerne, så nå må vi være konkrete i vårt møte med Israel. Vi må kreve at Israel skiller ut sin ordinære økonomi fra okkupasjonsøkonomien. I motsatt fall må vi kreve at Oljefondet trekker seg ut av alle investeringer som opererer på okkupert område.

Hilde Elgesem Andersen sa at hun ville opprettholde forslag 8737 fra Fellesforbundet. Vi krever skattefradrag for hele fagforeningskontingenten. Når vi skal verve nye medlemmer, sier mange at de har de samme vilkårene uten på være organisert, eller de sier at de har nok regninger å betale. Kan det være noen grunn til at vi ikke skal ha skattefradrag for hele fagforeningskontingenten? Nei, det er det ikke. Kan jeg få applaus for at dette forslaget fremmes? Anmodningen ble etterkommet.

Harry Monsen sa seg glad for at FLT's forslag om klargjøring rundt unntak i arbeidsbestemmelsene ble tatt inn. De av oss som har en jobb der kollegaer også etter arbeidstid ønsker å få tak i oss, trenger et lov- og regelverk som er tydelig. For det kan bli lett å ofre fritiden om vi føler oss presset til å svare og stille opp når vi blir kontaktet. Det er derfor viktig at det kommer en klargjøring rundt unntak i arbeidstids-bestemmelsene.

Når teknologien blir stadig bedre, og vi blir mer tilgjengelige, enten pr nettbrett eller data, er det ikke like lett å la være å utføre arbeid for bedriften når behovene oppstår. Ferie og fritid blir veldig oppstykket og lite reelle i forhold til intensjonen de skal ha. Derfor må det tydeliggjøres i arbeidsmiljøloven hva som skal til for ikke å omfattes av reglene.

Når LO nedsetter et utvalg som skal fremme saken, ser jeg det som en forutsetning at FLT er godt representert i dette utvalget, Ferie og fritid er viktig for rekreasjonen. Man får ladet batteriet. Man kan slappe mer av når man slipper disse henvendelsene og kan gjøre det som er min favoritt: Tid til å få lov til å gjøre nettopp - ingenting.

Roar Abrahamsen kalte seg selv en propagandist. Det hadde vært en debatt knyttet til EØS-avtalen og dumping. Man behøver ikke å si opp EØS-avtalen for å bekjempe dumping. Det er ulovlig i Norge i dag. Han savnet mer næringspolitisk tenkning fra delegatene som snakket om EØS. De fleste snakket bare om sosial dumping. EØS-avtalen er først og fremst næringspolitikk. Etter avtalen fra 1994 har Norge fått adgang til det frie markedet i Europa og dette har betydd mye for vår industri som etter hvert har tilpasset seg EØS-avtalen.

Alternativet til en EØS-avtale er urealistisk, og det vet dere. Flere norske bedrifter har med seg europeiske eiere og driver parallelle produksjoner. Hva skjer hvis vi sier opp EØS-avtalen? Tror dere at de vil fortsette med parallelle produksjoner i Norge og resten av Europa. Nepe. Det vil være helt ulogisk. Det mest sannsynlige utfallet ville være å sette norske industriarbeidsplasser i spill. Gode rammebetingelser er viktig.

Jørn-Henning Eggum sa at han ville snakke mest mulig bergensdialekt. Vi måtte stille større krav til arbeidsgiversiden for at man skal unngå sosial dumping og innleie av arbeidskraft utenfra. Aksjekursen raste i Aker Solutions da det ble klart at de ikke klarte å fullføre Ekofisk-prosjektet. På grunn av mye innleie, måtte de operere med arbeidsledere i produksjonsleddet. Verftene taper også stort i konkurranse med utlandet. Den norske leverandørindustrien forvitres, det samme gjør underleverandørene. Dette betyr nedbygging av kompetanse. I denne situasjonen må vi jobbe for en høy organisasjonsgrad og overbevise bedriftene om at organiserte arbeidere og bedrifter er den beste garantien for fremtiden. Det vil styrke våre selvstendige fagarbeidere også.

Jon Arne Mo sa at Roar i innledningen hadde vært inne på kravet om arbeid til alle og at alle måtte få anledning til å stå lenger i arbeidslivet. Det var han helt enig i. Utstøting fra arbeidslivet er allerede et stort problem i norsk arbeidsliv. Jeg har vært en del av en I-bedrift men

økende bruk av innleie og entrepriser gjør at tilretteleggelsen blir satt ut. Der hvor bedriftene tidligere tilrettela arbeidet, er det de innleide som overtar. Hvis man blir sykmeldt her, så vil legen etter hvert friskmelde deg til arbeidsledig. Egentlig skulle de friskmelde deg for at du kan ta et annet arbeid. Men for en som har jobbet i smelteverksindustrien hele livet, er det ikke bare å omskolere seg til for eksempel en sykepleier. Det er ingen verdig utgang av arbeidslivet. Derfor støttet han Sør-Trøndelags tilleggsforslag. Alle skal med. Tilretteleggelsesplikten må styrkes.

Kjersti Barsok sa at klimautviklingen og den økte bruken av fossilt brensel gjør at vi må skjerpe oss i kampen for fornybar energi og flere grønne arbeidsplasser i Norge. Vi må forskyve investeringene og det må forskes mer på en bærekraftig industriutvikling. Norsk oljeindustri må begrenses og vi må legge igjen olje under jorda. Vi må også verne noen områder som petroleumsfrie soner.

Vi må gjennomføre tiltak i hele samfunnet, ikke bare i oljeindustrien. Ellers vil det få store konsekvenser for klimaet. Fagbevegelsen må på banen i denne kampen for en bærekraftig utvikling. De kloke hodene må brukes til å skape klimajobber og grønne arbeidsplasser. Vi godtar ikke arbeidsløshet. Den kjente klimaforsker James Hansen sier at det vil bli lagt merke til hvis norsk LO tar opp denne kampen for alvor. LO skal være med å lede verden mot ren energi.

Bjørn Halvorsen sa at man måtte slutte å snakke om å hoppe etter Wirkola. Det var noe som var verre. Det var å tale etter Kjersti Barsok. Han syntes hun hadde hatt et godt innlegg. Han kom inn på det Roar hadde sagt om en todeling av norsk økonomi. Noe går så det suser, men de som går best suger til seg de dyktigste folkene mens andre sliter med å skaffe gode ledere. Tidligere Hydro-direktør Eivind Reiten hadde sagt at han var mot boring i Lofoten, ikke fordi han var mot oljeboring som sådan. Han mente at en konsekvensutredning ville føre til enda mer økt press i økonomien. Aadne Cappelen i det tekniske beregningsutvalget i SSB hadde sagt noe lignende. Han mente Norge burde bremse petroleumsutvinningen.

Alle faginstanser på miljø i staten har advart mot økt oljeutvinning i nord. Vi vet at klimakrisen ikke er noen bløff selv om noen på Frp-landsmøtet

fortsatt hevder det. Vi bør la to tredeler av det fossile brennstoffet ligge under jorda. Hvis vi kan vedta dette vil AUF ikke bare få en hederspris, men også et vunnet slag i denne saken sa Halvorsen som måtte ty til Rudolf Nilsen for å få "schwung" over avslutningen: "Kanskje det gjelder å redde vår jord, de beste blant dere er kalt". Til alt overmål sang han strofene og dette satte salen pris på.

Arne Hagen sa at sosial dumping var en pest som ødelegger store deler av arbeidslivet. Vi har fått mange tiltak, men vi trenger sterkere virkemidler. Det er ikke lite man skal se på for å avsløre dumping, det er lønnsforhold, dagpenger, sykkelønn, ID-kort, HNMS og feriepenger. Arbeidstilsynet kan neppe kontrollere alt selv om de ansetter flere folk. Det er vanskelig å kontrollere, og mange har falske dokumenter. Mange store entreprenører driver useriøse selskaper og ren korrupsjon.

Anbudssystemet i Norge legger til rette for slik kriminalitet. Det hevder en forsker ved NUP. Han henledet oppmerksomheten på forslag 8734 og 8486 og sa at hvis Bibelen hadde nevnt bemanningsselskapene, ville de blitt kalt djevelens verk. Han viste også til forslag 8475 om hvordan man kan stoppe innleieforhold fra de tillitsvalgtes side. Se på dette i redaksjonskomiteen!

Viggo Andresen viste til den samfunnspolitiske uttalelsen. Han var enig i samfinansieringsprinsippet for flyplasser i Norge. Det betyr at en flyplass som Gardermoen er med på et spleiselag som kommer alle flyplasser i Norge til gode. Jeg er enig i dette prinsippet. Men da må vi også kunne forlange at de mindre flyplassene har et tilfredsstillende rutetilbud og akseptable priser. Noen opererer med en avgang i uken og skyhøye priser. De mindre lønnsomme rutene nødvendigvis subsidieres av de som har mange avganger. Det må opprettholdes et skikkelig rutetilbud og ordnede arbeidsforhold ved flyplassene.

Tom Egil Flata tok også opp kampen mot sosial dumping og han håpet at Jens neste dag ville fortelle hva som ligger i Tiltakspakke 3. Han har lovet nye tiltak. Det er mange aktive kjeltringer der ute. En ting er å styrke arbeidstilsynet men det holder ikke alene. Derfor fremmet han et forslag om at skatteetaten, politiet, arbeidstilsynet og tillitsvalgte samarbeidet om å bekjempe den sosiale dumping og om å skjerpe kontrollene.

Dette må bl.a. være folk som kommer fra fagforeningene. Det blir nok å gjøre. Noen påsto at Rogaland og Hordaland var det største industrifylket. Sist jeg sjekket dette var det Grenland. Vi støtter forslaget om et eget industridepartement. Industrien svever mellom departementene og dukker det opp et oljefelt i Nordsjøen, vet vi hva som prioriteres.

Øyvind Wallentinsen var opptatt av å styrke fagarbeidernes anseelse og situasjon. Fagarbeideren som kan faget sitt. Vi må kreve at det stilles de samme krav til kompetanse hos utenlandske arbeidere som til de norske. Det må være absolutte krav.

Vi har laget en samfunnskontrakt om lærlingene, men vi må skaffe flere lærlingeplasser og lærlingebedrifter. Da kreves det også midler fra statlige budsjetter. Det må skje gjennom et trepartssamarbeid.

Vi støtter også forslag om heving av dagpengene og et lavere innslagspunkt for å få dagpenger. Mange unge har lengre opphold mellom sine oppdrag eller deltidsjobber og når ikke opp til innslagspunktet. Også i sosialhjelpen må satsene heves.

Britt Silseth kom inn på det faktum at området mellom hals og nese ikke regnes som men del av menneskekroppen i Norge. Hun tenkte naturligvis på tannhelsen. Det er for dyrt for mange å gå til tannlegen og hun var glad for at man nå får en gradvis innføring av støtte til tannbehandling også i Norge. Hun viste til forslag 8839 og sa at det var på tide at tennene ble en del av kroppen. I Norge i dag har vi 75 000 tannløse. Mange blir handikappet av å gå slik. Mange ble deprimerte, andre gikk tannkjøttbetennelser og andre plager. Tennene påvirker allmennhelsen. Hvis man fikk kreft i tungen, ville dette blitt behandlet øyeblikkelig av helsevesenet. Ikke så med tannsykdommer. Dette betyr mye for den enkelte. Det kan ikke være riktig at det er pengepungen som skal bestemme om man får en god tannhelse. Man har faktisk bedre ordninger i andre land i Europa enn det vi har. Støtt forslag 8839!

Elisabeth Sollie viste til forslag 8540 som handlet om å innføre 6-timersdagen for arbeidstakere over 62 år. Dette ville bedre livsstandard og livskvaliteten. Samtidig må retten til heltid lovfestes. I dagligvarehandelen og i helsetjenesten er det mange som jobber deltid.

De bør få vite at de har rett på heltid. I restaurantbransjen er det også mye fleksible ordninger. Mange arbeider deltid. Støtt Handel og Kontor forslag!

Tore Leif Gundersen sa at han var stolt av å stå på talerstolen og å være tillitsvalgt i en organisasjon som LO. Her er det mange fine folk og det er mange kreative forslag. Tenk om vi kunne gjennomføre alle sammen! Han viste til forslag 8381. Her står det at man skal følge norske lønns- og arbeidsvilkår.

Han var fra Østfold og her var man utsatt for mange useriøse selskaper som organiserer seg på stadig nye måter for å kunne praktisere sosial dumping. Det bygges sykehusbygg hvor det ikke finnes en norsk arbeider. Innleide firmaer opererer med entrepris. Derfor trenger vi flere grep i Østfold. Vi har også et flyselskap som har rigget seg til på Rygge. Det kjenner man av medieomtalen. Som grensefylke har vi også mye arbeidsinnvandring. Jeg mener vi skulle forsterke formuleringen i handlingsprogrammet til "Jobber du i Norge, skal du ha norsk lønn! Kort og godt. Se på dette i komiteen. Jeg hjelper gjerne til. Vi trenger full støtte til dette.

Ingrid Sigridnes sa at vold mot kvinner er et stort og økende problem i Norge og i verden for øvrig. I handlingsprogrammets kapittel om likestilling har man brukt det mer kjønnsnøytrale begrepet "vold i nære relasjoner". Tidligere ville LO arbeide mot vold på kvinner. Vi er klar over at også menn kan utsettes for vold, men den tamme formuleringen tilslører det som er hovedproblemet, nemlig vold mot kvinner, vold fra partner eller ekspartner. Det er et stort samfunnsproblem som hovedsakelig rammer unge damer og voksne kvinnfolk. Hvis kongressen er representativ, er det faktisk slik ifølge statistikken at hver 4. kvinnelig delegat i salen har vært eller vil bli utsatt for vold eller trusler om vold i løpet av livet. Slike tall finnes heldigvis ikke for menn.

Volden rammer vi særdeleshet unge kvinner. Verdens helseorganisasjon hevder at vold mot kvinner er et internasjonalt helseproblem, på linje med hiv/aids og kreft. Vi må bidra til å synliggjøre denne volden mot kvinner. Det må ikke tilsløres. Støtt derfor NTLs forslag: Vold mot kvinner. Dette er et signal til redaksjonskomiteen.

Tarjei Leistad sa at han var pappa til tre barn mellom 3 og 12 år. Han hadde hatt glede av foreldrepermisjon, og den hadde blitt stadig bedre i de årene han hadde hatt barn. Han viste til forslag 8831 som avslørte at mange fortsatt var avhengig av at barnemoren hadde nok opptjening. Han mente at menn måtte få selvstendig rett til pappapermisjon. Hvis kona ikke har nok rettigheter i dag, blir det ingenting. Hvis moren studerer og jobber deltid, blir dette ført situasjonen. En selvstendig rett til pappapermisjon er derfor kravet. Også NHO-sjefen Kristin Skogen Lund hadde støttet denne tanken. Vi former framtiden for deg Tor Andreas og kona Randi.

Størk Hansen ba om støtte til forslag 8968. Han understreket at i forslaget til handlingsprogrammet var det for mye kald grøt. Det minste man måtte forlange var varm grøt. Det er bedriftsøkonomisk tekning som nå styrer sykehussektoren. Etter at sykehusene ble gjort til foretak i 2002, blir pasienter sett på som kunder, leger blir produsenter og de på ventelistene er ordreserver. Stykkprisen på pasienter har ført til at de operasjoner man tjener mest på, blir prioritert. Vi har fått nedleggelse av sykehus, nedleggelse av akuttinntak, vi har hatt sykehusaksjoner, ansatte sies opp, de gjenværende flyr mer og mer og har ikke tid til å snakke med pasientene. Akkordene skal holdes. Men bedriftsøkonomisk tankegang passer ikke i sykehussektoren. Sykehus er ikke butikk. De er ikke produsenter, men helsearbeidere. Foretaksmodellen har ikke vært noen god modell.

Per Gunnar Salomonsen takket for støtten til de streikende arbeiderne. Han viste til forslag 7071, 7074 og 7078. Forslagene er tilleggsforslag. Han var opptatt av å styrke verneombudets stilling i arbeidslivet. Han hadde som tillitsvalgt jobbet med omstilling i 20 år.

Dirigenten opplyste at det var inntegnet 172 talere. Hun foreslo taletid på 3 minutt første gang og ett minutt andre gang. Det applauderte salen.

Terje Reinholt Samuelsen ga ros for gode innledninger. Men det var ett hull: De dagsaktuelle sakene manglet: Situasjonen på offshoreverftene, Statoil-tildelingene av oppdrag, situasjonen i skogsindustrien og treforedlingsbransjen og NNNs fiskeindustri. Jeg foreslår en egen uttalelse om næringspolitikk.

Geir Tore Mjønes fra EL & IT Forbundet viste til det Tor-Arne Solbakken hadde sagt om krav til nettselskapene. De skal være i stand til kontroll og feilretting. I sekretariatets forslag står det «kan», men det må vel erstattes med «skal». Derfor ser jeg på dette som en korrekturfeil. I kapitlet om næringspolitikk står det at staten skal ha en aktiv næringspolitikk og at Statkraft og Statnett skal være 100 % eid av staten. Han var enig i dette. Samtidig skal det offentlige være aktive eiere. Han ville i den forbindelse forsterke pkt. om hjemfallsretten. Hjemfallsretten må forsterkes og praktiseres strengt. Utleie til private bør ikke forekomme.

Atle Kåre Tranøy sa at han lurte på hva som hadde skjedd hvis en bygning til 15 milliarder kroner plutselig hadde kollapset og falt sammen. Men når det samme skjer med en rigg i Nordsjøen, reageres det ikke så mye. Plattformen i Nordsjøen må skrotes pga. svakheter i konstruksjonen blir det ikke særlig oppmerksomhet. Rigger ble bygget i Abu Dhabi, og når riggen nå blir evakuert og skrotet, er dette betalt av opinionen gjennom oljeselskapets skattefradrag. Vi har vært opptatt av å ha nasjonal kontroll med utvinninga av naturressurser i Norge. Vi ville være uavhengig av de internasjonale oljeselskapene, og vi er blitt verdensledende i hele verdikjeden rundt olje- og gassutvinning. Men hvis ikke oljeselskapet Statoil stoler på norsk leverandørindustri, hvor står vi da? Sju kontrakter fra Statoil har havnet sørøst i Europa og Asia. Lunden fra Sverige har valgt svensk leverandør, ikke fordi de var billigst, men fordi de valgte trygghet for leveransen. Nå spiller Statoil hasard med norsk leverandørindustri. Uttalelsen fra LO-kongressen må reflektere dette.

Mads Wiik Kleven sa at pensjonen var en viktig del av lønnsvilkårene. Forslaget til ny pensjonsavtale ble vedtatt med stort flertall i en uravstemning blant medlemmene og det ble godkjent av LOs representantskap med føringer også fra Stortinget. Målet med reformen var blant annet på få folk til å stå lenger i jobben, og det har man lyktes med. Det er økning i sysselsettingen for menn mellom 65-69 år. Ved å kombinere pensjon og arbeidsinntekt, vil mange flere ønske å stå lenger i arbeid.

Men det er også noen som mister retten til avtalefestet pensjon hvis de må slutte før de fyller 62 år. Dette skjedde også før, og da ble de straffet livet ut. Nå må vi se på ansiennitetskravene på nytt. LO må sammen med

myndighetene bidra til å rette opp skjevhetene. Minstekravet for pensjon må også settes opp, sa han og viste i så måte til forslag 6044. Han ba kongressen støtte dette forslaget.

Ellen Dalen understreket at det måtte satses mer på fri forskning og på større basismidler. I dag er den næringsrettede forskningen og oppdragsforskningen dominerende mens den frie forskningen forvirrer. Dette er en meget dårlig utvikling. Høyre støtter imidlertid en slik forskning som er mer matnyttig og næringsrettet. Universitetene må konkurrere om forskningsmidler med mange utenforstående institusjoner og selskaper. Dette påvirker forskningsinnsatsen og arbeidsmiljøet på universitetene negativt. Den tidligere retten til forskning er borte, og det måles mye. Resultatet er at det blir en skjev fordeling mellom frie midler og midler til oppdragsforskning. Forskningen blir smal og forutsigbar. Basis-støtten må derfor økes og den kollektive retten til forskning må gjeninnføres. Hun ba også om støtte til NTLs endringsforslag til kapitlene 8 og 9.

Jon Atle Spilde sa at nøkkelen til en høy skattemoral i samfunnet er en høy oppdagelsesrisiko. Er det liten risiko for å bli oppdaget, vil flere gripe mulighetene til å snyte på skatten. Følelsen av risiko ved skattesnusk er derfor noe vi må ta på alvor i skatteetaten. Nå sies det at man skal satse på å sjekke de store selskapene, som i dag ikke bidrar nok i skattekassa. Men det er samtidig viktig å opprettholde en høy oppdagelsesrisiko i de mindre bedriftene.

Det satses mye på skatteetaten, særlig på IT, og det gjøres mer med IT-redskapene enn vi gjør med vedtak. Nå vil myndighetene at investeringene skal ha som gevinst færre ansatte i etaten. Men skatteunndragelser er veldig kompliserte, og man trenger ikke færre kompetansenhoder og hender for å avdekke snusk. Jeg håper LO vil støtte oss i kravet om å beholde arbeidsplassene. Økt handel mellom bedrifter innen EØS-området gjør også at behovet for skatteovervåking blir større. Alt har en bakside.

Geir Nilsen sa at bruk av oppdragstakerkontrakter øker i det offentlige. Kontraktene mangler forankring i lov- og avtaleverk. Arbeidstakerbegrepet er utelatt. Det finnes ikke noe system for å ivareta

Arbeidsmiljøloven og HMS. En stor gruppe oppdragstakere innenfor det offentlige er statlige fosterhjem. Jeg er en av dem. Vi utfører viktige oppgaver for samfunnet med vårt eget hjem som utgangspunkt. Statlige fosterhjem er noe helt annet enn kommunale fosterhjem. For barnet er det et alternativ til institusjon og krever at en voksen en engasjert på fulltid for å ivareta det.

Statlige fosterhjem åpner hjemmet sitt for å gi barn og ungdom trygghet, forutsigbarhet, oppfølging og muligheter for å komme i gang med et tilnærmet normalt liv. Bakgrunnshistoriene til de unge er utfordrende og ansvaret for å hjelpe er en stor samfunnsoppgave. Mange har opplevd vold, omsorgssvikt, seksuelle overgrep, rusproblematikk og kriminalitet. En del har fysiske og psykiske lidelser. Oppdragstakerne åpner eget hjem for å møte behov ene til de unge og utfører en kjempejobb til det beste for ungdommene og samfunnet. Og vi lykkes i stor grad.

Barne- ungdoms- og familiedepartementet har gjennomført en brukerundersøkelse som viser at 90 % opplever trygghet i statlige fosterhjem. Han mente likevel at oppdragskontraktene sviktet på mange punkter. Vi får mangelfull opplæring og oppfølging og kontraktene varer bare fem rå. Oppdragsgiver motarbeider fagorganisering. Noen får beskjed om å slutte hvis de organiserer seg. Tross dette har NTL familie og beredskapshjem rundt 200 medlemmer. Det offentlige har et særlig ansvar for å tilrettelegge for et seriøst arbeidsliv og må slutte å bruke oppdragstakeravtaler og isteden sørge for skikkelige arbeidsforhold, sa Nilsen.

Anne Berit Aker Hansen takket Tor Arne og Trine Lise for gode innledninger. Norsk matproduksjon basert på norske råvarer har en sterk stilling i Norge. Hun hadde et tilleggsforslag til kap. 6, side 26, om de såkalte «RÅK-varene». Dette er industriebearbeidede produkter som er produsert i Norge - i hovedsak basert på norske råvarer. Et typisk eksempel er en frossenpizza. Her har vi en råvarekompensasjonsordning som er en viktig ordning særlig i forhold til melk og kjøtt. Denne ordningen må trygges.

For øvrig sa hun seg enig med Ørjebu om at Norge ikke må ratifisere en frihandelsavtale med Colombia så lenge sentrale menneskerettigheter brytes daglig. Vi må ikke ratifisere avtalen før alle rettigheter er på plass.

Gudrun Høverstad sa at offentlig sektor har klart å bevare en solidarisk AFP-ordning. Det er en reell tidligpensjonsordning som bare går til dem som benytter seg av den, uten at man får varig lavere pensjon dersom man velger å gå av med AFP. Hvis vi hadde fått tilsvarende AFP-ordning som i privat sektor, ville svært mange kvinner, særlig i kommunal sektor, mistet retten til å gå av med AFP. Det har blitt hevdet at forhandlerne i offentlig sektor i 2009 trakk opp stigen etter seg i forhold til ungdommen. Jeg tenker motsatt. Stigen skal holdes nede. Vi klarte en solidarisk pensjonsordning. Det er fortsatt en del som skal på plass, vi må finne gode løsninger for dem som er født etter 1963 – og den kampen skal vi vinne.

Det er viktig å få forhandlingsrett om pensjon i privat sektor, og jeg støtter kravet om at dette må bli en del av tariffoppgjøret neste år. Forhandlingsrett er også et indirekte forsvar for gode pensjonsordninger i offentlig sektor. Ikke så mye av det som står i mediene om såkalt gullkantet offentlig tjenestepensjon er sant. Men de prinsippene offentlig pensjon er bygget på, er viktige, og det er i vår alles interesse, uansett sektor å støtte hverandre for at alle skal få en anstendig pensjon og en mulighet for å gå av med verdighet. Hun støttet også kravet om såkalt brede pensjonsordninger. Det er viktig at pengene som er betalt inn, skal gå til pensjon og ikke til forsikringselskap og finanskapital.

Kjellfrid Blakstad viste til forslagene 9494 og 9471 og tok opp forholdet til EØS-avtalen. Det er ikke slik at vi i Fagforbundet er for eller mot EØS-avtalen. Men det er i medlemmenes interesse at vi både har en åpen økonomi og en trygg velferdsstat. Vi ønsker et rettferdig arbeidsliv med sterke fagforeninger som både kan jobbe faglig og politisk. Det ble på forhånd forsikret oss om at den norske modellen ikke var truet av EØS. Likevel ser vi at EU griper inn i det enkelte land og påvirker både lønninger, skattepolitikk og pensjonsordninger. Sekretariatets uttalelse er ikke bra nok. Vi må sikre oss mot EU-innblanding ved å fjerne fra avtalen det som gjelder våre arbeidsvilkår. Kampen mot sosial dumping må fortsette.

Helene Roer Sandberg viste til forslagene 9273 og 9274 fra HK. Flere fylker hadde nå erfaring med kompetansereformen. Problemet er at det er altfor få som følger opp reformen. Kompetansetilitsvalgte må på dagsorden for å få en orden på dette. Det er gjerne mye formell

kompetanse til stede, men det er mindre av innsikt og oversikt. Vi må øke deltakelsen til de som trenger kompetansetilitsvalgte. Disse har en naturlig plass i tillegg til arbeidsmiljøutvalg og opplæringsutvalg. Lov om opplæring og kompetanseutvikling må derfor opp på dagsordenen, slik at de ansatte får de rette verktøyene i arbeidet.

Jostein Kleven ville slå et slag for normalarbeidsdagen, som det vises til i kap. 4 i handlingsprogrammet. Normalarbeidsdagen er mellom 7 og 17. Man snakker om en tredeling mellom arbeid fritid og hvile. Vi må verne om denne normalarbeidsdagen. Kampen for normalarbeidsdagen startet i 1930-årene. Vi snakker om forrige århundre, og forrige årtusen! Den angripes ikke bare i yrker hvor man jobber turnus. Kravet om en mer fleksibel normalarbeidsdag fremmes også, og de blå er pådrivere for mer fleksibilitet og mindre forutsigbarhet. Gir vi etter, havner vi i det døgnåpne samfunnet, og da har de blå fått sin drøm oppfylt. Vi ønsker ikke et slikt samfunn, sa Kleven.

Ann Kristin Alseth fra NTL sa at hun lurte på hva en 16-åring i Sør-Europa tenker når vi vet at arbeidsløsheten er opptil 50 %. Må de ikke da miste alt håp for fremtiden? Europa befinner seg i en menneskeskapt krise som er den verste siden 30-årene. 26,3 millioner mennesker i Europa er uten arbeid.

Tenk over det når dere drar på storbyturen til andre land i Europa. Vil EU-landene nå føre en annen politikk enn den som førte til krisen? Nei, de øker skatter og avgifter og fører en innstrammingspolitikk som gjør krisen enda dypere. De innskrenker arbeidernes rettigheter, selv etter å ha fått Nobels fredspris. Krisen skaper nød, utrygghet og vold. Vi må være solidariske med folk i Europa. Vi må hevde sammen at med LO at det er en mer sosial politikk som må føres, man må stimulere økonomien, ikke kvele den.

Dag Agledal sa at han aldri hadde trodd at han skulle stå denne talerstolen og si seg enig i opptil flere uttalelser fra lederen av NHO, Kristin Skogen Lund. I Dagsavisen advarer hun mot Høyres familierpolitikk. Det ser ut til at Høyre på sitt landsmøte denne helgen vil at foreldrene skal få såkalt frihet til å fordele foreldrepermisjonen som de vil. Vi vet hva som vil skje da. I Danmark har de gjort det. Der

ble kvinnene hjemme storparten av tiden, mens mennene tok lite eller ingenting av permisjonen. Det vil bli et stort tilbakeslag for kvinner i arbeidslivet.

Det er i hovedsak allerede kvinnene som taper i lønnsutviklingen og i kampen om heltidsstillinger. Dessverre er det en av grunnene til den lange foreldrepermisjonen som kvinner tar den største andelen av. Enda vanskeligere er det for de kvinnene som er aleneforsørgere og har en deltidsstilling med deltidslønn. Mange er avhengig av mange ekstravakter fordi de sitter i svært små prosentstillinger - for å klare seg økonomisk. Men det er ikke så greit å skaffe barnevakt til en nattevakt om du blir tilbudt denne med noen timers varsel.

Han kom selv fra forsvaret som er kjent som en mannsbastion. Blant sivilt ansatte og befal er det bare 15 % kvinner. Forsvaret taper i utviklingen av arbeidslivet og kampen om kompetanse hvis de ikke kan tiltrekke seg flere kvinner. Kom gjerne med flere kvinner til forsvaret! Vi har i hovedsak heltidsstillinger for alle, sa Agledal.

Anita Busch fra NTL sa at hun var byråkrat og at hun også var stolt av det. Byråkratene sikrer dine rettigheter, uansett størrelsen på pengeboka. Byråkratene sikrer habilitet slik at venner og bekjente ikke skal forfordes. Byråkratene sørger for en rettferdig skattefordeling etter de retningslinjene politikerne fastsetter. Høyre har som målsetting å kutte ned på byråkratiet.

I dag er Arbeidstilsynet en viktig etat, et statlig redskap som bl.a. skal bekjempe sosial dumping. Men det virker som rapporteringen der også skjer der hvor det er lettest å rapportere. Vi ser også at målstyringen i politiet fører til at det brukes mest tid på de lette oppgavene, mens de kanskje heller skulle brukt mer tid for å avsløre hvitvaskerier. LO-kongressen må si klart fra at det må bli slutt på markedsstyringen idet offentlig. Den må avvikes. Støtt vårt forslag til uttalelse!

Hege Skulstad Espe sa at man i Norge nøt velferden på vår egen lille grønne øy i utkanten av Europas problemer. Noen av oss har jobb som gjør at vi akkurat klarer oss, andre i olje og bygg har en god del mer enn gjennomsnittet. De som er sjuke får sykelønn. Det er en bra ordning,

men ikke alle har denne retten. De som er plassert under betegnelsen «varig tilrettelagt arbeid – VTA» har det ikke. De kan tjene 1 G men får ingen sykepenger. Er dette rimelig? Nei, det er det ikke. Man blir som kjent ikke rik av å gå på uføretrygd, og noen kan tape så mye som 40 000 i sykepenger om året. NAV sier nemlig at man ikke kan ha to ytelser samtidig. Men hva med dem som kombinerer dagpenger og pensjon? Det gjelder å hjelpe noen av våre aller dårligst stilte medlemmer, sa Espe.

Synnøve Bakken sa at hun var leder av NTL Studentsamskipnadene og hun ville støtte forslaget NTL hadde fremmet til kap. 5 om velferd. Det er studentvelferd det handler om. Den rødgrønne regjeringen gikk i går ut med at de vil gi 100 millioner til 400 studentboliger. Takk til Kristin Halvorsen! Men NTL vil at det skal bygges minst 3 000 nye studentboliger hvert år, og jeg vil at det er studentsamskipnadene som skal bygge og drifte dem - ikke private profittjegere.

Pengene fra Statens lånekasse har gjort det mulig for alle lag av folket kan studere – uansett bakgrunn. Det er en av arbeiderbevegelsens største seire. Bolig er et grunnleggende velferdsgode. Det er et gode alle skal ha rett på, også studenter. Få studentboliger tvinger i dag studentene ut på det private leiemarkedet. Da rekker ikke studielånet langt. Pengene skal rekke til hus, mat, snus – og litt te. Når studenten tvinges over i det private leiemarkedet, er det studenter som har foreldre med fulle lommebøker og velvilje, som vil være vinnerne.

Ole Roger Berg ville opprettholde forslaget 9036. Han hadde jobbet som bussjåfør i over 30 år, men de siste 20 årene hadde vært et mareritt med anbudsspøkelser over seg til enhver tid. Vi er ikke ansatt i anbudsselskapet og har derfor ingen innflytelse over vår egen arbeidsplass. Vi har ingenting vi skal ha sagt om bussruter, rutetraseer eller behov for hvileboder. Arbeidsmiljøloven gjelder ikke for oss. Og busselskapet vil selvsagt ikke blir på kant med anbudsselskapet ved å formidle våre interesser.

Bedriftsdemokratiet og vernetjenesten er fraværende. Dette setter oss i en håpløs situasjon. Eneste muligheten i forhold til EØS er en offentlig kollektivtrafikk. Han avsluttet ved å synge en litt omskrevet versjon av «En bussjåfør»: En bussjåfør, en bussjåfør, det er en mann med godt

humør, men får han ikke snart gehør, så slutter han som bussjåfør!». Og dermed fikk sjåføren beskjed om å slutte. Taletiden var ute.

Fredrik Thorleif Oftebro sa det var riktig å sette seg mål å styre etter, men i offentlig sektor har dette tatt helt av. Det er jo ikke slik at man får en bedre offentlig forvaltning jo flere mål man setter seg. I vårt forbund NTL har vi fått laget en rapport om målstyringen og i rapporten slås det fast at man har 136 mål å styrte etter i Forsvarsbygg. Da denne rapporten ble publisert i Dagens Næringsliv, ble delmålene redusert til 70. Så det nytter å jobbe med saker. I skatteetaten er det også slik at det er antallet saker som er det viktigste målet. Nå kan dere si at dette er den rødgrønne regjeringens ansvar.

Men ta en titt på hva som skjer i høyrestyrte Oslo kommune. Her får rektorene en haug med mål å forholde seg til. Hvis de oppnår målene, får de høyere lønn. Det skal de også få hvis de gjør det godt på de nasjonale prøvene, så da er det bare å holde de dårligste borte fra prøvene. Og dette skjer.

22.-juli-kommisjonen slo også fast at målstyringen i staten setter feil fokus sa Oftebro, som også ønsket seg en egen uttalelse om markeds- og målstyringen i offentlig sektor.

Paul Magnus Gamlemshaug viste til forslag 2012 som ble vedtatt på Postkoms landsmøte – mot 1 stemme. Forslaget går ut på å endre EØS-avtalens bestemmelser om arbeidsvilkår. Sekretariatet har støttet intensjonen i forslaget, men han syntes redaksjonskomiteen skulle arbeide videre med forslaget slik at man får en tydeligere tekst. Det er også fremmet mange andre lignende forslag, på det skulle være grunnlag nok for redaksjonskomiteen til å utarbeide en ny og samlende tekst.

Det kostet våre medlemmer mye å stå imot postdirektivet. Det var jo første gangen at reservasjonsretten ble brukt. Men det kan ikke være riktig at man må jobbe så mye når man reserverer seg mot direktiver. EØS-direktivene kan ikke stå over ILO-94 eller norske lover når det gjelder faglige rettigheter.

Karl M. Appelkvist ville rette oppmerksomheten mot mineralindustrien i Norge. I forslaget til nytt handlingsprogram fra sekretariatet sto det kun 5 setninger om denne industriens betydning. Dette er en næring som har mye å si for distriktene i landet. Det er svært lite dagbrudd å se i de store byene. LO ønsker at det skal være statlig eierskap til naturressursene – forslag 4232. Det viktigste er at LO krever at det gis støtte til de store transportkostnadene i næringen. De er større jo lenger nord du kommer fra Europa. Det burde opprettes et statlig fond som ga transporttilskudd pr tonn som fraktes ut fra norske havner. Vi har såkornfond, hvorfor ikke et skipningsfond, spurte Appelkvist. Redaksjonskomiteen burde se på dette.

Tore Skjelstadaune kom fra Fellesforbundet. Han påpekte de lave lønningene innen hotell- og restaurantnæringen. Det har ikke bare sammenheng med at det er en kvinne-dominert næring. Det er også lav organisasjonsgrad. Mange av de rikeste i Norge satser stort på hotellnæringen, særlig i de store byene, og de henter ut store overskudd både på driften og på husleie. Mange steder er det folk som ikke våger å organisere seg av frykt for å miste jobben. I noen byer er det overetablering av hoteller.

Vi har i samarbeid med departementet satt i gang et bransjeprogram for å styrke kompetansen i næringen for å trygge arbeidsplassene. Hvis vi får en borgerlig regjering, kan vi glemme alt dette. Da blir vi alle midlertidig ansatte. Så derfor, stem rødgrønt!

Geir Johannessen fra FO støttet forslaget fra Fagforbundet som gikk på en sterk offentlig sektor. Den internasjonale uttalelsen var god. Den beskrev den skremmende situasjonen når det gjelder lønninger og pensjoner i Sør-Europa. Det skjæres ned på antallet offentlig ansatte og kjøpekraften synker. Det fører igjen til nedleggelse av bedrifter, mindre skatteinntekter og mindre velferd. Mange av de som arbeider, blir grovt utnyttet av arbeidsgiverne og lever under uverdige forhold. Dette skjer også i Norge.

Finanskrisen er skapt av frislepp i bank- og finansnæringen. Kampen mot kapitalkreftene må føres internasjonalt etter de herjinger de har foretatt. Det har vært et uregulert kapitalmarked i mange land.

Audhild Solsvik viste til EØS-formuleringer i Handlingsprogrammet som burde bli stående. EØS-avtalen har sikret oss like konkurransevilkår. Det har vært viktig, særlig for den del av industrien som sliter mest. Jeg minner om at 81 % av eksporten fra Norge går til EU-landene. Reguleringen av arbeidskraften har hatt stor betydning. Bilaterale handelsavtaler rammes ikke av antidumpingsbestemmelsene. Det er fair play som gjelder. Vi må faktisk forholde oss til verden slik den er. Vi har en hånd på rattet og kan ikke bare forsyne oss av a la carte-menyen. Vi må følge de spillereglene som gjelder på ting vi like og ikke liker.

Geir Allan Stava fra Skolenes Landsforbund viste til at Audun Lysbakken i sin innledning hadde sagt han ville ha bort New Public Management i den offentlige sektor. Faktum er at NPM bare øker. I skolene må rektorene rapportere fra hver time. Og hvis lille Per har brukt tid på å fortelle en historie, må det lages avviksmelding. Og hvis jeg bommer på skåla, kan jeg ikke lenger tørke det opp. Jeg må skrive avviksmelding eller nasjonal urinprøve. I min kommune har vi noe som kalles verdibasert målstyring. Smak på de ordene. Det er like meningsløst som å snakke om human nasisme. Støre har sagt at vi må ha mer offentlig styring. Jeg vil også at regjeringen skal regjere. Han var også av den mening at barnehagene burde være offentlige. Tror vi at kapitalistene i barnehagene er noe snillere enn andre kapitalister. Kristin Halvorsen har sagt at vi skal få på plass en bemanningsnorm i barnehagene i 2020. Hvorfor vente så lenge? Den må innføres straks. I skolen må det også være en bemanningsnorm. Det er litt lettere å bakke opp elever når det er 20 i klassen istedenfor 40. Vi ønsker alle yrkesgrupper inn i skolen, men da må de tilbys skikkelige arbeidsvilkår.

Ingunn Strand Johansen fra FO takket for gode innledninger til handlingsprogrammet. Hun var generelt godt fornøyd med formuleringene i handlingsprogrammet. EØS-avtalen griper direkte inn i vår politikk og arbeidslivet. Verftsdommen er bra, men det er fire andre dommer som ikke er det. Vi føler presset. I 1992 ble vi garantert at vi selv skulle bestemme over norsk arbeidsliv.

Men nå kommer håndhevingsprinsippet som kommer til å svekke kollektive avtaler og man ønsker å forby landsdekkende tariffavtaler. Man ønsker en liberalisering av arbeidslivet. Vi har to handlingsrom, et før

direktivet kommer og et handlingsrom etter, så dette er komplisert. Vi er en sterk fagbevegelse som må sette ned foten. Arbeidslivets lover og ILO-94 må ha forrett i forhold til EØS. Hun støttet derfor forslaget fra postkom og andre som vil endre EØS-avtalen på dette punktet.

Jorunn Kjerkol fra FO viste til kap.1 i handlingsprogrammet og avsnittet om kommunalt barnevern. Her hadde FO levert inn to endringsforslag. Det var tidligere mange barn som ikke ble fulgt opp, til tross for at det var tykke mapper på dem. Disse mappene er nødvendige fordi de er lovpålagte. Det krever store ressurser og faglig kompetanse. Det kommunale barnevernet må styrkes betraktelig.

Barn med omsorgssvikt er noen av dem som det er aller viktigst å ta vare på. De må sikres rettsvern. Vi må styrke kompetansen i barnevernet betraktelig. Det forplikter oss. Både LO og helsevesenet forøvrig bør slå fast at det arbeidet som gjøres i kommunene i dag ikke er bra nok. Noen har søkt om øremerkede statlige midler til nye stillinger. Dette er noe alle kommuner er forpliktet til å følge opp, men det blir ikke gjort. LO må forsterke kravet om et forsvarlig barnevern her i landet, sa Kjerkol. Bemanningen må styrkes betraktelig.

Bjørn Sigurd Svingen fra Fellesforbundet sa at han var en stolt industriarbeider, klubbleder og avdelingsleder fra industristedet Raufoss. Det var vel ingen overraskelse for noen at han var skeptisk til EØS-avtalen. Vi ble fortalt både i 1972 og i 1994 at vi ville miste markedsadgangen til Europa hvis vi ble stående utenfor. Nå sies det igjen at Raufoss skal gå til grunne. Man har hele tiden truet med markedsadgangens forfall. Vi har et inaktivt statlig eierskap på Raufoss som vi kanskje ikke har bruk for lenger.

EØS-avtalen er innrettet slik at den passer for finanseliten, og det er ikke sikkert det vil gå upåaktet hen at vi er skeptiske. Men hvem skal ta kampen opp mot markedsliberalismen i Europa hvis ikke vi og LO gjør det – og det midt under finanskrisen? Vi må ta den kampen og ikke legge oss flate for kapitalismen. Jeg kommer til å følge nøye med på hva redaksjonskomiteen kommer frem til, sa Svingen.

Mette Henriksen Aas takket Tor-Arne og Trine Lise for gode innledninger. Hun viste til forslaget til uttalelse fra Fagforbundet «Ta hele Norge i bruk». Det er en styrke at det offentlige styrer infrastrukturen og naturressursene. Infrastrukturen må sikre at det er balanse mellom by og land når det gjelder transport og andre forhold. Den teknologiske revolusjonen har gjort at det i dag er større forskjeller mellom sentrum og periferi enn før. Både post, tele og banktjenester digitaliseres og gjør oss helt avhengig av bredbåndstjenester. Alle må sikres en rettferdig fordeling, mellom distrikter og mellom kommuner. Det offentlige må eie infrastrukturen, også av hensyn til sikkerhet og beredskap. Alle LOs 900 000 medlemmer trenger det også. Derfor: - Ta hele Norge i bruk!

Lars Semmerud viste til regjeringens forskningsmelding, som legger sterke føringer på helseforskningen med et sterkt pasientfokus. Brukerbegrepet er nærmest fraværende. Han viste til forslag 9135 som går inn for at det opprettes regionale kunnskapssentre hvor både forskningen og tjenestestedene kunne knyttes nærmere sammen med brukerne.

LO har 18 000 studenter som medlemmer og i FO er 33 % av disse organisert. Vi går inn for en helt ny finansiering av profesjonsutdanningen her i landet. Dette vil styrke kompetansen til disse gruppene, sa Semmerud.

Djevat Hisenaj viste til Fellesforbundets forslag «En lønn å leve av». I store deler av restaurantbransjen arbeider man for 80 kroner timen. Mange unge er villig til å jobbe for dette så lenge de kan leve av tipsen. De kan ikke leve av selve lønna. Dette har store konsekvenser. De betaler i realiteten ikke skatt av tipsene, det betales ikke arbeidsgiveravgift, de får ikke feriepenger av det og det gir ingen pensjonspoeng. Tipsordningen genererer mange andre faktorer og er med på å holde lønningene nede. Da er det kundene som bestemmer lønna. Nei takk, slik vil vi ikke ha det.

Tone Faugli fra FO sa at forbundet organiserte den yrkesgruppen i landet som er mest utsatt for vold og trusler på jobben. Dette gjelder hele 60 % av FOs medlemmer. Dette har sammenheng med at man arbeider for velferdsstaten og at man har å gjøre med noen av de mest utsatte gruppene i samfunnet. Det gjør oss særlig utsatt. Vi trenger mer hjelp til

å bekjempe denne volden og å beskytte våre medlemmer. Mange av de ansatte blir skadet for livet, andre blir uføre. I Sverige er det kommet en ny forskrift som vi også vil ha i Norge. Det gjelder en forskrift knyttet opp mot Arbeidsmiljøloven. Vi er fornøyd med støtten vi har fått fra LO, og vi ert fornøyd med det som står i handlingsprogrammet, men forskriften må komme snart. Situasjonen er uholdbar.

Ellen Galaasen sa at det var en gang en Bondevik II-regjering som gikk ut i verden og tenkte at det var lurt å la arbeidsgiverne og markedet få mer makt for at arbeidsfolkene skulle yte mer. De ville lage en helt ny arbeidsmiljølov og i påvente av den, laget de noen midlertidige forordninger, f. eks. en forskrift om arbeidstid bl.a. i barnevernsinstitusjoner – den såkalte medlever-forskriften. Og selv om vi fikk reddet arbeidsmiljøloven, lever forordningen ennå.

Intensjonen var kanskje god for barn og unge som bor i barnevernsinstitusjoner, trenger voksne 24/7, stabilitet og kontinuitet, men forholdet er at den gir dårligere arbeidsvilkår for dem som jobber der. Man nuller ut arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid og sosiale rettigheter. Koblingen mellom arbeidstid og avlønning er fraværende.

Nå har de ideelle aktørene blitt tvunget til å presse lønningene enda lenger nedover. Forskriften er til hinder for en god utvikling av institusjonsbarnevernet. Få «medleverforskriften» bort. Snipp snapp snute. God valgkamp!

Anna Elisabeth Uran fra Fagforbundet sa at LOs handlingsprogram var stort og mangfoldig. Jeg er ikke så sikker på om jeg har oppfattet alt sammen. Hun var imidlertid glad for at hele forslag 9067 var tatt inn. Det er bare blitt flyttet på.

Marianne Wallestad sa at hvis det er noe vi skal måles etter, så må det være hvordan vi behandler de som sitter nederst ved bordet. Forslaget til nytt handlingsprogram er bra på mange områder. Et av målene er at vi alle skal styre våre egne liv. Da HVPU-reformen ble gjennomført i 1992, het det seg at alle skulle integreres i samfunnet. Institusjonene ble nedlagt og de psykisk funksjonshemmede skulle deretter gjøre seg bruk

av de samme varer og tjenester som andre. Men slik er det ikke blitt. Det er veldig få i denne gruppen som har arbeid. Man skulle ideelt sett utdanne dem ut fra deres ressurser, men dette svikter også.

Isteden har man plassert dem i ghettoer på 20-30 personer. Dette er vår tids institusjoner, som rommer rusavhengige, psykisk syke og demente. De lever under uverdige forhold. LO må her ha en klar stemme. Alle skal inkluderes i samfunnet, sa Wallestad, som viste til forslagene med nye numre, 1425, 1295 og 1319. Støtt forslagene fra IndustriEnergi!

Ingar Elling Eira fra NAF sa at det var et begrep som gjennomsyret hele samfunnet, og det var konkurranse og anbud. Konkurranse kan være bra, men det forutsetter like forutsetninger og rettigheter hos aktørene. Særlig ille er inntoget av anbud i offentlige tjenester, særlig innenfor renhold, vektertjenester og vedlikehold. Mange ansatte lever i uvisshet hvert femte år. Nå må gjøres med denne konkurransekåtskapen! Man er i første rekke ut etter laveste pristilbud.

Han slo til orde for at Arbeidsmiljølovens § 16 om virksomhetsoverdragelse ble gjort gjeldende også på disse områdene. Da har man sikret fortrinnsrett for ansatte i den tapende bedrift ved tilsetninger i den vinnende bedriften. Han ba redaksjonskomiteen vurdere dette forslaget. Ellers ville han minne om den gamle kjempens ord: På høyre siden er det ingenting, på venstre siden er hjertet! (sitat Yngve Hågensen)

Knut Arne Vassdøkken at det var en utstrakt bruk av sosial dumping i bygg og renhold, og det er i første rekke østeuropeere som tar disse jobbene. Den høye ledigheten i Europa gjør at de blir grovt utnyttet, også de som jobber i Norge. Parkeringsavgiftene koster i dag mer enn hva det koster å fly, f. eks. med Ryanair, som opererer med 120 kroner timen for de som bor på Rygge. De er også utenfor vårt sikkerhetsnett. De får ikke lønn under sykdom, og de har ingen pensjonsavtaler. Det er stor konkurranse i flybransjen, og dette undergraver de ansattes arbeidsvilkår. Ryanair synes det er ok at de kabinsatte ikke tjener mer enn 175 000 kroner i året. Han viste til kap. 4 i Hovedavtalen hvor det slås fast at det er norske lønns- og arbeidsforhold som gjelder for ansatte som er bosatt i Norge. Man burde komme med en uttalelse om den useriøse flybransjen.

Anne Finborud fra SL viste til det gamle slagordet i LOs handlingsprogram: «Kunnskap til få gir makt. Kunnskap til mange gir frihet.» Nå er det forsvunnet fra programmet. Det er synd fordi jeg syntes det var et godt slagord som Skolenes Landsforbund har brukt i sitt vervingsarbeid. Derfor: gjeninnfør slagordet, kanskje ikke som tittel, men mellomoverskrift. En fransk filosof sa også at vi får frihet gjennom kunnskap. Den representerer vår intellektuelle kapital.

Arbeiderbevegelsen har lange tradisjoner for å legge vekt på den offentlige fellesskolen. Vi trenger en offentlig fellesskole, men vi trenger også en sterkere nasjonal styring.

Vi bør snarest avvikle den målstyringen som herjer i skolene i dag. Både Fagforbundet, NTL og SL mener at denne målstyringen svekker arbeidsytelsene i skolen. Den utidige rapporteringen skaper også et surt arbeidsmiljø. Støre sier at den offentlige skolen trenger mer styring. Det mener jeg også. Godt valg!

John Thomas Suhr sa at han var avdelingsleder i Oslo og Akershus HK samtidig som at han jobbet i en Norli-bokhandel i Oslo. Det arbeidet i varehandelen totalt 370 000 mennesker. Han ville kjempe mot søndagsåpne butikker fordi det ville påvirke mange folks liv i negativ retning. Det ville også påvirke de som jobbet med transport, vekttertjenesten, kollektivtrafikken, kanskje også barnehagene. Det er sådd tvil om HKs holdning til søndagsåpne butikker, men kan kunne forsikre om at man ikke hadde gitt opp kampen mot søndagsåpent, også i varehandelen. Det er i dag bare lov om helgedagsfred som skjermer søndagen, men dette bør også inn i Arbeidsmiljøloven. Vi må ha en arbeidstid å leve med. Vi skal ha fritid for å være sammen med familien og ikke minst kunne drive organisasjonsarbeid. Derfor vil vi fortsatt kjempe mot søndagsarbeid og nattarbeid.

Astrid Reistad var veldig enig med forrige taler og talte varmt for et inkluderende arbeidsliv. Hun kom også inn på sykelønna og sa at det var urimelig at man bare fikk opptjent feriepenger for de første 48 dagene man var syk. Vi må få feriepenger for hele sykdomsperioden. Hvem rammer dette hardest? Det er ikke bare de kronisk syke og kreftsyke. Det rammer også de som jobber i tunge yrker med lav lønn. De orker ofte ikke å jobbe så lenge som andre grupper, sa Reistad.

Stig Andre Heggem viste til forslag 8310 om regionale verneombud. Han ville ha innført en ordning med regionale verneombud innenfor hotell- restaurant og renholdsbransjen. Man hadde gode erfaringer med slike verneombud i byggebransjen. Fordelen med disse ombudene er at de har sitt utspring i arbeidstakerne, ikke i et offentlig organ som Arbeidstilsynet. Det var viktig å bekjempe sosial dumping, og her viste han til forslag 8347. Han viste vider til forslagene 9071 og 9106. Det siste gikk på kraftprisen som burde være sosial og til å leve med for folk og bedrifter. Endelig anbefalte han forslag 9108 som gikk på utbygging av alternative nett ved linjebortfall

Venke Marie Heimdal fra EL&IT Forbundet sa at Roar hadde vært innen på lavlønnsproblematikken. Etter ILO-konvensjon av 1959 ble det opp til partene i arbeidslivet å gjennomføre likelønn, men vi er som kjent ikke i mål ennå. Fordi lavlønnsstillegget gis på grunnlag av nivået på overenskomsten, blir noen alltid liggende etter. Dette skjer fordi vi har vertikal organisering i forbundet. Dette fører til økte skjevheter, sa Heimdal som viste til forslag 8331.

Hun var enig i målsettingen om at alle grupper skal ha minst 2/3 av tidligere lønn i pensjon, men det må de få også når de går av ved fylte 62 år, ikke bare når de står til de er 67.

Hun takket for støtten til den pågående streiken blant hennes medlemmer. Det skal også gjennomføres en sympatistreik blant 3000 LO-medlemmer, og hun håpet at flere ville slutte seg til. Det som føres i 2013 er rett og slett så grunnleggende som en kamp for en tariffavtale i Atea. Det burde være en selvfølge, men det er fagforeningsfiendtlige sjefer i bedriften som tvinger oss til dette. Hvis noen offentlige etater har avtaler med dette firmaet, krever vi at de brytes eller ikke fornyes. Vår kamp er prinsipielt viktig for LO. Støtt uttalelsen!

Marit Selfors Isaksen fra FO og Møre og Romsdal sa at sykelønnsordningen ble sett på som den nest viktigste saken i den debatten som hadde pågått om handlingsprogrammet blant LOs medlemmer. 26000 hadde deltatt med 160 000 innspill. Pensjonsordningen var den aller viktigste saken for medlemmene. Sykelønnsordningen er en god nummer to.

Vi har i dag full lønn under sykdom, men dette er en ordning som de blå vil svekke. Hun syntes ikke det var klart nok formulert i forslaget til handlingsprogram. Det må stå klinkende klart at vi ikke godtar noe kutt i sykelønna. Hun viste også til at man i Sverige har fått diagnosesystemer som forhåndsdefinerer sykdomsperioden. Slik vil vi ikke ha det i Norge. Det må fortsatt være lønnsomt å forebygge sykdom.

Hun kom også inn på kapittel 9 om livslang læring og ville ha lovfestet rett til lærlingeplass. NTL hadde også et godt forslag om at offentlig sektor må gå foran med et godt eksempel. Hun ville også styrke rusomsorgen. Folk med rusproblemer og/eller psykiske lidelser må gis sammenhengende tjenester slik at de kan mestre egen hverdag.

Vidar Evje fra Fagforbundet gjorde oppmerksom på forslagene fra LO i Oslo. For det første måtte Guantanamo-fengslet på Cuba avvikles. I dette amerikanske militærfengselet sitter folk uten lov og dom. De mest grunnleggende menneskerettigheter brytes.

Han kom også inn på au pair-ordningen som blir grovt utnyttet, bl.a. i Norge. Han trakk også frem de papirløses situasjon. Mange av disse blir tvunget til svart arbeid av arbeidsgivere som utnytter deres situasjon. Dette skjer rett foran øyene på oss. Svart arbeid blant papirløse undergraver våre egne arbeidsforhold.

Når det gjelder Midtøsten, foreslår vi boikott av Israel og brudd i kontakten med Histadrut. Internasjonalt press mot Israel har ikke hjulpet, og Israel fortsetter å bygge nye boliger på okkupert område, de fortsetter også byggingen av separasjonsmuren og de trakasserer og ydmyker palestinerne daglig. En boikott av Israel tvinger seg frem

Hans Ole Rian kom fra Musikernes Fellesorganisasjon. Han hadde registrert at mange hadde uttrykt misnøye med Handlingsprogrammet, men han var fornøyd særlig med kulturkapitlet. Det var godt skrevet, kanskje fordi det bygget på det forbundet selv hadde levert av tekst. Han var fornøyd med at man nå bevilger 1 % av statsbudsjettet til kulturformål, og han berømmet resultatene av Kulturløftet. Det har betydning mer og mer for flere og flere. LO har også engasjert seg aktivt for en kulturskole.

Man har protestert og streiket mot myndighetene også i dette forbundet, men alt i alt hadde man hatt et godt samarbeid med ministrene i den rødgrønne regjeringen. Kultur er ikke bare kultur. Kultur er også næring. 4 % av de sysselsatte arbeider med kultur. Det er ca. 75 000 kulturarbeidere i Norge, og mange av disse er organisert i LO. Men det kan bli mange flere. Alle kulturarbeidere burde være LO-organiserte. Ha en fortsatt god kveld!

Endre Sekse ville peke på mulighetene i fiskeindustrien i Norge. Det er ikke mulig å ha en fremtid som vanlig ansatt i fiskeindustrien, med unntak av lakseindustrien og enkelte hvitfiskbedrifter. Det er en konklusjon vi ikke kan akseptere. Vi har en fiskeripolitikk som har vært preget av fiskernes interesser og ikke industrien og fiskeindustriarbeiderens interesser. Vi har en råfisklov som er laget for å beskytte og maksimere fiskernes fortjeneste.

Dette har gitt et system med overkapasitet både på land og sjøsiden men konsekvensene for landindustrien er ekstreme på grunn av måten omsetningssystemet fungerer på. Det er flåtesiden som avgjør når fisken skal fanges. Hvitfisk som sektor har hatt overskudd 2 av de siste 12 årene og pelagisk hadde i perioden 1993-2007 samlet sett null i inntjening.

Store svingninger i bestandene har gitt store sesongsvingninger. Jeg tenker her spesielt på NVG sildebestanden som har blitt redusert med 60 % siden 2009 til i dag, og som vi på grunn av en katastrofal mangel på plankton, kan risikere en total kollaps av innen kort tid. Sekse fremholdt at man trenger rammebetingelser for både de seriøse bedriftene og for arbeiderne i fiskeindustrien. Og vi trenger allmenngjøring av fiskerioverenskomsten og en lettelse av dokumentasjonskravet.

Ronny Andre Øksnes sa at han ville gjenoppta forslag 8558. Ellers ville han fortelle om en thriller som utspant seg i innen sjøfarten i Kystnorge. Det er slik her i landet at det er stat og fylker som hyrer inn ferjer til ulike strekninger. Det viktigste kriteriet synes å være pris. Man er bare interessert i billige ferjer. For å få dette til, kutter ferjeselskapene i bemanningen og dette får hardt utover sikkerheten om bord. De som jobber om bord, skal også kunne redde liv og sikre skipene ved ulykker.

Vi har uttalt bekymring overfor Sjøfartsdirektoratet for denne situasjonen og bedt om at man griper inn og setter sikkerheten i fokus. De skyver ansvaret over på rederne, men faktum er at anbudene er så lave at det tvinger mange til nedbemanning.

Hvis man har et mannskap på 5 på et skip som tar 290 passasjerer, betyr det at det bare er to mann som skal evakuere 290. Maskinist, kaptein og styrmann er opptatt med andre oppgaver. Det må bli slutt på slik mikrobemanning. Våre underbemannede medlemmer føler seg utrygge om bord. Vi må kunne være sikre på at sikkerheten blir ivaretatt. Det skal være trygt å ta ferje i Norge.

Jan Denné ba om støtte til forslag 9152 som gikk på at offentlige midler til barnehagene, ikke måtte havne som profitt hos de private barnehagene. Som en del av barnehageforliket slapp private til på lik linje med offentlige barnehager. Vi har fått en situasjon hvor barnehager drives som butikker. Faktum er at det er de private barnehagekjedene som tar over etter de ideelle organisasjonene som før drev med barnehager. Telemarkforskning har kommet med en rapport som slår fast at det er dårligere lønns- og arbeidsforhold i de private barnehagene enn i de offentlige. De har også lavere bemanning enn de kommunale. Skal vi ha det slik at de skal tjene penger på bekostning av oss og barna? Overskudd på drift skal komme barna til gode. Kristin Halvorsen vil at de skal følge bestemmelsene i opplæringsloven, og på den måten hindre at eierne tar ut profitt fra barnehagene. Det støtter jeg.

Johnny Hansen sa at det var flere år siden han hadde fremmet det samme forslaget. Mange mente han burde trekke forslaget. Nå fremmet han det på ny. Forslaget gjaldt kravet om en pensjonsavtale for fiskerne, finansiert av arbeidsgiverne. Det hadde ikke skjedd noe på fire år – bortsett fra at dette hadde stått i handlingsprogrammet. Så da er kanskje fire år bortkastet tid. Hvis en taxi-sjåfør og en fisker tjener det samme, vil taxi-sjåføren få obligatorisk tjenestepensjon mens fiskerne ikke får noe. Myndighetene betrakter fiskerne som selvstendig næringsdrivende selv om de i realiteten er lønnstakere. Han ba Sigbjørn ta tak i saken allerede 1. september. Ellers ba han om at Sjøfartsdirektoratet fikk nok ressurser til å ta sine tilsynsoppgaver. Jeg håper vi kan bli behandlet som arbeidstakere i fremtiden.

Aud-Marit Sollid kom fra FLT og snakket varmt for atfføringsbransjen. Det foreligger forlag om at atfføringsbedriftene og vekstbedriftene skal overtas av NAV. Det synes jeg ikke noe om. NAV har nok å gjøre. Jeg er selv driftsleder for Fretex på Østlandet hvor vi har 14 butikker. Å overføre bedriftene til NAV vil bety at man raserer bransjen hvor noen aktører har vært aktive i over hundre år. Vi driver yrkesrettet opplæring og arbeidstrening og vi tilbyr fagbrev og overgang til det ordinære arbeidsmarkedet. Et problem for våre butikker er at det er lite herreklær, så mannfolk, kle av dere! Kanskje ikke her, men finn frem klær dere ikke bruker og ta dem med til Fretex. Vi trenger dem. Vi gir folk selvrespekt og hjelper dem til å ha tro på seg selv. Det tar tid å få denne selvtilliten. FLT vil styrke atfføringsbedriftene og vil ikke ha dette på anbud, hvor profittmaksimering reduserer kompetansen og hvor hovedformålet er å underby hverandre på pris. Man burde heller bruke mer tid på de ansatte. Vi ønsker ikke at pris skal telle mer enn kvalitet.

Cathrine Ertsås sa at hun skulle være kort siden det var sent på kveld. Hun var opptatt av å få på plass en brukbar godkjenningsordning for folk som har utdannelse fra andre land. I dag kjenner vi til at leger vasker gulv og jurister sorterer brev fordi de ikke har fått godkjent sin utdannelse hos myndighetene i Norge. Det er utarbeidet et oversettelsesverktøy i andre land som brukes til å få godkjent eksamener på tvers av landegrensene. Vi må ikke sitte på vår høye hest og påstå at vi er best. Det viktige er at man velger riktig nivå, ikke nødvendigvis best. Hvis vi får godkjent dette verktøyet og kan bruke det, så kan kanskje legen og juristen få egnede jobber. De har utdannet seg til noe de brenn er for og de har brukt tid og penger på utdannelsen. Og de kan kanskje også lære oss noe.

John Leirvaag sa at det var mange grunner til at man ville vinne valget i 2005. Vi ville stoppe reverseringene i arbeidsmiljøloven. Vi ville rette opp kuttene i kommunene. Vi ville stoppe privatiseringen av velferden vår, og nedsalg av det statlige eierskapet. Vi ville sikre at staten og kommunen ikke ble utarmet og kuttet ned til beinet. Vi ville at samfunnsoppdraget, ikke profitten, skulle styre prioriteringene våre.

Og vi vant valget. Vi fikk stoppet privatiseringen. Vi fikk sikret offentlige tjenester på fellesskapets hender. Det er vi veldig fornøyd med. Denne regjeringen har en klar linje mot privatisering. Men noen ganger blir

vi litt bekymret for at dere kanskje gjør det litt lett for en eventuell høyregering som ønsker privatisering av offentlig sektor. Når deler av etater skilles ut, ligger det godt til rette for privatisering hvis partier som ønsker det, kommer til makten. Det samme gjelder ved utstrakt bruk av bestiller-utfører-modeller. Da er det lett å konkurransetsette tjenester. Vi trenger fire nye år. Mange oppgaver gjenstår. Det gjelder kampen mot sosial dumping, kamp for å sikre heltidsstillinger og å motarbeide midlertidighet og trygghet i arbeidslivet. Vår politikk skal bli morgendagens politikk.

I dag vedtar Høyres landsmøte skattelettelser i milliardklassen. Pengene kommer til å bli tatt fra velferden vår. Hun ville gjøre Kristin Halvorsens ord til sine: - Nå er det nøyaktig fire måneder til at Erna Solberg må trekke seg som Høyre-leder etter å ha tapt sitt tredje valg på rad!

Rune Samuelsen sa at han i samtale med venner i utlandet ofte fikk høre at når det går så godt i Norge, skyldes det olje. Men vi har også store industribedrifter og fisk. Og jeg vil at det er kvinnenenes yrkesdeltakelse som har skapt den store velferden i Norge. Men det er et faktum at svært mange kvinner jobber deltid og taper i pensjonene. Dette må vi gjøre noe med. Det første vi kan gjøre er å heve OTP-en fra 2 til 5 %, og det kan vi gjøre temmelig kjapt.

Han kom også inn på skattepolitikken og undret seg på om man ikke kunne avskaffe formuesbeskatning på arbeidende kapital. Bedriftseierne sier at denne taper bedriftene. Men hvis vi skal gjøre det, så får man også innføre full skatt på utbytte, det som i dag beskattes med 28 %. Hva er forskjellen på naboen og meg? Vi tjener ca. en halv million, han i renteinntekter, jeg i lønn. Han har 28 % skatt, jeg noe mer. Hvorfor ikke innføre samme beskatning av renter som på inntekt?

Torbjørn Bongo fra NOF sa at hans forbund ønsket mer krutt i handlingsprogrammet! I alle år har LO vært en pådriver for et godt norsk forsvar. Dere har vært pådrivere for NATO-medlemskapet, for alminnelig verneplikt og for et landsdekkende heimevern. Dere har også støttet langtidsplanen for forsvaret.

Jeg er stolt over å være medlem i Norges beste arbeidstakerorganisasjon, sa Bongo som viste til kap. 13 og et tilleggsforslag om å øke bevilgningene til forsvaret. I de senere år er prosenten redusert fra 3 % av BNP til 1,5 %. Vi må stoppe nedgangen før vi havner i null. Vi trenger et balansert forsvar med hæren, sjøforsvaret og luftforsvaret; og vi skal ha cyberforsvar. Høyre ville satse på nisjekapasiteter. Vi ønsker oss ikke tilbake dit. Om EØS sitt arbeidslivsdirektiv sa Bongo at dette ville være til god hjelp for medlemmene.

Solfrid Horne-Moe ønsket å fjerne ordningen med stykkprisfinansieringen i den videregående skolen. Her følger pengene elevene gjennom fritt skolevalg. Men det viser seg at mange kommuner har problemer med å konkurrere med byene om elevene. I Odda er det planer om å legge ned 100 elevplasser. Når elevene flytter hjemmefra, havner de på hybel. Men det viser seg at de kommer raskt tilbake til hjemkommunen. Derfor: Fjern stykkprisfinansieringen!

Jan Clifford Godfrey sa at han var leder i NTLs studentutvalg. Antallet studenter i forbundet var 3200. Boligmarkedet for studenter er helt koko. Mangelen på studentboliger tvinger mange ut på det private leiemarkedet og husleiene spisser opp hele studielånet. Mange tvinges til å jobbe ved siden av for å overleve. Mange bot på campingplasser og i gymsaler deler av studietiden. Forholdene hos private er kummerlige. Noen steder taper man vinduene for å holde varmen. Noen fratas strøm og eiendeler om de ikke betaler i tide.

Det er hardt å studere. Det er lange dager med forelesninger. Det er rapporter som skal skrives i helgene og det er eksamener og prøver. Og som om ikke det var nok, møter de problemer etterpå når de skal låne til sin første bolig. De har allerede et stort studielån og blir avvist i bankene. Jeg venter mitt andre barn i november. Da risikerer jeg å måtte gå 8 måneder i ulønnet permisjon fordi jeg var intim med min kone på feil tid av året. Jeg blir straffet for dette og må vente på barnehageplass neste år.

Merete Dahl fra Fagforbundet ville opprettholde sitt forslag 8648 under velferdskapitlet. Hun viste til forslag 8648 angående velferd og sa at barnetrygden burde reguleres på linje med andre trygdeytelser. Det var gått tre år siden forrige kroneregulering. Da den første gang ble innført

i 1946 gjaldt den fra og med 2. barn. Enslige fikk barnetrygd fra og med første barn. Senere er aldersgrensen for barnetrygd hevet fra 16 til 18 år. Det er viktig for mottakere at denne reguleres. For noen er mer trengende enn andre. Takk for meg!

Ole Gustav Haavold ville snakke om velferd og minstesats på sosialhjelp. I Norge har vi hatt små sosiale forskjeller i samfunnet. Det gir trygg oppvekst på like fot. I andre land har forskjellene vært til dels store, og det har lagt grunnlaget for høyreekstremisme. Se på Hellas og Italia. Men også de som faller utenfor arbeidslivet skal ha rett til et meningsfylt liv. Da må sosialhjelpen være av en viss størrelse.

Svein Erik Veie hadde vært skeptisk til EØS. Men dommen i Høyesterett gjorde ham trygg på at denne avtalen ikke vil gjøre skade på norsk arbeidsliv. Avtalen har fungert godt. Har den svekket oss? Nei. EØS er garantisten for like vilkår når vi skal eksportere. 85 prosent av eksporten vår går til EU. Trusselen er ikke Brussel. Trusselen er Erna og Høyre. Reis hjem og sørg for at folk stemmer Ap!

Ivar Romundstad ville forsvare Cubas rett til å bestemme over eget land. Cuba skulle slippe å ha en amerikansk base på øyen. Cuba skulle få lov til å handle med andre land, og andre land skulle slippe å bli straffet for å handle med Cuba. LO må kjempe for at USAs folkerettsstridige boikott av Cuba oppheves.

Lene-Britt Johannesen hadde tenkt å snakke om pensjoner og trygd, men la det bort da hun forsto at snittalderen i salen var 51 år. Derfor slo hun heller et slag for lovfestet rett til lærlingeplass. Vi har behov for faglært arbeidskraft. Vi har et stort frafall fra videregående. Det er kanskje vanskelig å få til lovfesting, men ikke umulig. Hvis vi skal kjempe denne regjeringen inn for fire nye år, så kan den godt kvittere med å lovfeste retten til lærlingeplass.

Arnstein Aasestrand var opptatt av mobil- og radiodekning rundt i Norges fjell og daler. Han visste at det ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt å bygge ut nettet overalt, men derfor måtte myndighetene inn. Det handler om sikkerheten på våre veier.

Ofte er det dårlige radiosignal på samme steder som det er dårlig mobildekning. Staten eier Telenor, og kan gi direktiv om at det skal bygges ut skikkelig, slik at vi er trygge for et samband som fungerer på riksveier og fylkesveier – tunneler inkludert.

Geir Bjørkli refererte til den rødgrønne regjeringens stortingsmelding om kriminalomsorg, og den ville han rose. Senere har det gått dårligere, for regjeringen vil ikke betale for å oppfylle alle de fine ordene. Nå er det tilbakeslag og nedbemanning i kriminalomsorgen. Han var ikke imponert.

Alexander Lien ville snakke om at kvinners jobb er like viktige som menns. Han nevnte overgrep mot kvinner og barn, som er et stort problem. Men han ville likevel løfte frem en mindre gruppe – nemlig menn som blir utsatt for vold. I tillegg ville han foreslå at sosialhjelpen, som i dag er kommunal, blir omgjort til statlig. Ellers opplever man at folk shopper fra ene kommunen til den andre som kanskje har høyeste sats.

Roger Haga Heimli var opptatt av dem som hadde behov for hospitering i løpet av utdanningsløpet. Han mente dette like mye burde være arbeidsgivers ansvar. Ellers så han at gratis kulturskole var et viktig tilbud. Men like viktig mente han det var å gi gratis idretts- og fritidstilbud til barn og unge, slik at vi ikke får et A-lag og et B-lag.

Jan Helge Gulbrandsen var opptatt av pensjon og at målet må være to tredeler av sluttlønn som pensjon. Her var flere ting å passe på, og levealdersjustering for uføre mente han var feil. Ellers mente han LO til å være våkne frem mot evalueringen i 2017. De folkevalgte måtte også ta styringen med en finansnæring som veltet risikoen for pensjonen over på den enkelte.

Signe Karen Herman Rasmussen ville støtte Fagforbundets forslag om at gasskraftverk bygget i Norge, skal være fullrenset. Den fattige delen av verden må tillates utslipp for å komme ut av fattigdommen. Da må vi påta oss reduksjonen. Ellers mente hun at den norske klimapolitikken ikke var god nok.

Kjell Atle Brunborg mente LO hadde tatt gode standpunkt i samferdselspolitikken, med vekt på jernbane og kollektive løsninger. Og nei til OPS. Det er private sugerør som prøver å komme inn i statskassen. Ellers noterte han seg at Høyres samferdselspolitiske stjerne og OPS-forkjemper, Øyvind Halleraker, nå var sloknet.

Cecilie Søllesvik ville ha arbeidsliv inn som fag i videregående skole. Ellers hadde hun lite til overs for Høyres maritime løsninger. Rederinæringen hadde oppnådd gode resultater i samarbeid med blant andre LO. Nå fikk de velge om de ville flørte med Høyre eller ha et fast forhold til LO. Ellers holdt hun fast ved at lavlønnstillegget burde gå på bedrift og ikke på bransje.

Ulf Madsen tok til orde for bedre etterutdanning. Det mente han ble mer aktuelt i fremtiden. Folk skifter oftere jobb enn før. Det handler om omskolering og livslang læring. Men retten til permisjon var lite verdt dersom det ikke følger penger med. Derfor må vi sikre finansiering av videreutdanningen.

Jan Bendheim var også opptatt av livslang læring, men han ville kaste ut en uheldig formulering om at elevene "skal oppleve et trygt og likeverdig læremiljø". Det kan ikke vi vedta. Han foreslo derfor en formulering som bedre ivaretok det som nok var meningen med det avsnittet i handlingsprogrammet.

Stian Varnes Nordstrand kom inn på detaljer forrige gang man fikk en konsekvensutredning utenfor Nordland. Da var det forbud mot seismikk opp til 8 måneder i året fra desember til august. Vi kan sikkert vente oss like strenge regler denne gangen. Det blir krav til økt oljeberedskap, og vi må forvente at lokalkunnskap styrkes før man tar stilling til utbygging. Vi har håp om at dette vil styrke arbeidsplassene i nord. Han støttet Solbakken og innstillingen fra sekretariatet.

Brede Edvardsen kom inn på reglene ved virksomhetsoverdragelse. Vi anbefaler folk å bruke bestemmelsene i arbeidsmiljøloven, men dette er ingen selvfølge. Jeg er hovedtillitsvalgt i ISS. Renhold er en av de tingene som blir outsourcet først. Arbeidsmiljølovens paragraf 16 tar godt vare på arbeidstakerne i første runde. Det er verre senere. Mange opplever

ledighet. Kommunalt ansatte mister mange av sine rettigheter. Bedrifter foretrekker folk som løper mye og fort. Vi har en ansatt som også har løpt London Maraton. Ofte er det kvinner som rammes for de er det flest av i bransjen. Mange renholdsbedrifter er i dag skalkeskjul for hvitvasking og annen kriminalitet. Støtt Mimmi!

Helge Haukeland sa at handlingsprogrammet var meget godt. Uttalelsen om samferdsel er svært viktig. Alle er opptatt av dette. Regjeringen har levert med to transportplaner som er gjennomført. Vi snakker om milliardkontrakter. Her skjer det mye. Han kom til sist inn på arbeidet med trafikkisikkerhet. Det er fortsatt 150 drepte i trafikken i det siste året, selv om antallet er redusert. Han ville at LO skulle gå i bresjen for økt satsing på trafikkisikkerhet.

Anne Åsheim snakket om asylbarna og hun takket en tidligere taler for et gripende innlegg som viste i all sin gru hvordan vi behandler asylbarna i dag. Dette betyr at vi ikke kan leve med politikken som føres. Barn har rettigheter som må respekteres. Vi har 618 barn i Norge som har bodd her i mer enn 3 år. Vi har 412 barn som er født i Norge. Mange lever i frykt for at de finner en tom pult på skolen. Barn skal ikke lide sånn.

Terje Olav Olsson viste til forslag 7069 om integrering av asylsøkere og fattige reisende. De borgerlige vil stenge grensene. Men jeg er opptatt av å ta vare på tiggerne. I 30-årene var det jødene vi forfulgte, nå er det muslimer og tiggere. Mange er på flukt fra krig og nød. La oss sette opp sentre som kan ta vare på de papirløse og forsøke å gi dem muligheter for arbeid og helsetjenester, slik at de kan få meningsfylte liv i Norge. Kanskje vi kan gi dem et midlertidig ID-kort med muligheter for en bankkonto også. I dag blir de papirløse grovt utnyttet.

Roar Aas sa at hans fagforening fylte 125 år og man hadde fått en journalist til å skrive fagforeningens historie. Da hadde journalisten spurt ham om hva som ville skje i fremtiden. Han sa at han visste at nordmenn på 90-tallet jobbet mye i Europa. Da var det stor ledighet i Norge. Der var det også sosial dumping, så dette er noe som går igjen. EØS-avtalen er svak på dette punktet. Jeg måtte si til journalisten at useriøse arbeidsgivere alltid vil dukke opp. Gjenvelg regjeringen!

Heidi Gunn Rødne viste til forslag 9385 og sa at man i hennes kommune truet man med å innføre parlamentarisk styre. Etter hennes mening ville dette føre til mer makt til byrådet og mindre til bystyret. Avgjørelsen om dette blir tatt av noen få politikere. Parlamentarismen vil svekke mindretallet og folkestyret. Derfor ville hun at LO skulle ta avstand fra den kommunale parlamentarismen. Ta dette med i handlingsprogrammet!

Monica Johansen viste til avsnittet om virksomhetsoverdragelser, og hun støttet fremsatte forslag om dette. Hun viste også til forslag 3041 om at LO vil jobbe for å styrke folketrygdloven slik at man får mest mulig like rettigheter i EØS-området.

May-Britt Sundal viste til forslag 9162 om kontinuerlige opptak i barnehagene. Dette var nødvendig for å unngå at foreldre med barn som ble født sent på året, måtte vente på barnehageplass. Da gikk gjerne foreldrenes permisjon ut, og de måtte ta permisjon uten lønn eller finne andre løsninger. To opptak i året vil hjelpe noe, men det er ikke nok.

Ståle Knoff Johansen sa at den norske modellen står seg godt i EØS. Jeg har spurt mine medlemmer, og de sier det stikk motsatte. Konsekvensen av EØS-avtalen er mer detaljstyring og lavere produktivitet. Det er altså ikke den norske modellen som har påvirket EØS, snarere tvert om. De forventer bare at direktivene følges. Vetoretten kan ha store konsekvenser og brukes lite. Derfor er EØS er en trussel mot den norske trepartsmodellen.

Bjørn Tore Bråten ba om støtte til å få bort kontanthåndteringen fra kollektivbransjen. Mange utsettes for ran og skader som følge av kontanthåndtering. Det har vært en dramatisk økning. Denne ordningen må opphøre for f..., som vi sier hjemme.

Hans Fredrik Danielsen viste til forslag 9382. Det gikk på bedre vilkår for asylsøkere. Dette var ikke nok ivaretatt i handlingsprogrammet. Kanskje flere kan bidra med noe i samfunnet.

Tore Sjølie åpnet med: Kjære aviseiere! Han hadde et fromt ønske om at LO som aviseier var annerledes enn andre eiere. Han hadde

fått i oppdrag å foreta streikeuttak hvis det ble brudd i den pågående meglingen med eierne. Han håpet at Roar og Ellen kunne bidra til en løsning. Vis at det er forskjell på eiere! Han håpet på støtte til forslaget om at LO vil støtte mangfoldet i pressen gjennom statsstøtte. Han hadde også foreslått en egen støtte til Institutt for journalistikk, men dette var avvist - kanskje fordi det var litt spesielt. Han sa at flinke pressefolk skapes gjennom livslang læring.

Tor Erik Berg støttet kravet om rett til lærlingeplass i ny lov. Han viste ellers til forslaget som støtter palestinerne i kampen mot et stadig mer aggressivt Israel. Han ba om at samarbeidet med Histadrut opphørte. Kampen for palestinerne er det viktigste.

Dirigenten sa at man nå gikk ned på taletiden til ett minutt for 2. gangs innlegg.

Terje Erik Fjellum sa at han var glad for et han hadde fått en bok om Utøya, men ble skuffet da han fikk vite at den var produsert av en bedrift uten organiserte arbeidstakere, og at den var finansiert av Sparebank1. I Israel går det som utenriksministeren sa: fra vondt til jævlig. Den israelske hæren går inn til palestinske familier om natten og tar med seg barn helt ned til 12 år. Han var også kritisk til EØS, og det måtte være lov å være uenig på en kongress. Han takket for innslaget om asylbarna.

Alina Steshenko ble presentert som kongressens yngste delegat (23 år). Hun ville ta opp forslag 9203 som gikk på at det måtte komme inn i læreplanene at elevene skulle få innsikt i arbeidernes plikter og rettigheter. Likeledes at det var de fagorganiserte som skulle inn i skolene og bidra med kunnskap. Hun skulle ønsket at hun hadde fått denne opplæringen mens hun var yngre., I dag ser vi at LOs sommerpatrulje stadig avslører brudd på reglene. Hun hadde også blitt utnyttet da han var yngre. Jeg synes vårt forslag er «eit steikande godt forebyggende tiltak», sa Alina.

Kristine Larsen viste til HKs tilleggforslag om avtalefestede rettigheter for ungdom når det gjaldt bolig. Vi har en svekket boligpolitikk, og ungdom må sikres en rett til bolig. Derfor må vi ta grep. Dere har tidligere sikret de eldre med AFP. Nå kan dere støtte ungdommen!

Leif Sande sa at EØS-avtalen hadde bidratt til å styrke industriens konkurransevne. Dette er en god avtale som sikrer at ikke all industri i Norge er oljerelatert. Vi har et betydelig handlingsrom i forhold til EØS, og vi vil samarbeide med den europeiske fagbevegelse om våre rettigheter og sammen kjempe for et bedre arbeidsliv.

Mimmi Kvisvik sa at det ikke var nok med en målsetting om likelønn. Hun viste til forslag 3578 og sa at veien til minstelønn går sakte. I fjor var det revers i industrien mens helsesektoren sto på stedet hvil. Kvinner har i dag 86 prosent av den lønna menn har. Det er godt nok dokumentert hva som må gjøres for å få til en bedring.

Sindre Humberstet viste til det gode kulturkapitlet og sa at han ville fremme forslag om likestilling mellom nynorsk og bokmål på alle samfunnsområder. I dag er det 600 000 som er nynorskbrukere i Norge.

Helene Roer Sandberg viste til forslag 8562 om at søndagen er en fridag for de fleste. Det er en bransjegliding på vei. Gartneribransjen har begynt å holde åpent på søndager og anmeldelser på dette blir ikke fulgt opp av politiet. Vi vil legge makt bak kravet om søndagslukning. Vi er mot natt og helgearbeid.

Jon Arne Mo sa at man opplevde en økende utstøting fra arbeidslivet. På min bedrift drev vi med mer tilrettelegging på 80-tallet enn vi gjør i dag, dette til tross for IA-avtalen og at det er en IA-bedrift. Noe av grunnen til dette at mye av det som var oppgaver som bedriften hadde ansvar for tidligere, nå er enten noen innleide som utfører, eller oppgavene er lagt ut på anbud som entreprise. Han tok opp igjen forslag 8204 med et tillegg: «Skal slagordet om at alle skal med» realiseres, må tilretteleggingsplikten for arbeidsgivere styrkes.

Mona Nilsen viste til kapitlet om velferd og forslaget 1239, et verdig liv. Mange rusavhengige bor i en ghetto og har vanskelig for å kunne glede seg over å være rusfri. Her må det satses betydelig slik at flere kommer seg ut av rusen.

Arne Hagen sa at det var snakk om de frie friheter i EU. Hvis norske kapitalister skulle kopiere sine europeiske kollegaer, skulle de også kutte

i lønningene og velferdsgodene. Jeg synes man i Brussel skulle jobbe med andre direktiver, som «et arbeidsdirektiv om retten til arbeid, et velferdsdirektiv som sikrer velferdsgoder – og andre former for frihet». Lars Semmerud viste til forskningsmeldingens kommentarer om helseforskning. Han viste også til forslag 9135 om regionale kunnskapssentre. Representanten var selv blind, og sa at 33 % av medlemmene i Blindeforebundet var unge som også trengte mer hjelp til utdanning. Det var behov for en ny finansieringsordning.

Tone Faugli sa at mange som jobbet med velferdsstatens tjenester ble utsatt for vold i jobben. Hun var fornøyd med handlingsprogrammet men mange skades for livet og blir uføre. 60 % prosent skades på jobben. Dette er uholdbart og vi trenger en ny forskrift slik som de har i Sverige.

Ellen Galaasen sa om Pippi at hun hadde stor makt. Da må man også være snill. Folk med makt har ansvar. Fagforeningsavtaler må sikres. LO må også styrke barns rettigheter. Støtt derfor FOs forslag.

Jorunn Kjerkol sa at man måtte satse på en føre var-politikk når det gjaldt Lofoten. Vesterålen og Senja. Hun viste til forslag 8891 om varig vern. FO støtter et varig vern av fiskeressursene og gyteplassene. Oljen kan bare bli liggende. Fastlands-Norge må igjen bli et satsingsområde!

Ingunn Strand Johansen snakket varmt om sosial boligpolitikk. Bolig til alle er et gammelt LO-krav. Da må det ikke bare være opp til utbyggerne å bestemme hvor mange boliger som skal reises. Vi ønsker oss ikke et A-lag og et B-lag av folk som enten eier eller leier. Hun viste til endringsforslag til kap. 5, og kom med denne oppfordringen: - Og gjenreis boligbyggelagene!

Marianne Wallestad syntes Kongressen ikke skulle gå fra hverandre før man hadde samlet seg om et senter for papirløse.

Solfrid Horne-Moe ville avvise fritt skolevalg fordi det favoriserte byene og tilsvarende nedprioriterte distriktene. I Odda kunne man risikere å miste hundre arbeidsplasser. Fjern stykkprisfinansieringen!

Boye Ullmann avviste at EØS-motstanderne hadde "nisseluementalitet". Dere driver med skremmelspropaganda. Det står at avtalen kan sies opp med ett års varsel og da trer handelsavtalen i kraft.

Erik Hagen viste til forslag til uttalelsen «Arbeid og inntekt og sa at man her hadde skrevet 11 sider uten å nevne de lavlønte med ett ord. Han støttet derfor LO i Oslo sitt forslag om å gi en lavlønnsgaranti med en grense på 90 %. Dette må med i uttalelsen. Om Arbeidsmiljøloven og EØS sa han at det vel ikke ingen som ville bli revkjørt av EU i denne saken. Redaksjonskomiteen må komme med klar tale.

Bjørn Sigurd Svingen viste til forslaget om å indeksregulere barnetrykdsatsene. Når vi slår oss sammen i LO for en felle sak, da er vi på vårt beste. Vi må også styrke NAV. De er best egnet til å få våre arbeidsledige tilbake på jobb. Vi må også få tilbake den gamle ordningen med arbeidsformidlingen. Det kan ikke være riktig at tiltaksselskaper skal tjene penger på offentlige tilskudd.

Geir Johannessen mente det var uverdigg for LO at kvinner tjener 80 prosent av hva menn gjør. Dette gjelder også høyskoleutdannede kvinner som dermed må lene seg på lavlønnsgarantien. Nei, utdanning skal lønne seg – også for kvinner.

Rolf Vidar Bersås sa at arbeidslivskapitlet i EØS-avtalen var en tvangstrøye som man måtte komme seg ut av. Det er mye snakk om sosial dumping her på kongressen. Derfor er det viktig å slå fast at Arbeidsmiljøloven og ILO-94 har forrang foran EØS-avtalen. Hvis ikke dette går, må avtalen reforhandles, sa Bersås.

Steffen Høiland mente at "føre var-prinsippet" var en garanti for at Lofoten-utbyggingen blir skikkelig ivaretatt med hensyn til sikkerhet og miljø. Han ville derfor – for en gangs skyld – støtte sekretariatets forslag.

Lars Morten Johnsen mente at et Norge uten EØS-avtale ikke ville bli svekket. Vi vil bare forsvare den norske modellen. Så kan de andre landene i Europa la seg inspirere av oss. Nei til EØS-avtalen!

Terje Reinholt Samuelsen hadde notert seg at Høyre ville åpne for utenlandske sjøfolk på norske skip langs norskekysten. Det betyr mer penger opp i ræ.. på rederne!

Monica Johansen opprettholdt forslag 3682, nytt avsnitt om anbud. Hun ønsket renhold også inn under kap. 16 i arbeidsmiljøloven. Dette gjaldt fortrinnsrett-bestemmelsene ved virksomhetsoverdragelse ved anbud. Forslag 3941. Dette var en tilleggsformulering. Hun ønsket også at man skulle forenkle folketrygdloven slik at man ville ha de samme rettigheter hvis man skadet seg utenfor EU-området. Slik er det ikke i dag. Debatten om handlingsprogrammet var slutt kl. 23.37. Møtet hevet.

LO-kongressen søndag 5. mai

Trond Henriksen Arbrak åpnet første seanse søndag kl. 09.00 med sangen «To tomme hender». Deretter tok nestleder Gerd Kristiansen en gjennomgang av LOs egen organisasjon:

Dagsordens pkt. 5 - LOs egen organisasjon

Innledning ved Gerd Kristiansen

Jeg vil oppsummere de siste 4 årene i en setning: Dere har gjort en fantastisk innsats! Jeg er stolt over den jobben dere alle gjør, den organisasjonen vi er, og de verdiene vi står for. Vi er sterkere enn noensinne.

Vi er 896 000 medlemmer. Dette er det høyeste tallet i LOs historie, og en økning på over 30 000 siden 2005. Jeg er ydmyk i forhold til den innsatsen som er gjort – i alle forbund på alle klubbkontorer. Jeg vil overbringe en takk til våre 65 000 tillitsvalgte.

Hun viste bilde av Anne Sigrun Risa som jobber i NTL skatt. Hun ble årets verver i NTL og fikk driller sin vervepremie. Et symbol på det beste vi har i LO. Dere tillitsvalgte er roten til alt godt! Ikke minst vår positive medlemsutvikling.

For første gang i LOs historie har det vært flere kvinnelige enn mannlige medlemmer gjennom en hel kongressperiode. LO står sterkt i industri og i kommunal sektor. Det er fortsatt ingen over – og heller ingen i nærheten av å være på siden av oss. Vi organiserer over halvparten av de organiserte. Det er bra og vi gjør mye rett. Vi lykkes fordi vi setter dagsorden. Vi lykkes fordi vi løfter saker som våre medlemmer er opptatt av. Vi lykkes fordi er rasende dyktige på organisasjonsbygging.

Vi lykkes fordi vi alltid klarer å endre oss – samtidig som vi er robuste. Vi lykkes for vi evner å rekruttere nye medlemmer. Men samtidig jobber vi knallhardt for å beholde medlemmer og tillitsvalgte.

Men selv om vi i europeisk og internasjonal sammenheng er et unntak som vokser i medlemstall, så er det min plikt å komme med et skår i gleden – og minne dere på at organisasjonsgraden går ned.

Det er flere grunner til det. Det har vært en sterk vekst i sysselsettingen med rekordartet arbeidsinnvandring. 65 % av alle nye jobber som er skapt, besettes av innvandrere. Blant innvandrere finner vi flere grupper som er krevende å rekruttere fordi det må jobbes med språk og samfunnsforståelse.

Det er også andre endringer i arbeidslivet. Nye organisasjonsformer vokser frem og gjør fagorganisering vanskeligere. Franchise og innleie er eksempler på dette.

Gode kamerater! Vår viktigste jobb er å organisere. Vi må styrke det organiserte arbeidslivet og våre overenskomster i hver krik og krok i det norske arbeidslivet. Dette er grunnlaget for det velorganiserte arbeidsliv, og ikke minst en byggestein i den norske modellen.
Organisasjonsgrad

Potensialet er som dere ser enormt. Dette er det kakestykket vi skal spise av, sa Kristiansen som viste til grafikk på skjermen. Nesten halvparten av Norges arbeidsliv er uorganisert. Spesielt innen varehandel har vi mye å hente. Det samme innenfor hotell og restaurantnæringen. Og vi hviler ikke på laurbærene. Både HK og FF er selvfølgelig på ballen. Det pågår en rekke prosjekter for medlemsrekruttering og bevaring. Noen er mer kreative enn andre. – Som bare Egil på LOs tak. (Hun viste til filmsnutt på dette) – Bra han vet hva pensjonsrettigheter er – tenker jeg.

Fra spøil tik alvor. Vi har ambisjoner. Seriøse ambisjoner. Ett eksempel er EL & IT som har bestemt som for å være 40 000 medlemmer i 2015! Det er viktig at vi samler oss og bruker kraften i fellesskapet. Effektive tiltak bør settes inn innenfor bransjeområder der vi ikke står spå sterkt. Vi må tenke nytt og vi må tenke kollektivt. Og vi må handle kollektivt. Detter er selve mantraet i det nye organisasjonsprogrammet.

ORGANISASJONSPROGRAMMET

Programmet er et av våre viktigste dokumenter. For uten en sterk organisasjon klarer vi ikke å gjennomføre våre politiske mål. Så enkelt er det.

Vi har ikke bare bredde i medlemstall men også bredde i innsatsområder for vårt organisasjonsarbeid. Det er selve oppskriften, dere. Jeg tar vare på dette bildet.

Vi har også bredde i forhold til at det alltid finnes et forbund som passer for den enkelte. Over 50 % av landets organiserte arbeidstakere er i LO. Til syvende og sist så ligger LOs makt og innflytelse i enkeltmedlemmene. Vi er snart 1 million medlemmer. Det er det som gjør at ingen tør å yppe seg!

Jeg vil ta for meg en del utfordringer: Først industri, bygg og anlegg. Innen dette området har vi mye å gripe fatt i. Det er preget av omstillingsprosesser, press på lønnsomhet og fornyelse. Det er også preget av en sterk tilstrømning av arbeidsinnvandrere, og utstrakt bruk av innleid arbeidskraft.

Vi har mange små og mellomstore bedrifter. Fellesforbundet har tariffavtaler i over 3000 virksomheter med 5 eller færre ansatte. Likevel er det alt for mange små bedrifter som er uten tariffavtaler. Dette er en utvikling vi må følge tett.

Hvis vi skal øke vår appell til arbeidsfolk i denne sektoren, er det viktig med fremforhandlede rettigheter som viser verdien av å være organisert. Et strålende eksempel på dette er 2 ukers betalt pappaperm som ble forhandlet frem i 2012. (Videosnutt: pappa med barn på armen) Takk for den, Arve! Som bestemor så ser jeg effekten av dette likestillingstiltaket.

PRIVAT TJENESTEYTENDE SEKTOR

Et annet viktig område er privat tjenesteytende sektor. Sektoren står for over 40 % av både verdiskaping og sysselsetting. Varehandelen er størst med 365 000 ansatte. I tillegg kommer reiseliv, renhold, vakt, transport, IKT og kultur/idrett osv. Sektoren har ca. 500 000 uorganisert, og det er

mye deltidsarbeid og en del useriøse arbeidsgivere som gjør livet surt for oss arbeidsfolk.

Man kan se på dette som et problem og la det være med det. Eller vi kan se mulighetene. Våre medlemmer ser muligheter!

Gode eksempler på dette er HK som gjør et strålende arbeid i forhold til deltidsproblematikken. Transportarbeiderforbundet har også planer for en offensiv innen taxinæringen, der organisasjonsgraden er veldig lav. Man er i ferd med å friskmelde renholdsbransjen etter at Arbeidsmandsforbundet fikk på plass regionale verneombud og allmenngjort tariffen sammen med regjeringen. Det gjøres en strålende jobb.

KOMMUNAL JOBB

Så til offentlig sektor som representerer 30 % av sysselsettingen i Norge. 43 % av kvinner jobber deltid. Utbygging av velferd har ført til økt sysselsetting. Det er en godt organisert sektor, men mange er feilorganisert.

Mange av våre konkurrenter er rene profesjonsforbund, men jammen har våre forbund også mye å vise til. Fagforbundet har 331 000 medlemmer. Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at 25 000 av dem befinner seg i privat sektor, men til saken: Forbundet har lyktes med å profilerte både yrkesidentitet og felleskapsidentitet. De har virkelig stått på med verving og lyktes.

FO er også en glad historie. Siden FO ble dannet i 1992, er medlemstallet 5-doblet. Dette er fantastisk.

Arbeidslivet i Norge er flerkulturelt. Vi har hatt en enorm arbeidsinnvandring til Norge de siste årene. Jeg må si det gledelige er at organisasjonsgraden blant etniske minoriteter er på 41 %.

Skal vi være en representativ organisasjon, må vi gjenspeile samfunnet rundt oss, ikke bare i medlemsmassen, men også blant våre tillitsvalgte.

Det er mye som gleder meg når jeg kikker utover i salen i dag. Men jeg er slett ikke fornøyd med den flerkulturelle representasjonen. Vi må få opp og fram flere tillitsvalgte med en annen kulturell bakgrunn. Skal vi bevare grunnleggende rettigheter, må vi løfte i flokk.

INNLEIE

Det har vært en rask vekst i bemanningsbransjen og bruken av innleid arbeidskraft. Det er mange utfordringer både organisatorisk og faglig. Hovedregelen skal være faste ansettelser. Dette handler om fremtidens arbeidsliv og kvaliteten på tjenester og produkter. Jeg er kjempefornøyd med den jobben som ble gjort i frontfaget. At likebehandlingsprinsippet fikk sin plass i tariffavtalene som bare partene selv kan endre. Det var et scoop. Det var ikke alle som var fornøyd med dette i etterkant. Noen vurderte til og med å reise langt bort (Bilde av Stein Lier Hansen i romdrakt)

På dette området står vi på. Det viktigste er å gi de tillitsvalgte opplæring i verktøyene de nå har fått. «LOs krafttak mot ulovlig innleie» skal hjelpe til med nettopp det. Sammen med forbundene skal vi sørge for at tillitsvalgte lærer å bruke de nye reglene. Nå venter vi på handlingsplan 3 -- og jeg gleder meg virkelig til at Jens kommer med detaljene i ettermiddag.

ARBEIDSTAKERE MED HØYERE UTDANNING

I programutkastet tar vi også innover oss at det blir flere og flere med lang utdanning i arbeidslivet. I 1978 hadde 17 % av arbeidstakerne høyere utdanning. I dag det dobbelte. Vi snakker om nærmere 900 000 arbeidstakere. Ca. 100 000 av disse har valgt et LO-forbund. Vi er på rett vei dere. Men også her har vi et enormt potensial. Et krafttak står for døren.

Når vi spør denne gruppen hvorfor de organiserer seg, svarer de svært tradisjonelt – nemlig trygghet. De vil ha en organisasjon i ryggen om de møter problemer. Og dette, mine venner, har vi lang erfaring med. Det er ingen plass de kan føle seg tryggere enn hos oss i fellesskapet.

STUDENTER – FREMTIDENS UTDANNELSE

Når det gjelder høyt utdannede, må jeg også si noen ord om fremtidens høyt utdannede - studentene. I dag har LO 18 000 studentemedlemmer. Dette er en vekst på 61 % siden forrige kongress. Det er ikke lenger siden studentmedlemmer var noe «de andre» hadde. Når er det som plansjen viser at vi er i en utfordrerposisjon. Målet er å bli den hovedorganisasjonen som organiserer flest studenter. Det er mange studenter som trenger LO. Og LO trenger mange studenter. Og da er LO Studentservice på alle høyskoler og universiteter et viktig bidrag.

UNGDOMSARBEID

Også innen det generelle ungdomsarbeidet har vi en enorm fremgang. Organisasjonsgraden blant de mellom 25-29 er nå lik den som andre organiserte har. Det viser at unge mennesker ønsker et organisert fellesskap/samfunn. Når jeg ser på tallene, så blir jeg både «heftig og begeistra». Vi har nå 125 000 LO-medlemmer under 30 år. Klapp folkens! Oppskriften på LOs ungdomsarbeid er å verve, skolere og få ungdom til å ta på seg nye verv i fagbevegelsen. Vi har mange tiltak. Sommerpatruljen kjenner alle!

LOS SOMMERPATRULJE

I år blir den gjennomført for 28. året på rad siden 1994. I denne kongressperioden har unge tillitsvalgte besøkt 22 492 ungdommer på deres sommerjobber. Frem til i dag er de oppdagede lovbruddene redusert fra 50% til under 20 %.

FAFO har også sett oss i kortene når det gjelder ungdomsarbeid. De konkluderer med at vi er på rett vei. Forbundene gir unge medlemmer tillit og muligheter. Vi tar ungdommen på alvor. Vi gir unge medlemmer ansvar fordi vet veft at ungdommen er framtida.

SKOLERING

Det er skoleringen som gir de tillitsvalgte kunnskaper, ferdigheter, holdninger og trygghet. Den forbundsvise opplæringen har stor spennvidde. Men tverrfaglig skolering er også viktig. Vi lærer av hverandre og vi bygger organisasjonen. Vi kan aldri bli gode nok på dette feltet. Uten nettverk og kunnskap står man på bar bakke når man møter arbeidsgivernes kreativitet.

LO-FAVØR

Jeg har ledet dette arbeidet i tre år nå. Før meg hadde Bente Halvorsen bygget en solid grunnmur på dette feltet. Fordelskonseptet har gjennomgått store forandringer siden forrige kongress. Vi har utviklet produkter og tjenester som i større grad hjelper medlemmene i privatlivet. LO-favør er og blir viktig for rekruttering og medlemslojalitet.

Et hovedmål for kongressen i 2009 var å bli det mest kjente fordelskonseptet. LO-favør er nå mer kjent enn både Trumf og OBOS. Dette er noe vi kan være stolte av. Vi oppfattes som troverdige og trygge, og det er vi også! Nå starter arbeidet med å gjøre innholdet kjent, og vi starter med Kollektiv hjem, som er juvelen i LO-favør.

Jeg håper dere alle leser rapporten som er lagt frem for kongressen. Det er viktig å ha dere med i debatten.

FORSLAGENE

Så over til de viktigste konkrete forslagene til organisasjonsprogrammet. Det er totalt 78 forslag. De er behørig behandlet alle sammen. Når det gjelder forslag til endringer av LOs struktur, foreslår vi at disse oversendes sekretariatet til oppfølging og utredning. Forslaget har nr. 5000 – og dere finner det fremst i heftet.

OM OVERSENDELSE AV FORSLAG

Så noen ord om hvordan vi har jobbet med en del andre forslag. LO er en del av en stor bevegelse. Opp gjennom tidene har vi rigget oss til med en del selskapet som vi har hatt bruk for. Solide strukturer er bygget opp over tid. Vi har et aktivt engasjement og eieransvar, bl.a. i Sørmarka studie- og konferansesenter, Norsk Folkehjelp, Framfylkingen, Arbeiderbevegelsens folkehøyskole Ringsaker, Folkets Hus Landsforbund, Forskningsstiftelsen FAFO, Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek og AOF. Dette viser at vi er en bred og mangfoldig bevegelse. Alle har egne styrer og hvem sitter der? Jo, LO og forbundene.

Derfor ligger det en del oversendelsesforslag til sekretariatet som handler om disse selskapene.

Noen blir oversendt de respektive organisasjonene. Det har vi ment er riktig måte å behandle for eksempel forslagene som angår AOF.

Kongress! Vi er en suksessorganisasjon med stor innflytelse. Det skal vi fortsette med. Vi er toneangivende blant arbeidstakerorganisasjonene. Styresmakter og arbeidsgivere respekterer oss. Det er slik det skal være. Det er det våre medlemmer fortjener. Tusen takk for oppmerksomheten!

Med dette tar jeg opp sekretariatets innstilling til LOs organisasjonsprogram 2013-2017, samt forslag til dagsordens pkt. 5, vår egen organisasjon.

Debatten om organisasjonsprogrammet

Dirigenten åpnet for debatt og første taler var Anita K. Solhaug. Hun var bekymret over forslaget om å avvike LO lokalt. Fellesforbundet vil fjerne lokal-LOenes representasjon på kongressen og i representantskapene. Det trodde hun ikke var noe klokt forslag. Det finnes mye engasjement lokalt. Det er jo engasjement vi vil ha. Vi kan ikke legge ned engasjementet. Det er det som gjør oss synlige i lokalsamfunnet.

Men vi kan jobbe for å bli bedre. At venstresiden engasjerer seg lokalt, kan ikke være noe demokratisk problem. Problemet er heller at de andre ikke gjør det. Sekretariatet har foreslått at vi skal gjennomgå LOs organisasjon i neste periode. Det er bra. En gjennomgang av organisasjonen er nødvendig, men ikke på en måte som svekker organisasjonen.

Clas Haarek Delp ville nevne to forslag fra Fellesforbundet, som han visste var kontroversielle. Men sekretariatet var langt på vei enig. Men i sekretariatets versjon legges det alt for lite press på oss selv. Ikke ord som "bør" og "kan bør" brukes, heller "skal". Vi trenger en gjennomgang av organisasjonen, der noe er svært godt. Andre sliter med dobbeltarbeid. Fellesforbundets forslag 5000 er mer forpliktende enn det som sekretariatet står bak.

Roy Pedersen mente at LO måtte ta arbeidsgivers strategi med i beregningen før man legger ned LO lokalt. Da ser man at det ikke er lurt

å gjøre det. Han viste til flere lokale suksesser, blant andre Fredrikstad. Vi må ikke kutte denne forbindelsen. Uten det lokale leddet er vi ikke lenger en helhetlig organisasjon.

Johnny Simmenes mente at man må være lojal mot LOs vedtekter. Det er et problem når vi prøve å organisere folk inn i LO, mens andre gjør sitt beste for å organisere folk ut av LO. Vil LO styrke vedtektene? Dette kan vi ikke leve med.

Trude Tinnlund mente LO har og skal ha en koordinerende rolle som skal samordner forbundene. Også lokalt fungerer LO samordnende. Mange fungerer godt. Andre fungerer dårlig. I Fredrikstad ble LO lokalt en maktfaktor. Andre steder sliter de med å finne engasjerte tillitsvalgte. Hun mente en organisasjonsendring må forberedes slik at den eventuelt kunne vedtas i 2015.

Asle Reime meldte om ungdom hos IndustriEnergi som var meget aktive. Det ble sagt at ungdommen var framtida, men så gikk en ungdom på talerstolen og sa at ungdom er nåtida også, og det måtte man medgi var korrekt. Han mente at LO måtte bruke mer ressurser på å rekruttere ungdom. Vi er 900 000 kamerater i LO og dersom hver og en av oss verver en til, så blir vi 1,8 millioner medlemmer.

Tom Egil Flaata tok opp et brennbart tema om en tvist om hvem som skal organisere arbeiderne på Herøya. Han mente det var gjort et enstemmig vedtak om at arbeidets art skal være avgjørende, men det blir ikke etterlevd. Dere har hatt fire år på å rydde opp, sa Flaata, som var klubbleder.

Svein Raa Davidsen fra EL&IT Forbundet var imponert over ungdommen og så derfor lyst på framtida. Men det er streik på Atea. Det handler om retten til å få en tariffavtale. Folketrygdfondet er en stor eier i Atea. De må selge seg ut. Og alle dere som jobber i bedrifter som er kunder hos Atea, det kan dere ikke være lenger. Ellers så tok han opp et forslag om at 25 % av tillitsvalgtes honorarer bør tilfelle klubben.

Vidar Stang sa at for fire år siden kom det et forslag om bedre samordning lokalt i Telemark, som en prøveordning. Det er rett vei

å gå. Slik kan vi favne bredere. Mange ting gjøres best lokalt. Det har vært lærerikt, og vi føler vi har fått en utvidet horisont. Det er et stort mangfold, og det tar litt tid. Men jeg tror det er lurt å satse litt penger på slike ting som vi har gjort i Telemark.

Geir Allan Stava fra LO i Nord-Rogaland advarte mot å legge ned LO lokalt. Hvem skal da arrangere 1.mai-tilstelningene? Vi vil gjerne samarbeide med Ap og SV, og gjerne Sp også, men der sliter vi litt. Å spare penger på LO lokalt er faktisk å nekte oss lokalt å gjøre en god jobb for LO.

Rolf Vidar Bersås minnet om at LO-avdelingene lokalt ofte blir drevet av idealister fra forbundene, som prøver å få organisasjonene til å dra i samme retning. Dette forslaget er som å kutte navlestrengen. De lokale avdelingene er viktige. De setter dagsorden lokalt, og de driver med opplæring. I valgkampen gjør de en god jobb, og viser at sammen er vi sterke.

Steffen Høiland mente det var bra med en organisasjonsgjennomgang. Men hensikten må være å styrke alle ledd, også på fylkes- og lokalnivå. Og de lokale LO-avdelingene må få være med i denne prosessen – få lov til å uttale seg, gi innspill. Noe fungerer dårlig. I Nord-Rogaland tok vi grep og gjorde en sammenslåing. Men mange lokale avdelinger sliter med økonomien. Det må kunne overføres noen flere midler til LO lokalt.

Tor Morten Thorsen i IndustriEnergi var engasjert i tvisten Flaata hadde tatt opp, men Thorsen ville ikke prosedere saken fra talerstolen. Vi har ikke tid og krefter til å bruke på indre stridigheter. Han slo likevel fast at Herøya arbeiderforening fra 1929 hadde gjennomlevd flere omstillinger, og hadde overlevd. Men vi vil ikke splittes opp. Samholdet har vært vår styrke på Herøya.

Lene Britt Johannessen tok til orde for økonomiske overføringer fra LO sentralt til LOs lokalavdelinger. Hun hadde bedt om ordet for noe annet, men hun ble skamfull når hun nå forsto at noen mener at det lokale LO-leddet ikke hadde livets rett. Fredrikstad er nevnt, men også i Larvik fikk vi til et skifte, etter 12 år med borgerlig ordfører. Dette hadde ikke gått uten innsatsen fra LO lokalt.

Ellen Dalen snakket om studentmedlemskap i LO. Hun sa at mange av studentene jobber deltid. Samtidig vet vi at $\frac{3}{4}$ av studentene velger en organisasjonstilknytning i løpet av studietiden. Det er viktig at dette følges opp med fagblad. Vi ønsker flere akademikere i LO fordi det er LO som kjemper fram faglige rettigheter, og vi stiller opp for hverandre i den politiske kampen. Vi bør hjelpe studentene også. Vi må legge til rette for de ikke må skifte organisasjon når de skal begynne å jobbe. Vi må gjøre det enkelt å kunne fortsette som medlem i LO.

Stig Arne Heggem sa at han hadde vært medlem av en komite som hadde sett på LO-favør-ordningen. Man hadde i 1991 sett for seg at LO lokalt skulle samarbeide mer med AOF. I Møre og Romsdal hadde dette vært fulgt opp med et lokalt styre, men det var et styre uten særlig makt. AOF er en del av fagbevegelsen, men da kan de ikke opptre som en kommersiell aktør. Da vil bevilgningen til AOF bli stanset. LOs lokalavdelinger må gis støtte til lokale aktiviteter. Aktiviteten er blant annet svært viktig i forbindelse med valgkampen.

Karin M. Mathiassen sa at hun hadde gjennomført et prøveprosjekt i Hedmark. Hun ga sin støtte til forslag 5000. I prøveprosjektet hadde han møtt mange fagligpolitiske utfordringer. Det har vært mest aktivitet fra Fellesforbundets side, men også HK og NTL har deltatt aktivt. Vanligvis er ikke de små forbundene representert i slike lokale LO-avdelinger, men vi har fått det til. Et forbund som stilte med bare en representant, hadde reist viktige politiske saker. Hun var derfor tilhenger av et sterkere samarbeid med distriktskontorene.

Terje Leif Gundersen sa at Gerd hadde holdt et offensivt innlegg om LOs organisasjon. Han støttet forslag 5055. Det var behov for å styrke LO-avdelingene også økonomisk. Det drives stadig mer profesjonelt. Uten sterke LO-avdelinger svekkes det fagligpolitiske samarbeidet, og vi svekker også muligheten for å vinne valget

LO sentralt har ansvaret for avdelingene mens det er forbundenes ansvar å ha kontakt med medlemmene.

Grete Høgvoll sa at hun var blitt opptatt av de lokale LO-avdelingene, og da spesielt dette rundt årsmøteavviklingen. Vedtektene sier at det

minst skal være 20 representanter til stede på årsmøtene, men at sekretariatet kunne gi dispensasjon. Når skjedde det sist? Det er ikke styret som godkjenner beretning og regnskap. Det gjøres kanskje av 2-3 representanter. I vår avdeling har vi opplevd underslag, men det ble heldigvis oppdaget tidlig. I enkelte avdelinger baserer man seg på bilag i plastposer. Hvem har ansvaret for at bilagene blir håndtert slik? Oppfølgingen fra LOs side må bli vedre. Vedtektene brytes daglig.

Ørjan Myrmel sa at man hadde sendt inn forslag som gikk på LOs lokale organisasjon. Han var leder av en lokalorganisasjon hvor alle nye kroner er velkomne. Bergen og omland omfatter på denne måten et område fra Øygarden på vestkysten til Finse i Ulvik. Bergen og omland dekker i alt 12 kommuner. Man har også hatt et prosjekt i Hordaland, og man har fått en prosjektstilling som er innrettet mot valget i høst. Vi har også en faglig sekretær. Og da blir arbeidet på kontoret gjort.

I vårt område har vi ansvaret for 1-8 1.mai-arrangementer, og før eller siden når vi et metningspunkt for hva vi kan få til. Fagforeningene blir samtidig større og mer regionale. Alle er ansvarlige for at dette skal fungere. Hele organisasjonen må bli en del av denne gjennomgangen.

Bjørn Halvorsen takket Gerd for innledningen, særlig punktet om innvandring. På den forrige LO-kongressen var det temmelig blendahvitt i rekkene. Jeg ser at det er flere utenlandske navn denne gangen, men husk at hele 14 % av den norske befolkningen i dag har innvandrerbakgrunn. I Oslo er hver 4. innbygger innvandrer. Gjennom tillitsvalgtopplæringen må vi få flere innvandrere engasjert. Vi vet gjennom metoden «Situation testing» fra ILO har innvandrere har vanskelige for å få jobb enn andre. Folk med høyere utdanning har det litt lettere enn andre. NNN, Fagforbundet og Fellesforbundet har arbeidet for å organisere flere innvandrere. Vi i den offentlige sektor er de som i høy grad bestemmer utviklingen fremover. – Solidarity for ever!

Ann Kristin Alseth sa at LO skal være en organisasjon også for de med høy utdanning, fordi flere og flere arbeidstakere i dag tar høyere utdanning, og det har jo LO en del av æren for. De fleste utdanningsgruppene finnes i LOs medlemsmasse, men vi vil ha flere, og vi skal bli bedre til å verve. Vi tar den kampen. I offentlig sektor

satser vi på å organisere flere med høyere utdanning. Hun støttet forslaget til uttalelse om offentlig sektor. NTL organiserer alle arbeidere på en arbeidsplass gjennom en vertikal organisering. Vi organiserer flere grupper, fra renholdere og saksbehandlere til vaktmestere og høyskolelektorer. Vi gir flere grupper et godt tilbud.

LO har 18 000 studentmedlemmer, 33 % er FO-studenter. Da har vi et ansvar for å medvirke til gode utdanninger med kvalitet. Våre studenter er morgendagens kompetente yrkesutøvere, og fremtidens aktive LO-medlemmer. Men da må finansieringen styrkes.

Helene Roer Sandberg ville tale ungdommens sak. Hun støttet forslag 5017 om LOs ungdomsutvalg. Hvert fylke burde få sin pott. Vi har i dag fylkesavdelinger 18 steder i landet. Det hun syntes var vanskelig, var å få midler til aktiviteter som plutselig dukket opp på dagsorden. Hun mente at dette burde det være mulig å få til slik at man ikke bare i ettertid betalte for en type aktivitet. Hun støttet også forslag 5076 om at en i LOs ledelse skulle være under 30 år. Hun argumenterte med at det var 150 000 LO-medlemmer som var under 30 år. Den personen som velges, skal ha det politiske ansvaret for ungdomsarbeidet og lede LOs ungdomsutvalg. LO Østfold fremmer forslaget, men med én endring: 1 person må være under 35 år!

Boye Ullmann sa at man hadde gode LO-ledere i de fem største byene i Norge. Dette var kreative og artige folk. Han hadde vært en del rundt forbi og agitert, både i Namsos, Larvik og mange andre steder. Ingenting i organisasjonen er perfekt, og vi må sette inn ressurser der det trengs. Det er vi som bestemmer rammevilkårene. Arbeidsgiverne sier nå at AFP er en lønnsom pensjonsavtale. Jeg skal love dere at jeg 3-4 ganger i uka driver propaganda for LO. Han hadde ikke minst jobbet mye med innvandrere da han i Fellesforbundet hadde hatt ansvar for hotell- og restaurantbransjen.

Til dere som er nervøse for allmenngjøring, vil jeg si at det ikke er noe å frykte. Han var for allmenngjøring. Jobben besto bare i å spørre innvandrere hvilke vilkår de gikk på. Han brukte bare å si: «This is minimum salary in Norway». Vi må følge likebehandlingsprinsippet. Vi sier ja til faste ansettelses og nei til bemanningsbyråene.

Roar Abrahamsen viste til Fellesforbundets forslag til organisasjonsemnet. Hvorfor kommer dette forslaget fra Fellesforbundet nå? Det har kommet inn mange forslag til endringer til avd. 5. Jeg er leder for FF-foreningen i Bergen og han syntes det var håpløst å måtte samarbeide med seks forskjellige organisasjoner. Det er 4 400 yrkesaktive i vår avdeling. Hvorfor ikke da bygge samarbeidet på frivillighet. Til redaksjonskomiteen sa han bare: Lykke til med arbeidet.

Rune Samuelsen sa at LO bidro til å få frem gode overenskomster, men problemet er kanskje at de fordelene vi har kjempet frem, de kommer også alle andre til gode – de uorganiserte. Vi burde hatt flere rettigheter som kun var forbeholdt våre medlemmer. Han var ellers enig i at LOs lokalavdelinger burde tilføres mer penger. Det er seminarer som holdes at det er mange andre aktiviteter. I Sandefjord har man også startet med juridisk rådgivning.

Hilde Hermansen sa at det skjedde mye spennende utvalgsarbeid innen LO vedrørende rekruttering av de med høyere utdanning. Det jobbes godt på tvers av forbundsgrensene. Man hadde startet noe som var så kreativt og utradisjonelt at det het LO-ingeniør.

Men utad er vi ikke flinke til å markedsføre oss. Vi ønsker å få flere medlemmer med høyere utdanning. Vi ønsker medlemmer på alle nivåer. Studentmedlemmene er viktige, og det er et hav av potensial der ute. Gjennom LOs studentservice pågår det kontinuerlig samarbeid vedrørende på universiteter og høyskoler. En gruppe i Industri og Energi støtter vertikal organisering. LO ser også at man er avhengig av både studentmedlemmer og de med høyere utdanning for på beholde sin posisjon i fremtiden.

Marit Selfors Isaksen sa at det forelå mange forslag som gikk på rekruttering. En ordning kan være frikjøp av lokale ledere. LO lokalt kunne få en grunnbevilgning som gjorde dem i stand til dette. Det trengs flere ressurser. Hun syntes alt i alt at FO gjorde en strålende innsats ved at de gikk ut med tilbud til alle. Takk til Kari som har gjort en stor innsats i det fagligpolitiske samarbeidet. Rekrutteringsarbeidet krever mer ressurser til uteapparatet.

Bjørn Inge Fossmo fra Sør-Trøndelag sa at i hans fylke hadde det ikke vært mye aktivitet lokalt. Det er vel bare årsmøter hvert andre år som merkes. Han viste til LOs eget program for perioden, men dette stemte ikke overens med det som skjedde i hans fylke. Strukturen må endres. Tusener deles ut fra oss. Støtt derfor Fellesforbundets forslag 5009.

Arne Byrkjeflot sa at forslaget fra Fellesforbundet så vakkert ut, men ser man nærmere på 6012, så viser det seg at man ikke skal fungere som gruppe lenger, f.eks. i Trondheim. Det skal bli en frivillig sammenslutning. Då må vi søke forbundene om de vil betale 42 kroner i året for hvert medlem. Nei, sier forbundet. Var det ikke dere som stemte mot Lofoten? Da blir det ikke noen penger i det hele tatt. Dette forslaget vil ødelegge det lokale samarbeidet. Kan dette skje 102 år etter at Martin Tranmæl startet sin lokale støtteforening for de streikende?

Problemet er at de store forbundene også har store regioner. Dette øker behovet for en samordning. Vi hadde ikke overlevd den siste streiken hvis ikke LO sto bak oss. Da fikk folk se hva vi driver med. Vi følger også nøye med i alt som foregår i bystyret når det gjelder næringsutvikling.

Kristine Larsen startet med å si at Gerd hadde holdt en fin innledning. Hun var riktig stolt av å være medlem av LO, og hun elsket arbeidet i sitt eget forbund. Jeg elsker det hver dag! Fellesforbundets forslag forsøker å ødelegge dette fine fellesskapet. De prøver å ødelegge det lokale samarbeidet. I Møre og Romsdal hadde man satset på en egen organisasjonsstruktur, og HK hadde kommet med et endringsforslag. Vi er organisert i en stor fylkesorganisasjon. Det kreves en helt annen organisering i Finnmark, Troms og Nordland på grunn av de lange avstandene. Vi må ta dette spørsmålet på alvor. Uteapparatet må fungere for våre fotsoldater. Vi kan få dette til allerede i 2015.

Ingrid Strand Johansen takket Gerd for innledningen og sa at hun var med i en lokal LO-forening som organiserte høyt utdannede kvinner. Vi kan foreta en gjennomgang av organisasjonen, ikke en rasering. Det lokale LO er en paraplyorganisasjon som skal favne alle forbund. Vi har 12 500 i streik i Asker, og mens Unio kom med egne logoer, hadde vi t-skjorter med LO og Asker sine logoer. Alle forbund er representert i LO lokalt. Vi er sterke og vi skal markere på nytt 8.mai. Det er viktig at alle forbund kommer med sine faner og flagg. Støtt den lokale streiken!

Terje Erik Fjellum sa at det var flotte ungdommer som var på kongressen og som hadde sagt mye bra. Arne Byrkjeflot kan også gjøre meg fly forbanna, men i dag var det ei dame som hadde svart ham, så da var det ok. Han reagerte mest på destruktiv fa..skap, men verst av alle er dere som sitter her på første rad og stikker hodene i sanden!

Dirigenten sa at man under kongressen skulle holde seg for god til den slags språk!

Leif Sande snakket varmt om vertikal organisering og sa at det var bra at LO hadde 18 000 studenter som medlemmer. Men potensialet er enormt. Det er 250 000 studenter i Norge, og bare 7 % er i LO. 93 % er utenfor! LO er fortsatt for dårlige til å organisere akademikere på grunn av organisasjonsstrukturen. Fellesforbundet kan ikke organisere disse. De er plassert i HK, men forlater dette forbundet når de skal ut i arbeid. Alle forbund må bidra til å skape miljøer hvor studentene kan bli værende også etter at de er kommet i arbeid. Vi har en gammeldags modell. Vi burde hatt en modell hvor håndverkere, ingeniører og ledere kunne organisere seg sammen.

Roy Einar Nilsen sa at han var opptatt av lærlingesituasjonen. Han støttet forslag 5013 fra Norsk transport og sekretariatets innstilling. Han ville ikke legge ned de lokale LO-avdelingene. Sett heller inn tiltak der de sliter, og få det til å fungere. Støtt opp om alle forslag som vil styrke det lokale LO.

Alexander Lien sendte en varm tanke til en svensk båtmann som i sin tid vervet Lien til fagbevegelsen. Ellers forsto han ikke hvorfor ikke sekretariatet ville være med på et mål om å bli en million medlemmer innen 2017. Hvorfor ikke? Tenk på all ungdommen! Vi fremmer det på nytt. Og dere, LO lokalt er selve grunnmuren. Tukler vi med den, så får vi pinadø hele huset i hue. Støtt de lokale organisasjonene!

Liv Else Kallhovd ville verne om LO lokalt. Jeg støtter alle forslag som styrker lokalledet. Det er selve grunnmuren. Det er der vi må være sterke og synlige. Jeg støtter også prosjektene i prøvetylkene. Det høres ut dom det er en god måte å skape samarbeid på i fylkene. Men min erfaring med tillitsvalgte i Fellesforbundet tilsier ikke frivillig samarbeid. Nei til frivillighet. Ja til delaktighet.

Bjørn Sigurd Svingen viste til LO-favør og andre medlemsfordeler, men advarte mot at man mistet fokus på selve tariffavtalens betydning. Som nybakt pappa får jeg ikke betalt pappapermisjon fordi jeg er LO-medlem, men fordi dette er en del av overenskomsten. Hovedavtalen, overenskomsten og tariffavtalen er det sentrale. I Danmark går man nå ut med en kampanje om tariffavtaler fordi ingen lenger vet hva det er. Han viste også til kapitlet om ungdomsarbeid, og her er AUF nevnt som en naturlig samarbeidspartner. Vi som har partiboka i orden, står også fjellstøtt på LOs grunnverdier. Men vi er ikke bortskjemt med at LO-medlemmer engasjerer seg politisk nå for tida. Det kan vi gjøre noe med. Han ba om støtte til det fremsatte forslaget.

Mona Christine Bjørn minnet om at arbeidet er selve nøkkelen til integrering. Men for nyankomne flyktninger var det smått med jobbmuligheter. De må ofte ta til takke med dårlige arbeidskontrakter, og det er uverdig å bli låst inne i en sånn situasjon. LO må ta tak i dette.

Terje Aaberg var åpen for en fordomsfri gjennomgang av hele LO-organisasjonen. Ellers hadde han omsorg for AOF, som nå nesten var utradert som kursarrangør i fagbevegelsen. AOF skulle jo drive opplæring av tillitsvalgte. Særlig de små forbundene kunne ha bruk for en aktør som AOF, som i utgangspunktet skulle være studieorganisasjonen til LO.

Størk Hansen var som så mange andre opptatt av LO lokalt. Det er ofte lokalt vi må møte de utfordringene vi står overfor. Faller vi, så faller hele velferdsstaten. Vi fører nå en forsvarskamp, og høyrefolkene sliper knivene. Vi må stå sammen, og det viktigste verktøyet har vi lokalt.

Nina Kathrin Galta tok fatt i en setning der blant andre tyrkere og pakistanere var nevnt i samband med arbeidsliv, mens andre minoritetsgrupper var utelatt. Hun ville ikke at LO skulle uttrykke seg slik. Ellers mente hun at norskopplæring var viktig for å kunne tre inn i arbeidslivet. Men når vi krever gode norskkunnskaper, må vi også ta kostnaden med å gi dem opplæring.

Peter Chr. Lehne fra Norsk Manuellterapeutforening var relativt ny i LO-familien, men hadde kjent seg velkommen fra første dag. Han var leder

for en gjeng høyt utdannede mennesker. Og han siterte Yngve Hågensen, som en gang hadde sagt: - "Vi har sørget for at de får høy utdanning. Da må vi også ha plass til dem i organisasjonen." Lehne var ellers glad for å være med i en sammenslutning som ser helheten i samfunnet.

Tone Faugli mente LO har et stort potensial for å verve medlemmer med høy utdanning. FO hadde jobbet mye med verving av studenter og var glad for signaler om å satse ytterligere på denne gruppen. Hun trodde studenter, som hun selv, ville være med i en organisasjon som ser samfunnet helhetlig. Gjennom LO kan vi delta i kampen for et bedre samfunn. En forutsetning for å se alt i ett, er et sterkt lokalt LO som er paraply for forbundene. Vi vervet under mottoet: Det viktigste er at du er organisert, så at du er organisert i LO, og til slutt i vårt forbund.

Hanne Nordhaug mente alle kan bli medlem av LO. Det krever bare ekstra tilrettelegging. Hun tok særlig fatt i dem som leser inn lydbøker, som sliter med dårlige kontrakter enda de har holdt på med dette i 20 år. All risiko ligger på den enkelte innleser. LO må gi støtte til denne gruppen.

Felicia Megill fra NAF var særlig opptatt av de flyktningene som kommer til Norge uten papirer. Hun ba om støtte til å få opprettet et senter for papirløse. De er ofte tvunget til å jobbe svart. Norge må ta et ansvar i denne saken.

Arne Hagen tok en tur innom den betente saken om organiseringen av arbeidere på Herøya. Bygningsarbeiderne hadde alltid vært med i Fellesforbundet. Men når vi streiket, jobbet IndustriEnergi like i nærheten. Det blir helt feil.

Erik Hagen gledet seg over positive LO-tall med vekst i medlemsflokk. Det blir samtidig flere små virksomheter, blant annet innen sushibransjen. Der foregår det sosial dumping. Lokalt er det stor frustrasjon over sosial dumping og over gratispassasjerene. Ellers er det helt avgjørende at det lokale LO får være med på den gjennomgangen av organisasjonen som nå skal gjennomføres, sa Hagen.

Kjell Normann Borglund advarte på det sterkeste mot en rasing av det lokale LO. Hos oss har bare fire av LO sine forbund lokale representanter, så vi er helt avhengige av et lokalt LO. Å legge ned lokal-LO er like klokt som å sage av seg et ben.

Ann Ørjebu sa at lokalt LO var bra. Men hun måtte gjøre oppmerksom på at det var feil i en filmsnutt som ble vist under Kristiansens innledning. Det er ikke LO-medlemskapet som gir betalt pappaperm.

Tor Leif Gundersen tok til orde for skolering av tillitsvalgte. Dette måtte inn i LO-systemet. Bedre samordning og nye frikjøpsordninger trengs.

Tor Egil Flaata kom tilbake til Herøya-saken og forsto at saken kommer opp i LO om 14 dager. Men den har vært behandlet to ganger tidligere, sa Flata.

Lene-Britt Johannessen ba om at erfaringene fra fylkeskonferansene i prøvetylkene blir tatt med videre.

Mona Christine Bjørn slo også et slag for det lokale LO. De kunne trenge litt mer penger for å kunne gjøre mer, men ikke så mye penger.

Terje Erik Fjellum mente det var over alle grenser at LO hadde behandlet Herøya-saken i fire år.

Debatten var slutt kl. 12.20.

Bangladesh-uttalelsen ble tatt opp til behandling. Uttalelsen hadde følgende innhold:

Uttalelse om Bangladesh

De siste katastrofene i tekoindustrien i Bangladesh og Pakistan, der hundrevis er drept i branner og bygningskollapser, er en sterk påminnelse om at industrien er ute av kontroll. De internasjonale merkevarerne må pålegges et ansvar for lønns- og arbeidsforhold i de fabrikker som produserer for dem. De må tilslutte seg flerpartsinitiativet Bangladesh Fire and Building Safety Agreement, som åpner for

uavhengige inspeksjoner, skolering av ansatte og en total gjennomgang av sikkerhetsstandardene. De må kontinuerlig være åpne på hvilke fabrikker de kjøper fra og de må, når katastrofen inntreffer neste gang, umiddelbart kompensere de som er rammet.

Uttalelsen i redigert form ble enstemmig vedtatt.

Forslagene til pkt. 5 på dagsorden ble oversendt redaksjonskomiteen. Enstemmig vedtatt.

Pause fram til kl. 12.40.

Møtet ble satt igjen kl. 12.40

Ådalsbruk Framlag fra Hedmark

Under musikalsk ledelse av Tor Karseth og Ole Gjøstøl sang 14 småjenter ulike sanger fra Løkja, med stor glede og sjarm. Ansvarlig for fremføringen var Ådalsbruk Framlag. Framfylkingen i Norge fyller snart 80 år, og jentene fra Hedmark ble takket med roser av Gerd Kristiansen. Solid applaus fikk de også.

Møte hevet kl. 13.05 med pause frem til kl. 14.00

Ettermiddagsmøtet søndag 5. mai

LO-lederen ønsket DDE-vokalisten velkommen til kongressen. – Vi må la oss inspirere av kulturen!

På scenen satt allerede selveste DDE-sjef Bjarne Brøndbo og skreik: "Hei!" Han sa innledningsvis at det var kjempestas å være på LO-kongressen. Han hadde også vært på kongressen en gang før, tidlig i karrieren. Da hadde bandet kjørt hele veien fra Namsos, og de måtte spørre etter veien til Folkets Hus. De sto allerede i nærheten. Han hadde alltid følt seg en en arbeidskar fordi begge hans foreldre var arbeidsfolk. Han startet forsiktig og følsomt med «Jørgen Hattemaker» av Alf Prøysen og fortsatte med sin egen «Vinsjan på kaia». Her fikk han salen med på refrenget.

Han fortalte om sitt rike turneliv i Norge og sine erfaringer fra platebransjen. Det hadde vært kjedelig å dra på turné hvis Norge bare hadde bestått av Oslo og Bærum.

Han ga så ordet videre til Flåthen. Flåthen takket med blomster.

Dagsordens pkt 7 - Den faglige og politiske situasjonen

Roar Flåthen:

Ja, så er jeg introdusert, sa Flåthen som fortalte at det var tradisjon at Arbeiderpartiets leder- nå også statsminister – deltok i behandlingen av den faglige og politiske situasjon. Dette er et viktig punkt. Det er ikke slik i mange andre land at man kan få statsministeren for seg selv noen timer, men det har vi anledning til her. Statsministeren møter også på forbundenes landsmøter, og dette er helt unikt.

Han ønsket Jens Stoltenberg velkommen og han hadde hørt på radioen at det var noe på gang når det gjaldt selskapsskatten. Han regnet med at Jens ville komme nærmere inn på dette. Vi vet at i skattepolitikken vil Høyre gi mer til de rike. Ellers vil de ikke gjøre så mye. Folk skal bare få det enda litt bedre. Man kan lure på hvorfor meningsmålingene gir sånne utslag til Høyres fordel. Noen sier det er slitasje, men jeg vet ikke.

Vi har lavere ledighet enn noen gang, vi har god reallønnsvekst og holder en stødig kurs i politikken.

Det skapes et bilde av at ingen nye grep skal gjennomføres, men de skal beholde handlingsregelen. Dette gir grunn til bekymring. Høyresiden vil ha store skattekutt. Frp sier: Vi betaler for mye skatt. De sier også at de kan opprettholde og øke velferden – selv med mindre skatt. Dette er tull. Velferd koster!

En barnehageplass for en toåring koster 20 000 kroner i måneden. En sykehusseng koster i gjennomsnitt 6 500 kroner i døgnet.

Skatten er en solidarisk finansiering av velferden vår. Og et viktig omfordelingsverktøy. Det er mange av oss som i faser av livet får mye mer igjen enn det vi betaler inn. Da er det fellesskapet som betaler.

I tillegg til skattekutt vil de privatisere og konkurranseutsette. Da forsvinner flere velferdsgoder i profitt til internasjonale selskaper.

Høyresiden er uklar i bruken av oljepenger og handlingsregelen. De har skapt usikkerhet om finansieringen av velferden. Dette er et risikabelt eksperiment med økonomi og velferd. Høyresidens politikk gir mindre velferd og større forskjeller. Det er en politikk som vi sier et rungende nei til! I Aftenposten i dag kan vi lese om Sverige med nesten 500 000 ledige.

Innleier har spredt seg til alle deler av arbeidslivet. Alle kjøper tjenester (hver tiende er midlertidig i Telia, hver femte sykepleier er på kontrakt). Årevis på den ene kontrakten etter den andre. Det er gått så langt at EU-kommisjonen mener det er i strid med EU-retten. Svenske arbeidstakere lever i konstant utrygghet. Likevel ser Høyre over Kjølen for inspirasjon. Det er dette Høyre vil innføre hos oss. De vil gjøre det mulig å ansette midlertidig – uten noen tidsbegrensning. Det betyr frislepp av innleie!

Høyre vil innføre løsarbeidersamfunnet. Det må vi stoppe. Kollektiv søksmålsrett er et viktig verktøy i kampen mot sosial dumping. Vi har ventet lenge på det. Nå leser vi i Aftenposten at Høyre lover at en

eventuell borgerlig regjering vil vrake loven. Dere, vi har noen av Norges beste juristene på arbeidsrett i LO. De har vært med og gitt innspill. Vi er på trygg grunn. Arbeidsgiverne er imot. Det vet vi. Nå ser vi at Høyre igjen tar parti for arbeidsgiverne.

Venner, vi står overfor grunnleggende utfordringer. Vi trenger ikke høyresidens risikable eksperimenter med norsk økonomi og velferd. Vi trenger ikke høyresidens gamle privatiseringsløsninger. Vi trenger ikke flere løsarbeidere. Vi vil ha arbeid, trygghet og velferd. Det er også en tydelig beskjed fra LO-medlemmer som har deltatt i vår medlemsdebatt foran kongressen og stortingsvalget.

Dette er landets tørste demokratiske samfunnsdebatt. 27 000 medlemmer har deltatt. Vi har fått 160 000 innspill. Vi vet hva medlemmene ønsker.

Disse kravene, som står på skjermen, er de aller viktigste:

- Gode og trygge pensjonsordninger
- Fortsatt full lønn under sykdom
- Arbeid til alle
- Flere faste og færre midlertidige stillinger
- Økt grunnbemanning i helsesektoren
- Nei til privatisering og konkurranseutsetting
- Rett til heltid
- Forsvare og styrke dagens arbeidsmiljølov
- Flere og sterkere tiltak mot sosial dumping
- Velferd og utjevning av forskjeller framfor skatteutt

Trygg pensjon, nei til midlertidige stillinger, nei til privatisering, flere og sterkere tiltak mot sosial dumping. Dette er de klassiske LO-sakene.

Det er dette, sammen med vedtakene som gjøres på denne kongressen, som skal være utgangspunkt for de kravene vi skal stille til de politiske partiene foran valget. Her er det ikke mye høyrepolitikk!

Kamerater. Stortingsvalget 9. september handlet om Norge fortsatt skal ha en rødgrønn regjering eller en høyredominert regjering med sterk innflytelse fra Fremskrittspartiet.

Forutsetningen for at vi skal vinne, Jens, er at Ap har en klar politikk på hvordan vi skal bruke den økonomiske handlefriheten. Vi må ha bedre svar enn høyresiden.

Da er en aktiv næringspolitikk viktig. Da må vi satse på utdanning, skole og forskning. Da må vi videreutvikle og forbedre eldreomsorg, helse og skole. Vi må bekjempe sosial dumping. Da må vi satse på bolig.

Jens, du sa ved åpningen av denne kongressen at det var Arbeiderpartiet som dannet LO. Mulig det – men det var i alle fall fagforeningsfolk som stiftet Arbeiderpartiet. Uansett, dette viser at Ap og LO har felles røtter. I over 100 år har vi bygget dette landet fra et fattigsamfunn til dagens velferdssamfunn. Vi er enige om retningen - og evner å sette gode løsninger ut i livet.

Venner. Det fagligpolitiske samarbeidet har en enorm kraft. Det faglige regnskapet er fremlagt her i dag, og det er en god søknad om samarbeid også de neste fire årene. Nå skal vi bruke denne kraften. Hva sier dere, kamerater. Er vi rede til å mobilisere. Ta kampen for fire nye år? Svaret fra salen var et rungende ja, på begge spørsmål.

Deretter ba LO-lederen salen ta vel imot lederen av Arbeiderpartiet, Jens Stoltenberg, som skulle redegjøre for den politiske situasjonen.

Jens Stoltenbergs innledning

En velopplagt statsminister sa innledningsvis at det var veldig bra å komme som tredje innslag etter to gode sosialdemokrater: Bjarne Brøndbo og Roar Flåthen. Selv syntes han det var godt å være tilbake på kongressen.

Jeg sa mye pent om LO da jeg hilste kongressen på fredag, at vi har felles verdier og felles drømmer. Og at vi har skapt norgeshistorie sammen. Og jeg sa at det er en styrke – og ikke en svakhet - at LO samarbeider og tar ansvar. Slik har dere oppnådd store seire for medlemmene – og derfor vokser dere.

Jeg skal gi dere enda mer ros. LO forstår verdien både av å skape og dele. Det gjør dere fordi dere favnet vidt. Når jeg snakker med folk i LO, så møter jeg folk som forstår betydningen av at vi har et lønnsomt næringsliv, og at vi legger til rette for nyskaping og gründere. Samtidig skjønner dere verdien av at vi har gode velferdsordninger og en sterk offentlig sektor.

Og ikke minst: Dere oppfatter bedre enn de fleste at det er ingen motsetning mellom et konkurransedyktig næringsliv og en solid offentlig sektor. Tvert i mot. Det henger sammen.

Når vi er gode til å dele og har jevn inntektsfordeling, så fremmer det verdiskapingen. Dette er de sosiale reformers produktive kraft.

Og mer enn det: Trygghet skapt av fellesskapet, bærer vår drøm om et samfunn der alle, uansett hvor rike foreldrene er, uansett legning, uansett tro, opplever reell frihet og har like muligheter til på lykkes.

Det er som Mikael Wiehe sang for oss under åpningen på fredag: «Vi må ville noe mer - noe mer enn det som er.»

Vi vil noe mer. I over 100 år har viljen til å forandre det bestående drevet oss til å skape frihet for nye grupper, til å finne nye svar, til å se farer – og handle i tide.

På fredag advarte jeg mot todelingen i norsk økonomi, som kan svekke vår evne til å skape, økonomiens vekstevne. At vi blir mer sårbare fordi vi blir for avhengige av en enkelt næring – eller noen få priser på verdensmarkedet.

Nå vil jeg komme med en advarsel til. Også vår evne til å dele er under press. Fundamentet for på finansiere velferdssamfunnet angripes og forvitret. Det angripes av høyrepartiene, som fortsatt roper om helt uansvarlige og usosiale skattekutt. Og det forvitret at flernasjonale konsern flytter pengene mellom land og utnytter skattehull og plasserer midler i skatteparadiser og på denne måten slipper unna med lite eller ingen skatt.

Dette er et stort og voksende problem. Internasjonalt handler det om hundretalls milliarder kroner. Det vakte stor oppmerksomhet i Storbritannia da det viste seg at kaffekjeden Starbucks betalte mindre skatt enn en enkelt kaffesjappe på hjørnet. Denne type skatteplassering reduserer fellesskapets inntekter. Men i tillegg skaper det en urettferdig konkurranse mellom store internasjonale selskaper som betaler lite skatt, og små nasjonale bedrifter som må betale desto mer i skatt. Dette er et økende problem også i Norge.

Og dette kan vi ikke sitte stille og se på. Hverken den økende todelingen eller forvitringen av skattegrunnlaget. Og det har vi gjort. Jeg kommer hit rett fra en pressekonferanse der Sigbjørn og jeg la fram en omfattende vekstpakke for bedriftene. Målet er å dempe todeling i norsk økonomi for å trygge arbeidsplasser og for å skape grunnlag for morgendagens.

Derfor har vi i dag varslet kraftfulle grep. Vi gjennomfører omlegginger av skattesystemet. Vi senker skatten for bedrifter og personlig næringsdrivende tilsvarende ett prosentpoeng, fra 28 til 27 prosent.

Dermed tar vi første skritt i en større omlegging av bedriftsbeskatningen. Vi har nedsatt et eget utvalg som vil fremme forslag til mer omfattende endringer. I Vekstpakken innfører vi en ordning med startavskrivning for driftsmidler, slik at totalt 30 % kan avskrives første år. Og vi setter av 100 millioner kroner til Skattefunn, for å utløse mer innovasjon i næringslivet og for å styrke forskningsmiljøene. Samlet vil Vekstpakken styrke norske bedrifter og næringsdrivende med om lag 3,5 milliarder årlig. Dette finansieres først og fremst ved å tette skattehull mot utlandet.

Tiltakene vil innebære at lønnsomheten og konkurransekraften på fastlandet øker. Og det vil fremme investeringer, forskning og utvikling og dermed til framtidens arbeidsplasser. Samtidig retter vi en skjevhet i petroleumsskatten. Dette vil gjøre at oljeselskapene må bære en større del av investeringene selv. Det øker kostnadsbevisstheten og bidrar til en mer balansert utvikling i norsk økonomi. Konkret foreslår vi at den såkalte friinntekten settes ned fra 30 til 22 %. Og endringer gjelder fra i dag.

En overgangsregel vil skjerme flere prosjekter som har kommet langt. Og vi vil legge til rette for ilandføring av olje og gass i nord. Regjeringen

vil derfor benytte regelverket for statsstøtte, som på Snøhvit, til å utløse ilandføringer i Nord-Troms og Finnmark.

Det disse tiltakene vil føre til – sammen med den økonomiske politikken for øvrig - er å trygge dagens arbeidsplasser og å skape nye, og i tillegg sikre finansieringen av skolen, sykehusene og eldreomsorgen. Vekstpakken styrker dermed både vår evne til å skape og vår evne til å dele. Dette, kjære venner er oss - dere i LO og Arbeiderpartiet – på det beste. Vi handler for arbeid, og vi handler for rettferdighet.

Og husk: I tillegg til det Sigbjørn og jeg la fram for en time siden, kommer det vi gjør på skog. I vinter kom mange til oss og var bekymret for norsk skogindustri. De fortalte at bedriftene sliter og at arbeidsplasser står i fare. Vi fikk høre at norsk skogsektor beveget seg mot den største krisen siden 1930-tallet. Vi lyttet og besluttet å handle.

For to uker siden vedtok Aps landsmøte en politikk for å bidra til en sterk og konkurransedyktig skognæring. For en uke siden lanserte regjeringen en omfattende tiltakspakke. 750 millioner kroner skal sikre en omstilling til mer lønnsom produksjon. Vår pakke vil gi kapital til statlige investeringer, sikre mer effektiv transport og stimulere til ny bruk av tre i bygg. Vi hørte på dem som kom, og vi har lansert kraftfulle svar. Vi viste handlekraft.

Skogpakken og Vekstpakken er uttrykk for vår evne til å fornye oss og til å gjennomføre politikk. Og det er nettopp når vi evner å forme ny politikk, at vi er på det beste.

Det var nettopp det vi viste da vi moderniserte, reformerte og forbedret det norske pensjonssystemet. Vi gjorde det sammen, og dere: Det vi gjorde med pensjonssystemet, er trolig det største fornyingsprosjektet av det norske velferdssamfunnet noensinne. Fordi det handler om så mange mennesker, så mange kroner, og fordi det handler om det viktigste – rettferdighet, arbeid og valgfrihet.

Vi har oppnådd mange viktige ting. Og det har vi ikke minst gjort fordi LO har satt sitt preg på reformen. Vi har fått et mer rettferdig system, og vi har fått et system som gjør det mer lønnsomt å jobbe, og som er med bærekraftig – og som vi derfor kan stole på.

For eksempel har vi fjernet minstepensjonsfellen, det at folk med lave lønninger betalte inn år etter år, og fikk null tilbake. Slik er det ikke lenger. Nå får alle som jobber en tilleggspensjon. Vi har sørget for at sliterne, de som begynte tidlig og som står lenger, får noe igjen for det. Og vi har sørget for en god sosial profil, og økte nivåer på minsteytelsene i folketrygden.

Og i tillegg har vi gjennomført en av de største valgfrihetsreformene de senere årene, dette at du fritt kan kombinere arbeid og pensjon fra folketrygden. Nå er det tusener som gjør nettopp det.

Og ikke minst viktig: Flere velger å jobbe mer. Det er bra for dem, det er bra for landet og det er bra for felleskassa som får økte inntekter.

Denne omfattende omleggingen av det norske pensjonssystemet hadde ikke vært mulig uten LO. Derfor sier jeg til dere – på vegne av morgendagens pensjonister: Tusen takk! Men så må jeg skynde meg å legge til: Vi er ikke ferdig. Vi fikk gjort en del med offentlig tjenestepensjon, men jeg tror stadig flere ser at vi har gjort for lite.

For mange med lave inntekter betaler inn for mye, men får lite eller ingenting igjen fra tjenestepensjonen. Og offentlig ansatte har ikke samme mulighet til å kombinere arbeid og pensjon som ansatte i privat sektor har.

Jeg står ved alt vi ble enige om i 2009. Og jeg står også fast ved dette: Hvis det er interesse i LO og i andre arbeidstakerorganisasjoner i offentlig sektor, om å gjenoppta forhandlingene, så er min dør åpen. Vi er ikke helt ferdig i privat sektor heller. Vi har fått på plass obligatorisk tjenestepensjon for alle. Det er kjempebra. Nå har alle i privat sektor tjenestepensjon i tillegg til folketrygden. Men det er så mange ulike ordninger og de er så oppsplittet, at jeg tror stadig flere ser at vi er tjent med mer samlede og enhetlige løsninger, slik LO har tatt til orde for i alle år. Så også her har LO rett.

Vi viser handlekraft for arbeid. Vi viser handlekraft for pensjon. Og vi viser – og skal vise enda mer handlekraft for et mer inkluderende arbeidsliv.

Det første vi måtte gjøre da vi overtok i 2005, var å sørge for at den nye arbeidsmiljøloven de borgerlige hadde vedtatt, ikke ble gjennomført. Jeg vet ikke om Bjarne Håkon hadde frakk, men han rakk i hvert fall ikke å ta den av før loven var reversert. Og siden har vi gjort mye, og vi skal gjøre mer.

Vi sier ja til en arbeidsmiljølov og nei til å svekke arbeidstakernes rettigheter. Vi sier ja til et sterkt stillingsvern, nei til økt adgang til midlertidige ansettelser og nei til ufrivillig deltid. Og vi sier ja til en ny avtale om inkluderende arbeidsliv og nei til kutt i sykelønna. Og så sier vi ja til solidaransvar, ja til innsynsrett og et rungende nei til sosial dumping. Vi har ikke bare lagt fram én handlingsplan mot sosial dumping. Vi har lagt fram to. Begge har gitt oss solide verktøy.

Men arbeidslivet endrer seg. Derfor må vi hele tiden forbedre virkemidlene for å sikre gode lønns- og arbeidsvilkår, både for de som kommer fra andre land for å jobbe i Norge, og også for dem som har vært her hele tiden.

Nå gjør vi det igjen. På tirsdag komme vi med en tredje handlingsplanen mot sosial dumping. Offentlige etater må samarbeide bedre og bli flinkere til å forebygge. De kan unngå kontraktskjeder som tilbyr sosial dumping. Færre ledd i kjeden forebygger dette. Her kan alle se til Statens Vegvesen. Statens Vegvesen krever at en entreprenør de gjør avtale med, skal ha minst 25 % egne ansatte på anlegget. Og at entreprenøren ikke knytter til seg underentreprenører i mer enn to ledd. I den tredje handlingsplanen mot sosial dumping varsler vi skjerpet innsats for å trygge arbeidsvilkårene i luftfarten. Luftfarten er preget av sterk konkurranse. Konkurranse er bra – det bidrar til flere ruter og billigere billetter. Men vi kan ikke akseptere lønns- og arbeidsvilkår som bryter med norske regler. Regjeringen er i gang med en omfattende utredning av utfordringene i luftfarten. Blant annet ser vi på om det er mulig – og nødvendig – å stille krav til norske lønns- og arbeidsvilkår ved framtidige kjøp av flyruter. Og vi styrker helse-, miljø- og sikkerhetskompetansen i Luftfartstilsynet.

Vi varsler også nye tiltak og fortsatt innsats for på trygge arbeidsvilkårene i bransjer som uteliv, vegtransport og renhold. Alt dette gjør vi fordi det

er så dypt forankret i oss at arbeidsmarkedet ikke er som andre markeder. Arbeidsmarkedet består ikke av varer, der svingninger i tilbud og etterspørsel kan sende prisene opp og ned, og føre til at varer flyttes inn og ut av lager. Arbeidsmarkedet er mennesker. Derfor må det gjelde helt andre regler i dette markedet. Og vi må føre tilsyn for å unngå at mennesker blir skaltet og valt med – behandlet som varer. Vi fører strengt tilsyn. Det er viktig med tilsyn, og vi legger opp til å forsterke innsatsen.

Men tilsyn alene kan aldri bli nok. Vi trenger dere, dere som er tillitsvalgte ute i bedriftene. Dere vil alltid stå i front i kampen mot sosial dumping. Vår jobb er å sørge for at det offentlige og lovverket er med på laget. Det akter vi å gjøre også de neste fire årene. Dere kan stole på oss. Om nødvendig kommer vi med en fjerde og en femte handlingsplan. Sammen er vi sterke nok til å stanse uvesenet. Sammen har vi styrke og handlekraft til å skape et anstendig og trygt arbeidsliv.

Til høsten er det valg. Arbeiderpartiet går til valg med et klart alternativ og en tydelig politikk. Senterpartiet og SV er partiene vi vil regjere sammen med. Arbeid, kunnskap, helse og omsorg. Det er våre viktigste saker. Aller viktigst også de neste fire årene er «arbeid for alle». Derfor skal vi fortsette å holde orden i norsk økonomi og skape gode vilkår for bedriftene. Vi vil forenkle mer og investere mer i kunnskap og forskning. Vi vil satse på framtiden. Vi har mange planer for de neste fire årene – mye er ugjort. En av de viktigste planene er Nasjonal Transportplan.

Der skal vi forsterke tidenes satsing på vei og bane med 500 milliarder kroner det neste tiåret. Vi skal bygge veier over hele landet, Intercity og færefri E39, og vi skal satse på kollektivtransport i de store byene.

Dette kommer på toppen av alt vi allerede gjør. Bare reis rundt i landet og se! Det bygges overalt. Og vi skal satse mer på bruer, veier og kollektivtransport – på jernbane og miljø.

Utbygging av jernbane og kollektivtransport er viktig for fremkommeligheten, men det er også viktig for klimaet. Klimaproblemet kan vi bare løse i fellesskap. Det handler om de store internasjonale selskapene der Norge er en pådriver for en global klimaavtale med

førpliktende utslippskutt. Og vi er i første rekke for ett av tiltakene som har gitt størst utslipp i verden de senere årene, nemlig redusert avskoging.

I tillegg skal vi utvikle miljøvennlig teknologi. Vi skal følge opp klimaforliket og øke klimateknologifondet for industrien med 50 milliarder kroner. Det gir både lavere utslipp og nye arbeidsplasser. Og vi skal bygge ut ny og mer fornybar energi i årene som kommer, og det gir lavere utslipp og flere arbeidsplasser.

På denne måten skal Norge kutte utslippene både hjemme og ute. Og så spør noen hva som er forskjellene mellom vår og høyrepartienes klimapolitikk. Vel. En grunnleggende forskjell er at høyresiden ikke engang er enige om det i det hele tatt fins et menneskeskapt klimaproblem. Og når man ikke er enige om problemet, er det vanskelig å bli enige om tiltak. Vi vet at det er i felleskap vi må redde klimaet, og det er i fellesskap vi skal bygge Kunnskaps-Norge og Velferds-Norge.

Vårt veivalg er å bruke pengene på dette – og ikke på skattekutt. For oss er det åpenbart riktig å bruke mer penger på flere ansatte i helsevesenet og i skolen enn å fjerne formuesskatten som gir hver og en av de aller rikeste i Norge tre millioner i skattekutt, noe som gjør at de ender opp med å betale lite eller ingen skatt.

Derfor går vi til valg med en invitasjon til alle dem som tror på styrken i det norske fellesskapet, til de ansatte i skolen som bringer norske elever mot toppen, til helsearbeiderne som gir oss et sykehustilbud i verdensklasse og til omsorgsarbeiderne, assistentene i barnehagene og alle dere andre.

Dere fortjener et politisk redskap som ser dere og som anerkjenner innsatsen og satser på dere. Arbeiderpartiet gjør det. Vi stoler på fellesskolen og det offentlige helsetilbudet.

Begge deler er uttrykk for noe av det fineste i den norske modellen. En skole der ingen stenges ute, der alle – uansett bakgrunn – kan lykkes. Og et helsevesen som gir trygghet for alle, uansett hvor du bor, og uavhengig av hvilken forsikring du har.

Det er når vi er som svakest at felleskapet skal være som sterkest. Derfor lover jeg dere: Vi svikter ikke skolen. Vi svikter ikke sykehusene. Vi svikter ikke omsorgen.

Vi sier nei til privatisering, nei til usikkerhet, ja til fellesskap og ja til trygghet.

Kjære alle sammen! Denne kongressen vil bli husket for de viktige vedtakene dere gjør. Men den vil bli husket for en ting til. Roar takker for seg. Det er ingen liten begivenhet. Det er en stor begivenhet.

For Roar er på alle måter stor. Når han tar deg i hånda, kjenner du styrken i fagbevegelsen. Jeg har kjent Roar i mange år og blitt ordentlig glad i ham. Vi har hatt mange vanskelige saker på vårt bord, men vi har alltid klart å løse dem. Ikke minst på grunn av deg, Roar. Du ser alltid helheten, du søker løsninger og du er en real kar. Et ord fra deg er et ord å stole på. Når vi har blitt enige, har du alltid tatt ansvar etterpå. Derfor har du oppnådd så mye for LO.

Med din væremåte har du styrket det fagligpolitiske samarbeidet og dermed LOs innflytelse. Og at vi vant valget i 2009, har du din del av æren for. Eller skylda for, som høyresiden sier det.

Nå står vi foran et nytt valg. Få vet bedre enn deg, Roar, hva dette valget handler om. Du ser hvor mye vi har oppnådd i regjering, og du vet at mye gjenstår. Og du vet hvor mye vi kan oppnå sammen de neste fire årene. Jeg vet at du vil stå opp for våre verdier igjen fordi en seier i september er så viktig for oss alle. Derfor Roar, takker jeg deg for samarbeidet gjennom mange år, med en invitasjon til mer samarbeid. Vi trenger deg for å vinne valget i høst. Og vi trenger LO.

Sammen skal vi ta dette flotte landet vårt videre. Sammen skal vi la våre verdier, fellesskap, rettferdighet og solidaritet, staker ut kursen for Norge – i fire nye år. Takk for oppmerksomheten!

Etter at applausen hadde lagt seg, sa dirigenten at man nå skulle bevilge seg 20 minutters pause. Møtet skulle starte igjen kl. 15.45.

Dirigenten sa også at han skulle komme tilbake til hvordan man behandlet innstillingen og uttalelsene etter at man hadde gjennomført debatten. Det lå også 19 innkomne forslag på ipaden.

Debatten

Møtet ble satt igjen kl. 15.45 og første taler var Mette Henriksen Aas. Hun takket for at hun fikk denne hedersplassen på talerlisten. Det var 160 plasser opp i forhold til gårdsdagen. Takk for avansementet! Men det heter seg jo at de siste skal bli de første. Hun ville at LO skulle styrke miljøer som kunne bidra til en ny samfunnsdebatt på venstresiden. Hun nevnte Res Republica og Manifest.

Høyresiden er i ferd med å bygge opp miljøer som produserer utredninger, bl.a. en der man har funnet ut at vi har hatt en stor økning i sykefraværet, hvilket vi ikke har hatt. En annen påstand er at det blir stadig flere uføre i landet. Dette er heller ikke riktig. Tvert om viser deg seg at IA-avtalen virker. Vi bør bidra mer aktivt i denne samfunnsdebatten. Manifest har levert både bøker og pamfletter tidligere. Det er vi som bør prege den ideologiske debatten.

Steinar Krogstad sa at han hadde operert med to utkast til denne talen. Han likte heller ikke å være den som ga mest skryt, men det Jens leverte nå var inni helvetes bra. Vi får kanskje se det endelige resultatet i handlingsprogrammet på tirsdag før jeg tar helt av. Han mente at LO hadde gitt førstehjelp til ordningen og dommen om allmenngjøring. Vi har fått gjennomslag for bedre tilsyn og økte strafferammer, og dette at det offentlige må gå foran og være et fyrtårn i kampen mot sosial dumping.

Så til kontraktsystemet. Hva har vi glemt? Språk og arbeiderkultur er viktige faktorer. Hvis vi skal få en effektiv produksjon, må vi ha kompetente fagfolk. Arbeiderpartiet har et stort internasjonalt engasjement og burde kanskje lære bort noe til andre land via utenriksministeren. Dette er forebyggende.

Arne Byrkjeflot sa at han var fornøyd med at Jens hadde åpnet pensjonskassa. Det kan jo ikke være meningen å straffe 4 av 10 kvinner

fordi de ikke kan jobbe etter fylte 62 år. Den utslitte gruppa skal nå få et varig tillegg til pensjonen. Men vi må også ha et livsvarig tillegg for de som må slutte før de er 60 år. De må få et livsvarig tillegg på 5 000 kroner. Arbeidsinnvandrere må jobbe til de er 67 år. Jeg regner med at Jens nå gleder seg til å rette opp de små feilene i pensjonsreformen. Vi føler oss også som pådrivere etter at vi først gjennomførte pensjonistopprør. Til slutt sa han at Rødt også burde få penger av LO. Partiet var ikke så mye mindre enn Sp – i hvert fall på meningsmålingene.

Peggy Hessen Følsvik takket for gode og inspirerende innledninger. Hun representerte HK og servicebransjen in Norge. Hun syntes det var skuffende at denne bransjen nesten aldri blir nevnt, men ble gledelig overrasket da Jens hadde tatt opp deres arbeidsvilkår. Jens trakk dem frem i forbindelse med tiltakspakke 3. Servicearbeidere er de du treffer i skranken på flyplassene, de du treffer i disken i varehandelen, de som jobber i restauranter og du finner dem i renholdsbransjen mv. Disse utgjør til sammen 500 000 mennesker. Bare i varehandelen jobber det 370 000.

De lokale butikkene har de siste tiårene blitt avløst av noen få kjeder som omsetter for milliarder av kroner. Matkjedeutvalget hat tatt tak i de problemer som dette skaper, og vi har snart på plass Lov om god handelsskikk. Da gjenstår bl.a. franchisesystemet som skaper store problemer i bransjen. Arbeidstakerne i disse selskapene har ikke de samme rettigheter som andre. Hun kom til slutt inn på kampen for søndagen som en kollektiv fridag. Vi legger nå et løp med sikte på å rydde opp. Giske er med på at vi skal sette mer fokus på dette, ja, og så må vi vinne valget!

John Leirvaag sa at det var god grunn til at man ønsket at Jens skulle vinne valget i 2005. Vi ville stanse privatiseringen, nedsalget av store statseide selskaper, svekkelsen av Arbeidsmiljøloven mv. Det var også tjenester som før var offentlige, som ble satt helt utenfor. Vi trenger nå fire nye år.

Her på kongressen gjenstår det bl.a. å vedta en boligpolitisk uttalelse. Vi ønsker å sikre best mulig tjenester i offentlig sektor. Vår politikk er morgendagens politikk. Du, Jens, trenger vår styrke for å vinne, og vi

trenger din handlekraft. Høyre vil at velferden skal betale for skatteletten, men vi trenger mer offentlig velferd i fremtiden. Takk for de 8 årene, og lykke til med de neste fire!

Frøde Alfheim sa at han nylig hadde vært på bedriftsbesøk sammen med Flåthen. Men han så ingenting, for han gikk bak Flåthen. Jeg ser i dag at Torbjørn Røe Isaksen er skuffet over LO. Dette er en melding som gjør meg glad. Det ga en god start på dagen.

IndustriEnergi er spesielt opptatt av næringspolitikken. For noen år siden uttalte Erna Solberg at det aldri kom på tale å innføre et kraftregime, at det var umulig. Jeg regner ikke med at vi er med i Fader Vår når hun legger seg, heller. Jeg vil nevne et eksempel på en bedrift som har klart seg bra takket være en ny politikk. Det er smelteverket i Finnfjord som belønnes for det laveste CO2-utslippet. Han takket videre for skattepakken fra Sigbjørn og Jens. Han håpet at bedriftseierne tok signalene og gikk til nye investeringer. Han var ellers bekymret over det høye aktivitetsnivået på sokkelen. Nå får vi vel besøk av en haug med samfunnskontakter som forteller oss at vi er på feil spor. Fjern avskrivningsreglene slik at det blir færre samfunnskontakter - som de kan trekke fra på Skatten!

Jeg har samme inntrykk som når jeg har levert alle julegavene julaften, men allikevel blir møtt med nye krav dagen etterpå. Da synes jeg ærlig talt at man skal bruke de gavene man har fått først. Det er ikke rart at Høyre hater LO. La drakta til Arsenal og Ap forbli knallrød også i de neste fire årene!

Inge Ramstad, NAF, takket for engasjerende innledninger fra Flåthen og Stoltenberg. Han representerte anleggsarbeiderne i forbundet, og det var en stor utfordring. Det er for tiden stort fokus på samferdsel, bane og vei. Flere og flere utenlandske entreprenører blir hentet inn for å få ned kostnadene. Når man betaler 164 kroner timen, har man knapt råd til på reise hjem mellom turnusene. Norske entreprenører tenker mer i et evighetsperspektiv og har fokus på kompetanse og HMS. Utenlandske arbeidere er også mer utsatt for ulykker, viser statistikken. Tiltakspakke 3 var ellers «en drøm for hans ører».

Hans O. Felix sa at dette var et politisk verksted som har fått på plass en regjering som har levert på sysselsetting, reallønnsvekst og velferd. I 2011 hjalp regjeringen oss med å få på plass en kompetanseforskrift for nettselskaper som skal føre tilsyn med strømmettet. Dette ble bl.a. reist i Samarbeidskomiteen Ap/LO. Det er bra at det stilles krav om 25 % egne ansatte i denne bransjens underentreprenørselskaper. I de neste tiltakspakkene kan dette kanskje økes til 50 %, håpet Felix, som fryktet at Høyre ville rasere Arbeidsmiljøloven.

De snakker om mindre justeringer, men det er ikke små justeringer når de kutter i sykelønninger, privatiserer skolene og helsevesenet og selger ut deler av Statkraft. Da kommer mange private til å få sugerør i statskassa. Da blir det et systemskifte, og det ønsker vi ikke.

Endre Sekse ville snakke om de vanskelige forholdene i norsk fiskeindustri, der det på grunn av store sesongvariasjoner – og hyppige permitteringer – er slitsomt å være fast ansatt. Han mente at fiskerne i alt for stor grad hadde fått styre i norsk fiskeripolitikk, uten hensyn til den viktige industrien som befinner seg på land. Det er også slik at ifølge en dom er permitterte i fiskeindustrien avskåret fra å motta dagpenger.

Odd Chr. Øverland takket for gode innledninger og minnet om at Bondevik ville liberalisere Postvesenet mer enn det EU krevde. Det fikk Stoltenberg reversert, til glede for oss i Posten. Det samme gjaldt store endringer i Arbeidsmiljøloven, en lov som hadde vært til glede for alle arbeidstakere i Norge over lang tid. Slik markerte den rødgrønne regjeringen et tydelig skifte i politikken.

Nå tar Høyre, i samarbeid med Frp, atter til orde for en mer radikal omlegging av Posten enn det EU har skissert. I forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om Posten, la Høyre frem forslag om statlig nedslag. Jeg kaller det privatisering. Nå ser vi det sanne Høyre. Øverland takket også regjeringen for at den i saken om Postdirektivet benyttet reservasjonsretten i EØS-avtalen for første gang. Og nå, snart 20 på etter siste folkeavstemning om EU i Norge, fremstår vi virkelig som at annerledesland i Europa. Kunnskap om vår politikk bør eksporteres til våre fagforeningskamerater i EU, sa Øverland som ville forme både Norge og Europa i arbeiderbevegelsens ånd.

Mimmi Kvisvik ville nevne det boligpolitiske engasjementet i fagbevegelsen. Regjeringen sin boligmelding er bra, men vår boligpolitikk er mye bedre. Vi ser bolig som et grunnleggende samfunnsgode. Arbeid og bolig er grunnpillarene, også når fattigdom skal bekjempes. Men Høyre ser det ikke slik.

Hun mente at det måtte bygges 40 000 boliger i året, og av disse måtte en god del være studentboliger. Husbanken må styrkes. Kanskje må det også til en strengere regulering av utleiemarkedet.

Lars Morten Johnsen skisserte en formidabel transportøkning i Norge i de kommende åra. Derfor bør mye av godset flyttes over på sjø. Men det er ikke så lett å konkurrere med den trailertransporten som delvis utlendinger driver med, og mye av dette er sosial dumping. For ikke å snakke om ren kriminalitet.

På Gardermoen slipper vi ikke inn en flaske med vann, men trailerne ruller fritt over grensen i tusentall. Han tok til orde for mer tilsyn, flere døgnhvileplasser, tryggere veier og regionale verneombud – knyttet til fagforeningene.

Jonny Simmenes konstaterte at Norge sitter på enorme energiresurser, men at det var god risikospredning også å satse på fornybar energi. Nå har vi verdens høyeste utvinningsgrad på oljen. Vi bør bruke vår høyt utdannede arbeidskraft til å bli en stor aktør også i markedet for fornybar energi.

Stein Grøtting gikk til angrep på privatskolen og stykkprisfinansiering – og fritt skolevalg. Han fryktet at Høyre sto klar til å innføre dette hvis de vant valget. Han syntes godt at den rødgrønne regjeringen kunne ha kvittet seg med de nasjonale prøvene, i tillegg til et alt for omfattende rapporteringssystem i skolen.

Maria Solevåg Jenset var matros, men hun trodde karrieren kunne bli kort hvis Høyre kom til makten. Hun var veldig glad i jobben sin innen det maritime. Denne helga skal Høyre behandle sitt valgprogram. Her skal de også vedta sin maritime strategi som de kaller «Styringsfart 2020». Jeg kaller den «Sykefart 2020».

Partiet har varslet en omlegging slik at utenlandske sjøfolk kan seile langs kysten av Norge. Kongstanken deres kan ikke være noe annet enn å hente hjem rike redere som bytter bort sitt norske statsborgerskap for å slippe å bidra til fellesskapet og betale skatt! Hun trodde dette gagnet rederne, men ikke norske sjøfolk. Derfor ville hun ha fire nye år med de rødgrønne. De har levert en god og forutsigbar nettolønnsordning i 8 år, noe som har vært helt avgjørende for sjøfolka i Norge.

Kjell Atle Brunborg mente de rødgrønne hadde klart å stoppe masseoppsigelser i Jernbaneverket og konkurranseutsetting av jernbanedriften. Han berømmet Stoltenberg for den siste Nasjonal Transportplan (NTP) som gir 168 milliarder kroner mer til jernbanen. Når opposisjonen sier dette er puslete, så er det ikke troverdig, sa Brunborg.

Rolf Jørgensen var også bekymret for jernbanen under en Høyre-Frp-regjering. Det lå – slik han så det – an til både konkurranseutsetting og privatisering. Og så skal persontrafikken ut på anbud. Nei, markedsliberalismen i transportsektoren blir ikke gjennomført for at ting skal bli bedre, men for at noen skal tjene penger på det.

Han ville ha mer gods fra vei over til bane. Men det er det motsatte som skjer. Jernbanen trenger større kapasitet på kryssningsspor og på stasjonene. Men toget kan allikevel ikke konkurrere med vogntog der sjåføren kjører for 20 kroner timen!

Peter Chr. Lehne mente helse og inkluderende arbeidsliv (IA) mangler i regnskapet. – Og det er dumt for norsk helsevesen er et gullkort for den rødgrønne regjeringen. Han tok særlig opp dem som lider av muskel- og skjelettsykdommer, og sa at det var disse sykdommene som ga mest sykefravær, både korte og lange. Disse sykdommene koster mest, og de plager flest. Forslaget fra LO gir mindre sykefravær. – Vi er klare. Er Regjeringen klar?

Joachim Waltin i NISO visste at Stoltenberg lot seg begeistre av store idrettsøyeblikk og håpet at han også var fornøyd med at vi ivaretar utøvernes interesser. NISO er stolt over å være et LO-forbund, og han ville takke for all støtte. Roar har bl.a. vært behjelpelig når vi har tatt ut

tippeligaspillere i streik, Gerd har deltatt på vårt landsmøte og vært aktiv i «Proffen på mottak»-prosjektet og Tor-Arne hjalp oss bl.a. med å bevare naturgress på fotballbanen i Fredrikstad.

Takk også til juridisk avdeling og Anne Lise Rollan for juridisk bistand. Vi vant i Høyesterett en sak hvor to Notodden-spiller var sagt opp. Takk også til Monica Moum. Takket være hjelp og støtte fra LO i en rekke saker, hadde NISO frontet i ulike sammenhenger, blant annet under fotballstreiken i 2011.

Renée Rasmussen mente høstens valg handlet om et veivalg. Ikke bare for kulturpolitikken, men for en rekke andre viktige politikkområder. Hun berømmet regjeringen for at den hadde spilt på lag med fagbevegelsen. Det var også gitt store løft i kulturpolitikken, og vi står like ved målet om en prosent av statsbudsjettet. Hun hadde forresten hørt at flere kommuner ville bruke ekstra kulturtilskudd til andre formål. Derfor burde man gripe inn og lovregulere bruken av disse midlene.

Geir Bjørkli fra kriminalomsorgen slo fast at hevntanken - ofte brukt i betydningen rettferdighet – aldri hadde ført til mindre kriminalitet noen steder i verden. Han ga også et spark til Frp, som skjeller ut en hel etat fordi vi i Norge bygger nye fengsler med flislagte bad. Men ellers var han misfornøyd med regjeringen, som har brukt store ord i stortingsmeldingen, men som ikke har fulgt opp med penger. Nå var det opp til Stoltenberg å hindre nedbemanning i flere norske fengsler. Torbjørn Bongo fra NOF fortalte at han brukte LO når noen ville svekke hans faglige rettigheter. Men offiserer stemmer forskjellig ved valg, og han kunne tenke seg at i stedet for å bevilge til politiske partier, så kunne Kongressen bevilge dem til sekretariatet. Så kunne heller de drive valgkamp.

Ola Harald Svenning ville forsvare fellesskolen og et offentlig helsevesen, som ikke skylder på penger. Vi må slutte å snakke ned helsevesenet vårt. Det er markedsstyringen som hindrer at offentlig sektor fungerer optimalt.

Cecilie Søllesvik ville at Stoltenberg skulle sørge for at alle kommuner og fylkeskommuner ratifiserer ILO-94 om arbeidslivet. Restaurantene var et skrekkeeksempel. Mange er uten tariffavtaler, drev med svart arbeid,

smugling og til overmål: seksuell trakassering. Det er langt mellom de seriøse aktørene, mente hun og tok til orde for regionale verneombud som kan fungere godt i denne bransjen. Og så måtte varslerne ivaretas!

Tor Leif Gundersen slo fast at det er den politiske samfunnsmakten som avgjør vår fremtid. Nå er det derfor snakk om full mobilisering. – Se hva som skjer i Sverige. I Østfold skal vi ha en samordnet mobilisering fram mot valget.

Jeanette Syversen var bekymret for en forvitrende norsk kompetanse i offshoreindustrien. Nå går store kontrakter til Asia. Dette gir grunn til uro, fordi norske hjørnestensbedrifter betyr så mye for norske distrikter.

Kvadratmeterprisen i Stavanger er høyere enn kvadratmeterprisen i Oslo. Hvor skal dette ende? Vi må sette Husbanken i stand til å hjelpe flere. Det snakkes om 3 000 nye studentboliger i året. Det ble vedtatt på Aps landsmøte, og det er bra. Til EØS-motstanderne på kongressen, ville hun bare si de de eide ikke hele verden. Vi satser på fire nye år med Jens.

Inger Sigridnes sa at hun ikke hadde trodd at hun skulle få ordet på pampekvoten. Men allikevel. Hun kom fra Statens Vegvesen, og der er de veldig gode på anbudsdokumenter. De eier ikke respekt for Hovedavtalen, og de praktiserer ikke at offentlig ansatte skal ha fortrinnsrett. Er det vi som har vært for utydelige eller har de tungt for det? De driver med mye innleie og omsetter for 24 milliarder kroner i året. Under en streik i Stavanger var det helt vanvittig. Vegvesenet hadde leid inn sju vakter fra Manpower! Vi må holde fast ved at hovedregelen er at vi skal ha fast ansatte.

Jan Clifford sa at studentboliger var viktige. Det er gledelig med 3 000 flere studentboliger pr år. Det kan være en grei start. Skal vi bli en kunnskapsnasjon, må vi satse enda mer på utdanning. Alle må kunne studere med en rettferdig lønn. Å studere er nemlig å arbeide. Studentene skal ikke være tvunget til å jobbe ved siden av studiene. Han syntes derfor ikke at det var riktig å øke tarifflønnen for studenter med 30 %, mens andre fikk 39 %. En annen urettferdighet er at man bare får betalt i 11 måneder. Det burde også legges opp til en ordning med at studentene får pensjonspoeng i studietiden.

Thinesha Kagathanan sa at hun var enig i at det burde bygges flere boliger i Oslo og i Norge, men hun var ikke enig at det i forslag 9602 bare henvises til studentboliger. Hvordan skal unge i dag komme inn på boligmarkedet med de kjøpesummene det er på boliger? Få også med at vi må hjelpe alle unge og andre vanskeligstilte med å komme inn på boligmarkedet!

Ove Toska snakket om sosial dumping og sa at alt tydet på at man hadde fått mer av dert på Vestlandet. Statens Vegvesen er en av verstingene. Vi måtte rydde opp etter noen polske arbeidere slik at de fikk etterbetalt 28 000 kroner. Dette gjaldt elektrikere som hadde jobbet med Jondalstunnele. Nå har vi det samme gående med Hardangerbroen, som du Jens skal åpne på ettersommeren. Vi skal nå ha et møte med LO om sosial dumping, så vi får rettet opp i dette. Det ser ut som om vegvesenet bare vurderer pris, ikke kompetanse eller HMS. Det er mange banditter der ute, og vi må få bedre verktøy. ILO-konvensjonen må implementeres.

Erik Hagen sa at det ble mer og mer sosial dumping. Mange driver med innleie fra Øst-Europa i sine egne produksjonsanlegg. Det er på tide at vi får mindre krav til dokumentasjon i forbindelse med allmenngjøringen. Vi har tatt i bruk noen virkemidler mot grensehandelen, og Vinmonopolet har økt avgiftene mer enn svenskene. Reinfeldt hadde lovet å gjøre det samme, men han er høyremann. Han holdt ikke løftet. Norge har økt avgiftene med 13 %, svenskene med null.

Ellers syntes han at boligpolitikken var den største hodepinen. Tannhelsen måtte også bli en del av folkehelsen. Han sendte også hilsener til Norges største parti, hjemmesitterne i Groruddalen.

Lars Christian Nilsen sa at det hadde vært gode innledninger. Han jobbet i Kongsberggruppen, en teknologibedrift som var basert på norske naturressurser. Det jobbet 3 000 i bedriften i Kongsberg, det ville ha tilsvart 60 000 i en by på størrelse med Oslo. Åtte prosent av sysselsettingen tilsvarer 400 000 sysselsatte i olje- og gasssektoren - med omkringliggende herligheter. Han sa at Norge driver den mest miljøvennlige olje- og gassutvinningen i verden. Utvinning under havoverflaten er også mye sikrere enn noe annet. Bedre teknologi gir bedre utnyttelse.

Jan Bendheim sa at omstendighetene i Luftforsvaret ikke var gode. Her hadde ledelsen tredd en organisering ned over hodet på de ansatte. De ansatte ble totalt ignorert. Det er ikke økonomisk bærekraftig heller. Han syntes at man skulle utrede om ikke Rygge skulle kunne tas i bruk igjen. Den egnet seg også utmerket for bruk av beredskapsstatene.

Dirigenten sa at Jens Stoltenberg nå skulle drive valgkamp. Han skulle bla. på tv for på snakke om tiltakspakken. For dem som fikk ordet etter Stoltenbergs oppsummering, vil det noteres innspill som ettersendes ham, sa dirigenten

Stoltenberg oppsummerer

Jens Stoltenberg oppsummerte og takket for en god debatt. De krav som stilles, blir notert, og vi melder tilbake. Han ville først svare på spørsmål om pensjonene. Det er klart at alle ikke kan gå av ved fylte 62 år. Det gjelder særlig kvinner. Nå er det imidlertid bedre enn det var – før fikk man ikke noe. Ordningen er også bedre for de som er 64 år når de går av. Da kan nesten alle gå av med hundre prosent dekning. Ordningen er altså blitt bedre, ikke verre. Det har vært veldig mange som har jobbet uten AFP, så vi er på rett vei.

Når det gjelder sosial dumping, så var det ikke slik at det er politikerne som skal blande seg inn i dette. Jeg vet at vi skal i møte for å få ryddet opp i rotet rundt Hardangerbroen, men det er i første rekke tilsyn og domstoler som skal avgjøre tvister og brudd på lovverk.

For det tredje ville han fremheve det fagligpolitiske samarbeidet. Det er folk som Norvald Mo og Mette Nord dere skal snakke med ved mitt kontor. Ring dem og få oppklart enkeltsakene! Når det gjaldt autorisasjon for manuellterapeuter, så visste han at det jobbes med saken, men ikke mer enn det. Dette var svar til Jeanette Syversen.

Så er det bekymringsfullt at nesten alle oppdragene i offshore nå går til utenlandske foretak. Det er ikke mangel på oppdrag i sektoren. I andre land er det ikke særlig risiko der hvor staten tar regningen i alle fall. Men norske verft skal nå kunne bli konkurransedyktige hvis de foretar en ny skattefordeling. Vi har aldri senket skattene, men vi har foretatt endringer uten at det samlede skattetrykket blir mindre. Det gjør vi denne gangen også. Vi vil ha en mer rettferdig skatteordning.

Han beklaget med dette at han måtte forlate kongressen, men lovet å komme tilbake på festen neste kveld.

Debatten fortsetter

Ronny Bekken Larsen sa at begge lederne hadde holdt engasjerende innledninger, og han minnet om at hele stillinger betyr rettferdighet og likestilling i arbeidslivet. Under det borgerlige styret forsvant overføringene til kommunene. Vi fikk høy ledighet og færre velferdstilbud. De rødgrønne snudde trenden. Nå vil Høyre til alt overmål at det skal dannes 4 store kommuner på Hedmark – i et fylke på 28 000 kvadratmeter. Blir det bedre kommunale tjenester av dette?

Ronny Johansen sa at en konsekvensutredning i Lofoten mv. kunne bety økt aktivitet for ungene og gi et mer variert næringsliv i nord. Å nekte en konsekvensutredning, er å si nei til utvikling. Det kan ha stor betydning for regionen. Fiskeriene i Nordland går betydelig tilbake. Nå sysselsetter man 1 600 i fiskere i fylket, og i fiskeindustrien er det stadige omstillinger. Det er heller ikke bra å ha arbeid bare 4 måneder av året. Vi må være med på utviklingen av norsk petroleumskompetanse. Vi er allerede verdens beste på det.

Per Ole Melgård ville snakke slik at VG-journalistene også kunne forstå ham: Blablabla. De syntes visstnok at politikk er kjedelig, disse journalistene. Hans hverdag var som bussjåfør. Dette med anbud var et helvete. Folk satt på pauserommet og grein fordi de var redde for å miste jobbene sine. Dette gjentok seg hvert 5. eller hvert 7. år. Han ville også ha en slutt på kontanthåndteringen i yrket. Vi har rett til tariffavtale, men rammene legges av andre. Han ville derfor be Jens kaste ut alle anbud.

Svein Førde var opptatt av å sikre norske råvarer også i fremtiden. Han håpet at jordbruksoppgjøret ville legge grunnlaget for dette. Dette er også avgjørende for norsk næringsmiddelindustri. For bøndene er det betaling for kjøtt og melk som er det viktigste. Vi behøver ikke å regne på hvordan de sliter. Vi ser bare hvor mange som rømmer yrket årlig. Han gikk også inn for bedre grensevern. Hvis vi gir bøndene et godt oppgjør, har vi noe å gå til valg på, sa Førde.

Knut Arne Vassdokken sa at de blå kom til å gå til angrep på velferdsgodene. Når blir de sammen med de blåeste av de blå, og solidariteten forsvinner. Se hvordan de vil behandle romfolket også. De vil bare jage dem ut. Det er iskaldt. De skal ikke engang få se gjennom vinduene at vi eter feite steiker. De skal sitte ute som piken med svovelstikkene og fryse i hjel. Høyre har en liste over hvem de skal angripe først. LO med nesten 900 000 medlemmer står øverst på den listen. Vi skal skuffe Erna og gi Jens fire nye år.

Ellen Dalen sa at man måtte få bort fra målstyringen i staten. Vi gir ikke opp denne kampen. 5. mai skal vi til Stortingets kontrollkomite og fortelle om målet vårt. Omorganiseringer og modeller kommer ovenfra. Vi er ikke med i prosessene. Målstyring er en uting. Vår leder har ikke oppfattet at vi skal snakke sammen. Han har en ledelsesfilosofi fra USA med seg i bagasjen fra BI. Regjeringen har ansvaret for dette og må følge opp Stortingets vedtak.

Ann Kristin Kvaløysund ville takke regjeringen for god handlekraft med lovforslaget om God Handelsskikk. Hun kom fra Vestfold hvor de laget flest pølser i i Norge, men hun ville ikke snakke om pølser, heller om bompengesituasjonen i fylket. Noen betaler opptil 2 300 kroner i bompenger i måneden. Dette er helt uakseptabelt.

Christina Bech Jørgensen sa at hun var hjelpepleier. Hun var stolt over å være det fordi det var det hun ønsket å utdanne seg til. På skolen hadde hun til stadighet strøket i matte. Jeg elsker jobben min, men vi blir skvist av myndighetene. Til og med sykepleiere blir satt til renhold. Vi trenger alle faggrupper i sykehusene. Til sist ville hun be Jens om å komme på Fagforbundets ungdomslandsmøte 27. september. Han ville få denne invitasjonen skriftlig. Jeg har ikke født barn, men jeg synes allikevel veldig synd på norske asylbarn.

For øvrig ønsket hun reell barnehagedekning, og hun var imot at samer ble trakassert. Hun ville bedre tannhelsen, og det måtte bli slutt på at enkelte i barnehagene måtte passe på opptil 10 barn. Det er for mye. Hun var også for flere læringleplasser, en bedre boligbygging og en lovfesting av heltid. - Jeg bare pusher på! sa Christina.

Atle Kåre Tranøy sa at han kjente til testanlegget på Mongstad. Det er ikke riktig som det blir skrevet at det blir så dyrt som 25 milliarder kroner. Prosjektet er en suksess for en tredjedel av prisen. Flere entreprenører står nå klar til å gå i gang med «månelandingen». Men hvorfor vente helt til 2015? Han støttet for øvrig konsekvensutredningen nordpå.

Stig Arne Heggem sa at regjeringen hadde gjort mye bra og fjernet klaseskiller mellom folk. Men det er da synd at det er arbeiderklassen som svikter oss. Men enkelte irriterer seg, f. eks. hvis de har firmabil som de må skatte for, fordi de har den med seg hjem. Da blir de skattlagt grovt. Vi står i fare for å få en blå regjering, og derfor må vi endre regelverket. EL&IT Forbundet jobber for nye tiltak mot sosial dumping og for at pensjonen skal bli anstendig.

Kristine Karlsen sa at hun kom fra Harstad, bodde i Tromsø og elsket Nord-Norge. Hun var for et samspill mellom fiskeressurser og oljeforekomster. Vi har jo et hav av muligheter! Men jernbane får vi visst ikke. Vi burde hatt en bedre infrastruktur.

Kjell Normann Borglund sa at han var taler nr. 47, og det var visstnok ikke særlig morsomt. Han hadde tenkt å holde en lengre tale, men den fikk han ta på selve banketten. Han ville isteden sende en liten hilsen til Erna og Siv om at vi skal kjempe for Jens. Det er for jæ.... at en fjerdedel av våre LO-medlemmer stemmer blått. Vi bor i Edens hage. De som stemmer blått, må være på feil planet. Til sist ville han sende en hilsen til sofapartiet med 40 % oppslutning: - Få ræva ut av sofaen før valget!

Debatten var dermed avsluttet.

Voteringen

Dirigenten sa at det var fremmet 19 forslag under debatten. I tillegg hadde man hovedheftet med forslagene fra 7000 til 7084. Sekretariatets innstilling er at man viser til den fagligpolitiske uttalelsen. Dirigenten tok opp den fagligpolitiske uttalelsen til votering.

Leif Sande fikk ordet til forretningsorden. Han lurte på om man skulle ta opp bevilgningene nå.

Dirigenten sa at det skulle man ikke.

Vedtak: Den fagligpolitiske uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok opp til behandling pkt. 7 – del 2

Dirigenten foreslo at man oversendte forslag 7090 om den fagligpolitiske situasjon til redaksjonskomiteen, da med unntak av siste setning.

Dette ble vedtatt.

Forslag 7091 ble enstemmig vedtatt etter innstillingen.

Innkommne forslag, i alt 19, unntatt de som har med bevilgninger å gjøre, ble vedtatt oversendt redaksjonskomiteen.

Arne Byrkjeflot spurte spesielt om bevilgningsforslagene.

Dirigenten tok opp forslag 1350 og 1370 med begrunnelse. Men hadde også forslag 1371 hvor siste avsnitt skulle endres.

Forslag 1366

Dirigenten satte spørsmålet om bevilgning til politiske partier opp mot forslaget fra Mimmi Kvisvik. Bevilgninger ble vedtatt med overveldende flertall.

Forslag 1366 falt

Forslag 1371 ble også satt opp mot forslaget om å bevilge til politiske partier.

Til forretningsorden

Leif Sande protesterte, men ble avvist.

Vedtak: Bevilgninger til politiske partier ble vedtatt. Forslag 1371 falt.

Forslaget om å bevilge 200 000 kroner til Rødt ble satt opp mot sekretariatets innstilling. Forslaget om å bevilge til partiet Rødt ble vedtatt.

Dirigenten sa at det så ut som om Rødt kunne gratuleres. «Og eg trur ikkje da går utøve rammo», sa Bakke. Han spurte om de øvrige forslag kunne sendes redaksjonskomiteen, og dette ble vedtatt.

Forslaget fra Mette Aas Henriksen

Atle Tranøy lurte på hvilken komite dette skulle sendes til. Dirigenten svarte: - Til riktig komite.

Forslaget ble vedtatt oversendt.

Møtet hevet kl 18.40.

LO-kongressen mandag 6. mai

Dirigenten satte møtet klokken 09.00. Hun ga ordet til Trond Henriksen, som ledet forsamlingen gjennom Høvlerivisa til Hans Rotmo – alle versene.

Dagsorden pkt 6 - LOs vedtekter

Deretter ble ordet gitt til hovedkasserer Ellen Stensrud, som skulle gå gjennom LOs vedtekter.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at strek ble satt straks Stensrud var ferdig med sitt innlegg.

Innledning ved Ellen Stensrud

Ellen Stensrud holdt denne innledningen:

INNLEDNING TIL KONGRESSEN TIL DAGSORDENS PKT. 6 - VEDTEKTER

Dirigenter! Kamerater og Kongressdelegater!
Sekretariatet oppnevnte den 27. august 2012 en forberedende vedtektskomité. Komiteen ble oppnevnt for gjennomgang av vedtektene og saksbehandling av innkomne forslag til LOs 33. ordinære kongress i 2013.

Komiteen bestod av:
Ellen Stensrud, LO, leder
Anders Skattkjær, Fellesforbundet
Geir Mosti, Fagforbundet
Peggy Hessen Følsvik, Handel og Kontor
John Leirvaag, Norsk Tjenestemannslag
Terje Valskår, IndustriEnergi
Erna Hagensen, Norsk Arbeidsmandsforbund
Hans Felix, EL&IT- forbundet

Rigmor Hogstad, Fellesorganisasjonen, var opprinnelig deltaker i komiteén, men hun fratrådte som leder i FO før komiteen hadde sitt første møte.

Atle Sønsteli Johansen og Edvard Bakke ved LOs juridiske avdeling var komiteens sekretærer.

Vedtektskomiteens innstilling ble behandlet i Sekretariatet 21. januar i år.

Det betyr at det er Sekretariatets innstilling jeg nå skal redegjøre for.

Jeg skal gjennomgå noen av de forslagene som er fremmet, og innstillingene disse har fått. Når det gjelder de forslagene jeg ikke omtaler, viser jeg til kongressdokument nr. 6, som delegatene har fått tilsendt på forhånd.

Kongressen besluttet i 2005 at det er Sekretariatet som skal behandle Retningslinjene for LOs fylkeskonferanser, så denne Kongressen skal behandle og ta stilling til:

- LOs vedtekter
- Vedtekter for LOS lokalorganisasjoner

Innledningsvis i heftet dere har fått tilsendt, er både LOs vedtekter og vedtektene for LOs lokalorganisasjoner inntatt. Fra og med side 4 til og med side 30 har vi gjennomgående gjengitt gjeldende vedtekter på venstre side i heftet, og hvordan vedtektene blir seende ut med Sekretariatets innstilling til endringer på høyre side.

Og dette gode venner, skulle gjøre at det ble enklere og særdeles oversiktlig slik at dere som delegater raskt skulle kunne se hva konsekvensene av å vedta de enkelte endringsforslagene blir.

Men, så har endringene som var i kursiv, kommet seg gjennom trykken med vanlig tekst. Jeg vet ikke hvordan det er blitt sånn, men det er ikke det viktigste. Jeg ber om unnskyldning for at det er sånn og dermed blir det noe mer tungvint å følge med.

Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner finner dere fra og med side 32 til og med side 39 i heftet. Deretter kommer alle forslagene med Sekretariatets innstillinger kronologisk utover i heftet. Og det er etter hvert noen av disse jeg skal kommentere.

Så gjør jeg oppmerksom på at i tillegg til de endringer som er foreslått på bakgrunn av innkomne forslag, er det i vedtektene også foreslått redaksjonelle endringer. Disse endringene er foretatt i kraft av kongressvedtak i 2009 som sa at vedtektene skulle gjennomgås redaksjonelt i perioden. De redaksjonelle endringene er enten av språklig karakter eller foreslått det som lenge har vært vanlig praksis.

Forslagene til redaksjonelle endringer innebærer ikke realitetsendringer, kanskje med unntak av formålsbestemmelsen i § 1 hvor det av Sekretariatets innstilling klarere får fram at LO skal bekjempe enhver form for ekstremisme, som tar sikte på å endre vår demokratiske styreform. Dette er også tydeliggjort i forslaget til vedtekter § 2 som sier at alle grupperinger som tar sikte på å undergrave en demokratisk styreform er utelukket fra medlemskap i LO.

*****

Noen av forslagene som ligger under vedtektene ble allerede kommentert under organisasjonsdebatten i går, og skal også behandles i felles redaksjonskomite. Komiteen for organisasjon og vedtekter som ledes av Gerd.

Jeg skal først kommentere enkelte av forslagene som gjelder LOs egne vedtekter.

Som dere finner fra og med side 40 til og med side 43.

Vedrørende § 4. Kongressen -

Forslag nr. 6000 er et forslag om kortere forslagsfrister til Kongressen. Sekretariatet tiltrer ikke forslaget fordi det er helt nødvendig å opprettholde en forsvarlig og grundig behandlings prosess, og da er det behov for all tid som er til rådighet etter dagens vedtekter.

Vedrørende § 4. Kongressen -

Forslag nr. 6001 går ut på å øke antall kongress delegater for å få et større mangfold.

Intensjonen om at kongressen i enda større grad skal speile medlemsmassen er ikke vanskelig å si seg enig i, men det er de demokratiske og selvstendige valgprosessene i hvert forbund og fylker som avgjør Kongressens sammensetning. Å skape bredde og mangfold i fagforeningsarbeidet generelt, er dermed forutsetningen for å kunne ivareta intensjonen i forslaget på best mulig måte. Forslaget tiltres derfor ikke av Sekretariatet.

Vedrørende § 5. Kongressens myndighetsområde -

Forslag nr. 6002 foreslår at når tillitsvalgte, i form av sitt verv, er representert i styrearbeid og mottar honorar, skal 25 % av deres honorar tilfalle den lokale klubb/fagforening.

Forslagsstiller gjorde i debatten i går oppmerksom på at forslaget ikke var tenkt foreslått til vedtektene. Men forslaget ligger der (og under egen organisasjon) , og Sekretariatet har behandlet det.

Sekretariatet har i sin vurdering tatt med at tillitsvalgte som utfører styrearbeid har akkurat samme juridiske ansvar og forpliktelser, og samme arbeidsbyrde som øvrige styrerepresentanter. Ja, noen ganger større arbeidsbyrde også pga språket, og det er ikke rettferdig eller noen mening i at Kongressen skal pålegge våre tillitsvalgte ute å avstå fra 25% av honoraret .

Sekretariatet tiltrer ikke forslaget. Og på bakgrunn av Svein Raa Davidsens innlegg i går, så legger jeg til at lokalt står klubber og avdelinger fortsatt fritt til å vedta ordninger som den foreslåtte, dersom det er enighet om det.

Vedrørende § 5. Kongressens myndighetsområde

Forslag nr. 6003, 6004 og 6005 dreier seg om aldersgrenser for LOs tillitsvalgte ledelse.

Forslag nr. 6003 foreslår at ved valg av LOs ledelse kan de som velges ikke være fylt 60 år når valget avholdes.

Forslag nr. 6004 foreslår at man er ikke valgbar til LOs ledelse dersom man har fylt 63 år ved kongressens åpning.
Forslag nr. 6005 foreslår at aldersgrensa for å være valgbar til LOs ledelse bør være 65 år.

LOs vedtekter, slik de er i dag, omtaler ikke aldersgrense for LOs valgte ledelse.

Men dagens praksis, som ble vedtatt på Kongressen i 1997, er at personer som ikke allerede har fylt 60 år, er valgbar på kongressen. Kongressen i 1997 vedtok samtidig at man ikke ønsket å vedtektsfeste en aldersgrense for ikke å binde opp fremtidige kongressers frie valg av ledelse.

De tre innkomne forslag 6003, 6004 og 6005 inneholder tre ulike aldersgrenser for framtidige valg på kongressen. Utviklingstrekk i samfunnet og forhøyet levealder generelt, taler for at det er hensiktsmessig å ha en diskusjon om aldersgrenser i den kommende kongressperioden. Innstillingen er derfor at disse forslagene oversendes Sekretariatet for nærmere vurdering.

Vedrørende § 8. Representantskapets myndighetsområde -

Forslag nr. 6006 og 6007 går på en endring av representantskapets myndighet, rolle og oppgave i LO.

Forslag nr. 6006 gir representantskapet som oppgave å debattere og forberede saker som skal legges frem for kongressen, og lage innstillinger til disse. Forslaget innebærer at Sekretariatet fratras denne oppgaven. Dagens arbeidsfordeling mellom sekretariat, representantskap og kongress er godt avstemt og Sekretariatet ser ikke behov for vesentlige endringer i kompetansefordelingen mellom disse organene. Forslaget vil innebære at representantskapet vil få funksjon som en "mini-kongress". Det er ikke ønskelig, og Sekretariatets innstilling er at forslaget ikke tiltres.

Forslag nr. 6007 inneholder ikke forslag til endret ordlyd av vedtektene, men intensjonen som ønskes vedtatt er at Representantskapet skal

diskutere dagsaktuelle temaer/saker. Heller ikke dette forslag tiltres med samme begrunnelse som det forrige.

Vedrørende § 9. Sekretariatet -

Forslag nr. 6008 foreslår at LOs sentrale ungdomsutvalg selv skal velge representant til LOs sekretariat, og at denne skal ha tale og forslagsrett i saker som omhandler ungdom.

Innstillingen er at forslaget ikke tiltres da det er Kongressen som LOs øverste organ som bør velge medlemmer til Sekretariatet, slik det også står i dagens vedtekter § 5.3.

Vedrørende § 19. Overføring av medlemskap i forbundene

Forslag nr. 6009 er en redaksjonell endring hvor ordningene med innskrivingspenger og medlemsbok foreslås endret, da disse ikke eksisterer lenger. Forslaget tiltres.

Vedrørende § 19. Overføring av medlemskap i forbundene -

Forslag nr. 6010 dreier seg om overføring av medlemmer mellom forbund.

Sekretariatet har innstilt på at forslaget ikke tiltres, bortsett fra innarbeiding av mindre språklige endringer. Dette fordi forslagets reelle innhold er behandlet i Grensetvistutvalget og deres innstilling legges fram under dagsordens pkt. 9 litt senere i dag.

*****

Jeg går over til forslagene som gjelder vedtekter for LOs lokalorganisasjoner, fra og med side 44 til og med side 52 i heftet.

Vedrørende § 1. Medlemskap

Forslag nr. 6011 er en tilføyelse i § 1 som er ment å minne om at det er den geografiske plasseringen av arbeidsstedet som styrer tilhørighet til LOs lokalorganisasjoner. Forslaget tiltres av Sekretariatet.

Vedrørende § 1. Medlemskap

Forslag nr. 6012 er et vidtrekkende forslag (det ble også gjenstand debatt i går) og det tar sikte på utvikling av helt nye retningslinjer for LOs lokalorganisasjon, og det berører sentrale deler av LOs vedtekter.

Med andre ord, store og omfattende endringer det er behov for å utrede grundig. Sekretariatet er kjent med at forslagsstiller (mitt eget forbund) har hatt en omfattende og lengre prosess rundt forslaget. Noe Roar Abrahamsen også vektla i debatten i går.

Det er viktig at det gjennomføres en grundig og helhetlig gjennomgang og utredning av et så omfattende forslag. Et prosjekt som gir også de øvrige forbundene mulighet for en forsvarlig behandling og forankring. Det er naturlig at det er LOs Sekretariat som fastsetter mandat og styringsstruktur for et slikt prosjekt.

Det innstilles derfor på at forslaget oversendes sekretariatet, for å behandles i sammenheng med forslag 5009 i organisasjonsprogrammet. Det vises til Sekretariatets innstilling til forslag 5000 dagsorden pkt. 5, s 2 i heftet "LOs egen organisasjon".

Vedrørende § 2. Formål

Forslag nr. 6013 dreier seg om å fjerne § 2, b). Det innstilles på at dette ikke tiltres ettersom forslaget er unødvendig ut fra vedtektenes ordlyd.

Vedrørende § 4. Som omhandler Årsmøtet

Forslagene nr. 6014, 6015 og 6018 dreier seg alle om antall representanter til årsmøtet. Forslagene må sees i sammenheng med den øvrige gjennomgangen av sentral, regional og lokal organisering av LO, herunder rolle- og ansvarsfordeling mellom LO og fagforbundene. Der er derfor innstilt på at forslagene oversendes sekretariatet med samme begrunnelse som i forslag 6012.

Vedrørende § 4. Årsmøtet

Forslag nr. 6016 innebærer en tilføyelse i § 4 b) om at "Styret velges for 2 år, dog slik at kontinuiteten i styret beholdes". Sekretariatet tiltrer forslaget.

Vedrørende § 4. Årsmøtet

Forslag nr. 6017 dreier seg om nedkorting av tidsfrister for å levere forslag som skal behandles på årsmøtet. Sekretariatet innstiller på at forslaget ikke tiltres, da dagens tidsfrister er nødvendige for å sikre grundig behandling av forslagene.

Vedrørende § 4. Årsmøtet

Forslag nr. 6019 går på årsmøtets sammensetting. Det må sees i sammenheng med forslag 6012, og innstillingen er: Oversendes Sekretariatet.

Vedrørende § 4. Årsmøtet

Forslag nr. 6020 innebærer en ren flytting av tekst og er en redaksjonell forbedring. Sekretariatets innstilling er at forslaget tiltres

Vedrørende § 6. Styret

Forslagene nr. 6021 og 6022 dreier seg om valg av styremedlemmer og må ses i sammenheng med forslag 6012. Sekretariatet innstiller derfor på at forslagene oversendes sekretariatet.

Vedrørende § 6. Styret

Forslag nr. 6023 innebærer en tilføyelse av ordet «etnisk» i paragrafens siste setning. Altså at man ved valg av styre skal, så langt råd er, ta hensyn til så vel etnisk som kjønnsmessig og geografisk fordeling. Sekretariatet tiltrer forslaget.

Vedrørende § 7. Styrets gjøremål

Forslag nr. 6024 gjør bestemmelsen om styrets ansvar for å opprette ungdomsutvalg, mer forpliktende. Og Sekretariatets innstilling er at forslaget tiltres.

Vedrørende § 7. Styrets gjøremål

Forslag nr. 6025 pålegger styret en aktivitetsplikt for å bidra til at kongressens vedtatte handlingsprogram gjennomføres. Sekretariatet innstiller på at forslaget oversendes Sekretariatet med samme begrunnelse som for innstillingen i forslag 6012

Vedrørende § 9. Kontingent

Forslagene nr. 6026, 6027, 6028, 6029, 6031, og 6032 dreier seg alle om kontingent. Sekretariatet innstiller på at forslagene oversendes Sekretariatet med samme begrunnelse som for innstillingen i forslag 6012.

Vedrørende § 9. Kontingent

Forslag nr. 6030 dreier seg om å endre hyppighet for betaling av kontingent. Fra å betale minst en gang pr. kvartal til minst en gang årlig. Sekretariatet tiltrer forslaget (som for øvrig er i samsvar med dagens praksis.)

Vedrørende § 10. Tillitsvalgte, ansatte i tillitsvern og funksjonærer i lokalorganisasjonen

Forslag nr. 6033 vil endre ordet "lover" til "vedtekter" i § 10 a) Dette er en redaksjonell endring som tiltres av Sekretariatet.

Vedrørende § 10. Tillitsvalgte, ansatte i tillitsvern og funksjonærer i lokalorganisasjonen

Forslag nr. 6034 dreier seg delvis om det samme som forslag 6033, men deler av forslaget fjerner plikten til å rette seg etter LOs beslutninger. Denne delen av forslaget tiltres ikke!
Resten av forslaget er ivaretatt i forslag 6033.

Vedrørende § 10. Tillitsvalgte, ansatte i tillitsvern og funksjonærer i lokalorganisasjonen

Forslag nr. 6035 bidrar til ryddighet i teksten, slik at det ikke gis inntrykk av at instruks for de tillitsvalgte skal utarbeides av styret og årsmøtebehandles.
Sekretariatet er tilhenger av ryddighet :-) og tiltrer forslaget.

*****

Med dette tar jeg opp Sekretariatets forslag til endring av vedtekter, og innkomne forslag til dagsordens punkt 6. LOs vedtekter og vedtektene for LOs lokalorganisasjoner til behandling.

Tusen takk for oppmerksomheten!

Dirigenten takket for innledningen og sa at hun ville sette strek med de inntegnede talere, men hun forsikret seg først om at alle som ville ha ordet, hadde tegnet seg til dette punktet. Det var 16 inntegnede talere. Hun forsikret seg videre om at alle forslag som skulle fremmes, var sendt inn. Det var de. Dirigenten foreslo strek satt med de inntegnede talere og dette ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten mente at hvis man satte ned taletiden fra sju til fem minutter, ville alle få rikelig tid til å fremføre sine innlegg. Nedsatt taletid ble enstemmig vedtatt.

Debatten

Svein Erik Veie fra Nord-Trøndelag hadde sett nærmere på vedtektene for LO lokalt. Fellesforbundet hadde sendt inn et forslag som nærmest ville nedlegge lokalavdelingene, men dette er vel belyst nærmere her, men flere oppfattet det sånn. I § 6 står det at styrene bør velges av ledere eller nestledere. Selv ville han at yrkesaktive skulle ha forrang foran ikke yrkesaktive. Han var usikker på formuleringene og foreslo derfor at forslaget ble oversendt redaksjonskomiteen.

Clas Haarek Delp takket Ellen for innledningen, og ville fremme forslag 6010. Forslaget er delvis ivaretatt, men noe mangler. Det står om å motta medlemmer, men ikke noe om å overføre medlemmer. Grensetvistutvalget har sagt noe om dette, men det bør stå i vedtektene.

Wenche Jansen Tveitan sa at både Roar og Gerd nevnte i sine innlegg hvor viktig ungdommen er blitt for LO. Den setter sitt preg på organisasjonen. Hennes forslag gikk ut på at LOs sentrale ungdomsutvalg selv velger en representant som tiltrer LOs sekretariat med tale- og forslagsrett i saken som omhandler ungdom. Dette er et helt ufarlig forslag. På denne bakgrunn hadde hun og Tore Leif Gundersen fra LO i Østfold tatt dissens i komiteen.

Venke Marie Heimdal støttet Arne Byrkjeflotts tanker om hvor viktig det lokale LO er. Det kan være drevet dårlig noen steder. Men svaret kan ikke være å legge ned hele lokal-LO. Jeg vil fremme forslag 6038 med tillegg, 6039 med tillegg om kjønnsbalanse og 6040 med tillegg. Det siste gjelder

frister for å sende inn forslag. Det må gjøres unntak for dagsaktuelle saker.

Ola Harald Svenning ville at LOs sentrale ungdomsutvalg skulle konstituere seg selv med leder og nestleder. Før besto dette av en liten klikk. Nå er det 17 forbund som er representert. Det har vært en rivende utvikling i ungdomsarbeidet i LO – også lokalt. Ungdommen bør få være med i sekretariatet og uttale seg i viktige saker.

Ann Ørjebu ville gi sin fulle støtte Ola Harald (Svenning). Ungdomsutvalget bør få konstituere seg selv. Tallet på ungdommer i LO har økt. Vi har god erfaring med ungdommen i IndustriEnergi. Vi har fått frie tøyler. Det er ikke blitt vill vest. Vi har fått full tillit, og det har økt engasjementet. Jeg stiller meg derfor bak Ola Harald sitt forslag.

Christina Bech Jørgensen hadde vært med kort tid – omtrent halvannet år – som vara. Jeg opplever at forbundene snakker sammen. Ungdomsutvalget får til mye. Vi må få være med i de politiske diskusjonene.

Steffen Høiland hadde tre forslag. Først til paragraf 4, første punkt. Det var forslag 6001 om kongressens sammensetning og størrelse. Hele medlemsmassen bør være representert, ungdom, kvinner, grasrota. Hele bredden - basert på demokratiske prosesser. Landsmøtet i Fellesforbundet var i så måte et godt eksempel. Der var det god og bred representasjon. Litt større bredde i LO vil styrke demokratiet.

Så til tidspunktet for kongressen. Høiland ville skyve det frem, slik at det kommer i forkant av de politiske partienes landsmøter. Det handler om påvirkning. Det siste gjaldt forslag 6006, om representantskapets myndighetsområde. Han ville ha inn et nytt pkt. 12 som flytter innstillingsretten til kongressen - fra sekretariatet til representantskapet. Også det betyr en styrking av demokratiet.

Størk Hansen mente forslag 6012 var et nedleggingsforslag. Ellers var han opptatt av at representantskapet skal kunne drøfte dagsaktuelle saker. Han hadde vært med i 12 år, og det var sååå kjedelig. Det må da være mulig å gjøre disse møtene mer interessante og aktuelle. Når vi

blir utfordret av våre fiender, må vi slå tilbake. La oss gjøre sakene mer direkte og levende.

Tre år tilbake hadde han blitt klubbet ned i representantskapet da han tok opp streiken på Jevnaker, hvor man kjempet for en tariffavtale. Jeg ble sjokkert og rystet og er det fortsatt. Vi må gjøre noe med dette slik at vi kan ta utfordringene. Vi må ikke være redd for å ta diskusjonene om hvordan vi skal håndtere sakene våre. Jeg er ikke ute etter å ta noen, i hvert fall ikke jeg. La oss ta utfordringene på strak hand!

Roy Einar Nilsen sa at han sto der uten manus. Han ville støtte Størk Hansen og det han sa i sitt innlegg. Han betraktet representantskapet som et viktig organ som må brukes til sånne ting som dette. Hva er det første folk tenker på i forbindelse med LO? Jo, det er Roar Flåthen og gamle gubber. Han syntes dette var flaut og mente at det ble gjort mye godt ungdomsarbeid i LO. Vi har påvirkningsmuligheter i forbundene, men han syntes også at ungdommene skulle få sin representant i LOs representantskap. Han kommenterte også forslaget om en øvre aldersgrense. Dette synes han var helt feil.

Arne Byrkjeflot sa at mange mente at Fellesforbundets forslag ville bety en nedleggelse, men han skulle ikke gjenta debatten fra dagen før. Forslag 6012 går på at det skal være frivillig å knytte seg til LO lokalt. Det er noe skummelt med dette å ha frivillig kontingent. Det koster en god del å være tilknyttet. Etter Byrkjeflots mening ville forslaget derfor bety nedleggelse. Da kan det være at den vi har ansatt som faglig sekretær, må bli prosjektarbeider.

Da Martin Tranmæl startet sin streikestøtteforening ved Løkken Verk var det vel ikke slik han ønsket at LO skulle bli. Det har vært en lang debatt om denne organiseringen. Og jeg synes den organiseringen vi har, er blitt forbedret de senere årene. Vi deltar aktivt overalt på Selbu, Oppdal og andre steder. Kjernen i saken er at Fellesforbundet har regionstyrer med sine egne vedtekter. Det er tillitsvalgte fra Fellesforbundet i alle fylker. Skal man få slike lokalavdelinger til å fungere, trenger man en ildsjel og en god økonomi. Ikke så mye, men man må ha råd til å jobbe en dag i uka med faglig arbeid. Han var ellers enig i synspunktet at LOs kongress burde komme i forkant av Aps landsmøte, ikke etterpå

Cecilie Søllesvik sa at hun hadde vært til stede i LOs representantskap i forbindelse med et mellomoppgjør. Det hadde vært innkalt 99 representanter. Roar Flåthen innledet, og det var ellers to på talerstolen. Seansen hadde vart en time, og dette var vel en av de dyreste timene i LOs historie. Jeg er enig i at vi må bruke møter til mer matnyttige ting.

Jeg risikerer vel nå å bli veggpryd på dagens fest, men jeg vil likevel komme med et forslag om en ny paragraf om valgbarhet. Han Arve Bakke har jo sagt at det som ikke står på papir, det eksisterer ikke. Hun ville at de yrkesaktive skulle gå foran andre medlemmer i de lokale avdelingene. Hun ønsket også at dette skulle gjennomføres med øyeblikkelig virkning.

Jan Clifford Godfrey sa at han i forhold til LO fortsatt følte seg ung. Han støttet Ola Harald sitt forslag. Det foreligger en rapport om LOs ungdomsarbeid. Ungdom vil bli hørt. Men da må de også inkluderes. Rettigheter i organisasjonen er viktige. Talerett er ikke nok. Vi kan i hvert fall brukes til å hjelpe de eldre med duppeditter, ipader mv.

Viggo Andresen viste til forslag 6032 og gikk inn for halv LO-kontingent for dem som hadde under 50%-stilling. Da ville man få en mer rettferdig kontingentordning. I dag betaler HK full kontingent til LO, sa han og viste også til forslag 5000. Dette gjelder en stor og voksende gruppe voksne, dessverre.

Bjørn Sigurd Svingen støttet Cecilies forslag. Han var selv leder i LOs ungdomsutvalg og satt som vara i representantskapet. Han hadde samarbeidet godt med forbundssekretær Kristian Tangen i ungdomsarbeidet. Nå skal Tangen bli en myk mann og flytte fra Folkets Hus i Oslo til Folkets Hus i Sør-Trøndelag. Det er viktig at vi får inn en forbundssekretær som har erfaring fra ungdomsarbeid. Dette må valgkomiteen vurdere, sa Svingen.

Ingunn Marie Eilertsen ba om å få trukket sitt forslag 9700. Etter forretningsordenen er dette ikke tillatt etter at strek var satt. Derfor ble denne anmodningen avvist.

Dirigenten sa at hun ville behandle de forslagene som kongressen kan godkjenne eller ikke godkjenne.

De øvrige skulle sendes til redaksjonskomiteen eller sekretariatet. Behandlingsmåten ble tatt til etterretning.

Nå bevilget dirigenten alle en halv times pause. Møtet hevet kl. 10.00

Klokken 10.36 ble møtet satt igjen.

Dirigent Sture Arntzen opplyste at det ikke kalles inn vara for folk i permisjon. Det er å anse som midlertidig fravær.

Dagsordens pkt 9 - Hovedavtalen

Kristian Tangens innledning

Behandlingen av Hovedavtalen kunne ta til, med innledning av LO-sekretær Kristian Tangen. Han slo fast at Hovedavtalen er den viktigste byggesteinen i norsk arbeidsliv. Det var et tidsskille da den første Hovedavtalen ble inngått i 1935. Arbeidslivets grunnlov – som den også kalles – innvarslet en ny tid med nye måter å løse konflikter på mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

Da Hovedavtalen i 2012 var 75 år, ble det feiret med et stort seminar og utgivelse av boken "Avtalt spill".

I privat sektor er det LO som forhandler med NHO, i offentlig sektor er det LO stat og LO kommune som håndterer forhandlingene. Blir det tister, ender de i Arbeidsretten.

Tangen nevnte noen saker det hadde vært strid om. Frisørene gikk til sak om en tvist som egentlig gjaldt minstelønnsatser. Det endte med seier til frisørene.

Så hadde vi saken om Monica Opke, som ble avskjediget. Norsk Transportarbeiderforbund tok saken til retten, og de vant. Det var en

viktig seier for Monica, men en enda viktigere prinsippseier fordi dommen gir et vern om tillitsvalgte.

I april i år hadde vi en sak om retten til sympatistreiker. Den ga også medhold til oss.

Endelig nevnte han dommen i Høyesterett – om verftsindustrien – og som egentlig gjaldt prinsippet om allmengjøring av tariffavtaler. Den saken vant staten og LO over verftene og NHO. Så vi kan si at i alle disse sakene har dommene gått vår vei.

For øvrig hører vi om mer toppstyring i bedriftene og om mer lukkede prosesser - om bedrifter som ikke tar innover seg at de tillitsvalgte skal involveres. Det går ut over bedriftsdemokratiet, og det er bekymringsfullt.

På den annen side – vi spurte 2300 tillitsvalgte om de syntes samarbeidsklimaet i bedriften deres var blitt bedre eller dårligere de siste to årene, eller om det var som før. Svarene viste at 59 prosent mente klimaet var som før, 25 prosent mente det var blitt bedre, mens bare 13 prosent svarte dårligere. Det tyder på at bedriftsdemokratiet står sterkt.

Arbeidet med Hovedavtalen er de små skrittets vei. For vi vil ha ting bedre. Men vi må huske på at vi har en motpart som ønsker å svekke arbeidstakernes rettigheter. De stiller ofte uakseptable krav.

For oss i LO er det viktig at Hovedavtalen fanger opp utviklingen og den nye virkeligheten, med kjeder, konsern og franchise.

NHO ønsker å svekke sentrale bestemmelser i Hovedavtalen. De ser at sympatistreiker blir mer brukt. Det vil NHO ta tak i. Vi konstaterer også at det tidvis kan være vanskelig å være tillitsvalgt, i møte med reaksjonære arbeidsgivere.

Alle forslagene som er kommet inn, blir som vanlig oversendt sekretariatet, så blir de ivaretatt ved neste revisjon.

Organisasjonsformer og tariffpolitisk styrke Tor-Arne Solbakkens innledning

Neste innleder var nestleder Tor-Arne Solbakken, som skulle snakke om grensetvister, kampkraft og tariffpolitisk styrke:

Sekretariatet vedtok i januar 2011 å sette ned en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å:

Gå gjennom de utfordringer LO og forbundene står overfor i arbeids- og næringsliv, og komme fram til best mulig måter å tilpasse organisasjonsformene på, og dermed bidra til LOs tariffpolitiske styrke. Dette inkluderer å være i beredskap for mulige grensesaker dukker opp, hvordan man hensiktsmessig og fortrinnsvis gjennomfører løsning av grensetvister på forbundsnivå, og eventuelt deretter på sentralt nivå, og eventuelt nye metoder og rutiner for å håndtere slike tvister. Målet må være å få ned omfanget av tvister, uten at det går ut over LOs og forbundenes tariffpolitiske styrke.

VURDERE ORGANISASJONSKOMITEENS MANDAT OG ARBEIDSFORM.

Arbeidsgruppa skulle også behandle forslagene vedrørende vertikale avtaler som ble oversendt fra kongressen i 2009.

Innstillingen fra arbeidsgruppa har dere fått i kongressdokumentene, og den står for arbeidsgruppas regning. Men jeg tør si at den er meget nyttig og lesverdig, både i forhold til historie og tariffpolitikk.

Arbeidet endte opp i en anbefaling i 17 punkter, som Sekretariatet sluttet seg til, og som er innstillingen i denne saken.

Den første delen omhandler LOs organer og rutiner for håndtering av grensetvister.

Sekretariatet innstiller på at Organisasjonskomiteens mandat videreføres i sin nåværende form. Det ble jo endret på forrige kongress, og et utvidet møte i organisasjonskomiteen på Sørmarka, der de aller fleste forbund deltok, ønsket ingen ytterligere endringer.

Det er også enighet om at LO skal tilstrebe en raskest mulig saksbehandling innenfor rammen av en forsvarlig saksopplysning. Mange slike saker er sterkt preget av følelser, og det er ønskelig med raske avgjørelser. Det må imidlertid ikke gå på bekostning av arbeidet med å finne minnelig ordninger.

Man kan få inntrykk av at LO har mange krangler om organisasjonsområder, men det er ikke sant når man ser på hvor mange tariffavtaler som blir behandlet i løpet av et år. LO behandler ca. 800 søknader om opprettelse av tariffavtaler hvert år. I sekretariatet blir ca. 25 utsatt for nærmere undersøkelse og bare 2-3 saker hvert år havner til behandling i Organisasjonskomiteen. Men de få sakene som behandles, er ofte vanskelige og kompliserte. Derfor får sakene mye oppmerksomhet.

Grenseavtaler er et viktig virkemiddel i LOs arbeid for å unngå grensekonflikter, og forbundene oppmuntres til å inngå slike avtaler i de tilfellene der dette vurderes som hensiktsmessig.

Når det gjelder saksbehandling og rutiner ved utsatt søknad til Sekretariatet om ny tariffavtale, foreslås det noen innstramminger. Også dette for å få raske, men likevel gode avklaringer. Det forbund som stopper en blankett 2, dvs. søknad om å få opprette en tariffavtale, skal umiddelbart etter sekretariatets møte ta kontakt med det forbund som har fremmet avtalekravet, med sikte på å avklare kravet. Det er også lagt inn forslag til tidsfrister for den videre oppfølgingen av saken, både for forbundene og LO.

Sekretariatet innstiller videre på at Kongressen ber LO vurdere om det er hensiktsmessig å utvide dagens praksis med å kreve Hovedavtalen med bilag og Fellesbestemmelsene gjort gjeldende, også når avtalekravet oversendes organisasjonskomiteen på grunn av uenighet mellom forbundene.

En slik praksis vil jo også kreve enighet med arbeidsgiverne, i første rekke NHO.

TARIFFPOLITISK STYRKE

Det viktigste hensynet for arbeidsgruppa var knyttet til LOs og forbundenes tariffpolitiske styrke. I forkant av arbeidet var det mye fokus på vertikale tariffavtaler, og de tre forslagene fra forrige kongress omhandlet også dette tema.

Sekretariatet har sluttet seg til det minste felles multiplum fra arbeidsgruppa og foreslår at "LO tar opp med NHO muligheten for å etablere noen prøveordninger knyttet til enkeltbedrifter der man etablerer en felles forhandlingsorganisasjon som forhandler lønn, arbeidstid og andre forhold av felles interesse."

Det er selvfølgelig ingen vertikal tariffavtale, men et felles minste multiplum. Det har også vært vedtatt tidligere, men denne gangen må man sørge for å følge det opp.

Et spørsmål som stadig kommer opp er spørsmålet om flere forbund som part i tariffavtalene. Det er også konkrete forslag til kongressen på dette området.

Tariffavtaler med flere forbund som part på LO-siden, forutsetter imidlertid enighet mellom berørte forbund, og at forbundene kommer fram til prosedyrer som gjør det mulig å forvalte avtaleverket i fellesskap. Det var Kongressen i 1957 som fastsatte LOs organisasjonsplan, siden fikk vi Bodø-vedtaket i 1998 om organisasjonsområder ved omstillinger i offentlig sektor. Endringer har vært, og må være, basert på enighet mellom de berørte forbund. Det er ikke Kongressen som har mandat til å gjøre slike endringer.

Forbundenes eierforhold til tariffavtalene, og betydningen av grenselinjene de trekker opp, understrekes også av at alle endringer i avtalenes omfangsbestemmelser må godkjennes i Sekretariatet før de fremmes overfor arbeidsgiver. Og det kan jeg love dere, her passer forbundene på som smeder, og finleser enhver formulering.

Tariffavtaler med flere forbund som part finnes i dag, men den helt klare hovedregelen er at det er ett forbund som "eier" tariffavtalen. Ønskene om flere parter i avtalene aktualiseres av at grenselinjene mellom privat

og offentlig sektor blir mer og mer flytende. Flere forbund som parter i avtalen vil for eksempel være en forutsetning for profesjonsforbundenes mulighet til å organisere sine grupper i privatsektor. I første rekke vil dette gjelde FO, kanskje også SL og MfO.

Den viktigste oppgaven i forhold til vår tariffpolitiske styrke er nok å motvirke tariffhopping gjennom harmonisering av tariffavtalenes bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår. Herunder også pensjonsnivå.

Vi har sett flere grelle eksempler på at arbeidsgiverne shopper foreningstilhørighet ut fra hvilken organisasjon som kan tilby den billigste og dårligste tariffavtalen. Nå er det NHO Service og dette "prosjektet NHO Handel" som er det mest grisete på den arenaen. Det er særlig overfor bedriftene i Virke som har pensjon i tariffavtalen, at markedsføringen av "avtale uten pensjon" er aggressiv. Men også NHO Handel reklamerer med at de har billigere avtale, enn den HK har brukt kampkraften sin på å bygge opp med Virke.

Fagforbundets streik i fjor var jo nettopp et svar på den tariffdumpingen som foregår. Nå er vi i mekling med Samfo, av alle, fordi de ikke aksepterer samme lønnssetninger som Virke har i sin avtale.

For at dere ikke skal tro at Virke er noen hvit ridder i denne sammenheng, minner jeg om at de har vervet medlemmer på lovnader både om å få billigere avtale på hotell og restaurant, og å knuse NTLs avtale med studentsamskipnadene. Begge deler klarte LO å forhindre.

Det er ingen enkel oppgave, men vårt svar må altså være harmonisering av tariffavtalene, og det må også gjelde pensjon. Da må pensjon avtales, men det tar vi i handlingsprogrammet.

Hvis kongressen slutter seg til innstillingen, vil LO i samarbeid med LO Stat ta initiativet til å sammenfatte og evaluere erfaringene med forhandlings- og avtalemодellen i Spekter, og den innvirkning dette eventuelt har på LOs tariffpolitiske styrke. Det er ingen tvil om at Spekters medlemsverving langt inn i privat sektor, gir oss noen utfordringer. Det er å håpe at den nye sjefen, Anne-Kari Bratten holder seg til de bedriftene som hører hjemme i Spekter. Da blir det forholdet mye enklere.

Sekretariatet innstiller også på at LO-kongressen anbefaler at LO Kommune og LO Stat evaluerer forhandlingsordningene i offentlig sektor med henblikk på å øke den tariffpolitiske styrken. Vil vi være tjent med en felles offentlig arbeidsgiverforening? Får vi maksimalt ut av vår felles kampkraft når offentlig sektor er delt på tre-fire avtaleområder? Ja, det er det delte meninger om, men de som har skoen på, bør sammen finne ut om den trykker, og eventuelt hvor.

Til slutt innstilles det på at Sekretariatet nedsetter et utvalg for å gjennomgå organisasjonsområdet «frivillige organisasjoner». Utvalget skal beskrive området med utgangspunkt i eksisterende organisasjonsgrensener og praksis. Det er et broket område, med flere forbund, arbeidsgiverorganisasjoner og tariffavtaler inne, og en slik gjennomgang er etterlyst, blant annet fra HK.

Med dette legger jeg fram Sekretariatets innstilling, slik den framkommer i forslag 9800.

Takk for oppmerksomheten!

Dirigenten opplyste at det var 12 inntegnede talere til dette punkt på dagsorden. Dert var vedtatt tidligere at det skulle settes strek under innledningen. Hun forsikret seg om at alle forslag var med før hun satte strek med de inntegnede talere. Hun foreslo også fem minutters taletid og dette ble godkjent.

Debatt og votering

Kjersti Barsok takket for to gode innledninger. Kapitalistene og bedriftslederne utnytter nå krisen i Europa til å gå til angrep på fagbevegelsen. Vi opplever både i Norge og i Europa at de er blitt mer aggressive i sine angrep på Hovedavtalens bestemmelser. Dette gjelder både i privat og offentlig sektor. Vi har gående to streiker som nettopp gjelder retten til en tariffavtale. Vi har ikke råd til å tape denne kampen. For 28 av arbeidstakerne er det jungelens lov som gjelder. Mange er i små stillinger. Vi opplever økt arbeidsinnvandring.

Vi ser at serviceproletariatet vokser. Det er f. eks. få velfungerende foreninger i varehandelen. Samtidig ser vi at Oslo skal vokse med flere hundre tusen i årene fremover. Det er fare for at flere blir utsatt for sosial dumping.

Dette kan gi forverrede arbeidsvilkår i Norge. Verdens sterkeste fagbevegelse har ikke stanset denne utviklingen ennå. Det er vårt felles ansvar å bidra til at flere får gode tariffavtaler. Hun slo fast at etter en innsigelsesfrist på en måned, måtte tariffavtalen betraktes som gyldig. Det er også viktig med en bestemmelse om at man ikke kan si opp fast ansatte hvis man opererer med innleid arbeidskraft. Og samtidig må det kreves at uorganiserte blir permittert ved streiker. Husk at uten organisasjonsarbeidet er vi ikke lenger en fagbevegelse.

Jostein Kleiven fra NTL sa at mange av de nye kapteinene som nå ansettes i offentlig sektor, var flasket opp med amerikansk bedriftsideologi fra BI. De ble ansatt uten å kjenne til samarbeidsavtaler og tariffavtaler. Selv hadde han kurset noen nye sjefer på disse områdene, og det var dessverre et nybegynnerkurs. Det var en personalsjef av den gamle skolen som hadde engasjert ham. Bare de nye lederne leverer økonomiske resultater, blir alle fornøyd. Det er dette de lærer i utdanningen. Stjerneskuddene fra BI slukner fort når de møter virkeligheten. De tror de kan styre etter stjernene, men det de trenger er et skikkelig kartverk.

Harry Monsen viste til forslag 9712 om sanksjonsrettigheter. Når lokale parter forhandlet, skjedde dette med fredsplikt. Da ble det sjelden reelle forhandlinger. Våre forhandlingsutvalg blir sittende i en svak situasjon overfor motparten. Og ved brudd er det siste bud fra arbeidsgiverne som blir grunnlaget. Vi burde sikre bedre balanse ved at det gis sanksjonsmuligheter. LO og forbundene bør sette ned et utvalg som kan se på dette, bl.a. vurdere et forslag om redusert tempo på arbeidsplassen, sa Monsen.

Bente Seljebakken sa at hennes innlegg gjaldt forslag nummer 9713 og 9714, fortrinnsrett ved omplassering.

FLT ønsker at LO ser på mulighetene for å utvide fortrinnsretsreglene i Hovedavtalens § 10-4 til også å gjelde intern fortrinnsrett.

Det viktigste formålet bak bestemmelsen om fortrinnsrett ved innskrenkninger, er å hindre at arbeidsgiver bruker kortvarige driftsinnskrenkninger for å fjerne arbeidstakeres stillinger.

Et vilkår for å kunne påberope seg denne fortrinnsretten er i dag at arbeidstakeren er sagt opp fra virksomheten. Arbeidstakere som ikke sies opp fra virksomheten, men som mottar en endrings- eller plassoppsigelse, vil kunne påberope seg denne fortrinnsretten når stillingene utlyses ved en senere anledning.

Virksomheten kan på denne måten, reelt sett, omgå stillingsvernreglene ved å begrunne plassoppsigelsen i driftsinnskrenkninger. FLT ser at dette skjer for arbeidsledere og funksjonærer, som på denne måten mister sine arbeidsoppgaver og arbeidsvilkår. Dersom slike endringer begrunnes i driftsinnskrenkninger, vil det være vanskelig for arbeidstakerne å forfølge sine rettigheter, da domstolen sjelden vurderer virksomhetens behov for innskrenkninger eller omorganisering.

FLT mener i den forbindelse at formålet bak bestemmelsen i Hovedavtalens § 10-4 er best ivaretatt dersom den utvides til også å gjelde for tilfeller hvor arbeidstaker fortsetter i en annen stilling i virksomheten. Dette gjelder både ved endrings- og plassoppsigelser. Forslaget tar altså ikke fra arbeidsgiver muligheten for oppsigelser, men hindrer at de omgår regelverket.

Bente Klausen viste til forslagene 9713 og 9714. Hun var også opptatt av bestemmelsen i Hovedavtalens § 10-4 om fortrinnsrett ved innskrenkninger. Et vilkår er at arbeidstaker er sagt opp.

Det foreslås at vi skal se på muligheten for å utvide fortrinnsretten utover dagens frist på 12 måneder. Slik regelen er i dag, vil arbeidstakere som blir sagt opp, ha fortrinnsrett i ett år etter at bedriften gjennomfører innskrenkninger. Hvis stillingen blir utlyst igjen etter denne perioden, vil arbeidstakerne ikke lenger ha fortrinnsrett.

Ofte vil det være usikkert hvor mange arbeidstakere det er behov for å si opp under slike innskrenkninger. Dette vil først være synlig en viss tid etter at innskrenkningene er foretatt. Ofte vil dette ta lenger tid enn ett år. FLT ser det som naturlig at ansatte som blir sagt opp på grunn av nedbemanning, skal ha fortrinnsrett, også i de tilfeller hvor det tar noe lenger tid enn ett år før det igjen er behov for slike stillinger. Utvidet tidspunkt for reglene om fortrinnsrett vil etter FLT's synspunkt være nødvendig for at arbeidstakere reelt skal ha denne rettigheten ved innskrenkninger og nedbemanningsprosesser. FLT vil i den forbindelse foreslå at LO ser på mulighetene for på utvide perioden hvor fortrinnsrett kan påberopes utover dagens regel på 12 måneder.

Bjørn Mietinen sa at han hadde vært med i en arbeidsgruppe som hadde sett på grensetvistene i LO. Grensetvistene mellom LO-forbundene hadde skapt mye ondt blod. Dette var likevel en viktig diskusjon. Vi må forsøke å begrense tvistene. Tvistene skader forbundene og LO. Det kan i verste fall føre til at de som vil organiseres, går til andre organisasjoner. Desto flere som hører hjemme under en tariffavtale, desto mer makt har de. Det har vært diskutert om man skulle organisere vertikalt eller gjennom landsdekkende avtaler.

Han foretrakk landsomfattende bransjeavtaler i stedet for avtaler på den enkelte arbeidsplass. Han kunne også vise til en god lønnsutvikling for de som omfattes av landsomfattende bransjeavtaler. Vi kan nå begrave myten om at det er de i kassa på Rimi som tjener minst. Til slutt ba han om støtte til de to pågående streikene for tariffavtalerett. Vi skal vinne denne kampen.

Dag Agledal sa at hvis man spurte de tillitsvalgte hva de trenger aller best for å gjøre en bedre jobb, så vet ikke jeg hva de ville de svart. På tvers av forbund. Men kanskje «tid». Jeg tror de ville ha sagt tid - tid til å gjøre nødvendig fagforeningsarbeid. Tid til å informere medlemmer om viktige ting, tid til å delta på kurs og konferanser. Tid til å delta i det lærende fellesskapet, uten å måtte bruke av ferien.

Enkelte arbeidsgivere gir rutinemessig avslag på permisjonssøknader. Det er viktige funksjoner vi fyller. Skolering er verdifull bruk av tid. Bare rett og rimelig at dette er betalt arbeidstid også for oss.

Ole Roger Berg var opptatt av Fagforbundets forslag 9700. Siden 2007 har det vært en veldig omstilling. Det har vært privatisering, oppkjøp, fusjoner og anbud. Jeg har vært gjennom hele smørja. Jeg har vært kjøpt og solgt og anbudsutsatt. Vi skal ha avtaler med to parter, NHO og Speker, og tre LO-forbund er involvert i forhandlingene samtidig. Arbeidsgiverne utnytter dette og skaper store problem. Vi er blitt svekka, fordi vi krangler internt i LO. Fellesforbundet kjemper for retten til å ta vare på våre medlemmer. Gå mot sekretariatets innstilling, stem for vårt forslag!

Tone Faugli hadde vært spent på grensetvistutvalgets innstilling, og Fellesforbundet var fornøyd med mye av det som står der. Vi skal samarbeide og behandle hverandre med respekt. Men dette må bli mer enn fine ord. Vi er inne i en trend med økende tariffshopping. Vi kan miste medlemmer og forhandlingskraft. Derfor avsluttet hun innlegget med et fengende dikt av høvdingen fra Ulvik, Olav H. Hauge: «Elvene møtest», som slutter slik: "Turrsodd skal ingen vasse oss no".

Lars Christian Nilsen ville snakke om tariffpolitisk styrke og grensetvist-problematikk. Forslag 2009 er et forslag om vertikalisering. Arbeidsgruppen har gjort en god jobb. LO kan ta opp med NHO å sette i gang prøveordninger. Men lokal enighet er en forutsetning. Felles lokal avtale er bra. Lokalt samarbeid er bra. FLT har erfart at når vi samarbeider tett, gir det gode resultater.

Arne Byrkjeflot ville støtte forslag 9700. En utrolig bra avtale. Beste prøveavtale. Så mente han at Hovedavtalen måtte bringes inn i et hovedoppgjør for å få ryddet opp i mange ting, blant annet franchise.

Så til pensjon. Med blåblå regjering blir det privatisering. Da må vi benytte oss av ILO-94 som gir oss rett til kollektive forhandlinger – når den er innført konkret. Da kan vi bruke vår makt i kommunestyrene, gjennom Lov om offentlig anskaffelse.

ILO-94 må tas mer aktivt i bruk. Da får den forrang. Ellers viste han til uføre Heidi Larsen i Trondheim, som ifølge forslaget om at bare yrkesaktive skal kunne være tillitsvalgt, ikke ville kunne hatt sitt verv. Slik må vi ikke stille oss, sa Byrkjeflot.

Lene-Britt Johannessen ville mane til samarbeid, til beste for dem vi ønsker å ha som LO-medlemmer. Men på enkelte områder sliter vi med en organisasjonsstruktur tilpasset forholdene i 1956. Da var det mye verksted. Nå er det mer barnehager. Der er Fagforbundet gode, men de har ikke organisasjonsretten. Så velger mange bort LO til fordel for andre organisasjoner. Vi trenger medlemmer, de trenger oss. Samarbeid må til.

Roger Hansen takket for gode redegjørelser, og nevnte forslag 9704 om arbeid for tillitsvalgte. For eksempel i grossistledet - etablerte bedrifter har avleggere mange steder i landet. Lange reiseavstander. Tillitsvalgte måtte ut på lange turer, og bedriftene vil ikke betale. Dette må vi sikre gjennom Hovedavtalen.

Rutebilavtalen har vært diskutert i mange år. Grundig behandlet i sekretariatet. Så prøver de likevel en runde til. Når skal det være slutt? Når skal man godta de vedtak som er gjort? Det er bare å overføre medlemmene til et annet forbund, så er saken løst. Fagforbundet kan overføre til Transportarbeiderforbundet. La oss gå for sekretariatets forslag.

Stein Gulbrandsen sa at LO hadde vært imot anbudsordningen siden den ble innført i 2001. Med privatisering kom dårligere pensjon. Dårligere tariffavtaler. Anbudene tok knekken på de gode avtalene.

Men – vi har klart å stoppe lønnsdumpinga, og vi har fått den beste innskuddsbaserte pensjonsordningen. Vi er også sikret mot å bli oppsagt.

Likevel blir arbeidstakerne herja med, og det går på de generelle arbeidsvilkårene. Mange flykter. Hvorfor klarer ikke en mektig organisasjon som LO å gjøre noe med denne anbudspraksisen? Den politiske kampen for å finne bedre løsninger, får vi ingen støtte til.

Solbakkens oppsummering

Nestleder Tor-Arne Solbakken fikk ordet til oppsummering. Han mente mye har skjedd med LO siden 1957. Men, la han til, det er et faktum at vi ikke er optimalt organisert.

Han pekte på grenseavtalen mellom forbunda. Det er en ordning i NHO og en i Spekter, fordi de har ulik bakgrunn. Men de kan dele avtaler også i NHO-systemet. I Bergen har vi fått det til på Bybanen, der LO-forbundene blir part i avtalen. Arbeidsgiverne er med. Flere forbund som part i en slik avtale, kan styrke vår tariffkraft.

Han mente ellers at grensetvister ikke hørte hjemme på kongressen. Men han forsto at mange var utålmodige, og medga at dette hadde gått jæ.... seint.

Forslag 1415 ble enstemmig oversendt sekretariatet.

Forslagsnr: 1415

Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Tariffhopping

Hovedavtalen må endres slik at Berørte medlemmer gis gjennom sin klubb, fagforening eller forbund anledning til å benytte kampmidler som gå sakte aksjon og streik for å kunne kjempe for å videreføre opparbeidede Lønns og arbeidsvilkår, herunder pensjon.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Atea streik

Deretter brakte Roar Flåthen inn sju streikende arbeidere fra Atea på scenen, til stående applaus fra salen. - Applausen, sa Flåthen, er et uttrykk for den støtte og sympati vi kjenner for dere.

Svein Åge Samuelsen, en av de streikende, fikk ordet og sa det kjentes godt å være her. Saken hadde pågått siden september 2011. Det hadde vært en lang og tøff prosess, og uten stor støtte hadde de aldri holdt ut. Det vi kjemper for er kollektive forhandlinger og bedriftsdemokrati. Dette gjelder ikke bare oss, men hele bransjen. Vi er ved godt mot, og det hjelper når fremmede ringer og spør nå de skal gå streikevakt.

Inge Steen – også en av de streikende – opplyste at det aktuelle selskapet er styrt fra Sveits. Det var 13 ansatte. De hadde ingen innflytelse.

Gjennom HK hadde de krevd tariffavtale, og endte i mekling med ledere uten fullmakt til å inngå avtale. Til sist var streik eneste utvei.

De utfordrer den norske modellen. Dette viser behovet for en sterk norsk fagbevegelse. Våre krav er ikke urimelige. Vi ber om LO-kongressens støtte.

En stående og klappende kongress viste at det fikk de.

Ettermiddagsmøtet mandag 6. mai

Ettermiddagsmøtet ble satt kl. 15.00 og dirigent Sture Arnzen manet delegatene til å finne sine plasser. Han opplyste at ordlyden i en del forslag ikke hadde samme ordlyd som det Ellen Stensrud presenterte. Han ba derfor om at man oversendte følgende forslag til redaksjonskomiteen:

Forslag 6014, 6015 og 6018.

Det gjaldt videre forslag 6019, 6211, 6221, 6025, 6026, 6027, 6028, 6031 og 6032.

Dette ble enstemmig godkjent.

Podiet ble overlatt til forsanger Trond Henriksen som foreslo den populære og kraftfulle danske arbeidersangen, forfattet av typograf Oskar Hansen: "Ung Flagsang". Salen sang med - stående og med full kraft.

Dagsordens pkt. 10 - Valg

Valgkomiteens innstilling og votering

Lederen av valgkomiteen Hans O. Felix fikk ordet og presenterte valgkomiteens innstilling. Det hadde vært et krevende arbeid og gode saklige diskusjoner. Stor vilje til enstemmighet. Det hadde resultert i enstemmighet på alle punkter. Valgkomiteen mener det er en ledelse som sikrer kontinuitet fremfor et krevende stortingsvalg.

Mange ville ha Tor-Arne Solbakken, men valgkomiteen kom til at Gerd Kristiansen var den rette. Dette ble meldt til Tor-Arne, som viste storhet og satte LO foran seg selv. Dermed ble det enstemmighet.

Under presentasjonen av valgkomiteens innstilling presenterte Felix også de nye foreslåtte kandidatenes bakgrunn, faglig og politisk.

Som ny andre nestleder er innstilt Hans-Christian Gabrielsen fra Fellesforbundet. Han er født i 1967, er gift og har ett barn. Han har fagbrev som prosessoperatør på Tofte Industrier, har vært ungdomstillitsvalgt, nestleder og leder i Tofte og Hurum fagforening og var i en periode også styremedlem i Norske Skog. Han ble ansatt i Fellesforbundet i 1996 og ble 2. nestleder i 2003. I 2011 ble han forbundssekretær. Han har bred industrierfaring, har vært leder av bank- og forsikringskomiteen i LO-favør, og har politisk erfaring fra Røyken Arbeiderparti, som nestleder i Buskerud Ap og fra Aps landsstyre.

Som ny førstesekretær er innstilt Peggy Hessen Følsvik, født 1960. Hun er gift og har to voksne barn. Hun har studert på AOF/Høyskolen og BI. Hun har vært første nestleder i HK siden 2008 og var i perioden 1998-2004 klubbleder i Braathens Funksjonærklubb på heltid.

Peggy har vært styremedlem i FAFO, Norsk Folkehjelp og styrerepresentant i Braathens ASA. I dag er hun nestleder i Nordisk Transportføderasjon.

I tillegg til Kristiansen, Solbakken, Gabrielsen og Hessen Følsvik innstiller valgkomiteen på fire LO-sekretærer:

Terje Olav Olsson er innstilt som første vara til sekretariatet. Han er født i 1958 og bor i Askim. Han ble valgt inn i forbundsstyret i 1994, først i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og deretter i EL & IT-forbundet etter sammenslåingen i 1999. Han satt i forbundsstyret fram til 2001, da landsmøtet ga ham tillit til å bli forbundets nye hovedkasserer. Han er utdannet energimontør med ansettelse i Hafslund Nycomed.

Terje ble klubbtiltitsvalgt allerede i 1981. I årene 1989-2001 satt han i Hafslund Nycomeds styre. Han sitter i Norsk Folkehjelps styre og er aktiv i Ap på hjemstedet, der han i mars ble valgt til nestleder. Hjertesaker er energipolitikk, eierskap, samfunnspolitikk og internasjonale spørsmål.

Trude Tinnlund, Fellesforbundet, er født i 1967 og kommer fra Østfold. Yrkesbakgrunn har hun fra Peterson Emballasje i Sarpsborg, der hun var prosessoperatør fra 1989 til 1999. Da ble hun heltidstillitsvalgt i bedriften. Hun var nestleder og klubbleder fra 2002 til 2007. Siden januar 2008 har hun vært leder og heltidstillitsvalgt i Fellesforbundet, avd. 851 i Østfold.

Trude Tinnlund har hatt en rekke tillitsverv, som medlem av forbundsstyret i Norsk Grafisk Forbund – senere Fellesforbundet – og hun har deltatt i sentrale forhandlinger og meklinger. Hun har tatt LO-skolen og en rekke andre kurs. Hun var konsernstyrerepresentant i Peterson AS fra 2001-2005.

Are Tomasgard, IndustriEnergi, er 45 år og kommer fra Odda. Han bor i dag i Sørumsund. Han har fagbrev i elektrokjemi og praktiserte faget i 12 år som rundskiftarbeider ned Norzink. Han har vært leder av tilsynsutvalget i LO i Hordaland, og fylkestingsrepresentant i samme fylke. Han har hatt en rekke tillitsverv i fagbevegelsen og Arbeiderpartiet. Han har bred organisatorisk og fagligpolitisk kompetanse.

Etter tre år på avveie – i YS – kom han tilbake til Kjemisk forbund i 2005. Etter lokalvalget i 2011 overtok Are Tomasgard som ordfører i Sørumsund kommune, etter å ha oppnådd 40,3 prosent av stemmene.

Renée Rasmussen, MfO, er født i 1968 og utdannet cand.mag. fra Norges Musikkhøyskole. Hun har perm fra jobben i Kongelige marines musikkorps i Horten og er forbundsleder i Musikernes

Fellesorganisasjon (MfO) fra 2009. Hun sitter i styret i LO Stat og er vara til sekretariatet. Innen kulturlivet har hun en rekke styreverv, både nasjonalt og internasjonalt.

Valgkomiteen mener vi har dekket både bredde og kjønnsbalanse både i ledelsen og blant sekretærene. Og vi har tatt de sterke signalene om å finne plass også til én person med høy utdanning.

LOs ledelse

Leder Gerd Kristiansen, Fagforbundet.

Første nestleder Tor-Arne Solbakken

Andre nestleder Hans-Christian Gabrielsen, Fellesforbundet

Førstesekretær Peggy Hessen Følsvik, HK

Disse fire er også faste medlemmer av LOs sekretariat.

Sekretærer og medlemmer til sekretariatet i rekkefølge for de fire første:

Terje Olav Olsson, EL og IT-forbundet

Trude Tinnlund, Fellesforbundet

Are Tomasgard, Industri Energi

Renée Rasmussen, Musikernes Fellesorganisasjon

LOs sekretariat

15 faste medlemmer, de fire første fra LOs ledelse.

5. Erna Hagensen, Norsk Arbeidsmandsforbund

6. Hans O. Felix EL & IT-forbundet

7. Jan Davidsen, Fagforbundet

8. Geir Mosti, Fagforbundet

9. Arve Bakke, Fellesforbundet

10. Anders Skattkjær, Fellesforbundet

11. Trine Lise Sundnes, HK

12. Leif Sande, Industri Energi

13. Jan-Egil Pedersen, NNN

14. John Leirvaag, NTL

15. Tone Rønoldtangen, LO Stat.

Varamedlemmer:

Mimmi Kvisvik, FO

Roger Hansen, NTF

Jonny Simmenes, FLT
Odd Chr. Øverland, Postcom
Kjell Atle Brynborg, NJF
Jacqueline Smith, Norsk Sjømannsforbund
Hans Ole Rian, Musikernes fellesorganisasjon
Egil Andre Aas, Norges Offisersforbund
Anne Finborud, Skolenes Landsforbund.

Kontrollkomiteen

Leder: Kristin Nielsen, HK
Kjell Mjaatvedt, NNN
Kjell Borglund, Norsk Arbeidsmandsforbund
varamedlem: Svein Spilling, Fellesforbundet
varamedlem: Elin Veimo, Fagforbundet
varamedlem: Anita Busch, NTL

Med dette anbefalte Felix valgkomiteens innstilling.

Dirigenten åpnet for en generell debatt om innstillingen, det var bare inntegnet en taler.

Debatt og votering

Cahtrine Ertsås fra Postkom ville komme med en liten hilsen fra ungdommen. Det er en relativt ung mann som nå går ut av LO-ledelsen. Vi tar selvkritikk på at vi for seint kom i gang med å finne en erstatning for den unge mannen. Hun minnet om at det var 150 000 ungdommer i LO, og hun håpet at man ved neste korsvei i 2017 kunne få en ungdom på plass i LOs ledelse.

Innlegget ble etterfulgt av applaus, men en ny taler hadde nå meldt seg, Arne Byrkjeflot.

Arne Byrkjeflot sa at han blandet seg opp i mange ting, men vanligvis ikke i valgene. Han visste hvordan valgene ble avgjort på sin helt egen måte. Han hadde imidlertid hørt rykter om at man hadde solgt konsekvensutredningen for å få på plass en enstemmig innstilling. Han hadde også hørt at noen hadde sagt at kandidaten Ingunn Stang

Johansen ikke var medlem av Ap, og at dette ble brukt mot henne. Det var de spørsmål han ville ha svar på fra valgkomiteen. Kjøpslåing er en ting, men salg av politiske standpunkter er noe annet. Han håpet at valgkomiteens leder kunne avkrefte dette. Har dere foretatt salg av konsekvensutredningen?

Jan Davidsen hadde tegnet seg på talerlisten og takket valgkomiteen for at man hadde kommet frem til en samlet ledelse som kunne finne svar på morgendagens utfordringer. For fire år siden ble det sittende to menn i ledelsen etter at Gerd-Liv Valla hadde trukket seg. Vi måtte avgi Geir Mosti. I 2009 gikk Mosti tilbake til oss, og vi satte vår 1. nestleder inn i LO-ledelsen.

Gerd er en person som har vært med på å bygge et helt nytt forbund, og hun har skaffet LO 50 000 nye medlemmer. Jeg sa allerede for fire år siden at hun ville være en glimrende kandidat til ledervervet i LO. Jeg har sjekket med protokollen (referatet) fra forrige gang, og det stemmer. Det viktigste er imidlertid at dette er den beste løsningen for LO. Vi har ikke foretatt noe salg. Alle våre delegater står fritt. Vi har den respekten for alle delegatene her. Det har ikke engang vært antydninger om det Byrkjeflot snakket om.

Davidsen fikk også applaus.

Valgkomiteens Hans Felix leder fikk ordet til slutt og sa at han var fristet til å si ja til Byrkjeflots andre spørsmål om partibokas betydning ettersom han selv var medlem av Ap. Men faktum er at dette aldri har vært noe tema. Noen kandidater kjente valgkomiteen fra før, noen ikke. Valgkomiteens indre liv er ikke så spennende som Byrkjeflot ville ha det til. Ikke et sekund har man skjelet til partiboka. Vi har lett etter de beste kandidatene, sa Felix.

Valget ble foretatt i tråd med valgkomiteens innstilling – på alle punkter. Valgene ble foretatt på en og en person når det gjaldt hele LO-ledelsen. Alle de 8 fikk langvarig og stående applaus.

Deretter ble medlemmene i sekretariatet valgt – hver enkelt ble valgt med applaus.

Varamedlemmene til sekretariatet ble valgt samlet med applaus. Kontrollkomiteens leder ble valgt for seg, de to øvrige samlet. Samlet valgte man også varamedlemmene til kontrollkomiteen.

Dirigenten ga så ordet til den nyvalgte lederen av LO, Gerd Kristiansen.

LO-lederens 1. takketale

Gerd Kristiansen ble møtt av jubel og tilrop da hun entret talerstolen som nyvalgt leder. - Jeg vil at den nye ledelsen kommer opp på podiet slik at dere kan stå sammen med meg når jeg skal takke, sa LO-lederen. Gerd Kristiansen ville takke på vegne av hele LO-ledelsen. Dette skal bli bra. Vi er et godt team. Takk til Tor-Arne, som satte LO foran seg selv da han fikk vite at jeg ville bli innstilt som leder. Det kaller jeg storsinn, og jeg har utrolig respekt for den avgjørelsen. Men vi har bruk for Tor-Arne i den nye ledelsen. (Applaus)

Den nye lederen ville også takke valgkomiteen for godt arbeid, og særlig for at den hadde kommet frem til en enstemmig innstilling. Det gjorde hele valget så mye enklere. - Vi skal gjøre en god jobb. I morgen får vi marsjordren gjennom LOs nye handlingsprogram.

Møtet tok slutt klokken 15.30. Og morgendagens møtestart ble utsatt til klokken 10.00. Ny applaus.

På kvelden var det kongressfest i samme sal.

LO-kongressen tirsdag 7. mai

LO-kongressen 2013 startet på sin siste møtedag tirsdag kl.10.00. Dirigent Sture Arntzen ba om ro i salen og behandlet noen permisjonssøknader, som alle ble innvilget. Man skulle først starte med bevilgninger.

Men aller først fortalte han hvem som hadde vunnet i Norsk Folkehjelps quiz-konkurranse. Det var: 1. premie Trine Kristoffersen, 2. premie Jørn Helmeisen og 3. premie Halldis Revheim.

Tor-Arne Solbakken fikk ordet til dagsorden og sa at det hadde skjedd en ombytting av innstillingene på to forslag. Innstillingene var omdelt og hadde skapt en opprørt stemning. Dette gjaldt dagsordens pkt. 9. På det første forslaget står det at det skal oversendes sekretariatet. Det var feil. Det skulle til redaksjonskomiteen. Det andre forslaget fra Byrkjeflot var innstilt med oversendelse til redaksjonskomiteen. Det var like galt. Det skulle oversendes sekretariatet.

Dirigenten instruerte hvordan delegatene skulle finne frem dokument 8.4 om bevilgninger, engangsbeløp. Det var å finne på side 33. Han viste til innstillingen:

Kongressbevilgninger 2013-2017

Kongressen bevilger til:
AEF, Arbeidernes rus- og sosialpolitiske forbund kr. 110 000
Norsk Sangerforbund kr. 110 000
Norsk Pensjonistforbund 110 000
Kristne Arbeidere 110 000
Norges Bedriftsidrettsforbund kr. 110 000

Beløpene er pr år i kongressperioden.
I samsvar med innstillingen ble det bevilget 110 000 kroner årlig i kongressperioden til de nevnte organisasjoner.

Kontingenten til solidaritetsfondet Faglig Solidaritet (IFS) fastsettes til kr. 850 000 pr år i kongressperioden

Kongressen bevilger følgende engangsbeløp:

250 000 til Norsk Folkehjelps program for demokrati og menneskerettigheter i utvalgte land i Latin-Amerika.

100 000 til Nei til Atomvåpen.

500 000 til nasjonalt monument over Osvald-sabotørene og de falne ved NSB 1940-45.

100 000 til Amnesty International Norges kamp for menneskerettigheter og faglige rettigheter.

Hans O. Felix bad om ordet og slo fast at Norge har en sterk tradisjon for å hedre sine helter, ikke minst de som stod opp mot nazismen under krigen. Men noen er blitt glemt. Det gjelder blant andre Osvald-gruppen, som ikke var stuereine da, og som ikke er helt stuereine nå. De gjennomførte aksjoner mot tyskerne som ikke var forhåndsgodkjent av London-regjeringen. De var Moskva-tro kommunister. Men de gjorde en heltmodig innsats mot nazismen. En pamflett om dette ligger i foajeen.

Det er også blitt laget en minneplakett om Osvald-gruppen på sentralbanestasjonen. Det er bra, men den står noe bortgjemt til. Nå vil vi ha dette minnesmerket ut og frem i lyset, på utsiden av sentralbanestasjonen. Da skal den også omfatte de jernbanearbeiderne som ofret seg i kampen mot nazismen. Nå er det snakk om å bevilge 500 000 kroner. Men vi trenger 2 millioner for å komme i mål.

Hilsningstaler

Liv Tørres, Norsk Folkehjelp

Dirigenten ga deretter ordet til Liv Tørres, som ville hilse på vegne av Norsk Folkehjelp. Hun minnet om at da Mandela slapp ut av fengselet, og det ble demokratiske valg i Sør-Afrika, så takket de Norge for god hjelp. Det er snart 20 år siden. Vi sto skulder ved skulder med dem i den kampen. Men det var ikke slik at norske politikere kom på dette selv. Det var sånne som dere som presset politikerne til å ta et standpunkt.

Organiser dere eller dø! Norsk Folkehjelp støtter mange prosjekter som går på organisering. Vi støtter 400 bønder i Gaza, som lider under den

israelske blokaden. Gang på gang får de avlingene ødelagt. Vi hjelper dem til å plante nye oliventrær. Men visste dere at det går femti år før et oliventre bærer frukt?

Organiseringen av det palestinske folket vil avgjøre om de får sine rettigheter. Vi skal stå på, og ikke gi oss før israelerne har trukket seg tilbake til grensene fra 1967.

Norsk Folkehjelp driver ikke med ordinær bistand. Gi folk en fisk, og de er mett den dagen. Lær folket å fiske, så kan de brødfø seg selv.

Folkehjelpe er et ektefødt barn av fagbevegelsen. Vi er stolte av det. Fagbevegelsen har bygget oss sterke. Vi har en felles ideologi, og vi har lært av dere. Når palestinerne mister jorda, når Sør-Sudan blir bombet – da må vi være der. Kongressen viser stort engasjement og vedtar mange viktige uttalelser. Så må regjeringen følge opp.

Det er snakk om en dugnad for inkluderende arbeidsliv. Rasismefrie soner. Det er et kraftfullt signal om hvilket arbeidsmiljø dere vil ha.

Vi kan rydde flere miner. Målet er bærekraftige samfunn som kan klare seg selv – uten almisser fra utlandet.

Dere var der for oss etter 22. juli, dere stiller opp med hjelp til Syria. Dere maner til kamp mot atomvåpen. Vi sender tusener ut for å hjelpe folk – med et langsiktig perspektiv. Vi redder folk i fjellet. Vi har også vokst oss store, men vi ønsker stadig tett kontakt med LO. Det var en som sa at det var bedre å gi penger til Folkehjelpe enn å sette dem i banken – det ga bedre avkastning.

Vi er fagbevegelsens humanitære organisasjon. Bena skal være trygt plantet på norsk jord. Men blikket skal være vendt utover. Det har dere. Tusen takk!

Deretter ble Liv Tørres overrakt en sjekk på 100 000 kroner – fra Sparebank 1 – til formålet minefri skolevei.

Jan Davidsen fikk ordet og fortalte om en mann han hadde møtt på Elverum 1. mai – en mann på over nitti år. Han har kanskje ikke så mange år igjen å leve. Det er på høy tid å hedre folk som ham. Han hadde vært med i Osvald-gruppen. Han foreslo at LO bevilget en halv million kroner til en bauta over Osvald-gruppens sabotasjeinnsats under krigen. Så skal vi fra Fagforbundet også bevilge en halv million.

Kongressen svarte med rungede applaus. Det ble enstemmig vedtatt at LO bevilger 500 000 kroner til et nasjonalt monument over Osvald-sabotørene og de falne ved NSB.

Dirigenten oppfordret alle andre forbund og fagforeninger om å følge opp med nye bevilgninger til dette formålet.

Også de andre engangsbeløpene ble enstemmig vedtatt - etter innstillingen.

Dirigenten sa at forslaget fra Mette Henriksen Aas skulle man komme tilbake til.

Trond Henriksen var da klar for en allsang. Han hadde vært klar lenge nok. Neste sang var "Ta hverandre i handa og hold" av Stein Ove Berg.

Redaksjonskomiteen for vedtekter og organisasjon

Arve Bakke overtok som dirigent og sa at man skulle behandle innstillingen fra komiteene når det gjaldt LOs organisasjon og vedtekter. Den nylig valgte LO-leder Gerd Kristiansen skulle presentere innstillingen fra redaksjonskomiteen for organisasjon og vedtekter.

Innledning ved Gerd Kristiansen

Gerd Kristiansen sa innledningsvis at hun nettopp hadde sittet i en intens diskusjon med Roar Flåthen om organisasjonsprogrammet, og hun ville redegjøre litt nærmere om innstillingen, men uten å kommentere alle forslag.

Det hadde vært en engasjert debatt om programmet.

Det var fremmet i alt 36 forslag som ble oversendt redaksjonskomiteen. I tillegg har komiteen selv fremmet 3 egne forslag. Hun kunne ikke ta opp alle forslag ettersom mange av forslagene omhandlet samme tema. Av de saker som hadde vært mest debattert, var forslagene 5009 og 6012 fra Fellesforbundet. Forslagene er reist på nytt her på kongressen. Komiteen har lagt frem ny innstilling 1404 som erstatter forslag 5000 fra sekretariatet.

Vi ser det slik at det er behov for en gjennomgang av LOs organisasjon fra topp til bunn, eller fra bunn til topp om man vil. Noen har oppfattet forslaget fra Fellesforbundet som noe mer gjennomgripende enn dette, at man vil rasere lokalledet. Andre sier at man bare ønsker en kritisk gjennomgang på alle nivåer i organisasjonen. Vi har funnet det formålstjenlig å gå for en gjennomgang og har derfor levert et nytt forslag.

Det kom inn 15 forslag som gjelder LOs lokale organisasjon – både om økonomi og andre rammebetingelser. Vi har valgt å innstille på å oversende forslagene til sekretariatet som bidrag til den omfattende gjennomgang av organisasjonen som skal foretas, jfr. forslag 1404. Det må være en helhetlig gjennomgang med sikte på avklare både mål og ansvar samt de økonomiske konsekvenser av en omlegging.

Gerd Kristiansen tok opp forslagene 1104, 1150, 1216, 1270, 1354, 1372, 1373, 1377, 1379, 1380, 1383, 1385 og 1388 og foreslo på vegne av komiteen at disse ble oversendt sekretariatet for videre vurdering.

Hun kommenterte også forslag 1384 om gratispassasjerer til LOs tariffavtaler. Dette har vært et tema i LO gjennom mange år. Mange er forbannet og ergerlig over at gratispassasjerene oppnår de same fordeler som våre medlemmer. Vi har gjentatte ganger reist spørsmålet i forbindelse med Hovedavtale-forhandlingene, men til ingen nytte. Dette dreier seg om negativ forskjellsbehandling, og dette betraktes i Arbeidsmiljøloven som ulovlig diskriminering. Man har også hensynet å ta til den negative organisasjonsretten, retten til ikke å være organisert. Det er altså en diskusjon som går begge veier. Vi respekterer loverket.

Men vi kan også understreke at vi kan gjennomføre medlemsfordeler som bare LO-medlemmer kan dra nytte av. Det gjelder både utdanningsstipendiene og LO-favør. Disse er eksklusive fordeler som vi har og som må brukes i rekrutteringsarbeidet. Den viktigste og mest eksklusive retten vi har, er dessuten at vi er med på å påvirke lov- og avtaleverket gjennom forhandlinger.

Hun kom også inn på skoleringen av tillitsvalgte og sa at man burde få til en bedre koordinering av dette arbeidet mellom LO, AOF og fagforbundene. Vi har ennå et stykke å gå når det gjelder felles satsing. Forslag 1387 ble avvist. Redaksjonskomiteen hadde i denne forbindelse fremmet et nytt forslag 1419.

Det hadde også vært en diskusjon om ungdommens plass i organisasjonen. LO hadde fått mange flere medlemmer, og det var fremmet et forslag fra 278 Wenche Jansen Tveitan om at det måtte velges en ungdomsrepresentant inn i sekretariatet. Hun sa at det var full enighet om betydningen av et godt ungdomsarbeid. Ungdommen skulle kunne delta med tale- og forslagsrett i saker som angår ungdom. Forslaget var innstilt oversendt sekretariatet, jfr. forslag 1404 og den gjennomgang av organisasjonen som er foreslått. Det sentrale ungdomsrådet er et rådgivende organ for sekretariatet, og lederen utpekes for fire år om gangen.

LOs ungdomsrådgiver er sekretariat for ungdomsarbeidet i LO, og denne ordningen fungerer. Det har skjedd markante forbedringer i ungdomsarbeidet de senere årene. Likevel er det ikke slik at dagens regler er skrevet i stein. Derfor oversendelse. Enkeltforslag som 1326 var det kanskje fjollete å avvise, dette at LO skulle ha som målsetting å nå 1 million medlemmer. Men det er nå en gang slik at det er fagforbundene som fastsetter målsettingen for medlemsutviklingen, ikke LO.

Når det gjaldt forslag 1391 om at Rød Ungdom og Sosialistisk Ungdom skulle med i arbeiderbevegelsens organisasjon sammen med AUF, ble dette kontant avvist av komiteen. AUF har i sine vedtekter slått fast at deres medlemmer skal være fagorganisert.

Hun kommenterte også den del av vedtektene som Ellen Stensrud hadde gått gjennom og sa at hun ville behandle følgende forslag:

Forslagene 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431 og 1433.

Forslagene var gjennomgått av komiteen som foreslo dem oversendt sekretariatet og viste i den forbindelse også til forslag 1404.

Forslagene 1406, 1407, 1408, 1410 og 1412.

Dette gjaldt endringsforslag på retningslinjene for LO-sentrene. Dette skal behandles av sekretariatet. Derfor foreslås også disse forslagene oversendt sekretariatet. Hun ba samtidig om kongressens fullmakt til å gjøre redaksjonelle endringer i organisasjonsprogrammet og vedtektene. Hun takket for en god debatt og håpet at dette ville gi støtet til et forsterket organisasjonsarbeid som kunne gjøre en sterk organisasjon enda sterkere.

Dirigenten opplyste at det var kommet et nytt dokument til kongressen – by special delivery – Regjeringens handlingsplan mot sosial dumping.

Dirigenten sa at man nå rolig og balansert skulle starte behandlingen av de enkelte forslag og innstillinger, men først skulle Asle Reime gjøre rede for mindretallsinnstillingen fra komiteen. Det gjaldt en dissens om ungdomsrepresentasjonen i Sekretariatet.

Asle Reime sa at det var fremmet et forslag fra Wenche Jansen Tveitan om ungdomsrepresentasjon i Sekretariatet i saker som angikk ungdom. Dette er et helt ufarlig forslag som ikke må avvises av kongressen. Ungdom er ikke bare framtida, ungdom er også nåtida. Det handler kun om at ungdommen selv velger en representant som kan være rådgiver for sekretariatet. Tore Leif Gundersen og jeg har derfor tatt dissens i komiteen på denne saken. Vi i Industri og Energi har allerede innført en slik ungdomsrepresentasjon i styrende organer. Vi får stadig flere saker som omhandler ungdom. Nå må også verdens beste LO-ledelse ta ungdommen på alvor og gjennomføre en ungdomsrepresentasjon. Støtt forslaget fra mindretallet! Dette forslaget skader ingen.

Lene Britt Johannessen hadde bedt om ordet, men dirigenten visste ikke til hvilken sak. Hun fikk bare gi et tegn når man kom til forslaget. Han understreket at det nå bare var anledning til å reise forslag, ikke argumentere for dem.

Voteringene

Forslag 1001

Innstillingen: ivaretatt. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1004

Innstillingen: Oversendes sekretariatet. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1004

Innstillingen: Viser til 1404, nytt punkt. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1008

Innstillingen: Ivaretatt. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1140

Innstillingen: Oversendes sekretariatet. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1150

Innstillingen: Nytt forslag 1404. Enstemmig vedtatt

Forslag 1184

Innstillingen: Tiltres ikke. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1214

Innstillingen: Tiltres ikke. Enstemmig vedtatt.

Lene-Britt Johannesen ville gjenreise forslag 1216, som redaksjonskomiteen mente var ivaretatt i forslag 1404.

Forslag 1216

Vedtatt: Tiltres ikke. Vedtatt med overveldende flertall.

Forslag 1218

Vedtatt: Tiltres ikke. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1250

Vedtatt: Oversendes sekretariatet. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1270

Vedtatt: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1291

Vedtatt: Ivaretatt i 1404. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1326

Vedtatt: Tiltres ikke. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1354

Vedtatt: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1362

Vedtatt: Tiltres ikke. Vedtatt mot 5 stemmer.

Forslag 1369

Vedtatt: Tiltres. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1372

Vedtatt: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1373

Vedtatt: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1376

Vedtatt: Tiltres ikke. Vedtatt mot 1 stemme.

Forslag 1377

Vedtatt: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1379

Vedtatt: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1380

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1381

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1383

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1384

Vedtak: Tiltres ikke. Vedtatt mot 2 stemmer.

Forslag 1385

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1386

Vedtak: Ivaretatt. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1387

Vedtak: Tiltres ikke. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1388

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1389

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1390

Vedtak: Første setning tiltres. Resten av forslaget er ivaretatt i andre forslag. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1391

Roy Einar Nilsen ville ha forslaget vedtatt. Redaksjonskomiteens innstilling om å avvise forslaget, ble vedtatt med overveldende flertall.

Forslag 1394

Vedtak: Tiltres ikke. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1396

Vedtak: Tiltres ikke. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1397

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1398

Vedtak: Tiltres med følgende endring til linje 597: "Derfor vil LO i samarbeid med forbundene i løpet av kongressperioden gjøre seg synlig på alle landets høyskoler og universiteter". Enstemmig vedtatt.

Forslag 1404

Dette er et endringsforslag – forslagsnummer 5000.

Vedtak: Tiltres. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1419

Vedtak: Tiltres. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1420

Vedtak: Tiltres. Enstemmig vedtatt.

Clas Delp – til forretningsorden:

Vi har glemt organisasjonspunktet.

Gerd Kristiansen: Kan vi inkludere organisasjonsprogrammet i det vedtaket som er gjort?

Det kunne kongressen.

Vedtektene**Forslag 1113.**

Dissens i redaksjonskomiteen.

Stemming via ipad.

Resultat:

Redaksjonskomiteen flertall: 145 stemmer

Redaksjonskomiteens mindretall: 162 stemmer. Vedtatt.

8 hadde unnlatt å stemme.

Forslag 1282

Vedtak: Tiltres ikke. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1382

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1399

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Steffen Høyland ville gjenreise forslagene 1401, 1402 og 1405.

Forslag 1401

Vedtak: Tiltres ikke. Vedtatt mot 8 stemmer.

Forslag 1402

Vedtak: Tiltres ikke. Vedtatt mot 20 stemmer.

Forslag 1403

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt

Forslag 1405

Vedtak: Tiltres ikke. Vedtatt med overveldende flertall.

Forslag 1406

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1407

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1408

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1409

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1410

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1411

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1412

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1413

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1414

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1417

Vedtak: Tiltres ikke. Vedtatt mot 6 stemmer.

Forslag 1421

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1422

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1423

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1424

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1425

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1426

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1427

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1428

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1429

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1430

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1431

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Forslag 1432

Vedtak: Oversendes sekr. Enstemmig vedtatt.

Vedtektene i ny form ble enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomite 1 fra handlingsprogrammet

Innstilling ved Trine Lise Sundnes

Trine Lise Sundnes presenterte konklusjonene fra Redaksjonskomite I. Det hadde vært gode diskusjoner, og innstillingen var enstemmig med unntak av to punkter – lovfesting av lærlingplass og uttalelsen om boligpolitikken.

Til sammen 108 forslag var behandlet i komiteen. En del forslag var avvist, fordi komiteen var uenig i dem. Eller fordi komiteen så at punktet var ivaretatt andre steder. Det gjelder for eksempel forslaget om å gjøre barnet til eget rettssubjekt.

Det var stor variasjon i forslagene. De gjaldt fars rett til egen opptjening i pappapermisjon, det handlet om ulike sider ved barnehagedrift, det gjaldt at også menn utsettes for vold i hjemmet og kravet om at verneombud skal ha utsettende veto. Det siste var ikke anbefalt.

Ellers var det gjort et grundig arbeid med punktet om marin og maritim forskning - der Norge er i front - og om retten til livslang læring, der det ikke minst kommer an på om arbeidsgiverne legger til rette for slik jevnlig oppdatering. Ellers var det mange forslag om skole, videregående skole og hvordan man skal forhindre frafall. Det var bastant motstand mot skolepenger.

Alle ønsker flere lærlingeplasser. Likevel mente komiteen at det er problematisk med lovfesting. Jusprofessor Henning Jakhelln hadde sett på saken, og han mener det er en juridisk vanskelig manøver. Det var et flertall i komiteen som tilrådte lovfesting, mens mindretallet ville prøve andre virkemiddel.

Derimot var det stor enighet om å styrke opplæringen omkring norsk arbeidsliv i den norske skolen, på alle nivå. Det må læres om partene i arbeidslivet og om den norske modellen. Sundnes påpekte også at det er 143 000 LO-medlemmer under 30 år. Ungdommen er derfor ikke bare fremtiden – den er også nåtiden.

Hun nevnte også inkluderingsarbeidet og kulturkapitlet, der det bare var gjort små endringer. Men det var lagt vekt på at vi har to målformer her i landet, og alle skal ha rett til å bruke sitt eget mål.

Boliguttalelsen var enstemmig, men en fraksjon ville ha med et tillegg om prisregulering og bolig til ungdom, som Sundnes mente bryter med den øvrige teksten i uttalelsen.

Komiteen mente det bør lages en egen uttalelse om Atea-streiken.

Debatt og votering

Gerd Eva Volden ville holde fast i lovfesting av retten til lærlingplass. Når ungdommen gir oss en marsjorde, så tar vi det alvorlig. Det handler om ungdom som vil fullføre utdanningen sin, men på grunn av manglende lærlingplasser komme de bare halvveis i løpet. Vi vet vi har forsøkt dette før. Men vi kan ikke slutte å slåss.

Det er gjort forsøk. Og det er gjort mye bra. Men saken er ikke løst. Ikke minst gjelder dette offentlig sektor. Vi risikerer at ungdom søker seg andre steder fordi de ser at dette ikke nytter.

Ellen Galaasen skulle forsvare tillegget til boliguttalelsen. Hun mente det må vurderes å regulere deler av boligmarkedet gjennom pris- og omsetningsbegrensning. Hun mente at formuleringen "må vurderes" var grei, og syntes ikke dette virkemiddelet skulle avvises som en mulighet i kampen for at folk skal få seg et hjem. – Med dette tillegget forsøker vi å ta på alvor alle de forslagene som er fremmet på kongressen angående boligpolitikk, sa Galaasen.

Klokken 12.03 – møtet slutt. Lunsjpause til klokken 13.00.

Møtet startet opp igjen kl. 13.06, og man gikk over til behandling av innstillingen fra redaksjonskomite 1. Han ba alle finne frem dokumentet som startet med Arne Byrkjeflotts forslag. Det ble gjennomført.

- 1355 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1356 Oversendes sekretariatet. Vedtatt
- 157 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1358 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1358 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1361 Tiltres. Vedtatt.
- 1365 Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1366 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1367 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1368 Tiltres. Vedtatt.
- 1370 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1371 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1378 Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1392 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1393 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1335 Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1338 Tiltres. Vedtatt.
- 1002 Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1060 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1065 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1121 Tiltres ikke.
- 278 Wenche Jansen Tveitan opprettholdt forslaget.

Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med 157 stemmer, 144 stemte for Tveitans forslag og 14 hadde ikke stemt.

- 1152 Tiltres. Vedtatt.
- 1197 Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1261 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1202 Tiltres. Vedtatt.
- 1205 Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1206 Oversendes sekretariatet. Vedtatt.
- 1235 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1236 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1180 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1181 Ivaretatt. Vedtatt.
- 1256 Tiltres. Vedtatt.
- 1167 Oversendes sekretariatet. Vedtatt.

1170 Oversendes sekretariatet. Vedtatt.
1174 Ivaretatt. Vedtatt.
1115 Tiltres ikke. Vedtatt.
1120 Ivaretatt. Vedtatt mot 1 stemme.
1000 Ivaretatt. Vedtatt.
1012 Ivaretatt. Vedtatt.
1328 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1344 Tiltres. Vedtatt.
1352 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1333 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1043 Ivaretatt. Vedtatt.
1084 Ivaretatt. Vedtatt.
1091 Tiltres ikke. Vedtatt.
1100 Ivaretatt. Vedtatt.
1268 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1299 Ivaretatt. Vedtatt.
1302 Ivaretatt. Vedtatt.
1303 Ivaretatt. Vedtatt.
1311 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1315 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1317 Ivaretatt. Vedtatt.
1319 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1274 Tiltres ikke. Vedtatt.
1276 Tiltres. Vedtatt.
1265 Tiltres ikke. Vedtatt.
1283 Tiltres ikke. Vedtatt.
1284 Ivaretatt. Vedtatt.
1219 Ivaretatt. Vedtatt.
1222 Tiltres. Vedtatt.
1225 Ivaretatt. Vedtatt.
1228 Tiltres ikke. Vedtatt.
1257 Tiltres. Vedtatt.
1238 Ivaretatt. Vedtatt.
1244 Ivaretatt. Vedtatt.
1249 Ivaretatt. Vedtatt.
1251 Ivaretatt. Vedtatt.
1058 Tiltres. Vedtatt.

Lærlingplass

Her sa dirigenten at det var dissenser. Fire i komiteen representerte et mindretall og hadde foreslått en "sterkere" formulering: "må få lærlingplass". Dirigenten foreslo, siden teksten ikke lå inne elektronisk, at man fikk komme tilbake til mindretallsforslaget.

Flertallsinnstillingen ble tatt opp og enstemmig vedtatt.

1054 Ivaretatt. Vedtatt
1015 Ivaretatt. Vedtatt.
1021 Tiltres. Vedtatt.
1027 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1035 Tiltres. Vedtatt.
1038 Delvis ivaretatt. Vedtatt.

1139 Dirigenten leste innstillingen som "tiltres", men den var det motsatte: tiltres ikke. Det ble påpekt av delegat 11. Innstillingen vedtatt mot 4 stemmer.

1141 Ivaretatt. Vedtatt.
1142 Tiltres. Vedtatt.
1123 Tiltres. Vedtatt.
1131 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1133 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1153 Ivaretatt. Vedtatt.
1154 Ivaretatt. Vedtatt.
1157 Tiltres ikke. Vedtatt.
1158 Tiltres ikke. Vedtatt mot 1 stemme.
1158 Ivaretatt. Vedtatt.
1159 Ivaretatt. Vedtatt.
1161 Ivaretatt. Vedtatt.
1330 Tiltres ikke. Vedtatt.
1083 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1293 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1322 Tiltres. Vedtatt.
1364 Ivaretatt. Vedtatt.
1056 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1063 Tiltres. Vedtatt.

1066 Ivaretatt. Vedtatt.
1177 Ivaretatt. Vedtatt.
1138 Tiltres. Vedtatt.
1287 Tiltres. Vedtatt.
1081 Tiltres ikke. Vedtatt.
1321 Tiltres ikke. Vedtatt.
1285 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1278 Ivaretatt. Vedtatt.
1281 Tiltres ikke. Vedtatt.
1053 Ivaretatt. Vedtatt.
1342 Tiltres ikke. Vedtatt.

Dirigenten foreslo nå at man fikk forslag til nytt handlingsprogram opp på ipaden. Så ville han bla gjennom, kapittel for kapittel. Hvis noen hadde merknader, kunne man komme med dem underveis.

Brit Helene Ås fikk ordet til forretningsorden og sa at hvis hun fikk gjennom sitt forslag til redaksjonskomite 2, ville det berøre handlingsprogrammet.

Dirigenten mente at man nå fikk behandle ferdig handlingsprogrammet og de to uttalelsene som var lagt frem i tilknytning til dette.

En representant sa at når innstillingen lyder på «tiltres», så stemmer det ikke. Formuleringen om au pair-ordningen spriker. Vi har foreslått en reell språk- og kulturutveksling som mål for au pair-ordningen. Komiteen har en slappere formulering.

Dirigenten mente at dette kunne ligge innenfor det som er omfattet av fullmakten til redaksjonelle og/eller språklige endringer. Vi må kunne gjøre slike endringer så lenge man er enig om politikken, sa dirigenten.

Handlingsprogrammet ble vedtatt.

Dirigenten viste til de to fremlagte uttalelsene og sa at siste avsnitt i den fagligpolitiske uttalelsen skulle strykes da dette var behandlet tidligere (partipengene).

Den fagligpolitiske uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Uttalelsen bolig til alle ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten ga ordet til lederen for redaksjonskomite 2, Tor-Arne Solbakken.

Redaksjonskomite 2 fra handlingsprogrammet

Innstilling ved Tor-Arne Solbakken

Tor-Arne Solbakken sa at han ikke hadde noe eksakt tall for hvor mange forslag komiteen hadde behandlet, men det måtte være flere hundre. Han hadde ikke tenkt å kommentere alle forslagene. Han takket imidlertid redaksjonskomiteen for godt samarbeid med vilje til kompromisser. Han hadde fått et spørsmål i komiteen om ikke "Oversendes sekretariatet" betydde "tiltres ikke". Det gjorde det ikke. Alt som ble sendt til sekretariatet, ville få en seriøs håndtering, selv om ikke dette betyr at de blir godkjent eller vedtatt.

Komiteens innstilling var enstemmig bortsett fra to dissenser fra Sissel. Pga. et sykdomstilfelle var det noen dokumenter som ikke var kommet med i innstillingen, men han trodde dette var håndterbart. Det er også noe overlapp mellom handlingsprogram og uttalelser, men det gjør ikke så mye. Uttalelsene hører med til LOs policydokumenter, men de er gjerne mer aktuelle og mer detaljerte enn det som står i handlingsprogrammet

Atle Tranøy hadde fremmet forslag om at pkt. 7 skulle overføres til pkt. 8. Redaksjonskomiteens innstilling med tillegg ligger der som 394 og 395.

På noen områder er det naturlig at forslag blir oversendt sekretariatet. Det gjelder tariffkrav og spørsmål som gjelder permitteringsregelverket og feriepenger. Disse foreslås oversendt til sekretariatet.

Så over til kapitlene, men vi tar ikke alt. I Arbeid til alle er det i prinsippet ingen endringer. Lovfestet rett til arbeid er til gjengjeld nevnt to ganger.

Så viktig er det.

I kapittel 4 om lønns- og arbeidsvilkår har vi med likelønn under solidarisk lønnspolitikk. Så har vi asylsøkere og papirløse og et infoserter som har vært etterlyst. Der har vi tatt inn et forslag fra Ole Harald Svenning.

Så har vi bedrifter uten tariffavtale. Men det er ikke alltid bedriftens skyld. Det kan være arbeidstagerne som ikke har bedt om det. Derfor har vi endret ordlyden til "Bedrifter som nekter å inngå tariffavtale", for da treffer vi bedre.

Så har vi laget et tydeligere skille mellom innleide og fast ansatte i entrepriser, og i punktet om søndagsåpent har vi lagt inn også varehandel.

I velferdskapitlet er det noen endringer. Når det gjelder sosialhjelp har vi fått med at andre stønader ikke skal telle med når sosialhjelp skal beregnes. Vi har fått inn mer aktive formuleringer om tannhelse, der LO nå skal bli en pådriver, og under barnevernet har vi fått inn en formulering om veiledende bemanningsnormer.

Rosinen i pølsa – det er pensjonen. Her var det mange forslag, ikke minst om AFP. Det kan være aktuelt å kreve et overgangstillegg i AFP-ordningen, slik at flere kan ta AFP. Det er også slik at mange – helt på slutten av yrkeslivet – kan falle ut av ordningen. LO skal nedsette et eget utvalg til å se på dette, og arbeidet skal skje med utgangspunkt i pensjonsvedtaket LO gjorde i 2005.

Om asylbarna har vi fått inn en formulering som innbefatter både barneloven og barnekonvensjonen.

Under Aktiv næringspolitikk handler det mest om petroleumsindustrien. Vi sier ja til en konsekvensutredning, men presiserer at det ikke gir et automatisk ja til oljeboring. Vi har fått med sameksistens med fiske, og føre var-prinsippet skal ligge til grunn. Dette står komiteen samlet bak,

og det kan bli godt i valgkampen. Formuleringen "med sikte på olje- og gassproduksjon" er tatt bort.

Når det gjelder kollektivtransport, er det krevende å skrive noe om anbud når forbundene er såpass uenige. Men vi har klart det. I Energi, miljø og klima er det små endringer. I EØS-spørsmålet er det dissens på ett punkt, som gjelder om vi eventuelt skal ta med at det kan bli aktuelt å si opp avtalen. Men det er enighet om at norsk arbeidsliv i lov og praksis skal ha forrang fremfor EU-rett.

Når det gjelder uttalelser, har vi slått fast at det må være fullt fradrag for fagforeningskontingenten, og vi har med et punkt om midlertidig ansatte. Under samferdsel krever vi at anbudsordningen må avvikles.

Den internasjonale uttalelsen er delt i to, og dermed har vi fått en egen uttalelse om Palestina. Det er enighet om at vi må sette krav til Israel og krav til Histadrut. Men flertallet vil ikke true med boikott og brudd.

Jan Davidsens forslag om sykehus er ivaretatt, og vi har laget en næringspolitisk uttalelse der de næringene som for tiden sliter med størst utfordringer, er nevnt særskilt.

Komiteen har lagt ned et stort arbeid for å få mest mulig enighet, og med noen få unntak, har vi greid det.

Dirigenten ville ha en avstemning over tilleggspunktet om boligpolitikk, det som tar til orde for regulering av pris og omsetning. Forslaget falt.

Dirigenten ville ha en rask behandlingsmåte av handlingsprogrammet, men møtte protester fra blant andre Arne Byrkjeflot og Boye Ullmann. De mente det var svært vanskelig å følge med dersom ikke hvert forslag ble lest opp separat. En stor del av salen var enig med herrerne, så dermed bøyde dirigenten av.

Votering

Han gikk i gang med behandlingen av innstillingen fra Redaksjonskomite II.

- 1118. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1156. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1178. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1245. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1259. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1332. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1095. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1097. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1098. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1079. Tiltres. Vedtatt.

1069. Delegat nr. 7 Venke Marie Heimdal opprettholdt forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling om oversendelse til sekretariatet, ble vedtatt med overveldende flertall.

- 1005. Oversendes sekr. Vedtatt.
- 1009. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1011. Tiltres. Vedtatt.

1013 Delegat nr. 257 Dag-Einar Sivertsen opprettholdt forslaget. Redaksjonskomiteen innstilling – tiltres ikke – ble vedtatt med overveldende flertall.

- 1017. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1020. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1024. Tiltres. Vedtatt.
- 1032. Oversendes sekr. Vedtatt.
- 1175. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1195. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1186. Oversendes sekr. Vedtatt.
- 1149. Ivaretatt. Vedtatt.

1166 Arne Byrkjeflot opprettholdt forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling om oversendelse til sekretariatet ble vedtatt med overveldende flertall.

- 1168. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1164. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1172. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1119. Oversendes sekr. Vedtatt.
- 1101. Tiltres. Vedtatt.
- 1104. Oversendes sekr. Vedtatt.
- 1106. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1125. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1334. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1341. Tiltres. Vedtatt.
- 1314. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1316. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1324. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1346. Tiltres. Vedtatt.
- 1255. Tiltres. Vedtatt.
- 1253. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1262. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1266. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1269. Tiltres ikke. Vedtatt.

1272. Delegat nr. 237 Johnny Hansen opprettholdt forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling om at forslaget var ivaretatt ble vedtatt med overveldende flertall.

- 1273. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1288. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1289. Tiltres med ny overskrift. Vedtatt.
- 1277. Tiltres med ny tekst. Vedtatt.
- 1300. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1305. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1312. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1234. Tiltres. Vedtatt.
- 1237. Tiltres med ny formulering. Vedtatt.
- 1240. Ivaretatt. Vedtatt.

1227. Tiltres ikke. Vedtatt.
1198. Tiltres ikke. Vedtatt.

1200. Arne Byrkjeflot opprettholdt forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling, om oversendelse til sekretariatet, ble vedtatt med overveldende flertall.

1203. Tiltres ikke. Vedtatt.
1201. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1119. Tiltres ikke. Vedtatt.
1194. Tiltres ikke. Vedtatt.
1212. Ivaretatt. Vedtatt.
1217. Tiltres ikke. Vedtatt.
1220. Tiltres ikke. Vedtatt.
1221. Ivaretatt. Vedtatt.
1229. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1224. Tiltres ikke. Vedtatt.

1226. Delegat opprettholdt forslaget. Forslag nr. 1226 ble vedtatt.

1231. Tiltres Vedtatt
1233. Tiltres. Vedtatt.
1313. Delvis ivaretatt Vedtatt
1239. Oversendes sekr. Vedtatt.
1297. Tiltres ikke. Vedtatt.
1298. Oversendes sekr. Vedtatt.
1290. Tiltres. Vedtatt.
1292. Tiltres ikke. Vedtatt.
1294. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1295. Tiltres. Vedtatt.
1275. Ivaretatt. Vedtatt.
1254. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1248. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1258. Tiltres ikke. Vedtatt.
1286. Tiltres. Vedtatt.
1318. Tiltres ikke. Vedtatt.
1337. Tiltres ikke Vedtatt.
1116. Ivaretatt Vedtatt.

1117. Tiltres ikke. Vedtatt.
1128. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1129. Tiltres ikke. Vedtatt.
1132. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1103. Oversendes sekr. Vedtatt.
1136. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1137. Ivaretatt. Vedtatt.
1144. Tiltres ikke. Vedtatt.
1107. Tiltres ikke. Vedtatt.

1122. Forslaget ble opprettholdt, men Peggy Hessen Følvik protesterte og mente saken var stemt over tidligere. Dirigenten tillot ny avstemning, og redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med 169 mot 136 stemmer.

1110. Tiltres ikke. Vedtatt.
1112. Tiltres ikke. Vedtatt.
1173. Tiltres. Vedtatt.
1165. Tiltres ikke. Vedtatt.
1169. Ivaretatt. Vedtatt.
1171. Oversendes sekr. Vedtatt.
1155. Tiltres ikke. Vedtatt.
1155. Tiltres ikke. Vedtatt.
1160. Oversendes sekr. Vedtatt.
1162. Tiltres ikke. Vedtatt.
1187. Tiltres. Vedtatt.
1188. Tiltres ikke. Vedtatt.
1189. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1190. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1191. Tiltres. Vedtatt.
1192. Tiltres ikke. Vedtatt.
1183. Tiltres. Vedtatt.
1176. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1033. Delvis ivaretatt. Vedtatt
1037. Tiltres ikke. Vedtatt.
1003. Tiltres ikke. Vedtatt.
1030. Ivaretatt. Vedtatt.
1042. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1050. Tiltres ikke. Vedtatt.

- 1051. Ivaretatt. Vedtatt
- 1052. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1025. Tiltres med ny formulering. Vedtatt.
- 1018. Oversendes sekr. Vedtatt.
- 1062. Tiltres. Vedtatt.
- 1064. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1067 Oversendes sekr. Vedtatt.
- 1089. Delvis ivaretatt. Vedtatt.

1099. Delegat nr. 182 Knut Eriksen opprettholdt forslaget.
Redaksjonskomiteens innstilling – tiltres ikke – ble vedtatt med
overveldende flertall.

- 1082. Tiltres. Vedtatt.
- 1057. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1061. Ivaretatt med ny tekst. Vedtatt.
- 1072. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1075. Oversendes sekr. Vedtatt.
- 1044. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1046. Tiltres. Vedtatt.
- 1048. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1049. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1148. Delvis ivaretatt. Vedtatt.
- 1111. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1108. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1126. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1136. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1329. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1306. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1301. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1246. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1247. Tiltres. Vedtatt.
- 1215. Tiltres ikke. Vedtatt.

1207. Delegat 152 Jorunn Kjerkol opprettholdt forslaget.
Redaksjonskomiteens innstilling – tiltres ikke – ble vedtatt med
overveldende flertall.

- 1210. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1308. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1296. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1320. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1323. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1135. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1105. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1114. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1070. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1040. Ivaretatt. Vedtatt.
- 1041. Tiltres ikke. Vedtatt.

1080. Delegat 248 Bjørn Halvorsen opprettholdt forslaget.
Redaksjonskomiteens innstilling – tiltres ikke – ble vedtatt med
overveldende flertall.

- 1090. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1094. Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1014. Ivaretatt med ny tekst. Vedtatt
- 1204 Ivaretatt i 1011. Vedtatt
- 1209 Ivaretatt i 1011. Vedtatt
- 1208 Ivaretatt i uttalelsen. Vedtatt
- 1232 Oversendes Sekretariatet.

256 Sissel Karlsen fikk ordet og sa at det forelå en dissens på dette. Vi
må ta denne voteringen nå. Vi har tidligere prøvd å føre en dialog, men
det har ikke ført til noen endringer. Vi må bryte med Histadrut fordi de
ikke godtar FN-resolusjoner og fordi de godtar bombing i Gaza og andre
steder. Dialogen har ikke ført til noen endringer i deres holdninger og
politikk.

Dirigenten sa at han foreslo en realitetsvotering på dette punktet.

Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt, men ikke med noe stort
flertall

- 1242 Tiltres ikke. Vedtatt.
- 1243 Delvis ivaretatt. Vedtatt.

1239 Ivaretatt i ny tekst. Vedtatt.
1280 Ivaretatt. Vedtatt.
1304 Tiltres ikke. Vedtatt.
1260 Tiltres ikke. Vedtatt.
1263 Tiltres ikke. Vedtatt.
1327 Ivaretatt. Vedtatt.
1339 Ivaretatt. Vedtatt.
1347 Tiltres ikke. Ivaretatt. Vedtatt.
1348 Delvis ivaretatt i program og uttalelse. Vedtatt.

1010 Tiltres ikke. Boye opprettholdt sitt forslag. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med stort flertall.

1006 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1007 Ivaretatt i ny tekst. Vedtatt.
1022 Ivaretatt i uttalelsen. Vedtatt.
1026 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1031 Ivaretatt i uttalelsen. Vedtatt.

1092 Ivaretatt.
Frode Alfheim viste til at Audun Solbakken hadde tatt opp klimaspørsmålet i sin hilsningstale. Jeg som kommer fra Industri og Energi har tidligere vært bekymret for klimadebatten, men er nå mest bekymret over at debatten forstummer. Han understreket at Industri og Energi står bak det som står i handlingsprogrammet om offentlig eierskap i Statkraft og Statnett, og vi støtter hjemfallsretten. Han mente videre at en aktiv næringspolitikk fra de rødgrønne hadde hjulpet i kampen mot karbonlekkasje.

1074 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1085 Tiltres ikke. Vedtatt.
1086 Tiltres i uttalelsen. Vedtatt.
1059 Tiltres ikke. Vedtatt.
1068 Ivaretatt. Vedtatt.
1071 Tiltres. Vedtatt.
1076 Tiltres ikke. Vedtatt.
1077 Ivaretatt i 1071. Vedtatt.
1124 Tiltres ikke. Vedtatt.

1102 Tiltres ikke. Vedtatt.
1134 Tiltres ikke. Vedtatt.
1130 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1151 Tiltres ikke

Sissel Karlsen sa at det var dissens om forholdet til EØS-avtalen. Mindretallet mener at EØS forsøker å kjempe mot kollektive kampmidler. Vi mener at ILO-konvensjoner skal ha forrang foran EØS-regler. Hvis dette ikke er mulig, må EØS-avtalen sies opp.

Tor-Arne Solbakken fra redaksjonskomiteen sa at Sissel redegjorde for en dissens i sluttdokumentet, men nå leste hun opp et annet forslag som ikke har med dissensen å gjøre. Det er bedre å votere over dissensen, sa Solbakken.

Delegat 256 hadde tatt opp forslag 1151.
Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt mot 2 stemmer.

1182 Ivaretatt i 1071 og 1077. Vedtatt.
11976 Tiltres med uttalelse. Vedtatt.
1145 Tiltres med justering i tekst. Vedtatt.
1078 Tiltres. Vedtatt.
1096 Ivaretatt i kap. 13. Vedtatt.
1029 Oversendes Sekretariatet. Vedtatt.
1223 Tiltres ikke.

265 Vidar Evje ville opprettholde forslaget

Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med klart flertall.

1331 Ivaretatt.

Stein Grøtteng ville opprettholde forslaget. Han mente det ikke vare ivaretatt i uttalelsen.
Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med overveldende flertall.

1252 Tiltres med justeringer. Vedtatt.
1309 Tiltres ikke. Vedtatt.

1307 Oversendes sekretariatet. Vedtatt.
1264 Tiltres ikke. Vedtatt.
1267 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1271 Tiltres ikke. Vedtatt.
1325 Tiltres ikke. Vedtatt.
1039 Oversendes sekretariatet. Vedtatt.
1034 Oversendes sekretariatet. Vedtatt.
1088 Tiltres. Vedtatt.
1127 Tiltres ikke. Vedtatt.
1143 Tiltres. Vedtatt.
1109 Tiltres. Vedtatt.
1019 Tiltres. Vedtatt.
1028 Delvis ivaretatt. Vedtatt.
1016 Tiltres ikke. Vedtatt.
1400 Ivaretatt. Vedtatt.
1350 Ivaretatt. Vedtatt.
1343 Ivaretatt. Vedtatt.
1241 Tiltres ikke. Vedtatt.
1230 Tiltres. Vedtatt.
1223 Tiltres. Vedtatt.
1185 Tiltres. Vedtatt.
1193 Ivaretatt. Vedtatt.
1146 Oversendes sekretariatet. Vedtatt.
1147 Ivaretatt. Vedtatt.
1351 Tiltres. Vedtatt.

Tilleggsforslag fra Atle Tranøy. Komiteen skulle ivareta dette under redigeringen. Det hadde falt ut som følge av sykdom i komiteen. Innstillingen ble vedtatt.

Atle Tranøy mente at det definitivt ikke ivaretok 1375, slik det forelå.

Solbakken opplyste at man skulle ta det inn igjen dette i uttalelsen: – Vi tar dette med.

Dirigenten sa at forslaget til handlingsprogram var LOs viktigste dokument, og han ville gå gjennom innstillingen kapittel for kapittel. Pensjonsvedtaket gjorde at sekretariatet måtte foreta redaksjonelle

endringer. Handlingsprogrammet skal være basert på de vedtak som er fattet under kongressen.

Det ble så votert over dissensen i innstillingen til EØS. Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med overveldende flertall.

Handlingsprogrammet ble vedtatt enstemmig.

Uttalelser

Dirigenten viste til de forslag til uttalelser som forelå. Dette gjaldt for det første den næringspolitiske uttalelse med et tillegg fra Atle Tranøy:

- Næringspolitisk uttalelse

Siden 2005 er det skapt om lag 340 000 nye arbeidsplasser i Norge – hele to av tre i privat sektor. Norsk næringsliv har stor skaperkraft. Det ble startet 55 000 bedrifter bare i 2012 – en vekst på 11 % fra året før.

Vi har rekordhøy sysselsetting, rekordlav arbeidsledighet og sykefraværet er på vei ned. Norsk økonomi går godt. Men situasjonen kan endre seg.

Vi ser en tendens til todeling av økonomien – geografisk og økonomisk – der aktiviteten på norsk sokkel er svært høy, mens tradisjonelle eksportvirksomheter sliter med lav etterspørsel, høyt kostnadsnivå og en sterk krone, og det utvikler seg en sterk geografisk ubalanse med hensyn til vekstkraften i næringslivet. LO er bekymret for at noen regioner blir hengende etter i næringsutviklingen.

Norsk næringsliv preges av sterke og innovative klynger innen maritim, marin- og energisektorene. Dette er næringer basert på verdensledende kunnskap, som er avhengig av FoU og kompetanse for å skape morgendagens arbeidsplasser. Økt konkurransekraft bygger på kunnskap og kompetanse.

LO er svært glad for at regjeringen har lansert en vekstpakke med tiltak for den landbaserte industrien. Tiltaket vil styrke konkurranseutsatt næringsliv og bidra til å trygge arbeidsplassene. De varslede tiltakene

er også et signal til oljeselskapene om sterkere økonomisk styring og utjevning av aktivitetene på sokkelen.

Statlig eierskap

Et omfattende statlig eierskap er et viktig bidrag i norsk næringsutvikling og samfunnsutvikling. LO mener eierskapet må forvaltes på en aktiv, dynamisk og profesjonell måte, preget av langsiktighet, forutsigbarhet og samfunnsansvar. Regjeringen må bidra med kapital til statlig eide selskaper der det er fornuftig for verdiskaping og framtidsrettede arbeidsplasser.

Det er viktig for LO at regjeringen har som mål at strategisk viktige bedrifter beholder en sterk forankring i Norge. Med hovedkontor følger viktige stabsfunksjoner, FoU og nasjonalt fokus, noe som gir viktige ringvirkninger.

Vi ser at stadig flere bedrifter i viktige strategiske næringer kjøpes opp av utenlandske eiere eller står i fare for å legges ned. Felles for mange av disse bedriftene er at de har kvalifisert arbeidskraft med høy kompetanse, men mangler kapital til videre vekst og nødvendig omstilling. Det er et hull i dagens virkemiddelapparat når det gjelder utvikling av større og moderne bedrifter. LO vil derfor at mandatet til Investinor endres, eller at det utvikles et nytt statlig eierskapsinstrument som sikrer lønnsomme investeringer og nasjonal forankring av strategiske bedrifter, etter modell av det finske Solidium.

LO krever også at statlig eide bedrifter bidrar til en god fagutdanning ved å stille opp med læreplasser.

Utviklingen i lederlønn i mange statlige virksomheter har ikke vært tilfredsstillende til tross for klare krav om moderasjon i lederlønnsutviklingen. LO vil derfor at staten går foran og legger ytterligere press på selskapene som ikke følger opp intensjonene i statens retningslinjer for lederlønn, slik at man faktisk oppnår moderasjon i lederlønnsutviklingen.

Virkemiddelapparatet

Den største mangelen ved det norske næringsmiddelapparatet har vært at det mangler gode virkemidler for større prosjekter og kostnadskrevende innovasjonsløft. Virkemiddelapparatet må tilpasses de bedriftene som nå

enten er i en gryende industrialiseringsfase eller har omstillingsbehov. Et eget program for store satsinger vil kunne utløse større investeringer i Norge og gjøre det mer attraktivt for internasjonale konsern å legge sin FoU-virksomhet til Norge. Bedre tilbud knyttet til etablering av pilot- og demonstrasjonsanlegg er viktig for på styrke næringslivets konkurransekraft.

Veien til lavutslippssamfunnet går via omlegging av forbruk, utvikling og bruk av ny teknologi og nye produkter. Det bidrar til å løse klimautfordringer, bygger nye framtidsrettede markeder og styrker norske bedrifters konkurransevne og legger til rette for grønne jobber. Dette må derfor stå sentralt i næringspolitikken de neste årene. Miljøteknologiordningen, som administreres av Innovasjon Norge, er et godt eksempel og har vist seg å være en suksess. Ordningen må videreføres og styrkes ytterligere utover nåværende nivå. IKT er et viktig redskap for å redusere utslipp fra produksjon fra varer og tjenester samt transport. Ny klimavennlig industriaktivitet vil være viktig i fastlandsindustrien de kommende tiårene. I et umodent, men voksende marked er det offentliges rolle i en tidlig utviklingsfase viktig for å gi bedrifter i Norge internasjonal konkurransekraft fremover. Sjansen for å lykkes, er størst gjennom å stimulere til miljøteknologi i større eksisterende bedrifter.

Norge må gjenreise sine mål om å være fremst i utvikling og realisering for fangst og lagring av CO₂. Skal de nasjonale og internasjonale mål om reduksjon i utslipp av klimagasser nås, er det bred enighet om at CO₂-fangst og lagring er en sentral del av løsningen.

Testanlegget for Mongstad er vellykket, og flere selskaper har utført konseptutredninger for fullskala anlegg med estimerte anleggskostnader. Både disse og kostnader for bygging av fullskalaanlegg som pågår i Canada, viser at det lar seg realisere innenfor fullt forsvarlige kostnadsrammer.

Myndighetene bør derfor snarest mulig, slik det åpnes for i Stortingsmelding 9, framskynde planene for en investeringsbeslutning og blåse nytt liv i Mongstad fullskala CO₂-rensing. Slik kan miljø- og næringspolitikk gå hånd i hånd for en bærekraftig fremtid.

Reiseliv

Helårs arbeidsplasser i reiselivet er avgjørende for å være en attraktiv reiselivsnæring for både medarbeiderne og for på kunne tilby et kvalitativt godt reiselivsprodukt. Reiselivsstrategien er et viktig verktøy for å bidra til dette, og LO er en viktig part for gjennomføring. LO krever at reiseliv forblir ett av satsingsområdene i fremtiden.

Varehandelen sysselsetter over 360 000 menneske og står for en stor del av verdiskapingen i Norge. Næringen har vært gjennom store omstruktureringer de siste tiårene, fra enkeltbutikker til få, store kjeder. Matkjedeutvalget synliggjorde noen av utfordringene næringen står overfor. I tillegg kommer problemene med grenshandel, butikkdød i sentrum osv.

En industristrategi for den skogbaserte verdikjeden

Om lag 30 000 årsverk er knyttet til verdikjeden for skogsindustrien. Den skogbaserte verdikjeden er omfattende og avhengigheten innenfor kjedene er sterk. Dersom ett ledd forsvinner ut av markedet, får resten av verdikjeden store problemer. Skogbasert næring bør være et nasjonalt satsingsområde i næringspolitikken. Men treforedlingsbedriftene trenger nå mer enn noen gang kapital til FoU og omstilling.

Myndighetene må medvirke til at det etableres en helhetlig politikk for næringen med et langsiktig trebasert FoU-program. Fokus må være ny teknologi, nye prosesser, markeder og produkter. En forutsetning for å lykkes, er at man får etablert et robust og langsiktig eierskap som er villig til en langsiktig og tålmodig satsing. LO krever at staten bidrar til utviklingen av et strategisk eierskap i en fremtidsrettet norsk skogsindustri, ved at Statskog tar et større ansvar og at mandatet til Investinor utvides slikk at det kan investeres i lønnsom og framtidsrettet skog- og treforedlingsindustri.

Offshoreverft

Norske offshoreverft har tapt store nybyggingskontrakter til utlandet. At alle kontrakter i den siste tildelingsrunden til Nordsjøen gikk til verft i Asia og Syd-Europa, er en alvorlig utfordring for hele den norske oljeklyngen.

Oljeselskapene, med Statoil i dominerende rolle, må ta større ansvar for å sikre norsk leverandørindustri, samtidig som leverandørindustrien må skjerpe sin konkurransekraft gjennom forbedring av gjennomføringsmodeller og kostnadsoptimalisering.

Total (EPC) kontrakter og respekt for bransjens standardkontrakter basert på norsk standard, må fremdeles være sentrale elementer i dette. Tapet av kontraktene kan medføre konsekvenser i form av nedbygging av kapasitet, tap av arbeidsplasser og kompetanse. Det kan på sikt svekke kompetansen til norsk leverandørindustri og mulighetene for å kunne levere nybygg senere.

Konkraft har nedsatt en arbeidsgruppe med deltakelsene fra verftene, oljeselskapene og fagbevegelsen for å gjenreise industriens konkurransekraft. Dette myndighetsinitierte initiativet må ha konkrete ambisjoner om samarbeid mellom oljeselskaper og leverandører, slik at hele den norske olje- og gassklyngen blir ivaretatt for fremtiden. Langsiktige partnerskapsmodeller for kosteffektive feltutbygginger, der også teknologi og kompetanseutvikling står sentralt, må også være en målsetting i dette. LO har store forventninger til at partene tar ansvar for at arbeidet gir resultater.

Nytt logistikkskip til forsvaret

Forsvaret forhandler med koreanske Daewoo med sikte på kontraktsinngåelse for bygging av nytt logistikkskip. LO mener dette skipet helst bør bygges i Norge, og at det benyttes med mulig norsk maritimt utstyr. Den norske marineklyngen er ledende på å bygge avanserte skip med høyteknologisk utstyr. Det er etter vår oppfatning svært uheldig at det norske forsvaret nå ser ut til å gå til Korea for å få bygget logistikkfartøyet når det er kapasitet og interessenter i Norge. Offentlige forsvarsanskaffelser av dette kaliber bør etter vårt syn benyttes til å videreutvikle den maritime kompetansen i Norge. Dersom skipet bygges i Korea, forventer LO 100 prosent gjenkjøp av norsk maritimt utstyr.

Nett

Norge står foran store nødvendige investeringer i strømmettet for å sikre verdiskaping og forsyningsikkerhet i hele landet. Klimautfordringene

krever at vi videreutvikler fornybar kraftproduksjon med nye produksjonssteder, forbindelser og tilkoblinger til strømmettet. Norge har naturgitte fordeler i våre vannkraftressurser. Industrien er bygd opp nær fossefall, med god tilgang på ren energi. Et vel fungerende strømmnett må sikre tilgang på strøm i alle deler av landet. Modernisering av nettet gir også nye muligheter for småskalaprodusenter og økt fokus på energiøkonomisering. En utjevning av strømprisene mellom landsdelene forutsetter utbygging av nye kraftlinjer med en tilstrekkelig overføringskapasitet mellom regionene. Nattkosthadene må fordeles slik at vi både stimulerer til energieffektivisering og gir industrien konkurransedyktige og forutsigbare rammevilkår.

Ordning for CO2-kompensasjon

CO2-kompensasjonsordningen for industrien, som ble innført, er et nødvendig tiltak for å hindre uheldige og utilsiktede utslag av kvotesystemet, utflagging av ren, norsk industri. Det er av avgjørende betydning for trygging og utvikling av industrien og arbeidsplassene at vilkårene og rammebetingelsene for industrien er lik det er gjeldende for europeisk industri. LO er imidlertid kjent med at noen bransjer, som er utsatt for karbonlekkasje, faller utenom ordninger, som for eksempel produksjon av nikkel og trefiberplater. LO forutsetter at norske myndigheter arbeider overfor EU for at alle sektorer som er utsatt for karbonlekkasje, skal omfattes av ordningen.

Mineralnæringen

LO er opptatt av at det legges til rette for en lønnsom og miljømessig forsvarlig mineralnæring, i tråd med regjeringens mineralstrategi. Kartleggingen av mineralressurser må fortsette over hele landet. Norsk mineralnæring må aktivt søke fremtidsrettede løsninger. Deponering må skje på en miljømessig forsvarlig måte. Utslipp og bruk av miljøgifter skal unngås. For å sikre at Norge skal være et attraktivt land å drive mineralvirksomhet i, må det samtidig legges til rette for bedre ressursplanlegging, mer effektive og forutsigbare planprosesser og på å styrke kompetansen i mineralforvaltningen. Vi vil styrke forskningen slik at det kan tas i bruk ny teknologi og mer effektive driftsmetoder, for å sikre en bærekraftig norsk mineralnæring.

Deler av fiskeindustrien preges av permitteringer, spesielt har dette ramme hvitfiskeindustrien i Finnmark, samtidig som havet er fullt av fisk. En av årsakene er den økonomiske krisen i Europa. LO er opptatt av at fisken i størst mulig grad skal bearbeides i Norge. Rammebetingelsene for industrien er ikke optimale. Industrien må sikres jevn tilgang på råstoff hele året. LO ber regjeringen vurdere tiltak som levendelagring, endring av kvoteår, lossing til sjøs og ikke minst tiltak som kan bedre kvaliteten på produktene. Leveringsplikten må dessuten overholdes.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Uttalelsen om arbeidslivet hadde følgende ordlyd:

- Et seriøst arbeidsliv

Et seriøst arbeidsliv forutsetter et godt arbeidsmiljø, en god HMS-tilstand, et organisert arbeidsliv med landsomfattende tariffavtaler, et godt utviklet trepartssamarbeid, sterkt lov- og avtaleverk og trygge rammevilkår og velfungerende offentlige tilsynsordninger. Sosial dumping og useriøsitet undergraver dette og utfordrer hele den norske arbeidslivsmodellen.

Tiltak mot sosial dumping

Kampen mot sosial dumping som en prioritert sak for regjeringen, og LO har fått gjennomslag for en rekke tiltak. En ny tiltakspakke er under utarbeidelse, og LO mener at denne må støtte opp om og forbedre de tiltak som allerede eksisterer.

Allmenngjøring er det viktigste og mest virkningsfulle enkelttiltaket vi har mot sosial dumping. Lov om allmenngjøring av tariffavtaler må styrkes og forbedres. LO vil ha en sterkere partsstyrt allmenngjøringsordning og at allmenngjøringsvedtakene må få lengre varighet enn to år av gangen.

LO mener det er nødvendig å lempe på, eventuelt fjerne, dokumentasjonskravet, slik at det blir enklere og går raskere å få på plass et vedtak om allmenngjøring. Når et allmenngjøringsvedtaket er fattet, må den som krever allmenngjøringen opphevet, sannsynliggjøre at det ikke lenger er behov for allmenngjøring (omvendt bevisbyrde).

LO krever at allmenngjøring også blir mulig på skip under utenlandsk flagg i norsk innenriksfart, og for all virksomhet i tiknytning til norsk petroleumsutvinning på norsk sokkel.

Nei til nasjonal minstelønn

Arbeidsgivere med NHO og Virke i spissen ønsker å erstatte allmenngjøringsordningen med en form for nasjonal minstelønn etter mønster av det enkelte land i Europa har. LO peker på at vi allerede har minstelønnssetninger, og det er de setningene som er framforhandlet av partene gjennom tariffoppgjørene. Vi trenger ikke to minstelønnsystemer i Norge, en nasjonal minstelønn for det uorganiserte arbeidslivet og en annen minstelønn for bedrifter med tariffavtale. En nasjonal minstelønn vil ligge betydelig under de tariffavtalte minstelønnssetningene og vil dermed undergrave tariffavtalenes stilling som en lønnsnorm i arbeidslivet. I den norske modellen er det partene som har ansvar for å framforhandle lønnsnivået i den enkelte bransje.

Inn- og utleie av arbeidskraft

Bemanningsforetakene og bruken av innleid arbeidskraft og midlertidige ansatte har fått en for stor plass i arbeidslivet. I enkelte bedrifter er det flere innleide enn fast ansatte.

Selv om likebehandlingsprinsippet er implementert i norsk rett gjennom EUs vikarbyrådirektiv og tariffestet gjennom forhandlingen i frontfagene, er ikke dagens lov- og avtaleverk tilpasset den utviklingen som skjer på inn- og utleieområdet.

LO er fornøyd med at regjeringen innfører kollektiv søksmålsrett når det foreligger ulovlig innleie. Denne må utvides til også å gjelde ulovlig midlertidig ansettelse. LO vil ha strengere kontroll med bemanningsforetakene og godkjenningsordningen for vikarbyråer må ha et innhold som gjør at bare de som er seriøse, får godkjenning.

Utviklingen viser at det stadig dukker opp nye former for organisering av bedrifter som tilbyr utleie av arbeidskraft og en utglidning og endring av de tjenester disse bedriftene tilbyr. Mye tid og ressurser brukes til å omgå dagens lov- og avtaleverk eller finne «gråsoner» man kan operere i. LO ser sterkt behovet for å få myndighetene til å arbeide fram et tydeligere skille mellom innleie og entrepris.

Dette gjelder blant annet nye trender for selskapsorganisering, omgåelse av lovverket ved å organisere arbeidet som entrepris eller at bedrifter leier ut ansatte til seg selv, datterselskaper og /eller bedrifter de er eiere eller deleiere av.

LO vil ha et lov- og regelverk som i større grad fanger opp negative virkninger og utslag av dette og som sikrer Faste ansettelser og seriøsitet både hos utleie- og innleievirksomheter.

Treparts bransjeprogram

I tråd med LOs anbefaling har regjeringen tatt initiativ til etablering av to nye treparts bransjeprogram i 2013, et for utelivsbransjen og et annet med overvekt på godstransport på vei. Første skritt er å fremskaffe et best mulig kunnskapsgrunnlag om bransjene og de utfordringer de står ovenfor. Videre må det etableres arbeidsgrupper for å vurdere aktiviteter og tiltak innenfor den enkelte bransje.

Krav til seriøsitet hos underleverandører

Offentlig sektor har en betydelig markedsmakt i form av å være storinnkjøper. LO mener det bør iverksettes tiltak og forsøksordninger hos offentlige innkjøpere der det blant annet stilles krav til maks tre ledd under byggherre og seriøsitet hos underleverandørene.

HMS

Arbeidsmiljøkriminalitet, som ulovlig overtid, vold og trusler om vold, sosial dumping, svikt i sikkerhetstiltak som følge av uaktsomhet og manglende opplæring i bruk av utstyr og maskiner som kan medføre personskade, må politianmeldes av Arbeidstilsynet. LO krever at politiet må prioritere etterforskning av arbeidsmiljøkriminalitet og bøter, overtredelsesgebyr og straff må håndheves på en slik måte at alvorlige lovbrudd reduseres.

Felles forståelig arbeidsspråk

Felles forståelig arbeidsspråk på arbeidsplassen er viktig for å forhindre skader og ulykker. LO vil arbeide for at arbeidsmiljøforskning endres. Etter hvert som ny teknologi har blitt lettere tilgjengelig og dermed mer brukt innen kontroll og overvåking, representerer det store utfordringer både for den enkelte arbeidstakers personvern og for arbeidsmiljøet. Regelverket gir svak beskyttelse for arbeidstakerne, og ubalanse i

maktforholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. LO krever et bedre lov- og regelverk som beskytter arbeidstakere mot uakseptabel overvåking i arbeidslivet.

Sterkere samarbeid og samordning

Useriøsitet og kriminalitet avgrenses sjelden til ett område. Ofte avdekkes forhold som skattekriminalitet, ulovlig arbeidsinnvandring og ulovlige boforhold sammen med arbeidsmiljøkriminalitet og sosial dumping.

LO mener derfor at samarbeidet og samordningen mellom de offentlige tilsynsetater, politi og påtalemakten må styrkes.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Uttalelsen om arbeid og inntekt ble enstemmig vedtatt.

- Uttalelsen om Palestina

LO mener at både israelere og palestinere har rett til å leve i fred og sikkerhet. Israel må bære ansvaret for at dette ikke er tilfelle. Kjernen i konflikten er Israels ulovlige okkupasjon V Palestina som påfører den palestinske befolkningen store lidelser.

I nabolandene lever ca. tre millioner palestinere fremdeles som flyktninger. Palestinere behandles som annenrangs borgere både i landflyktighet, i Israel og i Palestina. De fratras land, eiendom og naturressurser og blir utsatt for systematisk trakassering, grove innskrenkninger i bevegelsesfriheten, hyppig bruk av vilkårlig fengsling og mangel på rettferdig rettergang.

LO krever at Israel avslutter sin ulovlige okkupasjon av Palestina og respekterer FN-resolusjonene som omfatter palestinernes rettigheter. Flyktningeproblemet må løses i tråd med FNs resolusjon 194.

Israels vedvarende blokade av Gaza, med strenge import- og eksportrestriksjoner, har medført store lidelser for befolkningen og umuliggjort økonomisk utvikling. LO krever at blokaden av Gaza oppheves.

Okkupasjonsøkonomien er blitt en integrert del av Israels økonomi.

Israel må skille sin egen økonomi fra okkupasjonsøkonomien. I motsatt fall kan ikke Israel delta i OECD. Import av varer fra de israelske bosettingene og industrisonene på Vestbredden må forbys. Norske myndigheter bør ta et initiativ til internasjonal boikott av slike varer. LO oppfordrer dessuten norske forbrukere til å handle palestinske varer slik at dette kan bidra til økonomisk utvikling i Palestina.

Norske myndigheter må sikre at Statens pensjonsfond og norske selskaper ikke bidrar til okkupasjonen gjennom handel med og investeringer i selskaper som har aktiviteter på okkuperte områder.

Israel er tildelt vertskapet for det europeiske ungdomsmesterskapet i fotball (U21-EM) sommeren 2013. LO mener det er viktig at EM-kamper ikke avvikles på arenaer som ligger på palestinsk eid land. LO ber det europeiske fotballforbundet (UEFA) og det norske forfallforbundet NFF om å bruke mesterskapet til å sette søkelys på palestinernes situasjon og bruddene på menneskerettighetene i de okkuperte områdene. Norge og norske organisasjoner bør sammen arbeide for at forholdene bedres slik at palestinsk ungdom uhindret kan utøve, kvalifisere seg og delta i sport på internasjonalt nivå. I den forbindelse er det for eksempel viktig å støtte opp om deltakelse av palestinske fotballag i Norway Cup.

Etter at Palestina fikk innvilget observatørstatus i FNs generalforsamling, har byggingen av nye ulovlige bosettinger på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem, økt. Bosettervold mot palestinere og deres eiendommer har eskalert. LO krever at disse angrepene blir etterforsket og straffet. LO krever også at snikkanekteringen av Vestbredden opphører, og at Israel umiddelbart starter en tilbaketrekning av de ulovlige bosetterne i henhold til Geneve-konvensjonen som forbyr forflytning av sivilbefolkningen til okkuperte områder.

Israels rivning av palestinske bygninger øker. Bakgrunnen for dette er at palestinerne nesten aldri innvilges byggetillatelse i Øst-Jerusalem og de delene av Vestbredden som er under israelsk administrasjon (60 %). Mange bygger derfor uten tillatelse, og FN anslår at nesten halvparten av de palestinske bygningene står i fare for å rives. Norske myndigheter må kreve en slutt på rivningen og den grove diskrimineringen av palestinerne.

Israels hyppige bruk av administrativ forvaring, varetektsfengsling uten lov og dom, er ikke i henhold til internasjonal rett. I det siste har flere palestinere markert sin avsky mot denne praksisen ved å delta i dramatiske sultestreiker. LO forsømmer bruken av administrativ forvaring og krever at Israel umiddelbart løslater palestinere som ikke er tiltalt og stilt for retten i full overensstemmelse med internasjonal standard for rettferdig rettergang.

Separasjonsmuren, bosettingen og tilhørende infrastruktur gjør store inngrep i palestinsk land. Den pågående oppsplittingen av Vestbredden undergraver palestinernes rett til selvbestemmelse og hindrer muligheten for en tostatsløsning. Muren må rives. Norske myndigheter må føre en aktiv politikk, ikke minst overfor USA og EU, for å presse Israel til å etterleve anbefalingene fra Den internasjonale domstolen i Haag vedrørende muren og for å ende okkupasjonen. Norge må gå i bresjen for at Palestina anerkjennes som fullverdig medlem av FN og gis status som en selvstendig stat innenfor grense av 1967.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Den internasjonale uttalelsen ble tatt opp til behandling:

- Internasjonal uttalelse

Den internasjonale økonomiske krisen har skapt store problemer. Arbeidsledigheten er skyhøy i mange land, og det er verst for de unge. En hel generasjon står i fare for å bli stående utenfor arbeidslivet. Ungdomsledigheten i Spania og Hellas er på skremmende 55 %. En stor del av ungdom i arbeidslivet tilbys kun korttidskontrakter. Det er uakseptabelt at arbeidsledige og lønnskakere må betale mesteparten av regningen for finanskrisen. I dag er det en global finanssektor uten ansvar og kontroll som er en av de største truslene mot velferdssamfunnet og det organiserte arbeidslivet. LO krever at norske myndigheter er pådrivere for regulering av økonomien og sikring av fundamentale rettigheter på globalt plan.

Prinsippene i ILOs og regjeringens strategi for anstendig arbeid må legges til grunn for norsk utenriks- og bistandspolitikk. Retten til arbeid, arbeidstakerrettigheter, sosial dialog og trygdeordninger er

hjørnesteinene i begrepet anstendig arbeid. LO vil videreføre arbeidet med å fremme anstendig arbeid i sitt internasjonale engasjement og i prosjektsamarbeidet med fagbevegelsen i andre land. LO forventer at norske selskaper som etablerer seg og opererer i utlandet, ivaretar de samme hensynene. LO forventer at norske myndigheter arbeider for at anstendig arbeid tas opp som et av FNs tusenårsmål.

Arbeid er den viktigste veien ut av fattigdom. Med rekordstor og fortsatt økende ledighet i mange land er det stor fare for et todelt samfunn. Faren øker nå stadig flere blir langtidsledige slik situasjonen er i Europa. Veien tilbake til arbeidslivet blir lang og for mange uoverkommelig. Økende arbeidsledighet fører til økende ulikhet og fattigdom. Sosial nød fører til økt menneskehandel og sosial dumping. Dette rammer spesielt kvinner. Fattigdommen må også bekjempes ved å sikre grunnleggende velferdstjenester og økonomiske og sosiale ordninger som gir alle anstendige levekår.

Finanskrisen i Europa har blitt etterfulgt av en sosial og politisk krise. LO krever en mer sosial tilnærming til gjeldsproblemene i Europa. LO vil sammen med europeisk fagbevegelse arbeide ovenfor både nasjonale og europeiske myndigheter for å styrke den sosiale dimensjonen. Når millioner tvinges ut i arbeidsledighet, legges grunnlaget for langsiktige sosiale problemer. Faren for alvorlige politiske konsekvenser er åpenbare. Vi ser økende oppslutning om høyreekstreme partier i flere europeiske land. Det nytter ikke å spare seg ut av jobbkrisen. Ensidige nedskjæringer i offentlig sektor gjør vondt verre. Stimulering av økonomien må til. Dette må skje gjennom et samlet budsjettgrep internasjonalt og i det enkelte land, et mer rettferdig skattesystem og økt skatt på finanssektoren.

Dersom EUs håndhevingsdirektiv krever fjerning av tiltak mot sosial dumping, må reservasjonsmuligheten benyttes.

Det internasjonale valutafondet (IMF) er det internasjonale redskapet for lån til kriseutsatte land og som kan hindre spredning i en globalisert økonomi. Norge må arbeide for at valutafondets krisetiltak innebærer en rettferdig fordeling av goder og byrder. IMF, og særlig EU, må forstå at ensidig sparepolitikk bare forlenger krisen. Norge må delta i kampen mot

skatteparadiser og for mer effektiv beskatning av finansmarkedene, blant annet gjennom avgift på finanstransaksjoner.

I mange land blir krisen brukt som unnskyldning for å sette tariffavtaler til side og angripe opparbeidede og internasjonalt anerkjente faglige rettigheter. Fagbevegelsen er under sterkt press og regjeringer behandler faglige rettigheter som et hinder for økonomisk utvikling. I ILO har europeiske arbeidsgivere ledet an i angrep på faglige rettigheter, ved å ta til orde for innskrenkninger i streikeretten. Det er uakseptabelt og vil hemme en rettferdig og sosial utvikling. LO vil arbeide for å styrke ILO og de internasjonale spillereglene som sikrer menneskerettigheter og faglige rettigheter.

Den årlige rapporten fra Den Internasjonale Faglige Samorganisasjonen ITUC viser at tillitsvalgte og organiserte trakasseres over hele verden. Organisasjonsretten og streikeretten forsøkes svekket gjennom trusler, massearrestasjoner og vold. Tillitsvalgte som kjemper for faglige rettigheter og anstendige lønns- og arbeidsvilkår, angripes hardt, blant annet i Colombia, Zimbabwe, Swaziland, Fiji, Bahrain og Guatemala. LO vil være pådriver for at arbeidstakerrettigheter inkluderes og respekteres i internasjonale handelsavtaler

Som Norge er part i, og derfor ønsker ikke LO at Norge ratifiserer en frihandelsavtale med Colombia før grunnleggende demokratiske rettigheter er på plass. Fagbevegelsen må kunne kjempe for sin rett til å være organisert og kreve tariffavtaler uten trusler og fare for liv og helse. LO fortsetter å lytte til fagbevegelsen i Colombia når nye avtaler skal forhandles fram i arbeidet for en varig fred.

De dramatiske omveltningene i Midtøsten og Nord-Afrika har skapt nye muligheter, men også store utfordringer for fagbevegelsen. Etter årtier med undertrykkelse gikk folket ut i gatene for å kjempe for et bedre samfunn og demokrati. Herskerne i Tunisia, Egypt, Libya og Jemen ble kastet, men opprøret i Bahrain og krisen i Syria er ennå uløste. Kampen for å fjerne autoritære regimer og for å bygge mer rettferdige, inkluderende og demokratiske samfunn fortsetter. Den frie og uavhengige fagbevegelsen har spilt og spiller en nøkkelrolle i denne prosessen.

Kvinner spilte en viktig rolle under opprørene. Når er deres interesser på vikende front. Kvinners andel av arbeidsstyrken i området er blant de laveste i verden, og regionen utpeker seg negativt med hensyn til kjønnsdiskriminering. Det er på høy tid at kvinner får like rettigheter. LO ber norske myndigheter og bedrifter om å integrere og fremme likestillingsperspektivet i sitt arbeid i regionen.

Religiøse og etniske minoriteter marginaliseres og diskrimineres stadig oftere, og situasjonen er i ferd med å polarisere seg i land hvor fredelig sameksistens tidligere var normen. Fagbevegelsen må motarbeide denne trenden og være en felles arena.

Gjestarbeideres mangel på rettigheter et er prekært og økende problem. De omfattes som regel ikke av arbeidslovgivningen og har ofte ikke lov til å organisere seg og forhandle kollektivt. Mange utsettes for svært grov diskriminering og trakassering. I noen tilfeller er det snakk om regelrett slaveri. Norske myndigheter må øve press, både bilateralt og i internasjonale fora, for å styrke det juridiske vernet av denne ekstra sårbare arbeidsgruppen.

I Egypt så man i tiåret før opprører mot Mobarak flere ulovlige streiker og demonstrasjoner. Lønningene klarte ikke å holde tritt med levekostnadene, og det var stor misnøye med regimets økonomiske politikk. Etter revolusjonen oppsto et antall nye og uavhengige fagforeninger; disse jobber nå i motbakke. Siden president Mursi kom til makten, har fysiske og juridiske angrep mot fagforeningsaktivister økt, og internasjonale selskaper som f. eks. Mondeléz (Kraft Foods) utnytter situasjonen til fagforeningsknusing. Egypt har undertegnet flere av de sentrale ILO-konvensjonene og LO ber om at norske myndigheter vektlegger betydningen av et anstendig arbeidsliv overfor de nye makthaverne. Et bærekraftig samfunn i Egypt er viktig for stabiliteten i området.

Både den saharawiske demokratiske republikk SADR, ledet av frigjøringsbevegelsen Polisario, og Marokko krever råderett over Vest-Sahara. Norge anerkjenner ikke Marokkos råderett over området. Marokko fortsetter okkupasjonen og plyndring av naturressursene i Vest-Sahara. Eksport av fosfat fra området er den viktigste kilden

til finansiering av okkupasjonen. Det skjer omfattende brudd på menneskerettighetene i Vest-Sahara. En stor andel av saharawiene lever i flyktningleirene sørvest i nabolandet Algerie. LO ber regjeringen være en pådriver for at saharawienes legitime rett til selvbestemmelse, uavhengighet og organisasjonsfrihet blir en realitet.

Cuba har gjennom langvarig blokade av landet blitt isolert og hindret deltakelse i internasjonal handel og velstandsutvikling. Handelsboikotten hindrer sosial og økonomisk utvikling på Cuba ved at viktige varer er kostbare å importere og teknologi vanskelig å få tak i og innføre. LO ber norske myndigheter arbeide for at blokaden oppheves.

LO krever at norske myndigheter arbeider for at det amerikanske militærfengselet på Guantanamo blir avviklet.

Qatar er vertsland for VM i fotball i 2022. Omfattende bygningsarbeider er i gang i landet hvor 94 % av arbeidsstokken er arbeidsinnvandrere. Mange av dem utnyttes på det sterkeste gjennom lave lønninger, uteblivelse av lønn, store helse- miljø og sikkerhetsrisikoer og elendige boforhold. LO vil fortsette sin støtte til ITUCs internasjonale kampanje for faglige rettigheter og organisasjonsfrihet i Qatar. LO krever at det internasjonale fotballforbundet, FIFA, må sikre at faglige rettigheter ivaretas i forberedelse og gjennomføring av sine arrangementer, herunder VM i fotball i 2022.

Norske myndigheter har de siste årene satset mange milliarder kroner på bevaring av regnskog i flere land. Fagbevegelsen i disse landene har ofte systematisk blitt holdt utenfor innflytelse på hvordan skogprogrammene påvirker situasjonen til deres medlemmer og omliggende næringer. LO krever at den norske regjering tar initiativ for at fagbevegelsen i de land som prioriteres, blir involvert i prosessene rundt klima- og skogprogrammene. Det er viktig at Norge styrker fagbevegelsens plass rundt forhandlingsbordet i de prosesser som leder frem til nye skogsatsinger og i de allerede eksisterende prosjektene i Brasil, Guyana, Indonesia og Etiopia.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt

Det forelå også et forslag på en samferdselspolitisk uttalelse:

- Samferdselspolitisk uttalelse

Gode transportløsninger er en forutsetning for høy sysselsetting, god distriktsutvikling, verdiskaping og en bærekraftig utvikling av næringsliv og offentlig virksomhet.

Hovedprioriteringene må være en økt satsing på bane og kollektivtransport, samt utbygging av transportsystemet mellom regioner og landsdeler. En sterk satsing på kollektive, klimavennlige transportløsninger i og rundt de store byene, samt en økt overføring av gods fra vei til sjø og bane, er en forutsetning for å kutte klimagassutslippene fra transportsektoren. En omlegging fra fossile drivstoff til fornybare drivstoff er nødvendig.

Anbud i persontransporten ivaretar ikke disse målene og må avvikles. Luftfarten i Norge må sikres gjennom et landsomfattende nett av lufthavner drevet etter samfinansieringssystemet.

Trafikkveksten som følge av befolkningsveksten fordrer en betydelig utbygging av infrastruktur for kollektivtrafikk både på bane og veg. For å redusere privatbilismen i og rundt de store byene, må kapasiteten på kollektivtransporten økes betraktelig og nye ruter må etableres. Flere og sterkere virkemidler må tas i bruk for å få til dette. En må også satse sterkt på trafikksikringstiltak som gjør det trygt og attraktivt å gå eller være syklist, samtidig som videre utbygging på veinettet medvirker til ytterligere nedgang i antall hardt skadde og drepte i trafikken.

Et tilnærmet frislipp av drosjeløyver har ført til en kraftig overetablering i de store byene. Drosjene står stille mer enn de kjører passasjerer, når de er i trafikk. Sjåførene må ofte jobbe dobbelt så lange dager som andre arbeidstakere, for å få en lønn å leve av. Dette utgjør også en fare for både sjåfør og passasjerer. LO går derfor inn for å redusere antall løyver i de uregulerte områdene.

Vedlikehold, oppgradering og rassikring av veg- og jernbanenettet er viktig for å få til en mest mulig effektiv gods- og persontransport. Infrastrukturen må rustes opp slik at det fremmer utviklingen av

næringslivet og verdiskapingen i dustrikte og sentrale strøk. Videre må infrastrukturen sikre et forsvarlig arbeidsmiljø for de ansatte i transportsektoren. Økt standard vil også bidra til lavere drivstofforbruk pr tonn/km.

Vegnettet har en sentral rolle i å knytte sammen landsdelene, og for å redusere avstandskostnader for næringslivet. Investeringer i vegnettet har derfor stor betydning for å nå overordnede målsettinger i transportpolitikken. LO mener det må legges il rette for flere større strekningsvise prosjekter for å oppnå en mer kostnadseffektiv utbygging, samt raskere fullføre utbyggingen av viktige transportkorridorer.

Det må bygges et tilstrekkelig antall døgnhvileplasser for sjåførene i langtransport slik at de kan overholde kjøre- og hviletidsbestemmelsene under akseptable forhold, og derigjennom øke trafikksikkerheten.

IF-triangelet på Østlandet må bygges ut med dobbeltspor, og Ringeriksbanen må realiseres. Ny Oslo-tunnel må utredes snarlig, med sikte på utbygging for å øke kapasiteten gjennom sentrum.

LO mener det må gjennomføres nødvendige tiltak som sikrer en helhetlig og raskere gjennomføring av investeringsprosjektene. Det skal være LO-koordinatorer på de store utbyggingsprosjektene. LO er imot å finansiere infrastrukturprosjekter gjennom OPS-kontrakter hvor private aktører forskutterer utbyggingen, når det offentlige i siste instans uansett må bære kostnadene til en høyere total kostnad enn det ellers ville blitt. Forutsigbar finansiering og effektiv gjennomføring er imidlertid en forutsetning for å drive store investeringsprosjekter på en kostnadseffektiv måte. For å sikre en rask og effektiv utbygging er det en forutsetning at prosjektene fullfinansieres, og at det fastsettes en dato for ferdigstilling. LO forventer også at det gjennomføres nødvendige tiltak for å effektivisere planprosessen, som bidrar til en raskere gjennomføring av investeringsprosjektene.

Fram til 2040 vil innenlands godstransport øke med 45 %. Det er ikke bærekraftig at denne økningen skal skje gjennom veibasert godstransport. LO mener derfor at det må legges bedre til rette for overføring av godstransport til bane og sjø.

Kapasiteten for godstransport på bane må økes gjennom utbygging av IC-triangelen på Østlandet med dobbeltspor, samt bygging av flere og lengre kryssningsspor. Ofotbanen må bygges ut for å kunne ta den forventede økningen i godstransport.

Det må bygges samlastingsterminaler (intermodale terminaler) i de store byene for å få til en sømløs overgang mellom de forskjellige transportformene. Det er særlig viktig at godsterminalen på Alnabru blir bygd ut med stor nok kapasitet for framtidige behov.

Forholdene må legges bedre til rette for å flytte godstransport fra vei til sjø ved å styrke infrastrukturen til og fra havnene. En spesialisering av havnene er der noen havner utvikles som nav i transportsystemet er nødvendig for å utvikle effektive og rasjonelle omlastningshavner. Skipsflåten i Norge må fornyes og avgiftsregimet må innrettes slik at godstransport på sjø blir mer miljøvennlig og konkurransedyktig. Det må iverksettes tiltak for å oppnå dette uten å forverre konkurransesituasjonen for sjøtransporten. Næringen må, sammen med myndighetene, organisere transporttilbudet slik at det fremstår som attraktivt for vareeiere. Stad skipstunnel er et viktig prosjekt for økt sikkerhet og bedre regularitet, og LO mener utbyggingen må startes opp snarest mulig.

Transportnæringen har omfattende problemer med sosial dumping både innen godstransport og persontransport. Utenlandske transportører utfører lovlig og ulovlig kabotasje der de utkonkurrerer norske aktører gjennom klave sjåførlønninger. Andelen utenlandske vogntog på norske veier øker. Kontroll og håndhevelse av om vogntogene er teknisk utrustet for norske forhold, må styrkes. LO ønsker derfor et fremtidig restriktivt regelverk for kabotasje innen godstransport minst like strengt som i dag, og at det settes inn tilstrekkelige kontrollressurser fra myndighetenes side.

Fraværet av regelverk for persontransportkabotasje har store konsekvenser for turbilnæringen, og antall busser reduseres kontinuerlig. På sikt vil dette gå ut over beredskapen og føre til at det ikke er nok kapasitet til å ha buss for tog eller andre beredskapsoppdrag. Muligheten for 100%-stillinger vil også bli kraftig redusert.

LO er sterkt imot at staten gjennom Jernbanepakke IV skal pålegges å konkurransetsette persontrafikken med jernbane og åpne det innenlandske persontrafikkmarkedet for fri konkurranse.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Støtte til de streikende – Denne uttalelsen var vedtatt en gang tidligere, men dirigenten insisterte på å gjøre det en gang til. Enstemmig vedtatt.

Uttalelse om sykehusene hadde følgende ordlyd:

- Forsvar fellesskapets sykehus

Lik tilgang til helsetjenester av høy kvalitet er et av våre politiske mål. For å nå målet må samfunnet sette av tilstrekkelig med ressurser på alle nivåer. Forebygging av sykdom og skade er best for den enkelte og samfunns-økonomisk lønnsomt. I den sammenheng er kommunehelsetjenesten svært viktig. Men dersom behandling på sykehus er det medisinske riktige, må tilgangen og kvaliteten være på plass for alle.

Høsten 2013 er det stortingsvalg. Mye står på spill. Høyrepartiene vil gjøre store endringer i retning av mer privatisering og konkurransetsetting. LO vil advare sterkt imot slik stykkprisfinansiering som Høyre og Fremskrittspartiet tar til orde for. Det vil minske effektiviteten, skape mer byråkrati og overføre offentlige midler fra pasientbehandling til overskudd i internasjonale konsern. Det vil også sentralisere sykehuspolitikken, og fjerne den lokale medbestemmelsen

LO viser til den faglige plattformen «Forsvar fellesskapets sykehus», som beskriver både resultater og utfordringer på sykehusområdet. LOs mål er en fortsatt rødgrønn regjering som sikrer en tydelig politisk styring av sykehusene, i godt samarbeid med de ansattes organisasjoner. Gjennom de siste åtte årene har foretaksmodellen, også etter innspill fra LO, blitt justert og forbedret. Helse- og omsorgsdepartementet har brukt styringsredskapene aktivt, blant annet for å innføre arbeid for heltidskultur, sikre mulighet til helsefagarbeidere i sykehus og bruke rett person på rett plass. Regjeringen har også tatt initiativ til

trepartssamarbeid om sykehus. Framover vil LO gjennom fagligpolitisk samarbeid videreutvikle og forbedre styringsmodellen i tråd med sykehusenes samfunnsoppdrag.

LO mener at viktige prinsipper for styring og organisering av sykehusene må være:

Sykehusene skal være en del av et skattefinansiert, offentlig helsevesen, hvor tilgangen til tjenestene er basert på menneskenes behov.

Sykehusene skal eies av staten og styres politisk. Helse- og omsorgsministeren skal ha det øverste ansvaret, samtidig som det må sikres regional og lokal forankring.

Nasjonale prioriteringer må gjøres på folkevalgt nasjonalt politisk nivå. Den regionale styringen må skje innenfor rammen av nasjonale prioriteringer og i tråd med befolkningens behov.

Økonomistyringen skal bygge på prinsipper som fremmer politisk oversikt, innsikt og god drift. Stykkpris, eller versjoner av innsatsstyrt finansiering (ISF) må begrenses.

Sykehusene skal være en del av et samhandlende og integrert helsevesen, hvor primær- og spesialhelsetjenesten trekker i samme retning, og ansatte sikres medbestemmelse på alle nivåer.

Det norske helsevesenet skal baseres på samarbeid, ikke konkurranse. Det skal fortsatt være en desentralisert sykehusstruktur. Norge er et land med spredt bosetting, og sykehuspolitikken må ta hensyn til geografiske, demografiske og andre forhold.

Nasjonal Helse- og omsorgsplan må utvikles videre som styringsdokument, med forankring både lokal, regionalt og nasjonalt.

Organiseringen av arbeidet i sykehusene må være basert på hele stillinger og faste ansettelser.

Renhold, kjøkken, eiendomsforvaltning, ambulanse mm er en del av helheten i sykehusdriften, og må ikke konkurranseutsettes eller outsources.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Uttalelsen om boligpolitikken:

- En moderne og sosial boligpolitikk

En god bolig er et grunnleggende velferdsgode. Det er derfor et viktig samfunnsansvar å medvirke til en tilstrekkelig og rimelig fordelt boligmasse. Dagens boligpriser som følge av for lav boligbygging har medvirket til en ukontrollert prisvekst og er et av våre største samfunnsproblemer, særlig med tanke på unge og andre i en etableringsfase.

Utviklingen i boligmarkedet er resultatet av flere forhold. Det er den viktigste

Enkeltinvesteringen folk gjør. Samtidig er boligsituasjonen påvirket av plasseringen av utdanningsinstitusjoner, arbeidsplasser, kollektivtilbud og infrastruktur. Dernest spiller finansieringsmuligheter, sentraliseringstendenser, skattepolitikk og befolkningsutvikling viktige roller. Løsningen på boligsituasjonen er derfor ikke kun et spørsmål om boligpolitikk, men også at flere politikkområder virker sammen.

LO mener det må bygges 40 000 nye boliger per år og at 5 000 av dette er utleieboliger og studentboliger som dekker et mer midlertidig behov for studenter, pendlere og arbeidsinnvandrere. Studentsamskipnader og boligbyggelag må, sammen med kommunene, være sentrale bidragsyttere.

Det er behov for å øke byggingen av studentboliger, slik at dekningsgraden øker.

For å få dette til må kostnadsrammen og tilskuddet økes. LO mener det må legges opp til kommunale boligplaner som dekker behovet for nye boliger og at planleggingsprosesser med interesseavveininger, effektiviseres.

Kommunene må pålegges å samarbeide slik at overordna regionale mål nås, og å tilrettelegge for nye boligtomter og øvrig infrastruktur. Arbeid, bolig og kollektivtrafikktilbud må ses i sammenheng. I den dagnad som kreves for å nå målet om 40 000 nye boliger per år, må forvaltningsnivåene og utbyggere samarbeide tett og ta i bruk nødvendige teknologiske og organisatoriske løsninger slik at det ikke oppstår forsinkelser og flaskehals i produksjonen.

Særlig er det viktig at kommunikasjon mellom myndigheter og utbyggere og mellom utbyggere og entreprenører utvikles blant annet gjennom digitale plattformer som BIM (Bygningsinformasjonsmodell). Behovet for flere og billigere boliger må ses i sammenheng med det økende antall krav som stilles både bolig og boligbyggere. Et løft i boligbyggingen, krever at dette hensynet i større grad må ha forkjørsrett overfor andre gode formål.

Kvalitetskravene og reguleringsambisjoner må tilpasses, når bolig skal gis høyere prioritet. Kostnader og forsinkende prosedyrer må veies opp mot nytten av standard og miljøkrav. Husbankens hovedrolle er endret fra generell finansiering til å bidra til sosial fordeling med særlig vekt på vanskeligstilte boligsøkere. Banken må nå få en mer aktiv rolle i boligpolitikken. Særlig pådriverrollen overfor kommunene bør styrkes. Kommunene må ta større ansvar for rimelige og stabile leieforhold for utsatte grupper. Det må generelt ses nærmere på pris- og utbyttepraksis for utleieboliger.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

En delelegat ba om en pause fordi det var behov for det. Samtidig dundret det inn med permisjonssøknader denne ettermiddagen.

Dirigenten avviste forslaget om pause. Det gikk mot slutten, men bare de som måtte på toalettet, kunne gå. Da det viste seg at halve salen oppfattet dette som liberalt, ble de kalt tilbake på plass.

Kulturinnslag

Kulturverkstedet i Østfold fremførte forestillingen «sufragium» som betyr stemmerett. Dette var en enakter som man nå skulle reise

rundt på skolene med – i anledning 100-årsjubileet for allmenn stemmerett i Norge. De unge aktørene spilte og sang om hvordan stemningen var blant stemmerettsforkjempere, norske suffragetter og kvinnesaksmedlemmer, som kjempet for stemmeretten ved århundreskiftet.

Da de ikke hadde engang fikk stemme ved folkeavstemningene i 1905, startet de en underskriftsaksjon 22. august 1905 som oppnådde 270 000 underskrifter - for unionsoppløsning og for en dansk prins som ny konge i Norge. Dette var forløperen til kvinneledernes endelige seier i 2013. Gina Krog, Fredrikke Marie Kvam og Fernanda Nissen var sentrale norske kvinner i denne kampen.

LOs kulturpris for 2012

Forbundssekretær Kristian Tangen takket de medvirkende og sa at arbeiderkulturen er en viktig del av LOs historie. Arbeiderbevegelsen har alltid satt kulturen på kartet. Vi trenger idealister som går foran i dette arbeidet. I Østfold har man laget et nettverk som fremmer arbeiderkulturen. Dette skjer gjennom arbeidernes kulturnettverk. De setter stadig opp forestillinger som er forankret og skrevet lokalt, sa Tangen, som ba styrelederen komme frem, og motta kulturprisen for 2012.

Juryen for prisen sier i sin begrunnelse at Arbeiderbevegelsens kulturnettverk i Østfold engasjerer seg årlig i store oppsetninger, bl. a. Steinhoggern. Nettverket har 38 medlemsorganisasjoner, som representerer 50 000 LO-medlemmer. De knytter bånd sammen og sikrer engasjementet og sprer arbeiderbevegelsens kultur.

Styrelederen, Svein Olav Agnalt, som også var ordfører i Skiptvedt, sa at han var stolt over å kunne motta denne prisen på vegne av arbeiderbevegelsens kulturnettverk i Østfold. LO er en viktig samfunnsarena, og det er også fint å kunne delta her. Han ville benytte anledningen til å takke alle som gjør dette mulig. Vi har mange gode kulturarbeidere. Vi har alle et felles ansvar for å ta vare på arbeiderkulturen og å videreføre kunnskap om den til nye generasjoner.

Kultur skaper glede og øker kjennskapen til vår ideologi. Vi knytter kulturelle bånd i arbeiderbevegelsen. Det sikrer oss at kulturen kan være en drivkraft – med AOF i spissen.

Vi satte opp tømmerfløter-stykket bl.a. fordi vi ville fortelle om den første landbaserte streiken i Norge. Det var tømmerfløterne i Skiptvedt som for den i 1852. Det er vår visjon at nettverket skal ivaretas. Vi skal også være nyskapende i forhold til kulturen. Vi skal være som en katalysator og et nettverk for kultur og ideer som vi bringer ut til folket. Vi holder oss til lokal forankring og lokale manus.

Dirigenten henviste til ipaden igjen, og dette gjaldt Hovedavtalen, forslag 1433-1442.

Erik Tore Arnøy sa at man mange ganger hadde forsøkt å komme frem til en løsning på dette problemet. Siden vi ikke blir enige, så opprettholder vi innstillingen.

Han trodde at flertallet ville støtte et alternativt forslag. Det hadde vært kjempet for dette siden 1997. Vi har et alternativt forslag som støttes av Fagforbundet, Industri og Energi og Jernbaneforbundet sa han og viste til forslag 9700.

Vi ønsker oss en oversendelse til forbundsstyret med retning. Flertallsinnstillingen ble vedtatt.

Dirigenten sa at man nå var kommet frem til dagsordens pkt. 10 Avslutning.

Dagsordens pkt. 10 - Avslutning

Dirigenten sa at det hadde vært et godt samarbeid mellom sal og dirigenter og sekretærer. I alt hadde det vært 2 500 innom Kongressen disse fem dagene, og man hadde fått inn 420 forslag.

Hun ønsket vel hjem idet hun ga ordet til avtroppende LO-leder.

Roar Flåthens avskjedstale

Roar Flåthen sa at han nå skulle foreta sitt siste oppdrag som LO-leder. Jeg tenkte på det i morges da jeg våknet og spurte meg hvilket faenskap jeg skulle finne på denne siste arbeidsdagen. Men jeg har ikke funnet på noe. Det er også litt vemodig å stå her. Takk alle sammen. Dere har gjort en kjempejobb. Dette har fungert som et politisk verksted. Det har også vært en arbeidskongress. Også det elektroniske har fungert, selv om mange med meg var skeptiske på forhånd.

Takk til delegatene og til forbundene. Det har vært mange flotte innlegg. Nå har vi lagt plattformen for arbeidet i de neste fire årene. Jeg takker Oslo kongressenter, LO Media og Ringerike folkehøyskole. Skolen har hatt elever i sving under kongressen. Han takket også selskapet som sto for det tekniske opplegget.

Noen ville han takke spesielt. Det gjaldt Kine Smith Larsen som har vært hovedansvarlig for kongressen. Hun har gjort en kjempejobb. Jeg vil også takke vår «kulturminister» Terje Havrøy som har styrt med kulturen, og jeg vil takke Trond Pedersen som har ledet allsangene. Han anbefalte Pedersen, som også jobbet i Arbeiderbevegelsens arkiv og Bibliotek, om å male gitaren rød til neste gang.

De fikk blomster og gratulasjoner fra podiet.

Flåthen takket også innenlandske og utenlandske gjester som hadde vært på kongressen. Han sa at flere tidligere LO-ledere fortsatt fulgte nøye med. Dette er min siste kongress. Jeg har vært med på en eventyrlig reise siden jeg var klubbleder ved Kongsberg Våpenfabrikk, en bedrift med 3 000 ansatte. Jeg begynte å jobbe når jeg var 16 år. Og på Kongsberg sier

de at jeg så vidt rakk å jobbe og ikke har vært på jobb siden 1975. Jeg har vært tillitsvalgt i mange år.

Kristian Tangen har valgt å flytte tilbake til Trondheim for å bli distriktssekretær og pappa. Det respekterer jeg. Trine Lise Sundnes blir ny leder i HK. Det er vi veldig stolte over. Ellen Stensrud går av etter reglene. Det sies at det er likhetstrekk mellom Erna Solberg og Jern-Ellen. Det er det ikke. Erna Solberg fikk tittelen fordi hun strippet kommuneøkonomien og åpnet for dumping i kysttrafikken. Ellen ble leder i avd. 1 i Jern og Metall, og hun har brøya vei for mange kvinner i fagbevegelsen. Hun kom inn i forbundet i 1981 og allerede i 1985 fremmet vi to et forslag om at også SV skulle få bevilgninger fra forbundet. Det likte hverken Skytøen eller Gro Harlem Brundtland, som gjestet landsmøtet, og vi tapte solid i voteringen. Vi var nok litt for tidlig ute med slike tanker samtidig som vi var medlemmer av Arbeiderpartiet. Vi kan kanskje si at vi var forut for vår tid.

Jeg forlater ikke LO for godt. Jeg skal fortsatt stå til disposisjon. Det er valgt en god forbundsledelse med Gerd i spissen. 6 nye personer kommer inn i ledelsen. Du har fortsatt med deg Tor-Arne. Flåthen overrakte dermed roret og klubba til Gerd.

LO-leder Gerd Kristiansens tale

Under en slik kongress er man gjerne både dagvill og døgnvill, men i morgen er det 8. mai og frigjøringsdag. Samtidig har regjeringen foreslått at det også skal markeres som veterandagen. Stortinget har sluttet seg til dette. Det skal være en markering for alle de som har tjenestegjort i utlandet på oppdrag fra Norge og FN. En del var medlemmer i Norsk Offisersforbund i LO. Hun ønsket dem alle lykke til med feiringen.

Nå går det ubønnhørlig mot slutten. Hun takket først de to avgående medlemmer i kontrollkomiteen, Steinar Karlsen og Tom Røisi, med blomster.

Han ba deretter Roar, Ellen, Trine Lise og Kristian komme opp på podiet og motta blomster.

Kristian skal tilbake til Trondheim som distriktssekretær og småbarnsfar. Vi beholder deg likevel i LO fordi om du bor i Trondheim. De kan jo trenge flinke folk i Trondheim også. Om Trine Lise sa hun at hun ville være i nærheten, bare to trapper ned. Det gjør det lettere å ta avskjed nå. Vi treffes også hver mandag i sekretariatet. Ellen har vært en tillitsvalgt lenge. Du har lært meg veldig mye. Du skal fortsatt stå til disposisjon for LOs ledelse, og vi ønsker deg lykke til i de svenske skogene. Jeg kan love at vi kommer på besøk.

Vet dere at Roar har vært min bodygard en gang? Vi var på WTO-konferanse i Hongkong og jeg tenkte at jeg skulle få sydd meg en jakke. Jeg hadde tatt mål, men etterpå turte jeg ikke å gå tilbake til skredderen for å prøve jakka, for jeg syntes han plukket vel mye på meg. Da spurte jeg Roar om han kunne bli med når jeg skulle prøve jakka. Etter at han kom inn døra, så var det bare så vidt skredderen turte å nærme seg meg, sa LO-lederen.

Du har gjort en kjempejobb. Du har sikret AFP for all fremtid. Du har kjempet for velferdsgodene og næringsutviklingen. Du har gjort verdens sterkeste fagbevegelse sterkere. Jeg er glad for at du også skal jobbe for oss i fremtiden.

Etter kongressfesten så ringte mobilen igjen med «siste nytt». Der sto det at Roar hadde uttalt seg om den nye LO-lederen med at "hun var hard i hønna". Dette hadde han sagt til TV 2. Jeg visste at dette måtte være en misforståelse, men tenkte ikke mer på det da.

Jeg var ikke så opprømt fordi jeg visste at dette hadde Roar aldri sagt. Det var en enkel forklaring. Roar hadde snakket dialekt. Han hadde bare sagt: "hu` er hard i hønna".

Jeg er den andre kvinnen som blir LO-leder. Begge heter vi Gerd. Jeg opplevde på kongressfesten at mange kvinnelige gjester fra utlandet sa seg glad for at det ble en kvinnelig LO-leder. De gledet seg til å fortelle det i sine hjemland, og det kan kanskje bidra til å øke kvinneandelen i vervene der. Vi har lagt et godt grunnlag for arbeidet fremover, og på vegne av den nye ledelsen kan jeg si at jeg gleder meg til å ta fatt på arbeidet. Handlingsprogrammet er selve marsjordren for arbeidet i de

neste fire årene. Nå går vi også inn i en faglig valgkamp som er viktig for arbeidere, for unge og for studenter. Vi avgjør hvilket samfunn vi ønsker. Lykke til! Herved erklærer jeg LOs 33. ordinære kongress for avsluttet.

Møtet ble hevet kl.16.50.

Tradisjonen tro slo Kongressen til med Internasjonalen, ledet av Trond Henriksen. Allsangen runget stående.

Forslag og vedtak

Redaksjonskomiteen for vedtekter og organisasjon

Dagsorgen pkt 5 LOs egen organisasjon

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1140
Fra: 131 - Tom Egil Flata

Forbundenes medlemskap i LO Forslag 5010

LO må sette større kraft inn på at de vedtekter, retningslinjer og vedtak som gjelder for Forbundenes medlemskap i LO etterlevs.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1150
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Grunnbevilgning til oppsøkende virksomhet

Det innføres en bevilgning i bunnen til LOs lokalorganisasjoner. Denne skal gå til frikjøp til organisasjons- og oppsøkende virksomhet en dag i uka. Halvparten fra LO sentralt, halvparten er en egenandel, det er en forutsetning at dette er ut over dagens frikjøp eller ansettelse. Det kreves en søknad som viser at dette er realistisk. I så fall skal den innvilges.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1184
Fra: 252 - Roy Einar Nilsen

Kapittel 4. Rekrutteringsutfordringer og prioriteringer.

Tema: studenter: Linje 846: LO må videreutvikle og styrke elev- og

studentmedlemskapet og sørge for at skoleelever og studenter føler at det er naturlig å bli medlem av LO og forsette medlemskapet etter endt utdanning. Lærlingordningen er en del av utdanningstilbudet og ordningen bør utvides til også å omfatte medlemskap for lærlinger.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1214
Fra: 261 - Helene Roer Sandberg

Oversende forslag 5017 til sekretariatet, midler ungdom

LO Østfold opprettholder forslag 5017 og foreslår at det oversendes sekretariatet for videre behandling: Fordeling av midler til LOs ungdomsutvalg. Midlene til LOs ungdomsutvalg skal fordeles slik at hvert fylke får en tildelt pott til drift og resten settes av til søkbare midler ut fra planlagt aktivitet.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1216
Fra: 262 - Tore Leif Gundersen

Oversende forslag nr. 5055 til redaksjonskomiteen for egen organisasjon.

Styrking av lokalavdelinger

LO Østfold foreslår at forslag nr. 5055 oversendes redaksjonskomiteen for egen organisasjon: Styrking av LOs lokalorganisasjoner Det foreslås følgende: av 1/3 av LOs egenkapital skal det vært år i kongressperioden beregnes avkastning på 3,5% til en aktivitetspott for LO lokalt.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1218
Fra: 261 - Helene Roer Sandberg

Opprettholde forslag nr 5076 med endring. (valgt ledelse under 35 år)
LO Østfold opprettholder forslag nr 5076 med følgende endring i tekst:
En av de i den valgte ledelse skal være under 35 år.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1250
Fra: 262 - Tore Leif Gundersen

Oversende forslag 5027 til sekretariatet- tillitsvalgtskolering
LO Østfold foreslår at forslag 5027 oversendes sekretariatet for videre behandling: Styrket og likeverdig medlems- og tillitsvalgtskolering over forbundsgrensene. LO må arbeide for antallet forbund skal tilsluttet seg medlems- og tillitsvalgtskoleringen på like vilkår.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1270
Fra: 260 - Geir Allan Stava

Grunnbevilgning til LOs lokalorganisasjoner
Det innføres en grunnbevilgning til LOs lokalorganisasjoner basert på antall medlemmer i lokalledet. Dette skal gå til frikjøp til organisatorisk arbeid.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1291
Fra: 104 - Clas Haarek Delp

LOs administrative organisering - forslag 5009
LOs administrative organisering LO har 22 forbund som medlemmer. Formålsparagrafen til LO (vedtektenes § 1) har innledningsvis følgende ordlyd: § 1. Formål Landsorganisasjonen i Norge er en sammenslutning av landsomfattende faglige organisasjoner av lønnstakere som har fått sin opptakelse godkjent av Kongressen eller Representantskapet. LO skal alltid være fri og uavhengig og har som formål: Å arbeide for at de tilsluttede forbund blir ledet etter felles retningslinjer, for på den måten, ved gjensidig solidarisk samvirke mellom forbundene og mellom medlemmene på den enkelte arbeidsplass, å skape enhet og kraft i arbeidet for å fremme og samordne lønnstakernes faglige, økonomiske, helsemessige, sosiale, forsikringsmessige og kulturelle interesser. Kongressen ber sekretariatet om å iverksette et arbeid med en gjennomgang av LOs organisasjon og administrasjon med sikte på å styrke LOs koordinerende rolle slik det framkommer i formålsparagrafen. I en slik gjennomgang skal det legges grunnleggende vekt på at LOs fremste oppgave er å samordne medlemmenes arbeid. Sekretariatet må derfor vurdere alle utvalg i LO, LOs distriktskontor og LOs ulike administrative avdelinger for å avklare om LO er organisert på en slik måte at de samlede ressursene i LO og forbundene brukes på en måte som er optimal i forhold til formålsparagrafen. Kongressen ber videre om at sekretariatet fram til neste kongress foretar en grundig gjennomgang av LOs vedtekter med sikte på å tilpasse disse til dagens arbeidsliv og den generelle samfunnsutviklingen.

Vedtak: Ivaretatt. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1326
Fra: 279 - Alexander Lien

Opprettholder forslaget 5011 1 million medlemmer innen 2017
Begrunnelse: LO må våge å ha en slik visjon, og sette konkrete mål.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1354
Fra: 300 - Alina Steshenko

Overføring av midler til LOs lokalorganisasjon

Det må overføres midler fra LO sentralt til LOs lokalorganisasjoner. Dette kan for eksempel gjøres ved at en del av LOs kapitalinntekter overføres til lokalorganisasjonene etter hvor mange medlemmer de har. Begrunnelse: Dette er absolutt nødvendig for å få økt aktiviteten lokalt. I dag er det bare de største lokalorganisasjonene som har ressurser og økonomi til å ha et høyt aktivitetsnivå. LOs organisasjon er preget av sentral rikdom og lokal fattigdom.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1362
Fra: 6 - Svein Raa Davidsen

Honorar for tillitvalgte

Forslag som ønskes fremmet for LO-kongressen. Dagsorden pkt. 5. LOs egen organisasjon
Forslag: Når tillitsvalgte, i form av sitt verv, er representert i styrearbeid og mottar honorar skal 25 % av honoraret tilfalle den lokale klubb/fagforening.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1369
Fra: 171 - Kristine Larsen

Linje 1100,

Setningen strykes Begrunnelse: galskap å utarbeide en ny håndbok for LOs lokalorganisasjoner når man skal i gang med et stort arbeid knyttet til endringer innen egen organisasjon. En ny håndbok bør i så tilfelle utarbeides etter at man har hatt denne gjennomgangen.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1372
Fra: 171 - Kristine Larsen

Linje 1089

Setning endres til: Det er også viktig å sikre at lokalorganisasjonen er representativ der det er praktisk gjennomførbart.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1373
Fra: 171 - Kristine Larsen

Linje 1090

Sistevetning strykes. Begrunnelse: slik mange lokale avdelinger i HK er bygd opp, gjerne fylkesvis, er det vanskelig å være i alle LOs lokalorganisasjoner innenfor et fylke.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1376
Fra: 197 - Hilde Hermansen

Forslagsnr.: 5070 Vertikal organisering

LO må jobbe for vertikalitet innenfor sine avtalestrukturer med målsetning om at alle ansatte i samme bedrift kan være organisert i samme forbund. Flere forbund har mange individuelt avlønnede innenfor sine medlemsporteføljer. Gjennom dette kan LO bedre ivareta store deler av eksisterende medlemsmasse, bidra til medlemsvekst og vil kunne fremstå som et ønsket alternativ også for arbeidstakere med høyere utdanning.

Vedtak: Tiltres ikke. Det vises til grensetvistutvalgets innstilling.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1377
Fra: 282 - Steffen Høiland

Overføring av midler til LOs lokalorganisasjoner. Nr. 5056.

Gjenreiser forslag nr. 5056. Det må overføres midler fra LO sentralt til LOs lokalorganisasjoner. Dette kan for eksempel gjøres ved at en del av LOs kapitalinntekter overføres til lokalorganisasjonene etter hvor mange medlemmer de har. Dette er absolutt nødvendig for å få økt aktiviteten lokalt. LOs organisasjon er preget av sentral rikdom og lokal fattigdom.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1379
Fra: 276 - Lene-Britt Johannesen

Styrking av LOs lokalorganisasjoner

Forslagsnr 5063 Vestfold Styrking av LO sine lokalorganisasjoner av 1/3 del av LOs egenkapital skal det hvert år i kongressperioden beregnes en avkastning på 3,5 % til en aktivitetsspotte til LOs lokalorganisasjoner. Med utgangspunkt i LOs regnskap for 2011 ville dette bety følgende beløp: Fri egenkapital pr 31.12.11 er kr 1.790 025 000. 1/3 del av dette blir 596 675 000 og 3,5 % av dette gir igjen kr 20. 883.625 til fordeling etter søknad og aktivitetsplaner. Ordningen evalueres på neste kongress i 2017. Alternativt: Grunnbevilgning til oppsøkende virksomhet. Det innføres en bevilgning i bunnen til LOs lokalorganisasjoner. Dette skal gå til frikjøp til organisasjons- og oppsøkende virksomhet inntil to dager i uka. Halvparten fra LO sentralt, den andre halvparten er egenandel. Det er en forutsetning at dette er ut over dagens frikjøp eller ansettelser. Det kreves en søknad som viser at dette er realistisk. I så fall skal den innvilges. Begrunnelse: LO må beholde og styrke sin tilstedeværelse ute i distriktene. Det er et stort behov for økt aktivitet i det lokale organisasjonsarbeidet. Mange lokalorganisasjoner er det eneste organisasjonsleddet som i praksis kan utøve en bred aktivitet for fagbevegelsen som helhet overfor kommune, fylke og politisk miljø og være en aktiv fellesnevner for fagbevegelsen lokalt. Mange forbund

organiserer sine lokale avdelinger over så store områder - over flere/mange kommuner og fylker - slik at deres tilstedeværelse blir på bedrifter med tariffavtale og ikke som aktive aktører for å synliggjøre fagbevegelsen - drive langsiktig rekruttering og ivareta fagbevegelsens bredere interesser i lokalsamfunna. Økt kontingent for lokale fagforeninger er ofte ikke mulig pga størrelse/økonomi. Skal fagbevegelsen i framtida holde stillingen og styrke seg ute i distriktene der de potensielle medlemmer bor, med rekruttering, næringspolitisk arbeid, påvirke politiske partier og vedtak samt utgjøre en lokal og lavterskeltilbud både for eksisterende og potensielle medlemmer, må LO lokalorganisasjoner styrkes - økonomisk og organisasjonsmessig.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1380
Fra: 276 - Lene-Britt Johannesen

Prøvefylkene / fylkeskonferansene(tillegg siste setning)

Fylkeskonferansene i perioden 2009-2013 ble det gjennomført prøveprosjekter i tre fylker hvor formålet var å styrke forbundenes involvering og det faglige og lokalpolitiske engasjementet på fylkesnivå. I tillegg hadde prosjektet en målsetning om å forsterke samarbeidet med forbundene og kommunikasjonen mellom forbundene. Retningslinjene for fylkeskonferansen ble satt til side og forbundene valgte representanter ut fra antall yrkesaktive medlemmer etter en vedtatt fordelingsnøkkel. LOs lokalorganisasjoner fikk en begrenset deltakelse på fylkeskonferansene. Styret ble valgt av fylkeskonferansen etter de retningslinjer som LOs sekretariat hadde trukket opp erfaringer fra prosjektet var at fylkeskonferansene innfridde prosjektets mål. Gjennom prosjektperioden ble ulike løsninger for lokalorganisasjonenes representasjon utprøvd. Tilbakemeldinger fra lokalorganisasjonene ga et positivt bilde av prosessene i fylket. Det gis åpning for at de av prøvefylkene Telemark, Vestfold og Hedemark kan fortsette med en permanent ordning som bygger på erfaringen fra prøveperioden. Det synes også hensiktsmessig å åpne for at de fylker som ønsker samme ordning som prøvefylkene har hatt, kan få ta i bruk samme modell. LOs sekretariat godkjenner retningslinjer for fylkeskonferansen og

styret. Disse retningslinjene må ta opp i seg det som har kommet fram i allerede gjennomført evaluering fra de tre berørte fylkene.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1381
Fra: 279 - Alexander Lien

Opprettholder forslag 5065

Lokalorganisasjonene er selve grunnmuren i LO, og vi ønsker å styrke disse. LOs lokalorganisasjoner skal ha muligheten til å frikjøpe tillitsvalgte i minst 20% stilling. Lokalorganisasjonene utarbeider planer for dette, og ordningen finansieres av LO sentralt. Dette skal være et supplement og ikke påvirke de av lokalorganisasjonene som allerede har frikjøpte tillitsvalgte. Små lokalorganisasjoner vil aldri ha muligheten til dette uten finansiering fra sentralt hold, og LO Grenland mener at samtlige lokalorganisasjoner bør settes i stand til dette. En annen mulighet er at de minste samarbeider om et prosjekt.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1383
Fra: 272 - Størk Hansen

Styrking av LOs lokalorganisasjoner.

Foreslår at av 1/3 av LOs egenkapital skal det vært år i kongressperioden beregnes avkastning på 3,5% som skal gå til LO lokalt.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1384
Fra: 283 - Rolf Vidar Bersås

Gratispassasjerer

LO skal tidlig i kongressperioden utarbeide ytterlige tiltak mot de uorganiserte \ gratispassasjerene\ for at de ikke skal få ta del i fordelene som ligger i tariffavtalene.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1385
Fra: 282 - Steffen Høiland

Gjennomgang av LOs organisasjon. Nr. 5000 pkt.2

En slik gjennomgang av organisasjonen som sekretariatet foreslår, må være bredt forankret. Det må åpnes for forslag og innspill underveis i gjennomgangen også fra LOs lokalorganisasjoner og fylkeskonferanser. Målet med en slik gjennomgang må være å styrke alle LOs organisasjonsledd, - også fylke og lokalorganisasjonene.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1386
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

forslag 5059 Dekning av reiseutgifter til LOs organisasjonskonferanse

LO sentralt dekker reiseutgifter for en representant for hver lokalorganisasjoner til LOs organisasjonskonferanse, mens LOavdelinger dekker reise og opphold, begrunnelse i dag er det omvendt. Det er distriktsfiendtlig.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1387
Fra: 9 - Terje Aaberg

AOF

AOF ble i sin tid opprettet for å være arbeiderbevegelsens studieorganisasjon, hvor skolering av medlemmer og tillitsvalgte var det sentrale. I vår tid er det MoTo-kurs og toppskolering som er AOF sitt tilbud på dette området. Siden modellen for finansiering av kursvirksomheten ble endret, har det vært en dramatisk reduksjon av omfanget av skolering av tillitsvalgte gjennom AOF. Situasjonen er nå så alvorlig at AOF er nærmest utradert som kursleverandør av faglige kurs i det meste av landet. De største forbundene er i stand til å ivareta det meste av skoleringen lokalt på egen hånd, mens de mindre forbundene sliter med dette. Men ingen forbund er i stand til å tilby det mangfoldet av kurs som AOF er i stand til. Det er nettopp fordelene vi har i LO ved at vi kan samarbeide lokalt for å fylle opp kurs som ikke lenger blir utnyttet. Samtidig satses det altfor lite i AOF på kompetente kursveiledere i de lokale avdelingene. Om AOF skal ha noen framtid som fagbevegelsens studieorganisasjon, må LO ta grep. Ut fra dette fremmes følgende forslag: Sekretariatet setter ned et utvalg med følgende mandat: Å utrede hvordan AOF igjen skal bli den sentrale tilbyder av kurs for tillitsvalgte lokalt.

Vedtak: Tiltres ikke. Det vises til nytt forslag 1419

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1388
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Styrking av LOs lokalorganisasjoner

Av en tredjedel av LOs egenkapital skal det hvert år i kongressperioden beregnes avkastning på 3,5 % til en aktivitetspott for LO lokalt.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1389
Fra: 277 - Rune Samuelsen

Styrking av LO sine lokalorganisasjoner

Av 1/3 del av LOs egenkapital skal det hvert år i kongressperioden beregnes en avkastning på 3,5 % til en aktivitetspott til LOs lokalorganisasjoner. Med utgangspunkt i LOs regnskap for 2011 ville dette bety følgende beløp: Fri egenkapital pr 31.12.11 er kr 1.790 025 000. 1/3 del av dette blir 596 675 000 og 3,5 % av dette gir igjen kr 20. 883.625 til fordeling etter søknad og aktivitetsplaner.

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1390
Fra: 179 - Nina Kathrin Galta

Arbeid er nøkkelen til integrering

Første setning fra linje 646,647,648 strykes. Nytt forslag: LO må jobbe for at det tilrettelegges for bedre norskopplæring til innvandrere. Målet er å gi den enkelte grunnleggende ferdigheter i norsk, grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv og forberede for arbeid og/eller utdanning. Dagens bestemmelser om norskopplæring (rett og plikt) må gjennomgås og evalueres for å vurdere om dagens krav er tilfredsstillende. All norskopplæring for innvandrere må være kostnadsfritt for den enkelte. Begrunnelse: Å beherske norsk språk er noe av det viktigste å kunne for å komme inn på flere arbeidsområder. Mange innvandrere i dag sitter uten jobb på tross av at mange har god yrkesbakgrunn og utdanning som næringslivet kunne dratt nytte av og har behov for. Mange bedrifter velger vekk gode arbeidstakere pga at norskspråket svikter.

Vedtak: Ivaretatt. Første setning tiltres. Forslaget forøvrig er ivaretatt i LOs handlingsprogram.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1391
Fra: 252 - Roy Einar Nilsen

4. Rekrutteringsutfordringer og prioriteringer. Samarbeid med arbeiderbevegelsens ungdomsorganisasjoner
Side 20 linje 881. Tillegg etter \AUF\; SU,RU, senterungdommen....

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1394
Fra: 277 - Rune Samuelsen

Gratispassasjerer

LO skal tidlig i kongressperioden utarbeide tiltak mot de uorganiserte.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1396
Fra: 282 - Steffen Høiland

Gjennomgang av LOs egen organisasjon.

Jeg foreslå at også forslagene 5006, 5012, 5074 oversendes sekretariatet og tas med i arbeidet med gjennomgang av organisasjonen. Det er viktig å få en mest mulig helhetlig gjennomgang.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1397
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

Organisasjonstilbud til nyankomme flyktninger

Tilleggsforslag til avsnittet \Arbeid er nøkkelen til integrering LO vil i perioden utvikle et organisasjonstilbud til flyktninger som har fått

opphold og er i arbeidspraksis. I et medlemskap må det også utvikles skolingstilbud som gir god kjennskap til bedriftsdemokrati og fagbevegelsens rolle, rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1398
Fra: 282 - Steffen Høiland

Arbeidstakere med høyere utdanning.

Ny setning inn etter "alternativ" på linje 597: "Derfor vil LO i løpet av kongressperioden gjøre seg synlig på alle landets høyskoler og universitet."

Vedtak: Tiltres med følgende endring til linje 597: Derfor vil LO i samarbeid med forbundene i løpet av kongressperioden gjøre seg synlig på alle landets høyskoler og universitet.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1004
Fra: 283 - Rolf Vidar Bersås

Tilleggspunkt til forslag 5000. Punkt 3

Storby LOene som Trondheim,Oslo,Tromsø,Bergen og Stavanger må være med i arbeidsgruppen som er referert i kulepunkt 2 i forslag 5000

Vedtak: Oversendes sekretariatet. Det vises til nytt forslag 1404.

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1008
Fra: 283 - Rolf Vidar Bersås

Arbeiderbevegelsens organisasjoner

Gjennreise forslag 5029. LO må jobbe for at alle arbeiderbevegelsens organisasjoner, som Arbeiderpartiet, forbundene, folkehjelpe, framfylkingen, AOF,AUF, og andre organisasjoner som mottar støtte fra

LO, får på plass retningslinjer som sier at , så sant som mulig, skal bruke tarifferte bedrifter ved kjøp av varer og tjenester.(hotellovermattinger med mere)

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1404
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Endringsforslag - forslagsnr 5000

Kongressen ber sekretariatet om å iverksette et arbeid med en helhetlig gjennomgang av LOs organisasjon og administrasjon med sikte på å styrke LOs koordinerende rolle slik det framkommer i formålsparagrafen. Hensikten er å bygge en organisasjon med ennå større kraft på alle nivåer. I en slik gjennomgang skal det legges grunnleggende vekt på at LOs fremste oppgave er å samordne forbundenes arbeid. Sekretariatet må derfor vurdere alle møtepunkter og koordinerende fora mellom forbundene og LO, samt utvalg og administrative ressurser lokalt, regionalt og sentralt, for å avklare om LO er organisert på en slik måte at de samlede ressursene, herunder økonomi, i LO og forbundene brukes på en måte som er optimal i forhold til formålsparagrafen. Kongressen ber videre om at sekretariatet fram til neste kongress foretar en grundig gjennomgang av LOs lokalorganisasjon og LOs vedtekter med sikte på å tilpasse lokalorganisasjonen og vedtektene til dagens arbeidsliv og den generelle samfunnsutviklingen.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1419
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Nytt forslag fra Redaksjonskomiteen til organisasjonsprogrammet linje 949

For å sikre ytterligere styrkning av fellesskolering i kongressperioden må det etableres et forpliktende samarbeid for prioritering, planlegging og koordinering mellom LO, AOF og forbundene.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1420
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Antidiskrimineringsarbeid

Tillegg linjenr 681: Tillitsvalgte bør få bedre kunnskap om diskriminering ved ansettelser og i arbeidslivet generelt. Antidiskrimineringsarbeidet bør derfor inn i egnede kurs i forbundene.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 5 LOs egen organisasjon
Forslagsnr: 1001
Fra: 248 - Bjørn Halvorsen

Antidiskrimineringsarbeid

Tillegg linjenr 681: Tillitsvalgte må få bedre kunnskap om diskriminering ved ansettelser og i arbeidslivet generelt. Antidiskrimineringsarbeid bør inn i grunnkursene til forbundene.

Vedtak: Ivaretatt. Ivaretatt i forslag 1420.

Dagsorden pkt 6 LOs vedtekter

Dagsorden: 6 Vedtekter - 4 § 4. Kongressen
Forslagsnr: 1405
Fra: 282 - Steffen Høiland

Tidpunkt for kongressen

Tillegg til paragraf 4 pkt. 3, etter eksisterende tekst: kongressen bør avholdes i god tid før de politiske partiene har sine landsmøter. Begrunnelse: LO må vedta sin politikk tidligere for å kunne komme med innspill til partiene i deres programprosesser.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 6 Vedtekter - 4 § 4. Kongressen
Forslagsnr: 1401
Fra: 282 - Steffen Høiland

Kongressens sammensetning

Gjenreiser forslagsnr: 6001 Endringsforslag § 4, pkt 1 og 2 Siste setn. pkt. 1 endres til: Kongressen består av 350 valgte representanter i tillegg til de faste medlemmene av representantskapet og sekretariatet. Første setn. pkt. 2 endres til: Representantene til kongressen, med tilsvarende antall vararepresentanter, velges med 300 av de tilsluttede forbund og 50 fra fylkene. Begrunnelse: Kongressens størrelse må økes for å bedre speile medlemsmassen i LO. Dette vil gjøre det enklere å få flere ungdommer, ikke etnisk norske og kvinner som representanter på kongressen. Videre vil en større kongress gjøre det mulig for flere tillitsvalgte fra grunnplanet i LO å bli valgt som representant. Kort sagt en styrking av organisasjonsdemokratiet.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 6 Vedtekter
8 § 8. Representantskapets myndighetsområde
Forslagsnr: 1402
Fra: 282 - Steffen Høiland

Forslag nr. 6006.

Gjenreiser forslag nr. 6006. § 8. Representantskapets myndighetsområde Endringsforslag § 8, Nytt pkt 12 Tillegg til vedtektenes § 8, nytt pkt. 12: Å forberede saker som skal legges frem for kongressen, og innstille på disse. Siste del av pkt. 12 i § 10 strykes. Begrunnelse: Representantskapet bør få en større rolle i utformingen av LOs politikk. Representantskapet er i kongressperioden LOs øverste organ og er således godt kvalifisert til å gi kongressen råd. Dette vil også gi en bredere debatt rundt de innkomne saker/ forslag.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 6 Vedtekter
8 § 8. Representantskapets myndighetsområde
Forslagsnr: 1417
Fra: 272 - Størk Hansen

Representantskapet

Representantskapet skal være et levande forum, der man diskuterer dagsaktuelle temaer/saker

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 6 Vedtekter - 9 § 9. Sekretariatet
Forslagsnr: 1113
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Opprettholder forslag 6008 ungdomsrepresentant i sekretariatet

Ungdomsrepresentant i sekretariatet LOs sentrale ungdomsutvalg velger selv en representant som tiltrer LOs sekretariat med tale og forslagsrett i saker som omhandler ungdom.

Vedtak: Tiltres

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon. Dissens fra Asle Reime og Tore Leif Gundersen med Vedtak: Forslaget tiltres.

Dagsorden: 6 Vedtekter
19 § 19. Overføring av medlemskap i forbundene
Forslagsnr: 1282
Fra: 104 - Clas Haarek Delp

Forslag 6010 fra Fellesforbundet

Vedtektenes § 19 endres, og skal i sin helhet lyde: § 19 Overføring av medlemmer mellom forbund 1. Et forbund plikter å motta et medlem fra et annet forbund når: ? medlemmet har sitt medlemskap i orden i sitt gamle forbund og er utmeldt av det ? medlemmet har eller har fått arbeid i et yrke som ligger innenfor forbundets virkeområde eller er dekket av omfangsbestemmelsen i en tariffavtale tilhørende forbundet 2. Et forbund plikter å overføre et medlem til et annet forbund når: ? medlemmet har eller har fått arbeid i et yrke som ligger innenfor et annet

forbundets virkeområde eller er dekket av omfangsbestemmelsen i en tariffavtale tilhørende et annet forbundet 3. Overføring skal finne sted innen to måneder regnet fra det tidspunkt medlemmene har fått arbeid i vedkommende yrke i henhold til punktene 1 og 2. Medlemmet får ved overføringen de samme rettigheter som øvrige medlemmer av forbundet med tilsvarende lengde på medlemskapet i et forbund tilsluttet LO.

Vedtak: Tiltres ikke. Det vises til Grensetvistutvalgets innstilling.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 20 § 20. LOs lokalorganisasjoner

Forslagsnr: 1382

Fra: 104 - Clas Haarek Delp

Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner

En strategi for å utvikle fagbevegelsen lokalt må bygge på en styrking av de organisasjonsleddene som er viktige i det tradisjonelle fagforeningsarbeidet, og da særlig med tanke på utfordringen knyttet til medlemsutviklingen. På denne bakgrunn er det viktig at ressursene til lokalt fagforeningsarbeid, både de økonomiske og de menneskelige ressursene, konsentreres om forbundenes lokale organisasjonsledd. Det er betydelige forskjeller mellom de enkelte lokale LO-ene. Noen fungerer bra og i samsvar med intensjonene for lokalorganisasjonene. Svært mange fungerer imidlertid dårlig og klarer ikke på en tilfredsstillende måte å være bindeleddet mellom de enkelte forbunds lokale organisasjoner. Mange av forbundets avdelinger opplever også at det krever betydelige ressurser å måtte være medlemmer av flere lokalorganisasjoner i LO. LOs lokalorganisasjon må vurderes på nytt uavhengig av de strukturer, vedtekter og retningslinjer som eksisterer i dag. På grunnlag av en slik vurdering må det utarbeides nye retningslinjer for LOs lokale organisasjon basert på bl.a. følgende: . at LOs lokalorganisasjon skal være et naturlig bindeledd mellom de ulike forbunds lokale organisasjoner . at LOs lokale organisasjoner skal ha et organisatorisk grunnlag som gjør dem i stand til å utføre sine oppgaver på en tilfredsstillende måte . at de ulike forbunds lokale organisasjoner ikke skal behøve å være med i mer enn en av LOs lokalorganisasjon . at ansvarsforhold og oppgavefordeling mellom forbundenes lokale organisasjoner på den ene side og LOs lokalorganisasjoner er avklart .

at det økonomiske fundamentet for LOs lokalorganisasjoner er avklart. Vurderingen og forslag til nye retningslinjer skal foreligge innen utgangen av 2014 og skal tas opp til behandling og godkjenning på LOs ordinære representantskapsmøte i 2015. Forbundets forslag vil berøre sentrale flere deler av LOs vedtekter og fastsatte retningslinjer. Det foreslås derfor at LOs ordinære representantskapsmøte i 2015 fastsetter de retningslinjer som er nødvendig basert på de vurderinger som er gjennomført. Disse retningslinjene må erstatte de deler av LOs vedtekter og fastsatte retningslinjer som regulerer ulike forholdet vedrørende LOs lokale organisasjoner i dag. Som en konsekvens av at LOs representantskap skal utarbeide nye retningslinjer, fremmes det forslag om at: Vedtekter LO-lokalt ikke lenger skal være en del av LOs vedtekter. Bestemmelsen i vedtektenes § 4 om at fylkene kan velge representanter til LO-kongressen tas ut av vedtektene. Bestemmelsen i vedtektenes § 7 om at hvert fylke skal ha en plass i representantskapet tas ut. Bestemmelsen i vedtektenes § 20 om LOs lokalorganisasjoner tas ut av vedtektene. Regler for valg av representanter og vararepresentanter fra fylkene til LOs Kongress og Representantskap tas ut av vedtektene. Det gjøres nødvendig tilpasninger av LO sekretariatets fastsatte retningslinjer for LOs fylkeskonferanser og LO-sentrene.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 27 Regler for valg av representanter og vararepresentanter fra fylkene til LOs Kongress og Representantskap

Forslagsnr: 1409

Fra: 277 - Rune Samuelson

Valg av distriktssekretær og ungdomssekretær.

Velge representanter og vararepresentanter fra fylket til LOs Kongress og Representantskap. LOs distriktssekretær og ungdomssekretær velges for 4 år. Og de velges på Fylkeskonferansen. Ungdomssekretæren velges etter innstilling fra ungdomsutvalget.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 1 § 1. Medlemskap
Forslagsnr: 1399
Fra: 113 - Svein Erik Veie

Paragraf 6 styret

I sin helhet lyde: Styret skal bestå av minst 5 medlemmer om varamedlemmer. Antall medlemmer og varamedlemmer bestemmes av årsmøtet under hensyntaken til lokalorganisasjonens arbeidsområde, og bredde i forbunds bakgrunn. Styret skal ikke bestå av mer en 11 medlemmer. Styret bør velges blant yrkesaktive styremedlemmer/varamedlemmer i en tillslutet fagforening/avdeling, fortrinnsvis blant leder eller nestledere fra disse organisasjonleddene. Om et yrkesaktivt medlem stiller til valg, vil medlemmer som ikke innehar silke verv ikke kunne velges.

Vedtak: Oversendes sekretariatet
Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 4 § 4. Årsmøtet
Forslagsnr: 1413
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Årsmøtets sammensetning

Årsmøtet sammensettes av medlemmer i fagforeninger og avdelinger. begrunnelse De fleste styremedlemmer i fagforening/avdelinger har mange viktige oppgaver innen eget styre. Engasjement og tidspresse fører til bortprioritering av møter og aktiviteter knyttet til LOs lokalavdelinger. For å skape større breddeinteresse innen Fagforeningene bør medlemmer som vil bidra få mulighet til å delta på årsmøte med alle rettigheter. Dette bidrar også til rekruttering til verv både i avdeling og LOavdelinger. Flere av LOs lokalorganisasjoner i Sør-

Vedtak: Oversendes sekretariatet
Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 4 § 4. Årsmøtet
Forslagsnr: 1421
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Antall resrepresentanter til årsmøtet

Forslag 6014 tas opp igjen:

Følgende setning foreslås STRØKET:
"Årsmøtet skal bestå av minimum 20 og maksimum 130 representanter."

og ERSTATTET med følgende:
Forslag til antall resrepresentanter fra fagforeningene:
0-999 medlemmer = 1 representant
1000-1999 medlemmer = 2 representanter
2000 - 3000 medlemmer = 3 representanter
I tillegg møter det valgte styret for lokalorganisasjonen.

Begrunnelse:
Det møter aldri så mange som 20 representanter, og hvis lokalorganisasjonene skulle følge denne regelen, ville de aldri kunne få gjennomført lovlige årsmøter.

Vedtak: Oversendes sekretariatet
Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 4 § 4. Årsmøtet
Forslagsnr: 1422
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Antall vedr. representasjon

Forslag 6015 tas opp igjen:
4., 5., 6. og 7. setning strykes

Begrunnelse:
Ser ingen grunn til at dette skal stå- det blir uansett ikke fulgt pga at det enkelte steder ikke lar seg gjennomføre. Har heller aldri sett at dette

har fått konsekvenser for den enkelte LO avdeling hvis antallet har blitt fraveket.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 4 § 4. Årsmøtet

Forslagsnr: 1423

Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Vedtekter

Forslag 6018 tas opp igjen:

Mindre lokalorganisasjoner har ofte problem med å avvikle årsmøte med minimum 20 personer. Det bør endre minimumsgrensa til at årsmøtet kan avviklast med mindre antal deltakere.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 4 § 4. Årsmøtet

Forslagsnr: 1424

Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Årsmøtets sammensetning

Forslag 6019 tas opp igjen:

Årsmøtet sammensettes av medlemmer i fagforeninger og avdelinger.

Begrunnelse:

De fleste styremedlemmer i fagforeningene/avdelingene har så mange viktige oppgaver innen eget styret for fagforeningen/avdelingen. Engasjementet og tidspresset fører til bortprioriteringen av møter og andre aktiviteter knyttet til LOs lokalavdeling. For å skape større breddeinteresse innen fagforeningenes bør medlemmer som ønsker å bidra, få mulighet til å delta på årsmøte med alle rettigheter. Dette er også viktig for rekruttering til å bekle verv både i fagforeningen/avdelingen og

i LOs lokalavdelinger.

Flere av LOs lokalavdelinger i Sør-Trøndelag har tildels lavt aktivitetsnivå og det kan ikke være i Landsorganisasjonens interesse at det kanskje blir en stor fylkesavdelingsom skal ivareta alle organisasjonens mange gjøremål.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 6 § 6. Styret

Forslagsnr: 1425

Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

§ 6, 2. avsnitt, første setning

Forslag 6021 tas opp igjen:

«endres til» styret velges blant dyktige og aktive medlemmer fra de tilsluttende organisasjonsleddene»

Begrunnelse:

Dette gir i utgangspunktet større handlingsrom – samt at det ikke bevisst legges opp til at enkeltpersoner får alt for mange verv å forholde seg til. Dette er uheldig, og kan lett føre til at enkelte får for stor belastning, med den konsekvens at de lettere «møter veggen»/ blir «utbrent», «Tordenskjolds soldater»

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 6 § 6. Styret

Forslagsnr: 1426

Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

§ 6 - 2 ledd

Forslag 6022 tas opp igjen:

Vedtekter for LO's lokalorganisasjoner § 6 - 2 ledd:
Styret bør velges blant styremedlemmer eller vara medlemmer i
forbundenes lokalavdelinger

Begrunnelse:

Det er svært vanskelig å få medlemmer til årsmøte/representantskap i LO's lokalorganisasjon. Det er sjelden at årsmøte har representanter fra alle forbund som er tilsluttet LO. Om det kun skal være ledende tillitsvalgte vil det bli vanskelig å få styremedlemmer. Det presiseres at det skal være valgte medlemmer og det forutsettes selvsagt at de som velges til lokalorganisasjonens styre representerer forbundenes medlemmer.

Vedtak: Oversendes sekretariatet
Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 6 § 6. Styret

Forslagsnr: 1403
Fra: 118 - Cecilie Søllesvik

Ny paragraf: Valgbarhet

Ikke-yrkesaktive medlemmer kan ikke velges til tillitsverv, som delegater på kongressen, eller som medlemmer av styrer i lokalorganisasjonene. Tillitsvalgte som ikke lenger fyller kravene til valgbarhet skal tre ut av sine verv med umiddelbar virkning.

Vedtak: Oversendes sekretariatet
Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 7 § 7. Styrets gjøremål

Forslagsnr: 1427
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Styrets gjøremål
Forslag 6025 tas opp igjen:

Det legges til pkt. h) med følgende tekst:
Bidra aktivt til at kongressens vedtatte handlingsprogram gjennomføres.

Begrunnelse:

Kilde til økt aktivitet. Viktig at dette kommer inn også hos lokalorganisasjonen slik at man får "en rød tråd" hele veien. Også viktig for at lokalorganisasjonene skal få ett bedre eierforhold til Handlingsplanen til LO. Vi mener dette kan gjøre Lokalorganisasjonen mer beviste.

Vedtak: Oversendes sekretariatet
Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 9 § 9. Kontingent

Forslagsnr: 1428
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Kontingent
Forslag 6026 tas opp igjen:

Minimum kr endres fra 0,50 kr til 1 kr
Maksimum kr endres fra 1,20 kr til 2 kr

Begrunnelse:

Skal man i det hele tatt ha mulighet til og gjøre noe mer enn og feire 1.mai må man ha penger til dette. På organisasjonskonferanser osv. får vi stadig høre viktigheten av og være aktive rundt valgkamper. Det er mange av lokal LO som har mange kommuner og forholde seg til og det vil derfor kreve noe ressurser og følge opp. (for eksempel har Nedre Romerike 6 kommuner – hvor alle har arbeiderpartiordførere) Viss muligheten til 2 kroner er tilstede vil det bli noen kroner og jobbe for. Vi ser også på det som viktig og drive internasjonalt arbeid, samt opplæring av tillitsvalgte. Det krever derfor at man har lokaler/kontorer til rådighet og lønnsmidler til ansatt.

Vedtak: Oversendes sekretariatet
Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 9 § 9. Kontingent
Forslagsnr: 1429
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Halv kontingent for deltidsarbeidende

Forslag 6027 tas opp igjen:

Det innføres en mulighet for skjønnsmessig anslag av deltidsarbeidende fra 50 % og under som innvilges halv kontingent til LOs lokalorganisasjoner.

Begrunnelse:

Mange avdelinger innen de typiske kvinneforbund har et meget stort antall deltidsarbeidende medlemmer. Dette betyr at kontingenten for disse medlemmene til avdelingen er lavere enn for heltidsarbeidende. Allikevel må disse avdelingene betale full kontingent til LOs lokalorganisasjoner. Dette betyr at de forbund som har størst utfordring i henhold til verving og til å øke organisasjonsgrad innen bransjen, har svært lite eller ikke noe økonomi igjen til å drive aktivitet. Mesteparten av inntektene går med til å betale stedlige kontingenter.

Dagens system gir en uforholdsmessig stor belastning på de store fagforeningene innen Hotell og Restaurant, Handel og Kontor, Fagforbundets kommunale fagforeninger og andre med stor andel deltidsansatte. Det gjør det vanskelig å utnytte fullt ut den mulighet LOs lokalorganisasjoner har til å ta den kontingent som kreves.

Målet med forslaget er å skape en større rettferdighet i innbetaling av kontingent. De forbund som har en høy andel fulltidsarbeidende medlemmer har også gjerne medlemmer med ganske høye inntekter. Det er derfor naturlig at disse betaler en høyere sum pr. medlem enn de som har en høy andel deltidsarbeidende medlemmer og som ofte også har en lavere lønn.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 9 § 9. Kontingent
Forslagsnr: 1430
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Tak på kontingent

Forslag 6028 tas opp igjen:

Taket på kontingent heves hvert år etter den lønnsstigning som har vært i foregående år.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 9 § 9. Kontingent
Forslagsnr: 1431
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Kontingent for lokalorganisasjonene

Forslag 6031 tas opp igjen:

Vedtekter for lokalorganisasjoner §9. Kontingenten skal minimum være 1.00 kr. Og maksimumskontingenten skal være 1.50kr.

Begrunnelse:

Begrunnelsen for forslaget er å styrke lokalorganisasjonenes mulighet for å gjennomføre de oppgaver de er pålagt etter vedtektene

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 9 § 9. Kontingent
Forslagsnr: 1432
Fra: 954 - Redaksjonskomite 3

Reduksjon av kontingent ved 50% stilling

Forslag 6032 tas opp igjen:

Medlemmer som arbeider i 50 % stilling eller mindre, betaler halv kontingent til LOs lokale avdelinger.

Begrunnelse:

I dag betaler alle medlemmer i Handel og Kontor full kontingent til lokal LO-avdeling enten de jobber deltid eller er i full stilling. For at vi skal få en mer rettferdig kontingentsats, ønsker vi 50 % reduksjon i kontingenten for de som jobber 50 % stilling eller mindre.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 9 § 9. Kontingent
Forslagsnr: 1414
Fra: 164 - Viggo Andresen

Forslag 6032

Opprettholde forslag 6032. Medlemmer som arbeider i 50% stilling eller mindre, betaler halv kontingent til LO's lokale avdelinger. Forslaget bør sees i sammenheng med sekretariatets innstilling med endringsforslag fra HK til forslag 5000. (Forslag 5009,6012 fra Fellesforbundet samt 6032 fra Handel og Kontor sees i sammenheng og oversendes Sekretariatet til oppfølging og utredning.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 28 Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner
- 9 § 9. Kontingent
Forslagsnr: 1411
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

halv kontingent for deltidsarbeidende

Det innføres en mulighet for skjønnsmessig anslag av deltidsarbeidende fra 50% og under som innvilges halv kontingent til LOs lokalavdelinger. Begrunnelse: Det er urettferdig at foreninger med flest deltidsarbeidende og ofte store utfordringer skal betale en større andel av sin kontingent til LOs lokalavdelinger enn foreninger der heltid er vanlig.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Det vises til nytt forslag 1404 i pkt. 5 LOs egen organisasjon.

Dagsorden: 6 Vedtekter - 29 Retningslinjer for LOs fylkeskonferanser
Forslagsnr: 1412
Fra: 7 - Venke Marie Heimdal

Punkt 3 - Saker til fylkeskonferansen

Dagsorden: 6 Vedtekter - 29 Retningslinjer for LOs fylkeskonferanser
- Forslagsnr: Fra: EL & IT Forbundet (EL&IT) Punkt 3 - Saker til fylkeskonferansen Tillegg2. avsnitt - (tillegg i uthevet skråstilt tekst) Lokalorganisasjonene og LOs faste utvalg i fylket kan overfor styret foreslå saker reist for fylkeskonferansen. Slike saker må være reist senest to uker før konferansen. Dette gjelder ikke forslag til dagsaktuelle uttalelser.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 6 Vedtekter - 29 Retningslinjer for LOs fylkeskonferanser
Forslagsnr: 1410
Fra: 277 - Rune Samuelsen

Saker til fylkeskonferansen. Forslag 6045

Lokalorganisasjonene og LOs faste utvalg i fylket kan overfor styret foreslå saker reist for fylkeskonferansen. Slike saker må være reist

senest to uker før konferansen. Dette gjelder ikke forslag til dagsaktuelle uttalelser.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 6 Vedtekter - 29 Retningslinjer for LOs fylkeskonferanser
Forslagsnr: 1406
Fra: 7 - Venke Marie Heimdal

Punkt 2 - Fylkeskonferanser

Dagsorden: 6 Vedtekter - 29 Retningslinjer for LOs fylkeskonferanser - Forslagsnr: Fra: EL & IT Forbundet (EL & IT) Punkt 2 - Fylkeskonferanser Tillegg4. avsnitt - (tillegg i uthevet skråstilt tekst)
På første fylkeskonferanse etter ordinær Kongress velges et styre for fylkeskonferansen, bestående av tre representanter. Styret velges for kongressperioden. Ved alle valg som foretas på LOs fylkeskonferanser bør det være en kjønnsmessig balanse. Styret skal sammen med LOs distriktskontor ha ansvaret for konferansens forberedelse og gjennomføring.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 6 Vedtekter - 29 Retningslinjer for LOs fylkeskonferanser
Forslagsnr: 1407
Fra: 7 - Venke Marie Heimdal

Punkt 2 - Fylkeskonferanser

Dagsorden: 6 Vedtekter - 29 Retningslinjer for LOs fylkeskonferanser - Forslagsnr: Fra: EL & IT Forbundet (EL & IT) Punkt 2 - Fylkeskonferanser Tillegg3. avsnitt - (tillegg i uthevet skråstilt tekst) Fylkeskonferanse avholdes ordinært én gang pr år. I aktuelle tilfeller kan LOs ledelse bestemme at det holdes to fylkeskonferanser årlig. På hver fylkeskonferanse velges en redaksjonskomite.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 6 Vedtekter - 31 Retningslinjer for LOs ungdomsutvalg i fylkene

Forslagsnr: 1408

Fra: 59 - Ola Harald Svenning

LOs ungdomsutvalg

LOs sentrale ungdomsutvalg konstituerer seg selv og velger en leder og nestleder. Leder og nestleder tiltrer LOs sekretariatet med tale rett.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Redaksjonskomite 1 for handlingsprogrammet

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1355
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Faglig politisk

Helt på slutten LO.kongressen vil også bevilge 200 000 til Rødt

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1356
Fra: 18 - Mette Henriksen Aas

Støtte til Manifest og Res Publica

Tenketanker Den politiske debatten dreier stadig mer om hvem som klarer å prege virkelighetsforståelsen og sette dagsorden. Vi ser at den politiske høyresiden bruker betydelige midler på å bygge opp miljøer som systematisk jobber for å flytte samfunnsdebatten i sin retning. Forbildet er hentet fra andre land, som USA og Sverige, der konservative tenketanker har lyktes i stor grad. For å møte dette, må LO bidra i debatten, med utgangspunkt i vår politikk og våre verdier. Dette handler om å møte argumenter i samfunnsdebatten, men også sette en ideologisk dagsorden over tid. For å få dette til ønsker vi å ha kompetente medspillere. Videre bør vi sørge for at tanker, rapporter og ideer formidles fra disse miljøene og enkeltpersonene over til beslutningstakere og samfunnsdebattanter, og på andre måter formidles direkte eller indirekte til offentligheten. Res Publica og Manifest er to miljøer som over tid har levert rapporter, bøker, pamfletter og arrangert seminarer som har løftet viktige spørsmål med utgangspunkt i fagbevegelsens verdier. Pamflettene må spres gjennom fylkessekretærende. Sekretariatet må tegne abonnementet diamant (500.000) i Manifest og støtte Res Publica med 500 000,- årlig.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1357
Fra: 300 - Alina Steshenko

Opprettholdning av 7003 Styrking av den faglig politiske situasjonen på lokalt plan

LO må i kongressperioden samarbeide med Arbeiderpartiet om å styrke det fagligpolitiske samarbeidet på lokalt plan. Målet må være å få på plass et mer formalisert samarbeid mellom LOs lokalorganisasjoner og deres respektive kommunepartier/lokallag i AP. Begrunnelse: Dette vil styrke både LO og partiet lokalt. Erfaring viser at tett samarbeid gjør at partiet vinner stemmer og at LO øker sin innflytelse. Dette er bra for arbeidstakerne, LO og Arbeiderpartiet. (Rene kinderegget med andre ord.) Begrunnelse til opprettholdning: ikke godt nok ivaretatt i forslag til uttalelse.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1358
Fra: 59 - Ola Harald Svenning

Tillegg til den fagligpolitiske uttalelsen

Etter setningen som begynner med "Arbeid til alle og en sterk...": Dessuten gjør tjenestenes universelle karakter at det skapes møteplasser mellom forskjellige grupper uavhengig av klasse, etnisitet, orientering og andre forhold. Slike møteplasser skaper forståelse og solidaritet mellom mennesker og de er viktige arenaer for å bekjempe ekstremisme og hat. En forutsetning for felles arenaer er at de sosioøkonomiske forskjellene ikke er for store. Bli forskjellige for store, vil oppslutningen om fellesskapsløsningene forvitte og parallell samfunn kan utvikle seg.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1359
Fra: 78 - Ronny Bekken Larsen

Tillegg til den fagligpolitiske uttalelsen

Avslutningsvis i avsnittet som begynner med \arbeid til alle er jobb nr. 1.\): De viktigste forutsetningene for likestilling er økonomisk uavhengighet og rett til hel stilling\.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1360
Fra: 41 - Trond Helland

Tillegg til den fagligpolitiske uttalelsen

Avslutningsvis i avsnittet "Sterke krefter ønsker en markedsstyring...": Stortingsvalget høsten 2013 vil være avgjørende for fortsatt offentlig eierskap og forvaltning av fellesskapets verdier.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1361
Fra: 60 - Christina Beck Jørgensen

Tillegg til den fagligpolitiske uttalelsen

Nytt avsnitt etter avsnitt 4: Til tross for et stort og økende behov for arbeidskraft i Norge, ser vi tendenser til at teoretisk og praktisk kunnskap ikke vurderes som like viktig. Vi tar avstand fra slike holdninger, og vil fastslå at all kompetanse er viktig, enten den bygger på yrkesfaglig eller teoretisk kompetanse, realkompetanse eller ren yrkeserfaring. Det er behov for ulike yrkesgrupper med forskjellig kunnskap og erfaringer, og at disse utfyller hverandre.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1365
Fra: 130 - Arne Hagen

Dagpenger til permitterte

Forslagsnr: 7080 Fra: Telemark Dagpenger til alle permitterte § 8Dagpenger til alle permitterte (V-T) LO krever at regjeringa sørger for at NAV etterbetaler dagpenger til alle som i 2011 og hittil i 2012 blir nektet dagpenger med begrunnelse sesongvariasjoner og manglende ordretilgang. LO ser alvorlig på dette. Mange bransjer i Norge sliter med at vær, manglende ordretilgang, anbud osv. kan gi bedrifter lite å gjøre i perioder. Dette rammer ofte asfaltarbeidere - hotellansatte - bygg og anlegg, men og mange andre grupper. For å være leverandører av kvalitet og kompetanse må bedriftene ha faste ansettelser og høy kompetanse, fagbrev er i de fleste tilfeller minimumskrav. Hvem vil begynne med fagutdanning i en bransje hvor du ved fast ansettelse blir nektet dagpenger ved permittering? Kravet for dagpenger fra NAV er oppsigelse etter signaler fra regjeringen. Her blir fagfolk presset til å bli løsarbeidere, etter hvert forsvinner fagkompetanse, for hvem vil bli faglært løsarbeider? Dette er trakassering av arbeidstakere, en nedbygging av velferdsstaten, resultatet er mer innleie - mer sosial dumping. Er det for å møte en forventet økning av løsarbeidere det er så viktig å innføre vikarbyrådirektivet? Vi er ikke for evig rødgrønne støttespillere for nedbygging av opparbeidede goder. Stortingsmelding Felles ansvar for et godt og anstendig arbeidsliv, sier følgende: Høvet til permittering har likevel sikker forankring i sedvanerett, som er utvikla gjennom praksis i arbeidslivet og gjennom rettspraksis. Er dette bare bløff og narreri? Er det det å nekte permitterte dagpenger som er et anstendig arbeidsliv?

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1366
Fra: 318 - Mimmi Kvisvik

Fagligpolitisk uttalelse

Siste avsnitt strykes: På denne bakgrunn bevilger LO-kongressen

6 millioner kroner til Arbeiderpartiet og 1,6 millioner kroner til Sosialistisk Venstreparti og 550.000 kroner til Senterpartiets valgkamp.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1367
Fra: 282 - Steffen Høiland

Styrking av det faglig politiske samarbeidet på lokalt plan. (Jmf. Nr. 7003)
LO må i kongressperioden samarbeide med arbeiderpartiet om å styrke det fagligpolitiske samarbeidet på lokalt plan. Målet må være å få på plass et mer formalisert samarbeid mellom LOs lokalorganisasjoner og deres respektive kommunepartier/lokallag i AP. Dette vil styrke både LO og partiet lokalt. Erfaring viser at tett samarbeid gjør at partiet får flere stemmer og at LO øker sin innflytelse. Dette er bra for arbeidstakerne, LO og Arbeiderpartiet.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1368
Fra: 171 - Kristine Larsen

Støtte til de streikende i Forbo Flooring Norge og Atea AS
Lo Kongressen 2013 støtter de streikende ved Forbo Floring og Atea i kampen om tariffavtale. I felleskap kjemper vi en kamp for tariffavtaler og gode lønns og arbeidsvilkår. Retten til fagorganisering og kollektive avtaler har vært og er fortsatt den viktigste kampsaken for fagbevegelsen. Det er grunnleggende rettigheter i som utgjør grunnstammen i et ordnet arbeidsliv og i den norske modellen. I takt med internasjonaliseringen av arbeidslivet ser vi dessverre at noen bedrifter nekter sine ansatte disse grunnleggende rettighetene, medvirkning, forhandlingsrett, et forutsigbart lønnssystem og tvisteordninger. Nå er det Atea AS og Forbo Flooring AS. Vi vil aldri akseptere noe annet enn Den frie organisasjonsretten og den selvsagte

retten til tariffavtale. I fellesskap med dere som jobber i disse bedriftene skal vi vinne også denne kampen. Stå på kravene!

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1370
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Fagligpolitisk uttalelse

Helt på slutten: LO-kongressen vil også bevilge 200 000 kr. til Rødt Begrunnelse. Rødt støtter så godt som alle fagbevegelsens krav. Rødt har mange aktive tillitsvalgte som spiller en stor rolle for aktiviseringa av fagbevegelsen, ikke minst i valgkampen. Når Rødt nå har reelle mandatsjanser er det naturlig at også Rødt støttes.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1371
Fra: 203 - Torbjørn Bongo

Endring forslag 7090 - parti bevilgninger

[hele siste avsnitt erstattes med] På denne bakgrunn bevilger LO-kongressen 8,5 mill kr som stilles til Sekretariats disposisjon for tiltak og aktiviteter knyttet til valgkampen 2013, som fremmer LO-medlemmenes interesser i neste Stortingsperiode.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1378
Fra: 283 - Rolf Vidar Bersås

Standardiseringsarbeid

Det må tilføres øremerkede midler for å kunne frikjøpe verneombud og tillitsvalgte til å være med på det viktige arbeidet innenfor å forme HMS-

nivået innen for standardisering. Begrunnelse for dette forslaget er at regjeringen har redusert de øremerkede midlene til dette arbeidet med 10 millioner fra 2009. I 2013 ble det gitt statlig støtte til dette arbeidet. Skal tillitsvalgte og verneombud ha mulighet til å være med på dette arbeidet må beløpet tilbake til 2009 nivå som er 38 millioner. Da kan vi kanskje mulighet til å nå det målet som regjeringen har satt seg om at Norge skal være verdensledende innen HMS

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1392
Fra: 18 - Mette Henriksen Aas

Til uttalelsen: tenketanker

Midt i avsnitt to- etter setningen med \ Regjeringen og storingsflertallets politikk.....\ legges inn \ LO må bidra til miljøer for politikkutvikling som tar utgangspunkt i vår politikk og våre verdier.\

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1393
Fra: 282 - Steffen Høiland

Valgkampstøtte

Foreslår at valgkampstøtten økes til alle, og at partiet Rødt også får støtte. Eks kr 200000.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn

Forslagsnr: 1335

Fra: 9 - Terje Aaberg

Barn eget rettssubjekt

Tilleggsforslag Barn som er vitne til eller selv er utsatt for vold i familien skal være eget rettssubjekt og skal ha egen saksfører.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn

Forslagsnr: 1338

Fra: 279 - Alexander Lien

Opprettholde forslag 8186 holdninger

Det må jobbes med holdningene til at også menn er omsorgspersoner. Begrunnelse: Reell likestilling i hjemmet forutsetter at det er like naturlig at menn er omsorgspersoner som kvinner. Mange menn opplever arbeidsgivere og kolleger som har liten forståelse for at far tar lengre permisjon enn fedrekvoten eller er hjemme med syke barn. Det er

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn

Forslagsnr: 1002

Fra: 30 - Jon Inge Hagebakken

Forslag 8129 Opprettholdes og fremmes på nytt

På linje 239, nytt avsnitt: Utstrakt bruk av skift- og turnusordninger skaper store utfordringer ved organisering av arbeidslivet. Små stillinger bidrar til å redusere kvinners muligheter til å få hel stilling, og dermed en lønn å leve av. Mye atypisk arbeid øker presset på normalarbeidsdagen. LO kan ikke akseptere uthuling av normalarbeidsdagen, og vil følge nøye med på utviklingen. Uregelmessige arbeidstidsordninger utfordrer også kvinners og menns muligheter til å kombinere arbeid og omsorg.

Arbeidsgiver har et spesielt ansvar for å tilrettelegge situasjonen. I tillegg er det vesentlig med en åpningstid i barnehagene som er tilpasset foreldrenes arbeidstid.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn
Forslagsnr: 1060
Fra: 249 - Anita Busch

Vold og overgrep

Linje 3195 endring: LO vil arbeide mot vold mot kvinner, i samarbeid med Sekundært: LO vil arbeide mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner, i samarbeid med... Begrunnelse: Begrepet vold i nære relasjoner er en utvanning av intensjonen i den opprinnelige teksten. NTL vil at LO skal fortsette det viktige arbeidet med å bekjempe den mest alvorlige volden mot kvinner. Vårt sekundære forslag er lik formulering som Europarådet bruker, og som brukes internasjonalt.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn
Forslagsnr: 1065
Fra: 99 - Tarjei Leistad

Fars rettigheter til foreldrepermisjon basert på egen inntekt

Reiser Fagforbundets opprinnelige forslag 8133 på nytt: LO vil arbeide for at fedre får rett til permisjon ved fødsel og adopsjon, basert på egen inntekt.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn
Forslagsnr: 1121
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Opprettholde forslag 8154

Rekonstruksjon av bryst ny setning etter punktum i linje 277: Rekonstruksjon av bryst etter kreftoperasjon er et eksempel på at typiske kvinnelidelser ikke prioriteres.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn
Forslagsnr: 1152
Fra: 171 - Kristine Larsen

Forslag Nr 8037 fra HK opprettholdes, linje 3135

Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må gjøres reell, og retten til fast heltidsansettelse må lovfestes.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn
Forslagsnr: 1197
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Foreldrepermisjon og familiepolitikk

linje 3164: Foreslår setningen \I tillegg er det viktig med åpningstider som er tilpasset foreldre som jobber skift og turnus\ strøket.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 2 Likestilling mellom kvinner og menn
Forslagsnr: 1261
Fra: 136 - Bjørn Sigurd Svingen

Foreldrepermisjon og familiepolitikk

Tillegg på linje 3165 etter I tillegg er det viktig med åpningstider som er tilpasset foreldre som jobber skift og turnus. Det forutsettes likevel at en slik tilpasning skjer innenfor rimelighetens grenser, slik at barnets velferd også ivaretas.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1202
Fra: 143 - Gunnar Holm

Inkluderende arbeidsliv

Linje 3264 Endre setning. (...) skjer under verdige, ansvarlige og realistiske forhold.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1205
Fra: 143 - Gunnar Holm

Et godt arbeidsliv

Linje 3226, ny setning LO skal arbeide for at det innføres adgang for representative organisasjoner å reise privat straffesak ved brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1206
Fra: 194 - Jon Arne Mo

Utstøting, friskmelding til arbeidsledighet

Utstøting av arbeids fra arbeidslivet er i dag den største hindring for at IA arbeidet blir en suksess. LO vil arbeide for strengere regler for tilrettelegging av arbeidstakere med funksjonshemming. Det må bli vanskelig å kvitte seg med arbeidstakere som har fått en funksjonshemming. Oppfølging sykmeldte må ikke føre til friskmelding til arbeidsledighet. Foreslås som nytt punkt under inkluderende arbeidsliv

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1235
Fra: 12 - Øivind Wallentinsen

Fagbrev, linje 3245

Setningen: Disse må styrkes, og i de tilfeller hvor det stilles kvalifikasjonskrav om norsk fagbrev bør dette også, så langt som mulig, gjelde for utenlandske arbeidstakere. Endres til: Disse må styrkes, og i de tilfeller hvor det stilles kvalifikasjonskrav om norsk fagbrev skal tilsvarende krav også gjelde for utenlandske arbeidstakere.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1236
Fra: 291 - Marit Selfors Isaksen

Sykelønnsordningen

Tydeliggjøre i handlingsprogrammet at : LO er i mot en svekkelse av sykelønnsordningen.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1179
Fra: 149 - Lars Semmerud

Forslagsnr: 8272 opprettholdes og fremmes på nytt

Tilføyer før setningen som starter i linje 486 Vern mot diskriminering. Regjeringen har i 2012 vedtatt de skal ratifisere FN-konvensjonen av desember 2006 om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Konvensjonens hovedformål er å sikre personer med nedsatt funksjonsevne like muligheter til å realisere sine menneskerettigheter, samt å bygge ned hinder som vanskeliggjør dette. Konvensjonen skal bidra til å motvirke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne og dette arbeidet støtter LO. LO vil også intensivere arbeidet mot alle former for diskriminering og stigmatisering, enten det skyldes etnisitet, sykdom slik som HIV, seksuell orientering eller andre grunner. LO vil bidra til at det rettes et spesielt fokus på diskriminering på arbeidsplassen på grunn av HIV/AIDS og på tiltak som kan bidra til at det blir lettere å være åpen om HIV status.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1180
Fra: 150 - Ellen Galaasen

Lov og regelverk

Ny setning inn på linje 3248: Midlertidig forskrift om medleverordninger i barneverninstitusjoner må fjernes eller endres, slik at arbeidsmiljølovens bestemmelser og ansattes medbestemmelse gjelder.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1181
Fra: 131 - Tom Egil Flata

Sosial dumping

Sosial dumping er et problem for mange yrkesgrupper. Vi ser at

regjeringen vil styrke Arbeidstilsynet med midler til sosial dumping. Disse midlene MÅ øremerkes uteapparatet. I tillegg bør Skatteetaten og politi få midler til et team som jobber ute i hvert distrikt. Sosial dumping er mer en bare lønn, for eks Helse, miljø og sikkerhet, boforhold er bare noen ting. På denne måten kan vi få tatt bandittene som ikke bryr seg om innsynsrett, soledaransvar ol

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1256
Fra: 105 - Steinar Krogstad

Arbeidsmarkeds kriminalitet og tilsynsetatene

Arbeidsmarkedet er blitt åsted for en rekke ulike former for kriminalitet. Økonomisk og/eller organisert kriminalitet sammenfaller stadig oftere med arbeidsmiljøkriminalitet, og i flere saker er det også elementer av menneskehandel, hvitvasking, skatte- og avgiftsunndragelser, trygde- og identitetssvindel og narkotikaomsetting. Arbeidsmarkedet er godt egnet til å skjule og renvaske andre former for kriminalitet, og preges dessuten av lav risiko for å bli tatt, og lave strafferammer dersom man blir tatt. En koordinering tilsvarende som finner sted blant kriminelle aktører finnes ikke på myndighetssiden. For å imøtegå utviklingen kreves det bedre samordning mellom etatene. En slik samordning må forankres på departementsnivå, og det bør gis tydelige politiske signaler om hvordan etatene skal prioritere og samarbeide. Dette kan skje gjennom tildelingsbrev. Mer enn ambisiøse omorganiseringsprosjekter og/eller aksjonsuker, trengs det en tilrettelegging for bedre operativt samarbeid fra sak til sak. Etatene må dele analyse- og etterretningsarbeid i langt større grad enn i dag, kombinert med bedre rutiner for utveksling for informasjon.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1167
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Et godt arbeidsliv

tillegg etter linje 3264: LO vil arbeide for at bestemmelsen i Folketrygden som hjemlet at arbeidstakere kan bli friskmeldt til arbeidsformidling fjernes.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1170
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Inkluderende arbeidsliv

linje 3660: Tillegg. LO vil forsvare sykelønnsordningen og sykmeldte sitt opsigelsesvern og personvern gjennom å styrke Folketrygdens bestemmelser.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1174
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Tilsynsetatene

Linje 3446 tillegg: Arbeidstilsynet må få myndighet til å gi bøter også ved brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser om midlertidig ansatte.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1115
Fra: 11 - Per Gunnar Salomonsen

Et godt arbeidsliv

3. Et godt arbeidsliv LJ 3227 Tillegg inn i linje 3227. Arbeidsmiljø

og arbeidshelse er nært knyttet sammen med arbeidstakernes medvirkning og medinnflytelse individuelt og via kollektive ordninger. Styring over eget arbeid og over organiseringen av arbeidsprosessene er et nødvendig grunnlag for trivsel og godt arbeidsmiljø. Og arbeidstakerne, tillitsvalgte og verneombudene må få mulighet til å ta tilbake makta over eget arbeidsmiljø. Utredningen om medinnflytelse og medvirkning i arbeidslivet må føres videre. LJ. 3325 Tillegg etter linje 3325 i Verneombud og arbeidsmiljøutvalg. For å sikre gode omstillingsprosesser, må tillitsvalgte og verneombud få utsettende veto involvert før beslutning blir tatt. Arbeidsmiljøloven må gi verneombud eksplisitt rett til å stanse omstillingsprosesser hvor verneombud og tillitsvalgte ikke har deltatt.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1120
Fra: 290 - Stig Andre Heggem

Gjenreiser forslag 8314

Det skal jobbes for at flere bransjer får regionale verneombudet som kontrollorgan.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1000
Fra: 283 - Rolf Vidar Bersås

Homofile

Homofile må få rett på å være blodgivere på lik linje med heterofile.

Begrunnelse:

I dag har menn som har sex med andre menn ikke lov å gi blod.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1012
Fra: 257 - Dag-Einar Sivertsen

Til punktet Yrkeskadeerstatning: linje 3290 til linje 3294, ny tekst frem til første punktum på linje 3294.

Yrkeskadebestemmelsene må utvides til også å gjelde psykiske lidelser og muskel- og skjelettlidelser, herunder slitasje og belastningsskader som er arbeidsrelaterte, men som etter dagens ordning ikke gir rett til erstatning. Psykiske og fysiske skader i forbindelse med mobbing og trakassering må likestilles med yrkesskade. Erstatning må gjelde alle arbeidstakere med muskel- og skjelettlidelser, herunder slitasje og belastningsskader.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1328
Fra: 189 - Oddvin S. Andreassen

Integrerte operasjoner, forbud mot fjernstyring

LO krever at utviklingen av integrerte operasjoner offshore ikke går utover helse, miljø og sikkerheten. LO krever at det ikke under noen omstendighet blir tillatt at installasjoner som er bemannet, blir styrt av andre enn de som er ombord på installasjonen.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1344
Fra: 99 - Tarjei Leistad

Kontanthåndtering i kollektivtrafikken

Reiser opprinnelig forslag 8270. Foreslås inn på linje 3392 i sekretariatets innstilling linje 3392 etter punktum. LO krever at all kontanthåndtering av penger på kollektive transportmidler opphører.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1352
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Verneombud og arbeidsmiljøutvalg

linje 3329 tillegg Regionale verneombudet må opprettes innenfor kjøpesentra.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1333
Fra: 290 - Stig Andre Heggem

Gjenreiser forslag 8310

LO skal jobbe for at ordningen med regionale verneombudet for hotell, restaurant og reiseliv skal organiseres likt med ordningen i byggebransjene og renholdsbransjen

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 8 Forskning og utvikling
Forslagsnr: 1043
Fra: 221 - Erik Hagen

Grønn industriutvikling

Etter første avsnitt føres til (linje 4603): LO vil også arbeide for forskning og innovasjon for å sikre en framtidsrettet og grønn industriutvikling, slik at vi kan ligge i front på dette området.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 8 Forskning og utvikling
Forslagsnr: 1084
Fra: 243 - Ellen Dalen

Forskningskvalitet

Stryk setningen på Linje 4619 \forskningens kvalitet sikres gjennom

nærhet til arbeids - og samfunnsliv... Begrunnelse: nærheten er viktig. Men det viktigste for å sikre kvalitet, er rammevilkår som tid og finansiering til å forske på faglige relevante temaer. kollektive rammebetingelser svekkes og differensieres fordi pengene følger behov i markedet.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 8 Forskning og utvikling
Forslagsnr: 1091
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Opprettholde forslag 9117 forskning og utvikling

Forskning og utvikling Linje 1352 Tilleggsforslag- Forskning og utvikling å bruke deler av oljefondet på forskning og utvikling av norsk landbasert industri, utbygging av infrastruktur og oppgradering av kraftproduksjon og distribusjon

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 8 Forskning og utvikling
Forslagsnr: 1100
Fra: 244 - Jon Atle Spilde

Forskning

Ny setning inn på linje 4614: Forskning må være en individuell rett og plikt for de vitenskapelige tilsatte ved universiteter og høyskoler. Krav til effektivitet og studentgjennomstrømning må avveies mot krav til forskningsbasert undervisning og høy forskningskvalitet. Begrunnelse: Tilsvarende formulering fantes i det gamle handlingsprogrammet og det er ikke kommet forslag fra forbundene om å fjerne denne.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 8 Forskning og utvikling
Forslagsnr: 1213
Fra: 114 - Roar Aas

Havromslaboritorit

Norge må satse strategisk innen områder hvor vi har internasjonale næringsklynger og forskningsmiljø. LO må sikre fremtidens infrastruktur å labratorier innenfor havromsteknologi for og sikre Norges sterke posisjon innern marin og maritim sektor.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 8 Forskning og utvikling
Forslagsnr: 1268
Fra: 149 - Lars Semmerud

Forslag 9135, opprettholdes og fremmes på nytt

NAV/Sosialtjenesten Nytt avsnitt etter linje 1392 Etablering av arbeids- og velferdsforvaltningen har vært en krevende prosess. De sosiale tjenestene i og utenfor NAV står ovenfor mange komplekse utfordringer og oppgaver, både på organisatorisk, faglig og brukerrelatert nivå. For å møte dagens og morgandagens utfordringer trenger NAV og sosialtjenesten kontinuelig oppmerksomhet på forbedring og utvikling. Kunnskapsutviklingen må være forskningsbasert. LO vil jobbe for en ny nasjonal satsning med etablering av kunnskapssentre i kommunene/regionene. Sentrene skal ivareta forsknings- og utviklingsarbeid i nært samarbeid mellom brukere, praksis, utdanning og forsikring.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 8 Forskning og utvikling
Forslagsnr: 1299
Fra: 184 - Jan Clifford Godfrey

Ledelses teori

Ekstra setning linje 4641 LO ønsker forskning på bedriftsledelse basert på trepartsmodellen i Norge. Forskning kan være en basis for

en egen ledelses teori som kan brukes i undervisning både i Norge og internasjonalt.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1302
Fra: 5 - Ove Toska

Svømmeopplæring

Gjenreise omformulert forslag 8813 LO krever at kommunene gir alle barn svømmeopplæring i folkeskolen, i tråd med sentral målsetning om å trygge barns kontakt med vann under lek og aktivitet.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1303
Fra: 244 - Jon Atle Spilde

Videregående opplæring.

Tillegg etter 4788: LO krever at offentlig sektor oppretter flere lærlingplasser i sine virksomheter.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1311
Fra: 150 - Ellen Galaasen

Gratis fellesskole for alle

Tillegg og endring av setning som starter i linje 4774: LO vil ha en tverrfaglig skole, hvor andre yrkesgrupper enn lærere trekkes inn og gis rettmessig status.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1315
Fra: 150 - Ellen Galaasen

Læring tidlig i livet

Tillegg i setningen som starter i linje 4747: \...., og at barnehage og SFO på sikt skal være gratis.\

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1317
Fra: 238 - Ann Kristin Alseth

Høyere utdanning- fra NTL

Helhetlig endringsforslag linje 4825-4841 (omskrivning av sekretariatets forslag) God tilgang til høyere utdanning av høy kvalitet er viktig for å bygge et samfunn med bred kompetanse. Det må være likeverdig tilgang til høyere utdanning uavhengig av økonomi og bakgrunn. For å sikre høy kvalitet og bedre gjennomføring må studentene få bedre oppfølging, og undervisningen må være forskningsbasert. Profesjonsutdanningene skal være yrkesrettede og praksisnære, og finansieringen må understøtte dette. Overordnet styring og finansiering av sektoren skal være et offentlig ansvar. Vitenskapelig personell og ansatte ved institusjonene må sikres faste heltidsstillinger og gode arbeidsforhold. LO ønsker økt samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet gjennom institusjonsstyrene, rådene for samarbeid med arbeidslivet og Norgesuniversitetet. LO vil arbeide for gode rammevilkår og gode stipend- og låneordninger med 11 måneders studiefinansiering i Statens Lånekasse. Beregningen av størrelsen på studielånet må knyttes til Grunnbeløpet i folketrygden. Studentenes velferd skal ivaretas av studentsamskipnadene. Disse virksomhetene skal drives med studentflertall i styrene og tilby rimelige velferds- og gratis helsetjenester til studentene. Sekundært forslag Tillegg etter \utdanning.\ Linje 4839 Beregning av størrelsen på studielånet må knyttes til Grunnbeløpet i folketrygden.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1319
Fra: 146 - Marianne Wallestad

Ny setning inn i linje 4715

" .....og lav ledighet. MENNESKER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE HAR RETT TIL UTDANNING OG LÆRING SOM TAR UTGANGSPUNKT I DEN ENKELTES FUNKSJONSNIVÅ?" Med livslan....."

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1274
Fra: 244 - Jon Atle Spilde

Livslang karriereveiledning.

Endringsforslag linje 4862. Endres til: LO mener at alle må få tilgang til utdannings- og yrkesveiledning.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1276
Fra: 184 - Jan Clifford Godfrey

To opptak i året i barnehagene.

Endre setning linje 4744 - 4745. Full barnehagedekning med to opptak i året og et godt tilbud om skolefritidsordning gir foreldre en viktig forutsigbarhet og trygghet.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1265
Fra: 261 - Helene Roer Sandberg

Opprettholde forslag nr. 9273 kompetansetillitsvalg

Lo Østfold opprettholder forslag nr. 9273 om kompetansetillitsvalgte: Linje 1548/1549 endres til LO mener denne tillitsvalgtrollen må utvikles videre i trepartssamarbeidet og LO vil i kongressperioden arbeide for at det opprettes kompetansetillitsvalgte på den enkelte bedrift.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1283
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Nytt forslag: Fagbevegelsen inn i skolen

Entreprenørskapskompetansen må styrkes i hele utdanningsløpet. Dette kan sikres gjennom elevbedrifter og ungt entreprenørskaps gründerkurs. Derfor vil LO fortsette sitt engasjement i ungt entreprenørskap.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1284
Fra: 244 - Jon Atle Spilde

Videregående opplæring.

Nytt forslag linje 4785 etter \yrkesvalg\; For å styrke kvaliteten i utdanningen både i yrkesopplæringen og i studiespesialiserende retning er det viktig med et tilstrekkelig antall godt kvalifiserte lærere.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1219
Fra: 114 - Roar Aas

Fagskolen livslang læring for arbeidslivet

Ny linje 4813- Fagskolen er en viktig løsning når det gjelder arbeidslivets behov for kompetanse i fremtiden. LO ønsker en nasjonal plan osv.
Tillegg linje 4817- Bevilgningene til Fagskolen må økes betraktelig og det må på plass ordninger som gjør det mulig og kombinere arbeid og utdanning

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1222
Fra: 291 - Marit Selfors Isaksen

Øke andelen læreplasser

Andelen lærlingeplasser må økes betraktelig. LO krever at offentlig sektor går foran og øker andelen betraktelig.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1225
Fra: 160 - Ulf Madsen

Livslang læring

Tar opp vårt forslag 9276

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1228
Fra: 276 - Lene-Britt Johannesen

Videregående skole

9236 Vestfold

Videregående skole

Side:45 Linje:1503

Tilleggsforslag: For å sikre at flere elever på yrkesfag fullfører videregående opplæring må rett til læreplass lovfestes. På veien dit må det stilles krav om atbedrifter som benyttes ved offentlige anbud gir tilbud om læreplass. Vedtak: Tiltres ikke

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1257
Fra: 150 - Ellen Galaasen

Læring tidlig i livet

Ny setning som starter i linje 4744 etter setningen \Det pedagogiske tilbudet i barnehage og SFO må styrkes med flere førskolelærere og barne- og ungdomsarbeidere.\ Forslag til ny setning: Tverrfaglighet er et virkemiddel for å sikte tidlig innsats, blant annet ovenfor barn med funksjonsnedsettelse eller barn i utsatte livssituasjoner.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1238
Fra: 12 - Øivind Wallentinsen

Finansiering av livsopphold, linje 4738

Tillegg i linje 4738 Setningen: Et trepartssamarbeid om livslang læring som også omfatter finansiering for voksne kan gi en robust og bærekraftig ordning. Endres til: Et trepartssamarbeid om livslang læring

som også omfatter finansiering av utdanning og livsopphold for voksne kan gi en robust og bærekraftig ordning.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1244
Fra: 300 - Alina Steshenko

Videregående opplæring

Kunnskap om arbeidslivets organisasjoner må gis større plass i læreplanene og det må presiseres der det er arbeidstakerorganisasjonene som skal hentes inn i skolene for å informere om rettigheter og plikter i arbeidslivet. Det er viktig at unge på vei ut i arbeid har en grunnleggende kjennskap til plikter og rettigheter i arbeidslivet. Begrunnelse: Mange unge arbeidstakere blir i dag utnyttet fordi de ikke kjenner sine rettigheter. I tillegg gir kunnskap om arbeidslivet også god innsikt i den norske modellen og samfunnet for øvrig.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1249
Fra: 12 - Øivind Wallentinsen

Skrive og språkferdigheter, linje 4857

Tillegg settes inn på linje 4857 før setningen som starter med: Særlig viktig er dette ..... LO vil arbeide for en betydelig styrking av undervisning i norsk skrive- og språkferdighet i arbeidslivet og skole.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1251
Fra: 282 - Steffen Høiland

Arbeidslivet inn i skolen

Tillegg etter linje 4725. \LO vil derfor at kunnskap om arbeidslivet og fagbevegelsen i Norge, må inn i læreplanene i skolen.\

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1058
Fra: 184 - Jan Clifford Godfrey

Trepartsmodellen inn i høyere utdanning.

Endre slutten på setning linje 4725. \, høyskolene og universitetene.\

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1045
Fra: 60 - Christina Beck Jørgensen

Forslag 9217 opprettholdes og fremmes på nytt

På linje 1500: Setningen \unge som velger fag- og yrkesopplæring må få læreplass\, erstattes med :\ LO krever lovfestet rett til læreplass\.

Vedtak: Tiltres

Dissens mot 4 stemmer.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1054
Fra: 18 - Mette Henriksen Aas

Uttak av verdier av drift av barnehager

Forslag 9152 fra fagforbundet fremmes på nytt: Midlene som det offentlige bruker til skole og barnehage skal ikke danne grunnlag for utbetaling av utbytte til private investorer. LO vil arbeide for at

lovgivningen styrkes slik at forbudet mot å ta ut slikt utbytte, også gjennom internfakturering, konsernbidrag eller andre smutthull, fungerer effektivt etter intensjonen.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1015
Fra: 260 - Geir Allan Stava

Praktisk opplæring, linje 4761 - 4763

Grunnskolen må gi elevene solide basisferdigheter. Samtidig er det viktig at skolehverdagen oppleves relevant og speiler mangfoldet i samfunnet. Alt for mange mister motivasjonen for læringsarbeidet. En viktig årsak til dette er at grunnskolen og yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående skole er for teorifokusert. Det må sørges at skolene har mulighet til å gi praktisk opplæring og yrkesrette fellesfagene. I videregående skole må sammenslåing av klasser og grupper i fellesfagene på yrkesfaglige program opphøre. LO mener undervisninga må gjøres mer praktisk og variert. Praktiske ferdigheter må vektlegges på linje med teoretisk kunnskap. Den positive læringseffekten som kunst- og praktisktekniske fag har, må utnyttes bedre i alle fag. LO vil arbeide for å utvikle kulturskolene som gode lokale ressursentre for barnehage, grunnskole, SFO, videregående opplæring og fritidskulturlivet.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1021
Fra: 260 - Geir Allan Stava

Barn og unge med flerkulturell bakgrunn

Rettighetene til barn og unge med flerkulturell bakgrunn må sikres. Morsmålsundervisningen må styrkes og det vil være av avgjørende betydning å rekruttere og beholde lærere med minoritetsspråklig bakgrunn.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1027
Fra: 260 - Geir Allan Stava

Fellesskolen, linje 4754

Foreslår å erstatte Fellesskolen skal være gratis og under offentlig ansvar. med Fellesskolen skal være underlagt sterk nasjonal styring og utvikle nasjonale ressursnormer som sikrer økt lærertetthet i skolen og likeverdighet i opplæringstilbudet blant annet ved å fastsette maksimalt elevtall i klasser og grupper. Fellesskolen skal også være gratis.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1035
Fra: 260 - Geir Allan Stava

Ny overskrift, linje 4726

Kunnskap til få gir makt - kunnskap til alle gir frihet.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1038
Fra: 260 - Geir Allan Stava

Kommunal Barnehagedrift

Nytt forslag, linje 4742. Erstatte \og at en størst mulig andel bør eies og drives i offentlig regi\. Kommunene må satse på å drive barnehager i egen regi. Bemanningsnorm må innføres så snart det er praktisk mulig, og det må settes inn vikar fra første dag ved fravær.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1139
Fra: 238 - Ann Kristin Alseth

Høyere utdanning

Tillegg linje 4839 LO krever politisk styrt lav rente på studielån.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1141
Fra: 43 - Roger Haga Heimli

Ansvar ved hospitering

Fremmer igjen Fagforbundets forslag 9148, som lyder: Det må legges til rette for at ansatte skal kunne hospitering fremmer på de arbeidsplassene de trenger for å fullføre utdanningsløpet.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1142
Fra: 149 - Lars Semmerud

Linje 4828 endres

LO mener at dagens finansieringssystem må endres slik at rammevilkårene for profesjonsutdanningene sikrer forskningsbaserte, yrkesrettede og praksisnære studier.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1123
Fra: 243 - Ellen Dalen

Høyere utdanning

Forslag:Tillegg linje 4842: LO mener at det ikke skal åpnes for innføring av skolepenger ved offentlige universiteter og høyskoler. Begrunnelse:

skolepenger utfordrer prinsippet om lik rett til utdanning. I dag innføres skolepenger i Europa, noe som fører til at det kun er de unge som kommer fra familier med god økonomi som har tilgang til utdanningstilbudene. LO må beholde dette viktige prinsippet fra forrige handlingsprogram.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1131
Fra: 244 - Jon Atle Spilde

Videregående opplæring.

Endringsforslag linje 4778-4779. Det er et mål at flest mulig skal gjennomføre videregående opplæring. Det er særlig viktig for tilknytning til arbeidslivet, aktiv samfunnsfunnsdeltakelse og rekruttering til høyere utdanning. For å styrke ungdommer i deres utdannings- og yrkesvalg må ressursene til rådgivningstjeneste doubles. Det trengs en god rådgivningstjeneste på ungdomsskolen for å hjelpe elevene med valg til videregående skole, og ved videregående skole for å hjelpe elevene med valg til yrker eller videre utdanning.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1133
Fra: 9 - Terje Aaberg

studiestøtte

Tillegg inn i linje 4838 LO mener studiestøtten må økes til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden og utbetales over 11 måneder.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1153
Fra: 204 - Jan Bendheim

Lærerkompetanse

Erstatning for setning linje 4756-4757. Skolen skal preges av trygge, selvinnsiktsfulle og modige lærere med relasjonskompetanse, som tør og kan etablere sunne relasjoner til alle elever. Dette er et nødvendig fundament for at alle elever skal kunne oppleve tilhørighet og likeverd, og kunne føle trygghet. Alle skal tilbys kvalitet i undervisning og opplæring gjennom individuell tilpassning. Lærerutdanningen må innrettes i forhold til dette.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1154
Fra: 160 - Ulf Madsen

Livslang læring

Retten til permisjon har arbeidstakere hatt lenge, men denne retten har blitt lite brukt da det ikke følger med penger til livsopphold under utdanningspermisjon. LO vil i kommende forhandlinger kreve at etter og videreutdanning muliggjøres for flere og vil derfor ta initiativ til finansiering av livsopphold.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1157
Fra: 77 - May-Britt Sundal

Barnehageplass

LO mener at opptak i barnehage må følge reglene for avvikling av betalt foreldrepermisjon, slik at barnehageplass er tilgjengelig når behovet er der.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1158
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Gratis fellseskole for alle

Forslag: Dersom et kommunestyre har vedtatt at en skole skal legges ned, så kan det ikke etableres en ny privat skole til erstatning for den nedlagte gjennom å motta offentlige midler til driften. Begrunnelse: Mange kommuner vedtar ny skolestruktur og nedleggelse av grunnskoler, av både pedagogiske og økonomiske grunner. De samme kommunene opplever ofte at det etableres private skoler, som regel Montessorri-skoler, til erstatning for de nedlagte skolene. Disse får med seg 80% av de pengene som kommunen har vedtatt å spare inn for å styrke den offentlige fellesskolen

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1159
Fra: 12 - Øivind Wallentinsen

Samfunnskontrakt, tillegg linje 4866

Samfunnskontrakt (ny overskrift) Det er en uttalt målsetting gjennom den sentrale samfunnskontrakten at antallet lærlingkontrakter og antallet lærebedrifter skal økes. For å forplikte partene og skoleeiere ute i fylkene er det en forutsetning at det inngås lokale samfunnskontrakter med bransjeorganisasjonene. Også her er det viktig at trepartssamarbeidet videreføres fullt ut og forplikter alle parter til å bidra til å nå disse målene. LO vil arbeide for at myndighetene bevilger støtte over statsbudsjettet for å nå målene i den sentrale og de lokale samfunnskontraktene.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1161
Fra: 118 - Cecilie Søllesvik

Videregående opplæring

Tilføyelse linje 4794 etter \LO ønsker sterkere samarbeid mellom skole og arbeidsliv\, arbeidsliv må få en sentral plass i undervisningen. (Alle som går ut fra VGs må vite hva en arbeidsavtale er og skal inneholde, og kjenne til fagbevegelsen og arbeidsmiljøloven med flere)

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1330
Fra: 261 - Helene Roer Sandberg

Opprettholde forslag nr. 9274 om opplæringsutvalg

Tilføyelse etter linje 1550 Lovfesting av opplæringsutvalg: I virksomhet hvor det jevnlig sysselsettes minst 50 arbeidstakere, skal det opprettes opplæringsutvalg, hvor arbeidsgiveren og arbeidstakerne er representert. Opplæringsutvalg skal også opprettes i virksomhet med mellom 20 og 50 arbeidstakere, når en av partene krever det. En av de ansatte kan velges som kompetansetillitsvalgt og ha fast plass i utvalget. Nærmere om opplæringsutvalgets sammensetning, oppgaver, mandat og myndighet fastsettes i forskrift. Lovfesting av opplæringsutvalg, bør legges til arbeidsmiljøloven.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1083
Fra: 244 - Jon Atle Spilde

Lik rett til livslang læring

4713-4716 omskrivning: Lik rett til livslang læring er et grunnprinsipp i LOs utdannings- og kompetansepolitikk, og av avgjørende betydning for

å sikre fortsatt høy sysselsetting og lav ledighet. Livslang læring skjer i utdanningsinstitusjoner, i arbeidslivet og i samfunnslivet for øvrig.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1293
Fra: 150 - Ellen Galaasen

Læring tidlig i livet

Tillegg i setning som starter i linje 4744: "Det pedagogiske tilbudet i barnehage og SFO må styrkes med flere førskolelærere og barne- og ungdomsarbeidere." Vi ønsker følgende tillegg: ", og ved å ansette sosialfaglige profesjoner for å sikte tverrfaglighet i tilbudene."

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1322
Fra: 150 - Ellen Galaasen

Videregående opplæring

Ny setning i linje 4782, før setningen som står der: "Frafall må forebygges gjennom ulike tiltak som støtter opp under et godt læringsmiljø og kvalitet i den individuelt tilpassete opplæringen."

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 9 Livslang læring
Forslagsnr: 1364
Fra: 12 - Øivind Wallentinsen

Skolerehabilitering

Tillegg sette inn på linje 4772 før setningen som starter med: Det må være nulltoleranse. Norge kan ikke være kjent av at en stor del av skolene i dag har så dårlige sanitære forhold og inneklimate at skolebarn og de

ansatte blir syke av dette. Det må derfor settes igang en storsatsing på skolerehabilitering.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 10 Inkludering
Forslagsnr: 1056
Fra: 260 - Geir Allan Stava

Inkluderende opplærings- og utdanningspolitikk

Inn som nytt underpunkt som begynner på linje 1565: Inkluderende opplærings- og utdanningspolitikk Minoritetsgrupper må gis de samme mulighetene til å anvende sine kunnskaper som landets øvrige befolkning, og deres kultur og egenart bør benyttes til å skape ny viten, og bidra til økt toleranse, forståelse og kompetanse. En viktig forutsetning for at arbeidet mot sosial dumping skal lykkes, og for integrering i det norske arbeids- og samfunnslivet er at alle innvandrere som bosetter seg i Norge får rett til gratis grunnopplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det må bli lettere å få godkjent utdanning fra utenlandske lærersteder og anerkjennelse for medbrakt realkompetanse. Godkjenning av utenlandsk fagutdanning bør vurderes av en nasjonal instans. Opplæring i de største innvandrerspråkene bør tilbys som valgfrie fremmedspråk i skolen.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 11 Kultur
Forslagsnr: 1063
Fra: 200 - Anders Hovind

Linje 5056

Garantiinntekten for kunstnere og andre kunstnerstipend må følge normal lønnsutvikling, og det må satses på flerårige stipender.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 11 Kultur
Forslagsnr: 1066
Fra: 175 - Sindre Humberst

Legge til \likestilling mellom nynorsk og bokmål på alle samfunnsområder\ i kapittelet om kultur

Endring til linje 5006, andre avsnittet under mellomtittel Kulturlivet må speile mangfoldet\ . Legge til \for likestilling mellom nynorsk og bokmål på alle samfunnsområder,\ slik at avsnittet vert sjåande slik ut: \LO vil arbeide for likestilling mellom nynorsk og bokmål på alle samfunnsområder, for gode vilkår for samisk kunst og kultur, og for at Norge framstår som en flerkulturell nasjon med et mangfold av kulturelle uttrykk. Grunngeving: Å vere trygg i sitt eige språk er viktig for alle menneske. I Noreg har vi ei språkhistorie der vi har fått to likestilte skriftspråk, nynorsk og bokmål. For å få eit samfunnsliv der kvar enkelt vert møtt på sitt eige språk, er det viktig å ha ein språkpolitikk som både sikrar nynorsk, bokmål og samisk. I dag er nynorsk eit mindre brukt språk enn bokmål, og det er difor ekstra viktig å gje gode vekstvilkår for nynorsken. Ein aktiv språkpolitikk vert óg viktigare framover for å møte engelskdominansen i deler av arbeidslivet. I Noreg er det omlag 600 000 nynorskbrukarar. Det vil seie at også mange titusen LO-medlemer brukar nynorsk. Dette framlegget vil bidra til å ivareta nynorskbrukarane sine rettar.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 11 Kultur
Forslagsnr: 1177
Fra: 43 - Roger Haga Heimli

Lik tilgang til kultur og friidrettsaktiviteter

Fremmer igjen Fagforbundets forslag 9347, som lyder: Alle barn må få mulighet til å delta på kulturskole, fritids- og idrettsaktiviteter uavhengig av foreldrenes økonomi

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 11 Kultur
Forslagsnr: 1138
Fra: 260 - Geir Allan Stava

Au-pair
Stryk linje 5028

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 11 Kultur
Forslagsnr: 1287
Fra: 243 - Ellen Dalen

AU pairordningen

Linje 5028 erstattes med: LO vil arbeide for at au pairordningen blir en reell språk- og kulturutveksling, og ikke et underbetalt arbeidsforhold. begrunnelse: Årsaken til at dette omtales i LOs handlingsprogram, er at ordningen blir utnyttet til å skaffe seg billig arbeidskraft.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 12 Demokrati og samfunnsansvar
Forslagsnr: 1081
Fra: 284 - Herdis Gunn Rødne

Forslagsnr 9385 opprettholdes og fremmes på nytt
demokrati og privatisering av offentlige tjenester Nytt avsnitt linje 1841
Parlamentarisme Vi er skeptisk til parlamentarisme som styringsform, og ønsker å jobbe for å stoppe utviklingen der flere og flere kommuner går inn for dette.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 12 Demokrati og samfunnsansvar
Forslagsnr: 1321
Fra: 261 - Helene Roer Sandberg

Opprettholde forslag nr. 9374 LO utvalg

Linje 1794 ny setning LO Østfold opprettholder forslag nr. 9374 om LO utvalg i de bedrifter der det er flere forbund representert.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 14 Uttalelse boligpolitikk
Forslagsnr: 1285
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

En moderne og sosial boligpolitikk

Nytt avsnitt etter avsnitt 3 Tillegg: Kravet til egenkapital for førstegangsetblere må reduseres slik at denne gruppa har reell mulighet til å få lån til bolig. Husbankens startlånsordning må sikre dette.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 14 Uttalelse boligpolitikk
Forslagsnr: 1278
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

En moderne og sosial boligpolitikk

avsnitt 4 linje 2 Tillegg på slutten : Mangelen på studentboliger gjør at studenter må konkurrere om å leie på det private markedet og er derfor med på å presse leiepriisene opp. LO krever at det årlig bygges minst 3 000 nye studentboliger med støtte.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 14 Uttalelse boligpolitikk
Forslagsnr: 1281
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

En moderne og sosial boligpolitikk

Avsnitt 8 linje 3 Tillegg eter første punktum: Redusert rente og lang avdragstid må gis til de som bygger boliger med pris og omsetningskontroll.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 14 Uttalelse boligpolitikk
Forslagsnr: 1053
Fra: 103 - Halvor Langseth

Ny tekst Forslagsnr: 9602

Bolig for alle En god bolig er et grunnleggende velferdsgode. Det er derfor et viktig samfunnsansvar å skaffe bolig for alle. Dagens boligpriser som følge av for lav boligbygging i forhold til befolkningsveksten, arbeidsinnvandringen og flyttemønster, har medvirket til en ukontrollerte prisvekst og er et av våre største samfunnsproblemer. LO mener det må bygges 40 000 nye boliger per år og at 5 000 av dette er utleieboliger og studentboliger som dekker et mer midlertidig behov for studenter, pendlere og arbeidsinnvandrere. Studentsamskipnader og boligbyggelag må, sammen med kommunene, være sentrale bidragsytere. Kostnadsrammen og tilskuddet må økes. LO krever kommunale boligplaner som dekker behovet for nye boliger og planleggingsprosessene med interesseavveininger må effektiviseres. Kommunene må pålegges å samarbeide slik at overordna regionale mål nås. Arbeid, bolig og kollektivtrafikktilbud må ses i sammenheng og kommunene må få midler til nødvendig utbygging av barnehager, skoler og annen sosial infrastruktur. I den dugnad som kreves for å nå målet om 40 000 nye boliger per år, må forvaltningsnivåene og utbyggere samarbeide tett og ta i bruk nødvendige teknologiske og organisatoriske løsninger slik at det ikke oppstår forsinkelser og flaskehalser i produksjonen. Særlig er det viktig at kommunikasjon mellom myndigheter og utbyggere og mellom utbyggere og entreprenører utvikles blant annet gjennom digitale plattformer som

BIM (Bygningsinformasjonsmodell). Husbanken må få en mer aktiv rolle i boligpolitikken. Særlig pådriverrollen overfor kommunene bør styrkes. Kommunene må ta større ansvar for rimelige og stabile leieforhold for utsatte grupper. Det må generelt ses nærmere på pris- og utbyttepraksis for utleieboliger. Bolig som investeringsobjekt utover normale bobehov utgjør en trussel mot stabiliteten i boligmarkedet. Dagens skatteregime for bolig stimulerer til økte låneopptak i og dermed økt prispress. Skattesystemet må endres for å gi en sunn prisutvikling i boligmarkedet og for å målrette fradragene til de som trenger det mest. Bedre ordninger for offentlig boligfinansiering og en bostøtte som sikrer god boligstandard også for de med lav lønn, koster. Startlånet må styrkes som egenkapitalbuffert for nyetablere og Husbanken må kunne finansiere bygging av kommunale utleie- og leie til eie boliger.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 14 Uttalelse boligpolitikk
Forslagsnr: 1342
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

En moderne og sosial boligpolitikk.

Avsnitt 3 linje 1 Hele avsnittet erstattes med: LO vil arbeide for at staten legger til rette for økt boligbygging og mener det må bygges minst 40 000 nye boliger per år. En andel av den nybygde boligmassen må være i form av Selvfinansierende prosjekter hvor det ikke skal tas ut profitt. Dette må gjelde for både eie og leiemarkedet. Det trengs derfor et regulert marked for eierboliger som underlegges pris. Og omsetningskontroll. i tillegg til en storstilt utbygging av kommunale utleieboliger som leies ut til selvkost.

Vedtak: Tiltres ikke

Redaksjonskomite 2 for handlingsprogrammet

Dagsorden: 7 Den faglige og politiske situasjonen
Forslagsnr: 1363
Fra: 130 - Arne Hagen

Anbudet seriøst arbeidsliv

Forslagsnr: 7081 Fra: Telemark Anbud og et seriøst arbeidsliv
Kommunene og fylkeskommunene er samlet sett en av de største arbeidsgiverne her i landet. Men denne sektoren er også en av de store kjøpere av varer og tjenester. Dette skjer blant annet gjennom anbudsutsettingen. Det er derfor meget viktig at kommunene og fylkeskommunene har klare regler og gode holdninger for å motvirke sosial dumping og være aktive pådrivere for det seriøse arbeidsliv. Kommunene, fylkeskommunene og kommunale/fylkeskommunale selskaper må følge bestemmelsene i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår for offentlige anskaffelser og legge ILO-konvensjon 94 til grunn for sin politikk. I klartekst betyr det at de som utfører arbeider for kommunene og fylkeskommunen skal lønne sine ansatte i samsvar med tariffavtaler og være med på å hindre svart arbeid. Offentlig sektor skal: . Ha nulltoleranse overfor sosial dumping . I alle anbud gjøre det klart at det bare er leverandører/entreprenører som lønner sine ansatte i samsvar med tariff som kan få anbud. Firmaer som satser på egne ansatte med høy kompetanse. sørger for en faglig og relevant fagopplæring av unge folk til næringen, satser på etter- og videreutdanning av egne ansatte og som tenker langsiktig i materialutvalg og utførelse, stiller svakt i offentlige anbud så lenge det er prisen som teller mest. Det må ikke være slik at bedrifter som spekulerer i billig arbeidskraft, har få eller ingen egne ansatte, leier inn fra vikarbyråer og setter bort i underentrepriser, ikke tar ansvar for fagopplæring, etter- og videreutdanning, men kun spekulerer i lavest mulig pris, vinner anbud. Konklusjon: Dagens anbudssystem er altfor sterkt fokusert på pris og billige løsninger/materialer. Dette gir som resultat byggefeil og dyrt vedlikehold. I bransjer med mye innleid arbeidskraft fra vikarbyråer svekkes fagkunnskapen. Viljen til å jobbe i et løsarbeidersystem er liten, og rekruttering til slike bransjer blir vanskelig. Det er mye som tyder på at blant annet byggebransjen er på en slik vei. Færre og færre har bransjen som første valg når de skal velge videregående skole, og dette har betydning

for kompetansen. Vi krever derfor at det offentlige styrker kravet til kompetanse, andelen egne ansatte og aktiv lærlingebedrift. Prisen får først betydning når kriteriene for et seriøst arbeidsliv er oppfylt. Følgende krav må prioriteres: 1. Egne faste ansatte innenfor eget fagområde 2. Aktiv lærlingebedrift 3. Majoriteten av de ansatte skal ha fagbrev, der det er naturlig eller tilsvarende målbar kompetanse eller realkompetanse. 4. Ansvarlig ledelse med dokumentert kunnskap/erfaring innenfor faget 5. Verneombud med godkjent kurs 6. Godkjent revisor de siste 3 år 7. Pris

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 1 Arbeid til alle
Forslagsnr: 1332
Fra: 106 - Jørn-Henning Eggum

Arbeid til alle

Forslag til dagsorden punkt 8 1. Arbeid til alle Handlingsprogram - Aktiv arbeidsmarkedspolitikk - Endring av setning Linje 3078 - 3080 NAV bør styrke sin kompetanse bl.a. gjennom å utføre en større andel av avklarings- og oppfølgingsarbeidet. Setningen strykes og erstattes med: LO mener NAV bør styrkes på oppfølgings- og avklaringstjenester. Det er også behov for å styrke NAV som bestiller, oppfølger og kontrollør av tiltaksarrangører

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 1 Arbeid til alle
Forslagsnr: 1245
Fra: 149 - Lars Semmerud

Nytt avsnitt inn på linje 3072

Dagens arbeidsmarked ekskluderer mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det må stilles krav til bedrifter om å fase inn igjen arbeidsoppgaver som personer med nedsatt funksjonsevne kan utføre.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 1 Arbeid til alle
Forslagsnr: 1259
Fra: 31 - Svend Morten Voldsrud

Mot privat arbeidsformidling

Forslag 8039 opprettholdes og fremmes på nytt: LO vil arbeide mot privat arbeidsformidling.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 1 Arbeid til alle
Forslagsnr: 1118
Fra: 9 - Terje Aaberg

ingen anbud i kollektivtrafikken

Ingen bruk av anbud i kollektivtrafikken. LO er imot bruk av anbud i kollektivtrafikken. Erfaringer viser at kvaliteten på tjenestene overfor befolkningen forringes, arbeidsplasser raseres, arbeidsforholdene blir utrygge og vilkårene for de ansatte blir dårligere. Velferdsstaten handler om hvor store deler av samfunnsøkonomien og samfunnsorganiseringen som skal tas ut av markedet og i stedet underlegges politisk, demokratisk styring. Delegat nr. 9 Terje Aaberg, EL & IT Forbundet

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 1 Arbeid til alle
Forslagsnr: 1156
Fra: 171 - Kristine Larsen

Arbeid til alle, forslag Nr. 8037, linje 3051, fra Handel og Kontor opprettholdes

Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må gjøres reell, og retten til fast heltidsansettelse må lovfestes

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 1 Arbeid til alle
Forslagsnr: 1178
Fra: 39 - Roy Bjarne Gyberg

Stryk avsnitt linje 3090-3093.

Ta opp på nytt forslag 8069, som nå refererer til linjene 3090-3093 i sekretariatets Vedtak: Stryk hele avsnittet i linjene 3090-3093 som begynner slik: \LO støtter målet om å forlenge yrkeslivet for den enkelte.....(osv.) BEGRUNNELSE: Avsnittet kan (fremdeles) tolkes som en aksept av regjeringens kutt i pensjonsytelsene. Mange deler av pensjonsforliket medfører reelle kutt i ytelsene og at levealdersjusteringen fratrar mange muligheten til å gå av tidligere, slik man harkunnet gjøre med den tidligere AFP-ordningen. I tillegg skal de nye pensjonsordningene evalueres i 2017, slik at LO ikke bør gi inntrykk av en slik støtte.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 3 Et godt arbeidsliv
Forslagsnr: 1095
Fra: 207 - Ingar Elling Eira

Styrking av arbeidsmiljøloven.

LO vil også arbeide for å styrke lovverket vedrørende virksomhetsoverdragelse til også å gjelde der annen bedrift overtar arbeidsplasser vunnet i anbudskonkurranse. (jfr. AML kapittel 16)

Vedtak: Ivaretatt
i forslag 1125.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1097
Fra: 293 - Elisabeth Sollie

6 timers dag/30 timers uke for arbeidstakere over 62 år
6 timers arbeidsdag må bli hovedregelen for alle arbeidstakere over 62 år.

LO vil arbeide for at 6 timers arbeidsdag/30 timers uke blir hovedregelen for alle arbeidstaker over 62 år.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1098
Fra: 72 - Ole Roger Berg

8390 Krav om tariffavtale ved offentlige anbud

Krav om tariffavtale må gjelde ved offentlige anbud og oppdrag i alle bransjer

Vedtak: Ivaretatt
I forslag 1079

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1079
Fra: 3 - Jan Olav Andersen

Tariffavtale ved offentlige anbud og oppdrag.

Lønn i henhold til tariff må gjelde for alle bransjer ved offentlige anbud og oppdrag. LO krever overfor myndighetene at statlige etater og virksomheter, fylkeskommuner og kommuner gjennom lov og forskrift om offentlige anskaffelser må få rett til å oppheve avtaler inngått med bedrifter som nekter å inngå tariffavtale.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1069
Fra: 7 - Venke Marie Heimdal

Opprettholdelse av forslagsnr 8331 endring av linje 579

LO vil sikre kvinners og lavtløntes lønnsutvikling gjennom sentrale forhandlinger, og går inn for at lavlønnstillegg og eventuelle kvinnetillegg gis på individnivå.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1005
Fra: 282 - Steffen Høiland

Solidarisk lønnspolitikk

Ny tekst inn etter linje 3562, jmf forslag 8329. Tillegg: I tariffoppgjørene er garantiordninger som trappes opp til 95% av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn hovedmetoden.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1009
Fra: 263 - Roy Pedersen

Faste ansettelse/ending linje 3739

I tillegg må regelverket endres til at fast ansettelse også gjelder for ansatte i bemanningsbransjen og slik at arbeidsgivers plikter opprettholdes med mindre man etter gjeldende regler er permittert eller oppsagt.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1011
Fra: 59 - Ola Harald Svenning

Forslag 8015 opprettholdes og fremmes på nytt

Asylsøkere og personer som på ubestemt tid må oppholde seg i landet selv om de har fått avslag på asyl, bør innvilges arbeidstillatelse og tilbys sysselsettingstiltak, slik at de kan forsørge seg selv i et verdig og legalt arbeidsliv. Papirløse arbeidstakere blir i økende grad utnyttet som billig arbeidskraft av useriøse arbeidsgivere. LO vil arbeide for at det opprettes et informasjonssenter som skal bistå og verne denne gruppen arbeidstakere som ikke gis faglige og grunnleggende rettigheter i samfunnet. LO må vise solidarisk støtte til en sårbar gruppe i det norske samfunnet.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1013
Fra: 257 - Dag-Einar Sivertsen

Til punktet sosial dumping: linje 3601 til linje 3606 første punktum. Ny tekst foreslås.

Det foreligger sosial dumping av arbeidstakere både når de utsettes for brudd på helse-, miljø- og sikkerhetsregler, herunder regler om arbeidstid og krav til bostandard, og/eller når de tilbys lønn og andre ytelser som er uakseptabelt lave sammenliknet med hva øvrige arbeidstakere normalt tjener eller som ikke er i tråd med ILO-konvensjon nr 94 eller allmenngjøringsforskrifter, der slike gjelder.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1017
Fra: 254 - Monica Johansen

Virksomhetsoverdragelse.

Nytt avsnitt til 3682. Virksomhetsoverdragelse ved anbud LO skal i kongressperioden arbeide for at ved anbud innen renovasjon, skal anbudsdokumentene minimum innholde: 1. Ansatte blir omfattet av arbeidsmiljøloven kap. 16 (virksomhetsoverdragelse) 4. Anbudsperioden må økes. Begrunnelse: I dag har ikke ansatte i tapende selskap rett til videre ansettelse med opparbeidede rettigheter i overtakende selskap.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1020
Fra: 263 - Roy Pedersen

Fjerning av dokumentasjonskravet/endring linje 3617

LO mener det er nødvendig å fjerne dokumentasjonskravet som i dag utgjør en betydelig skranke for å få igjennom en begjæring om allmenngjøring.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1024
Fra: 282 - Steffen Høiland

Sosial dumping. Gjenreiser forslag 8382.

Tekstendring: stryk \hovedregelen skal være at\ på linje 3613 i innstillingen til handlingsprogram.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1032
Fra: 256 - Sissel Karlsen

Trygge ansettelsesforhold Linje 3709

Forslagsnr:8508 Fra: Norsk Transportarbeiderforbund (NTF) Styrke stillingsvernet i Arbeidsmiljøloven (AML) LO må jobbe for en endring i AML, slik at ved avskjed blir den ansatte stående i stilling. Om særlige grunner tilsier det, kan arbeidsgiver kreve midlertidig forføyning for at ansatte må fratre umiddelbart. Begrunnelse: Vi ser mange arbeidsgivere bevisst bruker avskjed istedenfor oppsigelse for å omgå stillingsvernet, jfr. saken til Monica Opke mot DHL. I slike saker vil forslaget bety omvendt bevisbyrde i forhold til i dag Arbeidstakeren som må gå på dagen, står uten inntekt i de åtte ukene med karantene fra NAV (dagpenger). Midlertidig forføyning for å bli stående i stilling føres så sjelden fram, at det ikke kan sies å være en reel mulighet for den avskjedigede. En slik endring vil være en viktig forbedring av stillingsvernet, og gi den avskjedigede en bedre mulighet til å ta opp kampen mot avskjed. I sak om midlertidig forføyning må retten ta stilling til både det å stå i stilling og lønns spørsmålet. Disse spørsmålene må vurderes hver for seg.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1175
Fra: 293 - Elisabeth Sollie

Må opprettholde sak 8540
6 timers dagen må bli hovedregelen for alle arbeidstakere over 62 år

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1195
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Sosial dumping

Linje 3656 foreslår at setningen: Arbeidstaker begrepet må derfor gis et innhold som er tilpasset reelle forhold og spesifiseres slik at det blir vanskeligere å oppnå lovens formål endres til: Arbeidstaker begrepet må derfor gis et innhold og spesifiseres slik at det ikke er mulig å omgå lovens forhold. det gjelder også forholdet mellom innleie og entrepriser.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1186
Fra: 118 - Cecilie Søllesvik

Tariffoppgjør/solidarisk lønnspolitikk

Lavtlønnsstillegget må gis på bedriftsnivå og IKKE pr bransje.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1149
Fra: 252 - Roy Einar Nilsen

Opprettholdelse av forslag 8480.

Linje 3747: For å kunne utføre arbeid i Norge må alle bemanningsbedrifter ha (NY) KONTORADRESSE.....

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1166
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Tariffhopping

Linje 3696: Foreslår følgende tillegg: Dersom dette ikke lar seg løse gjennom forhandlinger om hovedavtalen vil LO bringe hovedavtalen inn i et tariffoppgjør for å kunne sette makt bak kravet,

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1168
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Selskapsorganisering

linje 3696: Foreslår at setningen Tilsynsmyndighetene må få tilsynsmyndighet med arbeidsmiljølovens & 14.12. Endres til: Tilsynsmyndighetene må få Tilsynsmyndighet, inklusive mulighet for forelegg, med Arbeidsmiljølovens & 14.12, 14.13 og 14.14.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1164
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Trygge ansettelsesforhold

Linje 3699 Foreslår at setningen: Ordinært arbeid ibedriften skal som hovedregel utføres av faste ansatte i bedriften/virksomheten. Erstatte med: Ordinært arbeid ibedriften, inklusive normalt sykefravær, ferie og permisjoner, skal utføres av bedriften/virksomhetenes egne faste ansatte.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1172
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

sosial dumping

LO kan ikke godta at allmenngjøringsordningen reduseres til rene minimumskrav slik flere EU dommer peker mot. LO kan aldri godta at det utvikler seg en standard for utstasjonerte arbeidere fra utlandet og en standard for faste ansatte.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1119
Fra: 11 - Per Gunnar Salomonsen

Permittering

4. Lønns- og arbeidsvilkår Avsnitt: Permittering: Lj. 3716 Tillegg midt i linje 3716 etter ordet «opprettholdes» og før «Ventedagene»: Permitteringsperioden utvides til 80 uker. Lj. 3721 tillegg i linje 3721. Kravet til opptjening skal være folketrygdens grunnbeløp.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1101
Fra: 153 - Ingunn Strand Johansen

Arbeidstid

Ordet ønsker byttes med skal. Dette. Forsterker intensjonen. Setningen blir da Når det gjelder arbeidstid og arbeidstidsreformer, som foreksempel 6 timers dag/ 30 timers uke, skal LO bygge videre på kunnskap fra forsøksordninger

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1104
Fra: 290 - Stig Andre Heggem

Gjenreist del av forslag 8347

Dersom veksten i bruk av innleie fortsetter vil LO kreve at innføringen av vikarbyrådirektivet reverseres.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1106
Fra: 11 - Per Gunnar Salomonsen

Vern mot skifte av tariffavtale

Gjenreise forslag 8445 + tillegg. Linje 3682 nytt avsnitt: Vern mot skifte av tariffavtale Bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse i Arbeidsmiljølovens § 16-2(2) må endres slik at erververen ved anbud ikke kan velge bort tariffavtalen som tidligere arbeidskjøper er bundet av. Denne tariffavtalen er gjeldende inntil partene er enig om noe annet.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1125
Fra: 5 - Ove Toska

4- Lønns og arbeidsvilkår Virksomhetsoverdragelse

Forslag 1. Endre overskrift avsnitt til : Virksomhetsoverdragelse (ta bort ved konkurs) Forslag 2. Gjenreise omformulert forslag 8445 Tillegg til avsnitt: Dagens bestemmelser i AML §16 har vist seg ikke i tilstrekkelig grad ivareta arbeidstakernes krav ved virksomhetsoverdragelse etter tap av anbudskontrakter. Konsekvensene i dag er at arbeidstakere opplever at sine opparbeidede lønnsbestemmelser dumpes. LO ser behovet for å styrke dagens lovverk og arbeidstakernes rettigheter på dette området.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1255
Fra: 262 - Tore Leif Gundersen

Opprettholde forslag nr. 8381, sosial dumping

LO Østfold opprettholder forslag nr. 8381- sosial dumping: Underkapittel sosial dumping side 25- linje 648

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1253
Fra: 262 - Tore Leif Gundersen

Opprettholde forslag 8398, allmenngjøring av tariffavtaler

Lo Østfold opprettholder forslag nr. 8398 - allmenngjøring av tariffavtaler: Allmenngjøring av tariffavtaler linje 653-655 Lo mener det er nødvendig å lempe på, evt. Fjerne, dokumentasjonskravet som i dag utgjør en betydelig skranke for å få gjennom en begjæring om allmenngjøring. Endres til: lo mener det må gis adgang til allmenngjøring av tariffavtaler dersom en av partene krever det, uavhengig av dokumentasjon. Reiser, kost og losji skal ikke beregnes som en del av minstelønna. Allmenngjøring må også omfatte kontraktører.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1262
Fra: 282 - Steffen Høiland

ingen anbud i kollektivtrafikken

Forslag nr. 8569 gjenreises. Tilleggstekst inn etter linje 3924 i innstillingen til handlingsprogram: «LO er imot bruk av anbud i kollektivtrafikken. Erfaringer viser at kvaliteten på tjenestene forringes, arbeidsplasser raseres og vilkårene for de ansatte forringes.»

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1266
Fra: 261 - Helene Roer Sandberg

Opprettholde forslag nr. 8562 søndagshandel

LO Østfold opprettholder forslag nr. 8562- regulere søndagshandelen: Linje 775-777 endres til LO vil arbeide for at myndighetene skal bruke den mulighet de har til å regulere søndagshandelen for å hindre utglidninger.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1269
Fra: 261 - Helene Roer Sandberg

Endre forslag nr 8464- likebehandlingsprinsippet

Linje 721 Likebehandlingsprinsippet må også omhandle opparbeidelse til pensjonsgrunnlag mellom oppdragene i bemanningsbyrå.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1272
Fra: 236 - Ronny Andre Øksnes

Gjenopptar forslag 8558 - nsf

Anbud innenriks skipsfart LO vil arbeide for at nedbemanning og lønns- og arbeidsbetingelser ikke blir brukt som konkurransefortrinn ved anbud i innenriks skipsfart (ferge og hurtigbåttrafikk).

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1273
Fra: 318 - Mimmi Kvisvik

Sosial dumping

Forslaget fra Fagforbundet 8015 foreslås tatt inn i kap 4 i handlingsprogrammet under overskriften: Sosial dumping Asylsøkere og personer som på ubestemt tid må oppholde seg i landet selv om de har fått avslag på asyl, bør innvilges arbeidstillatelse og tilbys sysselsettingstiltak, slik at de kan forsørge seg selv i et verdig og legalt arbeidsliv. Papirløse arbeidstakere blir i økende grad utnyttet som billig arbeidskraft av useriøse arbeidsgivere. LO vil arbeide for at det opprettes et informasjonssenter som skal bistå og verne denne gruppen arbeidstakere som ikke gis faglige og grunnleggende rettigheter i samfunnet. LO må vise solidarisk støtte til en sårbar gruppe i det norske samfunnet. Sekundært ønsker jeg inn et forslag hvor vi planlegger og gjennomfører et forsøk i Oslo med Faglig politisk senter for papirløse. Dette kan være som siste del av EL & ITs forslag 7069: Fagbevegelsen kan ikke lukke øynene for at papirløse arbeidstakere blir utnyttet på det groveste i det norske arbeidsmarkedet. LO vil utrede muligheten for oppstart av et faglig senter for papirløse i Oslo - et samarbeid mellom fagbevegelsen og Norsk Folkehjelp, for å motvirke utnyttelse av papirløse arbeidstakere i det norske arbeidsmarkedet.

Vedtak: Ivaretatt i forslag 1011.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1288
Fra: 130 - Arne Hagen

Forby NUF ny linje 693

LO vil jobbe for å forby NUF og lignende selskapsform

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1289
Fra: 318 - Mimmi Kvisvik

Solidarisk lønnspolitikk

Jeg ønsker overskriften endret til: Solidarisk lønnspolitikk - et spørsmål om lav- og likelønn.

Vedtak: Tiltres med ny overskrift: Solidarisk lønnspolitikk - lav- og likelønn.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1277
Fra: 165 - John Thomas Suhr

Avsnittet linje 3787-3790

Stryke: "har en reell innflytelse over egen arbeidstid på". Erstatte med: "også blir omfattet av forbud mot arbeid på natt, søndag og". Slikt at den endelige setningen blir slik: "LO vil arbeide for at ansatte innen varehandelen også blir omfattet av forbud mot arbeid på natt, søndag og helligdager."

Vedtak: Tiltres

med ny tekst. "LO vil arbeide for at ansatte innen varehandelen også blir omfattet av Arbeidsmiljølovens forbud mot arbeid på natt, søndag og helligdager."

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1300
Fra: 7 - Venke Marie Heimdal

Opprettholde forslag 8457

Ved skifte av tariffavtale skal partene på den enkelte bedrift/virksomhet avtale hvilke lønns- og arbeidsvilkår som skal videreføres, herunder vilkår for pensjon og forsikringer. Hvis det ikke oppnås enighet skal avtalte rettigheter videreføres til første ordinære tariffrevisjon.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1305
Fra: 5 - Ove Toska

Lederlønn

Forslag 8340 Gjenreises med omformulering - inn etter setning linje 3532 og 3533 LO er bekymret over den meget sterke lederlønnsutviklingen som skjer i statlige virksomheter og statlige hel- eller deleide selskaper. LO vil arbeide for at selskapets styre må legge fram og få godkjent på Generalforsamlingen årlig forslag for kommende lønnsfastsettelse herunder også pensjons og andre avlønningsformer.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1312
Fra: 130 - Arne Hagen

Tar op forslag 8486 forby bemanningsselskapet linje 733
LO vil prinsipielt jobbe for å forby bemanningsselskaper

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1234
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Sosial dumping

linje 3613: Foreslår at setningen \Hovedregelen skal være at norske lønns og arbeidsvilkår skal legges til grunn for arbeid i Norge\ endres til Norske lønns og arbeidsvilkår skal legges til grunn for arbeid som utføres i Norge.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1237
Fra: 5 - Ove Toska

Selskapsorganisering.

Tilleggsforslag linje 3673. LO vil arbeide overfor myndighetene for å fa arbeidet fram tydeligere skille mellom innleie og entrepriser.

Vedtak: Tiltres
med annen formulering.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1240
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Sosial dumping forslag 8394 og 8392

Tillegg etter linje 3641: LO krever overfor myndighetene at offentlige foretak og virksomheter, stat, fylkeskommuner og kommuner gjennom lov eller forskrift om offentlige anskaffelser må få rett til å oppheve avtaler inngått med bedrifter som nekter å inngå tariffavtale krevd etter norsk lovgivning.

Vedtak: Ivaretatt i 1079

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1227
Fra: 143 - Gunnar Holm

Arbeidstid

Linje 3804 Ny setning. Deltidsansatte skal godtgjøres overtidskompensasjon for arbeid utover bestemmelsene om alminnelig arbeidstid i AML 10-4.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1198
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Arbeidstid

linje 3790 Foreslår følgende tillegg LO er i mot en oppheving av eller liberalisering av lov om søndags og helligdagsstengte butikker.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1200
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Inn og utleie av arbeidskraft

Linje 3758 Foreslår følgende tillegg: Dersom innleie fortsetter å øke i omfang vil LO kreve at vikarbyrådirektivet reverseres.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1203
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Sosial dumping

Linje 3659 Foreslår at setningen: Solidaransvar må utvides tog hovedentreprenører/oppdragsgivere må gjøres ansvarlig for at underentreprenører i hele oppdragskjeden følger eksisterende lov og avtaleverk. Endres til: Solidaransvar må utvides og byggherre/bestiller må gjøres ansvarlig for at hovedentreprenører følger gjeldende lov og avtaleverk. Hovedentreprenører/oppdragsgiver må gjøres ansvarlig for at underleverandører i hele oppdragskjeden følger eksisterende lov og avtaleverk.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1334
Fra: 261 - Helene Roer Sandberg

Opprettholde forslag nr 8446- Vern mot skifte av tariffavtale ved anbud

Linje 706 Vern mot skifte av tariffavtale ved anbud. Bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse i Areidsmiljøloven § 46-2(2) må endres slik at erververen ved anbud ikke kan velge bort tariffavtalen som tidligere arbeidskjøper var bundet av.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1341
Fra: 147 - Mona Nilsen

Solidarisk lønnspolitikk, linje 3535

For enkelte grupper med høyere utdanning er det viktig at lønnsforskjellene mellom privat og offentlig utjevnes. Ordet reduseres byttes til utjevnes.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1314
Fra: 180 - Knut Arne Vassdokken

Tillegg til punkt 8 del 3. Handlingsprogrammet, 4. kapittel om sosial dumping

Sett inn følgende tillegg til linje 3614 innen luftfart med norsk hjemmebase,. Med tillegget blir linje 3613 og 3614 lydende som følger: Hovedreglen skal være at norske lønns og arbeidsvilkår skal legges til grunn for arbeid som utføres i Norge. Det gjelder også innen luftfart med norsk hjemmebase, norsk sokkel og i norsk territorialfarvann.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1316
Fra: 130 - Arne Hagen

Ulovlig innleie ny linje 730

Tillitsvalgte må sikres en rett til å stanse et innleieforhold hvis det avdekkes at bedriften foretar ulovlig innleie, eller bryter tariffbestemmelser om inn og ut utleie

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1324
Fra: 9 - Terje Aaberg

Pensjon

Gjenreiser følgende forslag: Forslagsnr: 7076 Fra: EL & IT Forbundet (EL & IT) Pensjon Ny folketrygd (FT) ble iverksatt fra 1. januar 2011, noe som innebar en mulighet til å ta ut hel eller delvis pensjon fra mellom fylte 62 år til 75 år. For å kunne gå av ved 62 år må man ha oppspart nok pensjonsmidler tilsvarende minstepensjon. Selv om AFP (avtalefestet pensjon) tas med i grunnlaget, er det mange som ikke får reell mulighet til å gå av ved 62 år. LO vil derfor senke taket for å kunne oppnå minstepensjon til 60 % av dagens grunnlag. Levealdersjustering Etter at overgangsordningene som LO framforhandlet ved tariffoppjøret i 2008, fases ut, vil avkortningen i årlig pensjonsutbetaling på grunn av beregnet økt levealder få betydelig utslag. LO vil derfor allerede nå si fra om at når AFP/FT skal evalueres i 2017, så kreves det at regelen om levealdersjustering fjernes. LO konstaterer at Banklovkomisjonens forslag om ny OTP (obligatorisk tjenstepensjon) i privat sektor er et skritt i riktig retning for å oppnå en samlet pensjon tilsvarende 66 % av sluttlønn ved 67 år. LO krever at det tas inn i tariffavtalene forhandlings- og avtalerett på OTP. OTP ordningen må gå over til å administreres av det offentlige eller som en partsstyrt ordning, slik som AFP ordningen. LO vil ikke overlate til arbeidsgivernes styringsrett å bestemme modell og størrelse på innskudd. LO krever derfor at tjenstepensjon skal inn i tariffavtalene på lik linje med AFP. Dette vil være et prioritert krav i de kommende tarifforhandlinger. LO framforhandlet en ny AFP-ordning

ved tariffoppjøret 2008, men den har svakheter som må rettes opp. Spesielt urettferdig er det at man mister alle rettigheter hvis man grunnet sykdom, konkurs eller andre grunner uforskyldt mister jobben få år før fylte 62 år - denne urettferdigheten må fjernes. Har man i slike tilfelle mer enn 15 års opptjening i bedrifter som er omfattet av ordningen, har man rett til AFP fra fylte 62 år hvis man falt ut av ordningen ved fylte 58 år eller senere. AFP ordningen må endres slik at alle som er omfattet av ordningen har rett til å gå av ved fylte 62 år uten avkortning og med fortsatt opptjening av pensjon i folketrygden som om man sto i jobb frem til fylte 67 år. Når det gjelder regulering av løpende pensjoner krever LO at denne skal være lik lønnsveksten fram til 67 år. I bedrifter som har skiftet arbeidsgiverorganisasjon fra stat/kommune og over til eksempelvis NHO og derved gått ut av offentlig pensjonskasse med bruttoordning, må de opparbeidede rettigheter ivaretas. Omkamp fra arbeidsgiver eller myndighetene avvises. Det skal ikke rokkes ved prinsippet om bruttoordning. Når det gjelder bruttoordningene i Statens pensjonskasse og KLP så er disse ennå ikke ferdig tilpasset ny folketrygd. LO krever at en slik tilpasning skal opprettholde et tilsvarende nivå som i dag.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 4 Lønns- og arbeidsvilkår
Forslagsnr: 1346
Fra: 120 - Atle Kåre Tranøy

Selskapsorganisering

Tillegg etter punktum i linje 3671. LO ser ingen reelle næringspolitiske begrunnelser for slike selskapsorganiseringer, og mener som et minimumskrav at NUF selskaper må dokumentere reell etablering og økonomisk aktivitet i opprinnelseslandet for å kunne drive økonomisk aktivitet i Norge.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1286
Fra: 93 - Ole Gustav Haavold

Forslag 8643

LO vil arbeide for en nasjonal minstenorm for sosialhjelp til livsopphold som bygger på Statens instituttet for forbruksforskning (SIFO) sin standard. Andre stønader skal ikke legges til grunn i beregning av sosialstønader

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1318
Fra: 106 - Jørn-Henning Eggum

Velferd

Forslag til dagsorden punkt 8 5. Velferd Handlingsprogrammet - Sosial- og velferdsordninger Ny setning linje 3940 før Dagpengesatsene må økes: Forskjellen mellom lønn og trygdeytelser må reduseres.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1337
Fra: 282 - Steffen Høiland

Velferd

Forslag nr. 8706 gjenreises. Erstatte avsnittet fra linje 3995 til 4001 i innstillingen. «Sykehusene må under politisk styring. Foretaksmodellen erstattes med lokal folkevalgt styring. Sykehusene legges igjen inn under fylkeskommunen. Dagens økonomimodell erstattes med normale offentlige regnskapsprinsipper. Skjevfinansiering rettes opp. Fjern stykkprisfinansiering. Lokalsykehusene beholdes som fullverdige sykehus med akuttkirurgi og et godt tilbud for fødende.»

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1201
Fra: 276 - Lene-Britt Johannesen

Pensjoner og trygd

Forslagsnr: 8787 Fra: Vestfold Pensjoner og trygd Side:32-33 Linje:967
Tilleggsforslag: Avtalefestet pensjon også for sliterne. Forslag: AFP-ordningen må endres slik at alle i AFP-bedrifter har rett til å gå av ved fylte 62 år uten avkorting og med fortsatt opptjening av pensjon i folketrygden som om man sto i jobb til fylte 67 år. De som uforskyldt mister jobben etter minst 10 års medlemskap i ordningen må få beholde den opptjening de har som en oppsatt rettighet. Det må bli mulig å kombinere delvis uføretrygd med delvis AFP. Begrunnelse: Avtalefestet pensjon er endret fra en førtidspensjon for sliterne til en tilleggspensjon for alle. Den ordningen som var ment å sikre muligheten til å gå av tidlig for de med skrantende helse i jobber det er vanskelig å bli gammel i, gir nå gullpensjon til de med jobber de kan stå i til over pensjonsalder. Siden en må ha tjent opp nok til minstepensjon opplever mange lavtlønte, spesielt kvinner, at de ikke får lov å gå av ved 62 år. De tvinges til å jobbe videre også når dette er helsemessig uforsvarlig. Takken er minstepensjon. Andre mister uforskyldt retten til AFP fordi helsa svikter eller bedriften legges ned eller innskrenker. Ofte havner de som minstepensjonister. Konsekvensen av å miste avtalefestet pensjon er blitt mye større når den nå er et livsvarig tillegg til folketrygda. Siden AFP utgjør om lag 10 % av tidligere lønn og en fjerdedel av folketrygda, så er det forskjellen på en brukbar pensjon og en dårlig pensjon. Da er det helt urimelig at våre medlemmer skal miste all AFP når de uforskyldt må forlate jobben før fylte 62 år. Et minstekrav er å beholde det som er opptjent. Det er like urimelig at du mister all oppspart AFP dersom du mottar ei krone i uføretrygd etter fylte 62 år. Det fins ingen saklig grunn til at du ikke kan ta ut 50 % AFP og 50 % uføretrygd.

Vedtak: Delvis ivare tatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1199
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Pensjoner og trygd

Tillegg linje 4046 etter forsørgelsesansvar: LO vil arbeide mot levealdersjusteringen av uføretrygd når denne skal evalueres. Opptjening må som idag skje til 67 år. Statens bostøtteordning og andre behovsprøvde ordninger må endres slik at støtten blir den samme sjøl om brutto trygd økes når netto utbetaling er den samme.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1194
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Trygde og velferdsordninger

Linje 3961 foreslår følgende tillegg: Dagens barnetillegg for uføre på 0,4 G for hvert barn må beholdes uavkortet. LO er i mot tak på barnetillegg og uføretrygd.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1212
Fra: 277 - Rune Samuelsen

Pensjoner og trygd.

Pensjoner og trygd 4026. Pensjonssystemet med basis i Folketrygden er bærebjelken i velferdsstaten. Folketrygden, 4027. AFP og tjenestepensjonsordningene må sikre det økonomiske grunnlaget for en trygg og 4028. Verdig alderdom for alle. LO vil jobbe for at samlet pensjon ved 67 års alder minst skal 4029. være 66 prosent av tidligere lønn. Dette gjøres bl.a. gjennom å heve minsteinnbetaling til OTP til 5 prosent.

Vedtak: Ivaretatt i forslag 1183

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1217
Fra: 277 - Rune Samuelsen

Skattesystemet

Aksjeutbytte og renteinntekter beskattes som inntekt. Formuebeskatting på arbeidende kapital fjernes.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1220
Fra: 198 - Terje Valskår

Pensjon

Tar opp igjen forslag nr. 8774. Innarbeides i handlingsprogrammet: LO må arbeide for å redusere krav til uttak til under 2G av folketrygden.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1221
Fra: 198 - Terje Valskår

Pensjon

Gjenreiser forslag nr. 8759 som innarbeides i handlingsprogrammet: LO må arbeide for å redusere ansiennitetskravet på 7 av 9 år i tariffbundet bedrift før uttak av AFP.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1229
Fra: 147 - Mona Nilsen

Sosial og velferdsordninger

Forslag til nytt avsnitt etter linje 3965: Mennesker med psykiske lidelser og rusproblemer må sikres behandling, rehabilitering og oppfølging.

Sammenhengende tjenester er nødvendig for å oppnå et verdig liv og kunne mestre egen hverdag.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1224
Fra: 198 - Terje Valskår

Pensjon

Innarbeides i handlingsprogrammet: Videre skal det være mulig å gå av med pensjon fra fylte 62 år uten livsvarig tap i pensjon. Dette krever et varig pensjonstillegg til de som må slutte helt eller delvis i jobben før fylte 67 år for å dekke opp det tap de dermed får i livsvarig pensjon.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1226
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

Mulighet for å kombinere uføretrygd og AFP

Endringsforslag til forslag nummer 8792 Forslag inn på linje 4047 etter .....forsørgelsesansvar: Det må bli mulig å kombinere delvis uføretrygd med delvis AFP.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1231
Fra: 150 - Ellen Galaasen

Barn og unge

Tillegg til setning som starter på linje 4069, slik at setningen lyder: LO vil fortsatt jobbe for lovfesting av forebyggende barne- og ungdomsarbeid som et offentlig ansvar, og barnevernloven må gjøres til en rettighetslov for barn og unge.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1233
Fra: 150 - Ellen Galaasen

I ingressen

Tillegg i setning som starter på linje 3885, slik at setningen lyder: \ Forebyggende folkehelsearbeid må tydeliggjøres som viktig element i velferdspolitikken.\

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1313
Fra: 5 - Ove Toska

Tannhelse

Gjenreise forslag 8714 - inn etter linje 4005 Sykdommer i munnhulen og tannreparasjoner må sidestilles med øvrig helsetjeneste, og finansieres på samme måte.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1279
Fra: 106 - Jørn-Henning Eggum

Velferd

Forslag til dagsorden punkt 8 5. Velferd Handlingsprogram - Pensjoner og trygd Ny setning linje 4064 Før overgang til nye tjenstepensjoner må det gjøres endringer i minstekravene i Lov om obligatorisk tjenstepensjon slik at loven blir mer i samsvar med ny tjenstepensjonslov.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1297
Fra: 279 - Alexander Lien

Oppreholdet forslaget 8632 sosialutbetalinger

Staten overtar alt ansvar for sosialutbetalinger. Begrunnelse: Dette vil lette kommunenes økonomi og sikre sosialmottakere en likere behandling.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1298
Fra: 106 - Jørn-Henning Eggum

Velferd

Forslag til dagsorden punkt 8 5. Velferd Handlingsprogrammet - Sosial- og velferdsordninger Ny setning etter dagpengesatsen må økes linje 3940. Kravet til redusert arbeidstid for rett til dagpenger må endres til 40 prosent.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1290
Fra: 106 - Jørn-Henning Eggum

Velferd

Forslag til dagsorden punkt 8 5. Velferd Handlingsprogram - Skattesystemet Opprettholder - Forslagsnr: 8737 (Hefte 1, s. 219)
Opprettholder forslag om ny tekst linje 4020: LO krever skattefradrag for hele fagforeningskontingenten.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1292
Fra: 136 - Bjørn Sigurd Svingen

Sosial- og velferdsordninger

Gjenreiser forslagsnr: 8146: LO mener satsene for barnetrygd må reguleres i takt med pris- og lønnsutviklinga. Som erstatter setningen: Nivået på barnetrygden må vurderes i en slik sammenheng i sekretariatets innstilling.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1294
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

AFP for de som mister jobben

Endringsforslag til forslag 8792 Ny setning på linje 4037 i sekretariatets Vedtak: Videre vil LO arbeide for at de som mister jobben etter minst 10 års medlemskap i AFP ordningen får beholde den opptjening de har som oppspart rettighet.

Vedtak: Delvis ivare tatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1295
Fra: 146 - Marianne Wallestad

Velferd, linje 3884

..... fordeling og likeverdige levekår forutsetter BOLIG ,arbeid og inntekt.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1275
Fra: 247 - Hanne Nordhaug

Uføre, nettoytelse

Ny tekst som erstatning for første setning linje 4045: LO mener det er viktig at nettoytelsene til uføre må ligge minst på dagens nivå, også for de som har barn og forsørgelsesansvar. Begrunnelse: Begrepet \nettoytselser\ er mer presist enn begrepet reelle ytelser. Også ved endringer av skatteregler for uføre, hvor nettoytelsene endres.

Vedtak: Ivaretatt i programmet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1254
Fra: 271 - Mona Norheim Vangen

Helse og omsorg

I tillegg til eksisterende tekst tilføyes følgende tekst fra linje 945: LO er imot å innføre et markedsprinsipp mellom kommuner og helseforetak. Når kommuner må betale fra første dag for hver utskrevet pasient og også dekke en femtedel av kostnadene for nyinnlagte så oppfordrer dette til kortsiktig tenkning. LO frykter at taperne i dette systemet blir kronikere, eldre med sammensatte sykdommer og andre som krever langvarig rehabilitering. Vi frykter også at dette vil presse fram kommunesammenslåing. Samhandlingsreformen innebærer at visse helsetjenester skilles ut fra spesialhelsetjenesten og at det opprettes et helt nytt marked for helsetjenester. Kommunene får et\sørge for-ansvar\ for helsetjenestene, jfr. 3-1. Dette betyr ikke nødvendigvis at kommunens skal drifte tjenestene selv. Tvert i mot vil medfinansieringsordningen stimulere til det motsatte. Mens spesialhelsetjenester fram til nå har vært offentlig fullfinansiert, er medfinansieringsordningen som er foreslått for kommunens, ikke ment å fullfinansiere kommunens ansvar for drift av de samme tjenestene. Kommunen må derfor finne ut hvordan sørge for ansvaret skal løses. All erfaring viser at økonomiske vurderinger er tungtveiende når alternativet velges innenfor et slikt system. Alternativet til energi for kommuner er å kjøpe tjenester hos helseforetak eller fra

private leverandører der det er mulig, økonomisk gunstig og samtidig kan defineres som medisinsk forsvarlig. Dette vil bryte med en lang tradisjon i Norge om at helse tjenester skal driftes av det offentlige. Begrunnelse: Et grunnprinsipp i den nye Samhandlingsreformen er kommunal medfinansiering. Presenters slik av regjeringen: Et vesentlig grep i samhandlingsreformen er å etablering økonomiske insentiver som gjør at det lønner seg for sykehus og kommuner å samhandle på tvers av nivåene. Regjeringen foreslår å gi kommunene et medfinansieringsansvar for pasienter som behandles i sykehus. Det innebærer at kommunene betaler en andel av kostnadene ved å behandle en pasient på sykehus.

Vedtak: Delvis ivaretatt. Viser til uttalelsen.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1248
Fra: 12 - Øivind Wallentinsen

Økonomisk sosialhjelp, linje 3951-3955

Avsnittet på linje 3951 - 3955 erstattes med: Økonomisk sosialhjelp er en solidarisk inntektssikring fra samfunnet til mennesker som av ulike årsaker er i en vanskelig økonomisk livssituasjon. Det trengs en sterkere rettighetsfesting av denne ordningen, som ofte blir en salderingspost i en trang kommuneøkonomi. LO krever overfor de nasjonale myndigheter at nasjonale minstestandarder på sosialhjelpen må heves og rettighetsfestes på nivå lik satser fra Statens institutt for forbruksforskning (SIFO).

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1258
Fra: 282 - Steffen Høiland

Pensjon

Forslag nr. 8589 gjenreises. Pensjoner og trygd, tillegg etter linje 4036. En verdig utgang fra arbeidslivet for de som har dårlig helse eller er utslitt er en viktig del av et inkluderende arbeidsliv. LO kan ikke godta at de skal

straffes med livsvarig nedsatt pensjon når kreftene er brukt opp eller ikke tilfredsstiller de krav arbeidslivet stiller.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1116
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Opprettholde forslag 8613

Linje 881 Ny - LO skal arbeide for endringer i lånekassa ved tildeling av stipend og lån. Inntektene fra søkeaåret skal gjelde.

Vedtak: Ivaretatt gjennom ny tekst.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1117
Fra: 9 - Terje Aaberg

Verdig utgang fra arbeidslivet

Tillegg. En verdig utgang fra arbeidslivet for de som har dårlig helse eller er utslitt er en viktig del av et inkluderende arbeidsliv. LO kan ikke godta at de skal straffes med livsvarig nedsatt pensjon når kreftene er brukt opp eller ikke tilfredsstiller de krav arbeidslivet stiller.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1128
Fra: 294 - Astrid Reistad

Forslag 8623 opprettholdes

Som tilleggsforslag på linje 3946 Det må utbetales feriepengar av hele sykelønnsperioden med lik prosentsats som for feriepengar opparbeidet i arbeid

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1129
Fra: 294 - Astrid Reistad

Endringsforslag innpå linje4036

Tilleggsforslag LO vil arbeide for at flere skal få muligheten til å gå av med AFP tidligere også fra 62 år uten livsvarig tap i pensjon. Dette krever et varig pensjonstillegg til de som må slutte helt eller delvis i jobben forflytte 67 år for å dekke opp det tap de dermed får livsvarig pensjon

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1132
Fra: 9 - Terje Aaberg

Sosial boligbygging

Forslaget erstatter avsnittet Bolig i sekretariatets innstilling (linje 3967 til 3984) Gjenreis den sosiale boligpolitikken (nytt underkapittel) Sosial boligpolitikk I dag skjer bygging og salg av boliger i all hovedsak på markedets premisser, hvor private banker har overtatt Husbankens rolle som långiver. Dette har bidratt til å presse prisene kraftig opp, slik at stadig flere stenges ute av boligmarkedet. Ressurssvake grupper faller utenfor og blir avhengig av et kommunalt tilbud som blir stadig dårligere. Vi trenger en helt ny boligpolitikk og vi trenger den raskt. LO mener boligsektoren på nytt må bli en del av velferdsstatens virkefelt ved å gjenopprette boligsamvirket med prisregulering og storstilt kommunal bygging av utleieboliger til selvkost. LO krever overfor myndighetene at det vedtas en ny lov om boligkooperasjon i tillegg til nåværende lov om borettslag og lov om boligbyggerlag. Loven må ha som mål å legge til rette for at det blir bygd nye boligkooperasjoner som legger til grunn prinsippene i borettslagsloven fra før 1986. For å hjelpe folk til å komme seg inn på boligmarkedet må det opprettes et regulert marked for eierboliger som underlegges pris- og omsetningskontroll. For å gjøre slike byggeprosjekt lønnsomme må kommunen tilby tomter som kan anskaffes billigere enn på det ordinære tomtemarkedet, og staten må gjennom Husbanken tilby lån med subsidiert rente og lang avdragstid. I tillegg må det skje en storstilt utbygging av kommunale utleieboliger

som leies ut til selvkost. Denne typen boliger må bli en rettighet for de som ikke kommer inn på det ordinære boligmarkedet. Kravet er at minst 10 prosent av den totale boligmassen er kommunal og tilbys de som er mest vanskeligstilt. Mangelen på studentboliger gjør at studenter må konkurrere om å leie på det private markedet, og er derfor med på å presse leieprisene opp. Dette er ingen gunstig situasjon for verken studentene eller andre grupper som rammes av at leieprisene øker. I tråd med studentenes krav om minst 20 prosent studentboligdekning må det årlig bygges minst 3000 studentboliger.

Vedtak: Ivaretatt

Med ny tekst "LO mener det bør vurderes å regulere deler av boligmarkedet gjennom pris og omsetningsbegrensning. Dette kan forvaltes av boligbyggelagene, og bør innrettes mot ungdom og grupper med særlige behov."

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1103
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Opprettholde forslag 8707 sykepengen utover 1 år

Sykepenge utover 1 år Linje 937Helse og omsorg Syke under behandling må gis nødvendig sykepenge utover 1 år. Dette gjelder blant annet kreftsyke og syke med lidelser hvor helsekø er årsaken til at man trenger sykepenge utover 1 år.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1136
Fra: 136 - Bjørn Sigurd Svingen

Skattesystemet

Ny setning: LO vil i tillegg arbeide for innføring av skatt på finanstransaksjoner, både nasjonalt og internasjonalt.

Vedtak: Delvis ivaretatt i kapittel 13.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1137
Fra: 93 - Ole Gustav Haavold

Forslag 8587

Norge har tradisjonelt vært et land med små økonomiske forskjeller, som har sin forankring i likhetsprinsippet. Denne likhetstanken har vært viktig for å demme opp for ekstremisme og framvekst av høyre-radikale grupper. LO vil arbeide for å styrke egaliteten i det norske samfunnet, hvor alle skal sikres like muligheter for jobb, utdanning og deltakelse i lokaldemokratiet

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1144
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

Uføre - barnetillegg - ingen levealdersjustering

Opprettholder forslag 8800 inn på linje 4047 i sekretariatets Vedtak: LO vil arbeide for at det behovsprøvde barnetillegget på minst 0,4 G per barn per år beholdes uavkortet. Videre krever LO at uføres alderspensjon ikke skal levealdersjusteres.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1107
Fra: 9 - Terje Aaberg

Forsvar dagens uførepensjon

Forsvar dagens uførepensjon. Ved evaluering av uførepensjon i 2018 må all levealdersjustering fjernes. Opptjening må skje til 67 år, ikke til 62 år. Barnetillegget må bevares og det må ikke innføres tak på samlet uføretrygd og barnetillegg. Statens bostøtteordning endres slik at utbetaling til uføretrygdede blir det samme sjøl om bruttoinntekt går opp

for å kompensere for skatteøkning. Staten må endre andre behovsprøvede ordninger i samme hensikt og påby kommunene å gjøre det samme.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1122
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

AFP uten avkorting og med fortsatt opptjening

Endringsforslag til forslag nummer 8792 Nye siste setninger på linje 4036 i sekretariatets Vedtak: LO vil arbeide for at deltidsansatte skal komme pensjonsmessig bedre ut enn i dag og at flere skal få mulighet til å gå av med AFP. AFP-ordningen endres slik at alle skal ha rett til å gå av ved 62 år uten avkorting og med fortsatt opptjening av pensjon i folketrygden som om man sto i jobb til fylte 67 år.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1110
Fra: 11 - Per Gunnar Salomonsen

Sosial- og velferdsordninger

5. Velferd Avsnitt: Sosial- og velferdsordninger Lj. 3941 Tillegg etter linje 3941 og ordet «feriepenger» i henhold til tariffavtalene (12%).

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1112
Fra: 39 - Roy Bjarne Gyberg

Levealdersjustering og ulike levealder i ulike yrkesgrupper

Tar opp igjen forslag 8776 som lyder: LO mener at levealdersjustering av pensjonsytelsene er en usosial ordning. Det er urimelig om økt levealder blant høytlønte skal medføre endringer som mest berører grupper med tungt arbeid og kanskje lavere lønn. Dette innebærer at LO ikke godtar en

ensidig og automatisk levealdersjustering. LO vil gjennomføre en egen evaluering av pensjonsordningen innen 2017.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1173
Fra: 247 - Hanne Nordhaug

Et offentlig ansvar (lederutdanning)

Ny tekst etter eksisterende tekst linje 3933: I tillegg må lederutdanning utvikles for å gi ledere økt kunnskap og forståelse for offentlig sektors særtrekk. Begrunnelse: Det finnes nesten ingen lederutdanning i Norge i dag som omhandler styring av offentlig virksomheter. Ledere som er utdannet for private selskaper mangler ofte kjennskap til forvaltning av velferdsgoder og medbestemmelsessystemet i offentlig sektor.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1165
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Helse og omsorg

Linje 3995: LO ønsker å erstatte helseforetakene med sykehus under direkte folkevalgt styring, inntil dette lar seg gjennomføre vil LO arbeide for at sykehusene styrkes og videre med eksisterende tekst

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1169
Fra: 39 - Roy Bjarne Gyberg

Regnskapsregler fondsavsetninger ytelsesbasert tjenstepensjon

Fremmer på nytt forslag 8827: Regnskapsreglene i forbindelser med fondsavsetninger til ytelsesbasert tjenstepensjon må endres.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1171
Fra: 12 - Øivind Wallentinsen

Dagpenger, linje 3940

Setningen: Dagpengesatsen må økes. Endres til: Dagpengesatsen må økes og inntektsgrensen for å få dagpenger må senkes betydelig.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1155
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

Avvikle levealdersjusteringen

Endringsforslag til forslag nummer 8864: Følgende tas inn på linje 4029: Levealdersjustering av pensjon er en usosial ordning for det er urimelig at økt levealder blant høytlønte skal medføre endringer som reduserer pensjonen for de grupper med tungt arbeid og ofte lavere lønn. LO mener levealdersjustering av alderspensjon må avvikles.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1160
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

All skattbar inntekt som beregningsgrunnlag

Opprettholder andre setning i forslag 8863 inn på linje 4061: All skattbar inntekt skal være med i beregningsgrunnlaget.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1162
Fra: 39 - Roy Bjarne Gyberg

Nei til levealdersjustering for uføre.

Tar opp igjen forslag 8801 som lyder: En verdig utgang fra arbeidslivet for de som har dårlig helse, eller er utslitt, er en viktig del av et inkluderende arbeidsliv. LO kan ikke godta at de skal straffes med livsvarig nedsatt pensjon når kreftene er brukt opp eller ikke tilfredsstillende krav arbeidslivet stiller. Uførepensjonistenes alderspensjon må ikke levealdersjusteres.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1163
Fra: 39 - Roy Bjarne Gyberg

Intensivere arbeidet for en OTP med ytelse som offentlige tjenestepensjoner.

Tar opp på nytt forslag 8443, som i sekretariatets forslag best vil referere til linje 4029: Forslaget lyder: Legg til ny setning etter setning i linje 4029: Det er viktig at arbeidet med å forbedre OTP i tråd med tidligere kongressmedlem intensiveres. For at ytelsene skal bli på linje med offentlig tjenestepensjon. BEGRUNNELSE: Det må ikke herske noe tvil om vår målsetting og den kraft vi legger i arbeidet med OTP.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1187
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

pensjoner og trygd

Linje 4066 foreslår følgende tillegg: LO vil forsvare de gode ytelsesbaserte ordningene.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1188
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Pensjoner og trygd

linje 4036. foreslår følgende tillegg: LO vil arbeide for at flere får lov å gå av med AFP/tidligpensjon også fra 62 år. Videre skal det være mulig å gå av ved 62 år uten tap i livsvarig pensjon, Dette krever et varig pensjonstillegg til de som må slutte helveter delvis i jobben før fylte 67 år for å dekke opp det tap de dermed har i livsvarig pensjon.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1189
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Pensjoner og trygd

linje 4307 Foreslår følgende tillegg Videre vil LO arbeide for at de som mister retten til AFP etter minst 10 år i en AFP-bedrift må få beholde den opptjeningen de har som en oppspart rettighet.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1190
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Pensjoner og trygd

linje 4047 Foreslår følgende tillegg Det må bli mulig å kombiner delvis AFP med delvis uføretrygd.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1191
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Et offentlig ansvar

linje 3909: Foreslår følgende tillegg: Dagens regler fortilskudd til private barnehager må strammes inn slik at offentlige midler til finansiering går tilbake til fellesskapet ved videresalg.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1192
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Sosial og velferdsordninger.

linje 3955. foreslår følgende tillegg: Statens veiledende minstenormer må lovfestes som et minimum.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1183
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

OTP ordningen forbedres

Opprettholder deler av forslag nummer 8863 Opprettholder første setning i forslaget inn på linje 4058 i sekretariatets Vedtak: Arbeide for at dagens OTP- ordning forbedres.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1176
Fra: 152 - Jorunn Kjerkol

Barn og unge

Endringsforslag linje 4070: Setning som starter med: Barnevernet.....\ skal strykes, og erstattes med: Det kommunale barnevernet må

styrkes ved å innføre bemanningsnormer og drive systematisk kompetanseutvikling forankra i praktiske utfordringer.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1033
Fra: 82 - Britt Silseth

Tannhelse - forslag nr. 8839 fra fagforbundet ønskes gjenopptatt
LO må være en pådriver til at tannhelsetjenesten innarbeides i det offentlige helsetilbudet på lik linje med andre offentlige finansierte helsetjenester

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1037
Fra: 33 - Merete Dahl

Forslag 8648 side 187

Barnetrygdbeløpet har vært uendret over mange år. Barnetrygden må, på lik linje med andre trygdeytelser, reguleres i henhold til grunnbeløpet i folketrygden.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1003
Fra: 272 - Størk Hansen

Sykehusene tilbake til lokal folkevalgt styring

Foretaksmodellen ersattes med lokal folkevalgt styring. Sykehusene legges igjen under fylkeskommunen. Dagens økonomimodell erstattes med normale offentlige regnskapsprinsipper. Skjevfinansieringen rettes opp. Fjern stykkprisfinansieringen. Lokalsykehusene beholdes som fullverdige sykehus med akuttkirurgi og et godt tilbud for fødene

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1030
Fra: 47 - Mariann Brandstad

Forslag nr 8692 - Helseforetak

Helseforetakene må tilbake til en sterkere demokratisk styring og reell folkevalgt kontroll. Foretaksorganiseringen må skiftes ut med forvaltningsstyring. Bevilgningene til spesialisthelsetjenesten skal stå i samsvar med de oppgavene og tjenestene som skal utføres.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1042
Fra: 50 - Gunn Elin Flakne

Forslag 8636. Opprettholdes og fremmes på nytt.

Ny setning etter.....skjerming av de mest utsatte grupper \Gravferd må være ett offentlig ansvar og det må gis gravferdsstøtte i tråd med de reelle kostnader\

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1050
Fra: 264 - Kjersti Barsok

Stryke setning linje 3997

Stryk setningen som begynner med \ Helseforetakene...\

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1051
Fra: 264 - Kjersti Barsok

Sykehus / ending linje 3995

Linja endres til: Den politiske styringen av sykehusene må tilbake til

en modell med folkevalgt styring tilpasset formålet med offentlige velferdstjenester.

Vedtak: Ivaretatt i uttalelsen.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1052
Fra: 265 - Vidar Evje

Sikre offentlig velferdstilbud/ Forlengelse linje 3902

LO går inn for å sikre offentlig velferdstilbud til alle ved å øke skattenivået som følge av reallønnsutviklingen.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1025
Fra: 26 - Roger Dehlin

Fremmer forslag 8819 på nytt, erstatter linje 4075 i innstilling. Ny tekst fremhever mer en kun pedagogikk.

Barnehagetilbudet og skolefritidsordningen må styrkes gjennom økt grunnbemanning og kompetanseheving for de ansatte.

Vedtak: Tiltres

Men ordet "erstatter" byttes med "tilføyes" i forslagstittel

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1018
Fra: 254 - Monica Johansen

Folketrygdeloven

8621 Norsk Transportarbeiderforbund (NTF) Linje 893 - Ny setning Ny setning inn etter .... for feriepengene. LO vil også jobbe for at folketrygdloven forenkles for norske borgere som blir syke i utlandet utenfor EØS, har like rettigheter som om de hadde vært i Norge. Begrunnelse: Ansatte som blir syke eller skadet utenfor for EØS-/EU-området har ikke rettigheter til sykepenge i arbeidsgiverperioden, og

dermed ikke rett til sykepenge fra NAV. Derfor må det arbeides med å styrke folketrygdloven slik at disse rettighetene ivaretas.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1062
Fra: 150 - Ellen Galaasen

I ingress til kapitlet om velferd

Ny setning i linje 3885 etter setningen \Derfor er det nær sammenheng mellom å skape og dele.\ Forslaget til ny setning lyder: \En god oppvekstpolitikk er avgjørende for framtidens samfunn.\

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1064
Fra: 119 - Mads Wiik Kleven

Pensjon og trygd

Ny tekst linje 4064. Før overgang til nye tjenestepensjoner må det gjøres endringer i minstekravene i Lov om obligatorisk tjenestepensjon slik at loven blir mer i samsvar med ny tjenestepensjonslov.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd
Forslagsnr: 1067
Fra: 247 - Hanne Nordhaug

Utleieboliger

Tillegg etter linje 3980: Det er stort behov for flere rimelige utleieboliger. Husbanken må spille en mer aktiv rolle i boligfinansieringen. Flere utleieboliger bør bygges med hjelp av offentlig støtte og forvaltes av kommuner og ikke-kommersielle aktører. Husbankens ordning med grunnlån endres og utvides slik at ungdom og førstegangsvelgere kan gis lån til å kjøpe brukt bolig av rimelig standard innenfor 85 % av boligens

minsteverdi. LO mener det må bygges minst 3000 nye studentboliger per år.

Vedtak: Ivarettatt I uttalelse

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd

Forslagsnr: 1073

Fra: 272 - Størk Hansen

Pensjon for sliterne

1. AFP ordningen må endres slik at alle i AFP bedrifter har rett til å gå av ved fylte 62 år, uten avkortning og med fortsatt opptjening av pensjon i folketrygden, som om man sto i arbeid til en var 67 år. 2. De som uforskyldt mister jobben etter minst 10 år i ordningen må få beholde den opptjeningen de har som en oppsatt rettighet. 3. Det må bli mulig å kombinere delvis uføretrygd med delvis AFP. Øyeblikkelige krav til uførepensjon: Linje 967 Og nedover. 1. Barnetillegget må bevares og det må ikke innføres tak på samlet uføretrygd og barnetillegg. 2. Statens bostøtteordning endres slik at utbetaling til uføretrygd blir det samme, selv om bruttoinntekt går opp for å kompensere for skatteøkningen. 3. Staten må endre andre behovsprøvde ordninger i samme hensikt og påby kommunene å gjøre det samme OTP OG TJENESTEPENSJONSORDNINGENE. 1. Tjenestepensjonene må sikre 66 % av lønnen din. 2. Målet er at tjenestepensjonene sammen med folketrygden og AFP skal sikre minst 66% av tidligere lønn. Dette også for de som går av ved 62 år 3. OTP må som AFP forvaltes av partene slik at vi unngår at opp til en tredje del av pensjonene forsvinner i forvaltning. 4. Fagbevegelsen må gjennom tariffoppgjør skaffe seg forhandlingsrett på pensjon. 5. Fagbevegelsen må forsvare de ytelsesbaserte ordningene. Regnskapsordningen må endres slik at bedrifter ikke tvinges over på innskuddspensjon 6. Satsene i OTP økes til 10 % av lønn. Fra første krone opp til en maksimal lønnsatts. 7. Det innføres uførepensjon i alle tjenestepensjoner. 8. Det skal være mulig å fortsette innbetaling på tjenestepensjon selv om den ansatte går av med AFP. 9. OTP REGNES FRA FØRSTE KRONE BEVAR BRUTTOPRINSIPPET I OFFENTLIG PENSJON - OGSÅ FOR UFØRE. 1. Ingen omkamp, hold fast på prinsippet om bruttopensjon 2. Grunnlovsgarantien må omfatte all pensjon opptjent før 1/1. 2011 også

3. Samordningsfordelene. 3. Samordningsfordelene må bestå når offentlig pensjon skal tilpasses til pensjonsreformen for de som er født etter 1959. 4. Fjern samordningen av opptjent offentlig pensjon med privat AFP for de som tidligere har vært offentlig ansatte, ofte i utskilte foretak Offentlig uførepensjon. 1. Bruttoordningen i offentlig uførepensjon må bestå. Dette kan skje ved at pensjonskassa beregner brutto uføretrygd for hver enkelt slik at den fortsatt gir 66 % av tidligere inntekt, etter skatt, pluss samordningsfordelene. 2. Taket på barnetillegget og uføretrygd må justeres for økning i brutto pensjon. 3. Statlig bostøtte og andre behovsprøvde ordninger må justeres for økningen i uføretrygden.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd

Forslagsnr: 1087

Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Opprettholde forslag 8859 gratis barnehage og SFO

Gratis barnehage og SFO Barnetrygd og kontantstøtte fjernes og barnehageplass og SFO blir gratis for alle.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 5 Velferd

Forslagsnr: 1093

Fra: 171 - Kristine Larsen

Bolig, tilleggsforslag linje 3984

LO ønsker å utvikle en tariffestet reform for ungdom på vei inn i boligmarkedet.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1089
Fra: 2 - Vidar Hennum

Teknologi og næringsutvikling

EL & IT Forbundet (EL & IT) Gjenreiser forslag 9049 Linje 1292
Setningen som starter med: Det må satses målrettet ..... Endres
til: Staten må være en pådriver, initiativtaker og drifter av en stor og
målrettet satsing på forskning og utvikling av fornybar energi.

Vedtak: Delvis ivarettatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1099
Fra: 182 - Knut Eriksen

Endringsforslag

Tilleggsforslag på side 24, linje 4150 etter ordet Skagerrak, med unntak av
de uåpnede områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1082
Fra: 2 - Vidar Hennum

Aktiv næringspolitikk

EL & IT Forbundet (EL & IT) Gjenreiser forslag 8894 Linje 1044 Ordet
energiproduksjon tas ut.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1057
Fra: 186 - Tor-Morten Thorsen

Statens Pensjonsfond-utland

Oppretholder Forslag : 9016 Fra Industri Energi (IE) Statens

Pensjonsfond-Utland Store deler av rikdommene vi har fra
petroleumsvirksomheten blir satt inn i Statens Pensjonsfond-
Utland(Oljefondet), som LO mener i altfor stor grad brukes til
uregulert spekulering i finansmarkedet. Tilgangen på rikelige mengder
naturressurser har satt og vil i mange år fremover sette Norge i en
økonomisk god særstilling. LO vil arbeide for at myndighetene benytter
betydelige deler av oljefondet til å sikre norsk eierskap av nasjonale
naturressurser, samt investere i videreutvikling og bevaring av norsk
industri og miljøteknologi. LO mener at Statens Pensjonsfond-
Utland umiddelbart skal trekkes ut av all uetisk virksomhet hvor ikke
menneskerettigheter kan garanteres. LO vil arbeide for at oljefondet
i langt større grad skal brukes nasjonalt til å stimulere frem en
velfungerende realøkonomi, for å sikre arbeidsplasser og styrke
velferdsstaten.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1061
Fra: 72 - Ole Roger Berg

9036 Kollektivtrafikk nytt underpunkt

På linje 1176, nytt underkapittel: Kollektivtransporten er en velferdsgode
som tilbys og finansieres gjennom fellesskapet. Erfaringene viser at
kollektivtransporten ikke er hensiktsmessig organisert. Bestiller/ utfører-
modellen pulveriserer arbeidsmiljøansvaret, genererer dobbeltarbeid og
målsetningskonflikter mellom produksjonsleddene, og anbudsregimet
har ikke gjort tjenesten bedre eller billigere for publikum, men
ensidig svekket de ansattes vilkår. LO vil at handlingsrommet i EØS-
avtalen utnyttes til å legge til rette for at fylkeskommuner drifter
kollektivtransporten integrert og i egen regi. LO vil ha en satsing på
bruk av biogass utvunnet fra avløp og våtorganisk avfall til drivstoff i
kollektivtransporten.

Vedtak: Ivarettatt
Med ny tekst

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1072
Fra: 53 - Signe Karen Herman Rasmussen

En aktiv næringspolitikk

På linje 1041 Gasskraftverk som bygges i Norge skal være basert på fullrensing.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1075
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Opprettholder forslag 8919 industridepartement

Industridepartement LO krever at det opprettes et industridepartement. Begrunnelse: LO etterlyser en langsiktig nærings- og industripolitikk. Norge har et fragmentert statlig forvaltningssystem for næringsliv og industrien og hvor de fleste departementer er involvert. LO er av den oppfatning at Regjering og Storting bør utvikle en helhetlig nærings- og industripolitikk ikke minst fordi global konkurransedyktighet i stadig sterkere grad forutsetter at næringslivet bl.a. har en velfungerende infrastruktur. Utviklingen av infrastrukturen bestemmes i meget stor grad gjennom politiske vedtak knyttet til ulike departement.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1044
Fra: 221 - Erik Hagen

Plastembalasje som ikke ombrukes

Det må også vurderes å likestille plastembalasje - som ikke er en del av en ombruks og materialgjennvinningsordning - med enveis glass og metall som derved får høyere miljøavgift.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1046
Fra: 223 - Anne Berit Aker Hansen

Tilleggsforslag om RÅK industrien - linje 4248

LO vil arbeide for at den delen av matindustrien som er internasjonalt konkurranseutsatt (råk-industrien) har et solid kompensasjonssystem for å utligne forskjellen i råvarepriser.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1048
Fra: 56 - Hilde Kristin Bernhardsen

Forslag 8913 opprettholdes og fremmes på nytt.

På linje 1089. LO mener det er en viktig forutsetning for vekst i havbruksnæringen at den baseres på en føre-var-tilnærming.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1049
Fra: 56 - Hilde Kristin Bernhardsen

Forslag 8884 opprettholdes og fremmes på nytt

Stryk linjene 1033-1037 og 1047-1049, og erstatt dette med følgende tekst: Klima- og miljøpolitisk bærekraft skal være overordnede hensyn i en videre forvaltning av petroleumsressursene, som også i framtida skal bidra til å skape arbeidsplasser og velferd for kommende generasjoner. LO vil arbeide for å konkretisere og implementere anvendelsen av føre-var-prinsippet i petroleumsforvaltningen. Petroleumsfrie soner må opprettes i særlig sårbare områder av norsk sokkel. Konsekvensutredninger skal ligge til grunn for beslutninger om leting og produksjon i uåpnede områder. LO mener at investeringene i petroleumssektoren bør være jevne og forutsigbare og må, om nødvendig, dempes til et nivå som ikke overoppheter økonomien og gjør

annen konkurranseutsatt industri ulønnsom, eller som er til hinder for at kapital, kompetanse og forskning fordeles utover et større mangfold av levedyktige næringer. Ut fra ressurs hensyn og hensyn til arbeidsplasser bør kommende investeringer i energisektoren i langt sterkere grad flyttes over til fornybare energikilder som vind-, vann-, bio-, bølge- og solenergi og jordvarme, samt bedre utnyttning av petroleumsressurser på oljefelt som allerede er åpnet. I Norge er det store utnyttede biomasseressurser. Dette er en klimanøytral energikilde som kan erstatte fossilt brensel i industri og transport. LO krever en omfattende satsing på utvinning av biometan fra avfall og kloakk, med sikte på å få hele tungtransporten over på klimanøytralt drivstoff. En sterk satsing på videreutvikling av teknologi som kan styrke kostnadseffektivitet og bærekraft i bioenergiutvinninga, er også nødvendig.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1148
Fra: 267 - Monica Nkechi Okpe

Ny setning linje 4307

LO går inn for at det i kommende NTP-periode opprettes et investeringsfond på 200 milliarder kroner til utbygging av jernbane.

Vedtak: Delvis ivaretatt i uttalelsen.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1111
Fra: 11 - Per Gunnar Salomonsen

Tele/IKT/Bredbåndnett.

Handlingsprogrammet pkt 6 En aktiv Næringspolitikk. Gjenreise forslag 9008 Tele/IKT/Bredbåndnett. Inn etter linje 4319. Landsorganisasjonen erkjenner at Tele/IKT/bredbåndnett for elektronisk kommunikasjon er helt nødvendig i framtidens samfunn. Dagens reguleringer løser ikke framtidens behov på en optimal måte. Landsorganisasjonen vil bidra til å utvikle rammene for å samle alle dagens nett i en felles netteeier. Denne

skal ha eierskap til alle bestående og framtidige nett for distribusjon av elektroniske signaler. Tjenesteleverandører skal ha tilgang til nettet på konkurransemessige vilkår.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1108
Fra: 211 - Karl M Appelkvist

En aktiv næringspolitikk, Mineralnæringen.

Handlingsprogrammet sekretariatets innstilling, linje 4232, tilleggsetning. Tekst: «LO vil bidra med å se på muligheter for reduserte fraktkostnader for skipning av mineraler ut fra norske havner, og spesielt i nordområdene» Argumentet for dette, er at de aller fleste bedrifter som leverer ut til Europa nå, er i en veldig presset situasjon der alle kostnader blir vurdert nøye av kjøper. For tiden ligger det an til permitteringer, og eller reduksjon, i flere større bedrifter i bergindustrien. Fraktkostnader er for bergindustrien en vesentlig del. Skal vi være konkurransedyktige må alle steiner snues. Det kan jo være flere måter å gjøre dette på, blant annet lettelse av ssvovelavgift på bunkersolje, et statlig bidrag pr tonn skipet ut f.eks. Økonomisk kan dette løses med å opprette et større fond, som har oppgaven med bidrag til norsk mineralindustri. Et sånt bidrag vil være til stor nytte. Avstanden nedover til Europa blir jo stadig lengre dess lengre nord man kommer. Bergindustrien er, og blir en enda viktigere del av norsk fastlandsindustri i framtida. Landbruket fikk sitt Såkornfond, la Mineralindustrien få sitt SKIPNINGSFOND.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1126
Fra: 238 - Ann Kristin Alseth

Mineralnæringen

Tillegg etter \mineralressurser, linje 4231, der også urfolksinteresser blir ivaretatt.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1306
Fra: 5 - Ove Toska

Ta hele landet i bruk

Gjenreise omformulert forslag 8880 - tillegg etter linje 4130 LO er bevisst på virkningene av at ny aktivitet skaper grobunn for ytterligere vekst og aktivitet. I så måte ber LO staten om i særlig grad vise ansvar for å ta hele landet i bruk ved opprettelse av ny statlig virksomhet og arbeidsplasser. God utbygd infrastruktur samt andre strukturelle tiltak vil kunne aktivt bidra til å begrense sentraliseringspress på en rekke områder.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1301
Fra: 184 - Jan Clifford Godfrey

Ferdigvareindustrien.

Forslagsstiller: Delegatnummer 188, Tone Helen Hanken, Industri Energi. Side 26, linje 4222 Ny setning: Følge opp med investeringer i nye anlegg. Ferdigvareindustrien er en viktig del av norsk kulturarv, og sikrer arbeidsplasser i distriktet. Ferdigvareindustrien må bli et. Begrunnelse: Ferdigvareindustrien er spesiell i form av at den representerer en kulturarv i Norge med kjente merkevarer, og den sikrer arbeidsplasser i distriktet.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1246
Fra: 267 - Monica Nkechi Okpe

Ny setning linje 4307

LO går inn for et statlig investeringsfond som kan brukes til strategiske oppkjøp og etablering av industrivirksomhet som kan bidra til grønn og fremtidsrettet industriutvikling.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1247
Fra: 282 - Steffen Høiland

Mineralnæringen

Tillegg etter linje 4231. \Det er viktig og benytte og videreutvikle den kompetanse Norge har i denne næringen. Det er derfor naturlig at staten blir et lokomotiv for mineralutvinning i Norge. Dette er en god måte å sikre at verdiskapningen kommer fellesskapet til gode.\

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1215
Fra: 277 - Rune Samuelsen

Industrien

LO krever en økt satsing på FoU, både i form av grunnforskning og oppdragsforskning 4219. for å styrke norsk industris konkurransevne. Den kraftintensive industrien må ha 4220. rammevilkår som gjør at den fortsatt kan utvikle seg i Norge. Industrikraftregimet 4221. er på plass. Tiltakene har ført til flere inngåelser av langsiktige kontrakter. Nå må 4222. industrien følge opp med investeringer i nye anlegg. Som vilkår for å få kraftkontrakt stilles At karta skal brukes til drift av navngitte bedrifter. Ved opphør av drift faller kontrakten bort.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1207
Fra: 152 - Jorunn Kjerkol

Petroleumsvirksomheten

LO krever varig vern mot oljeutvinning i områder utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1336
Fra: 184 - Jan Clifford Godfrey

Norsk Energi.

Forslagsstiller: Deleatnummer 199, Frode Alfheim, Industri Energi.
Side 24, linje 41113 Ny setning: Norsk konkurranse evne og løse globale klimautfordringer. Norge har også et naturgitt fortrinn vannkraften vår, som er den reneste energikilden. Samtidig har vi verden reneste produksjon av hydrokarboner på vår kontinentalsokkel. Et omstillingsdyktig næringsliv.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 6 En aktiv næringspolitikk
Forslagsnr: 1329
Fra: 164 - Viggo Andresen

En aktiv næringspolitikk

Tillegg til linje 4338. Rutetilbudet må også ivareta mindre lønnsomme ruter ut fra distrikts- og samfunnsmessige behov.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1320
Fra: 184 - Jan Clifford Godfrey

Testanlegg i landbasert industri.

Forslagsstiller: Deleatnummer 192, Lill- Heidi Bakkerud, Industri Energi. Side 31, linje 4534 Ny setning: Og lagring av karbon). Norge er et foregangsland på CCS, og testanlegg i landbasert industri i tillegg til Mogstad bør vurderes. Det må også satses på utvikling av ny teknologi og nye markeder

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1323
Fra: 5 - Ove Toska

Mer bruk av kabel i jord og sjø/vann

Gjenreise omformulert forslag 9076 - tillegg inn etter linje 4573 LO peker på viktigheten av også å ta i økt bruk ny teknologi som bruk av kabel i jord og sjø/vann for å begrense naturinngrep i sårbar og verneverdig kulturlandskap.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1210
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Energipolitikk

Linje 4573 Stryk men LO er i mot de storstilte planene for kabler til kontinentet. Det vil føre til prisnivå på strøm og nettleie som truer norsk industri

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1308
Fra: 184 - Jan Clifford Godfrey

Norsk Energi.

Forslagsstiller: Deleatnummer 190, Aase Fintland, Industri Energi. Side 31, linje 4496 Ny setning: Er bruken av fossilt brennstoff. Samtidig er verden fremover avhengig av petroleum som energikilde. Her har Norge en særskilt viktig posisjon, og burde ta et spesielt ansvar ved at vi kan forsyne verden med den reneste produserte gassen og oljen. Vi må snarlig endre holdninger og handlinger og. Begrunnelse: Norsk energi spiller en viktig rolle i å løse globale klimautfordringer, og vår energiproduksjon er verdens reneste.

Vedtak: Ivaretatt under kapittel 6.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1296
Fra: 184 - Jan Clifford Godfrey

Global klima avtale.

Forslagsstiller: Delegat nummer 199, Frode Alfheim, Industri Energi.
Side 31, linje 4505 Ny setning: Karbonutslipp gjennom kvotemarkeder og CO2 avgift. En global klimaavtale vil også gi vår kraftforedlende industri et klart konkurransefortrinn, da de i dag produserer med verdens reneste kraft- norsk vannkraft. Begrunnelse: Norsk Industri er allerede i toppsjiktet når det gjelder ren produksjon, og ved en global klimaavtale vil dette gi Norge et konkurranse fortrinn.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1135
Fra: 13 - Geir Tore Mjønnes

Energipolitikk

Tillegg settes inn i linje 4590: Dagens hjemfallsordningen må forsvares og praktiseres konsekvent. Adgangen til utleie må strammes inn for å unngå at vannkrafta underlegges privat kontroll. Vannkraft som hjemfallsretten skal overtas av offentlige eiere, i samsvar med hjemfallsbestemmelsene.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1105
Fra: 248 - Bjørn Halvorsen

Energi, miljø og klima

Endring på linjenr 4515: «som bidrar» byttes ut med «og bidra»
Begrunnelse: Med denne endringen kommer det tydeligere fram at vi må kutte i egne utslipp.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1114
Fra: 290 - Stig Andre Heggem

Gjenreise del av forslag 9071

Vi må derfor satse på en skånsom, kunnskapsbasert utbygging av vassdrag, og også se på muligheten for å bygge ut i vernede vassdrag, uten å true verneverdiene.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1070
Fra: 69 - Torill Irene Herigstad

Forslag 9095 opprettholdes og fremmes på nytt

På linje 1333: Alle har krav på sikker leveranse av sosialt priset strøm til sitt nødvendige bruk. Det unødvendige og luksuspregede strømforbruket bør derimot prisen på en måte som bidrar til energisparing.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1040
Fra: 264 - Kjersti Barsok

Klimajobber / tilføyelse linje 4523

...for å sikre flere klimajobber og grønne arbeidsplasser.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1041
Fra: 264 - Kjersti Barsok

Redusert oljeutvinningstempo / ny setning linje 4516

Ny setning: Det innebærer også et mer moderat oljeutvinningstempo og at deler av oljeressursene blir liggende.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1080
Fra: 248 - Bjørn Halvorsen

Lofoten, Vesterålen og Senja

Fra NTL:Linje 4148-4153 endres til: «En føre-var-politikk vil være LOs utgangspunkt for de stengte og uåpnede områdene. Der sameksistens mellom fiskerinæring og petroleumsnæring ikke er mulig, må det opprettes varig vernede petroleumsfrie soner. Oljeutvinning utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja må avvises på grunn av fiskeressursene i området».

Vedtak: Ivaretatt i kapittel 6.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1090
Fra: 290 - Stig Andre Heggem

Gjenreise forslag 9106

LO krever ett prisområde for elektrisk energi i Norge, det må innføres politisk regulering for å få en mest mulig sosial og forutsigbar kraftprosjektet for både offentlig tjenesteyting, innbyggere og industri.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 7 Energi, miljø og klima
Forslagsnr: 1094
Fra: 290 - Stig Andre Heggem

Gjenreiser forslag 9108

LO må jobbe for å sikre at vi har tilstrekkelig overføringskapasitet innad i Norge også ved bortfall av linjer.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 10 Inkludering
Forslagsnr: 1014
Fra: 34 - Eddie Whyte

Forslag 9337 opprettholdes og fremmes på nytt

På linje 1651 med ny overskrift og nytt underpunkt Asylbarns vern (skal være overskrift) Asylbarns vern må tas på alvor. En tilbakesending av barn til krigsområder må opphøre. LO vil arbeide for at barnekonvensjonen legges til grunn for opphold i landet. Det samme vernet må gjelde unge, enslige asylsøkere.

Vedtak: Ivaretatt med ny tekst.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 10 Inkludering
Forslagsnr: 1204
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Inkludering

Asylsøker må derfor få arbeidstillatelse i påvente av endelig behandling

Vedtak: Ivaretatt i forslag 1011.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 10 Inkludering
Forslagsnr: 1209
Fra: 233 - Hans Fredrik Danielsen

Arbeid er nøkkelen

LO skal arbeide for at flyktninger og asylsøkere får rett til arbeid og helsetjenester inntil fastsatt utreisedato

Vedtak: Ivaretatt i forslag 1011.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1208
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

europasolidaritetEuropa

Linje 5413 tillegg LO krever at regjeringen bruker reservasjonsretten mot Jernbanepakke 4 LO krever at regjeringen bruker reservasjonsretten mot håndhevingsdirektivet dersom direktivet hindrer tiltaket mot sosial dumping. LO krever at regjeringen bruker reservasjonsretten mot helsedirektivet som åpner for et helsemarked på tvers av landegrensene og fremmer privatisering i Norge.

Vedtak: Ivaretatt i uttalelsen.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1232
Fra: 252 - Roy Einar Nilsen

Oppbygging og utvikling av fagorganisasjoner. Krav til Histadrut

Linje 5321 etter: PGFTU i Palestina må fortsette. Forholdet til Histadrut må vurderes. En forutsetning for videre samarbeid, er at Histadrut aksepterer LO-kongressens enstemmige krav fra 2009. -Israels ulovlige okkupasjon må opphøre -grensene fra 4.juni 1967 må respekteres -muren må rives. Den er i strid med folkeretten. -israelske ulovlige bosettinger må stanses

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1242
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Europa

Linje 5403 foreslår tillegg for Lo er det avgjørende at EØS avtalen ikke setter begrensinger i nasjonale tiltak mot sosial dumping og ikke griper inn i lov og avtaleverk på arbeidslivets område. Skulle dette skje vil LO arbeide for en reforhandling av EØS avtalen. er ikke dette mulig vil LO erstatte EØSavtalen med en handelsavtale,

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1243
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Europs

Linje 5403 tillegg Dette innebærer at ILOkonvensjoner må gå foran EØSavtalen når relevante EØS regler ikke er i samsvar med ratifisere ILO konvensjoner. LO krever at ILO 94 innføres slik at det kreves Lønns og arbeidsvilkår som Ikke er dårligere enn det som følger av tariffavtale eller det som er normalt i vedkommende sted og yrke. Slik forskriften lød før ESA grep inn. LO krever at dette også gjelder pensjonsvilkår. ILO 98 må innføres slik at kontrakter offentlige har inngått kan heves dersom det nektes å inngå tariffavtale krevd etter norsk lov.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1239
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Europa

Linje 5394 tillegg etter andre setning. Må være høyt prioritert og ha forrang framfor fri flyt av tjenester.

Vedtak: Ivaretatt i ny tekst.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1280
Fra: 19 - Stein Gulbrandsen

Forslag 9434 opprettholdes og fremmes på nytt.

På linje 1945: LO vil at Palestina anerkjennes som stat. LO vil arbeide for at norske myndigheter støtter palestinerne bestrebelser for å bli fullverdige medlem av FN og bruk av FNs institusjoner for å legge press på Israel. Norske myndigheter må forby import av varer fra de israelske bosettingene og industrisonene på Vestbredden. Israel har etablert et system med økonomisk aktivitet på okkupert område som er en del av bosettingsvirksomheten. Denne økonomiske virksomheten må stoppes. Det er viktig at statens pensjonsfond utland trekker seg ut av alle selskap som bidrar til okkupasjonen. LO mener Norge må gå inn for å ekskludere Israel fra OECD hvis Israel ikke skiller sin egen økonomi fra okkupasjonsøkonomien.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1304
Fra: 17 - Kjellfrid Blakstad

Forslag 9471 fra Fagforbundet gjenopptas

Linje 2009-2010 strykes. Linjene er: De siste 20 årene har EØS-avtalen

ivaretatt Norges interesser på dette området. EØS-avtalen er derfor grunnlaget for LOs faglige europapolitikk.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1260
Fra: 292 - Arne Byrkjeflot

Europa

Linje5427 tillegg LO støtter den europeiske fagbevegelsens krav om en sosial protokoll som verner faglige rettigheter. LO krever en tilsvarende reforhandling av EØS avtalen som verner faglige rettigheter, arbeidsmiljølov og gir nasjonale myndigheter full nasjonal frihet når det gjelder tiltak mot sosial dumping.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1263
Fra: 282 - Steffen Høiland

Forsvars og sikkerhetspolitikk

Gjenreiser forslag 9465. Tillegg etter linje 5382 i innstillingen til handlingsprogram. LO krever at Norges deltagelse i disse kun skal være ledd i rene fredsbevarende og humanitære operasjoner, og til beskyttelse av sivilbefolkning.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1327
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Nytt forslag erstatter linje 5399-5405

EØS avtalen er en grunnleggende viktig avtale for norsk verdiskapning. Den sikrer forutsigbarhet for norsk næringsliv og bidrar til å trygge norsk velferd og konkurranseutsatte arbeidsplasser, ikke minst i distriktene. Vi må sikre norsk innflytelse på utformingen av standarder og handelsregler også på arbeidslivsområdet. EØS avtalen er omfattende. I økonomiske krisetider vet vi at forslag som vil reversere opparbeidede rettigheter fremmes. Forslag er også fremmet i EU. Vi kan ikke se bort fra at krisa i Europa på nytt slår inn over Norge de nærmeste årene. Vi kan ikke godta at nye direktiver og regler i EU svekker grunnleggende rettigheter til norske arbeidstakere, som feks. streikeretten, kollektiv forhandlingrett og nasjonal lønnsdannelse. I kampen mot sosial dumping kan vi ikke godta at EU regler kommer i veien for et anstendig arbeidsliv i Norge. Vi vil stå opp for disse fundamentale rettighetene. De er selve grunnlaget for fagbevegelsens kamp for faglige rettigheter. EØS avtalen gir Norge et handlingsrom ovenfor EU. Gjennom tidlig påvirkning, arbeid ovenfor andre land, og gjennom bruk av handlingsrom ved implementering av lovverk må arbeidstakeres rettigheter fortsatt sikres. Saker som hjemfallsretten og differensiert arbeidsgiveravgift har vist det er mulig. Dette handlingsrommet må brukes aktivt og dersom det kommer direktiv som utfordrer arbeidstakernes grunnleggende rettigheter som ikke best kan sikres på annen måte, må reservasjonsretten benyttes. Det er videre en forutsetning at arbeidet på følgende områder forsterkes: - Kampen mot sosial dumping - Reduksjon i bruk av vikarer og vikarbyråer/ bemanningsselskaper - Svekkelse av kompetansekrav i tilknytning til de ulike fagområder

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1339
Fra: 3 - Jan Olav Andersen

EØS-AVTALEN OG FAGLIGE RETTIGHETER

LO uttrykker sterk bekymring for EØS-avtalens konsekvenser for arbeidstakerrettigheter og kampen mot sosial dumping. Denne bekymringen deles av en samlet fagbevegelse, blant annet i spørsmålet om vikarbyrådirektivet skal implementeres i norsk arbeidslivslovgivning. Utvidelsen av EU og den økonomiske krisen har ført til at EUs arbeidsmarkedspolitikk har dreid mot høyre. Angrep på faglige rettigheter og svekkelse av de europeiske velferdsstatene har erstattet forsøkene på å skape det sosiale Europa. I flere EU-stater har regjeringen gjennomført omfattende endringer i arbeidslivslovgivningen, redusert velferdsstatstytelser, lønninger og pensjoner for offentlig ansatte, til tross for omfattende protester fra fagbevegelsen og andre organisasjoner. På EU-nivå har det blitt fattet vedtak med formål å øke arbeidstakerflexibiliteten, blant annet ved å gjøre det enklere å ansette arbeidstakere midlertidig. EU-domstolen har avsagt flere dommer som har innskrenket arbeidstakerorganisasjonenes rettigheter i forsvaret av tariffavtaler og kampen mot sosial dumping. Som følge av EØS-avtalen, har Norge implementert direktivene, selv om avtalen åpner for at Norge kan nekte å implementere enkeltdirektiv. Dermed har EØS-avtalen fått direkte innvirkning på norsk fagbevegelses handlingsrom i kampen mot sosial dumping og for et seriøst arbeidsliv. Da EØS-avtalen ble opprettet, var det ikke forutsatt at arbeidslivsfeltet skulle bli berørt av avtalen, ut over minimumsdirektiv som overlot til myndighetene og partene i arbeidslivet fritt å bestemme hvilke standard som skulle gjelde for norsk arbeidsliv. LO krever: . At regjeringen gir forsikringer om at den vil stanse implementeringen av direktiv som vil undergrave norsk lov og avtaleverk eller begrenser mulighetene for nasjonal lovgivning på arbeidslivsfeltet. Forsikringene skal gis for tidsrommet som arbeidslivsfeltet fortsatt er en del av EØS-avtalen. . Norske myndigheter må ta initiativ til å endre EØS-avtalen slik at den ikke kan gripe inn mot norske tariffavtaler eller mot norsk lovgivning av betydning for arbeidstakernes rettigheter i arbeidslivet. Dersom dette ikke er mulig, må avtalen sies opp og

erstattes med mer ordinære handelsrelasjoner mellom Norge og EU. Tidsperspektivet for en slik prosess må være i løpet av neste stortingsperiode.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1340
Fra: 17 - Kjellfrid Blakstad

Forslagsnr. 9484 fra Fagforbundet Opprettholdes og fremmes på nytt.
Linje 2017- 2023 erstattes: Samtidig som den sikrer viktig norsk innflytelse på utformingen av standarder og handelsregler, har EØS-avtalen gitt oss store problemer på arbeidslivsområdet. Utviklingen av EØS-avtalen gjennom nye direktiver og forordninger, og ikke minst nye tolkninger fra domstolen, har fått et omfang på arbeidslivsområdet som går langt utover det som ble forespeilet når avtalen ble inngått. Derfor mener LO at arbeidslivsspørsmål og faglige rettigheter må ut av avtalen, slik at vi kan bevare den norske arbeidslivsmodellen. I påvente av dette må vi benytte reservasjonsretten eller andre tilgjengelige virkemidler, der den norske modellen står under press. LO vil gå dypere inn i rapporten "Alternativ til EØS" og NOU 2012:2 "utenfor og innenfor" for å utnytte handlingsrommet innenfor EØS-avtalen. Retten til å opprette og forsvare tariffavtaler er selve grunnlaget for fagbevegelsen. Denne retten er forankret i blant annet den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) og ILO- konvensjonen, der arbeidstakernes rett til kollektive forhandlinger og arbeidskamp har status som grunnleggende menneskerettigheter etter folkeretten. EF-domstolen har i en rekke saker satt disse rettighetene til side, der bruk av disse rettighetene kan være hindre for den frie etableringsretten eller den frie flyt av tjenester og arbeidskraft i EU/EØS-området. LO mener våre forpliktelser og rettigheter til å følge EMK veier tyngre enn EØS- avtalens bestemmelser. Reservasjonsretten må derfor konsekvent brukes når EU-direktivet eller dommer innskrenket nasjonale virkemidler mot sosial dumping og reduserer faglige og sosiale rettigheter og velferdsordninger. LO krever også en aktiv europapolitikk fra myndighetene. Norge må

benytte mulighetene for påvirkning fullt ut, og komme tidlig på banen i de politiske prosessene for å søke gjennomslag. Her er dialog med arbeidslivets parter avgjørende.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1347
Fra: 282 - Steffen Høiland

Europa

Kapittel 13. Forslag nr. 9473 gjenreises. Første avsnitt i teksten om Europa erstattes med forslagsteksten. Dagens EØS avtale har vist seg å være et verktøy som kapitalen bruker til å angripe faglige rettigheter. Dette truer den norske samfunnsmodellen. EØS avtalen er også blitt langt mer omfattende enn den var ment å være. Dens dynamiske karakter gjør at den griper inn i stadig flere områder av norsk politikk. LO mener dette utgjør et demokratisk problem. LO krever derfor at EØS avtalen reforhandles, med sikte på å redusere avtalens inngripen i norsk politikk. Områder som er vesentlige for den norske samfunnsmodellen, som arbeidsliv, offentlig sektor og forvaltning av naturressurser, må tas ut av avtalen. EØS avtalen slik den er i dag utgjør en trussel mot faglige rettigheter og demokrati i Norge. Det norske samfunnet er tuftet på en helt annen ideologi og helt andre verdier, enn markedsliberalismen som råder i Brussel.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1348
Fra: 8 - Terje Olav Olsson

Uttalelse integrering - en internasjonal soldarisk fagbevegelse

32
Forslagsnr:
7069

EL & IT Forbundet (EL & IT)

Integrering. En internasjonal solidarisk fagbevegelse
Krisetider gir økt grobunn for ekstreme høyrekrefter til å sette ulike grupper opp mot hverandre. På trettitallet var det jøder som ble angrepet i dagens Europa er det arbeidsinnvandrere, muslimer, fattige reisende, flyktninger og asylsøkere som angripes. I land etter land kan man se denne utviklingen og heller ikke Norge er uberørt. Internasjonalisme og kamp mot nasjonalsjåvinisme er helt avgjørende for at fagbevegelsen skal kunne kjempe effektivt mot de globale kapitalinteressene. LO vil bli mer aktiv i kampen mot rasisme og fremmedfrykt. LO vil i samarbeid med forbundene intensivere arbeidet for at flere arbeidstakere med minoritetsbakgrunn organiserer seg og blir representert i alle ledd i fagbevegelsen. Både privat og offentlig sektor må ta ansvar for å sysselsette minoritetsbefolkningen. Staten som arbeidsgiver må innføre positiv særbehandling ved nytilsetninger slik at andel ansatte med minoritetsbakgrunn tilsvarer andel med minoritetsbakgrunn i samfunnet som helhet. Dette kan hjelpe ungdommer med minoritetsbakgrunn til å finne arbeid i tråd med sine kvalifikasjoner. Mennesker fra mange land kommer til Norge på flukt fra krig, undertrykkelse og nød. LO vil arbeide for at de tas imot på en måte som gjør oppholdet i Norge til en meningsfull tid uansett om den enkelte får varig opphold eller ikke. På asylmottakene blir folk nå sittende på vent i snitt to år. De får ikke lov til å jobbe, de får ikke lov til å bo privat uten å miste godtgjørelsen fra staten og de har ikke en verifiserbar ID som gjør at de for eksempel kan åpne en bankkonto. Dette er en klientifiseringspolitikk som gjør mennesker nedbrutt. For mange blir meningsløsheten og ventetiden overveldende. Mottaksansatte forteller om ressurssterke personer som etter en tid på mottaket er ugjenkjennelige. Dette er dårlig politikk for å lykkes i integreringen senere, men det er også dårlig for den som ikke får bli. Det er bedre å sørge for at alle har med seg noe nytt "i bagasjen" – enten det er arbeidserfaring, utdanning eller annet. LO mener

- Alle asylsøkere hvor det ikke er alvorlig tvil om identiteten bør ha adgang til å arbeide i venteperioden.
- Det må etableres en ordning med midlertidige ID-kort for asylsøkere som blant annet kan brukes som grunnlag for å opprette en bankkonto.
- Det bør innføres en ordning med at asylsøkere som velger å bo hos familie/venner i venteperioden får beholde godtgjørelsen, forutsatt fast kontakt med mottaket/UDI.

Barnets beste
Familier med barn som har levd flere år i Norge må få en særskilt behandling hvor barnets beste går foran innvandringspolitiske målsettinger. Enslige mindreårige asylsøkere skal sendes på skolen – ikke ut av landet. Ingen mennesker er ulovlige
Fagbevegelsen kan ikke lukke øynene for at papirløse arbeidstakere blir utnyttet på det groveste i det norske arbeidsmarkedet. LO vil utrede muligheten for oppstart av et faglig senter for papirløse i Oslo – et samarbeid mellom fagbevegelsen og Norsk Folkehjelp, for å motvirke utnyttelse av papirløse arbeidstakere i det norske arbeidsmarkedet

Vedtak: Delvis ivaretatt i program og uttalelse.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1010
Fra: 266 - Boye (Viggo Halvdan) Ullmann

Linje 5401

Innføring av ILO-94 må endres i tråd med dette.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1006
Fra: 264 - Kjersti Barsok

Mot atomvåpen / ny setning etter linje 5362

Ny setning: LO støtter et krav om et internasjonalt forbud mot atomvåpen og er uenig i vedtaket om rakettskjold i Europa.

Vedtak: Ivaretatt i ny tekst.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1007
Fra: 266 - Boye (Viggo Halvdan) Ullmann

Linje 5400 endres

LO krever at ILO-konvensjoner har forrang framfor EØS-avtalen og regler er i samsvar med Europarådets sosialpakt.

Vedtak: Ivaretatt i ny tekst.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1022
Fra: 265 - Vidar Evje

Cuba/Nytt avsnitt linje 5283

Cuba har gjennom USAs langvarige blokade av landet blitt isolert og hindret deltagelse i internasjonal handel og velstandsutvikling. LO ber norske myndigheter arbeide for at blokaden oppheves.

Vedtak: Ivaretatt i uttalelsen.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1026
Fra: 265 - Vidar Evje

Kamp mot utnyttelse/ Ny setning linje 5308

LO vil delta i kampen mot grov utnyttelse av mennesker slik det forekommer blant de som deltar i au papir-utveksling, blant de papirløse og andre som er tvunget til svart arbeid.

Vedtak: Delvis ivaretatt i forslag 1011.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1055
Fra: 266 - Boye (Viggo Halvdan) Ullmann

13. Internasjonal Solidaritet tillegg linje 5274

Krisa i Euro-sonen er dramatisk med rekordhøy arbeidsledighet der ungdommen rammes med opptil 60% ledighet i enkelte land. EU-kommisjonen, IMF og den Europeiske Sentralbank (ECB) presser de ulike EU-land til store kutt i offentlig velferd mens storbankene skal reddes. Vanlige folk blir kastet ut av sine hjem og bankene overtar. Resultat er fattigdom samtidig som de rike sikrer sine verdier.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1031
Fra: 265 - Vidar Evje

Avvikle Guantanamo/ Ny setning linje 5283

LO krever at norske myndigheter arbeider for at det amerikanske militærfengslet på Guantanamo blir avviklet. Begrunnelse: Styrking ved at tekst i forslag til internasjonal uttalelse også tas inn i handlingsprogrammet.

Vedtak: Ivaretatt i uttalelsen.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1092
Fra: 266 - Boye (Viggo Halvdan) Ullmann

Linje 5405

LO krever derfor en sosial protokoll med EU som slår fast at norsk lov- og avtaleverk har forrang framfor de økonomiske frihetene nedfelt i EØS-avtalen.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1074
Fra: 267 - Monica Nkechi Okpe

Linje 5405 endres til...

LO krever derfor en sosial protokoll med EU som slår fast at norsk lov- og avtaleverk har forrang framfor de økonomiske frihetens nedfelt i EØS avtalen.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1085
Fra: 248 - Bjørn Halvorsen

EØS

Nytt avsnitt på linjenr 5391: «Derimot ser LO det som et demokratisk problem at EØS avtalen i praksis har bundet oss til å overta politikk og regler som vedtas i EU, når det samtidig ikke er politisk vilje til å bruke reservasjonsretten. LO kan ikke godta at norsk arbeidslivslovgivning og tariffpolitikk skal dikteres fra Brussel eller at norske tariffkonflikter skal avgjøres av EFTA- og EU-domstolen.»

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1086
Fra: 266 - Boye (Viggo Halvdan) Ullmann

Handlingsprogram linje 5413

Dersom EUs Håndhevingsdirektiv krever fjerning av tiltak mot sosial dumping må reservasjonsmuligheten benyttes.

Vedtak: Tiltres i uttalelsen.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1059
Fra: 173 - Bjarne Rohde

EØS - endringsforslag til sekretariatets innstilling jf. Forslag 9482 fra HK
Tillegg inn på linje 5413 i sekretariatets innstilling til handlingsprogram: For å utvide handlingsrommet i EØS-avtalen mener LO at enkeltpunkter i avtalen må kunne reforhandles, og alternative samarbeidsformer ved siden av dagens avtale må vurderes.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1068
Fra: 24 - Ivar Romundstad

Forslag 9443 opprettholdes og fremmes på nytt

På linje 1947: LO vil jobbe for at USAs folkerettsstridige blokade av Cuba opphører og for at Cubas suverenitet og selvbestemmelsesrett respekteres. LO vil fortsette samarbeidet med den cubanske fagbevegelsen Central de Trabajadores de Cuba (CTC).

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1071
Fra: 102 - Hans-Christian Gabrielsen

Endringsforslag linje 5326

LO vil videreføre solidaritetsarbeidet og det humanitære arbeidet gjennom Norsk Folkehjelp.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1076
Fra: 264 - Kjersti Barsok

Stryk linje 5389/5390

Begrunnelse for strykning: LOs engasjement for å styrke europeisk fagbevegelse kan ikke baseres på EUs fire friheter, men på økt faglig organisering, rettigheter i arbeidslivet og økt innflytelse.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1077
Fra: 102 - Hans-Christian Gabrielsen

Nytt avsnitt linje 5282

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Fagforbund tilsluttet LO er medlem i Norsk Folkehjelp. I såvel nasjonalt som internasjonalt arbeid samarbeider fagbevegelsen med Norsk Folkehjelp.

Vedtak: Tiltres med endret tekst. 1. linje ivaretatt i forslag 1071.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1124
Fra: 260 - Geir Allan Stava

EØS

LO ser det som et demokratisk problem at EØS-avtalen i praksis har bundet oss til å implementere politikk og regler som vedtas i EU, når det samtidig ikke er politisk vilje til å bruke reservasjonsretten. LO kan ikke godta at norsk arbeidslivslovgivning og tariffpolitikk skal dikteres fra Brussel eller at norske tariffkonflikter skal avgjøres av EFTA-og

EU-domstolen. Erfaringene med flere EU-direktiver gjør at Norge må reforhandle EØS-avtalen.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1102
Fra: 248 - Bjørn Halvorsen

EØS

Stryk disse to setningene på linjenr 5388 og 5389 (som begynner med «De siste 20 årene.» og setningen som begynner med «EØS-avtalen er derfor..»)

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1134
Fra: 203 - Torbjørn Bongo

Forsvarspolitikken

[tillegg pkt 13 - linje 5369] LO vil arbeide for å videreføre det balanserte nasjonale forsvar med basis i de hjemlige oppgaver. [forslaget er i tråd med Regjeringens langtidsprogram for Forsvaret, og i samsvar med LO's høringsuttalelse med denne.]

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1130
Fra: 283 - Rolf Vidar Bersås

EØS og Arbeidsliv

Det må innarbeides i dette kapittelet følgende tekst. Arbeidsmiljøloven, tariffavtalene og ILO 94 skal har forrang i forhold til EØS avtalen. Disse

punktene er så viktig for fagbevegelsen, at viss en ikke kan få juridisk bindene avtaler på dette må EØS avtalen reforhandles.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1151
Fra: 258 - Lars Morten Johnsen

Erstatte eksisterende tekst fra linje 5384 til og med linje 5442

Europa Sikring av minimumsregler på arbeidsrettsområdet og hindring av sosial dumping må være høyt prioritert. Etableringen av EØS-avtalen og innføringen av de fire friheter har medført at utviklingen har gått i motsatt retning, med angrep på eksisterende rettigheter. I tillegg har finanskrisen lagt press på nasjonal lønnsdannelse, kollektive forhandlinger og grunnleggende arbeidstakerrettigheter i Norge og andre europeiske land. LO må arbeide i perioden for å si opp EØS-avtalen og gjeninnføre en frihandelsavtale. LO krever en aktiv norsk europapolitikk. Norge må benytte mulighetene for påvirkning fullt ut. Politiske myndigheter må sikre at norske interesser ivaretas. Tidlig innsats i de politiske prosessene vil være påkrevet for å få gjennomslag. LO vil ha et tettere nordisk samarbeid både politisk og faglig. LO samarbeider om og samordner det faglige engasjementet gjennom den Nordiske Faglige Samorganisasjonen. Norske myndigheter må bidra til at både norske og nordiske interesser i Europa styrkes gjennom et aktivt nordisk samarbeid. LO deltar i utformingen av faglig europapolitikk gjennom medlemskap i Den Europeiske Faglige Samorganisasjonen (DEFS). Deltagelse i DEFS er LOs viktigste kanal for innflytelse og påvirkning av utviklingen innenfor arbeid, sosial, utdanning og likestillingspolitikk i Europa. LOs samarbeid med DEFS skal prioriteres og arbeidet med de faglige rettigheter i Europa skal videreutvikles og styrkes. LO vil delta aktivt i EFTAs konsultative komite for å fremme arbeidstakerrettigheter og den sosiale dimensjonen i EFTAs arbeid med handelsavtaler. Faglige og sosiale rettigheter er svakt utviklet i EUs nyeste medlemsland, og de som eksisterer, er under angrep. LO vil bidra til å styrke de faglige rettighetene og den sosiale dialogen i disse landene. LO vil videreføre sitt samarbeid med russisk fagbevegelse både lokalt, regionalt og sentralt.

LO vil legge vekt på faglig organisering, rettigheter i arbeidslivet og felles faglig innflytelse på utviklingen i Nordområdene. Norge bør bidra økonomisk for å styrke arbeidstakernes rettigheter i disse landene. på Balkan for styrking av fagbevegelsen og arbeidstakerrettighetene.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1182
Fra: 172 - Jan Roger Hansen

Norsk Folkehjelp

Tilleggsforslag linje 5283: Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Fagforbund tilsluttet LO er medlem i Norsk Folkehjelp. I så vel nasjonalt som internasjonalt arbeid samarbeider fagbevegelsen med Norsk Folkehjelp. Tilleggsforslag linje 5326: LO vil videreføre solidaritetsarbeidet og det humanitære arbeidet gjennom Norsk Folkehjelp.

Vedtak: Ivaretatt i forslag 1071 og 1077.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 13 Internasjonal solidaritet og samarbeid
Forslagsnr: 1196
Fra: 185 - Ann Ørjebu

Kap 13, Frihandelsavtale Colombia

Kap 13 Internasjonalt, \Oppbygging og utvikling av fagorganisasjoner\ s. 46, nytt avsnitt etter Palestina. Tekst: LO ønsker ikke at Norge ratifiserer en frihandelsavtale med Colombia før grunnleggende demokratiske rettigheter er på plass. Fagbevegelsen må kunne kjempe for sin rett til å være organisert og kreve tariffavtaler uten trusler og fare for liv og helse. LO fortsetter å lytte til fagbevegelsen i Colombia når nye avtaler skal forhandles fram i arbeidet for en varig fred.

Vedtak: Ivaretatt med ny tilføyelse i teksten i uttalelsen.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 15 Uttalelse Internasjonal -
Forslagsnr: 1145
Fra: 102 - Hans-Christian Gabrielsen

Internasjonal uttalelse - Opprettholder Fellesforbundets forslag 7063

Norske myndigheter har de siste årene satsset mange milliarder kroner på bevaring av regnskog i flere land. Fagbevegelsen i disse landene har ofte systematisk blitt holdt utenfor innflytelse på hvordan skogprogrammene påvirker situasjonen til deres medlemmer i skogen og omliggende næringer. LO vil legge press på den norske regjering slik at fagbevegelsen i de land som prioriteres blir involvert i prosessene rundt klima- og skoginitiativene som er et stort satsningsområde i norsk klimapolitikk. I flere av disse landene er fagbevegelsen marginalisert, og det er viktig at Norge styrker fagbevegelsens plass rundt forhandlingsbordet i de prosesser som leder frem til nye skogsatsninger og i de allerede eksisterende prosjektene i Brasil, Guyana, Indonesia og Etiopia.

Vedtak: Tiltres med justering i tekst

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 15 Uttalelse Internasjonal -
Forslagsnr: 1078
Fra: 267 - Monica Nkechi Okpe

Ny setning etter linje 5413

Dersom EUs Håndhevingsdirektiv krever fjerning av tiltak mot sosial dumping må reservasjonsmuligheten benyttes.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 15 Uttalelse Internasjonal -
Forslagsnr: 1096
Fra: 248 - Bjørn Halvorsen

ILO og sanksjoner ved brudd

I andre avsnitt etter «fagbevegelsen i andre land» i femte setning inn med følgende: «Faglige rettigheter, slik de definert i ILOs kjernekonvensjoner, må bli en del av det internasjonale handelsregimet

slik at brudd vil medføre sanksjoner.» Begrunnelse: Forsterker uttalelsen og får med sanksjoner

Vedtak: Delvis ivaretatt i kap 13

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 16 Uttalelse Midtøsten og Palestina -
Forslagsnr: 1029
Fra: 252 - Roy Einar Nilsen

Oppbygging og utvikling av fagorganisasjoner.

Linje 5321 etter: \PGFTU i Palestina må fortsette.\ Forholdet til Histadrut må vurderes. En forutsetning for videre samarbeid, er at Histadrut aksepterer LO-kongressens enstemmige krav fra 2009 -Israels ulovlige okkupasjon må opphøre. -grensene fra 4. Juni 1967 må respekteres -israelske ulovlige bosettinger må stanses -muren må rives. Den er i strid med folkeretten.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 16 Uttalelse Midtøsten og Palestina -
Forslagsnr: 1023
Fra: 265 - Vidar Evje

Boikott Israel/ Nytt nest siste avsnitt

Press for å endre Israels politikk har så langt vist seg mislykket. LO går derfor inn for økonomisk boikott av Israel, samt å bryte forbindelsen med den israelske fagbevegelsen Histadrut så lenge den nåværende politikken støttes.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 16 Uttalelse Midtøsten og Palestina -
Forslagsnr: 1331
Fra: 326 - Stein Grøtting

Egen uttalelse om Palestina

Uttalelsen om Midtøsten og Palestina deles slik at det vedtas en egen Palestinauttalelse. Nederste avsnitt s 21 endres til: \ Okkupasjonsøkonomien er en integrert del av Israels økonomi. Statens pensjonsfond må trekke alle investeringer ut av Israel og myndighetene må sikre at norske selskaper ikke indirekte bidrar til.....\

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 16 Uttalelse Midtøsten og Palestina -
Forslagsnr: 1252
Fra: 19 - Stein Gulbrandsen

Midtøsten og Palestina

Fagforbundet foreslår en ren Palestinauttalelse. Midtøstendelen flyttes til Den internasjonale uttalelsen. Palestinauttalelsen må ha med de samme elementene som forslag 9434 Palestina må bli fullverdig medlem av FN Israel må skille egen økonomi fra okkupasjonsøkonomien I motsatt må Norge kreve Israel ekskludert fra OECD LO krever at Norge innfører importforbud av varer fra israelske bosettinger og industrisonene på Vestbredden Statens pensjonsfond utland må trekke alle investeringer i selskap som bidrar til okkupasjonen

Vedtak: Tiltres med justert tekst

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet
- 16 Uttalelse Midtøsten og Palestina -
Forslagsnr: 1309
Fra: 9 - Terje Aaberg

Palestina og Israel

Forslagsnr: 7079 Fra: EL & IT Forbundet (EL & IT) Palestina og Israel LO mener at både palestinere og israelere har rett til å leve i fred og sikkerhet. Israels regjering må bære ansvaret for at dette ikke er tilfelle. Flyktningproblemet må løses i tråd med FNs resolusjon 194. Norge må bidra til å presse FN til å følge opp de resolusjoner som organisasjonen har vedtatt om Palestina. Midt inne på palestinsk land bygger den israelske stat ulovlige bosettinger. Som følge av at den israelske staten også subsidierer boligene på de okkuperte områdene velger mange å flytte dit. Det er en villet politikk fra Israel som ønsker å fordrive palestinere skritt for skritt og dette dokumenterer fravær av fredsvilje fra israelsk side. Skammens mur er bygget for å hindre angrep fra de okkuperte områdene. Muren hindrer palestinere i å ferdes fritt mellom hjem, skole, arbeidsplass, Vestbredden og Israel. Den går også langt inne på det som i følge internasjonal rett er palestinsk land, og hindrer mange i å drive sin ordinære virksomhet i for eksempel jordbruket. Der israelerne kan ferdes fritt i de okkuperte områdene på fine motorveier og uten noen form for kontroll, er palestinere henvist til dårligere veier samt utallige sjekkpunkter der de daglig blir undertrykt av israelske soldater. Under de siste krigene har Israel valgt å gjøre mest mulig skade i de okkuperte områdene. Ut fra maktbruken kan det se ut som Israel ønsker å straffe sivilbefolkningen. Israel har anstrengt seg for å ramme kraftforsyningen, elektriske installasjoner og annen livsnødvendig infrastruktur. En utbombet infrastruktur fører kun til at sivilbefolkningen rammes. Samtidig som sivilbefolkningen lider i lang tid etter at krigshandlingene opphører, eksempelvis når strømforsyningen bombes i stykker, er også kostnadene med å reparere viktig infrastruktur svært høye. LO krever: . Israel må avslutte sin ulovlige okkupasjon av Palestina og respektere FN-resolusjonene som omfatter palestinernes rettigheter . Det må etableres en tostatsløsning med bakgrunn i grensene fra 4. juni

1967 . Skammens mur må rives . De ulovlige bosettingene må opphøre og overlates til palestinerne . Norge må anerkjenne en palestinsk stat innen for 1967-grensene . LO bryter samarbeidet med Histadrut . LO vil arbeide for en boikott av Israel ved at: . Forbrukerne ikke kjøper israelske varer . Norge stanser import og eksport av våpen og andre militære midler til og fra Israel. Slik eksport og import skal ei heller skje fra et tredje land . Full stopp i norsk forskningssamarbeid med Israel . Norge fremmer forslag i FN om internasjonal sanksjoner mot Israel

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1307
Fra: 226 - Endre Sekse

Permittering

"Tillegg ønskes inn side 10 første avsnitt etter siste setning."
Dagpenger må ytes til arbeidstakere som blir permittert på grunn av sesongmessige svingninger eller ved tidsbegrenset arbeidsløshet.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1264
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

Fra overgangtillegg til varig tillegg

Endringsforslag i siste avsnitt under Avtalefesting: "Overgangtillegg" endres til "varig tillegg"

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1267
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

Uføre - barnetillegg - ingen levealdersjustering

Tilleggsforslag fjerde avsnitt: Ny setning inn etter .....dekningsnivå som i dag: Det behøvsprøvde barnetillegget på minst 0,4 G per barn per år for uføre beholdes uavkortet. Videre må ikke uføres alderspensjon levealdersjusteres.

Vedtak: Delvis ivarettatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1271
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

Pensjonsreformen

Endringsforslag fjerde avsnitt: "av en ellers god reform" strykes.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1325
Fra: 239 - Gudrun Høverstad

Uttalelse Arbeid og inntekt, pensjon

Under overskriften Avtalefesting, 4. avsnitt, siste setning (side 11 i heftet) endres til: \LO mener at dette er en utilsiktet og uakseptabel følge av pensjonsreformen.\

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1039
Fra: 267 - Monica Nkechi Okpe

Lønnsoppgjør.

Det er avgjørende å gi en forbedring for de lavtlønte i de sentrale

oppgjørene, samt sikre og forbedre garantiordninger i overenskomstene slik at en lavlønnsgaranti på 90% av en gjennomsnittlig industriarbeiderlønn oppnås.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1034
Fra: 226 - Endre Sekse

Permittering

Dagpenger må ytes til arbeidstakere som blir permittert på grunn av sesongmessige svingninger eller ved tidsbegrenset arbeidsløshet.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1088
Fra: 133 - Hilde Elgesem Andersen

Skattesystemet opprettholder - forslag nr: 8737

Opprettholder forslag om ny tekst linje 4020: LO krever skattefradrag for hele fagforeningskontingenten

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 17 Uttalelse Tariffpolitikk -
Forslagsnr: 1127
Fra: 168 - Mona Christine Bjørn

Rett til AFP fra 62 år - uten avkorting - med opptjening

Tilleggsforslag. Ny siste setning i avsnittet Avtalefesting: AFP- ordningen endres slik at alle skal ha rett til å gå av ved 62 år uten avkorting og med fortsatt opptjening av pensjon i folketrygden som om man sto i jobb til fylte 67 år.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 18 Uttalelse Et seriøst arbeidsliv -
Forslagsnr: 1143
Fra: 5 - Ove Toska

Inn og utleie av arbeidskraft

Tillegg pkt: Inn- og utleie av arbeidskraft LO ser sterkt behovet for å få myndighetene til å arbeide fram et tydeligere skille mellom innleie og entreprise

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 18 Uttalelse Et seriøst arbeidsliv -
Forslagsnr: 1109
Fra: 11 - Per Gunnar Salomonsen

Tilleggsforslag til uttalelse: Et seriøst arbeidsliv.

Tilleggsforslag til uttalelse: Et seriøst arbeidsliv. Forslag 9601 fra sekretariatet Inn etter punktet HMS. Bedriftsdemokrati og omstilling (nytt avsnitt) I mange bedrifter hvor det etter loven skal velges verneombud og etableres arbeidsmiljøutvalg, er dette ikke på plass. Dette gjelder også for valg av ansatte representanter til styrene i bedriftene. Enkelte arbeidsgivere nekter også tillitsvalgte og verneombud fri for å utføre sine verv. Fagbevegelsen og arbeidsgiverne har et ansvar for bedre informasjonen til de ansatte om disse ordningene. Dagens terskler for representasjon i bedriftens styre, for når det skal velges verneombud og AMU i bedriften, må senkes. Arbeidsgivere som nekter å følge lovpålagte krav må straffes med sanksjoner. Økt makt til arbeidstakerne og deres organisasjoner er viktig for å forsvare og videreutvikle den norske modellen. Omstilling er nødvendig for at vi skal opprettholde konkurransevne og sikre lønnsomhet i bedriftene. Men omstillinger lykkes for sjelden, og har også en rekke negative følgevirkninger, som svekket samhold, økt sykelighet og utstøting. Fagbevegelsen er opptatt av at omstillinger skal begrunnes i virksomhetens situasjon og at ansatte ikke rammes. Verneombud og tillitsvalgte må være med i omstillingsprosessen fra starten. For å sikre gode omstillingsprosesser, må tillitsvalgte og verneombud få utsettende veto involvert før beslutning blir tatt. Arbeidsmiljøloven må gi verneombud eksplisitt rett til å stanse omstillingsprosesser hvor verneombud og tillitsvalgte ikke har deltatt. Arbeidsmiljø og arbeidshelse er nært knyttet sammen med

arbeidstakernes medvirkning og medinnflytelse individuelt og via kollektive ordninger. Styring over eget arbeid og over organiseringen av arbeidsprosessene er et nødvendig grunnlag for trivsel og godt arbeidsmiljø. Og arbeidstakerne, tillitsvalgte og verneombudene må få mulighet til å ta tilbake makta over eget arbeidsmiljø. Utredningen om medinnflytelse og medvirkning i arbeidslivet må føres videre. Permitteringsregler og dagpenger (nytt avsnitt) Viktigheten av å tilrettelegge for rullerende permitteringer er vesentlig fordi det bidrar til at alle arbeidstakere beholder kompetansen og holder kontakt med bedriften, og fordi belastningen ved permittering blir jevnt fordelt. Konkrete endringer som LO må kreve er: .Det må legges til rette for rullerende permitteringer. .Permitteringsperioden utvides til 80 uker. .Arbeidstaker skal ikke ha karensdager ved permitteringer. .Arbeidstaker fritas for karensdager om permitteringen skyldes streik eller lockout. .Arbeidsgivers betalingsplikt reduseres til tre dager. .Kravet til opptjening skal være Folketrygdens grunnbeløp. .Feriepenger ytes i henhold til tariffavtalene (12 %). Kontroll og overvåking (tillegg på slutten av avsnittet) Økt overvåking og kontroll av arbeidstakere forsterker stressproblemer og svekker arbeidstakernes selvbestemmelse. Det må utvikles alternative organisasjonsformer i arbeidslivet, basert på at arbeidstakerne får større makt over eget arbeid og bedriften de arbeider i som svar på økt kontroll og overvåking av ansatte. Det må settes klare grenser for arbeidsgivers muligheter for overvåking og lagring av informasjon om ansatte. LO krever at enhver innføring av overvåking og kontrolltiltak forutsetter en avtale med de tillitsvalgte.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 18 Uttalelse Et seriøst arbeidsliv -
Forslagsnr: 1019
Fra: 263 - Roy Pedersen

Kollektiv søksmålsrett/første setning side 13 endres til

LO er fornøyd med at regjeringen innfører kollektiv søksmålsrett når det foreligger ulovlig innleie. Denne må utvides til også å gjelde ulovlig midlertidig ansettelse.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 18 Uttalelse Et seriøst arbeidsliv -
Forslagsnr: 1028
Fra: 263 - Roy Pedersen

Fjerning dokumentasjonskrav/Setning inn side 12

LO mener det er nødvendig å fjerne dokumentasjonskravet som i dag utgjør en betydelig skranke for å få gjennom en begjæring om allmenngjøring.

Vedtak: Delvis ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 18 Uttalelse Et seriøst arbeidsliv -
Forslagsnr: 1016
Fra: 263 - Roy Pedersen

Faste ansettelser/ny setning

I tillegg må regelverket endres til at fast ansettelse også gjelder for ansatte i bemmanningsbransjen og slik at arbeidsgivers plikter opprettholdes med mindre man etter gjeldende regler er permittert eller oppsagt

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 18 Uttalelse Et seriøst arbeidsliv -
Forslagsnr: 1400
Fra: 180 - Knut Arne Vassdokken

Tillegg til uttalelse om et anstendige arbeidsliv

Avsnitt om sosial dumping Sivil luftfart har de senere år gjennomgått en dramatisk omstrukturering, hvor ansettelsesforholdene pulveriseres. Ansattes lønns- og arbeidsvilkår undergraves ved at ordinære stillinger erstattes med ansettelse gjennom utenlandske vikarbyrå eller ved bruk av selvstendige næringsdrivende. LO advarer mot endringer i lovverket som gjør det enklere å svekke ansattes lønns- og arbeidsvilkår. LO krever tiltak mot sosial dumping og som sikrer sosiale rettigheter til arbeidstakere som arbeider på tvers av landegrensene.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 19 Uttalelse Samferdselspolitikk
Forslagsnr: 1350
Fra: 164 - Viggo Andresen

Uttalelse om samferdselspolitikk

Tillegg til 2. avsnitt Det må opprettholdes et rutetilbud som også ivaretar mindre lønnsomme ruter etter distrikts- og samfunnsmessige behov. Norske myndigheter må stille krav om ordnede lønns- og arbeidsforhold ved anbud.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 19 Uttalelse Samferdselspolitikk
Forslagsnr: 1343
Fra: 5 - Ove Toska

Investeringsbudsjett

Omarbeidelse og flytting av avsnitt som starter med..LO er imot å finansiere infrastruktur gjennom OPS-kontrakter Viser også til innsendt forslag 7075 Forslag 1. Forslaget flyttes fra dagsorden pkt 7 til dagsorden pl1 8 samferdselspolitisk uttalelse Forslag 2. Nytt omarbeidet avsnitt Samlet står vi som samfunn foran enormt store behov for investeringer i infrastruktur de nærmeste årene. Årevis med oppsamlet etterslep på vedlikehold og reparasjoner ligger i bunn. Dette sammen med stor forventet vekst i trafikk og supplert med et moderne samfunns og næringslivs voksende behov for god , miljømessig og trafikkikker transport av mennesker og gods. Slike store samfunnsmessige investeringer må sikres best mulige finansielle løsninger både på kort og lengre sikt. LO er imot å finansiere infrastrukturprosjekter gjennom OPS-kontrakter hvor private aktører forskutterer utbyggingen, når det er det offentlige som i siste instans uansett må bære kostnadene - og da til en høyere total kostnad enn det ellers ville blitt. LO vil foreslå at det i forbindelse med Statsbudsjettet også utarbeides et eget investeringsbudsjett på linje med det som i dag pålegges kommuner og fylkeskommuner. Dette vil foruten skille drift og investeringer som i seg selv er fornuftig, også sikre en fullfinansiering som igjen kan gi rom for en raskere, bedre planmessig og kostnadmessig utbygging. LO forventer også at et slikt investeringsbudsjett kan gi rom for en tidmessig

forsering av dagens 10 årsplaner i NTP. Lokale bompenger vil også inngå som en viktig del av et slikt investeringsbudsjett. Forslag 3. Avsnittet flyttes til slutt i uttelsen

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 19 Uttalelse Samferdselspolitikk
Forslagsnr: 1241
Fra: 278 - Wenche Jansen Tveitan

Sør-Vest banen

Byggestart for Eidangerparsellen med dobbeltspor i 2012 er en stor sier for Telemark. Dobbeltspor på strekningen Farriseidet - Porsgrunn øker kapasiteten på sporet, og muliggjør en eventuell framtidig sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen (Sør-Vestbanen), samt oppgradering av eksisterende Sørlandsbane. Ved en sammenkobling må togtilbudet må eksisterende Sørlandsbane ivaretas. LO mener Sør-Vestbanen vil være et eksempel på framtidsetta jernbanebygging.

Vedtak: Tiltres ikke

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 19 Uttalelse Samferdselspolitikk
Forslagsnr: 1230
Fra: 258 - Lars Morten Johnsen

Nytt tillegg til slutt i første avsnitt samferdselspolitisk uttalelse
Anbud i persontransport ivaretar ikke disse målene og må avvikles.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 19 Uttalelse Samferdselspolitikk
Forslagsnr: 1223
Fra: 214 - Helge Haukeland

Samferdselspolitisk uttalelse. Forlengelse av 3. avsnitt :

"En må også satse sterkt på trafikkisikringstiltak som gjør det trygdt og attraktivt å gå eller være sykelist, samtidig som videre utbygging på

veinettet medvirker til ytterlig nedgang i antall hardt skadde og drepte i trafikken.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 19 Uttalelse Samferdselspolitikk
Forslagsnr: 1185
Fra: 255 - Terje Reinholt Samuelsen

Samferdselspolitisk uttalelse

Side 18 - avsnitt 5 Forholdene må legges bedre til rette for å flytte godstransport fra vei til sjø ved å styrke infrastrukturen til og fra havnene. En spesialisering av havnene der noen havner utvikles som nav i transportsystemet er nødvendig for å utvikle effektive og rasjonelle omlastingshavner. Skipsflåten i Norge må fornyes og avgiftsregimet må innrettes slik at godstransport på sjø blir mer miljøvennlig og konkurransedyktig. Det må iverksettes tiltak for å oppnå dette uten å forverre konkurransesituasjonen for sjøtransporten. Næringen må, sammen med myndighetene, organisere transporttilbudet slik at det fremstår som attraktivt for vareeiere. Stad skipstunnel er et viktig prosjekt for økt sikkerhet og bedre regularitet, og LO mener byggingen skipstunnelen må startes opp snarest mulig.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 20 Annet
Forslagsnr: 1193
Fra: 307 - Jan Davidsen

Sykehuspolitikken - veien videre.

Lik tilgang til helsetjenester av høy kvalitet er et av våre viktigste politiske mål. For å nå det målet må samfunnet sette av tilstrekkelig med ressurser på alle nivåer. Forebygging av sykdom og skader er best for den enkelte og samfunnsøkonomisk lønnsomt. Primærhelsetjenesten i kommunene er svært viktig. Men dersom behandling på sykehus er det medisinske riktige, må tilgangen og kvaliteten være på plass for alle. LO vil derfor advare sterkt mot slik stykkprisfinansiering som Høyre og Fremskrittspartiet tar til orde for. Det vil minske effektiviteten, skape

mer byråkrati og flytte milliarder fra pasientbehandling til overskudd i internasjonale konsern. Det vil også sentralisere sykehuspolitikken, og fjerne den lokale medbestemmelsen. Det er en langt dårligere modell enn den vi har i dag. LO viser til den faglig-politiske plattformen Forsvars fellesskapets sykehus, som godt beskriver utfordringene som ligger i kvalitet, ressurser og internorganiseringen på dette området. LO mener vi etter valget i 2013 må utvikle nye måter å styre og organisere sykehusene på. Med bakgrunn i vedtak på LO-kongressen i 2001 går vi inn for en tydelig folkevalgt styring, og klart politisk ansvar på nasjonalt og regionalt nivå. LO mener at viktige prinsipper for en sykehusorganisering må være: . Det skal være en del av et skattefinansiert, offentlig helsevesen, hvor tilgangen til tjenestene er basert på menneskenes behov. . Nasjonale prioriteringer må gjøres på folkevalgt nasjonalt nivå. Den regionale styringen må skje innenfor rammen av nasjonale prioriteringer og i tråd med befolkningens behov. Sykehusene skal ikke være styrt av profesjoner. . Økonomistyringen skal bygge på prinsippene for den øvrige offentlige sektor, ikke baseres på bedriftsøkonomiske modeller. . Stykkpris - eller versjoner av Innsatsstyrt Finansiering (ISF) - avvikles eller begrenses sterkt. . Sykehusene skal være en del av et samhandlende og integrert helsevesen, hvor primær- og spesialisthelsetjenesten trekker i samme retning. . Det norske helsevesenet skal baseres på samarbeid og ikke konkurranse. . Det skal fortsatt være en desentralisert sykehusstruktur. Norge er et land med spredt bosetting, og sykehuspolitikken må ta hensyn til geografiske, demografiske og andre forhold. . I lys av samhandlingsreformen og det stadig tettere samarbeidet mellom sykehus og kommunene i opptaksområdet, må vi ha et system som sikrer lokale og regionale beslutninger, som inkluderer representanter for lokal- og regional politikk samt ansattes representanter. . Nasjonal Helse- og omsorgsplan må bli et mye tydeligere og detaljert dokument, med forankring både lokalt, regionalt og nasjonalt. . Organiseringen av arbeidet i sykehusene må være basert på hele stillinger, fast ansettelse og kompetanseutvikling som bidrar til at alle ansattes kurinskap brukes til å videreutvikle god kvalitet på tjenestene. . Konkurransesetting og outsourcing må avvikles, og tjenester tas tilbake i egen regi. Alt fra renhold, kjøkken, eiendomsforvaltning, ambulanse mm er en del av helheten i sykehusbehandlingen.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 20 Annet

Forslagsnr: 1146

Fra: 18 - Mette Henriksen Aas

Sentralisering gir dårlig fordeling - ta hele Norge i bruk

Sentralisering gir dårlig fordeling - ta hele Norge i bruk En styrke ved det norske samfunnet har vært tilrettelegging for å bruke hele landet, felles eierskap til naturressursene og at det offentlige eier og styrer infrastrukturen. Sentralt i politikken står fordeling mellom kommuner og regioner, og mellom ulike næringer, tjenester og tilgang til den teknologiske utvikling. Kommuneøkonomi, offentlig eiet infrastruktur, hjemfall, langsiktig ressursforvaltning og aktiv næringspolitikk er alle nødvendige komponenter. LO krever en offensiv lokal- og regional utvikling som demmer opp for sentraliseringen. Hele Norge skal tas i bruk og utvikles med utgangspunkt egne ressurser. Dette betyr en aktiv politikk for å utvikle distriktene og for å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret. Dette forutsetter et statlig økonomisk system som sikrer distriktene nødvendig handlingsrom både når det gjelder basistjenester der folk bor, og muligheter for å ivareta fylkeskommuner og kommuners rolle som samfunnsutviklere og som pådriverer for attraktive bomiljø og en næringsutvikling i hele Norge. Sterke, levedyktige lokalsamfunn med nærhet til tjenester er avgjørende for samfunnsutviklingen. Politisk styring av ressursfordelingen er helt nødvendig for å opprettholde et spredt bo- og næringstilbud. Det er viktig at hele befolkningen sikres et likeverdig tjenestetilbud gjennom et nasjonalt lovverk, og at de nasjonale myndigheter sørger for et økonomisk fundament som har som mål en rettferdig utjevning kommunene og regionene imellom Når tjenester fra både det offentlige, banker og post i økende grad blir elektronisk, er det nødvendig for det offentlige å bygge ut og eie infrastruktur. Dette er ikke bare viktig i et fordelingsperspektiv, men avgjørende for norsk sikkerhet og beredskap. Den teknologiske revolusjonen og økonomien som har utviklet seg rundt den kan øke forskjellene mellom sentrum og distrikt, mellom by og land. Å utvikle livskraftige lokalsamfunn krever en infrastruktur med gode transportforhold, offentlige velferdstilbud, og post-, tele- og bredbåndstjenester over hele landet. Ny teknologi gir mulighet til å desentralisere. Bredbåndstilbudet må være like godt utbygd utenfor de sentrale områdene. Det er positive signaler i regjeringens

stortingsmelding om å ta heile Noreg i bruk. LO mener arbeidet med å sikre tilgang til bredbånd med tilstrekkelig kapasitet over hele landet best vil ivaretas ved å skille ut bredbåndsarbeidet i Telenor i en egen virksomhet under statlig kontroll. Lokalkunnskap synes å være en undervurdert komponent ved utviklingen av nytt nød- og beredskapsnett. Svaret på utfordringene i Gjørsvikkommissjonens rapport er ikke utstrakt sentralisering, men gode samarbeidsordninger mellom de ulike etatene og mellom nabodistrikter. Gjennom desentraliserte tjenester opprettholdes lokalkunnskap. På denne måten utvikles en mer robust beredskap. Politi-, brann- og helsevesenets oppgaver, geografiske virkeområder og nødsentraler må ses under ett.

Vedtak: Oversendes sekretariatet

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 20 Annet

Forslagsnr: 1147

Fra: 307 - Jan Davidsen

Sterk offentlig sektor uten markedsstyring

Offentlig sektor er bærebjelken i velferdsstaten. Hver dag leverer de ansatte velferdstjenester i verdensklasse. En omfattende og effektiv offentlig sektor er en av grunnene til at vårt land har stått seg godt gjennom de siste årenes økonomiske kriser. Likevel kan den bli bedre. Det oppnår vi ved å videreutvikle dens egenart i møte med nye utviklingstrekk i samfunnet. Reformene De siste 30 årene har viktige deler av offentlig sektor vært gjenstand for privatisering og en rekke markedsorienterte reformer. Konkurransetsetting, fristilling, outsourcing, AS-ifisering, internfakturering, mål- og resultatstyring, 'lean production', offentlig-privat samarbeid (OPS), stykkprisfinansiering, lønnsomhetsregnskap, bestiller/utførermodeller med mer er ideer hentet fra privat sektors markedslogikk. Reformene har vært toppstyrte, legitimert med eksterne konsulents blåkopier og solgt inn med løfter om effektivisering, desentralisering og fleksibilitet. Resultatet er overdreven byråkratisering, mindre tid til å utføre tjenestene, mer sentralstyring, redusert medbestemmelse for brukere, ansatte og tillitsvalgte og svekket politisk styring. Likeverdighet For fag- og arbeiderbevegelsen har velferdspolitikken vært et middel til å omforme samfunnet. Organiseringen skulle omfordele verdier, gi alle likeverdig tilgang til velferdstjenester og kompensere for negative effekter av

markedsøkonomien (arbeidsløshet, arbeidsuførhet osv). Dessuten skulle den bidra til å utvide og utdype demokratiet. Derfor ble velferdsordningene underlagt direkte politisk styring - utenfor markedets logikk. Markedsstyringen fungerer som en tvangstrøye som hindrer offentlig sektor fra å fungere optimalt. Gjennom det mister den sin egenart og dermed sin styrke. Skillet mellom forretning og forvaltning utviskes, og mulighetene for medbestemmelse og demokratisk styring svekkes. De ansatte redder sektoren Gjør-v-kommisjonen dokumenterte det fotfolket har sagt i årevis: Snever målstyring har ført til målforskyving

Vedtak: Ivaretatt i forslag 1351.

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 20 Annet

Forslagsnr: 1351

Fra: 250 - Fredrik Thorleif Oftebro

Makedsstyring av offentlig sektor må avvikles

Markedsstyring av offentlig sektor må avvikles Felles forslag fra Fagforbundet og NTL De siste tiårene har modernisering og fornying av offentlig sektor dreid seg om å ta i bruk ulike markedsstyringsteknikker. Markedsstyring har svekket den folkevalgte styringen og medbestemmelsen i arbeidslivet, som er bærebjelkene i den norske samfunnsmodellen. Dermed undergraves også tilliten til offentlig sektor. Tiden er inne til å snu. Offentlig sektor må videreutvikles og forbedres til beste for samfunnet og velferdsstaten. LO krever derfor at markedsstyringen av offentlig sektor avvikles. 22. juli kommisjonens rapport har vist hvor dårlig dagens målstyringsregime virker, og hvorfor det må endres fundamentalt. Det omfattende apparatet av enkle, kvantitative mål, der oppnådde mål er koblet opp mot belønningssystemer, har vist seg ikke å fungere etter hensikten. Denne styringsformen har resultert i en kraftig økning i rapportering og etablering av tungroddede systemer, som gir mindre tid til å utføre tjenestene. Dette går ut over kvaliteten, og de ansattes kompetanse blir skadelidende. En slik snever målstyring har ført til målforskyvning, bort fra de overordnede samfunnsoppgaver. Offentlig sektors behov for helhetlig styring og ledelse er ikke forenlig med markedsstyring. En sentral del av moderniseringen er effektiviseringstiltak og innsparinger gjort gjennom anbudsutsetting. Flere og flere offentlige tjenester, inklusive velferdstjenester, utføres nå av private kommersielle aktører

som tar ut profitt på bekostning av arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår og pensjon. LO krever at det ved konkurranseutsetting lovfestes at lønns- og pensjonsvilkår for ansatte ikke svekkes. Når private overtar innebærer det også at skattebetalernes penger går til private aktører, som ofte har tilknytning til skatteparadis, i stedet for å gå til velferdstjenester. Derfor er det ikke nok at offentlige velferdstjenester finansieres av det offentlige. Tjenestene må også utføres av det offentlige. Bare på denne måten kan skattebetalingsviljen og et godt og likeverdig velferdstilbud opprettholdes. Styring og forvaltning av offentlig sektor er et politisk ansvar. Offentlig sektor må derfor organiseres og styres slik at det er mulig å vite hva skattepengene våre blir brukt til. Det betyr at styringssystemer, inklusive regnskapssystem, må videreutvikles og baseres på de behov og oppgaver ulike deler av offentlig sektor har. Budsjettssystemet og styrings- og kontrollbehovet til folkevalgte og allmennheten må ligge til grunn. LO mener det må igangsettes pilotprosjekter og etableres et eget kunnskapssenter for å utvikle et moderne styringssystem for offentlig sektor.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 20 Annet

Forslagsnr: 1374

Fra: 120 - Atle Kåre Tranøy

Næringspolitisk uttalelse

Innspill til avsnitt om offshoreindustrien: At alle kontrakter i den siste tildelingsrunden til Nordsjøen gikk til verft i Asia og syd Europa er en alvorlig utfordring for hele den norske oljeklyngen. Oljeselskapene, med Statoil i dominerende rolle, må ta større ansvar for å sikre norsk leverandørindustri, samtidig som leverandørindustrien må skjerpe sin konkurransekraft gjennom forbedring av gjennomføringsmodeller og kostnadsoptimalisering. Total(EPC)kontrakter og respekt for bransjens standardkontrakter basert på norsk standarder må fremdeles være sentrale elementer i dette. Det myndighetsinitierte initiativet gjennom Konkraft må ha konkrete ambisjoner om samarbeid mellom oljeselskap og leverandører, slik at hele den norske olje & gassklyngen blir ivaretatt for fremtiden. Langsiktige partnerskapsmodeller for kosteffektive

feltutbygginger, der også teknologi og kompetanseutvikling står sentralt, må også være en målsetting i dette.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 20 Annet

Forslagsnr: 1375

Fra: 120 - Atle Kåre Tranøy

Næringspolitisk uttalelse

Innspill til avsnitt om CO2 fangst. Norge må gjenreise sine mål om å være fremst i utvikling og realisering av teknologi for fangst og lagring av CO2. Skal de nasjonale og internasjonale mål om reduksjon i utslipp av klimagasser nås, er det bred enighet om at CO2 fangst og lagring er en sentral del av løsningen. Testanlegget på Mongstad er vellykket, og flere selskap har utført konseptutredninger for fullskala anlegg med estimerte anleggskostnader. Både disse, og kostnader for bygging av et fullskala anlegg som pågår i Kanada viser at det lar seg relisere innenfor fullt forsvarlige kostnadsrammer. Myndighetene bør derfor snarest mulig, slik det åpnes for i Stortingsmelding 9, framskynde planene for en investeringsbeslutning og blåse nytt liv i Mongstad fullskala CO2 renseanlegg. Slik kan miljø- og næringspolitikk gå hånd i hånd for en bærekraftig fremtid.

Vedtak: Ivaretatt

Dagsorden: 8 Handlingsprogrammet - 21 Uttalelse om Bangladesh

Forslagsnr: 1310

Fra: 102 - Hans-Christian Gabrielsen

Forslag til uttalelse om Bangladesh - Nytt avsnitt Internasjonal uttalelse

De siste katastrofene i teko-industrien i Bangladesh og Pakistan, der hundrevis av arbeidere er drept i branner og bygningskollapser er en sterk påminnelse om at industrien er ute av kontroll. De internasjonale merkevarene må pålegges et ansvar for lønns- og arbeidsforhold i de fabrikker som produserer for dem. De må tilslutte seg flerpartsinitiativet

Bangladesh Fire and Building Safety Agreement, som åpner for uavhengige inspeksjoner, skolering av ansatte og en total gjennomgang av sikkerhetsstandardene. De må kontinuerlig være åpne på hvilke fabrikker de kjøper fra og de må når katastrofen inntreffer neste gang umiddelbart kompensere de som er rammet.

Vedtak: Tiltres

Dagsorden: 9 Hovedavtalene - 1 Hovedavtalene

Forslagsnr: 1433

Fra: Redaksjonskomite 2

Bussbransjen:

Forslag 9700 tas opp igjen:

I bussbransjen skal det være en felles tariffavtale/overenskomst med NHO og Spekter. Alle LO-forbund i bransjen skal ha rettigheter etter avtalen.

Begrunnelse:

I dag finnes det to nær sagt identiske tariffavtaler i bransjen, en med NHO og en med Spekter. På NHO avtalen har kun NTF rettigheter, men på Spekteravtalen har både NTF, NJF og Fagforbundet like rettigheter. Dette skaper motsetninger innen LO familien med kamp om medlemmer og krav om at medlemmer skal tvangsflyttes mot sin vilje, når anbud tapes og vinnes. Slik kan vi ikke ha det. Vi har store nok utfordringer om vi ikke skal ha en evigvarende kamp internt i LO om medlemmene.

Med en felles tariffavtale vil vi få et helt annet klima for samarbeid om bransjens store utfordringer.

Dagsorden: 9 Hovedavtalene - 1 Hovedavtalene

Forslagsnr: 1416

Fra: 72 - Ole Roger Berg

Bussbransjen

I Bussbransjen skal det være en felles tariffavtale/overenskomst med NHO og Spekter. Alle LO forbund i bransjen skal ha rettigheter etter avtalen.

NB! Forslaget ble behandlet i redkom II og inkludert i nytt forslag fra redkom II da det ble behandlet i kongressen.

Vedtak forslag 1433 og 1416:

Kongressen viser til grensetvistutvalgets innstilling og forslag 9700 og ber LO sette i verk et arbeid sammen med NTF, NJF og Fagforbundet. Utvalgets innstilling framlegges for sekretariatet til godkjenning i god tid før hovedoppgjøret 2014. Det forutsettes jevnlig rapportering til sekretariatet.

Talerliste

Aaberg, Terje	69, 138
Aas, Mette Henriksen	101, 154, 204
Aas, Roar	115
Aas, Egil Andre	198
Aasestrand, Arnstein	112
Abrahamsen, Roar	84, 135, 174
Agledal, Dag	94, 190
Alfheim, Frode	65, 68, 156, 230
Alseth, Ann Kristin	94, 133
Andersen, Jan Olav	69
Andersen, Hilde Elgesern	83
Andreassen, Oddvin S.	80
Andresen, Viggo	86, 180
Arntzen, Sture	30, 32, 181, 201
Bakke, Arve	79, 180, 197, 204
Bakken, Synnøve	96
Barsok, Kjersti	85, 187
Bendheim, Jan	114, 163
Berg, Ole Roger	33, 96, 191
Berg, Tor Erik	117
Bernhardsen, Hilde Kristin	67
Bersås, Rolf Vidar	75, 120, 131
Bjørkli, Geir	113, 160
Bjørn, Mona Christine	71, 138, 140
Blakstad, Kjellfrid	93
Bongo, Torbjørn	110, 160
Brandstad, Mariann	82
Brunborg, Kjell Atle	114, 159
Bråten, Bjørn Tore	116
Busch, Anita	95, 198
Byrkjeflot, Arne	32, 136, 137, 154, 167, 177, 179, 191, 198, 216, 223, 225, 226
Dahl, Merete	111
Dalen, Ellen	91, 132, 165
Danielsen, Hans Fredrik	116
Dauidsen, Jan	81, 197, 199, 204, 223
Delp, Clas Haarek	129, 177

Edwardsen, Brede	114
Eggum, Jørn-Henning	84
Eira, Ingar Elling	103
Eriksen, Knut	66, 228
Ertsås, Cathrine	109
Espe, Hege Skulstad	95
Evje, Vidar	106, 231
Faugli, Tone	101, 119, 139, 191
Felix, Hans O.	157, 195, 197, 199, 202
Finborud, Anne	104, 198
Fintland, Aase	80
Fjellum, Terje Erik	117, 137, 140
Flakne, Gunn Elin	72
Flata, Tom Egil	86
Flåthen, Roar	6, 7, 8, 11, 22, 28, 36, 60, 62, 65, 69, 79, 142, 145, 179, 180, 193, 204, 258
Fossmo, Bjørn Inge	136
Førde, Svein	164
Gabrielsen, Hans-Christian	63, 195, 197
Galaasen, Ellen	102, 119, 216
Galta, Nina Kathrin	71, 138
Gamlemshaug, Paul Magnus	97
Godfrey, Jan Clifford	111, 180
Grøtting, Stein	158
Gulbrandsen, Jan Helge	113
Guldbrandsen, Stein	83
Gundersen, Tore Leif	88, 177, 207
Haavold, Ole Gustav	112
Hagen, Arne	86, 118, 139
Hagen, Erik	79, 120, 139, 162
Hagensen, Erna	168, 197
Halvorsen, Bjørn	85, 133, 229
Hanken, Tone Helen	81
Hansen, Jan Roger	82
Hansen, Anne Berit Aker	92
Hansen, Johnny	108, 225
Hansen, Størk	89, 138, 178, 179
Hansen, Roger	192, 197

Haukeland, Helge	115
Heggem, Stig Andre	105
Heimdal, Venke Marie	105, 177, 224
Heimli, Roger Haga	113
Hennum, Vidar	71
Hermansen, Hilde	135
Hessen Følsvik, Peggy	155, 168, 195, 197
Hillestad, Rolf Geir	75
Hisenaj, Djevat	101
Horne-Moe, Solfrid	111, 119
Hovind, Anders	64
Humberset, Sindre	83, 118
Høgvoll, Grete	132
Høiland, Steffen	29, 80, 120, 131, 178
Høverstad, Gudrun	93
Johannesen, Lene-Britt	112, 208
Johannessen, Geir	98, 120
Johansen, Ronny	164
Johansen, Ståle Knoff	116
Johansen, Ingunn Strand	99, 119
Johansen, Monica	116, 121
Johansen, Lars Morten	73, 120, 158
Jørgensen, Christina Beck	72
Jørgensen, Rolf	159
Kallhovd, Liv Else	137
Karlsen, Sissel	68, 229, 231
Kjerkol, Jorunn	100, 119, 228
Kleven, Mads Wiik	90
Kleven, Jostein	94
Kristiansen, Gerd	6, 77, 122, 141, 195, 197, 200, 204, 205, 211, 259
Krogstad, Steinar	80, 154
Krutå, Rune	82
Kvelstad, Unni Kirknes	82
Kvisvik, Mimmi	33, 68, 118, 158, 167, 197
Langseth, Halvor	64
Larsen, Ronny Bekken	164
Larsen, Kristine	64, 117, 136
Lehne, Peter Chr.	138, 159

Leirvaag, John	109, 155, 168, 197
Leistad, Tarjei	89
Lien, Alexander	113, 137
Madsen, Ulf	114
Meland, Jonny	65
Melgård, Per Ole	164
Mietinen, Bjørn	190
Mjønes, Geir Tore	90
Mo, Jon Arne	84, 118
<u>Monsen, Harry</u>	83, 188
Mosti, Geir	27, 28, 168, 197, 199
Myrmel, Ørjan	27, 133
Nilsen, Mona	74, 118
<u>Nilsen, Lars Christian</u>	162, 191
Nilsen, Geir	91
Nilsen, Roy Einar	67, 137, 179, 210
Nordhaug, Hanne	73, 139
Nordstrand, Stian Varnes	114
Normann, Ørjan	65
Oftebro, Fredrik Thorleif	97
Olsson, Terje Olav	115, 196, 197
<u>Paulsen, Ole-Kristian</u>	27
<u>Pedersen, Roy</u>	32, 66, 129
Pedersen, Jan-Egil	197
Pettersen, Rune	72
Raa Davidsen, Svein	130, 171
Rasmussen, Signe Karen Herman	113
<u>Rasmussen, Renée</u>	160, 196, 197
Reime, Asle	81, 130, 207
Reistad, Astrid	104
Rian, Hans Ole	106, 198
Rohde, Bjarne	82
<u>Romundstad, Ivar</u>	112
Rønoldtangen, Tone	27, 28, 197
Salomonsen, Per Gunnar	89
Samuelsen, Terje Reinholt	89, 121
Samuelsen, Rune	110, 135
Sandberg, Helene Roer	93, 118, 134

Sande, Leif	63, 65, 118, 137, 166, 167, 197
Sekse, Endre	107, 157
<u>Selfors Isaksen, Marit</u>	105, 135
<u>Semmerud, Lars</u>	101, 119
Sigrindnes, Inger	161
Silseth, Britt	87
Simmenes, Jonny	27, 28, 158, 198
Sivertsen, Dag-Einar	74, 224
<u>Sjølie, Tore</u>	116
<u>Skattkjær, Anders</u>	27, 28, 73, 168, 197
<u>Skeibrok, Helene Harsvik</u>	70
Skjelstadaune, Tore	98
Solbakken, Tor-Arne	40, 66, 90, 183, 192, 195, 197, 201, 221, 231
Solevåg Jenset, Maria	158
Sollid, Aud-Marit	109
Sollie, Elisabeth	87
Solsvik, Audhild	99
Spilde, Jon Atle	91
Stang, Vidar	130
<u>Stava, Geir Allan</u>	99, 131
<u>Stensrud, Ellen</u>	27, 28, 35, 65, 168, 194, 207, 259
<u>Steshenko, Alina</u>	117
Suhr, John Thomas	104
Sundal, May-Britt	116
Sundnes, Trine Lise	23, 50, 62, 197, 215, 259
Svenning, Ola Harald	79, 160, 178
Svingen, Bjørn Sigurd	100, 120, 138, 180
Syversen, Jeanette O.	161, 163
Søllesvik, Cecilie	114, 160, 180
Tangen, Kristian	180, 181, 256, 259
Thorsen, Tor-Morten	79
Tinnlund, Trude	130, 196, 197
Toska, Ove	75, 162
Tranøy, Atle Kåre	90, 166
Tveitan, Wenche Jansen	74, 177, 206, 207, 217
Ullmann, Boye	32, 66, 120, 134, 223
Uran, Anna Elisabeth	102
<u>Valskår, Terje</u>	68, 168

Vassdokken, Knut Arne	103, 165
Veie, Svein Erik	112, 177
Veimo, Elin	198
Vellesen, Petter	69
Volden, Gerd Eva	216
Wallestad, Marianne	102, 119
Øksnes, Ronny Andre	107
Ørjebu, Ann	76, 140, 178
Øverland, Odd Christian	76, 198
Ås, Britt Helene	67
Åsheim, Anne	115

Deltakerliste

Nr	Navn	Representerer
1	Tore Sjølie	Arbeiderbevegelsens Presseforbund
2	Vidar Hennum	EL & IT Forbundet
3	Jan Olav Andersen	EL & IT Forbundet
4	Monica Derbakk	EL & IT Forbundet
5	Ove Toska	EL & IT Forbundet
6	Svein Raa Davidsen	EL & IT Forbundet
7	Venke Marie Heimdal	EL & IT Forbundet
8	Terje Olav Olsson	EL & IT Forbundet
9	Terje Aaberg	EL & IT Forbundet
10	Åse Jorun Kildal With Tollefsen	EL & IT Forbundet
11	Per Gunnar Salomonsen	EL & IT Forbundet
12	Øivind Wallentinsen	EL & IT Forbundet
13	Geir Tore Mjønes	EL & IT Forbundet
13	Nina Farnes-Hansen	EL & IT Forbundet
14	Elin Veimo	Fagforbundet
15	Jan Helge Gulbrandsen	Fagforbundet
16	Odd-Haldgeir Larsen	Fagforbundet
17	Kjellfrid Blakstad	Fagforbundet
18	Mette Henriksen Aas	Fagforbundet
19	Stein Gulbrandsen	Fagforbundet
20	Gerd Eva Volden	Fagforbundet
21	Oddbjørg Strømme	Fagforbundet
22	Aase Furali	Fagforbundet
23	Jorunn Iversen	Fagforbundet
24	Ivar Romundstad	Fagforbundet
24	Kåre Fjelde Elvik	Fagforbundet
25	Mari Sanden	Fagforbundet
26	Roger Dehlin	Fagforbundet
27	Jan Denne	Fagforbundet
28	Kristine Bjella Stavn	Fagforbundet
29	Karin M. Mathisen	Fagforbundet
30	Jon Inge Hagebakken	Fagforbundet
30	Helene Harsvik Skeibrok	Fagforbundet
31	Svend Morten Voldsrud	Fagforbundet
32	Roger Arnesen	Fagforbundet

33	Merete Dahl	Fagforbundet
34	Eddie Whyte	Fagforbundet
35	Vidar Stang	Fagforbundet
36	Johnny Skogsrød	Fagforbundet
37	Elin Mikalsen Berntsen	Fagforbundet
38	Doris Standal	Fagforbundet
39	Roy Bjarne Gyberg	Fagforbundet
40	Gudrun Helene V. Benestad	Fagforbundet
41	Trond Helland	Fagforbundet
42	Synnøve Haugland	Fagforbundet
43	Roger Haga Heimli	Fagforbundet
44	Haldis Waage Revheim	Fagforbundet
45	Solveig Løvik Norevik	Fagforbundet
46	Ralf Einar Johannessen	Fagforbundet
47	Mariann Brandstad	Fagforbundet
48	Arnt Jostein Silseth	Fagforbundet
49	Arne Jan Skjerdingsstad	Fagforbundet
50	Gunn Elin Flakne	Fagforbundet
51	Mildrid Finnehaug	Fagforbundet
52	Else Brit Gulli Ronnes	Fagforbundet
53	Signe Karen Herman Rasmussen	Fagforbundet
54	Børre Liebeck	Fagforbundet
55	Britt Helene Ås	Fagforbundet
56	Hilde Kristin Bernhardsen	Fagforbundet
57	Björg Jorun Tapio	Fagforbundet
58	Øystein Yngve Hansen	Fagforbundet
59	Ola Harald Svenning	Fagforbundet
60	Christina Beck Jørgensen	Fagforbundet
61	Björg Hageløkken	Fagforbundet
62	Raymond Turøy	Fagforbundet
63	Sissel Merete Skoghaug	Fagforbundet
64	Helge Sporsheim	Fagforbundet
65	Karianne Sten Karlsrud	Fagforbundet
66	Christian Robak	Fagforbundet
66	Ole-Johnny Martinsen	Fagforbundet
67	Randi Torjussen	Fagforbundet
68	Tore Brudeseth	Fagforbundet
69	Torill Irene Herigstad	Fagforbundet

70	Grete Yri Auestad	Fagforbundet
71	Svein Morten Sørensen	Fagforbundet
72	Ole Roger Berg	Fagforbundet
72	Ingvild Bø Moberg	Fagforbundet
73	Per Jarle Valvatne	Fagforbundet
74	Janne M. Ottersen Fraas	Fagforbundet
74	Ingunn Reistad Jacobsen	Fagforbundet
75	Ann-Helen Porsmyr	Fagforbundet
75	Inger Hanssen	Fagforbundet
76	Tor Dahle	Fagforbundet
77	May-Britt Sundal	Fagforbundet
78	Ronny Bekken Larsen	Fagforbundet
79	Inger Strand	Fagforbundet
80	Steinar Molvik	Fagforbundet
81	Steinar Hovland	Fagforbundet
82	Britt Silseth	Fagforbundet
83	Tonje Knutsen	Fagforbundet
84	Arne Granvoll	Fagforbundet
85	Tine Kristoffersen	Fagforbundet
86	Arne Dale	Fagforbundet
87	Anne Green Nilsen	Fagforbundet
88	Anne Bondevik	Fagforbundet
89	Svein Kristiansen	Fagforbundet
90	Hallfrid Kristoffersen	Fagforbundet
91	Helge Vågen	Fagforbundet
92	Hanne Arntzen	Fagforbundet
93	Ole Gustav Haavold	Fagforbundet
94	Janne Kathrine Olsen	Fagforbundet
95	Stein Olav Ringen	Fagforbundet
95	Astrid Tjellaug	Fagforbundet
96	Anna Elisabeth Uran	Fagforbundet
97	Egil Bjerga	Fagforbundet
98	Sigrun Bøe Perez	Fagforbundet
99	Tarjei Leistad	Fagforbundet
100	Tore Andre Jacobsen	Fagforbundet
101	Anders Aslesen	Fagforbundet
102	Hans-Christian Gabrielsen	Fellesforbundet
103	Halvor Langseth	Fellesforbundet

104	Clas Haarek Delp	Fellesforbundet
105	Steinar Krogstad	Fellesforbundet
106	Jørn-Henning Eggum	Fellesforbundet
107	Kai Johansen	Fellesforbundet
108	Nina Hammersland	Fellesforbundet
109	Ronny Johansen	Fellesforbundet
110	Stian Varnes Nordstrand	Fellesforbundet
111	Tommy Rannov Nystad	Fellesforbundet
112	Ståle Knoff Johansen	Fellesforbundet
113	Svein Erik Veie	Fellesforbundet
114	Roar Aas	Fellesforbundet
115	Bjørn Inge Fossmo	Fellesforbundet
116	Ivar Dahlen	Fellesforbundet
116	Silje Christin Rosseland	Fellesforbundet
117	Bjørn Kåre Høistad	Fellesforbundet
118	Cecilie Søllesvik	Fellesforbundet
119	Mads Wiik Kleven	Fellesforbundet
120	Atle Kåre Tranøy	Fellesforbundet
121	Roar Abrahamsen	Fellesforbundet
122	Djevat Hisenaj	Fellesforbundet
123	Inger-Kristin Byberg	Fellesforbundet
124	Torleiv Nordbø	Fellesforbundet
125	Hege Skulstad Espe	Fellesforbundet
126	Arild Håvik	Fellesforbundet
127	Inger Anne Hærum	Fellesforbundet
128	Arnfinn Reinertsen	Fellesforbundet
129	Bjørn Gottschlich	Fellesforbundet
130	Arne Hagen	Fellesforbundet
131	Tom Egil Flata	Fellesforbundet
132	Rolf Geir Hillestad	Fellesforbundet
133	Hilde Elgesem Andersen	Fellesforbundet
134	John Erik Molin	Fellesforbundet
135	Jan Wiggo Hageløkken	Fellesforbundet
136	Bjørn Sigurd Svingen	Fellesforbundet
137	Peder Arne Farberg	Fellesforbundet
138	Jarl Kurud	Fellesforbundet
139	Petter Vellesen	Fellesforbundet
140	Tore Skjelstadaune	Fellesforbundet

141	Terje Erik Fjellum	Fellesforbundet
142	Magne A. Glimdal	Fellesforbundet
143	Gunnar Holm	Fellesforbundet
144	Frithjof Dattner	Fellesforbundet
145	Trude Tinnlund	Fellesforbundet
146	Marianne Wallestad	Fellesorganisasjonen
147	Mona Nilsen	Fellesorganisasjonen
147	Kenneth Larsen	Fellesorganisasjonen
148	Ivar Kvasdheim	Fellesorganisasjonen
149	Lars Semmerud	Fellesorganisasjonen
150	Ellen Galaasen	Fellesorganisasjonen
151	Tone Faugli	Fellesorganisasjonen
152	Inger Lisbet Hegland	Fellesorganisasjonen
152	Jorunn Kjerkol	Fellesorganisasjonen
153	Tore Kristiansen	Fellesorganisasjonen
153	Ingunn Strand Johansen	Fellesorganisasjonen
153	Gry Tjernshaugen Gjeffe	Fellesorganisasjonen
153	Randi Bente Hatlem	Fellesorganisasjonen
154	Geir Johannessen	Fellesorganisasjonen
155	Harry Monsen	Forbundet for Ledelse og Teknikk
156	Aud-Marit Sollid	Forbundet for Ledelse og Teknikk
157	Bente Seljebakken Klausen	Forbundet for Ledelse og Teknikk
158	Lars Christian Nilsen	Forbundet for Ledelse og Teknikk
159	Arnstein Aasestrand	Forbundet for Ledelse og Teknikk
160	Ulf Madsen	Forbundet for Ledelse og Teknikk
161	Peggy Hessen Følsvik	Handel og Kontor i Norge
162	Bjørn Mietinen	Handel og Kontor i Norge
163	Else Johansen	Handel og Kontor i Norge
164	Viggo Andresen	Handel og Kontor i Norge
165	John Thomas Suhr	Handel og Kontor i Norge
166	Roger Jacobsen	Handel og Kontor i Norge
167	Jorunn Sandberg Martinsen	Handel og Kontor i Norge
168	Mona Christine Bjørn	Handel og Kontor i Norge
169	Arnodd Dalum	Handel og Kontor i Norge
170	Jonny Meland	Handel og Kontor i Norge
171	Kristine Larsen	Handel og Kontor i Norge
172	Jan Roger Hansen	Handel og Kontor i Norge
173	Bjarne Rohde	Handel og Kontor i Norge

174	Sonja Hjelvik	Handel og Kontor i Norge
175	Sindre Humberset	Handel og Kontor i Norge
176	John Sanden	Handel og Kontor i Norge
177	Tonje Schmidt Bergmann	Handel og Kontor i Norge
178	Elin Løset Vie	Handel og Kontor i Norge
178	Nina Hammer	Handel og Kontor i Norge
179	Nina Kathrin Galta	Handel og Kontor i Norge
180	Knut Arne Vassdøkken	Handel og Kontor i Norge
181	Gro Kristoffersen Arancibia	Handel og Kontor i Norge
182	Knut Eriksen	Handel og Kontor i Norge
183	Turid Sundsetvik	Handel og Kontor i Norge
184	Jan Clifford Godfrey	Industri Energi
185	Ann Ørjebu	Industri Energi
186	Tor-Morten Thorsen	Industri Energi
187	Unni Kirknes Kvelstad	Industri Energi
188	Tone Helen Hanken	Industri Energi
189	Oddvin S. Andreassen	Industri Energi
189	Harald Hereid	Industri Energi
190	Aase Fintland	Industri Energi
191	Ørjan Normann	Industri Energi
192	Lill Heidi Bakkerud	Industri Energi
193	Asle Reime	Industri Energi
194	Jon Arne Mo	Industri Energi
195	Solfrid Horne-Moe	Industri Energi
196	Ole-Kristian Paulsen	Industri Energi
197	Hilde Hermansen	Industri Energi
198	Terje Valskår	Industri Energi
199	Frode Alfheim	Industri Energi
200	Anders Hovind	Musikernes Fellesorganisasjon
201	Hans Ole Rian	Musikernes Fellesorganisasjon
202	Joachim Walltin	Norske Idrettsutøvers Sentralorganisasjon
203	Torbjørn Bongo	Norges Offisersforbund
204	Jan Bendheim	Norges Offisersforbund
205	Inge Ramsdal	Norsk Arbeidsmandsforbund
206	Felicia Mcgill	Norsk Arbeidsmandsforbund
207	Ingar Elling Eira	Norsk Arbeidsmandsforbund
208	Brede Edvardsen	Norsk Arbeidsmandsforbund

209	Thinesha Kugathanan	Norsk Arbeidsmandsforbund
210	Rune Hansen	Norsk Arbeidsmandsforbund
210	Janita Blomvik	Norsk Arbeidsmandsforbund
211	Karl M Appelkvist	Norsk Arbeidsmandsforbund
212	Kjell Norman Borglund	Norsk Arbeidsmandsforbund
213	Trond Karlsen	Norsk Arbeidsmandsforbund
213	Svein Roger Johansen	Norsk Arbeidsmandsforbund
214	Helge Haukeland	Norsk Arbeidsmandsforbund
215	Geir Bjørkli	Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund
216	Tor Egil Pålerud	Norsk Jernbaneforbund
216	Jane Brekkhus Sæthre	Norsk Jernbaneforbund
217	Jan Georg Daae Hansen	Norsk Jernbaneforbund
218	Jan Audun Strand	Norsk Jernbaneforbund
219	Rolf Jørgensen	Norsk Lokomotivmannsforbund
220	Peter Chr. Lehne	Norsk Manuelltrauteforening
221	Erik Hagen	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
222	Sarah Persson	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
223	Anne Berit Aker Hansen	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
224	Hans-Johan Dahl	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
225	Eystein Gaare	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
226	Endre Sekse Norsk	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
227	Ann Kristin Kvaløsum	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
228	Ingunn Ekremsæter	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
229	Jan Lillebo	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
230	Anne Åsheim	Norsk Post og Kommunikasjonsforbund
230	Tom Sørensen	Norsk Post og Kommunikasjonsforbund

231	Cathrine Ertsås	Norsk Post og Kommunikasjonsforbund
232	Paul Magnus Gamlemshaug	Norsk Post og Kommunikasjonsforbund
233	Hans Fredrik Danielsen	Norsk Post og Kommunikasjonsforbund
234	Gerd Øiahals	Norsk Post og Kommunikasjonsforbund
235	Maria Solevåg Jensen	Norsk Sjømannsforbund
236	Ronny Andre Øksnes	Norsk Sjømannsforbund
237	Johnny Hansen	Norsk Sjømannsforbund
238	Ann Kristin Alseth	Norsk Tjenestemannslag
239	Gudrun Høverstad	Norsk Tjenestemannslag
240	Jostein Kleven	Norsk Tjenestemannslag
241	Inger Sigridnes	Norsk Tjenestemannslag
242	Geir Nilsen	Norsk Tjenestemannslag
243	Ellen Dalen	Norsk Tjenestemannslag
244	Jon Atle Spilde	Norsk Tjenestemannslag
245	Synnøve Bakken	Norsk Tjenestemannslag
246	Dag Agledal	Norsk Tjenestemannslag
247	Hanne Nordhaug	Norsk Tjenestemannslag
248	Bjørn Halvorsen	Norsk Tjenestemannslag
249	Anita Busch	Norsk Tjenestemannslag
250	Fredrik Thorleif Oftebro	Norsk Tjenestemannslag
251	Anita K Solhaug	Norsk Tjenestemannslag
252	Roy Einar Nilsen	Norsk Transportarbeiderforbund
253	Bjørn Tore Bråten	Norsk Transportarbeiderforbund
254	Monica Johansen	Norsk Transportarbeiderforbund
255	Terje Reinholt Samuelsen	Norsk Transportarbeiderforbund
256	Sissel Karlsen	Norsk Transportarbeiderforbund
257	Dag-Einar Sivertsen	Norsk Transportarbeiderforbund
258	Lars Morten Johnsen	Norsk Transportarbeiderforbund
259	Anne Finborud	Skolenes Landsforbund
260	Geir Allan Stava	Skolenes Landsforbund
261	Helene Roer Sandberg	Østfold
262	Tore Leif Gundersen	Østfold
263	Roy Pedersen	Oslo
264	Kjersti Barsok	Oslo

265	Vidar Evje	Oslo
266	Boye Ullmann	Oslo
267	Monica Nkechi	Okpe Oslo
268	Per Ole Melgård	Akershus
269	Iren Bekkevold Berg	Akershus
270	Tore Nilssen	Hedmark
271	Mona Norheim Vangen	Hedmark
272	Størk Hansen	Oppland
273	Anne Marie Nesset	Oppland
274	Helge Breistein	Buskerud
275	Grete Høgvoll	Buskerud
276	Lene-Britt Johannesen	Vestfold
277	Rune Samuelsen	Vestfold
278	Wenche Jansen Tveitan	Telemark
279	Alexander Lien	Telemark
280	Kjell Arne Andersen	Aust-Agder
281	Liv Else Kallhovd	Vest-Agder
282	Steffen Høiland	Rogaland
283	Rolf Vidar Bersås	Rogaland
284	Herdis Gunn Rødne	Rogaland
285	Ørjan Myrmel	Hordaland
286	Audhild Solsvik	Hordaland
287	Mohamed Kallel	Hordaland
288	Jeanette O. Syversen	Hordaland
289	Svein Førde	Sogn og Fjordane
290	Stig Andre Heggem	Møre og Romsdal
291	Marit Selfors Isaksen	Møre og Romsdal
292	Arne Byrkjeflot	Sør-Trøndelag
293	Elisabeth Sollie	Sør-Trøndelag
294	Astrid Reistad	Sør-Trøndelag
294	Tom Christian Hammer	Sør-Trøndelag
295	Tor Erik Berg	Nord-Trøndelag
296	Torild Holmedal	Nordland
297	Rune Krutå	Nordland
298	Rune Pettersen	Nordland
299	Heidi Brun	Troms
300	Alina Steshenko	Finnmark
301	Roar Flåthen	Sekretariatet

302	Gerd Kristiansen	Sekretariatet
303	Tor-Arne Solbakken	Sekretariatet
304	Ellen Stensrud	Sekretariatet
305	Erna Hagensen	Sekretariatet
306	Hans O. Felix	Sekretariatet
307	Jan Davidsen	Sekretariatet
308	Geir Mosti	Sekretariatet
309	Arve Bakke	Sekretariatet
310	Anders Skattkjær	Sekretariatet
311	Sture Arntzen	Sekretariatet
312	Leif Sande	Sekretariatet
313	Jan-Egil Pedersen	Sekretariatet
314	Tone Rønoldtangen	Sekretariatet
315	John Leirvaag	Sekretariatet
316	Trine Lise Sundnes	Sekretariatet - Vara
317	Kristian Tangen	Sekretariatet - Vara
318	Mimmi Kvisvik	Sekretariatet - Vara
319	Odd Christian Øverland	Sekretariatet - Vara
320	Roger Hansen	Sekretariatet - Vara
321	Jonny Simmenes	Sekretariatet - Vara
322	Kjell Atle Brunborg	Sekretariatet - Vara
323	Jaqueline Smith	Sekretariatet - Vara
324	Renèe Rasmussen	Sekretariatet - Vara
325	Egil Andre Aas	Sekretariatet - Vara
326	Stein Grøtting	Sekretariatet - Vara

Gjester innland

901	Kristin Nielsen	LOs kontrollkomitè
902	Kåre Myrvold	
903	Jens Hoel	
904	Olav Støylen	
905	Ove Dalsheim	
906	Roger Andersen	
907	Anton Solheim	
908	Kjell Bjørndalen	
909	Finn Erik Thoresen	
910	Arnfinn Nilsen	
911	Per-Kristian Finstad	

912	Tom Røisi	LOs kontrollkomitè
913	Per Østvold	
914	Anders Kristoffersen	
915	Bjørn Erikson	
916	Jakob Grava	
917	Roar Helgesen	
918	Jan Werner Hansen	
919	Esther Kostøl	
920	Gro Standnes	
921	Tove Stangnes	
922	Hildegunn Brune	
923	Karin Beate Theodorsen	
924	Tove Haug	LLH
925	Bård Nylund	Norges Fiskarlag
926	Reidar Nilsen	AAF
927	Anders Frydenlund	Norsk Folkehjelp
928	Liv Tørres	Bank 1 Oslo Akershus
929	Ottar Karbøl	Sørmarka AS
930	Joseph Mc Carthy	
931	Fabian Stang	
932	Svein-Erik Oxholm	
933	Randi Reese	
934	Yngve Hågensen	
935	Tor Andersen	
936	Sverre Worum	
937	Jens-Petter Jensen	
938	Evy Buverud Pedersen	
939	Einar Sigurd Birkeland	
940	Svein Fjellheim	
941	Kaare Sandegren	
942	Nils Totland	
943	Martin Kolberg	
944	Erik Bratvold	
945	Anne Grethe Skårdal	
946	Vigdis Ravnøy	
947	Odd Strand	
948	Turid Lilleheie	
949	Jan Henrik Elvheim	

950	Frank Meyer	Arbark
951	Per Sandhaug	Fellestilltakene LO-SAMFO
952	Kirsten Idebøen	Sparebank 1 Gruppen AS
953	Merete Furuberg	Norsk Bonde- og Småbrukarlag
954	Hilde Fismen	Folkets Hus Landsforbund
955	Kari Østerud	Senter for seniorpolitikk
956	Kurt Frantzen	Framfylkingen
957	Ola Bergum	AFR
958	Tove Johansen	AOF Norge
959	Inger-Christin Torp	AEF
960	Thor Eek	NBBL
961	Borge Rørvik	Pensjonistforbundet
962	Kjell Mjaatvedt	LOs kontrollkomitè
963	Jan Balstad	
964	Peter André Moe	
965	Kjetil Andersen	
966	Anders Folkestad	Unio
967	Jon M. Hippe	Fafo
968	Elisabeth Ege	AKAN
969	Jorunn Berland	YS
970	Knut M. Olsen	Senterpartiet
971	Lars Haltbrekken	Naturvernforbundet
972	Steinar Karlsen	LOs kontrollkomitè
973	Morten Øye	
974	Johnny Hagen	
975	Heidi Myhr	LOfavør
976	Eskil Pedersen	AUF
977	Cathrine Korslund	Bedriftsidretten
978	Anniken Huitfeldt	Regjeringen
979	Jonas Gahr Støre	Regjeringen
980	Trond Giske	Regjeringen
981	Mette Nord	Regjeringen
982	Rigmor Aaserud	Regjeringen
983	Leif Haraldseth	
984	Gerd-Liv Valla	
985	Jens Stoltenberg	Samarbeidskomiteen LO-AP
986	Helga Pedersen	Samarbeidskomiteen LO-AP
987	Raymond Johansen	Samarbeidskomiteen LO-AP

988	Finn Jota	Samarbeidskomiteen LO-AP
989	Audun Lysbakken	SV
990	Olav Lund	
991	Tore Gulbrandsen	
992	Jan Rudy Kristensen	Kristne Arbeidere
993	Lars Anders Myhre	
994	Klemet Rønning-Aaby	LO Kommune
995	Svein-Yngve Madssen	LO-Aktuelt
996	Hans Sande	Norsk Sjøoffisersforbund
997	Jorid Martinsen	Norsk studentorganisasjon

Utenlandske gjester

1101	Tanja Vicas	OGB Østerrike
1102	Ebrahim Hamad Abdulla Husain	GFBTU Bahrain
1103	Abdulla Husain Mohamed	GFBTU Bahrain
1104	Rudy De Leeuw	FGTB Belgia
1105	João Antonio Felicio	CUT Brasil
1106	Ivan Kokalov	CITUB Bulgaria
1107	Yuliya Simeonova	CITUB Bulgaria
1108	Kenneth Georgetti	CLC Canada
1109	Qingyi Li	ACFTU Kina
1110	Gilberto Martinez Guevara	CUT Colombia
1111	Amarily Pérez Santana	CTC Cuba
1112	Søren Kargaard	FTF Danmark
1113	Harald Børsting	LO Danmark - Forfall
1114	Marie-Louise Knuppert	LO Danmark
1115	Lauri Lyly	SAK Finland
1116	Saana Siekkinen	SAK Finland
1117	Hans Virtanen	SAK Finland
1118	Pirkko Nikula	STTK Finland
1119	Maher Tekaya	CFDT Frankrike
1120	Joëlle Schnitzer-Bambi	CGT Frankrike
1121	Kerstin Warneke	DGB Tyskland
1122	Josef Therkildsen	SIK Grønland
1123	István Gaskó	LIGA Ungarn - Forfall
1124	Adrienn Hangonyi	LIGA Ungarn
1125	Karoly Gyorgy	MSZOSZ Ungarn
1126	Péter Pataky	MSZOSZ Ungarn - Forfall

1127 Gylfi Arnbjornsson	ASI Island
1128 Fausto Durante	CGIL Italia
1129 Ariadna Abeltina	LBAS Latvia
1130 Peteris Krigers	LBAS Latvia
1131 Arturas Cerniauskas	LPSK Litauen
1132 Tareq Al hindi	PGFTU Palestina
1133 Shafer Saed	PGFTU Palestina
1134 Edwin Bustillos	APL Filippinene
1135 Ruel Punzalan	SENTRO Filippinene
1136 Andrzej Matla	NSZZ Solidarnosc Polen
1137 Piotr Ostrowski	OPZZ Polen
1138 Liviu Apostoiu	CNS Cartel ALFA Romania
1139 Iacob Baciu	CSDR Romania
1140 Mihai Mihail	CSDR Romania
1141 Andrea Nicolae	CSDR Romania
1142 Natalia Klimova	FNPR Russland
1143 Sergey Nekrasov	FNPR Russland
1144 Zingiswa Losi	COSATU Sør-Afrika
1145 Begoña Del Castillo Pérez	CCOO Spania
1146 Mila Lacanal	UGT Spania
1147 Patrick Nsizwa Mamba	TUCOSWA Swaziland
1148 Karl-Petter Thorwaldsson	LO Sverige
1149 Helena Johanson	TCO Sverige
1150 Slim Tissaoui	UGTT Tunisia
1151 Habiba Mizouni	UGTT Tunisia
1152 Iurii Kulyk	FPU Ukraine
1153 Vasyl Shylov	FPU Ukraina
1154 Nguyen Hoa Binh	VGCL Vietnam
1155 Vo Van Nhat	VGCL Vietnam
1156 Japhet Moyo	ZCTU Zimbabwe
1157 Mark Anner	Consultant LO
1158 Floro Francisco	Consultant LO
1159 Alice Gondwe Siame	Consultant LO
1160 Robinson H. Sikazwe	Consultant LO
1161 Bernadette Ségol	Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (ETUC)
1162 Dan Cunniah	International Labour Organization (ILO)

1163 Sharan Burrow	Internasjonale Faglige Samorg (ITUC)
1164 Inger Segelstrom	SAMAK
1165 Loa Brynjulfsdottir	Nordens Faglige samorganisasjon
1166 Lillian Knudsen	Besøkende - Forfall
1167 Cynthia Oliver	Besøkende
1168 Zigrida Krigere	Besøkende
1169 Justyna Dagmara Matla	Besøkende
1170 Limam El Jalil	Besøkende
1171 Maria Esther Fiffe	Besøkende
1172 Kevin Quirk	Tolk/Interpreter
1173 Inger-Johanne Bauer	Tolk/Interpreter
1174 Richard Sciaba	Tolk/Interpreter
1175 Linda Sivesind	Tolk/Interpreter
1176 Karin Henderson	Tolk/Interpreter
1177 Hanne Mørk	Tolk/Interpreter
1178 Lina Vanhoslbeek	Besøkende
1179 Mikael Nilsson	LO Sverige
1180 Mikael Nilsson	LO Sverige

LOs administrasjon

601 Åsa Gro Gjølme	LOs Administrasjon
602 Øyvind Rongevær	LOs Administrasjon
603 Øystein Nilsen	LOs Administrasjon
604 Øystein Langholm Hansen	LOs Administrasjon
605 Øivind Hansen	LOs Administrasjon
606 Øivind Silåmo	LOs Administrasjon
607 Weronica Bergum	LOs Administrasjon
608 Wenche Irene Thomsen	LOs Administrasjon
609 Wenche Simensen	LOs Administrasjon
610 Wei Chen	LOs Administrasjon
611 Vigdis Bakke	LOs Administrasjon
612 Vidar Bjørnstad	LOs Administrasjon
613 Vera Andresen	LOs Administrasjon
614 Katrine Rygh Monsen	LOs Administrasjon
615 Ulf Lervik	LOs Administrasjon
616 Truls Olav S. Nilsen	LOs Administrasjon
617 Trond Gram	LOs Administrasjon

618	Trine Holden	LOs Administrasjon
619	Trine Roos	LOs Administrasjon
620	Trine Johnsen	LOs Administrasjon
621	Trine Gresmo	LOs Administrasjon
622	Trine Amundsen	LOs Administrasjon
623	Toril Grini	LOs Administrasjon
624	Torbjørn Ness	LOs Administrasjon
625	Tor Jørgen M. Lindahl	LOs Administrasjon
626	Tor Idar Halvorsen	LOs Administrasjon
627	Tonje Herlufsen	LOs Administrasjon
628	Tone Karina Ingesen	LOs Administrasjon
629	Tone A Vorseth Graneggen	LOs Administrasjon
630	Tone Ljoså	LOs Administrasjon
631	Thorunn Granheim	LOs Administrasjon
632	Stina Elling Ottesen	LOs Administrasjon
633	Terje Kalheim	LOs Administrasjon
634	Sølvi Johansen	LOs Administrasjon
635	Synnøve Marie Vian	LOs Administrasjon
636	Synnøve Margrethe Konglevoll	LOs Administrasjon
637	Synnøve Søndergaard	LOs Administrasjon
638	Svein Olav Lium	LOs Administrasjon
639	Svein Vefall	LOs Administrasjon
640	Ståle Dokken	LOs Administrasjon
641	Stian Åsen	LOs Administrasjon
642	Stein Arnold Kristiansen	LOs Administrasjon
643	Stein Reegård	LOs Administrasjon
644	Sonja Remme	LOs Administrasjon
645	Solveig Jørgensen	LOs Administrasjon
646	Sobia Bashir	LOs Administrasjon
647	Siv Jorunn Hjellbrekke	LOs Administrasjon
648	Siv Helén Lekven	LOs Administrasjon
649	Siv Schau	LOs Administrasjon
650	Siri Relling	LOs Administrasjon
651	Sindre Kvil	LOs Administrasjon
652	Silje Hassellund Solberg	LOs Administrasjon
653	Silje Bækkelund	LOs Administrasjon
654	Sigurd-Øyvind Kambestad	LOs Administrasjon
655	Signe Britt Hovind	LOs Administrasjon

656	Sigmund Salamonsen	LOs Administrasjon
657	Sawera Aslam	LOs Administrasjon
658	Ruth Tautra	LOs Administrasjon
659	Rune Kristoffer Bugten	LOs Administrasjon
660	Rune Hallstrøm	LOs Administrasjon
661	Roger Pilskog	LOs Administrasjon
662	Robert Hansen	LOs Administrasjon
663	Rita Lekang	LOs Administrasjon
664	Renate Klopp	LOs Administrasjon
665	Raymond Alstad	LOs Administrasjon
666	Rashid Nawaz	LOs Administrasjon
667	Randi Nesseemo	LOs Administrasjon
668	Per Olav Skurdal Hopsø	LOs Administrasjon
669	Peggy Schjølberg	LOs Administrasjon
670	Onur Safak Johansen	LOs Administrasjon
671	Ole-Henrik Olsen	LOs Administrasjon
672	Olav Hallvard Lie	LOs Administrasjon
673	Olav Andresen	LOs Administrasjon
674	Oddlaug Helgås Kjøsnes	LOs Administrasjon
675	Odd Erik Kokkin	LOs Administrasjon
676	Nuriman Alim	LOs Administrasjon
677	Nina Helen Halle	LOs Administrasjon
678	Nina Hegli	LOs Administrasjon
679	Nina Mjøberg	LOs Administrasjon
680	Nina Kroken	LOs Administrasjon
681	Nina Bentzen	LOs Administrasjon
682	Mustafa Hussein Hassan	LOs Administrasjon
683	Morten Kvernhusvik	LOs Administrasjon
684	Morten Berntsen	LOs Administrasjon
685	Monica Moum	LOs Administrasjon
686	Mona Westby	LOs Administrasjon
687	Mohamad Skafi	LOs Administrasjon
688	Mie Opjordsmoen	LOs Administrasjon
689	Michelle Walmann	LOs Administrasjon
690	Merete Silåmo	LOs Administrasjon
691	Merete Lie Voje	LOs Administrasjon
692	Merete Akerø	LOs Administrasjon
693	May-Lene Rasmussen Noddeland	LOs Administrasjon

694	May-Britt Einarsen	LOs Administrasjon
695	May Iren Julsrud	LOs Administrasjon
696	Maxime Marien	LOs Administrasjon
697	Kent Rune Pedersen	LOs Administrasjon
698	Marit Håvemoen	LOs Administrasjon
699	Marisol Izarraulde	LOs Administrasjon
700	Marianne Øvrud	LOs Administrasjon
701	Marianne Svensli	LOs Administrasjon
702	Marianne Johansen	LOs Administrasjon
703	Marianne Breiland	LOs Administrasjon
704	Maria S. Walberg	LOs Administrasjon
705	Marcela Molina	LOs Administrasjon
706	Mandana Yousefi	LOs Administrasjon
707	Majda Zagorcic	LOs Administrasjon
708	Magne Svendsen	LOs Administrasjon
709	Lotte Dâver Østrem	LOs Administrasjon
710	Lornts Natrud Nagelhus	LOs Administrasjon
711	Liv Tildheim	LOs Administrasjon
712	Liv Sannes	LOs Administrasjon
713	Liv Kârstad	LOs Administrasjon
714	Lise Graarud	LOs Administrasjon
715	Lisbeth Rønning	LOs Administrasjon
716	Linda Kristin Rye	LOs Administrasjon
717	Lilli Knutsen	LOs Administrasjon
718	Lena Reitan	LOs Administrasjon
719	Lasse Nielsen	LOs Administrasjon
720	Lars Olav Skârberg	LOs Administrasjon
721	Lars Klottrup Berge	LOs Administrasjon
722	Kåre Karlsen	LOs Administrasjon
723	Kulas Kazimierz	LOs Administrasjon
724	Kristine Sørensen Nyman	LOs Administrasjon
725	Kristine Svendsen	LOs Administrasjon
726	Kristina Hansen	LOs Administrasjon
727	Kristin Finborud	LOs Administrasjon
728	Kristin Bomo	LOs Administrasjon
729	Knut Arne Sanden	LOs Administrasjon
730	Knut Arild Thonstad	LOs Administrasjon
731	Knut Karlsen	LOs Administrasjon

732	Knut Bodding	LOs Administrasjon
733	Knut Endreson	LOs Administrasjon
734	Kjersti Aftret Aune	LOs Administrasjon
735	Kirsten Sandberg Natvig	LOs Administrasjon
736	Kine Smith Larsen	LOs Administrasjon
737	Kine Bratli Dale	LOs Administrasjon
738	Kim-Louis Belaska	LOs Administrasjon
739	Kent Logan Jelle	LOs Administrasjon
740	Kenneth Sandmo	LOs Administrasjon
741	Christopher Hansteen	LOs Administrasjon
742	Katrine Hellum-Lilleengen	LOs Administrasjon
743	Kathrine Rognlien	LOs Administrasjon
744	Karl Inge Rotmo	LOs Administrasjon
745	Karin Vatneødegård	LOs Administrasjon
746	Karin Enodd	LOs Administrasjon
747	Kari Hoset Ansnes	LOs Administrasjon
748	Kari Hauge	LOs Administrasjon
749	Karen Sophie Steen	LOs Administrasjon
750	Jose Guillermo Manzanares	LOs Administrasjon
751	Jonas Løvdal	LOs Administrasjon
752	Jens Schei Hansen	LOs Administrasjon
753	Jenny Ann Hammerø	LOs Administrasjon
754	Jeanette Østling	LOs Administrasjon
755	Jarle Gjersing	LOs Administrasjon
756	Jan Petter Gundersen	LOs Administrasjon
757	Jan Olav Lajord	LOs Administrasjon
758	Jan Arild Vikan	LOs Administrasjon
759	Jadwiga Zarzycka	LOs Administrasjon
760	Iver Erling Støen	LOs Administrasjon
761	Irene Bordier Haukedal	LOs Administrasjon
762	Ingunn Olsen Lund	LOs Administrasjon
763	Ine Camilla Øien	LOs Administrasjon
764	Imran Haider	LOs Administrasjon
765	Ida Viksveen Larsen	LOs Administrasjon
766	Haakon Skaug	LOs Administrasjon
767	Håkon Angell	LOs Administrasjon
768	Hilde Margrethe Anghus	LOs Administrasjon
769	Hilde Kanestrøm Hansen	LOs Administrasjon

770	Hilde Firman Fjellså	LOs Administrasjon
771	Hilde Grandalen	LOs Administrasjon
772	Henrik André L. Strøm	LOs Administrasjon
773	Helga Aalberg Skau	LOs Administrasjon
774	Heidi Landre	LOs Administrasjon
775	Heidi Ulsness	LOs Administrasjon
776	Hege Samuelsen Søberg	LOs Administrasjon
777	Hege Nilsen Ahlquist	LOs Administrasjon
778	Hans Øyvind Nilsen	LOs Administrasjon
779	Hanne Elisabeth Kolby	LOs Administrasjon
780	Hanne Thun	LOs Administrasjon
781	Gunvor Skiftun	LOs Administrasjon
782	Gunn Rognmo Olsen	LOs Administrasjon
783	Gunn Figenschaug Bang	LOs Administrasjon
784	Gry Benedikte Sterner	LOs Administrasjon
785	Gry Gundersen	LOs Administrasjon
786	Gro Helene Guldahl	LOs Administrasjon
787	Gro Granden	LOs Administrasjon
788	Grethe Hegle Nilsen	LOs Administrasjon
789	Grethe Eng Hagen	LOs Administrasjon
790	Grethe Fossli	LOs Administrasjon
791	Greta Bugten	LOs Administrasjon
792	Gerd Hermanrud	LOs Administrasjon
793	Geir Myrflott	LOs Administrasjon
794	Geir Høibråten	LOs Administrasjon
795	Frode Henriksen	LOs Administrasjon
796	Fritjof Øvrebø	LOs Administrasjon
797	Fredrik Bjørnebekk	LOs Administrasjon
798	Fazel Sabetzadeh	LOs Administrasjon
799	Farhat Jasmin Khan	LOs Administrasjon
800	Eystein Gjelsvik	LOs Administrasjon
801	Eva Grønstad Enger	LOs Administrasjon
802	Eskild Jørgensen	LOs Administrasjon
803	Erik Nygaardsmoen	LOs Administrasjon
804	Else-Britt Hauge	LOs Administrasjon
805	Else Vik Bratsberg	LOs Administrasjon
806	Else Gerd Håkedal	LOs Administrasjon
807	Elling Sørum	LOs Administrasjon

808	Ellen Kathrine Fauske	LOs Administrasjon
809	Ellen Horneland	LOs Administrasjon
810	Ellen Bakken	LOs Administrasjon
811	Elise Dávøy	LOs Administrasjon
812	Elisabeth S. Grannes	LOs Administrasjon
813	Elisabeth Kimestad	LOs Administrasjon
814	Elisabeth Haaversen	LOs Administrasjon
815	Einar Stueland	LOs Administrasjon
816	Edvard Bakke	LOs Administrasjon
817	Diis Bøhn	LOs Administrasjon
818	Dagfinn Lund	LOs Administrasjon
819	Claus Peter Lindstad	LOs Administrasjon
820	Christine Parker	LOs Administrasjon
821	Christiane Solheim	LOs Administrasjon
822	Camilla Verena Kindlien	LOs Administrasjon
823	Camilla Lee Maana	LOs Administrasjon
824	Britt Fredrikstad Hansen	LOs Administrasjon
825	Brita Hemer Martin	LOs Administrasjon
826	Bjørn Erik Lundin	LOs Administrasjon
827	Bjørn Johansen	LOs Administrasjon
828	Björg Stuen	LOs Administrasjon
829	Berit Madsen	LOs Administrasjon
830	Bente Hunsrød	LOs Administrasjon
831	Beate Karlsen	LOs Administrasjon
832	Audun Brede	LOs Administrasjon
833	Atle Sønsteli Johansen	LOs Administrasjon
834	Astrid Gjertsen	LOs Administrasjon
835	Arvid Langeland	LOs Administrasjon
836	Arne Larsen-Fløisvig	LOs Administrasjon
837	Anthony Kallevig	LOs Administrasjon
838	Ann-Kristin Gundersen	LOs Administrasjon
839	Anne-Lise Henriette Rolland	LOs Administrasjon
840	Ann-Elisabeth Johannessen	LOs Administrasjon
841	Anne Elisabeth Jørgensen	LOs Administrasjon
842	Anne- Beth Skrede	LOs Administrasjon
843	Anne Berit Solheim	LOs Administrasjon
844	Ann Helen Bergan Amundsen	LOs Administrasjon
845	Anja Kildal Gabrielsen	LOs Administrasjon

846	Anita Ursin	LOs Administrasjon	400
847	Anette Olden	LOs Administrasjon	401
848	Andre Nerheim	LOs Administrasjon	402
849	Anders Horn	LOs Administrasjon	403
850	Ana Maria Bing	LOs Administrasjon	404
851	Amid Bayan	LOs Administrasjon	405
852	Ali Reza Tirna	LOs Administrasjon	406
853	Aina Lundkvist	LOs Administrasjon	407
854	Agnes Norgaard	LOs Administrasjon	408
855	Adele Hoff	LOs Administrasjon	409
856	Ina Holmstad	LOs Administrasjon	410
857	Vidar Berdalen	LOs Administrasjon	411
858	Unni M. S. Olsen	LOs Administrasjon	412
859	Roger Bjørnstad	LOs Administrasjon	413

20	Red Seal	1000
21	Red Seal	1000
22	Red Seal	1000
23	Red Seal	1000
24	Red Seal	1000
25	Red Seal	1000
26	Red Seal	1000
27	Red Seal	1000
28	Red Seal	1000
29	Red Seal	1000
30	Red Seal	1000
31	Red Seal	1000
32	Red Seal	1000
33	Red Seal	1000
34	Red Seal	1000
35	Red Seal	1000
36	Red Seal	1000
37	Red Seal	1000
38	Red Seal	1000
39	Red Seal	1000
40	Red Seal	1000
41	Red Seal	1000
42	Red Seal	1000
43	Red Seal	1000
44	Red Seal	1000
45	Red Seal	1000
46	Red Seal	1000
47	Red Seal	1000
48	Red Seal	1000
49	Red Seal	1000
50	Red Seal	1000
51	Red Seal	1000
52	Red Seal	1000
53	Red Seal	1000
54	Red Seal	1000
55	Red Seal	1000
56	Red Seal	1000
57	Red Seal	1000
58	Red Seal	1000
59	Red Seal	1000
60	Red Seal	1000
61	Red Seal	1000
62	Red Seal	1000
63	Red Seal	1000
64	Red Seal	1000
65	Red Seal	1000
66	Red Seal	1000
67	Red Seal	1000
68	Red Seal	1000
69	Red Seal	1000
70	Red Seal	1000
71	Red Seal	1000
72	Red Seal	1000
73	Red Seal	1000
74	Red Seal	1000
75	Red Seal	1000
76	Red Seal	1000
77	Red Seal	1000
78	Red Seal	1000
79	Red Seal	1000
80	Red Seal	1000
81	Red Seal	1000
82	Red Seal	1000
83	Red Seal	1000
84	Red Seal	1000
85	Red Seal	1000
86	Red Seal	1000
87	Red Seal	1000
88	Red Seal	1000
89	Red Seal	1000
90	Red Seal	1000
91	Red Seal	1000
92	Red Seal	1000
93	Red Seal	1000
94	Red Seal	1000
95	Red Seal	1000
96	Red Seal	1000
97	Red Seal	1000
98	Red Seal	1000
99	Red Seal	1000
100	Red Seal	1000

